

PRINSIP PERLEMBAGAAN

dan

PEMERENTAHAN DI-MALAYSIA

**PRINSIP PERLEMBAGAAN DAN PEMERENTAHAN
DI-MALAYSIA**

OLEH

DATO' MOHAMED SALLEH BIN ABAS, D.P.M., J.M.N. dan S.M.T.,
L.I. B. (Hons.) Wales, Barrister at Law,
Middle Temple, London, Peguamchara
Negara, Malaysia.

DEWAN BAHASA DAN PUSTAKA
Kementerian Pelajaran Malaysia
Kuala Lumpur

1968

Siri Pengetahuan Umum DBP Bil 18

Chetakan Pertama1968

Hakcipta Terpelihara

M
354.595
MSA

PB **5622**

Di-chetak oleh

Perchetakan Kum, Kuala Lumpur

S 4.50

11 JUL 1972
Perpustakaan Negara
Malaysia

*Kapada dan untok
Negara dan Ra'ayat Malaysia.*

Koels

ISI-NYA

Muka surat

	Sa-Patah Kata	ix
	Kata Pengantar	xi
	Pendahuluan X	xv
	Rujukan	xvii
BAB V	- Permulaan	1
BAB II	- Tawarikh Perlembagaan Persekutuan	13
BAB III ✓	- <u>Persekutuan</u> ✓	<u>38</u>
BAB IV	- Yang Di-Pertuan Agong ✓ ✓	47
BAB V	- <u>Parlimen</u> ✓	56
BAB VI	- Ketertinggalan Parlimen ✓	92
BAB VII	- Pemerentahan	102
BAB VIII	- Pentadbiran	107
BAB IX ✓	- Perkhidmatan Awam ✓	114
BAB X	- Kewangan Negara	132
BAB XI	- Kerajaan di-Bawah Undangz Dan Kuasanya Mengenai Hal Ahwal Luar Negeri	147
BAB XII ✓	- Pilehanraya ✓	155 ✓
BAB XIII ✓	- <u>Kehakiman</u> ✓	203 ✓
BAB XIV ✓	- Perlembagaan Negeri ✓	215 ✓
BAB XV ✓	- Perhubungan di-Antara Persekutuan Dengan Negeri	223
BAB XVI	- Kedudukan Negeriz Borneo Dalam Malaysia	249
BAB XVII ✓	- Kerajaan Tempatan ✓	265
BAB XVIII ✓	- Kewarganegaraan ✓	283
BAB XIX ✓	- Berbagaiz Peruntokan Perlembagaan	310
BAB XX ✓	- Hak Asasi ✓	332
BAB XXI	- Dharurat	360
BAB XXII	- Penutup	368

SA-PATAH KATA

Mengetahui dan memahami kehendak yang terkandung di-dalam Perlembagaan dan chara2 pemerentahan negara sendiri ada-lah suatu perkara yang agak perlu bagi sa-saorang warga negara, sa-tidak2-nya dengan sa-chara umum. Oleh yang demikian nyata-lah amat mustahak ada-nya buku2 yang dapat memenohi maksud ini, lebeh2 lagi dalam bahasa kebangsaan. Maka dengan terbit-nya buku ini membawa erti bahawa suatu kekosongan dalam bidang ini telah dapat di-isi.

Buku ini menghuraikan hal ahwal dan selok-belok segala sa-suatu yang tersurat di-dalam Perlembagaan negara kita Malaysia ini dengan chara yang luas lagi meliputi, istimewa pula dengan menggunakan jalan bahasa yang agak sederhana dan mudah di-faham. Ini ia-lah kerana pengarang-nya bukan sahaja terkenal ahli dalam lapangan ilmu undang2 bahkan juga memang sa-orang ahli dalam lapangan bahasa. Kerana itu, dengan tidak ragu2 lagi saya menyatakan bahawa buku ini amat berguna kepada sa-genap lapisan warga negara kita, sama ada dari golongan ahli politik atau pun ra'ayat biasa, istimewa pula kepada yang hanya memahami bahasa kebangsaan kita.

Memang sedia kita ma'alumi buku saperti ini, demikian juga buku2 yang mengenai lapangan undang2 dan hal ahwal pemerentahan negara amat-lah sedikit bilangan-nya yang telah di-terbitkan dalam bahasa kebangsaan kita. Bagaimana pun, patut di-sebut bahawa sa-belum buku ini di-usahakan, Dato' Mohamed Salleh bin Abas, pengarang buku ini telah berjaya menghasilkan dua buah karya-nya ia-itu "Kenapa Pilihanraya Di-adakan", dan "Mengenal Undang2."

Sa-sungguh-nya segala sumbangan Dato' Mohamed Salleh bin Abas dalam lapangan ini ada-lah berupa suatu kebaktian yang amat

tinggi nilai-nya, lebeh2 lagi dalam usaha menjulang ketinggian taraf bahasa kebangsaan kita. Di-samping ucapan sa-tinggiz tahni'ah dari saya, amat-lah di-harap kira-nya beliau akan meneruskan usaha menabor derma bakti yang mulia ini, demikian juga di-harap mogaz ramai lagi golongan peguam2 kita yang arif dalam lapangan ilmu undang2 tampil ka-muka untok menyumbang derma bakti masing2.

Kuala Lumpur, Mei 1968.

Syed Nasir bin Ismail.
Pengarah
Dewan Bahasa dan Pustaka

KATA PENGANTAR

Penerbitan karya ilmiah ciptaan Dato' Mohamed Salleh bin Abas, Peguamchara Negara, Malaysia ini ada-lah suatu peristiwa penting dalam sa'at perkembangan Bahasa Kebangsaan dalam bidang undangz. Tidak-lah dapat di-sangkal bahawa karya ini sungguh rumit di-karang kerana beberapa istilah undangz perlu di-gunakan; yang demikian, sa-bagaimana yang kita saksikan bukti-nya sekarang, jelas-lah bahawa memang benar dan tepat pepatah yang mengatakan "Hendak sa-ribu daya tidak hendak sa-ribu daleh." Pengarang-nya sedar bagaimana penting-nya sa-buah buku saperti ini di-karang, dan beliau telah mengorbankan masa lapang-nya sa-lepas pejabat dan masa chuti rehat-nya untuk mengarang buku ini. Bahkan demi mustahak-nya karya ini di-terbitkan dengan sa-chepat mungkin beliau dengan tidak teragakz lagi sanggup menggunakan di-mana perlu perkataan dan istilahz Inggeris dalam tanda-kurong untuk menjelaskan maksud-nya kerana beliau tidak sempat menunggu Jawatan-kuasa Istilah Undangz menggubal dan menyusun istilahz tersebut dalam Bahasa Kebangsaan. Sa-kira-nya di-bacha sa-kali lalu, buku ini memang di-dapati sukar sadikit dan payah hendak di-faham; akan tetapi karya saperti ini yang maudhu'-nya sungguh berat, sa-memang pada keselurohan-nya sa-orang pembacha di-perlukan membacha-nya dengan lambatz atau membacha-nya dua tiga kali sa-kira-nya ingin mengechap faedah-nya dengan erti-kata yang sa-benar-nya.

Sa-hingga hari ini belum lagi terdapat suatu terjemahan rasmi Perlembagaan Malaysia dalam Bahasa Kebangsaan dan ini menyebabkan buku ini lebeh berharga lagi bagi mereka yang tidak memahami bahasa Inggeris tetapi ingin mengetahui dengan lebeh mendalam lagi akan Perlembagaan Malaysia dan asas perjalanan kerajaan. Apabila naskhah Perlembagaan Malaysia di-terbitkan dalam Bahasa Kebangsaan kelak

maka tidak-lah di-ragukan bahawa buku ini akan menjadi benar2 berguna sa-bagai buku rujokan atau sa-bagai buku unok menjelaskan bahagian2 atau perkaraz yang sukar di-faham dalam Perlembagaan itu.

Malaysia ada-lah di-perintah menurut Perlembagaan-nya dan menurut segala undang2 yang di-buat di-bawah-nya. Sa-orang ahli falsafah Greek purba bernama ARISTOTLE berkata: "Manusia ia-lah haiwan yang berpolutik" (a political animal) yang berma'ana bahawa sa-saorang manusia itu tidak dapat di-pisahkan daripada politik dan kerajaan. Ini sa-sungguh-nya benar, terutama sa-kali bagi sa-sabuaah negara yang mengamalkan demokrasi dan yang mempunyai kerajaan berparlimen. Sa-lanjut-nya, pepatah ada mengatakan bahawa tiap2 sa-orang itu ada-lah di-anggap mengetahui undang2 negeri-nya. Sa-sungguh-nya, bukan-lah tiap2 orang itu di-anggap mengetahui undang2 negeri-nya dengan erti-kata yang sa-benar-nya tetapi sa-saorang itu ada-lah di-kehendaki mengetahui sa-kurang2-nya Perlembagaan negeri-nya dengan sa-chara umum dan bagaimana Kerajaan menjalankan tugas2-nya. Khusus-nya ahliz politik, penjawat2 perkhidmatan awam dan juga tiap2 sa-orang pengundi yang berhemat ada-lah di-kehendaki memahami perkara2 tersebut dengan lebeh mendalam lagi daripada orang2 awam yang lain. Bahkan ini-lah satu daripada mas'alah asas sa-kira-nya sa-sabuaah kerajaan yang berbentok demokrasi di-harapkan dapat menjalankan tugas2-nya dengan lichen dan sihat. Oleh kerana sa-bahagian besar warga negara Malaysia tidak tahu berbahasa Inggeris tetapi tahu berbahasa Melayu, sa-sungguh-nya kita patut berterima-kaseh dan kita berasa terhutang budi kepada pengarang yang arif ini. Kerana walau pun beliau sentiasa sibok dengan kewajipan2 rasmi-nya beliau telah dapat menumpukan segala usaha dan tenaga-nya dalam masa yang terhad itu unok menghasilkan karya ilmiah-nya ini yang boleh kita sifatkan sa-bagai suatu tanda sejarah dalam perkembangan negara kita. Memandang kapada kelayakan2-nya dalam ilmu undang2, pengalaman2-nya yang matang dan berbagai rupa dalam Perkhidmatan undang2, pengetahuan-nya yang luas dalam Bahasa Kebangsaan dan juga kapada minat-nya menjalankan kewajipan-nya dengan ta'at dan tekun, pada pendapat saya memang kena-lah pada tempat-nya dan tidak-lah terdapat saya sa-orang lain yang lebeh layak lagi daripada beliau, unok menulis dalam Bahasa Kebangsaan sa-buaah buku yang mengandongi maudhu' yang berat sa-rupa ini, melainkan pengarang yang arif ini sendiri. Mudahzan buku ini akan menjadi bintang yang akan memandu mereka yang berkehendakkan panduan mengenai Perlembagaan, undang2 dan peratoran2 Kerajaan Malaysia. Bagitu juga di-

harap buku ini akan menjadi perangsang pula kepada mereka yang sanggup mengorbankan masa lapang dan tenaga-nya menulis lebeh banyak lagi karya2 mengenai undang2 atau penerangan2 lanjut berhubung dengan undang2 negeri kita dalam Bahasa Kebangsaan, Kerana dengan chara ini-lah sahaja sa-saorang itu boleh menyumbang usaha tenaga terhadap perkembangan Bahasa Kebangsaan kita dengan pesat-nya.

(TAN SRI ABDUL KADIR BIN YUSOF)
P.M.N., B.J.K., P.J.K.,
Peguam Negara,
Malaysia.

Jabatan Peguam Negara,
Malaysia,
Kuala Lumpur.
26hb. Februari, 1968.

Manuscript

PENDAHULUAN

Buku ini di-tulis untuk mengambil sempena Act Bahasa Kebangsaan, 1967, Mudah2an buku ini akan menjadi satu bukti yang nyata bahawa bahasa Melayu memang-nya boleh di-gunakan dalam lapangan undang2; dan juga di-harap supaya buku ini akan menjadi satu bahan yang berguna dalam bahasa Kebangsaan am-nya, khas-nya kepada pembachaz yang ingin meluaskan pandangan-nya dalam undang2 tetapi tidak tahu bahasa Inggeris.

Oleh kerana saya hanya mempunyai masa yang singkat dan terhad untuk berusaha menulis buku ini, istimewa pula ini-lah kali yang pertamanya saya chuba menulis satu maudhu' yang terlampau besar dan mustahak, maka saya sedia menyedari ia-itu tentu-lah buku ini tidak sunyi daripada mengandongi kekhilafan, baik tentang ejaan atau pun tentang jalan bahasa. Saya sedar juga ia-itu satengah2 Bab ada-lah panjang, manakala satengah2-nya pula singkat. Keadaan ini tidak dapat di-clakkan kerana saya tidak mempunyai masa yang memuaskan untuk mengarang buku ini sa-kali gus. Satengah2 Bab itu di-tulis dalam masa yang lama berselang, terkadang2 hampir satu tahun sa-tengah lama-nya. Dan lagi segala rujukan undang2 yang di-buat dalam buku ini ia-lah boleh di-katakan semua-nya undang2 di-Malaysia Barat. Segala buah fikiran dan pendapat2 yang terkandung di-dalam buku ini hanya-lah tanggongjawab saya sendiri dan bukan-lah merupakan sa-bagai pandangan atau pendapat Kerajaan dan Jabatan Peguam Negara.

Sa-lain daripada itu saya berasa terhutang budi kepada Dewan Bahasa dan Pustaka, khas-nya kepada Tuan Syed Nasir bin Ismail, Pengarah Dewan Bahasa dan Pustaka yang telah bersetuju menerbitkan buku ini. Saya suka juga menguchap terima-kaseh kepada Miss Joyce Pearl Nathan yang telah berusaha menaipkan buku ini dan kepada Enche'

A. Samad bin Ahmad, Pengarang Sastera Lama, Dewan Bahasa dan Pustaka, yang telah berusaha menyemakkan jalan bahasa dan ejaan buku ini. Akhir-nya saya ucapkan terima-kasih yang tiada terhingga kepada sahabat dan ketua saya, Tan Sri Abdul Kadir bin Yusof, Peguam Negara, Malaysia, yang telah membenarkan saya berchuti untuk menyelesaikan penulisan buku ini, lebeh2 lagi atas kesudian beliau menulis kata pengantar kepada buku ini.

Demikian-lah di-harapkan moga2 buku ini menjadi berguna kepada pembachaz-nya.

Dato' Mohamed Salleh bin Abas

Kuala Lumpur, 5hb. Februari, 1968.

R U J O K A N

Undangz

Enactment Sekatan Tempat Tinggal - N.M.B. Bab. 39
Restricted Residence Enactment - F.M.S. Cap. 39.

Enactment Askar Melayu - N.M.B. Bab. 42.
Malay Regiment Enactment - F.M.S. Cap. 42.

Enactment Pegangan Tanah Adat - N.M.B. Bab. 215.
Customary Land Tenure Enactment - F.M.S. Cap. 215.

Ordinance Hak Tanah Adat Melaka - N.S. Bab. 125.
Malacca Lands Customary Rights - S.S. Cap. 125.

Ordinance Perbandaran Negeri Selat - N.S. Bab. 133.
Municipal Ordinance of Straits Settlements - S.S. Cap. 133.

Ordinance Peguambela bagi Sabah Bab. 2.
Advocates Ordinance Sabah Cap. 2.

Ordinance Peguambela bagi Sarawak Bab. 10.
Advocates Ordinance of Sarawak Cap. 10.

Enactment Lembaga Bandaran Terengganu No. 12 t. 1355.
Town Boards Enactment of Terengganu No. 12 of 1355.

1904 - Enactment "Naturalisation" 1904 - N.M.B. Bab. 117.
Naturalisation Enactment 1904 - F.M.S. Cap. 117.

- 1922 - Enactment Menyekatkan Orang2 Negara Asing (1922) - N.M.B. Bab. 116; N.S. Bab. 92.
Restriction of Aliens Enactment (1922) - N.M.B. Bab. 116; N.S. Bab. 92.
- Enactment Menyekat Penumpang2 (1922) - N.M.B. Bab. 119; N.S. Bab. 93.
Passenger Restriction Enactment (1922) - F.M.S. Cap. 119; S.S. Cap. 93.
- Enactment Orang2 Negara Asing - N.M.B. Bab. 113.
Aliens Enactment F.M.S. Cap. 113.
Ordinance Orang2 Negara Asing - N.S. Bab. 90.
Aliens Ordinance S.S. Cap. 90.
- 1934 - Enactment Imigeresen Orang2 Negara Asing (1934) - N.M.B. Bab. 115.
Aliens Immigration Enactment (1934) - F.M.S.Cap. 115.
- 1935 - Enactment Lembaga Bandaran Johor No. 118 t. 1935.
Town Boards Enactment of Johore No. 118 of 1935.
- 1938 - Enactment Perbandaran Kelantan - No. 20 t. 1938.
Kelantan Municipal Enactment - No. 20 of 1938.
- 1940 - P.W. No. 4436 t. 1940.
G.N. No. 4436 of 1940.
- 1948 - P. W. 1921 t 1948.
G. N. 1921 t 1948.
- Ordinance Mahkamah 1948 - No. 43 t. 1948.
Courts Ordinance 1948 - No. 43 of 1948.
- Ordinance Asutan 1948 - No. 14 t. 1948.
Sedition Ordinance 1948 - No. 14 of 1948.
- Ordinance Penchetak Surat khabar, 1948 - No. 12. t. 1948.
Printing Presses Ordinance, 1948 - No. 12 of 1948.

Ordinance Pertubohan Sharikat Bekerjasama, 1948 - No. 33 tahun 1948.
Co-operative Societies Ordinance, 1948 - No. 33 of 1948.
Ordinance Peratoran Dharurat, 1948, - No. 10 t. 1948.
Emergency Regulations Ordinance, 1948 - No. 10 of 1948.

P.W. No. 1921 t. 1948.
G.N.No. 1921 of 1948.

Ordinance Tafsiran dan Fasalz Am, 1948 - No. 7 t. 1948.
Interpretation and General Clauses Ordinance, 1948 - No. 7 of 1948.
P.W. Selangor No. 63, 64, 65, 66, 68 dan 69 t. 1948.
Selangor G.N. Nos. 63, 64, 65, 66, 67 and 68 of 1948.

Ordinance (Perluasan Kuasa) Perbandaran, 1948 - No. 3t. 1948.
Municipal Ordinance (Extended Application), 1948 - No. 3 of 1948.

P.W. Selangor. No. 63 - 69 t. 1948.
Selangor. G. N. Nos. 63 - 69 of 1948.
W.K. Persekutuan. No. 1921 t. 1948.
F.G. No. 1921 of 1948.

Ordinance Perlindungan Pehak-berkuasa Awam, 1948 - No. 19 t. 1948.
Public Authorities Protection Ordinance, 1948 - No. 19 of 1948.

Ordinance Peratoran Dharurat, 1948 - No. 10t. 1948
Emergency Regulations Ordinance, 1948 - No. 10 of 1948

- 1949 - Ordinance Konterek Kerajaan, 1949 - No. 67 t. 1949.
Government Contracts Ordinance, 1949 - No. 67 of 1949.
- 1950 - Ordinance Pilchanraya Pehak Yang Berkuasa Tempatan, 1950 - No. 52 t. 1950.
Local Authority Elections Ordinance, 1950 - No. 52 of 1950.

Ordinance Kenyataan 1950 - No. 11 t. 1950.
Evidence Ordinance, 1950 - No. 11 of 1950.

Ordinance (Pindaan) Perbandaran, 1952 - No. 53 t. 1950
Municipal (Amendment) Ordinance, 1952 - No. 53 of 1950.

1951 - Ordinance Penchen, 1951 - No. 1 t. 1951.
Pensions Ordinance, 1951 - No. 1 of 1951.

Ordinance Mahkamah Rendah, 1951 (Sabah) - Bab. 29.
Subordinate Courts Ordinance, 1951 (Sabah) - Cap. 29.

P.W. Sl. No. 351 t. 1951.
Sl. G.N. No. 351 of 1951.

Ordinance (Pemindahan Tugas) Kerajaan Persekutuan
1951 - No. 15 t. 1951.

Federal Government (Transfer of Functions) Ordinance,
1951 - No. 15 of 1951.

1952 - W.K. Persekutuan. No. 1473 t. 1952.
F.G. No. 1473 of 1952.

Enactment Ra'ayat Negeri, 1952.
State Nationality Enactment, 1952.

Ordinance Majlis Tempatan, 1952 - No. 36 t. 1952.
Local Council Ordinance, 1952 - No. 36 of 1952.

Ordinance Askar Persekutuan 1952 - No. 27 t. 1952.
Federation Regiment Ordinance, 1952 - No. 27 of 1952.

Ordinance Pasokan Tentera 1952 - No. 47 t. 1952.
Military Forces Ordinance, 1952 - No. 47 of 1952.

Ordinance Mahkamah Rendah 1952 (Sarawak) - Bab. 42.
Subordinate Courts Ordinance, 1952 (Sarawak) - Cap. 42.

Enactment Pentadbiran Hukum Sharat Selangor, 1952 -
No. 3 t. 1952.
Administration of Muslim Law Enactment of Selangor,
1952 - No. 3 of 1952.

Ordinance Perkhidmatan Negara, 1952 - No. 37 t. 1952.
National Service Ordinance, 1952 - No. 37 of 1952.

Ordinance Penjara, 1952 - No. 81 t. 1952.
Prisons Ordinance, 1952 - No. 81 of 1952.

Ordinance (Hak Keutamaan dan Kuasa) Majlis Parlimen,
1952 - No. 15 t. 1952.
Houses of Parliament (Privileges and Powers) Ordinance,
1952 - No. 15 of 1952.

P.W. Pulau Pinang. No. 371 t. 1952.
Pg. G.N. No. 371 of 1952.

P.W. Pulau Pinang. No. 372 t. 1952.
Pg. G.N. No. 372 of 1952.

1953 - P.W. No. 34 t. 1953.
G.N. No. 34 of 1953.

P.W. No. 35 t. 1953.
G.N. No. 35 of 1953.

1954 - Ordinance Kesalahan Pilihanraya, 1954 - No. 9 t. 1954.
Election Offences Ordinance, 1954 - No. 9 of 1954.

P.W. No. 33 t. 1954.
G.N. No. 33 of 1954.

Ordinance (Pindaan) Lembaga Bandaran - No. 40 t. 1954.
Town Boards (Amendment) Ordinance - No. 40 of 1954.

Ordinance (Pindaan) Perbandaran - No. 20 t. 1954.
Municipal (Amendment) Ordinance - No. 20 of 1954.

- 1955 - Ordinance Pencegah Jenayah, 1955 - No. 13 t. 1959.
Prevention of Crime Ordinance, 1955 - No. 13 of 1959.
Ordinance Kesalahan Kechil, 1955 - No. 3 t. 1955.
Minor Offences Ordinance, 1955 - No. 3 of 1955.
- 1956 - P.A. 1956
G.O. 1956.
- Ordinance Penda'awaan Kerajaan, 1956 - No. 58 t. 1956,
Government Proceedings Ordinance, 1956 - No. 58 of 1956.
- 1957 - Act Kemerdekaan Persekutuan Tanah Melayu, 1957 -
526 Eliz. 2 Ch. 60.
F. of M. Independence Act, 1957 - 526 Eliz. 2 Ch. 60.
- Ordinance Singapura 1957 - No. 35 tahun 1957.
Singapore Ordinance, 1957 - No. 35 of 1957.
- Ordinance Surohanjaya Perkhidmatan, 1957 - No. 74 t. 1957.
Service Commission Ordinance, 1957 - No. 74 of 1957.
- Ordinance Peratoran Kewangan, 1957 - No.62 t. 1957.
Financial Procedure Ordinance, 1957 - No.62 of 1957.
- Ordinance (Peruntokan) Kumpulan Wang Berkenaan, 1957-
No.73 t. 1957.
Statutory Funds (Appropriation) Ordinance, 1957 - No. 73
of 1957.
- Ordinance Odit 1957 - No.60 t. 1957.
Audit Ordinance, 1957 - No.60 of 1957.
- Act (Sara) Mentri 1957 - No.63 t. 1957.
Ministers (Remuneration) Act, 1957 - No.63 of 1957.
- 1958 - Ordinance (Kelepasan dari Chukai Pendapatan) Perusahaan2
Perintis, 1958 - No.31 t. 1958.
Pioneer Industries (Relief from Income Tax) Ordinance,
1958 - No.31 of 1958.

Ordinance Kumpulan Wang Pembangunan, 1958 - No.18 t. 1958.

Development Fund Ordinance, 1958 - No.18 of 1958.

Perintah (Mempersempadankan Kawasan2 Pilehanraya Parlimen) Pilehanraya, 1958 - P.U. 280/58.

Elections (Delimitation of Parliamentary Constituencies) Order, 1958 - L.N. 280/58.

Ordinance Pilehanraya, 1958 - No.33 t. 1958.

Elections Ordinance, 1958 - No.33 of 1958.

Peratoran Pilehanraya (Pendaftaran Pengundi2) 1958 - P.U. 252 t. 1958.

Elections (Registration of Electors) Regulations, 1958 - L.N. 252 of 1958.

P.U. No.1254 t. 1958.

L.N. 1254 of 1958.

Ordinance (Memelihara) Ketenteraman Awam, 1958 - No.46 t. 1958.

Public Order (Preservation) Ordinance, 1958 - No.46 of 1958.

Ordinance Mengawal Penerbitan2 Luar Negeri, 1958 - No.44 t. 1958.

The Control of Imported Publications Ordinance, 1958 - No.44 of 1958.

Ordinance Lalu-lintas Jalan, 1958. - No.49 t. 1958.
Road Traffic Ordinance, 1958 - No.49 of 1958.

Ordinance (Pindaan Sementara) Perlembagaan, 1958 - No.42 t. 1958.

The Constitution (Temporary Amendment) Ordinance, 1958 - No.42 of 1958.

- 1959 - Peratoran Pilehanraya (Pengundi Dengan Jalan Pos) 1959 - P.U. 71 t. 1959.
Elections (Postal Voting) Regulations, 1959 - L.N. 71 of 1959.
- Peratoran Pilehanraya (Perjalanan Pilehanraya), 1959 - P.U. 69 t. 1959.
Elections (Conduct of Elections) Regulations, 1959 - L.N. 69 of 1959.
- Ordinance Menchegah Jenayah, 1959 - No.13 t. 1959.
Prevention of Crime F.M. Ordinance - No.13 of 1959.
- Ordinance Pembuangan Negeri, 1959 - No.11 t. 1959.
Banishment Ordinance, 1959 - No.11 of 1959.
- Ordinance Kesatuan Sekerja, 1959 - No.23 t. 1959.
Trade Unions Ordinance, 1959 - No.23 of 1959.
- Ordinance Jalan Persekutuan 1959 - No.42 t. 1959.
Federal Roads Ordinance, 1959 - No.42 of 1959.
- Ordinance Imigeresen, 1959 - No.12 t. 1959.
Immigration Ordinance, 1959 - No.12 of 1959.
- 1960 - Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan 1960 - No.11 t. 1960.
Local Government Elections Act, 1960 - No.11 of 1960.
- Peratoran Perlembagaan (Surohanjaya Pilehanraya) 1960 - P.U. No.110 t. 1960.
Constitution (Election Commission) Rules, 1960 - L.N. No.110 of 1960.
- Peratoran (Pendaftaran Pengundi) Kerajaan Tempatan, 1960 - No.112 t. 1960.
Local Government (Registration of Electors) Regulations, 1960 - No.112 of 1960.

Peratoran (Perjalanan Pilehanraya) Kerajaan Tempatan,
1960 - No.111 t. 1960.
Local Government (Conduct of Elections) Regulations,
1960 - No.111 of 1960.

Act Keselamatan Dalam Negeri, 1960 - No.18 t. 1960.
Internal Security Act, 1960 - No.18 of 1960.

Act Mengambil Balek Tanah, 1960 - No.34 t. 1960.
Land Acquisition Act, 1960 - No.34 of 1960.

P.U. No.185 t. 1960.
L.N. No.185 of 1960.

Act (Gaji) Yang di-Pertua Dewan Negara, 1960 - No.2 t.
1960.
President of the Senate (Remuneration) Act, 1960 - No.2
of 1960.

Act (Gaji Ahli) Parlimen, 1960 - No.4 t. 1960.
Parliament (Members Remuneration) Act, 1960 - No.4
of 1960.

Act (Gaji) Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat, 1960 - No.7 t.
1960.
Speaker (Remuneration) Act, 1960 - No.7 of 1960.

Act (Pindaan) Perlembagaan, 1960 - No.10 t. 1960.
Constitution (Amendment) Act, 1960 - No.10 of 1960.

Act Ibu Kota Persekutuan, 1960 - No.35 t. 1960.
Federal Capital Act, 1960 - No.35 of 1960.

1961 - P.U. Perak. No. 10 t. 1961.
Perak. L.N. No.10 of 1961.

P.U. Pulau Pinang No.2 t. 1961.
Pg. L.N. No.2 of 1961.

P.U. Melaka. No.4 t. 1961.
Malacca. L.N. No.4 of 1961.

P.U. Pulau Pinang. No.17 t. 1961.
Penang. L.N. No.17 of 1961.

P.U. Pulau Pinang. No.15 t. 1961.
Penang. L.N. No.15 of 1961.

P.U. Pulau Pinang. No.18 t. 1961.
Penang. L.N. No.18 of 1961.

P.U. Pulau Pinang. No.16 t. 1961.
Penang. L.N. No.16 of 1961.

P.U. Melaka. No.12 t. 1961.
Malacca. L.N. No.12 of 1961.

P.U. Melaka. No.13 t. 1961.
Malacca. L.N. No. 13 of 1961.

P.U. Melaka. No.14 t. 1961.
Malacca. L.N. No.14 of 1961.

1962 - Enactment Kedah 1962 - No.9 t. 1962.
Kedah Enactment, 1962 - No.9 of 1962.

Act Penyerahan Hasil (Chukai Eksepot Bijeh Besi) 1962 -
No.27 t. 1962.
Assignment of Revenue (Export Duty on Iron Ore) Act,
1962 - No.27 of 1962.

P.U. Perak. No.119 t. 1962.
Perak. L.N. No.119 of 1962.

P.W. Perak No.119 t. 1962.
Perak G.N. No.119 of 1962.

P.U. Kelantan. No.24 t. 1962 - 44 t. 1962.
Kelantan. L.N. No.24 of 1962 - 44 of 1962.

P.U. Kedah. No.15 - 41 t. 1962 dan 54 t. 1962.
Kedah. L.N. No.15 - 41 of 1962 and 54 of 1962.

P.U. Johor. No.5 t. 1962 - 95 t. 1962.
Johor. L.N. No.5 of 1962 - 95 of 1962.

P.U. Pahang. No.14 t. 1962 - 40 t. 1962.
Pahang. L.N. No.14 of 1962 - 40 of 1962.

P.U. Negeri Sembilan. No.12 t. 1962 - 24 t. 1962.
Negeri Sembilan. L.N. No.12 of 1962 - 24 of 1962.

P.U. Perak. No.38 t. 1962 - 118 t. 1962.
Perak. L.N. No.38 of 1962 - 118 of 1962.

P.U. Perlis. No.9 t. 1962 - 10 t. 1962.
Perlis. L.N. No.9 of 1962 - 10 of 1962.

P.U. Selangor. No.20 t. 1962 - 43 t. 1962.
Selangor. L.N. No.20 of 1962 - 43 of 1962.

Act (Pindaan) Perlembagaan, 1962 - No.14 t. 1962.
Constitution (Amendment) Act, 1962 - No.14 of 1962.

1963 - Act Pinjaman Luar Negeri 1963 - No.22 t. 1963.
External Loans Act, 1963 - No.22 of 1963.

Act Perkhidmatan Parlimen 1963 - 12 t. 1963.
Parliamentary Service Act, 1963 - No.12 of 1963.

Act Gaji Hakim 1963 - No.36 t. 1963.
Judges' Remuneration Act, 1963 - No.36 of 1963.

Act Imigresen 1963 - No.27 t. 1963.
Immigration Act, 1963 - No.27 of 1963.

P.U. Terengganu. No.18 t. 1963 - 24 t. 1963.
Trengganu. L.N. No.18 of 1963 - 24 of 1963.

Act (Pindaan) Perlembagaan, 1963 - No.25 t. 1963.
Constitution (Amendment) Act, 1963 - No.25 of 1963.

Act Malaysia, 1963 - No.26 t. 1963.
Malaysia Act, 1963 - No.26 of 1963.

Act Bahasa Kebangsaan, 1963 - No.10 t. 1963.
National Language Act, 1963 - No.10 of 1963.

1964 - Act Kehakiman 1964 - No.7 t. 1964.
Courts of Judicature Act, 1964 - No.7 of 1964.

P.U. 12/64, 243/64, 245/64, 271/64, 273/64, 286/64,
335/64, 420/64, 421/64.

L.Ns. 12/64, 243/64, 245/64, 271/64, 273/64, 286/64,
335/64, 420/64, 421/64.

Act Penyerahan Chukai Eksepot (Bijeh Galian) 1964 -
No.27 t. 1964.

Assignment of Export Duty (Mineral Ores) Act, 1964 -
No.27 of 1964.

Perintah (Kuasa Undang2) Negeri Borneo - P.U.17 t. 1964.
Borneo States (Legislative Powers) Order, 1963 - L.N. 17
of 1964.

P.U. No.19 t. 1964.
L.N. No.19 of 1964.

Peratoran Kewarganegaraan, 1964 - P.U. No.82 t. 1964.
Citizenship Rules, 1964 - L.N. No.82 of 1964.

Act (Pindaan) Perlembagaan, 1964 - No.19 t. 1964.
Constitution (Amendment) Act, 1964 - No.19 of 1964.

Perintah Menteri2 Kerajaan Persekutuan, 1964-P.U. 143 t. 1964.
Ministers of the Federal Government Order, 1964 - L.N. 143 of 1964.

Act (Kuasa Penting) Dharurat, 1964 - No.30 t. 1964.
Emergency (Essential Powers) Act, 1964 - No.30 of 1964.

1965 - P.U. Negeri Sembilan. 11/65, 21/65, 9/65.
Negeri Sembilan. L.N. 11/65, 21/65, 9/65.

Perlembagaan dan Act (Meminda Singapura) Malaysia, 1965 - No.53 t. 1965.
Constitution and Malaysia (Singapore Amendment) Act, 1965 - No.53 of 1965.

Act Kemerdekaan Republik Singapura, 1965 - Act2 Tambahan Warta Singapura No.2 t. 1965.
Republic of Singapore Independence Act, 1965 - Singapore Gazette Acts Supplement No.2 of 1965.

Perjanjian Perpisahan Singapura - Warta Singapura No. 1824/1965.
Separation Agreement between Singapore and Malaysia - Singapore Gazette No.1824/1965.

Peratoran Dharurat (Menggantung Pilihanraya Kerajaan Tempatan) 1965 - P.U. 75/65 dan P.U. 312/65.
Emergency (Suspension of Local Government Elections) Regulations, 1965 - L.N. 75/65 and L.N. 312/65.

Act Sharikat, 1965 - No.79 t. 1965.
Companies Act, 1965 - No.79 of 1965.

P.U. 75/65, 121/65, 122/65, 251/65, 355/65, 443/65, 451/65, 33/65, 35/65, 22/65, 106/65.
L.N. 75/65, 121/65, 122/65, 251/65, 355/65, 443/65, 451/65, 33/65, 35/65, 22/65, 106/65.

1966 -

P.U. 189 t. 1966.

L.N. 189 of 1966.

Act Pertubohan, 1966 - No.13 t. 1966.

Societies Act, 1966 - No.13 of 1966.

Act (Mengawal dan Melesenkan) Pembangunan2 Rumah,
1966 - No.38 t. 1966.

Housing Developers (Control and Licensing) Act, 1966 -
No.38 of 1966.

Act MARA, 1966 - No.20 t. 1966.

MARA Act, 1966 - No.20 of 1966.

P.U. 187 t. 1966.

L.N. 187 of 1966.

P.U. 242 t. 1966.

L.N. 242 of 1966.

Act (Pindaan) (No. 2) Pilihanraya Kerajaan Tempatan,
1966 - No.67 t. 1966.

Local Government Elections (Amendment) (No.2) Act,
1966 - No.67 of 1966.

Enactment (Pindaan) Perbandaran, 1966 - P.U. Pulau
Pinang No.7 t. 1967.

Municipal (Amendment) Enactment, 1966 - Penang L.N.
No.7 of 1967.

Enactment (Pindaan) Perbandaran, 1966 - P.U. Melaka
No.21 t. 1967.

Municipal (Amendment) Enactment, 1966 - Malacca L.N.
No.21 of 1967.

Perintah (Pemindahan Tugas2) Majlis Bandar Raya George
Town, 1966 - P.U. P.P. No.46 t. 1966.

Citi Council of George Town (Transfer of Functions)
Order, 1966 - Pg. L.N. No.46 of 1966.

Perlantekan Surohanjaya Penyiasat - P.U. Pulau Pinang
No.45 t. 1966.

Appointment of a Commission of Inquiry - Penang. L.N.
No.45 of 1966.

Perintah (Pemindahan Tugas) Majlis Perbandaran Melaka,
1966 - P.U. Melaka. 26 t. 1966.

Malacca Municipal Council (Transfer of Functions) Order,
1966 - Malacca L.N. No.26 t. 1966.

Perintah (Penggantongan) Perlembagaan Perbandaran Ban-
dar dan Kuba Melaka, 1966 - P.U. Melaka No. 27 t. 1966.
Constitution of the Municipality of the Town and Fort
of Malacca (Suspension) Order, 1966 - Malacca. L.N.
No.27 of 1966.

Act (Pindaan) Pilihanraya Kerajaan Tempatan, 1966 -
No.55 t. 1966.

Local Government Election (Amendment) Act, 1966 -
No.55 of 1966.

P.U. Johor 26 t. 1966.

Johore L.N. 26 of 1966.

P.U. Johor 31 t. 1966.

Johore L.N. 31 of 1966.

1967 -

P.U. 291/1967, P.U. 292/1967.

L.N. 291/1967, L.N. 292/1967.

Act Kastam, 1967 - No.2 t. 1967.

Customs Act, 1967 - No.2 of 1967.

Act Perhubungan Perusahaan, 1967 - No.35 t. 1967.

Industrial Relations Act, 1967 - No.35 of 1967.

Act Bahasa Kebangsaan 1967 - No.7 t. 1967.

National Language Act, 1967 - No.7 of 1967.

P.U. 410 t. 1967.

L.N. 410 of 1967.

P.U. 411 t. 1967.

L.N. 411 of 1967.

Kes Mahkamah

A.G. Australia v. Colonial Sugar Refining Co. (1914) A.C.2

A.G. Ontario v. A.G. Canada (1912) A.C. 571.

Baron v. Denman (1848) 2 Ex. 167.

Bhagat Singh v. Emperor (1930 - 31) 58 Indian Appeals 169.

Bowles v. The Bank of England (1913) 1 Ch. 57.

Dunn v. The Queen (1895) 1 Q.B. 116.

Emperor v. Benoari Lal A.I.R. (1945) P.C.48.

Fletcher v. Peck (1810) 6 Cranch (U.S.) 87.

Gould v. Stuart (1896) A.C. 575.

Government of the Federation v. Kerajaan Kelantan (1967) S. Ti
2.12.67.Government of the Federation v. Kalong Ningkan (1967) S. Ti
2.10.67.

Johnstone v. Pedlar (1910) 2 A.C. 262.

Kanda Singh v. Government of the Federation (1962) M.L.J.

Lake v. The King (1668) 1 Saunders 131.

Lilawati, A.I.R. (1952) Madhy Bh.105.

- Liversidge v. Anderson (1942) A.C. 257.
- Lowenthal v. A.C. (1948) 1 All E.R. 295.
- Mangold Patent, In the matter of (1951) 68 R.P.C.1.
- Marbury v. Madison, 1 Cranch 137 (U.S.1803).
- C.237 McCulloch v. Maryland 4 Wheat 316 (U.S. 1819).
- Maritime Bank v. Receiver General of New Brunswick (1892) A.C. 437.
- Mohd. Hussein v. Hyderabad, A.I.R. (1953) Hyd. 298.
- Mortenson v. Peters (1906) 8 F (Court of Session) 93.
- Munusamy v. Government of the Federation (1960) M.L.J. 220.
- Nationality Decree in Tunis & Morocco (1923) P.C. 1J. Series B No.4.
- Nottobohm (Merits) 1955 1 C.J. Report 4.
- Proclamation (1911) 12 Co. Rep. 74; K. & L. 78.
- Rangchari, A.I.R. (1937) P.C.27.
- Times Rivlin v. Bilainkin (1953) 1 Q.B. 485.
- Times Shenton v. Smith (1895) A.C. 229.
- State of West Bengal v. Anwar Ali & another A.I.R. (1952) S.C.75.
- Stockdale v. Hansard (1839) 9 A. & E.1.
- L.J.169. Stoeck v. Public Trustee (1921) 2 Ch. 67.
- Terrel v. S.S. for Colonies (1953) 2 Q.B. 482.

Venkata Rao, A.I.R. (937) P.C. 31.

Walker v. Baird (1892) A.C. 491.

Wason v. Walter (1868) L.R. 4 Q.B.73.

Buku2

Alan Gledhill: Fundamental Rights in India (1956) Stevens and Sons.

Basu's Commentary on the Constitution of India 5th Edition. Volume I and V.

Constitution of the United States (1952) Senate Document No.170.

Clive Parry Nationality and Citizenship Laws (1960) Stevens and Sons.

Cobbold Report (1962) Government Printer.

Dicey, A.V. The Law of the Constitution (1959) 10th Edition, MacMillan.

Groves, H.E.: The Constitution of Malaysia (1964) Malaysia Publication Ltd.

Hewart: New Despotism (1929) Benn.

Hickling, R.H. Fundamental liberties under the Constitution of the Federation of Malaya (1963) M.L.J. XLIV.

Hood Phillips: The Constitutional Law, 2nd Edition.

Inter-Governmental Committee Report (1962).

Jennings: The Law and the Constitution. 4th Edition, University of London Press.

Jennings: The Approach to Self-Government (1958) Cambridge University Press.

Jennings: Constitutional Laws of the Commonwealth (1957) Oxford University Press, Volume I.

Laskin: Canadian Constitutional Law (1966) Carswell 3rd Edition.

Lawson and Bentley: Constitutional & Administrative Law (1961) Butterworths.

Malayan Constitutional Reports (1957).

Mervyn Jones: British Nationality (1956) Clarendon Press.

Peaslee: Constitution of Nations - Volume III.

Penyata Pilehanraya Umum Parlimen dan Dewan Negeri (1964) Penche-tak Kerajaan.

Proceedings of the Federal Legislative Council: 1950 - 1951 and 1952 - 1953.

Quick & Garran: Constitution of Commonwealth of Australia (1961).

Schwartz, B: The American Constitutional Law (1955) Cambridge University Press.

Sheridan, L.A. Federation of Malaya Constitution (1961) University of Malaya Land Review.

Sheridan, L.A. The British Commonwealth (1961) Stevens & Sons, Vol.9.

Wade and Phillips: Constitutional law. 7th Edition.

Wheare, K.C.: Federalism (1956) Oxford University Press.

ISHARAT HURUF RINGKAS

D.N.	=	Dewan Negara.
D.R.	=	Dewan Ra'ayat.
F.G.	—	Federal Gazette
F.M.S.	—	Federal Malay States
F.M.	—	Federation of Malaya
G.N.	—	Gazette Notification
G.O.	—	General Order
L.N.	—	Legal Notification
M.S.	=	Muka Surat.
N.M.B.	—	Negeri2 Melayu Bersekutu
No.	=	Nombor
Per.	=	Perkara dalam Perlembagaan.
P.T.	=	Perintah Tetap.
P.U.	=	Pemberitahu Undangan.
P.W.	—	Pemberitahu Wartta
t.	—	tahun
J.	=	Johor
K.	=	Kedah
Kn.	=	Kelantan
Mk.	=	Melaka
N.S.	=	Negeri Sembilan
P.	=	Perlis
Ph.	=	Pahang
Pk.	=	Perak
P.P.	=	Pulau Pinang
Sl.	=	Selangor
Tr.	=	Terengganu

BAB I

PERMULAAN

Apa dia perlembagaan itu?

Professor Dicey¹ berpendapat bahawa undang2 perlembagaan itu mengandongi dua prinsip sahaja, ia-itu:—

- (a) prinsip ketertinggian parlimen (sovereignty of Parliament); dan
- (b) hukum undang2 (rule of law).

Jikalau kita pandang akan perlembagaan sa-sabua negara moden, lebeh2 lagi Perlembagaan Malaysia, maka sudah tentu ta'rif perlembagaan yang di-buat oleh Professor Dicey tidak menchukupi, kerana apa yang terkandung di-dalam perlembagaan itu bukan sahaja hal2 mengenai Parlimen dan hak asasi, bahkan berjenis2 perkara yang lain. Dari itu ta'rif yang di-buat oleh Professor Dicey itu hanya-lah merupakan sa-bahagian sahaja daripada bermacam2 perkara yang terkandung dalam perlembagaan.

Walau pun mas'alah ta'rif itu ia-lah satu mas'alah yang sukar dan tidak ada sa-orang pendita pun lagi yang berjaya dengan sa-ratus peratus membuat ta'rif yang tepat dan dengan tidak mendapat tegoran (criticism) daripada penditaz yang lain, tetapi untok buku ini memadailah jika kita anggapkan bahawa perlembagaan itu ia-lah satu suratan² (document) atau surat chara (instrument) yang mengandongi semua

(1) A.V. Dicey: The Law of the Constitution (1959) 10th. Edit — Mac-Millan.
(2) Ta'rif ini hanya-lah mengenai perlembagaan bertulis.

1

1-12

undang2 tertinggi (higher law) yang di-fikirkan mustahak bagi mewujudkan sa-buah negara yang moden. Undang2 tertinggi ini-lah menjadi sa-bagai puncha (source) bagi kesemua undang2 yang ada dalam negara itu dan kesemua undang2, baik pun yang sudah ada atau yang akan di-buat, hendak-lah jangan bertentang dengan perlembagaan; kerana jika bertentang neschaya terbatal-lah undang2 itu. Dalam Fasal (1) Perkara 4 Perlembagaan Malaysia ada-lah di-sebutkan bagini:—

“Perlembagaan ini ia-lah undang2 tertinggi (supreme law)³ bagi Persekutuan dan mana2 undang2 yang di-buat lepas daripada Hari Merdeka yang bertentang dengan Perlembagaan ini maka sa-takat mana pertentangan itu terbatal-lah undang2 itu.”

Perlembagaan sa-bagai undang2 tertinggi mengandongi prinsip2 mengenai bentuk atau rangka dan tugas2 badan2 pemerintah (organs of government) seperti Parlimen, Jema'ah Menteri, mahkamah dan lain2; dan jua prinsip2 mengenai perhubungan di-antara satu badan pemerintah dengan satu badan pemerintah yang lain. Tetapi Perlembagaan Malaysia bukan sahaja mengandongi prinsip2 yang tersebut di-atas, bahkan jua prinsip2 yang lain, seperti kewarganegaraan, hak asasi, ugama rasmi, bahasa kebangsaan dan lain2-nya. Banyak mana perkaraz yang hendak di-kandongi oleh perlembagaan itu tertinggal-lah kepada penduduk2 negara yang berkehendakkan kepada perlembagaan itu. Sa-tengah perlembagaan seperti Amerika Sharikat ada-lah ringkas, tetapi Perlembagaan India ada-lah panjang mengandongi bermacam2 perkara.

Perlembagaan Bertulis dan Perlembagaan tidak Bertulis.

Kesemua negaraz yang moden pada hari ini mempunyai perlembagaan yang bertulis (written), ia-itu semua prinsip2 mengenai perlembagaan di-kumpul dan di-susun di-dalam satu suratan, melainkan United Kingdom sahaja yang tidak mempunyai perlembagaan yang bertulis. Perlembagaan United Kingdom di-katakan tidak bertulis (unwritten), kerana kesemua prinsip2 mengenai perlembagaan tidak boleh di-dapati terkumpul dalam satu suratan. Dengan sebab tidak ada satu suratan yang mengandongi semua prinsip2 perlembagaan, maka bukan-lah pula ma'ana-nya yang United Kingdom tidak mempunyai perlem-

(3) Undang2 tertinggi ini di-sebutkan dengan menggunakan bermacam2 kata: seperti higher law, supreme law, fundamental law, basic law (undang2 asasi) atau organic law. Walau pun apaz kata di-gunakan, konsep-nya sama sahaja, ia-itu undang2 lain yang bertentang dengannya ada-lah terbatal.

bagaan langsung. Ini sa-kadarkan bahawa prinsip2 perlembagaan United Kingdom boleh di-dapati bertabor dalam beberapa Act Parlimennya, keputusan2 mahkamah dan lebeh2 lagi dalam adat resam perlembagaan (constitutional convention) dan jua fikiran2 dan pendapat penditaz yang terkenal dan terkemuka.

Manakala memandangkan kapada perlembagaan United Kingdom, maka nyata-lah kapada kita ia-itu perkataan "perlembagaan" itu mempunyai dua ma'ana. Yang pertama ia-lah suratan yang mengandongi prinsip2 perlembagaan dan yang kedua ia-lah prinsip2 itu sendiri. Ta'rif perlembagaan yang di-buat di-atas ia-lah beralaskan kapada perlembagaan bertulis.

Biasa-nya sa-sabuaah negara yang mempunyai perlembagaan bertulis ia-lah sa-buaah negara yang membuat perubahan baharu dan menghapuskan hal2 dan adat resam yang lama2 yang biasa-nya tidak bertulis. Perlembagaan bertulis mula di-buat di-negara Peranchis dan Amerika Sharikat. Kedua2 buah negara ini mengalami pemberontakan pada abad yang kedelapan belas. Di-negeri Peranchis pemberontakan itu ia-lah menentang pemerentahan Kerajaan Louis XIV dan pemberontakan di-Amerika Sharikat pula ia-lah menentang pemerentahan penjajahan British. Apakala pemberontakan ini telah berjaya, pemerentahan baharu yang berjaya menggulingkan pemerentahan lama berkehendakkan prinsip2 dan fikiran2 yang kemas, terang dan jelas untok membentok satu masharakat politik atau negara kebangsaan moden. Dengan ini terpaksa-lah di-karangkan satu suratan yang mengandongi semua prinsip2 yang di-anggap mustahak dan ta' dapat tiada mesti di-adakan. Ada-lah di-fikirkan ia-itu sa-lagi prinsip2 ini tidak tertulis di-dalam suratan itu, maka hasil2 pemberontakan itu belum lagi di-chapai dan maseh lagi merupakan kezaliman yang akan membawa kapada satu pemberontakan yang lain.

Tuladan yang di-buat oleh negeri Peranchis dan Amerika Sharikat di-turuti oleh negaraz Eropah yang lain. Negaraz di-Benua Asia pun tidak ketinggalan. Di-bawah pengaruh falsafah Eropah, negaraz di-Benua Asia pun samaz mengubahkan chara pemerentahan lama kapada pembentokan sa-buaah negara kebangsaan moden yang mana suratan perlembagaan ia-lah menjadi satu tapak asas pendirian negara itu.

Walau pun United Kingdom tidak mempunyai perlembagaan bertulis, tetapi kesemua tanah2 jajahan-nya apakala mendapat kemerdekaan mempunyai perlembagaan bertulis. Yang demikian semua

negara moden dalam dunia ini, kechuali United Kingdom sahaja, mempunyai perlembagaan bertulis.

United Kingdom tidak mempunyai perlembagaan bertulis, bukan-nya kerana di-negara itu tidak ada pemberontakan dan bukan-nya tidak mempunyai perkembangan politik yang mengerikan dan rajaz yang zalim. Sebab yang sa-benar-nya ia-lah kerana orang Inggeris mempunyai chiri (characteristic) yang mana mereka boleh menyesuaikan hal dan adat resam yang lama dengan prinsip2 yang baharu. Bukan-nya tidak boleh jika segala prinsip2 perlembagaan United Kingdom itu di-kumpulkan dan di-karangkan ka-dalam satu suratan perlembagaan, tetapi ini tidak mustahak di-buat demikian kerana orang Inggeris berasa terjamin di-dalam kehidupan mereka dengan adat resam perlembagaan (constitutional convention) mereka dan kebijaksanaan mahkamah mereka.

Tiap2 perlembagaan bertulis ada-lah mempunyai tiga sifat. Yang pertama, perlembagaan itu keras "rigid" ia-itu sukar hendak di-pinda melainkan ada peruntokan di-dalam perlembagaan itu yang membolehkan di-buat pindaan itu. Walau macham mana sa-kali pun, pindaan perlembagaan hendak-lah di-buat mengikut charaz yang di-untokkan dalam perlembagaan itu, saperti dengan jalan-pungutan suara (referendum) atau mendapat suara banyak (majority) yang tertentu dalam Parlimen. Tetapi bagi perlembagaan tidak bertulis, perubahan perlembagaan ada-lah datang-nya dengan tidak di-sedari, kerana pindaan itu datang-nya beransor dengan sebab perubahan adat resam perlembagaan.

Sifat yang kedua bagi perlembagaan bertulis ia-lah tentang kuasa Parlimen. Parlimen hanya-lah mempunyai kuasa membuat undang2 di-dalam apa2 perkara yang terkandung di-dalam perlembagaan itu. Biasa-nya perlembagaan melarang Parlimen daripada membuat undang2 yang bertentang dengan hak asasi (fundamental liberties). Di-sini berma'ana-lah perlembagaan itu lebeh tinggi daripada Parlimen. Tetapi bagi perlembagaan yang memang boleh di-pinda, larangan ini boleh di-hapuskan dengan jalan di-pindahkan perlembagaan itu.

Sifat yang ketiga ia-lah mengenai tugas mahkamah. Oleh kerana perlembagaan itu bertulis, maka amat-lah perlu-nya peruntokan2 perlembagaan itu mendapat tafsiran yang jelas dan mu'tamad. Dari itu tugas mentafsirkan perlembagaan terpaksa-lah terletak di-tangan

mahkamah. Dan ini bererti-lah bahawa mahkamah itu ia-lah sebagai penjaga (guardian) perlembagaan.

Jenis Negara.

Negara kebangsaan (nation state) itu ia-lah satu masyarakat politik yang merdeka dan tiap2 buah negara kebangsaan itu berkehendakkan kepada:—

- (a) sa-buah kerajaan yang tegoh (effective government);
- (b) wilayah (territory); dan
- (c) penduduk (population).

Manakala ada tiga perkara ini baharu-lah sa-suatu masyarakat politik itu di-katakan sa-buah negara kebangsaan.⁴ Sa-buah kerajaan yang tegoh amat-lah mustahak, kerana jikalau tidak tegoh, segala perentah2-nya tidak di-patohi oleh ra'ayat dan kerajaan itu bukan pemerintah nama-nya. Dari sini terbit-lah kekacauan dan kehuru-haraan. Wilayah ada-lah di-kehendaki, kerana untuk di-liputi-nya dengan bidang kuasa kerajaan itu, dan bagitu-lah jua di-kehendaki penduduk kerana untuk mewujudkan kerajaan dan mematohi kerajaan itu.

Mengikut segi bentukan perlembagaan-nya negara2 moden ada-lah terbahagi kepada beberapa jenis saperti berikut:—

- (i) Negara Bersatu (Unitary State). Ini ma'ana-nya dalam negara itu ada satu kerajaan sahaja dan semua kuasa pemerintahan datang-nya daripada pusat (centre) dan oleh kerana hanya ada satu kerajaan sahaja, maka kuasa ini tidak-lah di-bahagikan. Walau pun dalam negara ini ada badanz yang lain daripada kerajaan, maka badanz ini ada-lah rendah taraf-nya daripada kerajaan. Mithal negara bersatu ia-lah United Kingdom yang merupakan perchantuman negeri2 England, Wales, Scotland dan Ireland.

(4) Ini-lah ta'rif yang di-buat oleh peguam undang2 antarabangsa.

- (ii) Negara Berkandong (Composite State). Ini berm'ana ia itu sa-buah negara itu mengandongi beberapa buah negeri. Semua-nya di-chantum dan di-kandongi menjadi sa-buah negara; mithal-nya Empayar British yang mengandongi United Kingdom dan tanah2 jajahan-nya.
- (iii) Persatuan Raja (Personal Union). Ini ma'ana-nya ia-lah Raja bagi sa-sabuah negara menjadi Raja bagi sa-buah negara yang lain. Yang demikian keduaz negara ini terchantum menjadi satu dengan sebab mempunyai Raja yang satu sahaja.
- (iv) Persekutuan-Bersama (Confederation). Ini berlaku manakala dua atau beberapa buah negara telah di-rapatkan di antara satu dengan lain oleh satu perjanjian untok menjaga keamanan dan juga mendapat kemajuan. Dengan perjanjian ini-lah maka di-wujudkan satu badan pemerintah (Confederate Government) untok menyamakan polisis pemerintah di-dalam tiap2 buah negara yang menjadi ahli persekutuan-bersama itu. Badan pemerintah ini tidak mempunyai kuasa terus ka-atas penduduk2 di-dalam persekutuan-bersama. Tetapi sa-kira-nya badan pemerintah ini mempunyai kuasa terus, maka perchantuman negara2 ini di-namakan pertubohan tertinggi daripada kebangsaan (supra-national organization). Pertubohan saperti ini di-tubuhkan di-antara 6 buah negeri Eropah, Peranchis, Jerman Barat, Italy, Belanda, Belgium dan Luxemburg dalam Perjanjian Rom (1955) mengenai hal ahwal pasaran bersama (European Common Market).
- (v) Persatuan Sa-benar (Real Union). Ini berlaku manakala dua buah negeri di-chantumkan dengan perjanjian, yang mana keduaz-nya menjadi satu dan dudok-nya pun di-bawah perentah sa-orang Raja.
- (vi) Negara Persekutuan (Federal State). Negara ini wujud-nya manakala beberapa buah negara telah bersetuju dengan jalan perjanjian menubuhkan sa-buah kerajaan pusat yang di-beri tugas2 dan kuasa2 yang tertentu. Sementara itu kerajaan2 negeri pun maseh jua hidup dan mempunyai tugas dan kuasa yang tertentu. Dalam tiap2 negara persekutuan perlembagaan-nya terpaksa-lah bertulis dan mengandongi perkara pembahagian kuasa di-antara kerajaan pu-

sat dengan kerajaan negeri, dan mahkamah di-beri kuasa penoh untuk mentafsirkan perlembagaan.

Di-antara jenis2 negara yang di-atorkan di-atas yang mustahak pada hari ini ia-lah Negara Bersatu dan Negara Persekutuan.

Adat Resam Perlembagaan (Constitutional Convention).

Sa-lain daripada undang2 ada amalan2 (practice) yang di-anggap mustahak menjadi sa-bahagian daripada prinsip2 perlembagaan. Amalan2 ini di-namakan adat resam perlembagaan (constitutional convention) dan mesti-lah di-patohi oleh mereka yang berkenaan mengenai perlembagaan. Sunggoh pun mustahak, sa-kira-nya amalan2 ini tidak di-patohi tidak-lah boleh di-bawakan perkara ini kepada mahkamah supaya di-paksakan mematohi-nya; tetapi jikalau tidak di-patohi neschaya sukar-lah bagi sa-suatu perlembagaan itu hendak berjalan dengan lichin-nya.

Adat resam perlembagaan amat-lah penting dalam negara yang tidak mempunyai perlembagaan bertulis. Mithal-nya di-United Kingdom, segala prinsip2 mengenai jema'ah menteri dan kuasa raja adalah di-dapati di-dalam adat resam perlembagaan, dan adat resam ini tidak ada sa-siapa pun yang berani atau berfikir hendak melanggar-nya. Jika di-anggap prinsip2 perlembagaan hanya-lah di-dapati dalam adat resam perlembagaan seperti yang di-amalkan oleh United Kingdom, tetapi di-Malaysia prinsip2 ini ada-lah tertulis dengan jelas-nya. Ini ia-lah kerana perlembagaan itu ia-lah satu perlembagaan yang bertulis. Tetapi walau bagai mana pun, adat resam perlembagaan sama-lah jua mustahak-nya bagi perlembagaan bertulis sa-bagaimana kepentingan-nya bagi perlembagaan tidak bertulis. Sa-kadar-kan bagi perlembagaan bertulis, mas'alah mentafsirkan perlembagaan itu ada-lah lebeh utama daripada adat resam perlembagaan. Lagi pun bagi negara2, yang baharu sahaja wujud dan tidak banyak lagi pengalaman di-dalam hal ahwal perjalanan perlembagaan, sukar hendak di-tentukan sama ada satu2 perkara itu adat resam perlembagaan, kerana sa-belum di-jadikan adat resam perkaraz itu mesti-lah di-amalkan beberapa kali sa-hingga merupakan satu perjanjian di-antara ra'ayat yang mesti di-patohi. Manakala perkara itu mempunyai chiri yang seperti ini baharu-lah boleh di-anggap menjadi adat resam perlembagaan dan merupakan sa-bahagian prinsip perlembagaan.

Kenapa-kah adat resam perlembagaan itu di-patohi? Jawapan ini hanya-lah terpaksa kita berpandu kapada apa yang terjadi di-

United Kingdom kerana di-negeri itu-lah adat resam perlembagaan mempunyai peranan yang penting. Adat resam perlembagaan itu ada-lah berasaskan kepada keperluan politik (political expediency) kerana jikalau tidak di-patohi neschaya berlaku beberapa kerumitan politik (political crisis) yang sangat tidak di-ingini. Juga adat resam perlembagaan ini di-patohi, kerana tiap2 orang yang melanggar-nya akan terdedah kepada fikiran orang ramai dan sa-mesti-nya akan hilang keharuman nama-nya pada sisi orang awam.

Mas'alah Perlembagaan.

Bukan sahaja sa-sabuah negara itu mesti mempunyai perlembagaan, tetapi perlembagaan itu mesti-lah mewujudkan satu pemerintahan yang adil dan membawakan kesenangan dan kebahagiaan ra'ayat jelata. Tidak guna-nya kepada ra'ayat kira-nya perlembagaan itu membawa kepada kezaliman dan kepapaan ra'ayat jelata. Dari itu mas'alah perlembagaan bukan sahaja mesti membicarakan hal2 yang berkenaan dengan mengadakan berbagai2 badan pemerintah, bahkan terutama sa-kali mesti-lah membicarakan hal2 dan chara2 hendak mengawalkan kuasa2 yang di-beri kepada badan pemerintah itu. Jikalau sa-sabuah kerajaan itu terdiri atas nama ra'ayat dan untok ra'ayat, maka perlembagaan mesti-lah menentukan—

- (a) bagaimana-kah kuasa pemerintah itu boleh di-dapati? dan
- (b) apabila di-dapati, bagaimana-kah kuasa itu di-gunakan supaya dapat ra'ayat sakalian terjamin daripada kezaliman akibat kuasa pemerintah itu?

Maka mas'alah2 ini-lah yang menyebabkan pendita2 dan ahli2 fikir menciptakan bermacam2 tiori dan konsep. Di-antara tioriz ini ada dua tiori yang mustahak, ia-itu tiori mengenai perasingan kuasa (separation of powers) dan tiori hukum undang2 (rule of law). Tiori hukum undang2 akan di-binchangkan di-dalam bab mengenai hak asasi (fundamental liberties). Tetapi buat sementara ini, tiori perasingan kuasa akan di-terangkan dalam bab ini.

Perasingan Kuasa (Separation of Powers).

Penchipta⁵ tiori ini ia-lah sa-orang ahli fikir bangsa Peranchis bernama Montesquieu. Pada abad yang ka-delapan belas negeri Pe-

(5) Penchipta yang mula2 sa-kali ia-lah sa-orang pendita Inggeris bernama John Locke. Dengan memandangkan kepada apa yang berlaku dalam abad yang ke-17 di-England Locke berfikir kuasa membuat undang2 dan pemerintah patut benar di-asingkan. Tetapi Locke tidak memanjangkan fikiran ini sa-bagaimana yang di-buat oleh Montesquieu.

ranchis ada-lah di-perintah oleh sa-orang raja bernama Louis XIV yang mempunyai kuasa mutlak (absolute power). Kuasa mutlak ini membawa kepada kezaliman dan kekejaman yang akhir-nya menimbulkan pemberontakan yang menggulingkan Louis XIV. Oleh kerana memandangkan kepada kezaliman Louis XIV Montesquieu berusaha menchipta suatu tiori supaya ra'ayat sakalian terjamin daripada kezaliman pemerintah. Peluang ini terdapat kepada-nya manakala dia datang ka-England dan di-lihat-nya perjalanan perlembagaan England. Dengan ini lalu di-tulis-nya ka-dalam buku yang bernama "Spirit des Lois" saperti berikut: —

"Apabila kuasa membuat undang2 dan kuasa memerintah kedua2-nya di-punyai oleh sa-orang sahaja atau oleh satu pehak yang berkuasa sahaja, neschaya tidak boleh di-dapati kebebasan kerana harus orang itu atau pehak yang berkuasa itu akan membuat undang2 yang zalim supaya dapat di-jalankan satu pemerentahan yang zalim. Dan juga tidak terdapat kebebasan itu sa-kira-nya kuasa kehakiman tidak di-asingkan daripada kuasa membuat undang2 dan kuasa memerintah. Sa-kira-nya kuasa kehakiman itu di-satukan dengan kuasa membuat undang2, kuasa mengenai jiwa dan harta ra'ayat akan menjadi berleluasa (arbitrary), kerana hakim itu-lah juga yang akan menjadi pembuat undang2. Dan lagi jika kuasa kehakiman itu di-satukan dengan kuasa memerintah, maka hakim itu akan mempunyai segala kekuatan sa-orang yang zalim. Segalaz-nya akan hilang dan binasa sa-kira-nya orang itu juga, atau pehak yang berkuasa itu juga mempunyai dan menjalankan ketiga2 kuasa ini; ia-itu membuat undang2, menjalankan pemerentahan negeri dan menghukumkan jenayah dan pertelingkahan di-antara ra'ayat."

Pada hakikat-nya tiori perasingan kuasa ini ia-lah bermaksud ia-itu:—

PERPUSTAKAAN NEGARA MALAYSIA

- (a) badan yang membuat undang2 hanya-lah membuat undang2 dan tidak boleh menyerahkan kuasa ini kepada sa-siapa pun dan juga tidak boleh mempunyai kuasa2 yang lain lagi;
- (b) badan yang memerintah hanya-lah menjalankan pemerentah negeri sahaja dan tidak boleh membuat undang2 dan penghakiman; dan

- (c) badan kehakiman hanya-lah membuat penghakiman sahaja, dan tidak boleh membuat undang2 atau menjalankan pemerintahan.

Sebab2 di-buatkan perasingan kuasa ini ia-lah sa-mata2 hendak mengelakkan pakatan jahat (conspiracy) di-antara badan2 pemerintah supaya kebebasan ra'ayat sakalian terjamin dan terjauh daripada kezaliman.

Tiori perasingan kuasa ini di-terima dengan sa-bulat2-nya di-Amerika Sharikat. Umpama-nya Perlembagaan Massachusetts ber-terus terang berbunyi demikian:—

“Di-dalam pemerintahan negeri ini, badan membuat undang2 tidak akan menjalankan kuasa memerintah dan kuasa kehakiman, atau salah satu daripada-nya, badan kehakiman tidak akan menjalankan kuasa membuat undang2 dan kuasa memerintah atau salah satu daripada-nya, dan ini ia-lah supaya terdapat pemerintahan sa-chara undang2 dan bukan-nya sa-chara manusia.”

Kerana mengikut tiori ini-lah maka di-dalam Perlembagaan Amerika Sharikat, Yang di-Pertua Negara-nya (President) tidak menjadi ahli dalam badan perundangan (Congress).

Tetapi mengikut perlembagaan Malaysia dan negeriz di-dalam Komanwel tiori perasingan kuasa yang di-anggapkan sa-bagai batu asas kebebasan ra'ayat itu tidak di-pakai dengan sa-bulat2-nya tetapi di-pakai dengan sa-chara berpinda (modified form). Walau pun Parlimen mempunyai kuasa membuat undang2, tetapi sa-bahagian besar daripada undang2 di-negeri ini ia-lah di-buat oleh badan pemerintah seperti Yang Di-Pertuan Agong, Menteri dan lain2. Undang2 ini di-buat kerana kuasa membuat undang2 ini di-wakilkan kepada pemerintah oleh Parlimen. Undang2 ini di-namakan undang2 berwakil-an (delegated legislation). Di-sini nyata-lah kepada kita bahawa kebebasan ra'ayat di-negeri ini bukan-nya bergantung kepada tiori perasingan kuasa lagi, bahkan kepada mahkamah dan Parlimen. Pemerintah yang membuat undang2 itu mesti-lah bertanggung-jawab kepada Parlimen, dan undang2 yang di-buat itu jangan-lah melebihi had kuasa (ultra vires) yang di-beri oleh Parlimen, kerana jikalau lebeh (ultra vires) maka mahkamah akan menghukumkan bahawa undang2 itu terbatal dan tidak sah.

Dan juga mengikut tiori perasingan kuasa pemerintah hanya-lah menjalankan tugas pemerintahan-nya sahaja dan tidak boleh menjalankan kuasaz kehakiman. Tetapi mengikut sistem di-Malaysia dan di-negeriz Komanwel pemerintah di-beri juga tugas men-

jalankan kehakiman. Umpamanya di-dalam Act keselamatan Dalam Negeri, Menteri berhak membuat keputusan ia-itu sa-suatu tindakan itu ada-lah untuk keselamatan negeri dan keputusan ini tidak boleh lagi di-so'al di-dalam manaz mahkamah. Bagitu juga di-dalam halz yang saperti ini boleh di-dapati dalam undangz lain. Di-sini nampak-lah dalam chara pemerentahan bahawa kuasa membuat penghakiman bukan lagi menjadi hak mahkamah sahaja, bahkan pemerentah pun di-beri kuasa itu.

Tiori perasingan kuasa juga berma'ana ia-itu ahliz Parlimen tidak boleh menjadi ahli pemerentah. Jikalau di-ikuti akan tiori ini dengan sa-penohz-nya neschaya tidak-lah terdapat di-Malaysia dan di-negeriz Komanwel sistem yang di-namakan kerajaan bertanggung-jawab (responsible government) sa-bagaimana yang ada sekarang. Sistem kerajaan bertanggung-jawab berkehendakkan Menteri2 yang menjalankan kuasa pemerentah supaya bertanggung-jawab kepada Parlimen dan mesti menjawab segala pertanyaanz yang di-buat kapadanya di-dalam Parlimen mengenai perjalanan kuasa-nya. Ini berma'ana-lah mereka itu mesti menjadi ahli Parlimen. Jikalau tidak, tidak-lah ada tanggung-jawab mereka kepada Parlimen. Juga untuk menunjokkan tiori perasingan kuasa ini tidak di-ikuti dengan sa-bulatz-nya oleh Perlembagaan Malaysia, kita boleh memandang kepada kedudukan Yang Di-Pertuan Agong. Baginda ada-lah menjadi satu unsur⁶ (element) Parlimen dan juga menjadi ketua Pemerentah⁷ dan Negara.⁸

Tiori perasingan kuasa ini hanya-lah boleh di-dapati dalam pentadbiran mahkamah sahaja, kerana Hakimz Mahkamah Persekutuan dan Mahkamah Tinggi ia-lah terasing daripada Parlimen dan pemerentah. Di-sini tiori ini bersebuti dengan tiori kebebasan mahkamah (independence of judiciary).⁹

-
- (6) Per. 44: "kuasa membuat undangz Persekutuan ada-lah di-punyai oleh Parlimen yang mengandongi Yang Di-Pertuan Agong dan dua Majlis di-namakan Dewan Negara dan Dewan Ra'ayat."
- (7) Per. 39: "Kuasa memerintah Persekutuan ada-lah di-punyai oleh Yang Di-Pertuan Agong dan boleh di-jalankan, terta'alok kepada peruntukan manaz undangz Persekutuan dan Jadual yang kedua, olehnya atau oleh Jema'ah Menteri atau sa-orang Menteri yang di-kuasakan oleh Jema'ah Menteri, tetapi Parlimen boleh dengan jalan undangz memberi tugas pemerentah kepada orang lain."
- (8) Per. 32: "Hendak-lah ada sa-orang Ketua Negara Persekutuan yang di-namakan Yang Di-Pertuan Agong, siapa yang akan ada keutamaan daripada semua orang di-dalam Persekutuan ini dan tidak boleh di-d'awa ka-dalam manaz Mahkamah."
- (9) Berikut. Lihat bab XIII.

Oleh kerana tiori perasingan kuasa ini tidak boleh di-dapati dengan sa-bulat2-nya dalam Perlembagaan Malaysia dan Komanwel tetapi dengan chara berpinda sahaja, maka nyata-lah kepada kita ia-itu hal kebebasan ra'ayat itu bukan sa-mesti-nya boleh di-cha-pai dengan tiori ini sahaja, bahkan juga dengan sistem kerajaan bertanggung-jawab dan tiori kebebasan mahkamah. Yang sa-benar-nya manakala Montesquieu menchiptakan tiori ini dia hanya-lah berusaha untuk menchari satu tiori yang boleh melawan kezaliman Louis XIV. Oleh kerana dia memandangkan bahawa orang2 Inggeris le-beh bebas daripada orang Peranchis, dengan tidak mengkaji prinsip2 perlembagaan British dengan lebeh lanjut lagi dia terus menchiptakan tiori ini.

Pada akhir-nya tiori ini di-pakai di-Malaysia dan negeriz Komanwel dengan sa-chara kasar dan berpinda sahaja yang mana Parlimen ada-lah tertinggi daripada pemerintah dan mahkamah yang memang-nya terasing mempunyai kuasa memberi pemulehanz (remedies) bagi segala pelanggaran undangz yang di-buat oleh pemerintah. Di-Amerika Sharikat pula tiori ini ada-lah di-amalkan dengan sa-bu-lat2-nya, yang mana badan perundangan (Congress) ada-lah terasing daripada Pemerintah dan Mahkamah Tertinggi Amerika Sharikat (Supreme Court of the United States) yang memang-nya terasing di-beri kuasa menghukumkan sama ada Act Congress itu sah atau tidak.¹⁰ Di-negeri Peranchis pula, Parlimen ada-lah tertinggi, tetapi mahkamah di-sana tidak berkuasa membuat penghakiman tentang sah atau tidak sah-nya segala undangz yang di-buat oleh Parlimen dan segala tugasz yang di-jalankan oleh pemerintah.¹¹

(10) Ini bukan-lah sahaja di-sebabkan oleh tiori perasingan kuasa, bahkan oleh kerana perlembagaan Amerika Sharikat ia-lah bertulis. Di-Malaysia pun Mahkamah Persekutuan boleh membuat penghakiman seperti ini.

(11) Jenings: *The Law and the Constitution*. Fourth Edition University of London Press. p. 28.

BAB II

TAWARIKH PERLEMBAGAAN PERSEKUTUAN

Tawarikh perlembagaan Persekutuan boleh-lah di-katakan berasal daripada semenjak Malaya berlindung di-bawah naungan Kerajaan British pada akhir abad yang kesembilan belas. Kerana daripada semenjak tarikh ini-lah negeriz Melayu mulai menerima pentadbiran baharu, yang di-bawa oleh Kerajaan British.

Manakala Kerajaan British bertapak di-negeriz selat: ia-itu Singapura, Pulau Pinang dan Melaka pada awal abad yang kesembilan belas, maka mulai-lah pula orang2 British menunjok kegemaran mereka kepada negeriz Melayu di-Semenanjong. Oleh kerana negeriz melayu pada masa itu tidak di-perintah dengan rapi-nya, dan selalu menghadapi perang sama sendiri, dan kerap-kali menentang musuh2 dari luar, umpama-nya Siam dan Bugis, maka amat-lah senangnya Kerajaan British dapat bertapak di-negeriz ini. Hal ini hanyalah di-dapati manakala Rajaz Melayu dan Kerajaan British menandatangani beberapa perjanjian yang mana Rajaz Melayu telah bersetuju menerima naungan Kerajaan British dan nasihat-nya di-dalam sa-genap lapangan pemerintahan negeri.

Negeri Perak. Negeri ini ia-lah asal-nya sa-buah negeri ta'alok Melaka dan telah kemudian menjadi sa-buah negeri yang merdeka. Dalam kurun yang ke-19, negeri Perak tidak mempunyai keamanan yang kekal, dan selalu hidup dalam keadaan huru-hara. Mulaz-nya negeri ini di-langgar oleh orang Siam dan kemudian-nya diserang pula oleh orang Bugis. Sa-lain daripada itu satu pergadohan

antara orang2 China kerja lombong telah berbangkit dan peristiwa ini menyebabkan keamanan terancam. Akhir-nya pada tahun 1874 negeri Perak telah menerima naungan British.

Selangor. Dalam abad yang kedelapan belas, Selangor mempunyai Raja sendiri. Tawarikh Selangor penuh dengan rekod2 berperang sama sendiri dan di-serang oleh lanun2 laut. Akhir-nya pada tahun 1873, Kerajaan British masuk champor tangan, dan pada tahun 1874 sa-orang pegawai British bernama Frank Swettenham telah di-hantar oleh Gabenor Singapura untuk bertugas sa-bagai penasihat dan pengadil Mahkamah. Pada tahun 1882 sa-telah Selangor menerima naungan British Frank Swettenham telah di-jadikan Residen British.

Negeri Sembilan. Asal-nya negeri ini dudok di-bawah perentah Melaka. Manakala Kerajaan Melaka jatuh ka-tangan Portugis, Negeri Sembilan beraja ka-Johor. Di-dalam abad yang kedelapan dan kesembilan belas, Negeri Sembilan selalu berperang sama sendiri dan akhir-nya pada tahun 1889, Negeri ini menerima naungan British.

Pahang. Negeri ini asal-nya dudok di-bawah perentah Melaka. Manakala Melaka telah jatuh ka-tangan Portugis, negeri ini beraja ka-Johor. Akhir-nya Pahang mempunyai Raja sendiri dan pada tahun 1882 negeri ini tidak-lah lagi dudok di-bawah perentah Johor. Pada tahun 1888, Pahang menerima naungan British.

Johor. Negeri ini di-buka oleh Sultan Melaka yang lari di-kalahkan oleh Portugis. Pada tahun 1885, Temenggong Abu Bakar telah di-lantek menjadi Sultan dan pada tahun itu juga, Johor telah menerima naungan British, tetapi Pegawai Penasihat British hanyalah datang ka-Johor mulai tahun 1914.

Kedah. Negeri ini pun asal-nya dudok di-bawah naungan Melaka. Manakala Melaka telah jatuh, negeri Kedah telah menjadi sa-buah negeri yang dudok di-bawah naungan Aceh dan kemudiannya Siam. Beberapa peperangan yang hebat telah berlaku di-antara Kedah dengan Siam, dan akhir-nya pada tahun 1909 Kedah masuk di-bawah naungan British.

Perlis. Negeri Perlis asal-nya ia-lah sa-bahagian daripada negeri Kedah. Pada tahun 1821 hingga tahun 1842, negeri Kedah telah dudok di-bawah perentah Siam. Tetapi pada tahun 1842, Siam telah membenarkan Raja Kedah memerintah negeri itu sendiri, ma-

nakala Perlis pula telah di-jadikan sa-buah negeri yang terasing daripada Kedah dan mempunyai Raja sendiri. Pada tahun 1909 Perlis telah menerima naungan British.

Kelantan dan Terengganu. Kedua2 buah negeri ini asalnya dudok di-bawah naungan Melaka. Tetapi manakala Melaka telah jatuh, Kedua2-nya masok di-bawah naungan Kerajaan Siam. Tiap2 tahun kedua2 buah negeri ini menghantar upi atau bunga mas kepada Kerajaan Siam. Akhir-nya, sa-bagaimana negeri Kedah dan Perlis, kedua2 buah negeri ini — ia-itu Kelantan dan Terengganu masok bernaungan di-bawah bendera British pada tahun 1909, dan dengan kerana ini satu perjanjian telah di-tandatangani oleh Kerajaan Siam dan British di-Bangkok pada akhir tahun 1910.

NEGERI2 MELAYU YANG BERSEKUTU

Sa-bagaimana yang di-sebut di-atas tadi Kerajaan British telah mulai meletak tapak pemerentahan-nya di-negeri Melayu pada tahun 1874, dan sa-lepas itu demi sa-buah negeri ka-sabua Negeri Melayu termasuk di-bawah naungan-nya, sa-hingga akhir sa-kali negeriz Kedah, Perlis, Kelantan dan Terengganu telah di-serahkan oleh Kerajaan Siam supaya di-masokkan di-bawah naungan British pada tahun 1909 kerana mengikut kehendak Perjanjian Bangkok pada tahun itu.

Negeriz Melayu yang bersekutu (Federated Malay States) ialah Perak, Selangor, Pahang dan Negeri Sembilan, dan persekutuan keempat2 buah Negeri ini telah di-tubuhkan pada tahun 1895. Tetapi sa-belum di-tubuhkan persekutuan ini, negeriz ini di-perintah oleh Rajaz masing2 dengan mengikut nasihat yang di-beri oleh Penasihat British. Penasihat ini bertanggung-jawab kepada Gabenor di-Singapura. Sa-telah persekutuan di-tubuhkan, sa-orang pegawai British telah di-hantarkan tinggal di-Kuala Lumpur. Segala penasihat2 British yang ada di-dalam negeriz yang bersekutu semua-nya bertanggung-jawab kepada pegawai British ini, dan pegawai ini pula bertanggung-jawab kepada Gabenor di-Singapura. Kerana Gabenor Singapura pada masa itu mempunyai kuasa sa-bagai Pesuruhjaya Tinggi bagi Negeriz Melayu yang bersekutu.

Persekutuan ini telah di-tubuhkan mengikut Perjanjian tahun 1895 di-antara Rajaz Melayu dengan Kerajaan British. Menurut

Perjanjian ini, kedaulatan Raja2 Melayu ada-lah di-akui, tetapi hendaklah baginda menerima nasihat daripada Penasihat British di-dalam apa2 jua hal ahwal pemerintah negeri, di-kechualikan hal adat isti'adat orang2 Melayu dan ugama Islam sahaja. Kuasa-yang tertinggi sakali ia-lah terletak pada Raja di-dalam Meshuarat (Ruler in Council). Ra'ayat Raja Melayu mempunyai taraf sa-bagai orang di-bawah naungan British (British Protected Person).

Sungguh pun Perjanjian tahun itu (1895) mengadakan Persekutuan, tetapi tidak-lah ada apa2 pembahagian kuasa di-antara Kerajaan pusat dengan kerajaan negeri, dan tidak-lah juga di-tubuhkan satu badan perundangan pusat. Dari itu Persekutuan ini hanya samataz menyatukan hal pentadbiran dan kehakiman sahaja. Akhirnya pada tahun 1905, satu badan perundangan pusat yang di-namakan Majlis Meshuarat Persekutuan (Federal Council) telah di-tubuhkan. Di-sini tidak juga di-tentukan apa-kah jenis undang2 yang boleh di-buat oleh Majlis Meshuarat Persekutuan. Tetapi semua undang2 yang di-buat oleh manaz negeri mesti-lah bersesuai dan jangan bertentang dengan undang2 yang di-buat oleh Majlis Meshuarat Persekutuan. Jikalau bertentang atau tidak bersesuai, neschaya terbatal-lah undang2 negeri itu. Nampak-nya Majlis Persekutuan boleh membuat undang2 atas apa2 perkara jua, melainkan atas hal ahwal ugama Islam dan kedudukan Raja2 Melayu sahaja. Tiap2 rang undang2 yang akan di-luluskan oleh Majlis Persekutuan mesti-lah di-siarkan dalam Warta Kerajaan sa-lewat2-nya satu bulan sa-belum di-bawa masok ka-dalam meshuarat; tetapi undang2 yang di-kehendaki lulus dengan segera hendak-lah di-kemukakan dengan satu perakuan oleh Pengerusi Majlis itu.

Sa-lain daripada ini, Majlis Meshuarat Persekutuan juga mempunyai tugas menimbangkan peranggaran belanjawan dan hasil tahunan bagi tiap2 negeri yang bersekutu.

Dalam tahun 1912 dan tahun 1924 Perjanjian Persekutuan telah di-pinda mengenai ahli2 Majlis Meshuarat Persekutuan. Dan pada tahun 1927 Perjanjian ini di-pinda sa-kali lagi, ia-itu di-sebut dengan jelas-nya bahawa Majlis Meshuarat Persekutuan ada-lah berkuasa membuat undang2 bagi seluroh negeriz bersekutu, dan tiap2 undang2 itu sa-belum daripada berjalan kuat-kuasa-nya hendak-lah di-tandatangani oleh Raja2 Melayu dan Yang di-Pertuan Besar Negeri Sembilan sa-bagai wakil Dato'2 Undang negeri itu. Manaz un-

dangz yang di-buat oleh negeri tidak-lah sah atau mesti-lah terbatal kira-nya di-dapati bertentang dengan undangz yang di-buat oleh Majlis Meshuarat Persekutuan. Majlis Meshuarat Persekutuan mesti menimbangkan peranggaran dan segala mata perbelanjaan hendaklah di-luluskan oleh enactment (undangz) perbekalan yang di-buat oleh Majlis itu.

Sementara itu dalam tahun 1927 Rajaz Melayu dengan sendiri-nya telah berhenti daripada mengambil bahagian di-dalam perbinchangan dan mashuarat Majlis Meshuarat Persekutuan ini. Dengan ini kuasa kerajaan pusat menjadi kuat, dan sa-balek-nya pula kuasa kerajaan negeri menjadi bertambah lemah. Dari itu, Dewan Negeri (State Council) telah di-perkuatkan, dan kapada-nya di-serahkan beberapa kuasa yang dahulu-nya di-jalankan oleh sa-orang Pegawai British yang bergelar Ketua Setia-usaha (Chief Secretary). Jua jawatan Ketua Setia-usaha telah di-ubah nama-nya dengan di-panggilkan Setia-usaha Persekutuan (Federal Secretary).

Walau pun satengahz kuasa telah di-pindahkan kapada Dewan Negeri, tetapi kerajaan pusat maseh lagi mempunyai kuasa membentok polisi negeri dan kewangan.

Ahliz Dewan Negeri di-lantek oleh Raja negeri masingz, dan Dewan ini hanya-lah sa-bagai menasihatkan Raja sahaja di-dalam lapangan membuat undangz dan pentadbiran negeri.

Demikian-lah keempatz buah Negeri Melayu ini di-perintah sa-hingga Perang Dunia Yang Kedua pada tahun 1940.

NEGERI₂ MELAYU YANG TIDAK BERSEKUTU

Kedah, Perlis, Kelantan dan Terengganu sa-belum menerima naungan British pada tahun 1909 telah bernaung di-bawah kuasa Kerajaan Siam. Tetapi mengikut Perjanjian Bangkok pada tahun itu negeriz ini di-serahkan oleh Kerajaan Siam kapada Kerajaan British. Negeri Johor pula menerima naungan British pada tahun 1885 dan pada tahun 1914 Johor telah menerima sa-orang pegawai Penasihat British.

Di-dalam tiapz buah negeri yang lima ini, kuasa memerintah terletak di-tangan Sultan masingz. Tetapi yang menjalankan pemerentahan negeri itu ia-lah sa-orang pegawai Melayu dengan gelaran Menteri Besar. Mengikut chara pemerentahan, Menteri Besar di-

kahendaki menerima nasihat pegawai Penasihat British dalam segala hal ahwal pemerintahan, melainkan hal adat resam orang Melayu dan Ugama Islam sahaja. Chara pemerintahan kelimaz buah negeri ini berkekalan hingga Perang Dunia Yang Kedua dalam tahun 1940.

NEGERI SELAT

Negeri Selat ia-lah terkandung kepada tiga buah tanah jajahan (colony) British, ia-lah Pulau Pinang, Melaka dan Singapura.

Pulau Piang telah menjadi tanah jajahan British dari semenjak di-serahkan Pulau itu oleh Sultan Kedah kepada Kaptan Sir Francis Light pada tahun 1786. Dan pada tahun 1800 Province Wellesley pula di-serahkan oleh Sultan Kedah kepada Kompeni Hindia Timor.

Melaka telah menjadi tanah jajahan British pada tahun 1824, manakala negeri ini di-serahkan oleh Kerajaan Belanda kepada Kerajaan British sa-bagai pertukaran tanah jajahan British di-Sumatera yang di-serahkan kepada Kerajaan Belanda. Dan mengikut Perjanjian menyerah dan menukar tanah jajahan ini, Kerajaan Belanda telah mengaku ia-itu mereka tidak lagi akan champor tangan dengan hal di-Malaya, kerana Malaya di-akui oleh mereka sa-bagai negeri yang jatuh di-bawah kawasan pengaruh (sphere of influence) British.

Singapura pula telah menjadi tanah jajahan British pada tahun 1819, sa-telah pulau ini di-jumpai oleh Sir Stamford Raffles untuk keperluan Kompeni Hindia Timor.

Pada tahun 1826, ketigaz tanah jajahan ini telah di-satukan dengan nama Negeri Selat (Straits Settlements), dan di-letakkan ketigaz-nya di-bawah perentahan Kerajaan Benggala di-India. Ibu negeri Selat pada masa itu ia-lah George Town (Pulau Pinang). Tetapi oleh kerana Singapura menjadi bertambah maju, maka ibu negeri itu di-pindahkan ka-Singapura pada tahun 1832. Pada tahun 1867 pemerintahan ketigaz Negeri Selat ini di-pindahkan pula daripada Kerajaan Benggala kepada Jabatan Tanah Jajahan British di-London. Negeriz Selat di-perintah oleh Kerajaan British sa-bagai sa-buah negeri dengan mempunyai sa-orang Gabenor dan Setia-usaha tanah jajahan (colonial Secretary). Demikian-lah chara pemerintahan ini berlangsung hingga Perang Dunia Yang Kedua manakala Negeri Selat dan Negeriz Melayu telah di-dudoki oleh Kerajaan Jepun.

Termasok juga di-bawah pemerentahan Negeri Selat beberapa buah daerah yang tersebut di-bawah ini:—

- (a) **Dinding.** Dinding ini di-jadikan tanah jajahan British pada tahun 1874, tetapi di-serahkan balek kepada Sultan Perak pada tahun 1934.
- (b) **Labuan.** Daerah pulau ini telah menjadi tanah jajahan British pada tahun 1846 manakala pulau ini di-serahkan oleh Sultan Berunai kepada Kerajaan British, dan pada tahun 1887 Pulau ini di-masokkan menjadi Negeri Selat.
- (c) **Pulau Kokos.** Pualau ini di-pindahkan daripada Kerajaan Ceylon kepada Negeri Selat pada tahun 1886.
- (d) **Pulau Christmas.** Pulau ini masok ka-bawah pemerentahan Negeri Selat pada tahun 1900. Tetapi sa-belum daripada tarikh ini Pulau ini ia-lah sa-buah tanah jajahan British yang berasingan.

MALAYAN UNION (PERSATUAN MALAYA)

Di-dalam Perang Dunia Yang Kedua (1942 — 1945) Semenanjung Tanah Melayu telah di-dudoki oleh Jepun dan sa-lepas perang ini, telah di-letakkan di-bawah Pertadbiran Tentera British yang berakhir pada 31hb. Mach tahun 1946. Apabila tamat Pertadbiran Tentera British sa-buah kerajaan baharu yang di-namakan Malayan Union (Persatuan Malaya) telah di-tubuhkan. Malayan Union ini di-tubuhkan dengan sebab hasil Surohanjaya Sir Harold MacMicheal, wakil Raja Inggeris, datang berjumpa dengan Rajaz Melayu.

Dengan sebab pertubohan Malayan Union ini, Negeriz Selat telah di-mansuhkan, manakala Singapura telah di-jadikan sa-buah tanah jajahan British yang berasingan. Pulau Kokos dan Christmas di-letakkan di-bawah pemerentahan Singapura, manakala Pulau Labuan di-letakkan di-bawah pemerentahan Kerjaan Borneo Utara. Pulau Pinang dan Melaka masok berchantum dengan kesembilan buah Negeriz Melayu, Kelantan, Kedah, Perlis, Terengganu, Johor, Perak, Selangor, Negeri Sembilan dan Pahang. Maka dengan perchantuman kesembilan buah Negeriz Melayu dan keduaz buah tanah jajahan British ini-lah Malayan Union telah di-tubuhkan, dan dengan sebab pertubohan ini, Negeriz Melayu yang bersekutu telah di-mansuhkan.

Pertubohan Malayan Union ini ia-lah sa-mataz untuk menyenangkan pentadbiran British sahaja. Segala kuasa ada-lah terletak di-tangan Gabenor Malayan Union, sa-hinggakan kuasa memberi ampun kepada orang salah pun ada di-tangan Gabenor. Gabenor boleh membatalkan segala keputusan yang di-buat oleh Majlis Perundangan. Berkenaan dengan kedudukan Rajaz Melayu, mereka hanya-lah mempunyai kuasa berkenaan dengan hal ahwal Ugama Islam dan adat resam orang2 Melayu sahaja. Majlis Perundangan Negeri yang di-tubuhkan di-dalam tiap2 buah negeri hanya-lah boleh membuat undang2 mengenai perkara tempatan sahaja. Dalam pada ini pun, undang2 yang di-buat oleh-nya boleh di-batalkan oleh Majlis Perundangan Malayan Union.

Dengan susunan2 seperti di-atas tadi maka orang2 Melayu yang di-ketuai Allah Yarham Dato' Onn bin Ja'afar tidak bersetuju dengan pertubohan Malayan Union. Beliau menumpukan tenaga-nya untuk menentang perkejalan chara pemerintahan baharu ini. Pada fikiran orang2 Melayu, Malayan Union itu ia-lah merupakan sabagai satu kerugian besar kepada Rajaz Melayu dan ra'ayat mereka, kerana semua kuasa terserah kepada Kerajaan British. Yang ada tinggal di-tangan Rajaz hanya-lah kuasa mengenai Ugama Islam.

Dengan sebab penentangan dari kalangan orang2 Melayu, maka pada tahun 1948 Malayan Union telah di-mansukhkan dan di-gantikan dengan perlembagaan baharu dengan nama Persekutuan Tanah Melayu, Persekutuan ini di-tubuhkan pada 2hb. Februari tahun 1948.

PERSEKUTUAN TANAH MELAYU

Persekutuan ini di-tuboh kerana menurut satu perjanjian yang telah di-tandatangani oleh duliz yang maha mulia Rajaz Melayu dan baginda King George VI, Raja Inggeris. Negeriz yang masok dalam persekutuan ini ia-lah sembilan buah Negeri Melayu dan dua buah tanah jajahan British:— Pulau Pinang dan Melaka. Tiap2 buah negeri ada mempunyai kuasa dan hak yang tertentu, manakala Kerajaan Pusat pula mempunyai kuasaz yang tertentu juga, tetapi kuasa ini luas dan di-anggapkan mustahak untuk menubuhkan sa-buah Kerajaan Pusat yang kuat dan gagah.

Ketua bagi Persekutuan yang baharu ini ia-lah Pesurohjaya Tinggi. Sa-bagai menjadi wakil Raja Inggeris, dia mempunyai kua-

sa yang luas dalam hal membuat undang2 dan menjalankan pentadbiran negeri. Majlis Perundangan Persekutuan mengandongi Pesurohjaya Tinggi sa-bagai pengerusi-nya; tiga orang pegawai tetap: ia-itu Peguam Negara, Ketua Setia-usaha dan Setia-usaha Kewangan; sa-belas orang pegawai dan 34 orang yang bukan pegawai. Kesemua mereka ini di-lantek oleh Pesurohjaya Tinggi. Majlis Perundangan Persekutuan ini mempunyai kuasa membuat undang2 sa-bagaimana yang di-tuliskan di-dalam Jadual Perjanjian itu. Tetapi Pesurohjaya Tinggi ada mempunyai kuasa pembatal (veto) untok menahan manaz rang undang2 yang telah di-luluskan oleh Majlis Perundangan Persekutuan daripada menjadi undang2, jika dia berfikir patut dan mustahak untok keamanan dan faedah ramai. Dan juga dia boleh menjadikan undang2 sa-suatu rang undang2 yang tidak di-luluskan oleh Majlis Perundangan Persekutuan. Wa'l-hal-nya Pesurohjaya Tinggi itu menjadi wakil Raja Inggeris dan berkuasa menjalankan pentadbiran negeri ini dengan tidak usah mengikuti kehendak Majlis Perundangan Persekutuan.

Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1948 juga telah menubohkan satu majlis yang bernama Majlis Rajaz. Majlis Rajaz berhak mengetahui segala perkara mengenai dasar atau polisi yang di-buat oleh Kerajaan Persekutuan. Pesurohjaya Tinggi ada-lah berke-wajipan memberitahu hal ini kapada Majlis Rajaz supaya dia dapat tahu apa fikiran mereka mengenai hal itu. Rajaz Melayu bersetuju menerima nasihat daripada Pesurohjaya Tinggi berkenaan dengan pemerentahan negeri mereka masing2.

Di-dalam lapangan pentadbiran Pesurohjaya Tinggi mempunyai kuasa di-dalam segala hal yang di-serahkan kapada Kerajaan Persekutuan (Kerajaan Pusat). Untok menasihatkan Pesurohjaya Tinggi satu badan yang di-namakan Majlis Meshuarat Kerajaan (Executive Council) telah di-tubuhkan. Tetapi Pesurohjaya Tinggi boleh menjalankan tugas-nya dengan tidak menghiraukan nasihat2 Majlis Meshuarat ini.

Untok negeri di-dalam Persekutuan pula, Majlis Perundangan Negeri (Council of State) mempunyai kuasa yang singkat sahaja: ia-itu kuasa yang di-sebutkan di-dalam Jadual yang Kedua bagi Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1948. Majlis ini mempunyai kuasa membuat undang2 mengenai adat resam orang Melayu dan ugama Islam dan apa2 perkara yang di-serahkan oleh Majlis Perundangan Per-

sekutuan. Tiap2 negeri Melayu ada mempunyai sa-orang pegawai yang bernama Menteri Besar dan sa-buah Majlis Meshuarat Kerajaan (State Executive Council). Majlis Meshuarat ini di-tubuhkan untuk menasihatkan Raja; tetapi baginda boleh mengingkar daripada mengikut nasihat Majlis ini, jikalau di-fikirkan patut dan mustahak. Rajaz Melayu sanggup dan bersetuju memerintah negeri mereka mengikut Perlembagaan Negeri mereka masing2 dan bersetuju bertanggungjawab untuk menggalakkan orang2 Melayu dalam bidang pelajaran dan berlateh supaya dapat mereka hidup sesuai dengan kehendak kemajuan ekonomi, kebajikan masharakat dan pentadbiran negeri.

Untuk melaksanakan polisi penjajahan (colonial) British, sa-orang pegawai British yang bernama Penasihat British telah di-lantekkan dalam tiap2 buah Negeri. Penasihat British ini berhak memberi nasihat kepada Rajaz Melayu dalam segala lapangan pemerentahan negeri, di-kechualikan dalam hal ahwal adat resam orang Melayu dan Ugama Islam sahaja; dan baginda Rajaz Melayu bersetuju menerima nasihat itu.

Dari semenjak tahun 1948 tiap2 buah Negeri Melayu ada mempunyai Perlembagaan Negeri masing2; tetapi Negeri Johor dan Terengganu sa-memang-nya sudah mempunyai perlembagaan sa-belum daripada tarikh ini. Negeri Johor mempunyai Perlembagaan dari semenjak tahun 1895 dan negeri Terengganu dari semenjak tahun 1911. Perlembagaan kedua2 buah Negeri ini di-pinda supaya di-sesuaikan dengan kehendak2 Perjanjian Persekutuan 1948.

Oleh kerana Pulau Pinang dan Melaka pada tahun 1948 maseh lagi di-punyai oleh Kerajaan British sa-bagai tanah jajahan-nya, maka kedua2 buah negeri itu sa-kadarkan masok berchantom menjadi satu Persekutuan dengan Negeriz Melayu kepunyaan Rajaz Melayu. Maka kedua2-nya hanya-lah di-namakan settlement (tempat kediaman). Bagitu-lah juga Majlis Perundangan dalam kedua2 buah negeri ini di-namakan Settlement Council, dan Majlis Meshuarat Kerajaan di-namakan Nominated Council. Ketua bagi Kerajaan Negeri Pulau Pinang dan Melaka di-gelarkan Pesurohjaya Tempatan (Resident Commissioner) dan dia hanya-lah menjadi sa-bagai wakil kepada Pesurohjaya Tinggi yang mana kuasa penoh ada di-tangan Pesurohjaya Tinggi. Yang demikian tidak-lah dapat dia melawan pendapat Majlis Perundangan Negeri dan Majlis Meshuarat Kerajaan.

Menuju Ka-arrah Merdeka

Demi sahaja Persekutuan Tanah Melayu di-tubuhkan pada tahun 1948, Parti Komunis Malaya mulai mengangkat senjata melawan Kerajaan dengan maksud hendak merebut kuasa dan menggulingkan kerajaan. Chitaz mereka hampirz berjaya, Untuk menchegehakkan gerakan Parti Komunis ini, keadaan dharurat telah di-mashhorkan pada 13hb. Julai tahun 1948. Dengan ini Kerajaan Persekutuan telah di-beri kuasa mengambil sa-barang langkah untuk menchegeh bahaya komunis itu. Di-antara langkahz yang di-ambil oleh kerajaan ia-lah memindahkan orangz yang dudok jauh daripada bandar, terpenchil dan berselerak di-pinggir hutan; yang mana mereka ini akan senang sahaja menjadi mangsa dan jatuh di-bawah pengaruh Parti Komunis. Dengan demikian mereka telah di-pindahkan ka-tempatz yang khas yang di-gelarkan sa-bagai Kampong Baharu (New Village). Kampongz ini di-kawal dengan rapi-nya supaya terpelihara daripada bahaya komunis. Kerajaan telah mengishtiharkan satengahz tempat yang di-anggap merbahaya sa-bagai kawasan hitam (black area) dan di-jaga kawasan ini dengan perintah berkurong (curfew) dan kawalan pergerakan makanan. Dengan langkahan yang saperti ini askarz Keselamatan Kerajaan dapat menumpukan tenaga mereka dengan berperang dan menangkap puakz komunis yang bersenjata. Sa-lain daripada itu kerajaan juga telah memberi tawaran kepada puakz komunis supaya menyerah diri dengan jaminan yang mereka tidak akan di-da'awa ka-dalam mahkamah. Di-dalam Undangz Dharurat barang siapa yang ada di-dalam milck-nya senjata api atau peluru boleh di-hukumkan gantung. Oleh kerana gerakan komunis ini di-anggap sa-bagai gerakan asing, yang boleh di-katakan tidak di-sokongi oleh orang Melayu, maka sedikit demi sedikit kerajaan telah beransorz berjaya mengalahkan pemberontakan komunis ini.

Langkah yang di-atas itu ia-lah mustahak untuk menghadapi peperangan komunis dengan chara senjata. Tetapi komunism ia-lah satu keperchayaan politik. Untuk melawan keperchayaan ini dan menahankan-nya daripada merebak ka-seluruh Negeri, maka pemerintah British dengan beransorz mengambil langkah melengkapkan negeri ini dengan perubahan politik yang baharu. Beberapa buah derma pelajaran dan biasiswa dan kursusz di-beri kepada penuntutz di-bangku sekolah dan pegawaiz yang dalam perkhidmatan. Untuk melatehkan pendudukz negeri ini menggunakan kuasa, maka beberapa

buah Majlis Tempatan telah di-tubuhkan pada tahun 1952,¹ dan pada tahun 1950² ahli2 bagi Pihak Yang Berkuasa Awam Tempatan ini hendak-lah dari ahli2 yang di-pilih.

Di-dalam lapangan pemerentahan Kerajaan Pusat, satu per-chubaaan telah di-buat ia-itu dengan di-adakan satu sistem baharu, bernama Member System. Mengikut sistem ini 9 orang ahli Majlis Perundangan Persekutuan di-beri tanggung-jawab mengenai beberapa buah jabatan dan pekerjaan kerajaan; seperti hal ahwal keselamatan dalam negeri, kesihatan pelajaran dan lain2-nya. Orang yang di-beri tanggung-jawab itu di-namakan Ahli (Member) dan dia bertanggung-jawab kepada Ketua Setia-usaha (Chief Secretary).

Pada bulan Jun tahun 1955, pilihanraya yang pertama kali telah di-adakan untuk memilih ahli2 Majlis Perundangan Persekutuan. Oleh kerana pilihanraya ini, Majlis Perundangan Persekutuan telah di-pinda supaya mengandongi 52 orang ahli yang di-pilih, 34 orang ahli yang di-lantek dan 12 orang pegawai kerajaan, dan sa-orang Pengerusi yang di-lantek oleh Pesuruhjaya Tinggi dengan persetujuan Rajaz Melayu. Di-antara 12 orang Pegawai yang menjadi ahli ia-lah Ketua Setia-usaha, Peguam Negara, Setia-usaha Kewangan dan 9 orang Menteri Besar. Di-antara ahli2 yang di-lantek ia-lah 2 orang wakil dari Pulau Pinang dan Melaka, 6 orang wakil perdagangan, 6 orang wakil dari perusahaan peladang, 4 orang wakil dari perusahaan lombong, 2 orang wakil dari perusahaan tanaman, 4 orang wakil dari persatuan pekerja2, sa-orang mewakili orang2 Ceylon, sa-orang mewakili orang serani, sa-orang mewakili orang asli, 2 orang pegawai dan 5 orang lagi di-lantek oleh Pesuruhjaya Tinggi sa-lepas di-binchangkan dengan Ketua Menteri (Chief Minister).

Oleh kerana hasil pilihanraya itu telah di-menangi oleh Parti Perikatan yang mengandongi UMNO, MCA dan MIC dengan mendapat 51 buah kerusi, dan hanya-lah satu kerusi sahaja yang di-menangi oleh Parti Islam Sa-Malaya, maka Tunku Abdul Rahman Putra Al-haj sa-bagai Ketua Parti Perikatan telah di-lantek menjadi K e t u a Menteri.

Sa-imbang dengan pilihanraya persekutuan, pilihanraya telah di-adakan juga di-dalam tahun itu untuk memilih ahli Majlis Per-

(1) Ordinance Majlis Tempatan, 1952. No.36t. 1952.

(2) Ordinance Pilihanraya Pihak Yang Berkuasa Awam Tempatan, 1950 No. 52t. 1950.

undangan Negeri (Council of State).³ Pilehanraya ini pun telah dimenangi oleh Parti Perikatan juga. Yang demikian pada akhir tahun 1955, semua badan2 perundangan di-Malaya telah mempunyai ahliz yang di-pilih oleh orang ramai.

Kemenangan Parti Perikatan di-dalam pilehanraya tahun itu telah menjadi satu peristiwa yang besar dalam perkembangan politik di-Malaya. Apa-tah lagi di-samping itu Kerajaan Peranchis telah memberi kemerdekaan kepada jajahan ta'alok-nya di-Laos, Cambodia dan Vietnam. Parti Perikatan melipat kali gandakan usaha-nya untuk menchapai kemerdekaan Malaya. Anak2 negeri Malaya yang telah pergi belajar di-luar negeri telah pulang penoh dengan semangat baharu dan mulai memegang jawatan2 yang dahulu-nya di-pegang oleh pegawai Eropah. Pada akhir-nya sa-lepas daripada lawatan Setia-usaha Tanah Jajahan British ka-Malaya pada bulan Ogos tahun 1955, satu persidangan telah di-adakan di-London dalam bulan Januari dan Februari tahun 1956. Persidangan itu telah bersetuju ia-itu Malaya akan menjadi sa-buah negara yang merdeka dan berdaulat pada 31 haribulan Ogos tahun 1957. Buat sementara itu, Malaya telah di-beri kemerdekaan dalam negeri, dan satu jawatan-kuasa akan di-tubuhkan untuk menyiasat dan membuat laporan dan shor mengenai Perlembagaan negara yang akan merdeka itu.

Mengikut persidangan itu juga, buat sementara menanti ketibaan tarikh yang di-tetapkan untuk Kemerdekaan, Pesurohjaya Tinggi hendak-lah bertugas mengikut nasihat Majlis Meshuarat Kerajaan Persekutuan, dan manaz ahli Majlis Meshuarat ini boleh mengemukakan apaz so'alan dan kemushkilan ka-dalam Majlis ini. Ahliz Majlis Meshuarat Perundangan Persekutuan yang sa-memang-nya di-lantek oleh Pesurohjaya Tinggi tidak boleh di-lantek oleh-nya melainkan sa-lepas di-binchangkan perlentekan ini dengan Ketua Menteri, Menteri2 Kewangan, Perdagangan Pertahanan dan Keselamatan dalam Negeri. Ketua Setia-usaha hanya-lah bertanggung-jawab dalam hal ahwal pentadbiran dan perkhidmatan awam sahaja. Dalam pada itu pun, hal ahwal luar negeri maseh lagi di-tangan British. Ada-lah di-persetujui juga ia-itu semua Penasihat2 British di-Negeri2 Melayu hendak-lah di-tarek balek dengan beransorz supaya kesemua-nya habis di-tarek balek di-dalam tempoh satu tahun.

Jawatan-kuasa Perlembagaan yang di-janjikan dalam persidangan itu telah di-lantekkan dalam bulan Mach tahun 1956, dengan di-

(3) Sekarang di-beri nama Legislative Assembly.

ketuai oleh Lord Reid. Jawatan-kuasa ini telah menjalankan kerjanya dalam bulan Jun tahun 1955 dan telah mengeluarkan laporannya dalam bulan Disember tahun itu jua. Jawatan-kuasa ini telah diberi tugas untuk merangkakan satu perlembagaan persekutuan yang mewujudkan satu kerajaan pusat yang kuat supaya pentadbiran di-negeri ini boleh di-jalankan dengan lincin dan rapi-nya. Jawatan-kuasa ini berpendapat ia-itu betapa mustahak-nya di-adakan taraf kewarganegaraan yang sama bagi seluruh Persekutuan. Tiap2 buah negeri yang berchantum di-dalam persekutuan ini patut-lah di-beri kuasa2 yang tertentu dan Rajaz Melayu mesti-lah di-jadikan sa-bagai Raja yang berpelembagaan dengan mempunyai kedaulatan dan kebesaran sahaja, tetapi kuasa2-nya di-jalankan oleh Menteri Besar atau Meshuarat Kerajaan. Hak2 istimewa orang Melayu mesti-lah di-kekalkan dengan sa-chara mana di-anggapkan sesuai dengan kepentingan orang2 yang bukan Melayu. Dan juga negara yang merdeka ini patut-lah menjadi sa-buah negara dalam Komanwel dan mempunyai sa-orang Ketua Negara yang berpelembagaan.

Dengan menerima chadangan2 Jawatan-kuasa Ried ini maka Perlembagaan Persekutuan telah di-lahirkan dan Persekutuan Tanah Malaya menjadi sa-buah negara yang bebas lagi berdaulat pada 31 hari-bulan Ogos tahun 1957. Kemerdekaan ini di-chapai kerana mengikut perjanjian yang di-tandatangani di-antara baginda Raja British dan Rajaz Melayu tahun 1957. Sa-lepas itu Parlimen British telah meluluskan satu undang2⁴ membenarkan kemerdekaan kepada Persekutuan Tanah Melayu dan di-bawah kuasa undang2 ini-lah Raja British membuat satu perlembagaan untuk kemerdekaan Persekutuan Tanah Melayu yang berjalan kuat-kuasa-nya pada 31 haribulan Ogos 1957. Sementara itu, perlembagaan itu juga di-luluskan oleh Majlis Perundangan Persekutuan pada 27 haribulan Ogos 1957. Dengan chara ini-lah Persekutuan Tanah Melayu menjadi negara yang berdaulat mengambil peranan-nya di-dalam perhubungan antarabangsa.

Menjelang Ka-Malaysia

Sa-lepas mendapat kemerdekaan, Persekutuan Tanah Melayu berusaha untuk menghapuskan baki pengkhianat2 komunis, membangunkan taraf hidup orang2 di-luar bandar, memajukan ekonomi dan le-

(4) The Federation of Malaya Independence Act, 1957—5 and 6Eliz. 2Ch.60
Lihat jua Ordinance Perlembagaan Persekutuan, 1957, No. 55t. 1957.

beh2 lagi mengenalkan mana Persekutuan di-kalangan antarabangsa. Boleh di-katakan usaha2 ini semua-nya berjaya, Dharurat (emergency) yang di-ishtiharkan pada 13 haribulan Julai⁵ 1948 telah tamat pada 31 haribulan Julai 1960;⁶ dan usaha2 Kerajaan menjaga keselamatan negeri hanya-lah untuk menchegehah perbuatan2 niat jahat (subversion) dan menghapuskan baki pengkhianat komunis di-sempadan Malaya dengan Thailand. Untuk pembangunan taraf hidup penduduk2 di-luar bandar, Kerajaan Persekutuan telah melancharkan beberapa skim untuk pembangunan luar bandar. Sementara itu ekonomi negara di-perbaiki dengan chara menggalakkan orang2 asing supaya menanam modal mereka di-negeri ini. Kelepasan chukai sa-lama lima tahun di-beri kepada penanam2 modal⁷ itu. Dengan ini ekonomi negara pun bertambah maju.

Dalam lapangan politik antarabangsa pula, Persekutuan Tanah Melayu berpegang kepada chogan (charter) Pertubohan Bangsa2 Bersatu: ia-itu polisi bersahabat dan menghormati hak asasi manusia (human right). Dengan beralaskan kepada polisi ini-lah, maka Persekutuan Tanah Melayu bersama dengan Negara Republic Eire telah membuat satu usul di-persidangan yang keempat belas bagi Persidangan Majlis Perhimpunan Agung (General Assembly) Bangsa2 Bersatu pada 12 haribulan Oktober, 1959⁸ mengecham Kerajaan China Komunis kerana tindakan-nya ka-atas negeri Tibet yang menyebabkan Dalai Lama, Raja Tibet, terpaksa lari keluar daripada negeri-nya. Dan juga di-atas nama hak asasi manusia, di-dalam Persidangan Perdana2 Menteri Komanwel di-London pada 1960 dan 1961⁹ Tunku Abdul Rahman telah menchabar Kerajaan Afrika Selatan kerana polisi-nya terhadap orang2 berwarna kulit. Chabaran ini ada-lah merupakan satu perkara yang hebat, sa-hingga akhir-nya terpaksa-lah Kerajaan Afrika Selatan menarek diri keluar daripada negara2 Komanwel.

Persekutuan Tanah Melayu yang mengalami kekacauan dan penderitaan daripada tangan komunis dari semenjak tahun 1948 sudah

(5) P.W. 1921/1948.

(6) P.U. 185 t. 1960.

(7) Pioneer Industries (Relief from Income Tax) Ordinance, 1958 No.31 of 1958.

(8) Usul ini di-terima oleh General Assembly pada 21.10.1959 sa-bagai usul 1353(xiv).

(9) Persidangan ini di-adakan pada tahun 1960 daripada 3hb. hingga 13hb. Mei, dan pada tahun 1961 daripada 8hb. hingga 17hb. Mach. Dalam Persidangan tahun 1961, South Africa telah membuat pengumuman menarek keluar daripada negara2 Komanwel.

tentu berikhtiar untuk menjaga keselamatan negeri ini dan jiran-nya daripada anchaman komunis. Ini-lah dia batu asas yang mewujudkan Malaysia. Pada 23 haribulan Ogos 1961 Tunku Abdul Rahman telah mencapai satu persetujuan dengan Mr. Lee Kuan Yew, Perdana Menteri Singapura supaya di-chantumkan kedua2 buah negeri itu — Malaya dan Singapura — sharatz perchantuman itu ada-lah di-persetujui akan di-binchangkan terlebih lanjut lagi kelak. Pada masa itu Singapura mempunyai Kerajaan bertanggung-jawab dan tidak mempunyai kuasa penuh. Hal ahwal keselamatan dalam negeri terserah kepada Majlis Keselamatan Dalam Negeri yang mengandongi Kerajaan British, Singapura dan Malaya, manakala hal ahwal pertahanan dan luar negeri masih lagi terletak di-tangan Kerajaan British. Parti Tindakan Ra'ayat (DAP) yang memerintah Singapura dan di-ketuai oleh Mr. Lee Kuan Yew berpendapat bahawa sa-baik2 chara untuk mencapai kemerdekaan Singapura ia-lah dengan berchantum dengan Malaya. Maka hasil daripada pendapat ini-lah maka persetujuan 23 haribulan Ogos 1961 itu tercapai di-antara Tunku Abdul Rahman dan Perdana Menteri itu.

Tetapi sa-belum daripada persetujuan itu, Tunku Abdul Rahman telah membuat satu ucapan di-dalam satu majlis makan tengah hari yang di-beri oleh wartawan2 pada 27 haribulan Mei 1961. Di-dalam ucapan itu, Tunku telah berkata ia-itu ketiga2 wilayah di-Borneo Utara ia-itu Berunai, Sarawak dan Sabah boleh di-chantumkan dengan Malaya dengan nama Malaysia. Ucapan ini di-sambut baik oleh Kerajaan British, yang mana Tunku telah di-jemput oleh Mr. Harold Macmillan Perdana Menteri British untuk menghadhiri satu persidangan mengenai, hal ini di-London pada 20 hingga 22 November 1961. Kedua2 pehak telah bersetuju akan menyiasat lebeh lanjut lagi mengenai rancangan hendak menubuhkan Malaysia itu. Menurut persetujuan yang terchapai dalam persidangan ini satu jawatan-kuasa yang di-ketuai oleh Lord Cobbold telah di-lantek untuk menyiasat kehendak2 penduduk2 di-Sabah dan Sarawak. Jawatan-kuasa itu telah menjalankan tugas2-nya pada akhir bulan February 1962 dan telah tamat menulis laporan-nya pada 21hb. June 1962.

Sementara itu, perkembangan politik di-Malaya, Singapura dan wilayah Borneo Utara heboh membinchangkan hal penubohan Malaysia. Tunku telah membuat penjelasan dalam Parlimen pada 12hb. Ogos tahun 1963¹⁰ ia-itu bagaimana mustahak-nya pada segi keselamatan

(10) Parliamentary Debates: Volume V pp. 670-683.

demokrasi yang Malaysia ini akan di-tubuhkan dan kuasa keselamatan dalam dan luar negeri hendak-lah di-serahkan kepada Kerajaan pusat. Di-Singapura pula, satu pungutan suara telah di-adakan untuk menentukan ia-itu sama ada ra'ayat sakalian bersetuju kepada perchantuman Singapura dengan Malaya. Partiz politik di-Sabah dan Sarawak membuat beberapa lawatan ka-Kuala Lumpur untuk membinchangkan lebeh lanjut lagi hal penubohan Malaysia ini.

Dalam pada itu Kerajaan Filipina telah membuat satu tuntutan mengenai Sabah ia-itu kata-nya Sabah itu ia-lah hak kepunyaan Raja Sulu dan sekarang telah pula menjadi hak milek Kerajaan Filipina. Tuntutan itu di-tolak oleh Kerajaan British. Sementara itu Parti Komunis Indonesia yang di-ketuai oleh D.N. Aidit telah membuka suara menentang ranchangan penubohan Malaysia. Tetapi yang sa-benar2 menghalangkan penubohan Malaysia ia-lah datang-nya daripada Pemerintah Indonesia dan Sheikh Azhari Ketua Parti Ra'ayat Berunai. Pada 8hb. Disember 1962 Azhari telah mulai berontak melawan Sultan Berunai dan Kerajaan British di-Sarawak dan Sabah. Azhari dan pengikut-nya menubuhkan satu angkatan bersenjata (army) yang dinamakan Tentera Kalimantan Utara. Pemberontakan ini ada-lah mendapat sokongan daripada Pemerintah Indonesia yang pada masa itu berterus terang berkata yang mereka tidak bersetuju dengan ranchangan penubohan Malaysia, kerana ranchangan itu ia-lah ranchangan penjajahan baharu (neo-colonialism). Akhir-nya perhubungan diplomatik di-antara Malaya dengan Indonesia telah menjadi genting. Sementara itu Pemerintah Filipina telah menekan dengan berlipat ganda akan tuntutan-nya mengenai Sabah. Akhir-nya kedua2 buah Pemerintah ini menggesa supaya satu pungutan suara mesti di-adakan di-Sabah dan Sarawak sa-belum di-tubuhkan Malaysia. Jikalau tidak mereka kedua tidak akan mengi'tiraf kelahiran Malaysia.

Dengan sebab ini Tunku Abdul Rahman telah berjumpa dengan Peresiden Sukarno di-Tokyo pada 31hb. Mei hingga 1hb. Jun 1963 dan kemudian satu perjumpaan lagi telah di-adakan di-Manila pada 30hb. Julai hingga 5hb. Ogos 1963 di-antara Tunku, Peresiden Sukarno dan Peresiden Macapagal, Ketua Negara Filipina. Ketiga2 pemimpin negara ini bersetuju yang mereka tidak akan membantah kelahiran Malaysia kira-nya satu siasatan akan di-buat oleh satu jawatan-kuasa untuk menentukan kehendak2 penduduk di-Sabah dan di-Sarawak tentang kelahiran Malaysia. Jawatan-kuasa ini hendak-lah di-lantek oleh Setia-usaha Agong Bangsa2 Bersatu. Tetapi malang-nya apabila

Jawatan-kuasa ini telah membuat penyiasatan itu dan menghantarkan pendapat-nya kepada Setia-usaha Agong Bangsa2 Bersatu, Peresiden Sukarno dan Peresiden Macapagal enggan menerima pendapat dan laporan Jawatan-kuasa ini.¹¹ Manakala Malaysia telah di-tubuhkan pada 16hb. September 1963, kedua2 buah negara ini tidak mengi'tiraf Malaysia dan akhir-nya perhubungan diplomatik di-antara Malaysia dengan Indonesia dan Filipina telah terputus. Dengan ini Indonesia pun mula-lah melancarkan polisi berseteru (confrontation policy) menentang wujud Malaysia.

Apabila Laporan Cobbold itu di-serahkan kepada Kerajaan Persekutuan Tanah Melayu dan British, pada 1hb. Ogos 1962 kedua2 buah kerajaan ini telah bersetuju menubuhkan Malaysia pada 31hb. Ogos 1963 dan buat sementara waktu satu Jawatan-kuasa di-antara Kerajaan (Inter-Governmental Committee) ada-lah di-tubuhkan untuk memereksa lebh lanjut lagi akan susunan2 penubuhan Malaysia. Jawatan-kuasa ini di-pengerusi oleh Lord Landsdown, Menteri Jabatan Tanah Jajahan British dan Tun Abdul Razak, Timbalan Perdana Menteri Malaya, Jawatan-kuasa ini mulai bekerja pada 30hb. Ogos 1962 dan telah tamat kerja-nya pada 19 Disember tahun itu jua. Di-dalam keadaan suasana yang terancam daripada Indonesia dan Filipina, kerana kedua2-nya tidak bersetuju kepada kelahiran Malaysia, maka Perjanjian Malaysia telah di-tandatangani di-London oleh Kerajaan British, Persekutuan Tanah Melayu, Singapura, Sabah dan Sarawak pada 9hb. Julai 1963. Kerajaan Berunai yang dahulu telah menyatakan keinginan-nya hendak masuk ka-dalam Malaysia dan turut bersama2 hadir di-dalam persidangan menandatangani Perjanjian Malaysia telah enggan menandatangani-nya dan telah mengundorkan diri daripada masuk ka-dalam Malaysia. Ini ia-lah di-sebabkan oleh dua perkara: ia-itu taraf kedudukan Sultan Berunai dan chara pembahagian hasil minyak yang mana di-anggapkan oleh Berunai merupakan satu kerugian besar kepada-nya.¹²

Mengikut Perjanjian Malaysia ini, Parlimen Kerajaan British akan meluluskan satu undang2 untuk memberi kemerdekaan kepada

(11) Laporan Jawatan-kuasa ini tidak di-siarkan kepada orang awam.

(12) Kerajaan Berunai telah menafikan tuduhan2 yang mengatakan Berunai tidak masuk dalam Malaysia kerana persetujuan tidak tercapai mengenai taraf kedudukan Sultan Berunai. Penafian ini telah di-buat dengan chara di-siarkan kepada orang ramai satu surat yang di-katakan di-tulis oleh Perdana Menteri Tunku Abdul Rahman. Surat ini mengatakan ia-itu sebab2 Berunai tidak masuk Malaysia ia-lah kerana so'al kewangan dan bukan-nya so'al taraf kedudukan Sultan Berunai. Lihat surat khabar Straits Times 4.9.1968.

Singapura, Sabah dan Sarawak dan tiap2 buah negeri ini akan mempunyai perlembagaan baharu. Bagi pehak Persekutuan Tanah Melayu pula, Parlimen Persekutuan akan meluluskan satu undang2 bernama Act Malaysia untuk meminda Perlembagaan Persekutuan yang ada supaya di-sesuaikan dengan konsep dan susunan penubohan Malaysia, Act Malaysia¹³ itu telah di-luluskan pada 26hb. Ogos 1963. Walau pun Act ini di-jangka mesti berjalan kuat-kuasa-nya pada 31hb. Ogos 1963 dan penubohan Malaya mesti di-tetapkan wujud pada hari itu juga, tetapi oleh kerana bantahan daripada Kerajaan Indonesia dan Filipina kelahiran Malaysia ada-lah di-tanggohkan hingga pada 16hb. Ogos 1963. Tanggohan penubohan Malaysia ini ia-lah sa-mata2 hendak memelihara polisi berjiran dan bersahabat dengan Indonesia dan Filipina tetapi akhir-nya tidak juga berjaya, kerana kedua2 buah negara ini enggan mengi'tiraf Malaysia dan perhubungan diplomatik dengan Indonesia dan Filipina pun putus.

MALAYSIA

Malaysia yang lahir pada 16hb. September 1963 itu ia-lah sa-buah persekutuan yang terdiri daripada sa-belas buah Negeri di-Tanah Melayu dua buah Negeri Borneo ia-itu Sabah dan Sarawak dan Singapura.

Apakala sahaja Malaysia di-lahirkan Kerajaan Indonesia pun mulai-lah melancharkan polisi berseteru menentang wujud Malaysia. Polisi ini bukan sahaja merupakan peperangan diplomatik, ekonomi bahkan juga senjata manakala bumi Malaysia telah di-langgar oleh askar2 dan penyeludup2 dari Indonesia. Dengan sebab ini terpaksa-lah Kerajaan Persekutuan mengishtiharkan dharurat sa-kali lagi.

Sementara itu, perhubungan di-antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Singapura, walau pun pada awal-nya elok, dari sa-hari ka-sahari menjadi bertambah burok. Akhir-nya satu perjanjian di-antara Menteri2 Kerajaan Persekutuan dengan Menteri Kerajaan Singapura dengan keadaan yang senyap2 dan sulit telah di-tandatangani pada 7hb. Ogos 1965.¹⁴ Mengikut perjanjian ini Malaysia bersetuju bahawa Singapura akan keluar daripada Malaysia dan akan menjadi sa-buah negara yang berdaulat dan merdeka. Manakala membinchangkan satu rang undang2 berkenaan dengan kemerdekaan Singapura di-dalam

(13) Act. No.26t. 1963.

(14) Singapore Gazette. 1965 p.2188-2192.

Parlimen Persekutuan pada 9 haribulan Ogos 1965, Tunku Abdul Rahman berkata yang beliau telah berfikir panjang daripada A sa-hingga Z dan akhir-nya telah berpendapat ia-itu elok-lah Singapura berpisah dari Malaysia dan menjadi sa-buah negara yang merdeka dan berdaulat dan berharap mogaz perhubungan di-antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Singapura akan menjadi elok. Rang undangz itu di-luluskan, dan Singapura pun menjadi-lah sa-buah negara yang berdaulat dan merdeka pada 9hb. Ogos 1965.

Sementara itu, pada 1hb. Oktober 1965 Kerajaan Indonesia telah mengalami pemberontakan yang di-buat oleh Parti Komunis Indonesia yang di-ketuai oleh D.N. Aidit. Pemberontakan itu tidak berjaya walau pun enam orang panglima tentera Indonesia telah di-bunuh oleh puak pemberontak. Akhir-nya Peresiden Sukarno telah terpaksa menyerahkan kuasa memerintah Indonesia kepada General Suharto, sa-orang Panglima yang berjaya menghanchorkan pemberontakan itu. Dengan berpindah-nya kuasa pemerintahan di-Indonesia kepada General Suharto, Menteri2 Indonesia yang sa-belum daripada 1hb. Oktober 1965 sama ada di-singkir atau di-tahan, dan Menteri2 baharu di-lantek menjadi ganti. Dr. Subandrio, Menteri luar di-bawah Peresiden Sukarno dahulu telah di-tahan dan di-ganti oleh Tuan Adam Malek. Dengan berlaku-nya peralihan kuasa di-Indonesia maka dengan beransorz polisi berseteru yang di-lancharkan oleh Sukarno itu menjadi kurang, dan suasana pun baik untok mencapai perdamaian di-antara Malaysia dengan Indonesia. Akhir-nya Satu perjanjian damai telah tercapai di-antara Tun Abdul Razak dan Adam Malek di-Bangkok pada 29hb. Mei - 1hb. Jun, 1966 dan perjanjian itu sa-telah di-sahkan oleh Parlimen Indonesia dan kerajaan Malaysia langsung di-tandatangani di-Jakarta pada 11hb. Ogos 1966. Dengan ini tamat-lahapoli berseteru itu dan perhubungan di-antara Malaysia dan Indonesia pun kembali-lah saperti sedia-kala. Akhir-nya pada 31hb. Ogos, 1967, kedua2 buah negara ini telah memulehkan sa-mula perhubungan diplomatik.

Bantahan Kerajaan Filipina ka-atas penubohan Malaysia ia-lah kerana tuntutan-nya ka-atas Sabah tidak lagi selesai, dan tidak di-endahkan oleh Kerajaan British. Apabila Malaysia telah di-tubuhkan, Kerajaan Filipina telah memutuskan perhubungan diplomatik dengan Malaysia. dan engkar daripada mengi'tiraf Malaysia sa-bagai sa-buah negara yang berdaulat. Tetapi pada akhir-nya oleh kerana sukar bagi kedua2 negara ini berjalan dengan tidak langsung mempunyai perhubungan di-antara satu dengan lain, maka dalam bulan Mei tahun 1964, perhubungan sa-chara

consul telah di-tubuhkan. Dan kemudian-nya pada 3hb. Jun, 1966, perhubungan diplomatik di-antara kedua2-nya telah di-pulehkan sa-mula.

Sekarang perhubungan diplomatik di-antara kedua2 buah negeri ini ada-lah genting dengan sebab Filipina telah memperhebatkan tuntutan ka-atas Sabah. Pada mula2-nya ada repot yang mengatakan Kerajaan Filipina bersahabat dan bertanggung-jawab tentang memberi lathakan kepada satu kumpulan khas yang mengandongi orang2 Islam dari Selatan Filipina untuk menyerang Sabah (Peristiwa Corregidor). Dengan sebab berita ini, Malaysia telah membuat satu bantahan yang keras. Sa-lepas daripada itu, satu perjumpaan telah di-buat di-antara pehak Malaysia dengan pehak Filipina di-Bangkok untuk menyelesaikan so'al tuntutan Filipina ka-atas Sabah. Tetapi perjumpaan ini telah gagal. Berikutan dengan kegagalan itu, Kerajaan Filipina telah memerintah supaya Duta Besar-nya di-Kuala Lumpur dan pegawai2 yang lain kembali ka-Manila dan yang tinggal di-Kuala Lumpur ia-lah sa-orang pegawai pendarbair sahaja. Tetapi langkah ini tidak di-jalankan oleh Kerajaan Filipina. Sementara itu, untuk mengekalkan tali persahabatan kedua2 buah negeri, Tun Abul Razak dan Tuan Ramos, Setia-usaha Luar Kerajaan Filipina, telah bersetuju tatkala mereka berjumpa di-Jakarta supaya so'al Sabah di-persejokkan buat sementara. Tetapi baharuz ini Kongres Filipina telah meluluskan satu rang undang2 yang mengatakan Sabah ia-lah sa-bahagian daripada wilayah kepunyaan Filipina walau pun bantahan yang keras telah di-buat oleh Malaysia. Rang undang2 ini hanya-lah menanti di-tandatangani oleh Peresiden Marcos. Dengan sebab ini kedudukan perhubungan diplomatik di-antara kedua2 buah negeri ada-lah sangat penting.

Sa-belum di-tutupkan bab ini, elok-lah di-sebut dengan sa-chara ringkas tawarikh mengenai Singapura dan Sarawak.

Singapura

Sa-belum Perang Dunia Yang Kedua, Singapura telah menjadi kepala negeri2 Selat, dan Gabenor Singapura pada masa itu bukan sahaja berkuasa dalam Negeri Selat bahkan juga menjadi Pesurohjaya Tinggi bagi Negeri2 Melayu yang bersekutu, dan mempunyai kuasa ka-atas Penasihat2 British yang bertugas di-Negeri2 Melayu yang tidak bersekutu. Sa-lepas perang, Negeri2 Selat ini di-mansuhkan pada tahun 1946, manakala Pulau Pinang dan Melaka di-chantumkan dengan sembilan buah Negeri2 Melayu menjadi Persatuan Malaya (Malayan Union) dan kemudian-nya Persekutuan Tanah Melayu; Pulau Labuan telah

di-satukan dengan Borneo Utara (Sabah); dan Singapura bersama dengan Pulau Cocos dan Pulau Christmas telah menjadi satu sa-buah jajahan British yang terasing. Tetapi kedua buah pulau ini ia-itu Cocos dan Christmas telah di-serahkan kepada Kerajaan Australia Pulau Cocos pada tahun 1955 dan Christmas pada tahun 1958.

Di-antara tahun 1946 dan tahun 1955, Singapura telah di-perintah sa-bagaimana kebanyakan tanah jajahan British; ia-itu mempunyai sa-orang Gabenor yang menjadi sa-bagai wakil Raja British. Gabenor ini mempunyai kuasa penuh dalam hal pentadbiran negeri melainkan dalam beberapa perkara yang tertentu sahaja; dan di-kehendaki senantiasa berhubung dengan Jabatan Tanah Jajahan British di-London. Untuk menolong Gabenor dalam hal ahwal membuat undang, satu Majlis Perundangan telah di-tubuhkan yang mengandongi kebanyakan pegawai kerajaan dan orang yang di-pilih dan di-lantek oleh Gabenor. Tugas Majlis Perundangan ini hanya-lah memberi nasihat kepada Gabenor, tetapi tidak-lah pula Gabenor itu mesti menurut keputusan yang di-buat oleh Majlis Perundangan itu. Dalam hal pemerintahan, satu Majlis Meshuarat Kerajaan (Executive Council) telah di-lantekkan mengandongi pegawai kerajaan dan orang yang di-lantek oleh Gabenor. Di-sini pun Gabenor tidak sa-mesti-nya mengikut nasihat dan keputusan Majlis Meshuarat Kerajaan itu. Untuk menjalankan pentadbiran dan melaksanakan polisz kerajaan ada-lah di-lantekkan sa-orang pegawai turus yang mengawal semua jabatan kerajaan. Pegawai ini bergelar Ketua Setia-usaha (Chief Secretary) dan bertanggung-jawab mengenai semua jabatan kerajaan kepada Gabenor

Dharurat yang menimpa Malaya di-sebabkan oleh Komunis telah jua di-deritai oleh Singapura, tetapi tidak-lah berpanjangan dan lama masa-nya saperti di-Malaya, kerana Singapura tidak ada hutanz menasabah untuk melindungi gerila komunis. Dalam pada itu perkembangan politik di-Singapura menekan Kerajaan British supaya di-beri satu perlembagaan yang menuju ka-arah merdeka. Pada tahun 1955 satu perlembagaan baharu telah di-beri oleh Kerajaan British, yang mana Majlis Perundangan Singapura telah mempunyai kebanyakan-nya ahliz yang di-pilih dengan pilihanraya dan Majlis Meshuarat Kerajaan ada-lah di-ketuai oleh sa-orang Ketua Menteri yang di-lantek oleh Gabenor daripada parti politik yang menang pilihanraya itu. Dalam pada itu pun Gabenor masih lagi mempunyai kuasa mengatasi keputusan Majlis Perundangan dan Majlis Meshuarat Kerajaan.

Oleh kerana merdeka daripada British ia-lah chogan kata bagi tiap2 Parti politik di-Singapura, maka satu perjumpaan perlembagaan telah di-adakan di-London di-antara Kerajaan British dengan Kerajaan Singapura yang di-ketuai oleh Dato' David Marshall, yang pada masa itu menjadi Ketua Menteri Singapura. Mengikut persetujuan perjumpaan ini Singapura telah mendapat satu perlembagaan baharu pada tahun 1959 yang merupakan kemerdekaan dalam negeri (internal self government). Semua ahli Majlis Perundangan hendak-lah di-pilih dengan chara pilihanraya, dan kuasa pemerintahan ada-lah terletak di-tangan Gabenor, yang di-tukarkan gelaran-nya kepada Yang Di-Pertuan Negara kerana mengambil sempena bahawa jawatan ini tidak lagi akan di-pegang oleh sa-orang pegawai British tetapi oleh sa-orang peranakan tempatan. Sunggoh pun kuasa pemerintahan ada-lah terletak di-tangan Yang Di-Pertuan Negara, kuasa2 ini di-jalankan oleh sa-buah Jema'ah Menteri (Cabinet) atau oleh Yang Di-Pertuan Negara dengan nasihat Jema'ah Menteri yang terdiri daripada ahliz Majlis Perundangan. Singapura tidak mempunyai kuasa di-dalam hal ahwal luar negeri, pertahanan dan keselamatan dalam negeri.

Pada tahun 1957 Singapura telah mempunyai undang2 kewarganegaraan-nya¹⁵ sendiri, yang mana kewarganegaraan Singapura boleh di-dapati dengan sebab kelahiran di-Singapura atau keturunan, masokan (naturalization) dan daftaran. Apabila Singapura menyertai Malaysia, kewarganegaraan Singapura masok di-pakai dan tiap2 orang warga negara Singapura mempunyai kewarganegaraan persekutuan demikian juga kewarganegaraan Singapura. Undang2 pilihanraya Singapura yang di-buat pada tahun 1954¹⁶ ada-lah membenarkan warga negara United Kingdom dan tanah jajahan-nya menjadi pengundi dan pada tahun 1959 undang2 ini telah di-pinda supaya tiap2 pengundi mesti-lah terpaksa mengundi.

Dalam pilihanraya tahun 1959 untuk memenohi Majlis Perundangan di-bawah perlembagaan baharu, Parti Tindakan Ra'ayat (PAP) yang di-ketuai oleh Lee Kuan Yew telah mendapat kemenangan. Maka dengan usaha tenaga parti ini-lah satu persetujuan terchapai di-antara Kerajaan Singapura dan Kerajaan Persekutuan Tanah Melayu yang mana Singapura pada 16hb. September 1963 telah berchantum menjadi

(15) Ordinance Singapore No.35t 1957.

(16) Ordinance Singapore Bab. 53.

satu anggota Malaysia, dan pada 9hb. Ogos¹⁷ 1965 telah berpisah daripada Malaysia dan menjadi sa-buah negara yang merdeka dan berdaulat.

Sarawak

Sarawak ia-lah asal-nya di-punyai oleh Sultan Berunai. Orang2 di-negeri itu terpaksa membayar chukai kepada Sultan Berunai, dan oleh kerana kekerasan chara memungut chukai ini, maka orang2 Sarawak telah memberontak pada tahun 1839 melawan Sultan Berunai. Sa-telah itu satu perjumpaan telah di-adakan di-Kuching di-antara Raja Muda Berunai dengan sa-orang Inggeris bernama James Brook. Raja Muda ini ia-lah Bendahara dan juga bapa saudara kepada Sultan Berunai. Dalam perjumpaan itu James Brook telah bersetuju menolong Sultan Berunai memadamkan pemberontakan itu. Akhir-nya pada tahun 1841 orang Sarawak bersetuju memberhentikan pemberontakan mereka dengan syarat-nya James Brook di-jadikan Raja mereka.

James Brook mulai-lah memerintah Sarawak dengan di-gelarkan Raja Brook. Barangkali oleh kerana di-pengaruhi oleh pemberontakan, Raja Brook telah membuat satu undang2 bernama Undang2 Sarawak yang Kesembilan ("the Nine Cardinal Principles of the Rule of the English Rajah"). Mengikut undang2 ini Sarawak ia-lah negeri kepunyaan ra'ayat, Raja Brook hanya-lah memerintah negeri itu sa-bagai memegang amanah dan untok faedah ra'ayat sahaja yang mana pelajaran di-kalangan ra'ayat dan kemajuan negeri hendak-lah digalakkan. Sarawak telah di-jadikan sa-buah negeri di-bawah naungan British. Demikian-lah Sarawak di-perintah sa-hingga ka-masa mulai Peperangan Jepun pada akhir tahun 1941.

Sa-telah tamat peperangan itu pada tahun 1946 Sarawak telah di-jadikan tanah jajahan British dan di-perintah sama saperti tanah jajahan British yang lain; ia-itu dengan memakai sa-orang gabenor.

Dalam tahun 1961 hingga tahun 1963, politik2 di-Sarawak membinchangkan hal penubohan Malaysia yang di-sebutkan oleh Tunku Abdul Rahman dalam ucapan-nya pada 27hb. Mei 1961. Dan akhir-nya pada 16hb. September 1963 Sarawak masok berchantum menjadi sa-buah negeri di-dalam Malaysia.

(17) Constitution and Malaysia (Singapore Amendment) Act, 1965. No. 53/1965 dan Republic of Singapore Independence Act, 1965 — Singapore Gazette Acts Supplement No.2/1965. Perjanjian Perpisahan Singapura — Singapore Gazette 1965 p.2188 —2199.

Sabah

Dalam tahun 1877 sa-orang saudagar Jerman bernama Gustavas Baron de Overbeck dan sa-orang saudagar Inggeris bernama Alfred Dent, kedua2-nya menjadi wakil kapada sharikat perniagaan Inggeris yang bernama British North Borneo Company telah mendapat tanah di-Borneo Utara daripada Sultan Abdul Munin, Raja Berunai dan daripada Sultan Abdul Jalil, Raja Sulu. Kedua2 orang Sultan ini telah melantek Gustavas Baron de Overbeck memerintah di-kawasan itu dengan mempunyai kuasa penuh: ia-itu kuasa hidup dan mati ka-atas sakalian penduduk2 di-sana.

Pada tahun 1881 British North Borneo Company pun mulailah memerintah kawasan ini dengan mendapat naungan Kerajaan British, dan kawasan pemerintahan itu di-namakan Borneo Utara (North Borneo), barangkali kerana mengambil kesempatan nama Sharikat British ini. Demikian-lah Borneo Utara ini di-perintah sa-hingga tamat Peperangan Jepun.

Pada tahun 1946, Borneo Utara dan Pulau Labuan telah di-jadikan tanah jajahan British dengan di-perintah oleh sa-orang Gabenor sa-bagaimana tanah jajahan British yang lain. Mengikut perkembangan politik di-negeri itu, pemerintahan British di-negeri ini tamat pada 16hb. September 1963 apabila Borneo Utara telah masuk menjadi sa-buah negeri di-dalam Malaysia dan nama-nya pun di-ubah daripada Borneo Utara menjadi Sabah dan sekarang di-kenali sa-bagai Sabah.

BAB III

PERSEKUTUAN

Malaysia ia-lah sa-buah negara yang bersekutu, dan dari se-menjak 9hb. Ogos, 1965, ia-itu tarikh Singapura keluar daripada Malaysia dan menjadi sa-buah negara merdeka yang terasing, Persekutuan Malaysia ada-lah mengandongi tiga belas buah negeri: ia-itu sa-belas buah negeriz di-Tanah Melayu ia-itu, Johor, Kedah, Kelantan, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, Pulau Pinang, Perak, Perlis, Selangor dan Terengganu; dan dua buah negeriz Borneo ia-itu, Sabah dan Sarawak.¹ Sa-kira-nya pada suatu masa yang akan datang kelak ada negeriz lain hendak masok ka-dalam lengkongan persekutuan ini, maka boleh-lah Parlimen meluluskan satu undangz untok di-masokkan negeri itu ka-dalam Malaysia.² Sempadan negeriz dalam persekutuan ini ia-lah segala sempadan yang di-akui sa-belum hari lahir Malaysia, tetapi sempadan2 ini boleh di-pinda oleh Parlimen kira-nya pindaan itu di-persetujui oleh Majlis Perundangan Negeri dan Majlis Meshuarat Rajaz.³

Professor Dicey⁴ mena'rifkan sa-buah negara persekutuan itu sa-bagai suatu helah atau rekaan politik mensesuaikan perpaduan dan kuasa negara dengan wujud-nya bermacham2 hak kepentingan negeri yang masok dalam persekutuan itu. Dengan sebab ada-nya perpa-

(1) Per. 1(2).

(2) Per. 2.

(3) Per. 2.

(4) The Law of the Constitution 10th Ed. Macmillan p.143.

duan dan kuasa negara dan hak2 kepentingan negeri, maka di-dalam manaz persekutuan ta'dapat tiada mesti-lah wujud sa-buah kerajaan pusat dan beberapa buah kerajaan negeri. Yang demikian, segala kuasa dalam negara persekutuan mesti-lah di-bahagi di-antara kerajaan pusat dengan kerajaan negeri.

Hakim di-dalam kes *Liquidators of the Maritime Bank v. Receiver General of New Brunswick* (1892) A.C. 437 at p.441 berkata:—⁵

"Kesimpulan yang mustahak bagi sa-suatu perlembagaan persekutuan ia-lah pembahagian kuasa membuat undang2 di-antara kerajaan pusat dengan kerajaan negeri. Pembahagian kuasa ini ia-lah merupakan satu persetujuan di-antara puak2 yang boleh mewujudkan satu perchantuman dengan puak2 yang menghalangkan pembentokan satu perchantuman yang rapat. Pembahagian kuasa ini juga menjadi sa-bagai suatu had bagi apa yang boleh di-buat dengan perjanjian dan suatu sempadan sa-takat mana masing2 negeri boleh di-benarkan tidak bersetuju dan menjalankan tugas2-nya untuk nasib negeri itu."

Oleh kerana pada hakikat persekutuan itu mesti ada pembahagian kuasa biasa-nya pembahagian kuasa itu di-susun demikian: ia-itu kerajaan pusat di-beri kuasa yang meliputi keseluruhan negara dan mengenai perkaraz yang mustahak pada segi kepentingan negara, dan kerajaan negeri di-beri kuasa yang meliputi seluruh negeri itu sahaja dan hanya-lah mustahak untuk kepentingan tempatan (local interest) sahaja. Tetapi untuk penjelasan yang tepat, maka charaz pembahagian ini mengikut-lah apa yang tertulis di-dalam Perlembagaan itu sendiri.

- (5) "The vital core of a federal constitution is the division of legislative powers between central authority and the component states or provinces. This division represents the compromise between the forces which makes union possible and those which inhibit the formation of a closer union. It marks the limits of which can be done by common agreement or the extent to which the separate states must be permitted to differ and work out their own destinies." Lord Haldane dalam kes *A.G. Australia v. Colonial Sugar Refining Company* 1914 A.C. 237, ada berkata ia-itu Perlembagaan Kanada tidak-lah boleh di-sifatkan sa-bagai satu persekutuan yang tepat pada ma'ana-nya. Ta'rif yang saperti ini ada-lah sempit kerana apa yang mustahak pada segi persekutuan ia-lah pembahagian kuasa di-antara badan perundangan pusat dengan badan perundangan tempatan atau negeri yang mana kedua2 badan tidak ada kuasa membuat apaz perubahan mengenai pembahagian kuasa itu. Tentang bagaimana chara pembahagian kuasa itu di-buat tidak-lah bagitu penting. Lihat K.C. Wheare: *Federal Government* 3rd Ed. Oxford pp.13-14.

Di-negeri Australia, yang ia-nya juga sa-buah Negara bersekutu, kerajaan pusat (di-namakan Kerajaan Komanwel) telah di-beri beberapa kuasa yang tertentu, manakala kerajaan negeri pula mempunyai segala kuasa yang tidak di-tentukan ya'ani kerajaan negeri mempunyai kuasa yang baki. Tetapi di-dalam Perlembagaan Negeri Kanada, kerajaan pusat (di-namakan Kerajaan Dominion) mempunyai kuasa yang baki, manakala kerajaan negeri mempunyai kuasa yang tertentu. Perbezaan tentang pembahagian kuasa di-dalam Perlembagaan kedua2 buah negeri ini ia-lah kerana tujuan dan kehendak2 Perlembagaan itu tidak sama. Perlembagaan Australia telah di-pengarohi oleh Perlembagaan Amerika Sharikat yang mana di-tegaskan ia itu segala kuasa itu datang-nya daripada negeri dan kerajaan pusat hanya-lah mempunyai sa-takat mana kuasa yang di-serah kepada-nya oleh kerajaan negeri sahaja. Dengan fikiran yang berchorak semacam ini-lah maka kerajaan pusat itu ada-lah di-anggap hanya-lah samata2 menjadi sa-bagai agen atau wakil kerajaan negeri sahaja. Walau pun negeriz di-Australia bimbang akan kuasa Jepun dan Jerman di-Luatan Pasifik pada akhir abad yang kesembilan belas, tetapi oleh kerana mereka sayang akan kebebasan negeri, maka tidak-lah mereka bersetuju hendak menubuhkan sa-buah kerajaan pusat yang mempunyai kuasa yang luas.

Tetapi di-negeri Kanada,⁶ sebab2 yang utama sa-kali persekutuan itu di-tubuhkan ia-lah kerana negeriz di-Kanada berasa bimbang akan kekuatan Amerika Sharikat, sa-buah negara tetangga di-selatan-nya. Dari itu, persekutuan ada-lah di-fikirkan sa-bagai suatu mas'alah yang boleh menyelesaikan beberapa perkara. Salah satu daripada perkara itu ia-lah hendak mewujudkan sa-buah negara yang kuat supaya dapat menentang beberapa hal, baik pun di-dalam negeri bahkan jua di-luar negeri. Dengan berasaskan kepada dasar ini-lah maka kerajaan pusat (Dominion) telah di-beri kuasa yang luas, manakala negeriz pula di-beri hanya-lah kuasaz yang tertentu.

Bagaimana-kah pula Perlembagaan Malaysia di-bentuk? Jawapan ini boleh-lah di-dapati daripada Laporan Perlembagaan yang di-buat oleh Jawatan-kuasa Reid. Untok pendirian Persekutuan yang baharu, dua tugas ada-lah mustahak: ia-itu mengembang dan menyuburkan pertumbuhan demokrasi, dan membangun serta membukakan negeri dengan menggunakan kekayaan negeri dan isi bumi-nya.

(6) Laskin: Canadian Constitutional Law (1966) Carswell. 3rd. Ed. pp1-3

Dari itu amat-lah mustahak-nya di-adakan sa-buah kerajaan pusat yang kuat. Manakala Malaysia di-lahirkan pada 16hb. September, 1963, kemustahakan mengadakan sa-buah kerajaan pusat yang kuat tidak-lah dapat di-elakkan. Kerana Malaysia itu di-tubuhkan dengan berasaskan kepada keselamatan (security) negara daripada bahaya anchaman komunis yang bermaharaja-lela di-negeri Vietnam, Indonesia dan juga di-sakitar Asia Tenggara. Untok menyelamatkan negara daripada anchaman2 yang seperti ini, kerajaan pusat mesti mempunyai kuasa yang luas. Charaz pembahagian kuasa, mengikut tugas Jawatan-kuasa Reid, hendak-lah di-buat supaya di-adakan sa-buah Kerajaan pusat yang kuat dan di-samping-nya pula ada Kerajaan negeri yang mempunyai kuasa yang tertentu. Dengan mengikut asas2 ini, maka Kerajaan pusat di-beri kuasa yang luas, sa-bagaimana yang diterakan di-dalam Senarai I Jadual yang Kesembilan, manakala kerajaan negeri pula di-beri kuasa, yang tidak begitu luas, sa-bagaimana yang di-tera di-dalam Senarai II.

Kuasaz yang di-beri kepada kerajaan pusat, bukan sahaja luas, bahkan jua mustahak untok pendirian negara dan bangsa. Satengah2 daripada kuasa ini ia-lah hal ahwal luar negeri, pertahanan, keselamatan dalam negeri, undang2 mal dan jenayah dan peratoran2 mengenai undang2 itu dan pentadbiran keadilan, kewarga-negaraan, kewangan perniagaan, perdagangan dan perusahaan, perkapalan, pelayaran dan perikanan, perhubungan dan pengangkutan, pelajaran, kesihatan, hal ahwal buroh, kebajikan orang asli, pekerjaan perahlian dan lain2.

Berkenaan dengan kuasaz negeri pula, ini kebiasaan-nya ia-lah mengenai hal ahwal adat istiadat, hal ahwal ugama Islam, tanah, pertanian dan perhutanan, kerajaan tempatan yang lain daripada Ibu Kota dan beberapa perkara yang mempunyai kepentingan tempatan sahaja. Walau pun kuasaz kerajaan pusat dan kerajaan negeri di-sebutkan dengan nyata-nya dalam Senarai I dan senarai II Jadual Yang Kesembilan, tetapi boleh jadi kuasaz ini tidak habis di-nyatakan. Dari itu kepada Kerajaan yang mana-kah kuasa yang tidak tertulis, ia-itu kuasa yang baki-nya patut di-beri? Mengikut Perlembagaan Malaysia,⁷ segala kuasa yang tidak di-sebutkan di-dalam senarai I dan II terpulung-lah kepada kerajaan negeri. Mengenai chara pembahagian kuasa baki ini, pembahagian itu sama-lah seperti dalam perlembagaan Amerika Sharikat dan Australia, yang mana kuasa baki itu di-beri kepada Kera-

jaan negeri; tetapi di-Kanada, kuasa baki itu di-punyai oleh kerajaan pusat (Dominion).

Sungguh pun kuasa tertentu dan khas di-beri dan di-bahagikan di-antara kerajaan pusat dengan kerajaan negeri, biasa-nya dalam perjalanan pemerentahan hari2, amat-lah sukar hendak di-tentukan kepada siapa-kah sa-suatu kuasa itu telah di-beri oleh perlembagaan. Kekusutan yang sa-macam ini pernah berlaku di-Australia, dan untok mengelakkan-nya, Perlembagaan Australia telah mengadakan kuasa bersama (concurrent powers) yang mana dalam beberapa perkara yang tertentu kerajaan pusat dan kerajaan negeri ada mempunyai kuasa yang sama untok melaksanakan mas'alah perkara itu. Perlembagaan Malaysia tidak-lah juga sunyi daripada mengadakan kuasa bersama yang di-punyai oleh kerajaan pusat dan kerajaan negeri dalam beberapa perkara yang tertentu. Kuasa ini ada-lah di-atorkan di-dalam Senarai III Jadual Yang Kesembilan. Sa-tengah daripada perkaraz yang termasuk di-bawah kuasa bersama ia-lah perkara mengenai kebajikan masharakat, derma pelajaran, haiwan, peminta sedekah, penjaja barang2, taliayer, kesihatan awam dan sa-bagai-nya.⁸

Untok negeri Sabah dan Sarawak, kuasa2 khas negeri dan kuasa bersama ada-lah lebeh luas daripada kuasa2 yang di-punyai oleh negeri di-Tanah Melayu. Perbedzaan tentang pembahagian kuasa ini ia-lah untok mensesuaian kemasokan negeriz itu ka-dalam Malaysia, kerana ini-lah kali yang pertama negeriz ini masok berchantum dengan negeriz di-Tanah Melayu. Lagi pun perkaraz yang di-pegang oleh negeriz itu ia-lah perkaraz yang hanya khas kepada negeriz itu sahaja.

Tiap2 perlembagaan persekutuan tentu-lah bertulis dan tiap2 perlembagaan bertulis tentu-lah mempunyai satu peruntokan yang mengatakan bahawa perlembagaan itu ia-lah undang2 tertinggi (supreme law) atau undang2 asas (fundamental) bagi negara itu. Dalam Perkara VI Perlembagaan Amerika Sharikat ada-lah di-peruntokan ia-itu "Perlembagaan ini dan undang2 Amerika Sharikat yang di-buat mengikut Perlembagaan, dan semua perjanjian (treaties) yang di-buat atau yang akan di-buat atas nama pehak berkuasa Amerika Sharikat ada-lah undang2 tertinggi dalam negara ini, dan Hakim2 dalam tiap2 buah negeri hendak-lah mengikut-nya, walau pun apaz yang terkandung di-dalam Perlembagaan atau undang2 negeri ada-lah sa-balek-

(8) Undang2 persekutuan atau negeri mengenai perkara bersama boleh memberi kuasa kepada badan pemerintah pusat dengan sa-penoh2-nya sa-hinggakan kerajaan negeri tidak ada kuasa lagi. Per. 80(2).

nya".⁹ Dengan ada-nya peruntokan tertinggi ini (supremacy provision), maka dapat-lah sistem persekutuan itu berjalan dengan rapi dan tegas-nya. Kerana peruntokan tertinggi ini menahan kerajaan pusat daripada menjadi rendah daripada kerajaan negeri dan juga menghalang kerajaan negeri daripada mengachau perjalanan kerajaan pusat.¹⁰ Dan juga walau pun di-Amerika Sharikat pembahagian kuasa di-antara kerajaan pusat dengan kerajaan negeri di-buat atas taraf yang sama, tetapi dengan sebab peruntokan tertinggi ini kebebasan kerajaan negeri ada-lah tersekat oleh apa yang termasuk dalam bidang kuasa kerajaan pusat. Kerajaan negeri tidak berkuasa menyekat, menghalang atau membeban atau mengawal perjalanan undang2 yang di-buat oleh Kongres untok menjalankan kuasa2 yang terserah kepada-nya. Ini, kita fikir, ada-lah satu natijah yang ta' dapat tiada datang-nya daripada ketinggian yang di-akui oleh perlembagaan.¹¹

Perlembagaan Malaysia mengandongi peruntokan¹² ia-itu perlembagaan ini ia-lah undang2 tertinggi dalam Persekutuan dan manaz undang2 yang di-buat sa-lepas daripada Hari Merdeka yang bertentang dengan Perlembagaan ini, sa-takat mana yang bertentang, adalah terbatal." Jua dalam satu peruntokan yang lain,¹³ jikalau manaz jua undang2 negeri bertentang dengan undang2 persekutuan, maka undang2 persekutuan-lah yang mesti di-pakai dan undang2 negeri itu pun sa-takat mana yang bertentang ada-lah terbatal. Peruntokan tertinggi ada jua di-dapati dalam Perkara 81 yang berbunyi demikian: "Kuasa pemercintah yang di-punyai oleh tiap2 buah negeri hendaklah di-jalankan supaya (a) dapat di-patohi manaz undang2 persekutuan yang berjalan kuat-kuasa-nya di-negeri itu dan (b) supaya jangan menghalang atau merosakkan perjalanan kuasa pemercintahan yang di-punyai oleh kerajaan persekutuan.

Peruntokan tertinggi ini amat-lah mustahak-nya bagi sa-buah negara persekutuan, kerana jika tidak ada tentu-lah sukar kerajaan pu-

- (9) "This Constitution, and the Laws of the United States which shall be made in pursuance thereof; and all Treaties made, or which shall be made, under the authority of the United States, shall be the supreme Law of the Land; and the Judges in every State shall be bound thereby, anything in the Constitution or Laws of any States to the contrary notwithstanding". — Schwartz: American Constitutional Law (1955) Cambridge University Press m.s.541
- (10) B. Schwartz: "American Constitutional Law" (1955) Cambridge University Press, p. 39.
- (11) Tuan Hakim Besar John Marshall, dalam kes *McCulloch v. Maryland* 4 Wheat: 316,436 (U.S. 1819).
- (12) Per. 4.
- (13) Per. 75.

sat hendak menjalankan pemerintahan dan pentadbiran dengan tegas dan rapi-nya.

Peruntokan tertinggi itu bukan sahaja berma'ana ia-itu kerajaan negeri tidak boleh menghalang kerajaan pusat, tetapi juga merupakan kerendahan Parlimen dan Dewan Negeri daripada Perlembagaan: ia-itu Parlimen dan juga Dewan Negeri tidak berkuasa membuat undang2 yang bertentang dengan Perlembagaan atau di-luar kuasa-nya masing2. Mithal-nya Parlimen tidak boleh membuat undang2 menyalahi peruntokan mengenai hak asasi atau pun jua undang2 mengenai ugama Islam. Undang2 yang di-buat oleh Parlimen atau undang2 yang di-buat oleh Dewan Negeri dengan menentangi Perlembagaan atau di-luar kuasa-nya masing2 ada-lah tidak sah, dan boleh di-so'al di-dalam pembicaraan dalam mahkamah. Tetapi undang2 yang di-buat oleh Parlimen kerana menchegeh dharurat, walau pun bertentang dengan Perlembagaan ada-lah sah.¹⁴ Fasal (3) Perkara 4 berbunyi demikian: sah atau tidak sah undang2 yang di-buat oleh Parlimen atau Dewan Negeri tidak boleh di-so'alkan dengan sebab undang2 itu mengandongi peruntokanz yang tidak di-punyai kuasa-nya oleh Parlimen atau Dewan Negeri, melainkan di-dalam perbicaraan untuk meminta perakuan (declaration) bahawa undang2 itu tidak sah dengan sebab itu atau pun (a) di-dalam pembicaraan di-antara Persekutuan dengan sa-sabuah atau beberapa buah negeri jika undang2 itu di-buat oleh Parlimen atau (b) di-dalam perbicaraan di-antara Persekutuan dengan negeri, jika undang2 itu di-buat oleh negeri itu. Dan Perkara 128(1)(a) menguntokkan ia-itu Mahkamah Persekutuan mempunyai bidang kuasa memutuskan apaz so'alan sama ada undang2 yang di-buat oleh Parlimen atau Dewan Negeri itu sah atau tidak oleh sebab undang2 itu mengandongi peruntokanz yang mana kuasa mengenai-nya tidak di-punyai oleh Parlimen atau Dewan Negeri.

Dengan sebab undang2 yang di-buat oleh Parlimen dan Dewan Negeri boleh di-chabar dalam Mahkamah Persekutuan, maka perlembagaan Persekutuan ada-lah merupakan ketertinggian perlembagaan itu dan kerendahan parlimen dan badan perundangan negeri. Professor Dicey berkata: Sa-buah Negara Persekutuan itu wujud-nya dengan sebab perlembagaan sama-lah saperti wujud mana2

(14) Per. 150 Fasal (6).

Undang2 yang di-buat oleh Parlimen pada masa berjalan kuat-kuasa dharurat, jika undang2 itu di-kehendaki dengan sebab dharurat, tidak-lah boleh di-katakan tidak sah walau pun bertentang dengan Perlembagaan.

perbadanan dengan sebab ada-nya undang2 yang menubohkan-nya atau yang membolehkan penubohan-nya. Yang demikian tiap2 kuasa, baik pun kuasa pemerintah, kuasa membuat undang2 atau kuasa kehakiman, sama ada di-punyai oleh negara itu atau oleh masing2 negeri dalam persekutuan itu, ada-lah rendah (subordinate) dan terkawal oleh Perlembagaan.¹⁵

Tetapi di-United Kingdom, oleh kerana perlembagaan-nya tidak bertulis tidak-lah ada apa2 had atau sekatan ka-atas kuasa Parlimen, dan pada segi undang2 Parlimen di-England boleh membuat dan mengubah undang2 mengenai apa jenis perkara pun, dan mahkamah tidak akan menyo'al sama ada sah atau tidak sah undang2 itu. Mahkamah hanya-lah akan menerima dan membuat tafsiran atas undang2 itu. Konsep ini di-namakan ketertinggian Parlimen (parliamentary supremacy). Ketertinggian Parlimen di-England ada-lah pada segi undang2 sahaja, kerana Mahkamah tidak akan menolak undang2 Parlimen, tetapi pada segi politik harus Parlimen tidak berani hendak membuat satu2 undang2 yang boleh membangkitkan pertelingkahan politik yang akibat-nya boleh membawa kepada kekalahan parti yang memerintah.

Tiap2 perlembagaan persekutuan mesti-lah berkehendakkan kepada sa-suatu badan yang tertentu untuk mentafsirkan perlembagaan, kerana perlembagaan itu ada-lah satu undang2 tertinggi daripada undang2 biasa. Kuasa mentafsirkan perlembagaan ini di-berikan hanya-lah kepada satu Mahkamah yang tertentu. Di-Amerika Sharikat kuasa ini terserah kepada Mahkamah Tinggi (Supreme Court). Di-Malaysia kuasa ini ada-lah terletak di-tangan Mahkamah Persekutuan. Fasal (2) Perkara 128 Perlembagaan Malaysia menguntokkan ia-itu jika timbul di-dalam manaz perbicharaan di-hadapan manaz Mahkamah satu so'alan mengenai natijah peruntokan perlembagaan ini, maka Mahkamah Persekutuan-lah yang berkuasa membuat keputusan itu, dan sa-lepas daripada di-putusan so'alan itu baharu-lah di-pulangkan kes itu kepada Mahkamah asal supaya di-habiskan perbicharaan itu. Dan juga Perkara 130 memberi kuasa kepada Yang Di-Pertuan Agong untuk meminta fikiran Mahkamah Persekutuan mengenai apaz so'alan yang di-anggapkan oleh Yang Di-Pertuan Agong mengenai natijah peruntokan Perlembagaan ini.¹⁶

(15) The Law of the Constitution, p.144.

(16) Kuasa ini telah di-guna oleh Yang Di-Pertuan Agong dalam Kes: Kerajaan Persekutuan v. Kerajaan Kelantan mengenai tafsiran Perkara III — Lihat Straits Times 2-12-1967.

Konsep memberi kuasa kepada mahkamah supaya mentafsirkan perlembagaan ada-lah di-namakan semakan mahkamah (judicial review). Konsep ini bermula di-Amerika Sharikat dan di-ikuti pula oleh negeriz lain, seperti Kanada, Australia, Ireland dan juga Malaysia. Di-Amerika Sharikat kuasa semakan mahkamah ini tidak tertulis di-dalam Perlembagaan tetapi ia-lah berasaskan kepada pendapat Hakim Besar Amerika, John Marshall yang telah mensifatkan kuasa ini sa-bagai satu kesimpulan yang ta' dapat tiada mesti bersebuti dengan kewajipan kehakiman (judicial duty).¹⁷ Tetapi di-Malaysia kuasa semakan mahkamah ini ada-lah berasaskan kepada Perkara 128 dan Perkara 130.

(17) *Marbury v. Madison* 1 Cranch 137, 177 (U.S. 1803).

BAB IV

YANG DI-PERTUAN AGONG

1. Yang Di-Pertuan Agong sa-bagai Ketua Tertinggi bagi Malaysia.

Yang Di-Pertuan Agong ia-lah menjadi Ketua Negara. Baginda-lah orang yang sa-habis2 tinggi dan sa-habis2 mulia di-dalam Malaysia. Baginda mempunyai keutamaan (precedence) yang lebeh daripada semua orang di-dalam Malaysia dan tidak boleh di-da'awa di-dalam perbicharaan manaz mahkamah sa-kali pun.¹

Yang Di-Pertuan Agong ia-lah sa-orang Raja Melayu di-pilih oleh Majlis Rajaz dengan mengikut atoran yang terkandung dalam Jajual III Perlembagaan Malaysia. Tiap2 sa-orang raja ada-lah mempunyai kelayakan di-pilih menjadi Yang Di-Pertuan Agong, melainkan ia tidak chukup umur, atau tidak mahu di-pilih atau ia di-fikirkan oleh Majlis Rajaz dengan undi sulit tidak layak menjadi Yang Di-Pertuan Agong dengan sebab keudzoran akal dan badan-nya atau apaz sebab yang lain. Untuk pilehan ini hendak-lah di-adakan satu senarai pilehan yang mengandongi negeriz yang beraja, dan negeriz itu di-ator mengikut susunan keutamaan yang di-i'tiraf oleh rajaz itu sendiri. Dengan menggunakan senarai ini, Majlis Rajaz akan menawarkan jawatan Yang Di-Pertuan Agong kepada raja yang layak yang mana negeri-nya terletak pada pertama kali di-dalam senarai itu. Apabila raja itu me-

(1) Per. 32.

nerima tawaran itu, Majlis Rajaz pun akan mengishtiharkan bahawa Yang Di-Pertuan Agong sudah-lah di-pilih dan Penyimpan Mohor Besar Rajaz akan memberitahu natijah pilihan itu dengan surat kepada kedua2 Majlis Parlimen: Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara ✓

Apabila di-pilih, Yang Di-Pertuan Agong akan memegang jawatan sa-lama lima tahun. Tetapi dia boleh meletakkan jawatan sa-belum habis tempoh itu dengan menulis surat kepada Majlis Rajaz, atau boleh diluchutkan daripada jawatan oleh Majlis itu.² Dia tetap akan berhenti daripada jawatan jika ia sudah tidak lagi menjadi raja. Isteri Yang Di-Pertuan Agong ada-lah di-gelarkan dengan nama Raja Permaisuri Agong dan mempunyai keutamaan sa-lepas sahaja daripada Yang di-Pertuan Agong.

Tiap2 sa-orang yang mulia dan terutama terpaksa-lah di-tegah daripada mempunyai kebebasan2 yang di-punyai oleh orang awam; begitu-lah juga Yang Di-Pertuan Agong. Sa-bagai Ketua Negara Malaysia dia mempunyai beberapa pantangan.³ Dia tidak boleh lagi menjalankan tugas2 mengenai Negeri-nya, melainkan:—

- (a) tugas2 sa-bagai Ketua Ugama Islam dalam Negeri-nya;
- (b) tugas dan kuasa yang berkaitan dengan pindaan Perlembagaan Negeri-nya; dan
- (c) tugas dan kuasa melantek sa-orang Pemangku Raja atau ahli2 Majlis Pangkuan Raja.

Sa-lain daripada ini Yang Di-Pertuan Agong tidak-lah boleh membuat beberapa perkara saperti yang tersebut di-bawah:—

- (a) tidak boleh memegang jawatan bergaji;
- (b) tidak boleh dengan giat-nya masok champor dalam perniagaan;
- (c) tidak boleh menerima sa-barang gaji daripada Negeri-nya (walau apaz jenis sa-kali pun), jika gaji itu di-bayar kapada-nya sa-bagai Raja bagi Negeri-nya;
- (d) tidak boleh pergi ka-luar daripada Malaysia sa-lama tempoh yang lebeh daripada lima belas hari, melainkan hendak-lah di-persetujui oleh Majlis Rajaz atau kerana membuat lawatan Negara ka-sasabuaah negeri luar.

(2) Ketetapan Majlis Rajaz untuk meluchutkan Yang Di-Pertuan Agong daripada jawatan-nya hendak-lah di-sokongi oleh lima undi — Bahagian III, Jadual Yang Ketiga.

(3) Per. 34.

Demikian-lah juga Raja Permaisuri Agong tidak boleh memegang apa2 jawatan di-bawah Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri.⁴

Untuk tanggungan-nya Parlimen hendak-lah membuat Peruntokan Diraja⁵ (Civil List) bagi Yang Di-Pertuan Agong dan Peruntokan Diraja ini hendak-lah juga mengandongi satu bayaran tahunan untuk Raja Permaisuri Agong. Peruntokan Diraja ini ada-lah di-kena sa-bagai hutang yang mesti di-bayar daripada Kumpulan Wang Persekutuan Yang di-Satukan dan Peruntokan ini tidak boleh di-kurangkan dalam tempoh Yang Di-Pertuan Agong itu memegang jawatan. -

Yang Di-Pertuan Agong ada-lah menjadi sa-bagai Pemerintah Tertinggi (Supreme Commander) bagi angkatan bersenjata Persekutuan;⁶ dan mempunyai kuasa pengampunan mengenai kesalahan2 yang di-biharakan oleh mahkamah tentera dan kuasa untuk mengurangkan hukuman2 yang di-jatuhkan oleh mahkamah itu.⁷ Tetapi kuasa pengampunan mengenai kesalahan2 yang di-biharakan oleh mahkamah biasa, kuasa ini ada-lah terserah kepada Raja atau Gabenor bagi negeri yang berkenaan ia-itu negeri tempat berlaku kesalahan itu.

Sa-bagai sa-orang Ketua Negara, Yang Di-Pertuan Agong ada-lah menjadi puncha bagi segala2 kuasa di-Malaysia ini, baik pun kuasa membuat undang2, kuasa pemerentahan dan kuasa kehakiman. Dia menjadi satu daripada tiga⁸ unsur (elements) Parlimen, kerana Parlimen itu ia-lah mengandongi Yang Di-Pertuan Agong dan dua buah Majlis, ia-itu Dewan Negara dan Dewan Ra'ayat. Yang Di-Pertuan Agong-lah yang memanggil⁹ Parlimen supaya bersidang dan dia-lah yang berkuasa menanggoh dan membubarkan Parlimen. Semua rang undang2 yang di-luluskan oleh kedua2 Majlis Parlimen hendak-lah mendapat persetujuan Yang Di-Pertuan Agong sa-belum daripada menjadi undang2.¹⁰ Dan lagi dia berhak membuat ucapan Diraja kepada kedua2 Majlis Parlimen bersekali atau kepada satu2-nya.¹¹ Sa-bagai ketua pemerentahan, Yang Di-Pertuan Agong mempunyai kuasa2 untuk memerintah negara walau pun kuasa2 ini di-jalankan oleh Jema'ah Menteri atau manaz Menteri yang di-tauliahkan oleh Jema'ah Menteri itu.¹² Jika kuasa

(4) Per. 34(6).

(5) Per. 35(1).

(6) Per. 41.

(7) Per. 42.

(8) Per. 44.

(9) Per. 55.

(10) Per. 66(4) dan (5).

(11) Per. 60.

(12) Per. 39.

itu di-jalankan oleh Yang Di-Pertuan Agong sendiri, hendak-lah di-jalankan dengan mengikut nasihat Jema'ah Menteri, dan jika di-jalankan oleh Jema'ah Menteri atau sa-orang Menteri yang di-tauliahkan, Yang Di-Pertuan Agong berhak mendapat segala ma'lumatz tentang perjalanan kuasa itu.¹³ Dan Yang Di-Pertuan Agong-lah yang menyimpan Mohor Persekutuan.¹⁴ Sa-bagai Ketua Negara juga, Yang Di-Pertuan Agong di-beri kuasa oleh Perlembagaan untuk melantek Hakimz Mahkamah Persekutuan dan Mahkamah Tinggi,¹⁵ Jema'ah Menteri¹⁶ dan Menteriz dan beberapa jawatan yang lain, saperti:—

- (a) Pengerusi dan ahliz Surohanjaya Pilehanraya;¹⁷
- (b) Pengerusi dan ahliz Surohanjaya Perkhidmatan;¹⁸
- (c) Ahliz Dewan Negara yang lain daripada ahliz yang di-pilih oleh Negeriz;¹⁹
- (d) Peguam Negara;²⁰
- (e) Juru Odit Negara;²¹
- (f) Setia-usaha Dewan Negara dan Setia-usaha Dewan Ra'ayat;²² dan
- (g) beberapa pegawai yang di-lantek di-bawah undangz Persekutuan, mithal-nya Ketua Polis Negara, Ketua Pos Negara dan sa-bagai-nya.

Sa-lain daripada yang di-sebutkan di-atas Yang Di-Pertuan Agong ada mempunyai satu tanggongan khas untuk memelihara hak keistimewaan orangz Melayu;²³ ia-itu pada menjalankan kuasaz di-bawah Perlembagaan ini atau undangz Persekutuan hendak-lah di-jalankan kuasaz itu mengikut chara yang di-fikirkan mustahak untuk memelihara hak keistimewaan orangz Melayu dan membolehkan mereka bekerja dalam perkhidmatan awam, mendapat biasiswa pelajaran, lesenz perniagaan dan perusahaan dan kemudahanz yang lain. Untuk menyelenggarakan hal ini, Yang Di-Pertuan Agong ada hak mengeluarkan

-
- (13) Per. 40(1).
 - (14) Per. 36.
 - (15) Per. 122B.
 - (16) Per. 40(2)(a) dan Per. 45.
 - (17) Per. 114.
 - (18) Per. 130(4).
 - (19) Per. 45(L)(b).
 - (20) Per. 145.
 - (21) Per. 105.
 - (22) Per. 25.(6)
 - (23) Per. 153.

arahan2 yang mesti di-patohi oleh mana2 Surohanjaya yang berkenaan atau oleh mana2 pehak yang berkuasa tentang pemberian biasiswa, kemudahan2 pelajaran dan latihan lesen2 berniaga dan lain kemudahan yang khas.

Sa-belum daripada memegang jawatan, Yang Di-Pertuan Agong ada-lah di-kehendaki mengangkat sumpah di-hadapan²⁴ Majlis Rajaz yang mesti di-hadhiri oleh Ketua Hakim Negara atau sa-orang Hakim Mahkamah Persekutuan yang kanan, jika Ketua Hakim Negara itu tidak ada atau tidak dapat hadir. Sumpah ini ada-lah di-saksikan oleh dua orang yang di-lantek untuk itu oleh Majlis Rajaz. Di-dalam sumpah²⁵ ini Yang Di-Pertuan Agong berikrar akan memerintah negeri dengan adil mengikut undang2 dan Perlembagaan, dan ia akan berdiri tetap atas hukum undang2 (rule of law). Dengan sebab ini, maka keselamatan negeri dan ketenteraman awam ada-lah menjadi satu tanggungan Yang Di-Pertuan Agong dan Kerajaan-nya. Dari itu Yang Di-Pertuan Agong di-beri kuasa mengishtiharkan²⁶ dharurat apabila dia puas hati bahawa keadaan dharurat telah timbul dengan sebab keselamatan dan kehidupan ekonomi Persekutuan atau sa-bahagian-nya telah terancam.

Dalam hal ahwal agama Islam, Yang Di-Pertuan Agong di-dalam sumpah-nya berikrar memelihara agama ini pada sa-tiap masa; dan lagi dia-lah yang menjadi Ketua Agama Islam bagi Negeriz Pulau Pinang dan Melaka.²⁷

II. Timbalan Yang Di-Pertuan Agong.

Malaysia ada mempunyai sa-orang Timbalan Ketua Negara yang di-gelarkan dengan nama Timbalan²⁸ Yang Di-Pertuan Agong. Timbalan Yang Di-Pertuan Agong akan menjalankan tugas2 dan kerjaz Yang Di-Pertuan Agong dan mempunyai kelebihan-nya apabila Yang Di-Pertuan Agong itu sakit atau tidak ada dalam negeri kerana membuat lawatan ka-luar negeri, tetapi syarat-nya hendak-lah lawatan itu di-jangka akan mengambil masa sa-kurang2-nya lima belas hari. Dan lagi sa-belum ia menjalankan tugas2 Yang Di-Pertuan Agong maka hendak-lah Timbalan itu mengangkat sumpah²⁹ di-hadapan Majlis Rajaz

(24) Per. 37(1).

(25) Jadual Yang Keempat.

(26) Per. 150.

(27) Per. 3(3).

(28) Per. 33(1).

(29) Per. 37(2).

dengan di-hadhiri oleh Ketua Hakim Negara, atau oleh sa-orang Hakim Mahkamah Persekutuan yang kanan, jika Ketua Hakim Negara itu tidak dapat hadir.

Timbalan Yang Di-Pertuan Agong ada-lah di-pilih³⁰ oleh Majlis Raja2 untok tempoh lima tahun. Jika ia di-pilih dalam tempoh pilihan sa-saorang Yang Di-Pertuan Agong, maka tempoh pilihan Timbalan itu akan tamat bersamaz dengan tempoh pilihan Yang Di-Pertuan Agong. Tetapi ia boleh berhenti daripada menjadi Timbalan jika ia menulis surat untok ini kepada Majlis Raja2 atau jika ia telah berhenti daripada menjadi Raja bagi negeri-nya. Jika dalam tempoh pilihan Timbalan Yang Di-Pertuan Agong ada berlaku kekosongan dalam jawatan Yang Di-Pertuan Agong, Timbalan itu akan berhenti menjadi Timbalan apabila kekosongan itu telah di-penuhi.³¹

Walau pun Perlembagaan mewujudkan Timbalan Yang Di-Pertuan Agong untok menjalankan tugas dan kuasa Yang Di-Pertuan Agong, tetapi mungkin akan berlaku suatu peristiwa yang mana tugas2 dan kuasa itu tidak boleh di-jalankan oleh Timbalan Yang Di-Pertuan Agong. Dari itu Parlimen ada-lah di-beri kuasa membuat undangz supaya kuasaz dan tugas yang tidak boleh di-jalankan oleh Timbalan Yang Di-Pertuan Agong itu di-jalankan oleh sa-orang Raja,³² tetapi undangz itu hendak-lah di-luluskan sa-lepas mendapat persetujuan daripada Majlis Raja2.

Gaji Timbalan Yang Di-Pertuan Agong dan gaji Raja yang di-beri kuasa menjalankan tugas2 dan kuasa Timbalan Yang Di-Pertuan Agong ada-lah di-tetapkan oleh undangz³³ yang di-buat oleh Parlimen, dan peruntokan2 yang di-buat mengenai hal ini ada-lah di-kenakan sabagai hutang ka-atas Kumpulan Wang Persekutuan Yang Di-Satukan.

III. **Majlis Raja2 Melayu.**

Majlis Raja2 ia-lah sa-buah majlis yang mengandongi raja2 dan gabenor2 bagi negeri yang tidak beraja.

Majlis Raja2 ada-lah merupakan suatu peruntokan mustahak bagi menyatu padukan raja2 sakalian supaya Persekutuan ini menjadi lebih rapat lagi dengan negeriz yang menjadi ahli (member) Persekutuan.

(30) Per. 33(2).

(31) Per. 33(3).

(32) Per. 33(5).

(33) Per. 35(2).

Majlis Rajaz memang-nya sudah ada pada masa Negeri Melayu bersekutu lagi tetapi tidak-lah berjalan dengan bagitu rapi saperti sekarang. Majlis ini di-peruntokkan juga dalam Perlembagaan Malayan Union (1946) dan Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu yang di-tubuhkan pada tahun 1948. Tetapi kuasa Majlis ini tidak-lah luas saperti sekarang, kerana Majlis itu hanya-lah berkuasa mengenai hal ahwal adat resam orang Melayu dan Ugama Islam sahaja.

Di-bawah Perlembagaan Malaysia, Majlis Rajaz mempunyai tugas saperti berikut;—

- (a) memilih Yang Di-Pertuan Agong dan Timbalan Yang Di-Pertuan Agong;³⁴
- (b) memberi persetujuan atau penolakan mengenai adat istiadat ugama Islam bagi seluruh Persekutuan tetapi tidak termasuk negeriz Sabah dan Sarawak;
- (c) memberi persetujuan atau enggan daripada memberi persetujuan kepada mana2 undang2³⁵ atau memberi nasihat tentang perlantikan kepada mana2 jawatan yang mana undang2 itu atau perlantikan itu mesti di-persetujui oleh Majlis Rajaz atau pun yang mesti di-binchangkan oleh Majlis ini terlebih dahulu;
- (d) memikirkan apaz so'al mengenai polisi negara dan apaz perkara yang di-fikirkan patut.

Apabila Majlis Rajaz membinchangkan perkara2 mengenai polisi negara, Yang Di-Pertuan Agong akan di-iringi oleh Perdana Menteri, rajaz lain di-iringi oleh menteri2 besar-nya dan gabenor2 di-iringi oleh Ketua Menteri-nya masing2. Dalam perbinchangan polisi negara, Majlis Rajaz berhak membinchangkan tugas dan kuasa2 yang di-jalankan oleh Yang Di-Pertuan Agong dengan mengikut nasihat Jema'ah Menteri, dan tugas2 dan kuasa2 yang di-jalankan oleh rajaz lain dan gabenor2 dengan mengikut nasihat Majlis Meshuarat Kerajaan-nya masing2.

Di-bawah Perlembagaan Malaysia, kedudukan Rajaz Melayu ada-lah terjamin. Perkara 38(4) ada-lah menguntokkan ia-itu undang2 mengenai keutamaan, kedudukan dan kemuliaan Rajaz Melayu tidak-lah

-
- (34) Gabenor tidak di-anggap menjadi ahli Majlis Rajaz apabila Majlis itu akan memilih Yang Di-Pertuan Agong dan Timbalan-nya.
 - (35) Undang2 mengubah sempadan sa-buah2 Negeri tidak-lah boleh di-luluskan oleh Parlimen melainkan terlebih dahulu mendapat persetujuan Negeri itu dan Majlis Rajaz. Per. 2.

boleh di-luluskan oleh Parlimen dengan tidak mendapat persetujuan Majlis Raja2. Dan lagi Perlembagaan tidak boleh di-pinda, jika pindaan itu akan menyentoh hal ahwal Raja2 Melayu, melainkan hendak-lah terlebih dahulu mendapat persetujuan daripada Majlis Raja2. Bagitu-lah juga Majlis Raja2 ada-lah menjadi satu badan untok memelihara hak2 keistimewaan orang Melayu, kerana apa2 perubahan polisi mengenai kedudukan orang2 Melayu hendak-lah di-binchangkan terlebih dahulu dalam Majlis ini.

Di-antara kuasa2 yang di-punyai oleh Raja2 Melayu ia-lah kuasa memberi pengampunan kepada orang2 yang di-thabit salah oleh Mahkamah kerana melaku sa-suatu kesalahan jenayah. Berkait dengan polisi berseteru ka-atas Malaysia yang di-lancharkan oleh Persiden Sukarno, beberapa orang telah di-hukum bunoh dan hukuman itu telah pun di-jalankan kerana mereka2 ini telah membuat kesalahan membawa senjata api ia-itu satu kesalahan yang mesti di-hukum bunoh mengikut Undang2 Keselamatan Dalam Negeri. Pada awal tahun ini (1968) ada 13 orang lagi yang mana hukuman bunoh ka-atas-nya belum lagi di-jalankan, ia-itu 11 orang di-negeri Johor dan 2 orang di-negeri Perak. Beberapa rayuan telah di-buat oleh kaum kerabat sahabat handai dan teman2 mereka kepada Sultan Johor dan Sultan Perak supaya kedua2 Raja ini menggunakan kuasa pengampunan-nya. Bagitu-lah jua Tunku Abdul Rahman sendiri telah membuat rayuan supaya di-penjarakan mereka sa-umor hidup sahaja. Tetapi kedua2 Raja ini enggan membuat pengampunan tersebut. Sa-lepas daripada itu, satu usul telah di-bawa oleh ketua parti P.P.R. menyeru Kerajaan mengambil langkah untok di-luluskan satu undang2 oleh Parlimen supaya kesalahan 13 orang ini di-pinda menjadi satu kesalahan yang tidak sa-mesti-nya di-hukum bunoh. Tetapi usul ini dengan sendiri-nya telah di-tarek oleh ketua parti itu. Yang demikian tidak-lah ada apa2 bahathan yang di-adakan dalam Parlimen sa-lain daripada ucapan ketua parti menyeru mudahzan kedua2 Sultan Johor dan Sultan Perak menggunakan kuasa pengampunan-nya itu. Adalah di-ingatkan di-sini ia-itu jika usul ini di-bahathan dalam Parlimen, ini ada-lah menjadi satu perkara yang melanggar Perlembagaan kerana Parlimen tidak berkuasa membuat pindaan hukuman ka-atas orang yang telah di-hukum dan tidak boleh menjalankan kuasa raja sa-kira-nya raja itu enggan menggunakan kuasa-nya. Sementara itu, di-atas kehendak Perdana Menteri Tunku Abdul Rahman,³⁶ Sultan Johor telah berkenan supaya 11 orang yang salah di-negeri Johor itu di-hukum penjara sa-umor

(36) *Straits Times* 25.8.1968.

hidup. Kemudian Sultan Perak pun turut-lah juga membuat pengampunan yang tersebut, ia-itu 2 orang yang salah di-Perak itu ada-lah di-hukum penjara sa-umur hidup.

Majlis Rajaz mempunyai satu Mohor yang di-simpan oleh sa-orang pegawai yang di-namakan Penyimpan Mohor Besar Rajaz dan pegawai ini juga menjadi Setia-usaha kepada Majlis itu. Segala persetujuan, perlantekan dan nasihat yang di-buat oleh Majlis Rajaz ada-lah di-isharatkan dengan Mohor Besar itu. Quorum bagi Majlis Rajaz ia-lah lebeh daripada separoh ahli2 Majlis itu dan keputusan yang tidak dapat sa-bulat suara ada-lah di-buat dengan mendapat suara banyak ahli2 yang mengundi.

Yang Di-Pertuan Agong dan Majlis Rajaz ada-lah unsur2 teradisi (traditional element) yang amat mustahak bagi pendirian Persekutuan Malaysia. Kapada orang2 Melayu, lebeh2 lagi orang2 Melayu yang tinggal di-kampong2 dan desa, Yang Di-Pertuan Agong dan Rajaz Melayu ada-lah harapan mereka dan juga oleh kerana Negara ini mengandongi ra'ayat dan berbagai2 keturunan bangsa maka Yang Di-Pertuan Agong ada-lah menjadi satu lambang untok penyatuan dan perpaduan ra'ayat di-Negara ini. Ini ia-lah kerana Yang Di-Pertuan Agong bukan-nya di-pilih dengan sa-chara politik sa-bagaimana di-pilih sa-orang Peresiden bagi sa-sabuah Negara Republik, dan juga Yang Di-Pertuan Agong ada-lah sa-orang raja yang terpelihara daripada politik, kerana letak-nya di-bawah Perlembagaan.

BAB V

PARLIMEN

Parlimen ia-lah badan perundangan bagi Malaysia dan terdiri daripada tiga unsur: ia-itu Yang Di-Pertuan Agong dan dua Majlis Parlimen — Dewan Negara dan Dewan Ra'ayat.¹

Dewan Negara.

Tiap2 buah negara bersekutu, badan perundangan-nya ada-lah pada ghalib-nya mempunyai dua Majlis, ia-itu Majlis Rendah (Lower House) dan Majlis Tinggi (Upper House). Dewan Negara di-Malaysia ada-lah merupakan Majlis Tinggi. Mustahak-nya di-tubuhkan Majlis Tinggi itu ia-lah untuk membahathkan rang undangz dengan lebeh halus dan lebeh teliti lagi daripada Majlis Rendah dan membinchangkan perkaraz yang menjadi kepentingan umum. Dan lagi oleh kerana Majlis Rendah itu biasa-nya di-pilih untuk mewakili orang ramai, maka Majlis Tinggi ada-lah di-tubuhkan supaya mewakili Negeriz dalam Persekutuan dan pehak2 awam yang berkepentingan. Dengan demikian ada-lah di-anggapkan bahawa penubohan Parlimen itu betul2 mewakili (truly representative).

Dewan Negara mempunyai ahli2 yang terdiri daripada dua kumpulan.² Ia-itu:—

- (1) ahli yang di-pilih oleh tiap2 buah Dewan Negeri³ dan ~~ramai-nya~~ dua orang bagi tiap2 buah Negeri; dan

(1) Per. 44.

(2) Per. 45.

(3) Chara pilihan ini ada-lah di-buat mengikut peratoranz yang terkandung dalam Jadual Yang ketujuh.

- (2) ahli yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong dan ramai-nyanya 32 orang.

Ahliz yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong ada-lah terdiri daripada orang2 yang telah membuat jasa yang chemerlang dalam perkhidmatan awam, atau orang yang telah mendapat kenamaan dalam profession-nya atau dalam lapangan perniagaan, perusahaan, pertanian, bahagian seni atau kebajikan awam, atau orang yang mewakili kaum yang sa-bahagian kecil (minority) atau orang yang boleh mewakili kepentingan orang2 asli.⁴

Tempoh jawatan (tenure of office) bagi tiap2 orang ahli Dewan Negara ada-lah biasa-nya enam tahun dan jawatan-nya itu tidak-lah tertamat dengan sebab pembubaran Parlimen.⁵ Tetapi jika ia di-lantek atau di-pilih menjadi ahli kerana mengganti sa-orang ahli yang telah mati atau sudah berhenti, maka tempoh jawatan itu ia-lah sa-lama tempoh baki itu sahaja.⁶ Sa-saorang ahli Dewan Negara boleh berhenti daripada menjadi ahli dengan menulis sa-puchok surat kepada Yang di-Pertua Dewan itu;⁷ dan kira-nya dia tidak hadhir dalam tiap2 meshuarat Dewan Negara sa-lama enam bulan dengan tidak mendapat idzin daripada Dewan itu,⁸ maka boleh-lah Dewan itu mengishtiharkan bahawa tempat-nya menjadi kosong; Dan jika dia tidak mengambil tempat-nya dalam tempoh tiga bulan lepas daripada pilihan-nya atau dalam tempoh yang di-tetapkan oleh Dewan itu,⁹ maka terhenti-lah ia daripada menjadi ahli. Dan lagi jika berlaku sa-suatu kekosongan dalam Dewan ini, maka tempat kosong itu hendak-lah di-penuhi dalam tempoh enam puluh hari daripada tarikh berlaku kekosongan itu; dan pilihan atau perlantekan hendak-lah di-buat untuk menentukan ahli baharu.¹⁰ Tiap2 orang ahli Dewan Negara ada-lah di-kehendaki mengangkat sumpah ta'at setia kepada Malaysia dan Perlembagaan-nya sa-belum daripada mengambil tempat-nya; tetapi sa-belum bersumpah dia boleh mengambil bahagian dalam pilihan Yang di-Pertua Dewan itu.¹¹

(4) Per. 45(4).

(5) Per. 45(3).

(6) Seksyen 8, Bahagian II, Jadual Yang ketujuh.

(7) Per. 51.

(8) Per. 52.

(9) Per. 59(2).

(10) Per. 54.

(11) Per. 59(1).

32
24
52

Kedudukan Dewan Negara ini boleh di-pinda oleh Parlimen dengan jalan di-luluskan satu undang.¹² Pindaan2 yang boleh di-buat oleh Parlimen ia-lah:—

- (1) untuk menambahkan banyak ahli yang di-pilih oleh negeri, supaya menjadi tiga orang bagi tiap2 buah negeri;
- (2) untuk mengubahkan chara pilihan ahli2 itu supaya tiap2 orang mewakili dan di-pilih oleh negeri hendak-lah di-pilih dengan undi orang ramai; dan
- (3) untuk mengurangkan ramai ahli2 yang di-lantek oleh Yang Di-Pertua Agong atau pun untuk di-hapuskan semua sa-kali.

Untuk menjalankan kerj2-nya, Dewan Negara ada-lah mempunyai sa-orang Yang di-Pertua dan sa-orang Timbalan-nya.¹³ Kedu2-nya di-pilih daripada ahli2 Dewan itu sendiri; dan sa-lagi Yang di-Pertua itu belum di-pilih, maka tidak-lah dapat Dewan itu membincangkan apaz perkara, melainkan perkara memilih Yang di-Pertua sahaja. Jika pilihan itu terjatoh kepada ahli Dewan Negeri, maka hendak-lah dia berhenti menjadi ahli Dewan Negeri sa-belum daripada dia menjalankan kerj2 Yang di-Pertua Dewan Negara.¹⁴ Ahli yang di-pilih menjadi Yang di-Pertua atau Timbalan Yang di-Pertua boleh berhenti dengan meletakkan jawatan-nya itu; dia juga akan terhenti daripada jawatan ini, apabila dia berhenti menjadi ahli Dewan Negara, walau pun keberhentian-nya itu di-sebabkan oleh apaz hal sa-kali pun.¹⁵ Jika Yang di-Pertua Dewan Negara tidak hadir, maka kerj2-nya akan di-sempurnakan oleh Timbalan-nya buat sementara waktu; tetapi jika Timbalan-nya pun tidak hadir, maka kerj2 Yang di-Pertua itu boleh-lah di-jalankan oleh sa-orang ahli yang di-pilih mengikut Peratoran2 Dewan itu.¹⁶

Gaji Yang di-Pertua Dewan Negara dan Timbalan-nya¹⁷ dan gaji ahli2 Dewan¹⁸ itu boleh-lah di-tetapkan oleh Parlimen dengan meluluskan satu undang2. Gaji Yang di-Pertua Dewan dan Timbalan-

(12) Per. 45(4).
 (13) Per. 56.
 (14) Per. 56(4).
 (15) Per. 56(2).
 (16) Per. 56(3).
 (17) Per. 58.
 (18) Per. 64.

nya di-tetapkan oleh Act (Gaji) Yang di-Pertua Dewan Negara, 1960,¹⁹ dan gaji ahli Dewan itu di-tetapkan oleh Act (Gaji Ahli) Parlimen 1960.²⁰

Dewan Negara mempunyai sa-orang pegawai bernama Setia-usaha Dewan Negara.²¹ Pegawai ini di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong dan akan memegang jawatan itu sa-hingga dia chukup umur 60 tahun atau umur yang di-tetapkan oleh undang2 Parlimen. Setia-usaha Dewan ini boleh berhenti sa-belum chukup umur itu atau boleh di-buang daripada jawatan-nya; tetapi chara hendak membuang dia daripada jawatan hendak-lah di-ikuti chara hendak meluchutkan jawatan sa-orang Hakim Mahkamah Persekutuan. Ia-itu hendak-lah di-adakan suatu siasatan oleh satu Jema'ah Hakim, dan laporan Jema'ah Hakim ini hendak-lah di-serahkan kepada Yang Di-Pertuan Agong. Hal2 mengenai kelayakan perlantikan dan sharatz kerja Setia-usaha Dewan Negara dan kaki-tangan Dewan itu ada-lah di-tetapkan oleh undang2 Persekutan.²²

Dewan Ra'ayat.

Dewan Ra'ayat ia-lah sa-buah Majlis Parlimen yang amat mustahak, kerana ahli2 Dewan ini ada-lah di-pilih oleh orang ramai dalam pilihanraya yang tepat (direct election).

Sa-belum daripada Singapura berpisah keluar daripada Malaysia, jumlah ahli2 Dewan Ra'ayat ia-lah 159 orang, tetapi sekarang dari semenjak tarikh kemerdekaan Singapura Dewan Ra'ayat mempunyai 144²³ orang ahli yang terbahagi daripada kumpulan yang berikut,²⁴ ia-itu:—

- (1) 104 orang ahli bagi Negeriz di-Tanah Melayu;
- (2) 16 orang ahli bagi Negeri Sabah; dan
- (3) 24 orang ahli bagi Negeri Sarawak.

Tempoh jawatan ahli Dewan Ra'ayat akan tamat apakala Parlimen telah di-bubarkan oleh Yang Di-Pertuan Agong yang mana pembubaran ini akan di-ikuti oleh satu pilihanraya umum untuk memilih ahli2 baharu. Tetapi ahli Dewan Ra'ayat juga boleh berhenti²⁵ daripada menjadi ahli dengan menulis sa-puchok surat kepada Yang di-Pertua

(19) Act No. 2t.1960.

(20) Act No. 4t.1960.

(21) Per. 65.

(22) Lihat Act Perkhidmatan Parlimen 1963 No. 12t.1963.

(23) Sa-masa dalam Malaysia, ahli bagi Singapura ia-lah ramai-nya 15 orang.

(24) Per. 46.

(25) Per. 51.

Dewan Ra'ayat; dan dia akan di-anggapkan berhenti jika dia telah hilang kelayakan²⁶ menjadi ahli, atau jika dia tidak hadir²⁷ dalam tiap2 meshuarat Dewan itu sa-lama enam bulan dengan tidak mendapat idzin daripadanya, atau jika dia tidak mengambil²⁸ tempat-nya dalam tempoh tiga bulan daripada tarikh Dewan itu mula2 bersidang lepas daripada pilihanraya; tetapi tempoh tiga bulan ini boleh di-panjangkan oleh Dewan Ra'ayat. Jika berlaku salah satu daripada hal ini, maka tempat-nya menjadi kosong dan kekosongan itu hendak-lah di-penuhi dalam tempoh enam puluh hari mulai daripada tarikh berlaku kekosongan itu, dan pilihanraya kechil hendak-lah di-adakan untuk memilih ahli baharu.²⁹

Tiap2 orang ahli Dewan Ra'ayat ada-lah di-kehendaki mengangkat sumpah³⁰ ta'at setia kepada Malaysia dan Perlembagaan-nya sa-belum daripada mengambil tempat-nya dalam Dewan itu; tetapi sa-belum bersumpah dia boleh mengambil bahagian dalam pilihan Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat itu.

Sa-bagaimana Dewan Negara, Dewan Ra'ayat pun ada juga mempunyai sa-orang Yang di-Pertua Dewan³¹ (Speaker) dan sa-orang Timbalan-nya; dan sa-lagi jawatan Yang di-Pertua Dewan itu maseh kosong, maka tidak-lah dapat Dewan itu membincangkan lain2 hal, melainkan hal pemilihan Yang di-Pertua itu sahaja. Yang di-Pertua Dewan boleh-lah di-pilih daripada ahli Dewan itu sendiri, atau orang yang mempunyai kelayakan menjadi ahliz Dewan Ra'ayat jika bakal yang akan di-pilih menjadi Yang di-Pertua Dewan itu bukan-nya sa-orang ahli Dewan Ra'ayat.³² Ini berma'ana-lah bahawa orang2 yang berkhidmat dalam perkhidmatan awam, Hakim2 Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi dan lain2-nya tidak-lah boleh di-pilih menjadi Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat kerana mereka ini tidak layak menjadi ahli Dewan Ra'ayat. Jika Yang di-Pertua Dewan itu di-pilih daripada orang yang bukan ahli Dewan Ra'ayat, dia ada-lah di-anggap sa-bagai menjadi ahli tambahan kepada Dewan itu, dan sa-belum memegang jawatan itu hendak-lah dia mengangkat sumpah ta'at setia kepada Malaysia dan Perlembagaan-nya. Sunggoh pun Yang

-
- (26) Per. 50.
 (27) Per. 52.
 (28) Per. 50(2).
 (29) Per. 54.
 (30) Per. 50(1).
 (31) Per. 57.
 (32) Per. 57(1)(a).

di-Pertua Dewan Ra'ayat itu boleh di-pilih daripada orang yang bukan ahli Dewan itu, dan dengan sebab pilehan ini dia dianggap menjadi ahli Dewan Ra'ayat, tetapi tidak-lah pula dia dengan kerana ini boleh di-lantek menjadi Perdana Menteri, Menteri, Menteri Muda dan Setia-usaha Parlimen, dan juga dia tidak mempunyai undi dalam sa-barang perkara yang di-bahathkan dalam Dewan itu³³. Jikalau sa-orang ahli Dewan Negeri telah di-pilih menjadi Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat, maka hendak-lah ia berhenti daripada menjadi ahli Dewan Negeri itu terdahulu sa-belum daripada memegang jawatan Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat.³⁴

Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat pada bilaz masa pun boleh meletakkan jawatan-nya³⁵ dengan menghantar sa-puchok surat kapada Setia-usaha Dewan itu, dan jawatan-nya akan terhenti:—

- (a) apabila Dewan Ra'ayat mengadakan meshuarat yang pertama kali lepas daripada pilehanraya umum;
- (b) apabila dia telah berhenti menjadi ahli Dewan Ra'ayat, atau telah hilang kelayakan menjadi ahli Dewan Ra'ayat (kiranya dia orang yang bukan ahli Dewan itu); dan
- (c) jika Dewan Ra'ayat sendiri berkehendakkan supaya dia berhenti.

Timbalan Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat boleh juga meletakkan jawatan-nya³⁶ pada bilaz masa pun dengan menghantar sa-puchorurat kapada Seti-usaha Dewan itu, dan jawatan itu akan terhenti apak bila dia berhenti menjadi ahli Dewan Ra'ayat atau apabila dia di-kehendaki berhenti oleh Dewan itu sendiri.

Jika Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat tidak hadir, maka kerjanya boleh-lah di-jalankan oleh Timbalan-nya; tetapi jika Timbalan-nya pun juga tidak hadir, maka kerjaz itu hendak-lah di-buat oleh sa-orang ahli Dewan Ra'ayat itu yang di-pilih menjadi pemangku jawatan itu dan pilehan itu hendak-lah di-buat mengikut peratoran Dewan Ra'ayat itu.³⁷

Gaji bagi Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat dan Timbalan-nya dan juga bagi ahli2 Dewan Ra'ayat boleh-lah di-tetapkan oleh Parlimen³⁸ dengan chara di-luluskan satu undang2; dan gaji yang di-Pertua

(33) Syarat bagi Perkara 57(1A).

(34) Per. 57(4).

(35) Per. 57(2).

(36) Per. 57(2A).

(37) Per. 57(3).

(38) Per. 58.

Dewan Negara dan Timbalan-nya boleh di-dapati dalam Act (Gaji) Yang di-Pertua, 1960,³⁹ dan gaji ahli Dewan Ra'ayat pula telah di-tetapkan oleh Parlimen dalam Act (Gaji Ahli) Parlimen 1960.⁴⁰

Kelayakan atau hilang kelayakan menjadi Ahli Majlis Parlimen:

Tiap2 sa-orang warga negara yang bermastautin di-dalam Persekutuan dan tidak hilang apaz kelayakan-nya boleh-lah menjadi ahli Dewan Negara atau Dewan Ra'ayat;⁴¹ tetapi jika ia hendak menjadi ahli Dewan Negara hendak-lah dia berumur tidak kurang daripada tiga puluh tahun; dan jika ia hendak menjadi ahli Dewan Ra'ayat mestilah dia berumur tidak kurang daripada dua puluh satu tahun.

Orang2 yang di-sebutkan di-bawah ini ada-lah di-anggap hilang kelayakan-nya dan tidak-lah boleh menjadi ahli bagi manaz Majlis⁴² — baik pun Dewan Negara atau Dewan Ra'ayat, ia-itu:—

- (1) orang gila;
- (2) orang muflis (bankrupt) yang belum lagi di-bebaskan daripada kebengkerapan-nya;
- (3) orang yang memegang jawatan berfaedah atau bergaji. Jawatan⁴³ ini ia-lah jawatan2 yang mengambil masa penuh di-dalam perkhidmatan awam, dan termasuk-lah juga:—
 - (i) Hakim Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi;
 - (ii) Juru Odit Negara;
 - (iii) Ahli Surohanjaya Pilehanraya, ahli Surohanjaya Perkhidmatan Persekutuan atau Surohanjaya Perkhidmatan Awam Negeri; dan
 - (iv) Manaz jawatan yang di-tetapkan oleh undang2 persekutuan sa-bagai menjadi jawatan berfaedah;
- (4) orang yang mungkir menghantarkan penyata perbelanjaan pilehanraya bagi Parlimen atau Dewan Negeri di-dalam tempoh yang di-tetapkan sa-telah ia-nya mengambil bahagian dalam pilehanraya itu sa-bagai chalun atau wakil pilehanraya. Tempoh ini ia-lah 33 hari sa-lepas di-siarkan keputusan pilehanraya;⁴⁴

(39) Act No. 711960.

(40) Act No. 411960.

(41) Per. 47.

(42) Per. 48.

(43) Per. 48 dan Per. 160(2).

(44) 23 Ordinance Kesalahan Pilehanraya, 1954. No. 911954.

- (5) orang yang telah di-thabit melakukan sa-suatu kesalahan jenayah oleh manaz Mahkamah dalam Persekutuan, dan telah di-hukum dengan penjara yang tidak kurang daripada satu tahun lama-nya atau dengan denda yang tidak kurang daripada dua ribu ringgit dan dia tidak mendapat ampun;
- (6) orang yang telah memperolehi dengan sukarela-nya sendiri kewarganegaraan negeri asing, atau pun telah menerima faedah kewarganegaraan ini, atau pun telah membuat pengakuan ta'at setia-nya kepada negeri asing itu.

Berkenaan dengan orang2 yang di-thabit melakukan kesalahan jenayah mengenai pilihanraya, dia tidak boleh menjadi ahli Dewan Negara atau Dewan Ra'ayat, hanya dalam tempoh yang di-hadkan oleh undang2 persekutuan.⁴⁵ Mengenai hal ini, Ordinance Kesalahan Pilihanraya telah menetapkan tempoh itu sa-lama lima tahun dari tarikh sa-saorang itu di-thabit salah.⁴⁶

Berkenaan dengan orang2 yang hilang mempunyai kelayakan dengan sebab tidak menghantarkan penyata perbelanjaan pilihanraya, atau pun dengan sebab di-thabit salah oleh manaz Mahkamah dalam Persekutuan kerana melakukan satu kesalahan jenayah, tempoh hilang kelayakan itu ia-lah sa-lama lima tahun mulai daripada tarikh yang dia mesti hantarkan penyata itu, atau daripada tarikh yang dia di-bebas-kan daripada penjara atau daripada tarikh yang dia di-kenakan denda; melainkan hilang kelayakan itu di-hapuskan oleh Yang Di-Pertuan Agong sa-belum habis tempoh lima tahun yang tersebut di-atas.⁴⁷

Tiap2 sa-orang itu tidak-lah boleh menjadi:⁴⁸—

- (a) ahli bagi kedua2 Majlis Parlimen, ia-itu ahli bagi Dewan Negara dan juga ahli bagi Dewan Ra'ayat; atau
- (b) ahli Dewan Ra'ayat bagi lebeh daripada satu kawasan pilihanraya; atau
- (c) ahli Dewan Negara bagi lebeh daripada satu buah Negeri, atau menjadi sa-bagai ahli yang di-pilih dan jua sa-bagai ahli yang di-lantek.

Jika sa-saorang ahli Dewan Negara atau Dewan Ra'ayat telah hilang kelayakan-nya (disqualified) untok menjadi ahli, maka tempat-nya pun menjadi kosong.⁴⁹ Tetapi sa-kira-nya sa-saorang itu memang-

(45) Per. 48(2).

(46) S.27, Ordinance No. 911954.

(47) Per. 48(3).

(48) Per. 49.

(49) Per. 50(1).

nya tidak layak, dan kemudian-nya di-pilih dalam pilihanraya menjadi ahli Dewan Ra'ayat, atau pun di-pilih atau di-lantek menjadi ahli Dewan Negara, maka pilihan dan lantekan itu tidak sah.⁵⁰ Dan juga sa-saorang itu tidak-lah boleh di-namakan untuk di-pilih menjadi ahli Dewan Negara atau Dewan Ra'ayat, melainkan dia telah bersetuju dengan chadangan itu.⁵¹

Jikalau ada berbangkit apaz so'alan sama ada sa-saorang ahli Majlis Parlimen itu telah hilang kelayakan menjadi ahli Majlis itu, maka so'alan⁵² ini terpulang-lah kepada keputusan Majlis itu sendiri, dan keputusan-nya ia-lah mu'tamad. Dan Majlis itu boleh menanggohkan membuat keputusan itu.

Meshuarat Parlimen.

Parlimen akan bersidang apabila di-panggil oleh Yang di-Pertuan Agong,⁵³ dan tidak-lah boleh di-biarkan enam bulan berselang diantara meshuarat akhir bagi satu persidangan dengan meshuarat pertama bagi persidangan yang akan datang. Peruntukan ini mustahak supaya meshuarat itu sentiasa di-adakan untuk mengawal keperluan ra'ayat. Dan juga Yang Di-Pertuan Agong berkuasa menamatkan persidangan Parlimen dan membubarkan Parlimen itu terus.

Parlimen hanya-lah kekal sa-lama lima tahun mulai daripada tarikh meshuarat-nya yang pertama dan apabila chukup lima tahun maka terbubar-lah Parlimen itu dengan sendiri-nya melainkan sa-be-lum chukup tempoh ini ia telah di-bubarkan oleh Yang Di-Pertuan Agong.⁵⁴ Apabila Parlimen itu terbubar dengan sebab chukup masa atau kerana di-bubarkan oleh Yang Di-Pertuan Agong, maka pilihanraya umum hendak-lah di-adakan di-dalam tempoh enam puluh hari daripada tarikh pembubaran-nya itu bagi Negeriz di-Tanah Melayu dan sembilan puluh hari bagi Negeriz Borneo, dan Parlimen hendak-lah di-panggil bersidang tidak lewat daripada sa-ratus dua puluh hari daripada tarikh pembubaran-nya itu.⁵⁵ Di-sini berma'ana-lah yang negeri kita hanya-lah tidak berparlimen sa-habis2 lama sa-ratus dua puluh hari sahaja, dan tidak-lah sa-bagaimana negeriz yang di-perentah oleh kuasa tentera atau diktator yang lain yang mana mereka tidak

-
- (50) Per. 50(2).
 (51) Per. 50(4).
 (52) Per. 53.
 (53) Per. 55(1).
 (54) Per. 55(3).
 (55) Per. 55(4).

langsung menggunakan Parlimen di-dalam pentadbiran dan pemerintahan negeri.

Pada segi tawarikh, Parlimen ia-lah sa-bagai satu badan yang menasihatkan Raja dalam pemerintahan-nya hari2. Dengan sebab ini, maka Parlimen sekarang mengandongi Yang Di-Pertuan Agong sa-bagai satu unsur-nya; dan sa-bagai unsur Parlimen, Yang Di-Pertuan Agong mempunyai hak untuk membuat ucapan kepada Dewan Ra'ayat atau Dewan Negara atau kepada kedua2 Majlis itu sa-kali.⁵⁶

Oleh kerana Menteri2 Kerajaan (ahli Jema'ah Menteri) adalah di-lantek daripada ahli2 Dewan Ra'ayat atau Dewan Negara, melainkan Perdana Menteri sahaja yang mesti di-lantek daripada sa-orang ahli Dewan Ra'ayat, maka Menteri2 Kerajaan ada berhak mengambil bahagian dalam apaz perbicharaan yang sedang berjalan di-dalam manaz Majlis Parlimen walau pun mereka tidak menjadi ahli Majlis itu,⁵⁷ tetapi tidak-lah mereka boleh mengundi dalam Majlis itu.

Di-United Kingdom, Peguam Negara dan Peguamchara Negara ia-lah menjadi ahli Dewan Ra'ayat dan mempunyai pangkat menteri. Tetapi di-Malaysia jawatan Peguam Negara dan Peguamchara Negara di-pegang oleh pegawai dalam perkhidmatan awam Persekutuan. Dengan sebab itu-lah mereka tidak boleh menjadi ahli Dewan Ra'ayat atau Dewan Negara. Tetapi Peguam Negara boleh di-lantek menjadi ahli bagi manaz jawatan kuasa sa-suatu Majlis Parlimen⁵⁸ dengan tidak mempunyai hak mengundi dalam jawatan-kuasa itu.

Di-antara meshuarat2 Parlimen, meshuarat untuk membahathkan titah ucapan diraja (speech from the throne) dan meshuarat belanjawan ada-lah yang mustahak sa-kali.

Titah ucapan diraja ada-lah di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong pada tiap2 tahun apabila Parlimen memulakan meshuarat yang pertama dalam sa-suatu tahun. Biasa-nya meshuarat ini berlaku pada awal tahun. Titah ucapan diraja ini mengandongi segala tugas2 Kerajaan yang telah di-jalankan dan menerangkan polisi2 baharu yang akan di-jalankan pada masa hadapan. Oleh kerana Kerajaan bertanggung-jawab mengenai dengan titah ucapan diraja ini, maka isi atau kandungan titah ucapan ini akan di-bahathkan oleh Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara dan perbahathan ini ada-lah terbuka kepada semua ahli2 Parlimen, dan ada-lah di-anggap menjadi sa-bagai satu forum

(56) Per. 60.

(57) Per. 61(1)

(58) Per. 61(2).

perbahathan mengenai kedudukan politik dan perjalanan Kerajaan. Perbahathan ini juga telah di-nisbahkan oleh sa-orang pengarang British sa-bagai suatu penyelidekan besar bagi negara.⁵⁹

Meshuarat belanjawan ia-lah merupakan meshuarat Parlimen yang akhir bagi tiap2 tahun. Dalam meshuarat ini Menteri Kewangan akan membuat suatu ucapan belanjawan (budget speech) yang mana ia akan membuat laporan berkenaan dengan hasil yang di-anggar dan di-pungut pada tahun yang lepas dan juga perbelanjaan yang di-anggar dan yang sa-benar-nya di-belanjakan pada tahun yang lepas. Ucapan ini juga akan membinchangkan perbelanjaan yang di-anggar pada tahun baharu dan chadangan2 Kerajaan untok mendapatkan wang bagi membolehkan Kerajaan membuat perbelanjaan yang di-anggarkan itu. Dengan ini berma'ana-lah tiap2 ucapan belanjawan (budget speech) akan mengandongi beberapa chadangan untok menaikkan chukai atau mengadakan chukai2 yang baharu. Oleh yang demikian, isi atau kandungan ucapan belanjawan ini ada-lah menjadi satu rahsia yang besar pada Kerajaan kerana jikalau tidak neschaya segala chukai2 dan chadangan2 yang akan di-buat oleh Kerajaan tidak-lah akan berjaya.

Peratoran Parlimen.

Tiap2 buah Majlis Parlimen — Dewan Ra'ayat atau Dewan Negara — ada hak membuat peratoran⁶⁰ menyusunkan kerjaz-nya dan boleh menjalankan kerjaz-nya walau pun ada kekosongan ahli-nya. atau walau pun orangz yang bukan ahli-nya ada hadhir atau mengambil bahagian dalam perjalanan kerjaz itu.⁶¹ Keputusan yang di-buat oleh tiap2 buah Majlis itu, kalau tidak dengan sa-bulat suara, hendak-lah di-ambil dengan suara banyak ahli yang hadhir dan mengundi. Pada biasa-nya ahli yang mengerusi perbicharaan dalam tiap2 Majlis Parlimen tidak boleh mengundi, tetapi untok mengelakkan timbul sama banyak undi untok "ya" dengan undi untok "tidak", maka boleh-lah dia memberi undi putus (casting vote).⁶² Jika Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat itu bukan-lah ahli Dewan itu pada asal-nya, bahkan

(59) Wade & Phillips: Constitutional Law 7th Edition page 120 — "It is in this role that Parliament acts as the grand inquest of the nation and a private member has the chance of contributing to the debate without undue fear of the party whip".

(60) Per. 62(1).

(61) Per. 62(2).

(62) Per. 62(3).

di-sifatkan menjadi ahli dengan sebab di-pilih memegang jawatan itu, maka tidak-lah boleh dia memberi undi putus itu.

Ahli yang tidak hadir tidak-lah boleh di-benarkan mengundi.

Apabila tiap2 buah Majlis Parlimen membuat peratoran mengenai kerjaz-nya, boleh-lah Majlis itu membuat satu peruntukan ia-itu sa-suatu keputusan tidak boleh di-ambil⁶³ melainkan dengan mendapat satu suara banyak yang tertentu atau satu bilangan undi yang tertentu.

Chara Membuat Undangz.

Kuasa membuat undangz itu ia-lah di-punyai oleh Parlimen dan chara Parlimen membuat undangz ia-lah dengan jalan Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara meluluskan sa-suatu rang undangz dan rang undangz yang di-lulus itu di-persetujui oleh Yang Di-Pertuan Agong.⁶⁴ Dari itu sa-suatu ka'edah itu tidak akan mempunyai kuat-kuasa sa-bagai undangz jika hanya-lah di-persetujui atau di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat sahaja. Ini ada-lah di-putuskan oleh Mahkamah dalam kes *Bowles v, The Bank of England*, yang mana ketetapan yang di-buat oleh Dewan Orang Ramai England (House of Commons) mengenakan chukai tidak-lah boleh di-jadikan asas bagi pungutan chukai, kerana ketetapan itu tidak mempunyai kuat-kuasa sa-bagai undangz.⁶⁵ Begitu-lah juga dalam kes *Stockdale v. Hansard*,⁶⁶ Mahkamah telah membuat keputusan ia-itu ketetapan yang di-buat oleh Dewan Orang Ramai England unok melindungi sa-orang penchetak kertas Parli men daripada guaman libel (fitnah) tidak-lah memberi bekas sa-bagai undangz.

Tiap2 rang undangz yang di-luluskan oleh kedua2 Majlis Parlimen itu hendak-lah di-luluskan dengan mengikut peratoranz yang tertentu bagi Majlis itu dan mengikut charaz yang di-tetapkan oleh Perlembagaan. Mahkamah akan hanya-lah menerima sa-suatu undangz itu sa-bagai sah jika charaz yang tersebut telah di-patohi. Unok menentukan sama ada charaz itu di-patohi atau tidak, Mahkamah tidak berhak menyelidek apa yang berlaku dalam empat penjuru Maj-

(63) Per. 62(4).

(64) Per. 66.

(65) (1913) 1 Ch. 57.

(66) (1839) 9A & E.1.

lis Parlimen, bahkan hanya-lah terpaksa menerima akuan daripada Yang di-Pertua Majlis yang tertentu sa-bagai mu'tamad.⁶⁷

Sa-bagaimana yang kita dapati ia-itu undangz itu di-buat oleh semua ketigaz usor Parlimen dengan chara di-luluskan rang undangz oleh Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara dan kemudian-nya di-persetujui oleh Yang Di-Pertuan Agong. Tetapi jika di-pandang pada segi rupa dan tiori, sa-suatu undangz itu ada-lah di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong dengan mengikut nasihat yang di-persetujui oleh keduaz Majlis Parlimen. Dengan sebab ini-lah tiapz undangz mempunyai ayat permulaan-nya (enacting clause) saperti berikut:—

"MAKA INI-LAH DI-PERBUAT UNDANGZ oleh Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang i-Pertuan Agong-dengan nasihat dan persetujuan Dewan Negara Dan Dewan Ra'ayat yang bersidang dalam Parlimen dan dengandkuasa daripadanya saperti berikut:—".⁶⁸

Ini ia-lah kerana pada segi tawarikh, kuasa membuat undangz itu memang-nya ada pada tangan Raja dan Parlimen hanya-lah menjadi sa-bagai badan penasihat Raja sahaja. Tetapi dengan perubahan zaman, kuasa mutlak yang di-punyai oleh Raja itu telah beransorz menjadi kurang, sa-hingga pada akhir-nya kuasa Raja mengenai membuat undangz hanya-lah terhad kepada memberi persetujuan kepada rang undangz yang telah di-persetujui oleh Parlimen.

Rang undangz itu boleh-lah di-mulai dalam salah satu Majlis Parlimen.⁶⁹ Tetapi jika rang undangz itu ia-lah rang undangz kewangan, hendak-lah ia di-mulai dalam Dewan Ra'ayat,⁷⁰ kerana Dewan Ra'ayat-lah yang berkuasa dalam hal ahwal kewangan. Dan lagi bukan sahaja rang undangz kewangan itu mesti di-mulai dalam Dewan Ra'ayat, tetapi juga hendak-lah di-kemukakan oleh sa-orang Menteri.

Mengikut Perintah Tetap bagi Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara, pehak Kerajaan berhak mengemukakan rang undangz ka-dalam manaz Majlis Parlimen dengan tidak payah mendapat perintah daripada Majlis Parlimen itu, tetapi syarat-nya hendak-lah di-beri sa-ku-

(67) Peruntukan yang saperti ini boleh di-dapati dalam Fasal 4 Perkara 68 ia-itu apabila rang undangz itu di-persembahkan kepada Yang Di-Pertuan Agong dengan tidak mendapat persetujuan Dewan Negara rang undangz itu hendak-lah mengandongi satu akuan daripada Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat mengenai hal ini, dan akuan ini ada-lah mu'tamad bagi segala perkara dan tidak boleh di-so'al dalam manaz Mahkamah.

(68) P.T. 95 D.R.

(69) Per. 66(2).

(70) Per. 67(1).

rangz-nya satu hari notis.⁷¹ Dan jika rang undangz yang akan di-kemukakan oleh Kerajaan ia-lah rang undangz perbekalan, ia-itu rang undangz yang menhadangkan perbelanjaan oleh Kerajaan untuk bermacam perkhidmatan, satu peranggaran hendak-lah di-bentangkan ka-dalam Dewan Ra'ayat terlebih dahulu, dan rang undangz ini hendak-lah di-kemukakan dalam Dewan Ra'ayat. Rang undangz yang akan di-kemukakan oleh sa-saorang ahli Majlis Parlimen tidak-lah boleh di-kemukakan melainkan hendak-lah terlebih dahulu mendapat kebenaran (leave) daripada Majlis Parlimen itu.⁷² Dan lagi jika rang undangz yang akan di-kemukakan oleh sa-saorang ahli Majlis Parlimen itu ia-lah rang undangz sendirian ia-itu rang undangz yang akan memberi faedah atau menefa'at kepada sa-saorang, sa-sua-tu perbadanan atau sharikat, sa-kurangz-nya satu bulan sa-belum daripada tarikh kebenaran itu akan di-pohon hendak-lah di-siarkan tujuanz rang undangz itu dalam Warta Kerajaan.⁷³ Apabila kebenaran ini di-beri oleh Majlis Parlimen, baharu-lah rang undangz itu boleh di-kemukakan oleh penchipta-nya dalam Majlis Parlimen.

Walau pun pada segi tiori sa-saorang ahli Majlis Parlimen dengan atas nama-nya sendiri boleh mengemukakan rang undangz sa-lepas mendapat kebenaran daripada Majlis Parlimen, tetapi pada segi peraktik, boleh di-katakan semua rang undangz ada-lah di-kemukakan oleh pehak Kerajaan dan rang undangz itu di-mulai dalam Dewan Ra'ayat. Ini ia-lah kerana undangz itu di-kehendaki oleh Kerajaan untuk menjalankan tugasz pemerentahan dan pentadbiran negeri.

Rang undangz yang di-kemukakan oleh Kerajaan ia-lah di-gubal oleh bahagian penggubal undangz dalam Jabatan Peguam Negara. Rang undangz ini di-gubal atas perintah Kementerian yang tertentu atau atas perintah Jema'ah Menteri dan jua di-karang dengan mengikut polisz yang di-tentukan oleh Kementerian itu atau oleh Jema'ah Menteri. Dari itu, Penggubal Undangz tidak-lah bertanggung-jawab pada isi kandungan rang undangz itu tetapi tugas-nya ia-lah untuk memberi ma'ana undangz kepada polisz yang di-tetapan itu. Tentang sama ada elok atau tidak-nya polisz itu, terpeluang-lah kepada Kementerian dan Jema'ah Menteri. Dari itu, pegawaiiz pentadbir yang bertanggung-jawab memberi nasihat kepada Menteri dan Jema'ah Menteri mengenai sa-sua-tu polisi ada-lah mempunyai tanggungan

(71) P.T. 48 D.R.; P.T. 47 D.N.

(72) P.T. 49 D.R.; P.T. 48 D.N.

(73) P.T. 50 D.R.; P.T. 49 D.N.

yang berat kerana di-atas nasihat mereka-lah polisis Kerajaan itu dibentuk. Tetapi pada segi peraktik nampak-nya Penggubal Undangz ini di-kehendaki oleh Kerajaan mengarangkan undangz walau pun polisis itu belum lagi di-tentukan dan di-atorkan sa-bagai mu'tamad. Ini ada-lah menyusahkan kerja dan membuang masa sahaja kerana ada-lah di-ingatkan bahawa Penggubal Undangz itu bukan-lah sa-orang manusia luar biasa yang boleh mengarang undangz dengan tidak mengetahui apa yang di-kehendaki sa-benar-nya oleh Kerajaan. Yang demikian, amat-lah mustahak-nya polisi yang akan di-kandongi oleh rang undangz itu di-kaji dengan sa-habisz halus dan mu'tamad oleh Kementerian yang berkenaan sa-belum di-beri perintah kapada Penggubal Undangz menyediakan sa-suatu rang undangz.

Tiapz rang undangz yang di-luluskan oleh sa-sabuaah Majlis Parlimen itu ada-lah melalui empat tingkat perjalanan-nya; ia-itu:—

- (a) bacaan yang pertama;
- (b) bacaan yang kedua;
- (c) perbicharaan dalam jawatan-kuasa; dan
- (d) bacaan yang ketiga.

(a) **Bacaan Yang Pertama:**

Bacaan yang pertama ia-lah bacaan atas tajok rang undangz itu sahaja oleh Setia-usaha Majlis Parlimen, pada ketika rang undangz itu di-kemukakan oleh penchadang-nya. Apabila rang undangz itu telah di-bacha pada kali yang pertama, rang undangz itu akan di-chetak jika belum lagi di-chetak dan akan menanti untuk di-bacha pada kali yang kedua.

Berkenaan dengan rang undangz yang di-kemukakan oleh sa-saorang ahli Majlis Parlimen dengan chara bersendirian, apabila sudah di-bacha pada kali yang pertama, rang undangz itu ada-lah terserah kapada sa-orang Menteri yang bertanggung-jawab mengenai halz yang di-kandongi oleh rang undangz itu. Di-sini nasib rang undangz itu, sama ada di-bacha pada kali yang kedua atau tidak, tertinggal-lah kapada budi bichara Menteri itu, kerana mengikut Perintah Tetap⁷⁴ sa-barang perbicharaan ka-atas rang undangz itu tidak-lah boleh dibuat melainkan sa-telah Menteri itu melaporkan ka-Majlis Parlimen.

(74) P.T. 49(4) D.R. dan P.T. 48(4) D.N.

(b) **Bacaan Yang Kedua:**

Sa-patut-nya satu tempoh yang lama jua akan menyenggangkan di-antara bacaan yang pertama dengan bacaan yang kedua. Tetapi oleh kerana Kerajaan berkehendakkan undang2 itu dengan sa-berapa chepat yang mungkin, bacaan yang kedua dan ketiga ada-lah di-adakan dalam satu persidangan meshuarat yang sama dengan bacaan yang pertama.

Tetapi mengenai rang undang2 yang berchadang akan mengada atau meminda undang2 mengenai perkaraz dalam Senarai Bersama atau Senarai Negeri,⁷⁵ yang mana di-bawah undang2 itu Kerajaan Persekutuan di-beri beberapa tugas dan kuasa, maka rang undang2 itu hendak-lah mempunyai akuan daripada Yang di-Pertua Majlis Parlimen, dan tidak boleh di-jalankan sa-barang perbinchangan ka-atas-nya melainkan sa-telah berselang empat puluh hari dari tarikh tersiar rang undang2 itu dalam Warta Kerajaan. Ini ia-lah supaya membolehkan rundingan di-buat dengan Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri. Tempoh ini boleh di-kurangkan supaya dapat di-binchangkan rang undang2 itu sa-belum habis tempoh empat puluh hari, jika Yang di-Pertua Majlis Parlimen telah memberi kebenaran dengan sebab mustahak di-chepatkan (grounds of urgency). Kebenaran ini hanya-lah di-beri oleh Yang di-Pertua sa-telah ia puas hati bahawa Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri telah di-rundingkan.

Bacaan yang kedua itu ia-lah juga bacaan tajok rang undang2 itu oleh Setia-usaha Majlis Parlimen sa-lepas usul⁷⁶ menchadangkan bacaan ini telah di-persetujui oleh Majlis Parlimen. Bahathan mengenai usul ini meliputi prinsip rang undang2 itu dan juga baik dan burok-nya.

Mengikut Perintah Tetap⁷⁷ usul bagi bacaan yang kedua tidak boleh di-chadangkan melainkan hendak-lah satu notis untok bacaan itu di-beri serta-merta sa-lepas daripada bacaan yang pertama, dan juga hendak-lah di-bahagizkan rang undang2 itu kepada ahli Majlis Parlimen supaya dapat mereka mengkaji-nya.

(75) Per. 79.

(76) Usul ini berbunyi: "ia-itu rang undang2 ini di-bacha kali yang kedua sekarang". Usul ini boleh di-pinda supaya berbunyi "ia-itu rang undang2 ini di-bacha kali yang kedua enam bulan dari hari ini" atau supaya mengandongi perkataan2 yang memberi penentangan kepada rang undang2 itu. Jika pindaan ini di-benar, rang undang2 itu menjadi sia2 sahaja dan tidak di-bacha pada kali yang kedua.

(77) P.T. 53 D.R.; dan P.T. 52 D.N.

Dan lagi mengenai rang undang2 perbekalan, jika usul untuk bacaan yang kedua akan di-chadangkan pada hari bacaan yang pertama itu juga, usul ini tidak boleh di-chadangkan melainkan sa-telah di-beri satu notis.⁷⁸ Apabila usul itu di-chadangkan, bahathan ka-atas-nya ada-lah di-tanggohkan sa-kurang2-nya sa-lama dua hari, dan bahathan ka-atas-nya akan mengambil masa sa-lama lima hari. Jika rang undang2 itu ia-lah rang undang2 perbekalan tambahan,⁷⁹ maka perbahathan ka-atas usul bagi bacaan yang kedua tidak-lah di-tanggohkan dan lama tempoh bahathan itu tidak lebeh daripada satu hari.

(c) **Perbinchangan Dalam Jawatan-kuasa:**

Apabila rang undang2 itu di-bacha kali yang kedua, maka rang undang2 itu akan di-binchangkan dengan halus-nya dalam jawatan-kuasa. Jawatan-kuasa yang akan menimbangkan rang undang2 itu ia-lah terbahagi kepada tiga jenis, ia-itu:—

- (i) jawatan-kuasa meliputi semua ahli Majlis Parlimen;
- (ii) jawatan-kuasa perbekalan; dan
- (iii) jawatan-kuasa pilehan.

(i) **Jawatan-kuasa meliputi semua ahli Majlis Parlimen.**⁸⁰

Tugas jawatan-kuasa ini ia-lah menimbangkan rang undang2 biasa yang lain daripada rang undang2 perbekalan dan rang undang2 hybrid, ia-itu rang undang2 yang akan mengganggu hak sa-saorang. Tugas jawatan-kuasa perbekalan⁸¹ ia-lah untuk menimbangkan rang undang2 perbekalan, manakala jawatan-kuasa pilehan⁸² ia-lah tugas-nya untuk menimbang rang undang2 hybrid dan rang undang2 yang lain, jika rang undang2 itu di-edarkan kepada-nya untuk di-timbang oleh jawatan-kuasa pilehan itu.

Jawatan-kuasa meliputi semua ahli Majlis Parlimen itu ia-lah mengandongi semua ahli2. Semua rang undang2 yang lain daripada rang undang2 perbekalan dan rang undang2 hybrid ada-lah terserah kepada jawatan-kuasa ini melainkan Majlis Parlimen itu merujuk rang undang2 itu kepada jawatan-kuasa pilehan. Apabila jawatan-kuasa meliputi semua ahli Majlis Parlimen bersidang, rang undang2 itu ada-lah di-timbang mengikut susunan ini, ia-itu mula2-nya fasal rang undang2 itu di-bin-

(78) P.T. 48 dan 66 D.R.

(79) P.T. 67 D.R.

(80) P.T. 54 D.R. dan P.T. 53 D.N.

(81) P.T. 66 D.R.

(82) P.T. 58 D.R. dan P.T. 57 D.N.

changkan-nya satu lepas satu hingga habis, kemudian di-binchangkan pula jadual rang undang2 itu, kemudian pendahuluan (preamble) jika rang undang2 itu ada pendahuluan, dan akhir-nya sa-kali di-binchangkan tajok rang undang2 itu. Jawatan-kuasa ini berhak membuat pindaan ka-atas rang undang2 itu dan jika pindaan itu berlawanan dengan tajok rang undang2 itu maka tajok itu hendak-lah juga di-pindakan.

Perbinchangan dalam jawatan-kuasa tidak-lah lagi menyentoh perkara2 polisi dan prinsip2 rang undang2 itu, bahkan ia-lah terhad kepada butir2 (detail) rang undang2 itu supaya jawatan-kuasa itu berse-tuju meluluskan tiap2 fasal tiap2 jadual, pendahuluan, jika ada, dan tajok bagi rang undang2 menjadi sa-bahagian daripada rang undang2. Segala pindaan⁸³ yang akan di-kemukakan ka-atas rang undang2 itu hendak-lah di-buat dalam perbinchangan jawatan-kuasa pada masa yang tertentu, mithal-nya jika pindaan itu ia-lah mengenai fasal, maka pindaan itu hendak-lah di-jalankan ketika jawatan-kuasa itu membinchangkan fasal2 dan jika pindaan itu mengenai pindaan ka-atas jadual, masa membinchangkan-nya ia-lah ketika jadual itu di-binchangkan.

Apabila rang undang2 itu telah selesai di-timbang oleh jawatan-kuasa, sama ada dengan pindaan atau dengan tidak ada pindaan, maka rang undang2 itu pun akan di-bawa sa-mula kepada Majlis Parlimen.

(ii) **Jawatan-kuasa Perbekalan:**⁸⁴ Jawatan-kuasa ini terdiri daripada semua ahli2 Majlis Dewan Ra'ayat, dan tugas-nya ia-lah untuk menimbangkan rang undang2 perbekalan, yang menhadangkan perbelanjaan bagi bermacam2 perkhidmatan.

Sa-belum daripada di-kemukakan rang undang2 perbekalan, satu peranggaran perbelanjaan⁸⁵ yang menunjukkan butir2 perbelanjaan Kerajaan yang akan di-buat hendak-lah terlebih dahulu di-bentangkan dalam Dewan Ra'ayat. Sa-bagaimana yang kita ketahui, apabila usul untuk di-bacha kedua kali akan di-chadangkan pada hari bachean yang pertama, satu notis hendak-lah di-beri dan sa-telah usul itu di-chadangkan, bahathan ka-atas-nya ada-lah di-tanggohkan sa-lama sa-kurang2-nya dua hari. Apabila Dewan Ra'ayat bersidang lepas tanggohan itu untuk membahathkan usul itu, tempoh yang akan di-hadkan untuk ini ia-lah tidak lebeh daripada lima hari, yang mana sa-kurang2-nya satu hari di-untokkan bagi Menteri menjawabkan bahathan2 itu. Apabila usul untuk di-bacha rang undang2 perbekalan itu pada kali yang kedua

(83) P.T. 57 D.R. dan P.T. 56 D.N.

(84) P.T. 66 DR.

(85) P.T. 65 D.R.

telah di-persetujui, maka bacaan yang kedua pun di-buat dengan di-bachakan tajok rang undangz itu oleh Setia-usaha Dewan Ra'ayat. Sa-lepas itu rang undangz perbekalan itu pun terserah-lah kepada jawatan-kuasa perbekalan.

Perbincangan dalam jawatan-kuasa ini ka-atas rang undangz itu ia-lah tidak lebeh daripada empat belas hari, dan susunan perbincangan itu ia-lah mula2-nya di-timbangkan jadual rang undangz itu, kemudian fasal-nya dan akhir sa-kali tajok rang undangz itu. Perbincangan dalam jawatan-kuasa ini ia-lah bermaksud supaya chadangan hendak membelanjakan wang bagi tiap2 maksud yang di-tetapkan dalam jadual rang undangz itu di-luluskan. Jadual ini mengandongi beberapa kepala perbelanjaan dan tiap2 kepala itu menetapkan perbelanjaan bagi perkhidmatan yang tertentu. Dari itu apabila jawatan-kuasa perbekalan menimbangkan jadual itu, kepala perbelanjaan itu di-timbang, lepas satu satu sa-hingga habis. Bahathan ka-atas kepala perbelanjaan ini, atau fasal dan tajok rang undangz itu dalam jawatan-kuasa ada-lah terhad kepada polisi dan perjalanan Kementerian2 dan jabatan2 Kerajaan.

Apabila rang undangz perbekalan itu selesai di-timbang oleh jawatan-kuasa perbekalan, rang undangz itu akan di-serah balek kepada Dewan Ra'ayat untok di-bacha pada kali yang ketiga dan di-luluskan.

(iii) **Jawatan-kuasa Pilehan:** Di-antara tugas2 jawatan-kuasa ini ia-lah untok menimbangkan rang undangz sendirian, rang undangz hybrid dan juga rang undangz lain yang di-rujuk kapada-nya oleh Majlis Parlimen. Jawatan-kuasa Pilehan ini terdiri daripada sa-bahagian daripada ahli2 Majlis Parlimen dan hendak-lah di-susun supaya menunjokkan perwakilan parti2 politik yang mempunyai ahli dalam Majlis Parlimen itu.⁸⁶

Mengikut Perintah Tetap⁸⁷ tiap2 rang undangz sendirian dan rang undangz hybrid ada-lah terserah untok di-kajikan oleh jawatan-kuasa pilehan, apabila rang undangz itu telah di-bacha kali yang kedua. Tugas jawatan-kuasa pilehan mengenai rang undangz ini ia-lah untok menyiasat sama ada rang undangz itu mesti di-luluskan, dan jika jawatan-kuasa itu berpendapat bahawa rang undangz itu patut di-luluskan, maka rang undangz itu akan di-timbangkan satu fasal ka-suatu fasal sa-hingga selesai, saperti perbincangan yang ada dalam jawatan-kuasa meliputi semua ahli Majlis Parlimen. Jawatan-kuasa pilehan ini ber-

(86) P.T. 82 D.R dan P.T. 74 D.N.

(87) P.T. 50(3) D.R. dan P.T. 40(3) D.N.

kuasa juga membuat pindaan ka-atas rang undang2 itu, jika di-anggap perlu. Tetapi pindaan yang akan di-buat ka-atas rang undang2 sendirian itu tidak-lah boleh berlawanan dengan kenyataan yang di-siarkan dalam Warta Kerajaan, pada masa rang undang2 itu hendak di-kemukakan ka-dalam Majlis Parlimen untok bacaan yang pertama.

Untok menyiasat sama ada sa-suatu rang undang2 sendirian atau rang undang2 hybrid patut di-luluskan, jawatan-kuasa pilehan akan mendengar apaz rayuan yang di-buat kapada Majlis Parlimen ka-atas rang undang2 itu oleh orang2 awam yang menyokong atau membantahnya. Perayuz ini boleh di-wakili oleh penasihat undang2 mereka dan boleh membawa saksi2 mereka. Jawatan-kuasa pilehan berhak memanggil orang hadir mengambil kenyataan dan memereksa segala suratanz yang di-kemukakan kapada-nya. Kenyataan ini ada-lah di-anggap sa-bagai rahsia dan tidak boleh di-zahirkan oleh sa-siapa pun, melainkan sa-telah jawatan-kuasa pilehan ini menghantarkan report-nya kapada Majlis Parlimen.⁸⁸

Di-sini tugas Jawatan-kuasa Pilehan ini ada-lah umpama sa-bagai Hakim yang akan menyelidek dengan sa-halus2-nya sama ada sa-suatu undang2 itu mesti di-buat atau tidak. Dengan sebab ini tiap2 ahli jawatan-kuasa ini di-kehendaki membuat pengakuan bahawa dia tidak mempunyai apaz kepentingan mengenai rang undang2 itu, dan juga di-kehendaki⁸⁹ berikrar bahawa dia tidak akan mengundi atas perkara yang akan timbul atau yang mana kenyataan mengenai-nya dia tidak dengar.

Mengenai rang undang2 yang lain daripada rang undang2 sendirian dan rang undang2 hybrid, yang di-rujok kapada-nya oleh Majlis Parlimen, chara jawatan-kuasa ini menimbangkan rang undang2 itu ada-lah saperti jawatan-kuasa meliputi semua ahli Majlis Parlimen menimbang rang undang2 biasa; ia-itu dengan di-timbangkan fasalz rang undang2 itu satu persatu, kemudian-nya jadual, pendahuluan (jika ada) dan akhirnya tajok rang undang2 itu.

Apabila perbincangan dalam Jawatan-kuasa Pilehan ini telah tamat, jawatan-kuasa ini akan mengemukakan satu laporan kapada Majlis Parlimen. Sama ada laporan itu di-terima atau tidak oleh Majlis itu tertinggal-lah kapada keputusan Majlis Parlimen itu. Majlis itu boleh, jika di-fikirkan patut, merujukkan rang undang2 itu kapada jawatan-kuasa yang meliputi semua ahliz Majlis Parlimen. Jika laporan itu di-terima,

(88) P.T. 85 D.R. dan P.T. 77 D.N.

(89) P.T. 50(4) D.R. dan P.T.49(4) D.N.

rang undang2 itu akan di-chadangkan untuk bacaan yang ketiga dan di-luluskan.

(d) **Bacaan Yang Ketiga:**

Bacaan yang ketiga⁹⁰ bagi sa-suatu rang undang2 itu ia-lah bacaan yang akhir dan dengan bacaan ini rang undang2 itu ada-lah di-anggap sa-bagai di-luluskan oleh Majlis Parlimen. Bacaan ini pun ia-lah juga bacaan tajok rang undang2 itu oleh Setia-usaha Majlis Parlimen itu.

Bacaan ini berlaku apabila usul yang menchadangkan bacaan ini telah di-persetujui dan usul ini di-buat sa-lepas daripada jawatan-kuasa yang berkenaan telah tamat membinchangkan rang undang2 itu. Tetapi sa-belum daripada usul itu di-buat rang undang2 yang telah di-binchangkan dalam jawatan-kuasa itu boleh di-hantarkan sa-mula⁹¹ ka-dalam jawatan-kuasa untuk di-timbang sa-mula semua atau sa-bahagian daripada rang undang2 itu.

Jika di-kaji dengan teliti-nya charaz membuat rang undang2 itu ada-lah chukup menjaga kepentingan ra'ayat. Bukan sahaja pehak penchadang rang undang2 itu mesti menerangkan sebab2 dan prinsip2 rang undang2 itu, bahkan juga rang undang2 itu akan di-bahath pada segi polisi dan butir2-nya. Sa-lain daripada itu, orang2 awam yang bukan menjadi ahli Majlis Parlimen boleh dengan sendiri-nya atau melalui peguam-nya membuat rayuan⁹² mengenai sa-suatu rang undang2 yang akan menyentuh hak dan kepentingan-nya; dan juga mereka berhak hadhir untuk mengemukakan pandangan2-nya kepada jawatan-kuasa yang tertentu, jika rayuan itu di-buat. Tetapi di-negeri kita ini tidak siapa pun yang hirau kepada peratoran ini, walau pun peratoran ini ada tertulis dalam Perintah Tetap bagi Majlis Parlimen—Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara.

Apabila rang undang2 itu sudah di-luluskan oleh sa-buah Majlis Parlimen yang dalam-nya rang undang2 itu telah di-mulai, rang undang2 itu pun akan di-hantarkan kepada Majlis yang satu lagi. Dan apabila ia-nya di-luluskan oleh Majlis ini, maka baharu-lah ia di-sembahkan kepada Yang Di-Pertuan Agong untuk mendapat persetujuan-nya. Kiranya rang undang2 itu telah Di-pinda oleh Majlis ini, pindaan itu hendaklah di-persetujui oleh Majlis yang memulai rang undang2 itu dan ke-

(90) P.T. 61 D.R. dan P.T. 60 D.N.

(91) P.T. 59 D.R. dan P.T. 58 D.N.

(92) P.T. 52 D.R. dan P.T. 51 D.N.

mudian-nya baharu-lah boleh di-sembahkan kepada Yang Di-Pertuan Agong.⁹³

Persetujuan Yang Di-Pertuan Agong kepada sa-suatu rang undangz ada-lah di-isharatkan dengan di-chapkan Mohor Negara ka-atas-nya, dan lepas itu rang undangz itu dengan perintah-nya akan di-siarkan sa-bagai undangz kepada orang ramai.⁹⁴ Siaran ini ada-lah di-buat dalam Warta Kerajaan dan pada tarikh siaran ini-lah undangz itu berjalan kuat-kuasa-nya; tetapi Parlimen berkuasa menanggohkan perjalanan kuat-kuasa undangz itu kepada suatu masa yang akan datang, atau mendahulukan-nya kepada tarikh yang telah lalu atau manaz tarikh sa-belum daripada di-siarkan undangz itu.⁹⁵ Kebanyakan undangz sekarang mengandongi peruntokan memberi kuasa kepada Yang Di-Pertuan Agong atau Menteri yang berkenaan untuk menentukan tarikh berjalan kuat-kuasa undangz itu. Ini ada-lah mustahak untuk melichinkan pentadbiran Kerajaan.

Rang Undangz Kewangan.

Rang undangz kewangan⁹⁶ ia-lah satu rang undangz yang di-fikirkan oleh Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat mengandongi peruntokanz di-bawah ini:—

- (a) untuk mengena atau menaikkan chukai, atau mengurang, menghapus atau membayar balek manaz chukai yang ada;
- (b) untuk membolehkan Persekutuan meminjam wang atau memberi jaminan kepada pinjaman itu, atau untuk meminda undangz mengenai tanggungan kewangan bagi Persekutuan;
- (c) untuk menyimpankan Kumpulan Wang yang di-Satukan, atau untuk di-kenakan bayaran ka-atas Kumpulan Wang itu, atau menghapus atau mengembalikan bayaranz yang telah di-kenakan itu;
- (d) untuk membayar wang ka-dalam Kumpulan Wang yang di-Satukan, atau mengeluarkan daripada Kumpulan Wang itu manaz wang yang tidak di-kenakan bayaran-nya ka-atas Kumpulan Wang itu atau untuk menambahkan pengeluaran wang itu;
- (e) untuk menyelesaikan atau mengurangkan hutang Persekutuan;

(93) Per. 66(3).

(94) Per. 66(4).

(95) Per. 66(5).

(96) Per. 68(6).

- (f) untuk memindahkan chukai atau bayaran kepada Negeri, atau untuk memberi pemberian kepada Negeri;
- (g) untuk menerima wang bagi Kumpulan Wang Yang di-Satukan atau untuk menyimpan atau mengeluarkan wang itu atau untuk mengoditkan kiraz wang Persekutuan dan Negeri;
- (h) untuk perkara2 yang berkaitan dengan perkara2 yang tersebut.

Hal ahwal kewangan ada-lah hak kepunyaan Dewan Ra'ayat. Sebab itu-lah rang undang2 kewangan atau pindaan kepada undang2 itu tidak boleh di-mulai dalam Dewan Negara dan jika rang undang2 kewangan itu di-tetapkan oleh Menteri Kewangan sa-bagai bukan satu perkara sambilan sahaja, maka rang undang2 itu hendak-lah di-kemuka dan di-bawa oleh sa-orang Menteri.⁹⁷ Apabila rang undang2 ini telah di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat, tetapi tidak di-luluskan oleh Dewan Negara dalam tempoh satu bulan daripada tarikh di-hantarkan rang undang2 itu kepada Dewan itu, maka rang undang2 itu⁹⁸ pun boleh-lah di-sembahkan kepada Yang Di-Pertuan Agong. Dewan Negara tidak berkuasa membuat apa2 pindaan kepada rang undang2 itu.

Di-antara rang undang2 kewangan, rang undang2 perbekalan ada-lah mustahak. Chara rang undang2 ini di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat sudah-lah kita kajikan. Di-sini elok-lah kita kaji pula chara meluluskan rang undang2 perbekalan tambahan dan rang undang2 mendahulukan perbelanjaan sa-belum rang undang2 perbekalan di-luluskan.

Untuk mengemukakan rang undang2 perbekalan tambahan,⁹⁹ satu peranggaran belanja tambahan hendak-lah di-bentangkan ka-dalam Dewan Ra'ayat sa-kurang2-nya tiga hari sa-belum di-kemukakan rang undang2 itu. Chara Dewan Ra'ayat meluluskan rang undang2 perbekalan tambahan itu sama-lah saperti Majlis Parlimen itu meluluskan rang undang2 perbekalan tahunan, sa-kadarkan perjalanan-nya ada-lah ringkas sadikit. Mithal-nya bahathan ka-atas usul bagi bachaan yang kedua kali tidak-lah payah di-tanggohkan saperti bahathan mengenai rang undang2 perbekalan tahunan. Dan lagi tempoh untuk bahathan ini ia-lah tidak lebeh daripada satu hari, pada hal tempoh untuk bahathan rang undang2 perbekalan tahunan tidak lebeh daripada lima hari. Sa-

(97) Per. 67(1).

(98) Per. 68(1).

(99) P.T. 67 D.R.

lain daripada itu tempoh rang undang2 perbekalan tambahan akan di-kajikan oleh jawatan-kuasa perbekalan tidak lebeh daripada dua hari, manakala tempoh bagi rang undang2 perbekalan tahunan ia-lah tidak lebeh daripada empat belas hari.

Rang undang2 mendahulukan perbelanjaan¹⁰⁰ (expenditure on account) ada-lah mustahak di-luluskan supaya membolehkan Kerajaan membelanjakan wang untuk perkhidmatanz yang tertentu sa-belum Parlimen meluluskan rang undang2 perbekalan tahunan. Segala perbelanjaan yang di-buat di-bawah undang2 mendahulukan perbelanjaan akan di-masokkan dalam perkiraan perbelanjaan di-bawah undang2 perbekalan tahunan. Oleh kerana kesempitan masa untuk meluluskan rang undang2 ini, dan memandang kapada mustahak-nya supaya rang undang2 ini di-luluskan, maka Perintah Tetap bagi Dewan Ra'ayat¹⁰¹ mengenai rang undang2 ini ia-lah untuk meringkaskan charaz meluluskan rang undang2 ini. Mithal-nya bahathan ka-atas usul bagi bacaan yang kedua tidak boleh melanchong kapada perkaraz polisi atau sebabz kenapa wang itu di-kehendaki untuk di-belanjakan. Pindaan ka-atas rang undang2 ini tidak boleh di-kemukakan melainkan di-atas usul yang di-buat oleh Menteri, dan keputusan mengenai fasal dan jadual rang undang2 itu boleh di-ambil dengan tidak payah di-adakan perbahathan.

Peranggaran Pembangunan.

Kita telah dapati bahawa hal ahwal wang ia-lah hak keutamaan yang mutlak bagi Dewan Ra'ayat, dan tiap2 perbelanjaan itu hendak-lah di-benarkan oleh undang2. Tetapi berkenaan dengan perbelanjaan wang untuk pembangunan, kuasa Kerajaan membelanjakan wang itu ada-lah sa-mataz tergantung kapada ketetapan yang di-buat oleh Dewan Ra'ayat. Ordinance Kumpulan Wang Pembangunan, 1958¹⁰² telah memperuntokkan ia-itu wang daripada Kumpulan wang ini hanya boleh di-belanjakan untuk pembangunan, apabila ketetapan membenarkan perbelanjaan itu ada di-buat oleh Dewan Ra'ayat, dan perbelanjaan itu hendak-lah menurut ketetapan itu. Untuk mendapat ketetapan daripada Dewan Ra'ayat, pada tiap2 tahun pehak Kerajaan akan membentangkan satu peranggaran perbelanjaan untuk pembangunan.¹⁰³ Dan Dewan

(100) Per. 102 Perlembagaan.

(101) P.T. 68A D.R.

(102) Ordinance No. 1811958.

(103) P.T. 67A D.R.

Ra'ayat berkuasa meluluskan semua atau sa-bahagian daripada perbelanjaan yang tersebut dalam peranggaran itu.

Mengikut Perintah Tetap bagi Dewan Ra'ayat,¹⁰⁴ peranggaran pembangunan itu hendak-lah di-bentangkan ka-dalam Dewan Ra'ayat sa-belum daripada di-kemukakan ketetapan mengenai-nya. Sa-orang Menteri akan membuat usul supaya ketetapan itu di-rujokkan kepada jawatan-kuasa perbekalan; tetapi jika ketetapan itu hanya-lah untuk sa-bahagian daripada perbelanjaan yang tersebut dalam peranggaran itu, maka atas kebenaran Yang di-Pertua ketetapan itu tidak-lah payah di-rujokkan kepada jawatan-kuasa. Bahathan yang timbul mengenai usul merujukkan ketetapan ini kepada jawatan-kuasa boleh-lah meliputi polisi Kerajaan mengenai pembangunan dan maksud perbelanjaan yang di-chadangkan itu, dan akan mengambil masa tidak lebeh daripada tiga hari.

Apabila usul ini di-luluskan, ketetapan itu akan di-rujokkan kepada Jawatan-kuasa Perbekalan yang mana masa yang di-untokkan bagi Jawatan-kuasa ini menimbangkan ketetapan ini tidak-lah lebeh daripada empat hari. Tugas Jawatan-kuasa ini ia-lah untuk menimbangkan sama ada perbelanjaan yang terkandung dalam peranggaran pembangunan itu patut di-luluskan atau tidak. Tiap2 tajok perbelanjaan akan di-binchang dan di-luluskan sa-hingga selesai. Menteri yang berkenaan akan menerangkan tajok perbelanjaan yang mengenai Kementrian-nya dan meminta supaya di-luluskan.

Apabila perbinchangan dalam jawatan-kuasa itu tamat, maka ketetapan itu di-serah kembali kepada Dewan Ra'ayat untuk di-lulus oleh-nya.

Chara Dewan Ra'ayat meluluskan ketetapan bagi peranggaran pembangunan tambahan sama-lah juga dengan charaz Dewan meluluskan peranggaran perbelanjaan tahunan dan tambahan, ia-itu ketetapan itu akan di-rujokkan kepada jawatan-kuasa perbekalan, dan sa-telah jawatan-kuasa ini membinchangkan tajok perbelanjaan itu akan di-hantar kembali kepada Dewan Ra'ayat untuk meluluskan-nya. Apa yang berlainan hanya-lah tempoh yang di-untok bagi perbinchangan ada-lah singkat sedikit. Mithal-nya bahathan ka-atas usul untuk merujukkan ketetapan kepada jawatan-kuasa tidak lebeh daripada satu hari dan perbinchangan dalam jawatan-kuasa tidak lebeh daripada dua hari.

(104) P.T. 67A dan 67B D.R

Perhubungan di-antara Dewan Ra'ayat dengan Dewan Negara.

Sa-bagaimana yang kita telah tahu, chara membuat undangz itu berkehendakkan kapada persetujuan Yang Di-Pertuan Agong, Dewan Negara dan Dewan Ra'ayat. Mengikut adat resam perlembagaan, Yang Di-Pertuan Agong tidak akan enggan memberi persetujuan-nya kapada rang undangz yang di-luluskan oleh Dewan Negara dan Dewan Ra'ayat. Tetapi jika rang undangz yang di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat telah di-tolak atau di-pinda oleh Dewan Negara dan pindaan itu tidak di-terima oleh Dewan Ra'ayat, bagaimana-kah pula jadi-nya? Jikalau persetujuan keduaz Majlis Parlimen itu mesti juga di-kehendaki, sudah tentu tidak ada satu rang undangz pun yang boleh di-buat, terutama sa-kali apabila keduaz-nya selalu bertelingkah.

Peristiwa yang saperti ini selalu berlaku di-England di-antara 1905 hingga 1906. Pada masa itu Kerajaan United Kingdom ada-lah di-kuasai oleh Parti Liberal. Beberapa buah rang undangz mengandongi polisi Parti itu telah di-tolak oleh Dewan Pertuanan (House of Lords), meski pun rang undangz itu telah di-luluskan oleh Dewan Orang Ramai (House of Commons) yang memang-nya di-ketuai oleh Parti itu. Akhir-nya apabila Dewan Pertuanan telah menolak Rang Undangz Kewangan dalam tahun 1909, maka atas permintaan Perdana Menteri Lloyd George, Parlimen telah di-bubarkan dan satu pilihanraya telah di-adakan. Dalam pilihanraya itu Parti Liberal juga yang menang dan rang Undangz itu pun di-luluskan pada tahun 1910. Walau pun rang undangz ini di-luluskan, Dewan Pertuanan masih lagi mempunyai kuasa menolak rang undangz. Akhir-nya Dewan Orang Ramai pada tahun 1910 telah meluluskan satu rang undangz lagi untuk menghapuskan kuasa Dewan Pertuanan daripada menolak rang undangz. Lagi sa-kali rang undangz ini di-tolak dan lagi sa-kali satu pilihanraya umum telah di-adakan, dan lagi sa-kali Parti Liberal telah menang. Dengan ugutan hendak di-tambahkan ahliz Dewan Pertuanan supaya mengandongi banyak lagi ahliz yang menyokong Kerajaan sa-bagaimana yang telah di-janjikan oleh King George V, maka rang undangz itu telah di-luluskan pada tahun 1911 oleh Dewan Pertuanan dan langsung menerima persetujuan Raja.

Undangz yang di-luluskan oleh Parlimen United Kingdom¹⁰⁵ mempunyai peruntukan yang sama dengan Perkara 68 Perlembagaan Malaysia.

(105) Parliament Act, 1911 — 1 and 2 Geo 5, C.13.

Mengikut Perkara 68, Dewan Negara hanya-lah berkuasa dalam perkara membuat undang2 untok menanggohkan pembuatan undang2 itu sahaja. Dewan ini tidak berkuasa menolak rang undang2 yang telah di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat, dan tidak juga Dewan itu berkuasa membuat sa-barang pindaan ka-atas rang undang2 itu, kira-nya pindaan itu tidak di-terima oleh Dewan Ra'ayat. Lama masa rang undang2 yang di-lulus oleh Dewan Ra'ayat itu boleh di-tanggohkan oleh Dewan Negara ia-lah satu bulan bagi rang undang2 kewangan dan satu tahun bagi rang undang2 lain. Tempoh ini di-hitong daripada tarikh rang undang2 itu di-hantarkan kapada Dewan Negara.

Dengan ini kuasa Dewan Negara itu hanya-lah untok melengahkan rang undang2 dan sa-benar2-nya tidak mempunyai kuasa membuat undang2, kerana pada peraktik-nya semua rang undang2 bermula dari Dewan Ra'ayat, dan juga Dewan Negara tidak berkuasa menolak rang undang2 yang di-hantar kapada-nya apabila telah di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat. Jadi apa-kah guna-nya di-ada Dewan Negara? Sunggoh pun Dewan Negara tidak berkuasa menolak rang undang2, tetapi Dewan ini ada juga lagi guna-nya kapada masharakat. Dengan kuasa menanggohkan rang undang2 Dewan ini dapat meminta Dewan Ra'ayat mengkaji rang undang2 itu sa-mula. Boleh jadi kerisis yang sa-macham ini, jika berlaku, menggalakkan orang ramai membinchangkan rang undang2 itu; dan ini akan pula menggalakkan peroses demokrasi. Tetapi guna yang besar sa-kali ia-lah Dewan Negara ini menjadi sa-bagai satu badan semakan rang undang2, dan tugas ini boleh di-jayakan kerana di-antara ahli2-nya ada orang2 yang berpengalaman di-dalam segala lapangan.

Hak Keutamaan Parlimen.

Tiap2 badan tertinggi saperti Parlimen mesti-lah mempunyai hak keutamaan supaya membolehkan badan itu menjalankan tugas2-nya. Dengan sebab itu, Parlimen mempunyai hak keutamaan dan hak ini ada-lah menjadi sa-bahagian undang2 di-Malaysia ini,¹⁰⁶ dan akan di-hormati oleh mahkamah.

Hak keutamaan ini ia-lah terkandung dalam Ordinance (Kuasa dan Hak Keutamaan) Majlis Parlimen, 1952, dan dalam Perkara 63 Perlembagaan Malaysia. Hak keutamaan ini ia-lah untok membolehkan satu perbahathan yang bebas di-adakan; dan boleh-lah di-bahagikan kapada tiga jenis:—

(106) S. 34, Ordinance (Hak Keutamaan dan Kuasa) Majlis Parlimen, 1952, No. 151 1952.

- (a) kuasa Majlis Parlimen;
- (b) kedudukan sa-saorang ahli Majlis Parlimen;
- (c) kedudukan sa-saorang yang bukan ahli.

Sa-tengah daripada hak keutamaan yang di-punyai oleh sa-sautu Majlis Parlimen itu ia-lah hak:—

- (i) menentukan bahawa sa-saorang ahli-nya telah hilang kelayakan;¹⁰⁷
- (ii) membuat peratoran untuk menyusun kerjaz-nya dengan rapi-nya;¹⁰⁸
- (iii) menegah orang yang bukan ahli daripada hadir dalam Majlis itu dan menangkap sa-siapa yang membuat kachau dalam-nya;¹⁰⁹
- (iv) mendenda sa-saorang sama ada ahli atau tidak yang membuat kesalahan terhadap-nya;¹¹⁰
- (v) mengeluarkan warrant untuk di-tangkap orang2 yang di-denda itu, dan membolehkan orang yang menjalankan warrant itu masuk ka-dalam rumah kerana hendak menangkap orang itu;¹¹¹
- (vi) mengeluarkan saman untuk memanggil mana2 saksi hadir ka-Majlis Parlimen atau ka-hadapan Jawatan-kuasa Majlis itu;¹¹²
- (vii) memeriksa saksi2 itu dengan mengangkat sumpah dan memaksa saksi2 itu menjawab so'al2 yang di-tanya kapada-nya dengan betul dan benar dan juga berkuasa supaya melepaskan saksi itu daripada menjawab so'alan itu;¹¹³
- (viii) menentukan sama ada sah atau tidak-nya sa-suatu perbi-charaan dalam Majlis itu; dan hal ini tidak-lah boleh di-so'al dalam mana2 Mahkamah.¹¹⁴

Mengadakan perbahathan dengan bebas-nya ada-lah satu hak yang amat mustahak, kerana demokrasi tidak akan terpelihara jika ahli2 Majlis Parlimen itu tidak berhak mengata dan menyebutkan fikiran-nya tentang sa-suatu perkara yang sedang di-bahathkan. Dengan sebab

(107) Per. 53.

(108) Per. 62.

(109) S. 14, Ordinance 1952.

(110) S. 10.

(111) S. 12 dan 16, Ordinance 1952.

(112) S. 17, Ordinance 1952.

(113) S. 19 dan 20, Ordinance, 1952.

(114) 63(1)

ini-lah Perkara 63(2) Perlembagaan Malaysia menguntokkan ia-itu sa-saorang itu tidak boleh di-da'awa dalam manaz mahkamah dengan sebab perkataan-nya atau memberi undi dalam sa-suatu Majlis Parlimen atau jawatan-kuasa Majlis itu. Ini berma'ana-lah sa-saorang ahli Majlis Parlimen itu atau sa-saorang yang bukan ahli yang di-panggil oleh Majlis Parlimen sa-bagai saksi berhak berchakap dan berbath dengan bebas-nya.¹¹⁵ Tetapi kebebasan berchakap ini bukan-lah bererti yang tiap2 sa-orang itu boleh menggunakan perkataan2 yang keji dan tidak di-ingini. Yang di-Pertua Majlis Parlimen itu sa-bagai pengerusi berhak mengawal segala kata2 dan perchakapan dalam Majlis itu supaya memelihara kemuliaan dan ketenteraman Majlis itu.

Juga untok kebebasan berbath dalam Majlis Parlimen, ada-lah di-untokkan ia-itu sa-saorang ahli Majlis Parlimen itu tidak boleh menjadi sa-orang juri dan pada masa Majlis Parlimen itu bersidang tidak pula boleh ia di-kehendaki hadir menjadi saksi dalam manaz mahkamah, melainkan mahkamah itu berbichara di-Kuala Lumpur.¹¹⁶ Dan juga sa-saorang ahli Majlis Parlimen itu tidak boleh di-da'awa dalam manaz perbicharaan, baik pun jenayah atau civil, dan tidak boleh di-tangkap' di-penjara atau di-hukum supaya membayar pampasan jika da'awaan itu mengenai apaz yang di-lafaz dan di-kemukakan-nya dalam Majlis Parlimen itu.¹¹⁷

Kebebasan berbath tidak boleh di-adakan melainkan ahli2 itu mendapat ma'lumat2 daripada orang bukan ahli, dan perbahathan itu di-siarkan untok orang ramai. Di-sini bagaimana pula kedudukan orang yang memberi ma'lumat yang di-gunakan oleh ahli Majlis Parlimen dalam perbahathan itu? Dan bagaimana-kah pula kedudukan orang yang menyiar dan menyebarkan perbahathan itu?

Sa-saorang yang memberi ma'lumat kepada ahli Majlis Parlimen boleh di-da'awa dalam Mahkamah dan akan bertanggung-jawab, kiranya ma'lumat itu bohong dan menchachi sa-saorang lain, walau pun ma'lumat itu di-beri dalam Majlis Parlimen.¹¹⁸ Tetapi sa-orang ahli yang menerima ma'lumat itu tidak termesti-nya menzahirkan sumber ma'lumat itu kepada mahkamah ia-itu dari mana-kah ia mendapat ma'lumat itu, melainkan Majlis Parlimen itu sendiri menarek balek hak keutamaan ini daripada ahli itu.¹¹⁹

(115) S. 3, Ordinance (Kuasa dan Hak Keutamaan) Majlis Parlimen, 1952.

(116) S. 7.

(117) S. 8.

(118) Hakim McNair dalam Rivlin v. Bilainkin (1953) 1 QB 485.

(119) Hood Phillips, Constitutional Law p. 147—Kes Mr. Duncan Sandys (1938)

Berkenaan dengan penyiaran perbicharaan dan perbahathan yang berlaku dalam sa-suatu Majlis Parlimen, sa-saorang yang menyiarkan hal ini tidak-lah boleh di-da'awa dalam Mahkamah dan tidak pula bertanggung-jawab mengenai penyiaran itu, jika:—

- (a) penyiaran itu di-buat kerana di-perintah oleh Majlis Parlimen itu;¹²⁰ atau
- (b) penyiaran itu di-fikirkan oleh Mahkamah di-buat dengan suchi hati dan tidak dengan niat jahat.¹²¹

Penyiaran perkaraz mengenai Majlis Parlimen daripada ahli2 Majlis itu tidak boleh di-da'awa dalam mahkamah, walau pun perkara itu mengandongi kataz keji terhadap sa-saorang.¹²² Tetapi perlindungan yang di-beri kepada penyiar2 perbicharaan dalam Majlis Parlimen kepada orang ramai hanya-lah berasal dalam 100 tahun sahaja. Pada mula-nya penyiar ini boleh di-da'awa. Ini telah berlaku di-England dalam satu kes bernama Stockdale v. Hansard (1839).¹²³ Hansard telah menchetak satu laporan Dewan Orang Ramai yang mengandongi kataz kaji terhadap Stockdale. Kemudian Stockdale pun menda'awa Hansard dalam Mahkamah. Dalam perbicharaan itu, Hansard menjawab ia-itu laporan itu di-buat atas perintah Dewan itu. Tetapi Mahkamah telah menolak jawapan itu dan menegaskan ia-itu perintah sa-buah Majlis Parlimen tidak boleh melindungi sa-saorang itu daripada kena da'awa dalam mahkamah dan sa-suatu undang2 itu tidak boleh di-buat atau di-ubah hanya dengan satu usul yang di-luluskan oleh satu Majlis Parlimen itu sahaja. Dengan sebab ini, Parlimen telah meluluskan satu undang2 bernama Act Kertas2 Parlimen, 1840,¹²⁴ memberi perlindungan kepada penchetak2 dan penyiar2 perbahathan dan perbicharaan dalam Majlis Parlimen jika penyiaran itu di-buat atas perintah Majlis itu.

Berkenaan dengan penyiaran yang tidak di-perintah oleh Majlis Parlimen, perlindungan daripada kena da'awa ini di-beri oleh mahkamah dalam kes Wason v. Walter (1868)¹²⁵ yang mana Hakim Besar Cockburn berkata ia-itu perbahathan dalam Majlis Parlimen itu amat-lah mustahak kepada orang ramai dan negara supaya di-ketahui

(120) Per. 63(3), s. 9.

(121) S. 28 dan Hakim Besar Cockburn dalam Wason v. Walter (1868) L.R. 4 Q.B. 73.

(122) Lake v. King (1968) 1 Saunders 131.

(123) (1839) 9A. & E. 1.

(124) Parliamentary Papers Act, 1840, 3 & 4 Vict. c.9.

(125) (1868) L.R. 4 Q.B. 73.

oleh mereka, tetapi syarat-nya penyiaran itu jangan-lah di-buat dengan menggunakan bahasa yang mengkeji sa-sorang. Di-Malaysia, ka'edah ini boleh di-dapati dalam seksen 28 Ordinance (Kuasa dan Hak Keutamaan) Majlis Parlimen, 1952.

Nampak-nya dalam hak keutamaan Parlimen ini, walau pun sa-suatu Majlis Parlimen itu boleh menentukan sama ada sa-suatu perkara itu hak keutamaan-nya, kuasa ini tidak-lah boleh mengubah undang2 negeri melainkan dengan di-buat sa-suatu undang2 lain. Jikalau hak keutamaan itu di-tegaskan di-atas alasan yang tidak terang, nampak-nya mahkamah berhak menentukan bahawa perkara itu bukannya hak keutamaan Majlis Parlimen.

Jawatan-kuasa Parlimen.

Tiap2 Majlis Parlimen ada mempunyai beberapa buah jawatan-kuasa untuk menjalankan tugas2-nya. Bagi Dewan Ra'ayat¹²⁶ jawatan-kuasa yang bertugas untuk membinchang atau menimbang rang undang2 sudah-lah di-sebut di-dalam perenggan yang telah lalu. Di-sini memadai-lah di-sebut ia-itu jawatan-kuasa yang tersebut ia-lah terbahagi kepada tiga:—

- (a) Jawatan-kuasa yang meliputi semua Ahli Dewan Ra'ayat yang bertugas untuk menimbang rang undang2 yang lain daripada rang undang2 perbekalan, rang undang2 sendiri dan rang undang2 hybrid;
- (b) Jawatan-kuasa Perbekalan yang bertugas untuk membinchangkan rang undang2 perbekalan peranggaran perbelanjaan tahunan, rang undang2 perbekalan tambahan, peranggaran perbelanjaan tambahan, ketetapan bagi peranggaran pembangunan;
- (c) Jawatan-kuasa Pilihan yang mana tugas-nya ia-lah untuk membinchangkan rang undang2 sendiri dan rang undang2 hybrid dan manaz rang undang2 yang di-rujuk kepada-nya oleh Dewan Ra'ayat.

Bagi Dewan Negara¹²⁷ pula jawatan-kuasa untuk menimbang rang undang2 ia-lah terdiri daripada dua jenis jawatan-kuasa sahaja, ia-itu:—

- (a) Jawatan-kuasa yang meliputi semua ahliz Dewan Negara;

(126) P.T. 50, 54 dan 66 D.R.

(127) P.T. 49 dan 53 D.N.

- (b) Jawatan-kuasa Pilehan yang mana tugas-nya ia-lah untuk menimbangkan rang undangz sendirian dan rang undangz hybrid dan manaz rang undangz yang di-rujok kapada-nya oleh Dewan Ra'ayat.

Oleh kerana Dewan Negara tidak mempunyai hak dalam hal ahwal kewangan, maka Dewan ini tidak-lah mempunyai jawatan-kuasa perbekalan sa-bagaimana Dewan Ra'ayat.

Sa-lain daripada jawatan-kuasa yang menimbangkan rang undangz, tiapz buah Majlis Parlimen ada mempunyai beberapa jawatan-kuasa lagi.

Jawatan-kuasa bagi Dewan Ra'ayat:

Jawatan-kuasa bagi Dewan Ra'ayat yang lain daripada jawatan-kuasa untuk membinchangkan rang undangz ia-lah saperti berikut:—

- (1) Jawatan-kuasa Pemilih;
- (2) Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara;
- (3) Jawatan-kuasa Peratoran Meshuarat;
- (4) Jawatan-kuasa Dewan (House Committee);
- (5) Jawatan-kuasa Hak Keutamaan (Committee of Privileges); dan
- (6) Jawatan-kuasa Pilehan Khas.

Sa-lain daripada Jawatan-kuasa Pilehan Khas, semua Jawatan-kuasa Dewan Ra'ayat ada-lah di-lantek pada awal tiapz penggal Parlimen. Kebanyakan Jawatan-kuasa ini mempunyai enam orang ahli dan sa-orang Pengerusi yang biasa-nya ia-lah Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat itu sendiri. Ahliz bagi Jawatan-kuasa ini ada-lah di-lantek oleh Dewan itu sendiri atau terdiri daripada ahliz yang di-namakan oleh Jawatan-kuasa Pemilih. Dan lagi, sa-lain daripada Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara, Jawatan-kuasa Hak Keutamaan dan Jawatan-kuasa Pilehan, Jawatan-kuasaz yang lain tidak mempunyai kuasa untuk memanggil sa-saorang hadir ka-hadapan-nya atau membawa suratanz kapada-nya, melainkan di-atas perintah Dewan Ra'ayat sendiri.

Jawatan-kuasa Pilehan¹²⁸ ia-lah di-lantek pada awal tiapz penggal Parlimen untuk menjalankan tugasz-nya di-bawah Perintah Tetap bagi Dewan Ra'ayat dan apaz perkara yang di-tugaskan kapada-nya oleh Dewan itu. Di-antara tugasz-nya ia-lah untuk melantek ahliz Dewan menjadi ahli bagi jawatan-kuasa yang lian. Jawatan-kuasa ini ia-lah terdiri daripada Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat menjadi sa-

bagai Pengerusi dan enam orang ahli Dewan itu yang di-lantek oleh Dewan Ra'ayat itu sendiri. Pada menjalankan tugas2-nya jawatan-kuasa ini tidak mempunyai kuasa untok memanggil sa-saorang hadhir ka-hadapan-nya atau membawa suratanz kapada-nya melainkan di-atas perintah Dewan Ra'ayat itu sendiri. Dan lagi apabila sa-saorang Ahli Dewan Ra'ayat telah di-lantek menjadi ahli kapada manaz jawatan-kuasa, maka hendak-lah Jawatan-kuasa Pemilih ini memberitahu Dewan Ra'ayat.

Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara:¹²⁹ Jawatan-kuasa ini ia-lah juga di-lantek pada awal tiap2 penggal untok memereksa—

- (a) kiraz wang Kerajaan dan peruntokan wang yang di-tetapkan oleh Parlimen bagi menemui perbelanjaan yang di-luluskan;
- (b) kiraz wang pehak yang berkuasa awam dan lain2 perbadanan yang mentadbirkan tabong wang awam sa-bagaimana yang di-bentangkan di-hadapan Dewan Ra'ayat;
- (c) laporan Juru Odit Negara yang di-bentangkan di-hadapan Dewan Ra'ayat mengikut Perkara 107 Perlembagaan Malaysia; dan
- (d) lain2 perkara yang Jawatan-kuasa itu fikir patut atau yang di-rujokkan kapada-nya oleh Dewan Ra'ayat.

Jawatan-kuasa ini mempunyai sa-orang Pengerusi yang di-lantek oleh Dewan Ra'ayat dan tidak lebeh daripada enam orang ahli yang dinamakan (nominated) oleh Jawatan-kuasa Pemilih pada awal penggal Parlimen. Oleh kerana tugas Jawatan-kuasa ini ia-lah untok memereksa kiraz wang negara, dari itu sa-saorang Menteri itu tidak-lah dapat di-lantek menjadi pengerusi atau ahli bagi Jawatan-kuasa ini. Pada menjalankan tugas2-nya Jawatan-kuasa ini mempunyai kuasa untok memanggil sa-siapa pun hadhir di-hadapan-nya atau membawa suratanz dan rekod2 kapada-nya. Jawatan-kuasa ini mempunyai kuasa membuat laporan daripada satu masa ka-satu masa.

Jawatan-kuasa Peratoran Meshuarat:¹³⁰ Jawatan-kuasa ini terdiri daripada Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat yang menjadi sa-bagai Pengerusi dan mempunyai enam orang ahli yang lain yang dinamakan (nominated) oleh Jawatan-kuasa Pemilih pada awal tiap2 penggal Parlimen. Jawatan-kuasa ini mempunyai tugas dari satu

(129) P.T. 77 D.R.

(130) P.T. 78 D.R.

masa ka-satu masa untuk menimbangkan perkara2 yang mengenai peratoran meshuarat yang di-rujokkan kapada-nya oleh Dewan Ra'ayat dan membuat laporan ka-atas perkara2 itu. Yang demikian tiap2 usul yang menchadangkan pindaan kapada peratoran meshuarat hendak-lah disertai dengan pindaan2 yang di-chadangkan dan usul ini ada-lah di-rujokkan kapada Jawatan-kuasa ini untuk di-timbang oleh-nya. Usul itu tidak boleh di-binchangkan lagi melainkan sa-telah Jawatan-kuasa ini membuat satu laporan kapada Dewan Ra'ayat mengenai pindaan yang di-chadang itu. Jawatan-kuasa ini tidak mempunyai kuasa untuk memanggil sa-saorang hadir ka-hadapan-nya atau membawa apa2 suratn melainkan di-atas perintah Dewan Ra'ayat itu sendiri.

Jawatan-kuasa Dewan:¹³¹ Jawatan-kuasa ini ia-lah terdiri daripada Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat menjadi sa-bagai Pengerusi dan enam orang ahli yang di-namakan oleh Jawatan-kuasa Pemilih, pada awal tiap2 penggal Parlimen. Tugas Jawatan-kuasa ini ia-lah untuk memberi nasihat kapada Yang di-Pertua mengenai segala perkara2 yang berkaitan dengan kesenangan dan kemudahan bagi ahliz Dewan Ra'ayat. Jawatan-kuasa ini tidak mempunyai kuasa untuk memanggil sa-siapa hadir ka-hadapan-nya atau membawa apa2 suratn melainkan di-atas perintah Dewan Ra'ayat itu sendiri. Minit meshuarat Jawatan-kuasa ini hendak-lah di-kelilingkan kapada semua ahliz Dewan Ra'ayat.

Jawatan-kuasa Hak Keutamaan:¹³² Jawatan-kuasa ini terdiri daripada Yang di-Pertua Dewan Negara yang menjadi sa-bagai Pengerusi dan enam orang ahli yang di-namakan oleh Jawatan-kuasa Pemilih pada awal tiap2 penggal Parlimen. Tugas Jawatan-kuasa ini ia-lah untuk menimbangkan perkara2 mengenai hak keutamaan Dewan Ra'ayat. Dari itu segala perkara2 yang bersangkutan dengan hak keutamaan ada-lah sa-mesti-nya di-rujokkan kapada Jawatan-kuasa ini untuk di-timbangkan oleh-nya dan sa-lepas itu satu laporan akan di-kemukakan kapada Dewan Ra'ayat. Jikalau Dewan Ra'ayat tidak bermeshuarat, apa2 perkara yang melanggar hak keutamaan Dewan Ra'ayat ini boleh-lah di-rujokkan kapada Jawatan-kuasa ini oleh Yang di-Pertua Dewan itu. Pada menjalankan tugas2-nya Jawatan-kuasa ini mempunyai kuasa untuk memanggil sa-saorang hadir ka-hadapan-nya dan membawa suratn2 kapada-nya

(131) P.T. 79 D.R.

(132) P.T. 80 D.R.

dan juga Jawatan-kuasa ini bertugas membuat laporan dari satu masa ka-satu masa.

Jawatan-kuasa Pilihan Khas:¹³³ Jawatan-kuasa ini ia-lah satu Jawatan-kuasa yang di-lantek untuk menimbangkan sa-suatu perkara dan bukan-nya di-lantek pada awal tiap2 penggal Parlimen, sa-bagaimana Jawatan-kuasaz yang lain. Jawatan-kuasa Pilihan Khas ini ada-lah di-lantek di-atas perintah Dewan Ra'ayat dan akan mengandongi ahliz yang di-namakan oleh Jawatan-kuasa Pemilih. Jawatan-kuasa ini berkuasa memilih Pengerusi-nya sendiri melainkan perintah Dewan Ra'ayat itu sendiri telah menentukan Pengerusi itu. Jikalau sa-saorang ahli bagi Jawatan-kuasa ini tidak dapat hadir di-dalam meshuarat Jawatan-kuasa ini, maka sa-orang ahli yang lain boleh-lah di-lantek untuk menghadiri meshuarat itu sahaja.

Jawatan-kuasa bagi Dewan Negara:¹³⁴

Bagi Dewan Negara pula jawatan-kuasa yang lain daripada jawatan-kuasa untuk menimbang rang undangz ia-lah :—

- (1) Jawatan-kuasa Pemilih;
- (2) Jawatan-kuasa Dewan (House Committee);
- (3) Jawatan-kuasa Hak Keutamaan; dan
- (4) Jawatan-kuasa Peratoran Meshuarat.

Jawatan-kuasaz ini ada-lah di-lantek pada awal tiap2 penggal Parlimen dan mempunyai tugas sama saperti Jawatan-kuasa bagi Dewan Ra'ayat yang sa-nama dengan-nya (counterpart). Pengerusi bagi tiap2 Jawatan-kuasa Dewan Negara ia-lah Yang di-Pertua Dewan itu sendiri, dan ramai bilangan ahli bagi tiap2 Jawatan-kuasa itu dengan tidak termasuk Pengerusi ia-lah empat orang. Ini ada-lah berlainan dengan bilangan ahli bagi sa-sabuah Jawatan-kuasa Dewan Ra'ayat, kerana Jawatan-kuasa itu ada mempunyai enam orang ahli. Ahli bagi Jawatan-kuasa Pemilih ada-lah di-lantek oleh Dewan Negara sendiri, tetapi ahli bagi ketigaz Jawatan-kuasa yang lain ada-lah di-namakan oleh Jawatan-kuasa Pemilih. Di-antara keempatz Jawatan-kuasa ini, Jawatan-kuasa Hak Keutamaan sahaja-lah yang mempunyai kuasa untuk memanggil sa-saorang hadir di-hadapan-nya dan membawa suratanz kepada-nya. Jawatan-kuasa yang lain tidak mempunyai kuasa ini, melainkan sa-saorang itu di-perintah

(133) P.T. 81 D.R.

(134) P.T. 70, 71, 72, 73 dan 74 D.N.

oleh Dewan Negara sendiri supaya hadir atau membawa surat-an ka-hadapan Jawatan-kuasa itu.

Jawatan-kuasa bersama:

Oleh kerana Parlimen itu ada mempunyai dua buah Majlis, maka mustahak-lah pertadbiran dan perjalanan kedua2 Majlis ini di-buat dengan sa-rapat2-nya. Untuk melaksanakan tugas2 ini, Perintah Tetap bagi Dewan Ra'ayat dan juga bagi Dewan Negara ada mempunyai peruntokan untuk melantek satu Jawatan-kuasa Bersama atau pun untuk membolehkan Jawatan-kuasa Pilehan bagi Dewan Ra'ayat menjalankan tugas-nya ber-sama2 dan bermuafakat dengan Jawatan-kuasa Pilehan bagi Dewan Negara, jika kedua2 buah Majlis Parlimen ini bersetuju.¹³⁵

591
56

35

BAB VI

KETERTINGGIAN PARLIMEN

Erti Ketertinggian Parlimen.

Di-United Kingdom, salah satu daripada sifat2 perlembagaan-nya ialah ketertinggian Parlimen (supremacy or sovereignty Parliament). Konsep ini mempunyai dua ma'ana, ia-itu ketinggian kuasa membuat undang2 (legislative supremacy) dan tanggung-jawab pemerintah kepada Parlimen (responsibility of the executive to the government). Dalam bab ini kita hanya-lah akan bincangkan ketinggian kuasa membuat undang2 sahaja, dan tanggung-jawab pemerintah kepada Parlimen akan di-kaji dalam Bab VII yang akan berikut.

Ketinggian kuasa membuat undang2 itu erti-nya ia-lah kuasa ini tidak di-punyai oleh sa-siapa atau mana2 badan melainkan oleh Parlimen sahaja, dan Parlimen berkuasa membuat undang2 mengenai segala perkara dengan tidak ada apa2 had-nya. Oleh kerana kuasa membuat undang2 itu hanya-lah di-punyai oleh Parlimen, Mahkamah¹ mesti-lah menerima undang2 yang di-buat oleh Parlimen sa-bagai sah dan sa-suatu Parlimen tidak boleh menghadkan kuasa Parlimen yang akan datang. Konsep yang betul2-nya sa-macam ini sudah tentu tidak boleh di-

(1) Tidak ada satu Act Parlimen atau keputusan Mahkamah yang mengata-kan Mahkamah mesti menerima undang2 itu, tetapi Mahkamah menerima undang2 itu kerana perkara ini telah menjadi satu bahagian undang2 England. Perlembagaan Malaysia tidak juga mempunyai peruntukan ini: ia-itu Mahkamah mesti menerima undang2 yang di-buat oleh Parlimen dan Dewan Negeri. Saperti England, konsep ini pun di-terima saperti satu bahagian undang2 Malaysia.

dapati dalam Perlembagaan Malaysia kerana kuasa membuat undang2 di-Malaysia bukan-lah hanya terserah kepada Parlimen sahaja, bahkan terbahagi di-antara Parlimen dan tiga belas buah Dewan Negeri.² Lagi pula, kuasa Parlimen membuat undang2 ada-lah terhad kepada perkaraz yang mana bidang kuasa mengenai-nya di-punyai oleh Persekutuan, ia-itu perkaraz dalam senarai I Jadual Yang Kesembilan.³ Dan lagi Parlimen Malaysia tidak boleh membuat undang2 yang menentangi peruntukan Perlembagaan, walau pun undang2 itu mengenai perkaraz yang mana bidang kuasa-nya di-punyai oleh Persekutuan.⁴ Umpama-nya Parlimen tidak boleh membuat undang2 melawan hak asasi.⁵ Dan lagi undang2 yang di-buat oleh Parlimen itu boleh di-chabar dalam Mahkamah Persekutuan dan Mahkamah ini berhak mengishtiharkan baawa undang2 itu tidak sah.⁶ Maka dengan segala sekatan2 yang tersebut di-atas itu-lah sahaja, bahawa konsep ketertinggian Parlimen boleh di-dapati dalam Perlembagaan Malaysia. Dengan erti-kata yang lain hanya-lah konsep yang sa-akan2 dengan ketertinggian Parlimen sahaja yang boleh di-dapati.

Tawarikh Ketertinggian Parlimen.

Konsep ketertinggian undang2 itu timbul di-England sa-bagai hasil atau natijah perbalahan politik di-antara Raja dengan Parlimen. Pada awal-nya Raja mempunyai kuasa membuat undang2 dan Parlimen hanya-lah sa-bagai satu badan yang di-tubuhkan untuk menasihatkan Raja itu. Tetapi oleh Kerana Raja telah menggunakan kuasa ini untuk kepentingan-nya sendiri dan telah melanggar batasan, maka Parlimen pun mulai-lah bertegang melawan Raja dan membuat tuntutan ka-atas-nya, ia-itu:—

- (i) Raja tidak lagi berkuasa membuat undang2 dengan jalan perishtiharan (proclamation) dengan tidak mendapat persetujuan;⁷
- (ii) Raja tidak boleh mengada atau mengenakan chukai ka-atas ra'ayat dengan tidak di-beri kuasa oleh undang2 dan persetujuan Parlimen;⁸

(2) Per. 73.

(3) Per. 74.

(4) Per. 4.

(5) Tetapi undang2 saperti ini boleh di-buat dalam masa dharurat, dan pada segi undang2 peruntukan hak asasi itu boleh di-hapuskan dengan jalan di-pinda Perlembagaan itu

(6) Per. 4(3) dan (4) dan Per. 128.

(7) Case of Proclamation (1611) 12 Co.Rep.74; K.&L.78 Wade & Phillips: 6th Edition p.36.

(8) Bill of Right (1688) Wade & Phillips p.37.

- (iii) Raja tidak boleh melepaskan sa-saorang daripada memgoati undangz dan juga tidak boleh menepikan atau menggantonkanh kuat-kuasa sa-suatu undangz; dan
- (iv) Hakimz yang di-lantek oleh Raja hendak-lah bebas dan tidak termesti-nya mengikut kehendak Raja sahaja; jikalau tidak, sa-suatu undangz itu boleh di-tafsirkan oleh Hakim untuk kepentingan Raja sahaja.

Tuntutanz ini pada akhir-nya telah di-terima oleh Raja pada akhir abad yang ketujuh belas, yang mana Raja hanya-lah berkuasa memberi persetujuan sahaja kepada rang undangz yang di-luluskan oleh Parlimen. Case of Proclamation (1611)⁹ telah menegah Raja daripada membuat dan mengubahkan undangz dan kuasa Raja hanya-lah apa yang di-beri kepada-nya oleh undangz. Dengan jalan perishtiwaran Raja hanya-lah boleh menyuroh ra'ayat supaya ta'at kepada undangz.

Berkenaan dengan kuasa Raja mengenakan chukai ka-atas ra'ayat, kuasa ini telah di-luchutkan daripada tangan-nya oleh Bill of Rights (1688). Bill of Rights telah menegaskan ia-itu mengenakan chukai dengan tidak mendapat persetujuan Parlimen dan pada tempoh yang lebih panjang daripada yang di-benarkan oleh Parlimen ada-lah tidak sah.

Kuasa menepikan undangz dan menggantongkan kuat-kuasa sa-suatu undangz telah juga di-hapuskan oleh Bill of Rights, ia-itu kuasa Raja mengenai perkara ini ada-lah tidak sah.

Berkenaan dengan kedudukan Hakim pula, kebebasan-nya telah terjamin oleh Act of Settlement 1700¹⁰ yang mana sa-saorang Hakim itu berhak memegang jawatan sa-lagi dia berkelakuan baik (quamdiu se bene gesserint), dan gaji-nya hendak-lah di-tentu dan ditetapkan, dan pemechatan-nya daripada jawatan hanya-lah boleh di-buat dengan chara di-kemukan satu usul dalam keduaz Majlis Parlimen. Dengan ini tidak-lah lagi ada kebimbangan bahawa sa-saorang Hakim itu akan menyebelahi pemerintah atau Raja.

Ketinggian kuasa membuat undangz telah terchapai dalam akhir abad yang ketujuh belas dan kebebasan Hakim telah di-terima oleh Act of Settlement (1700). Kuasa pemerentahan ada-lah tertinggal di-tangan Raja. Kuasaz ini ada-lah di-jalankan oleh Raja dengan kehendak-nya

- (9) Coke sa-bagai sa-orang Hakim dalam Kes itu berkata ia-itu bukan-lah Raja itu dudok di-bawah manusia, tetapi di-bawah tuhan dan undangz, kerana undangz-lah yang menjadikan Raja. Rex non debet esse sub homine sed sub deo et sub lege, quia lex facit regem.
- (10) Wade & Phillips p.40.

dengan tidak terkawal. Tetapi dengan sa-chara beransorz kuasa ini telah di-jalankan oleh Menteri dan pada akhir-nya boleh-lah di-katakan kesemua-nya di-jalankan oleh Jema'ah Menteri melainkan kuasa melantek Perdana Menteri dan membubar Parlimen sahaja. Kuasa mengenai kedua2 perkara ini ada-lah di-jalankan oleh Raja atas budi bichara-nya sendiri.

Pada mulaz-nya sa-saorang Menteri yang menjalankan kuasa itu tidak bertanggung-jawab kepada Parlimen, kerana kata-nya perjalanan kuasa itu ada-lah di-buat atas perintah Raja. Keadaan yang saperti ini tentu-lah tidak memuaskan. Dan lagi Act of Settlement (1700) telah chuba mengasingkan Menteriz daripada menjadi ahli Dewan Orang Ramai atau Dewan Pertuanan. Tetapi peruntokan ini telah di-batal sebelum di-jalankan kuat-kuasa-nya. Sa-kira-nya tidak di-batalkan sudah tentu United Kingdom pada hari ini tidak mempunyai sistem kerajaan yang mana Menteriz dan Jema'ah Menteri bertanggung-jawab kepada Parlimen.

Dengan chara yang beransorz Menteri telah mulai bertanggung-jawab kepada Parlimen tentang hal ahwal perjalanan kuasa itu. Tanggong-jawab ini pada mulaz-nya ia-lah dengan chara kesaorangan, tetapi apabila kuasa pemerentahan itu di-jalankan atas anjoran Jema'ah Menteri, maka tanggong-jawab itu telah bertukar menjadi tanggong-jawab bersama, yang mana apabila pehak Kerajaan telah tewas dalam sa-suatu perbahathan dalam Parlimen tentang dasar dan polisi-nya, maka terpaksa-lah semua Menteriz berhenti daripada jawatan mereka, melainkan Parlimen itu telah di-bubarkan oleh Raja di-atas permintaan Perdana Menteri.¹¹

Dengan sebab Perdana Menteri dan Menterizl ain bertanggung-jawab kepada Parlimen, maka terpelihara-lah Raja daripada medan politik, dan kuasa Raja hanya tinggal pada nama-nya sahaja, sa-hingga di-katakan bahawa Raja itu berkuasa tetapi tidak memerintah. Ini-lah yang di-katakan Raja berpelembagaan: serba-serbi-nya di-jalankan atas nama-nya dan tanggong-jawab tidak ada pada-nya bahkan pada mereka yang menjalankan kuasa itu.

Hakikat Konsep Ketertinggian Parlimen.

Konsep ketertinggian Parlimen¹² ini ia-lah konsep pada segi tiori undangz sahaja, dan bukan-nya pada segi politik. Pada segi politik

(11) Per. 43(4).

(12) Konsep ini pada asal-nya konsep ugama. Bodin, sa-orang pendita Peranchis (1576) mensifatkan ketinggian sa-bagai kuasa tertinggi ka-atas semua ra'ayat dengan tidak di-sekati oleh undangz. (Jennings; *The Law and the Constitution* p.138).

Parlimen tidak mempunyai ketinggian, kerana umur sa-suatu Parlimen itu di-hadkan lima tahun¹³ dan boleh di-kurangkan kira-nya sa-belum daripada itu ia telah di-bubarkan. Juga, ahli2 Parlimen itu ia-lah orang yang di-pilih oleh ra'ayat. Yang demikian mereka mesti senentiasa memerlukan hal ra'ayat. Jadi pada segi politik ketinggian dalam sa-sabuah negara yang berdemokrasi itu ada kapada ra'ayat.

Pada segi undang2 keteringgian Parlimen berma'ana ia-itu Parlimem mempunyai kuasa membuat undang2 mengenai apa2 perkara sa-kali pun. Undang2 yang di-buat itu boleh berjalan kuat-kuasa-nya kapada orang2 yang di-luar negeri dan juga walau pun, bertentang dengan undang2 antarabangsa. Professor Jennings¹⁴ dan Professor Wade and Phillips¹⁵ berkata bahawa Parlimen di-United Kingdom boleh membuat undang2 bagi menegah orang Peranchis menghisap rokok di-tengah jalan dalam bandar Paris. Kata-nya walau pun undang2 saperti ini sa-sungguh-nya ganjil, jikalau benar di-buat, mesti-lah di-akui oleh Mahkamah. Kerana mengikut konsep ini Mahkamah tidak berkuasa membuat keputusan mengatakan undang2 itu tidak sah. Dari itu pada segi undang2 konsep ini merupakan ketiadaan batasan kapada kuasa Parlimen, sa-hinggakan sa-orang perempuan itu boleh di-anggap sa-bagai sa-orang lakiz dan demikian-lah sa-balek-nya.¹⁶ Tetapi pada segi nyataan (facts) sudah tentu walau macham mana pun orang perempuan tinggal menjadi perempuan dan orang lelaki tinggal menjadi lakiz.

Walau pun pada segi undang2 Parlimen boleh membuat bermacham2 undang2 dan mengenai beberapa perkara, sa-hingga kapada perkaraz yang ganjil saperti menukar jentina, tetapi pada segi politik perkara demikian sudah tentu susah hendak berlaku. Parlimen, yang di-ketuai oleh Kerajaan, tentu tidak akan menchuba hendak meluluskan rang undang2 mengenai perkara yang bukan2 yang boleh menimbulkan kerumitan politik, atau rang undang2 yang bersalahan dengan undang2 antara bangsa.

Ketertinggian Parlimen dalam Perlembagaan Malaysia.

Sa-bagaimana yang kita telah dapati konsep yang betul2 saperti yang ada dalam Perlembagaan United Kingdom tidak terdapat dalam Perlembagaan Malaysia. Ini ia-lah kerana Perlembagaan kita berasaskan

-
- (13) Per. 55(3).
 (14) *The Law and the Constitution* p.149.
 (15) *Constitutional Law* p.44.
 (16) Jennings p.149.

kapada persekutuan dan tiap2 persekutuan mesti membahagikan kuasa di-antara Persekutuan dengan Negeri. Yang demikian kuasa membuat undang2 pun terpaksa-lah di-bahagikan di-antara Parlimen dengan tiga belas buah Dewan Negeri. Ia-itu kuasa membuat undang2 mengenai perkara2 dalam Senarai I, Jadual Kesembilan ada-lah hak Parlimen,¹⁷ dan kuasa membuat undang2 mengenai perkara dalam Senarai II, Jadual itu dan kuasa baki ada-lah hak Dewan Negeri.¹⁸ Kedua2 Parlimen,¹⁹ dan Dewan Negeri boleh membuat undang2 mengenai perkara bersama dalam Senarai III Jadual Yang Kesembilan. Tetapi jika ada pertentangan di-antara undang2 Persekutuan dengan undang2 Negeri maka undang2 Persekutuan akan terpakai dan undang2 Negeri di-anggap terbatal sa-takat mana ada-nya pertentangan itu.²⁰ Undang2 yang di-buat oleh Dewan Negeri hanya-lah berjalan kuat-kuasa-nya dalam Negeri itu sahaja,²¹ dan undang2 yang di-buat oleh Parlimen berjalan kuat-kuasa-nya pada seluruh Persekutuan²² dan boleh, jika di-kehendaki, di-kuat-kuasakan kapada orang atau perkara2 yang berlaku di-luar Malaysia. Tetapi sungguh pun demikian, tidak-lah Parlimen boleh membuat undang2 yang menyalahi Perlembagaan, seperti menentangi hak asasi dan sa-bagai-nya,²³ melainkan undang2 itu di-buat dalam dharurat untuk menchegehah dharurat.²⁴

Sa-bagaimana Parlimen di-United Kingdom, Parlimen Malaysia boleh, jika di-kehendaki, membuat undang2 yang menyalahi undang2 antarabangsa.²⁵ Di-sini Mahkamah akan mematohi undang2 itu, melainkan undang2 itu tidak berapa terang pada segi ma'ana dan maksud-nya. Jikalau demikian, ya'ani tidak terang, baharu-lah Mahkamah membuat tafsiran yang berdasarkan kapada hajat Parlimen; ia-itu tidak-lah boleh di-anggapkan melainkan ada perkataan2 yang terang dan jelas bahawa Parlimen itu berhajat hendak melanggar undang2 antarabangsa.²⁶ Ada-lah di-ingatkan di-sini ia-itu undang2 yang menyalahi undang2 antarabangsa itu bukan-lah tidak sah. Undang2 ini ada-lah sah, tetapi dari segi antarabangsa-nya pula, Malaysia telah membuat

(17) Per. 74(1). Parlimen dan kuasa membuat undang2 mengenai perkara Negeri. Lihat Per.76.

(18) Per. 74(2) dan 77.

(19) Per. 74.

(20) Per. 75.

(21) Per. 73(b).

(22) Per. 73(a).

(23) Per. 4(1).

(24) Per. 150(6).

(25) Wade and Phillips p.46 dan Jennings p.154.

(26) *Mortenson v. Peters* (1906) 8 F. (Court of Session) 93.

satu kesalahan di-bawah undang2 itu dan mesti-lah membuat pembetulan-nya. Peristiwa yang seperti ini harus-lah jarang timbul, lebeh2 lagi polisi Malaysia dalam lapangan antarabangsa ia-lah berasaskan kepada persahabatan dan perhubungan rapat dengan semua negara.

Oleh yang demikian dalam Perlembagaan Malaysia, walau pun Parlimen berhak membuat undang2 mengenai perkara2 dalam Senarai I Jadual Sembilan, dan badan2 lain atau pehak yang berkuasa lain tidak boleh membuat undang2 atas perkara ini melainkan dengan tauliah Parlimen, tetapi kuasa Parlimen dalam hal ini ada-lah terhad kepada apa yang di-tentukan oleh Perlembagaan, dan juga terhad oleh tafsiran2 yang akan di-beri oleh Mahkamah. Tafsiran ini akan di-beri oleh Mahkamah sama ada dalam perbicharaan yang mana Mahkamah di-minta supaya membuat keputusan ia-itu sa-suatu undang2 persekutuan itu tidak sah kerana bertentang dengan Perlembagaan, atau pun dalam manaz perbicharaan yang mana Mahkamah itu di-minta supaya memberi ma'ana dan erti kepada sa-suatu undang2 Persekutuan. Ma'ana dan erti ini boleh jadi berkenaan atau berlawanan dengan maksud dan hajat undang2 itu. Dari itu dengan sebab Mahkamah mempunyai kuasa menafsirkan undang2 supaya di-nisbahkan sa-suatu undang2 persekutuan itu terbatal atau supaya di-beri ma'ana yang tidak menepati hajat2 dan maksud Parlimen, maka dalam Perlembagaan Malaysia, Mahkamah ada-lah merupai satu badan yang tinggi. Bila dikatakan di-sini Mahkamah boleh memberi ma'ana dan erti kepada sa-suatu undang2 persekutuan yang mana ma'ana itu berlainan dengan hajat dan kehendak Parlimen, bukan-lah di-maksudkan ia-itu Mahkamah selalu atau mesti memberi pengertian itu. Yang di-maksudkan di-sini ia-lah pengertian itu akan di-beri oleh Mahkamah jika perkataan2 yang di-gunakan dalam undang2 itu tidak terang dan jelas dan boleh memberi dua ma'ana.²⁷ Jikalau demikian, Mahkamah akan memberi ma'ana yang bermenefa'at kepada ra'ayat.

Sa-bagaimana yang kita telah dapati, Mahkamah mempunyai kuasa membatalkan undang2 Parlimen kerana kuasa ini ia-lah suatu perkara yang tidak dapat di-clakkan, apabila sa-sabuah negara itu mempunyai satu perlembagaan persekutuan.²⁸ Dengan sebab ini banyak ahli2

(27) Sebab ini-lah Penggubal Undang2 mesti berhalus2 dan berjaga2 dalam kerja-nya, jikalau tidak undang2 itu tidak boleh menyampaikan maksud Parlimen.

(28) Perlembagaan Kanada, Australia dan Amerika Sharikat mempunya peruntukan yang seperti ini. Lihat Perkara 128.

fikir di-Amerika Sharikat²⁹ yang berfikir ia-itu tidak-lah patut sama sa-kali di-beri kuasa pembatalan ini kepada Mahkamah, terutama sa-kali perkara yang boleh di-batal itu ia-lah perkara kehendak ra'ayat. Tetapi di-sini tidak-lah pula Mahkamah berdasarkan kepada politik manakala menggunakan kuasa itu. Mahkamah sa-bagai badan kehakiman tetap akan menggunakan undang2 untok menjalankan kuasa ini. Yang demikian tidak-lah salah atau menjadi apa2 kira-nya kuasa ini di-beri kepada Mahkamah, bahkan ini akan merupakan lagi suatu sifat kebebasan ra'ayat, yang menunjukkan negeri ini berada di-bawah undang2.

Undang2 perwakilan (delegated legislation).³⁰

Mengikut konsep ketertinggian Parlimen dan konsep perasingan kuasa, Parlimen sahaja-lah yang mempunyai kuasa membuat undang2 dan kuasa ini tidak-lah di-punyai oleh pihak pemerintah dan pihak kehakiman atau manaz pihak pun. Kuasa ini di-beri kepada Parlimen ia-lah untok memelihara ra'ayat daripada undang2 yang kejam dan zalim yang harus di-buat oleh pihak pemerintah. Dari sebab itu-lah konsep ketertinggian Parlimen dan perasingan kuasa itu di-anggap sa-bagai asas kepada hak asasi dan kebebasan ra'ayat. Tetapi oleh sebab kusut-nya mas'alah pentadbiran dan kerajaan pada kurun yang kedua puluh ini, maka tidak-lah dengan sa-bulat2-nya konsep ketertinggian Parlimen itu boleh di-ikuti. Mas'alah pentadbiran senentiasa berkehendakkan kepada pengetahuan yang pakar dan mengambil masa yang lama. Ini sudah tentu tidak dapat di-selenggarakan oleh Parlimen. Yang demikian, pada hari ini sudah menjadi kebiasaan bagi Parlimen menyerahkan kuasa membuat undang2 kepada pihak pemerintah, seperti Yang Di-Pertuan Agong dan Menteri2 dan lain2 badan yang berkuasa. Undang2 yang di-buat oleh pihak2 yang tersebut di-bawah kuasa yang di-wakikan oleh Parlimen ada-lah di-namakan dalam bahasa Inggeris sa-bagai delegated legislation atau undang2 perwakilan.

Undang2 perwakilan ini jikalau di-benarkan dengan tidak di-hadkan kepada beberapa sempadan yang tertentu, sudah tentu akan mencheroboh prinsip perasingan kuasa dan ketertinggian Parlimen yang di-anggapkan menjadi sa-bagai asas kepada kebebasan ra'ayat. Kerana jika Parlimen hanya-lah membuat undang2 untok menyerah atau mewakikan kuasa kepada sa-saorang Menteri atau sa-suatu perbadanan untok membuat

(29) B.Schwartz. American Constitutional Law (1955) Cambridge University Press pp 125-160.

(30) Prinsip ini ada di-bahathkan dalam Bab I dan Bab XX.

undang2 dengan tidak sedikit pun mempunyai batasan, ini berma'ana-lah ketertinggian Parlimen itu akan binasa dan dengan-nya kebebasan ra'ayat dan hak2 asasi mereka akan hilang, walau pun kuasa yang di-beri itu boleh di-tarek balek oleh Parlimen. Jika hal yang saperti ini akan berlaku, Parlimen hanya wujud dengan tidak bertugas, manakala undang2 dan pemerentahan negeri di-buat dan di-jalan oleh pehak yang lain. Sikap yang saperti ini boleh di-anggap sa-bagai bertentang dengan Perlembagaan itu sendiri dan tidak ada bedza-nya dengan negeriz yang di-perintah oleh Peresiden dengan mengeluarkan decree.

Sekatan ka-atas undang2 perwakilan ia-lah prinsip ultra vires. Tiap2 undang2 perwakilan yang di-buat di-bawah kuasa yang di-wakikan oleh Parlimen jangan-lah menentang atau terkeluar daripada kuasa dan maksud Parlimen. Jika bertentangan atau terkeluar daripada kuasa itu, undang2 itu tidak akan menjadi sah dan tidak mempunyai kuat-kuasa sa-bagai undang2 yang mesti di-patohi oleh ra'ayat. Tetapi prinsip ultra vires ini hanya-lah boleh di-gunakan jika undang2 perwakilan itu di-chabar di-dalam Mahkamah. Sa-lagi Mahkamah tidak membuat keputusan mengenai-nya, undang2 perwakilan itu maseh di-anggap sah dan berjalan kuat-kuasa-nya. Dari itu amat-lah mustahak-nya undang2 perwakilan itu di-selideki pada ketika sedang di-buat lagi. England mempunyai dua ka'edah (formula) untok memberi kuat-kuasa kapada undang2 perwakilan. Satu daripada ka'edah ini ia-lah tiap2 undang2 perwakilan yang di-buat oleh sa-saorang Menteri atau lain2 pehak yang berkuasa tidak akan berjalan kuat-kuasa-nya melainkan sa-telah di-persetujui oleh Parlimen. Satu ka'edah lagi, ia-lah sa-suatu undang2 perwakilan itu akan hanya-lah berjalan kuat-kuasa-nya dalam tempoh satu bulan atau satu tempoh yang tertentu sahaja, melainkan Parlimen mengesahkan undang2 itu. Dengan chara ini, tiap2 undang2 perwakilan dapat di-selideki dan di-pereksa oleh Parlimen. Di-Amerika Sharikat pula ada di-tubuhkan satu badan untok menyelideki undang2 perwakilan ini. Dari itu, tiap2 undang2 perwakilan yang akan berjalan kuat-kuasa-nya sa-bagai undang2 mesti-lah di-luluskan oleh badan ini. Ka'edah yang saperti ini di-anggap sa-bagai compromise diantara prinsip ketinggian Parlimen dan peri kemustahakan undang2 perwakilan.

Di-Malaysia, batasan ka-atas undang2 perwakilan ghalib-nya hanya-lah prinsip ultra vires sahaja. Kebanyakan undang2 perwakilan yang di-buat oleh Menteri dan pehak yang berkuasa lain berjalan kuat-kuasa-nya terus apabila di-siarkan dalam Warta Kerajaan de-

ngan tidak ada langsung penyelidekan ka-atas-nya melainkan pada satu masa kelak undangz ini akan di-chabar dalam Mahkamah di-atas alasan ultra vires, ia-itu melanggar kuasa yang di-beri oleh Parlimen. Sebelum daripada itu, undangz ini tidak di-bentangkan ka-dalam Parlimen untok mendapat persetujuan-nya. Keadaan yang saperti ini tidak-lah hairan kerana sistem yang ada sekarang hanya-lah maseh lagi memanjang dan mengamalkan sistem yang di-tinggalkan oleh pihak pemerintah penjajahan British, yang mana undangz boleh di-buat, digantung kuat-kuasa-nya atau di-batalkan oleh Pesuruhjaya Tinggi British jika undangz itu tidak bersesuai dengan kehendak dan dasar pemerintah British di-London.

Dari itu sistem yang ada sekarang patut-lah di-seledeki.

BAB VII

PEMERENTAHAN

Mengikut teori perasingan kuasa yang di-buat oleh Montesquieu, pemerintahan (executive) ada-lah salah satu daripada tiga kuasa dalam sa-sabua negara. Tugas pemerintahan ia-lah menjalankan kuasa yang di-berikan oleh undang2. Dalam Perlembagaan Malaysia,¹ kuasa memerintah yang di-punyai oleh Persekutuan ada-lah terletak di-tangan Yang Di-Pertuan Agong dan kuasa ini boleh di-jalankan olehnya sendiri, atau oleh Jema'ah Menteri atau sa-orang Menteri yang di-tauliahkan oleh Jema'ah Menteri itu. Tetapi Parlimen boleh dengan chara undang2 memberi tugas memerintah kepada orang lain, seperti Pengawal Kastam Surohanjaya Perkhidmatan Awam, Lembaga Letrik Negara, Majlis Amanah Ra'ayat dan lain2 orang dan perbadanan lagi.

Apabila Yang Di-Pertuan Agong sendiri menjalankan kuasa pemerintahan ini, maka hendak-lah ia mengikut nasihat Jema'ah Menteri atau sa-orang Menteri yang di-tauliahkan oleh Jema'ah Menteri itu, melainkan kuasa2 itu kuasa yang memang-nya boleh di-jalankan oleh-nya atas budi bicara-nya sendiri.² Oleh kerana Perlembagaan kita ini mempunyai konsep kerajaan yang bertanggung-jawab, maka kuasa yang boleh di-jalankan oleh Yang Di-Pertuan Agong atas budi bicara-nya sendiri amat-lah sedikit dan hanya-lah ada tiga sahaja,³ ia-itu:—

-
- (1) Per. 39.
 - (2) Per. 40(1).
 - (3) Per. 40(2).

- (a) untuk melantek sa-orang Perdana Menteri;
- (b) untuk menolak permintaan Perdana Menteri supaya di-bubarkan Parlimen yang ada; dan
- (c) untuk memanggil Majlis Rajaz supaya bersidang sa-mataz bagi membicharakan hak keutamaan, kedudukan kemuliaan dan darjah Rajaz Melayu dan apaz tindakan yang akan di-ambil dalam persidangan Majlis itu.

Di-sini ma'ana-nya walau pun Yang Di-Pertuan Agong mempunyai semua kuasa pemerintahan, boleh di-katakan hampir kesemua-nya sa-kali di-jalankan oleh Jema'ah Menteri atau di-jalankan oleh-nya sendiri atas nasihat Jema'ah Menteri itu. Jika kuasa itu di-jalankan oleh Jema'ah Menteri atau oleh sa-orang Menteri yang di-kuasakan oleh Jema'ah Menteri, Yang Di-Pertuan Agong berhak mendapat ma'lumat tentang pemerintahan negeri, kira-nya ma'lumat itu ada pada Jema'ah Menteri.⁴

Oleh kerana kuasa pemerintahan ini ada-lah di-jalankan oleh Jema'ah Menteri dan jikalau di-jalankan oleh Yang Di-Pertuan Agong sendiri ada-lah di-jalankan atas nasihat Jema'ah Menteri itu, maka tanggung-jawab dalam hal ini tidak-lah termesti-nya terletak pada Yang Di-Pertuan Agong, bahkan hendak-lah di-pikul oleh Menteri2 itu. Perlembagaan telah menguntokkan ia-itu Jema'ah Menteri itu ada-lah bersama2 bertanggung-jawab kapada Parlimen.⁵ Dengan sebab ini terkeluar-lah Yang Di-Pertuan Agong daripada beban dan tanggung-jawab pada segi politik mengenai perjalanan kuasa pemerintah itu. Kedudukan yang saperti ini-lah yang di-katakan bahawa Yang Di-Pertuan Agong itu ia-lah sa-orang Raja berperlembagaan (Constitutional monarchy); ia-itu Raja yang mempunyai kuasa yang terhad dan bukan-nya kuasa mutlak; dan mengenai kuasa ini dia hanya dudok di-atas takhta Kerajaan sahaja manakala pemerintahan-nya di-jalankan oleh Menteri2-nya.

Tanggung-jawab Jema'ah Menteri kapada Parlimen ada-lah merupakan ketertinggian Parlimen, kerana mereka terpaksa menjawab so'alan2 yang di-buat dalam Parlimen; dan ini tidak akan terchapai melainkan hendak-lah Menteri2 itu menjadi ahli bagi salah satu daripada Majlis Parlimen supaya membolehkan Menteri2 itu menjawab segala pertanyaan2 mengenai kuasa2 yang di-jalankan oleh Kementerian mereka masing2 atau oleh Jema'ah Menteri. Mengikut Per-

(4) Per. 40(1).

(5) Per. 43(3).

lembagaan⁶. Jema'ah Menteri itu ada-lah mengandongi sa-orang Perdana Menteri untuk mengetuai Jema'ah itu dan beberapa orang menteri lagi. Perdana Menteri ia-lah di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong daripada orang yang menjadi ahli Dewan Ra'ayat dan mempunyai kepercayaan lebeh daripada separoh ahliz Dewan itu. Orang yang menjadi warganegara Persekutuan dengan jalan masokan atau daftaran di-bawah Perkara 17 tidak boleh di-lantek menjadi Perdana Menteri.⁷ Menteri2 lain ada-lah di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri dan tiap2 orang Menteri itu hendak-lah menjadi ahli salah satu daripada kedua2 Majlis Parlimen itu.

Perdana Menteri itu memegang jawatan-nya sa-lagi dia mendapat kepercayaan lebeh daripada separoh ahliz Dewan Ra'ayat. Yang demikian, apabila dia tidak lagi mempunyai kepercayaan ini, maka hendak-lah ia meletakkan jawatan-nya supaya dapat Yang Di-Pertuan Agong melantek sa-orang Perdana Menteri lain. Tetapi walau pun ia telah hilang kepercayaan itu ia tidak termesti meletakkan jawatan-nya, jika Yang Di-Pertuan Agong membubarkan Parlimen atas permintaan Perdana Menteri itu. Di-sini apabila dia telah di-kalahkan dalam sa-suatu perbahathan dalam Parlimen, maka hendak-lah Perdana Menteri itu membuat salah satu daripada dua perkara ini, ia-itu:-

- (a) meletakkan jawatan-nya, yang mana semua Menteri2 lain mesti berhenti bersam2 dengan-nya; atau
- (b) menasihatkan Yang Di-Pertuan Agong supaya di-bubarkan Parlimen.

Sama ada di-bubarkan Parlimen itu atau tidak ini ia-lah satu kuasa yang boleh di-jalankan oleh Yang Di-Pertuan Agong atas budi bicaranya sendiri. Tetapi walau pun demikian, tentu-lah susah jika Yang Di-Pertuan Agong tidak menerima nasihat Perdana Menteri itu. Apabila Parlimen di-bubar, Perdana Menteri dan Menteri2 lain tidak-lah payah meletak jawatan melainkan mereka telah kalah dalam pilihanraya umum yang di-adakan berikuit dengan pembukaran Parlimen itu.

Sa-lain daripada mereka mesti meletak jawatan bersam2 dengan Perdana Menteri, apabila Perdana Menteri itu telah hilang kepercayaan

(6) Per. 43(2).

(7) Per. 43 (7) Per. 17 telah di-batalkan mulai daripada 1hb. Julai, 1963, oleh Act (Pindaan) Perlembagaan No.14t. 1962. Mengikut Per. 17, orang yang berumur 18 tahun ka-atas yang ada tinggal dalam Persekutuan pada Hari Merdeka boleh di-daftar menjadi warganegara jika ia tinggal dalam Persekutuan sa-lama 8 tahun dalam tempoh 12 tahun terdahulu dan hingga tarikh permohonan-nya, dan berkelakuan baik dan tahu bahasa Melayu yang mudah.

lebih daripada separoh ahli Dewan Ra'ayat, maka tiap2 orang Menteri lain ada-lah memegang jawatan atas kesukaan Yang Di-Pertuan Agong; ia-itu sa-saorang Menteri itu boleh di-luchutkan daripada jawatannya oleh Yang Di-Pertuan Agong jika di-nasihatkan demikian oleh Perdana Menteri. Tetapi Menteri2 itu dengan sendiri-nya boleh meletakkan jawatan mereka.

Dengan sebab tanggung-jawab Jema'ah Menteri kepada Parlimen itu ia-lah tanggung-jawab bersama, maka tiap2 orang Menteri hendak-lah menjalankan tugas-nya dengan bersatu hati, dan jikalau sa-saorang Menteri itu tidak puas hati atas sa-suatu keputusan atau polisi yang di-buat oleh Jema'ah Menteri maka hendak-lah ia berhenti daripada menjadi Menteri. Demikian-lah juga tiap2 polisi yang akan di-jalankan oleh sa-saorang Menteri itu mesti-lah boleh di-sokongi oleh Menteri2 yang lain. Yang demikian sa-belum daripada di-jalankan polisi itu hendak-lah Menteri itu binchangkan polisi itu dahulu dalam meshuarat Jema'ah Menteri. Dan lagi apabila berlaku sa-suatu fitnah mengenai Kementerian-nya atau terhadap diri-nya sendiri, sa-saorang Menteri itu hendak-lah meletakkan jawatan supaya terpelihara kedudukan Menteri2 yang lain. Dengan ini terpelihara-lah Jema'ah Menteri daripada mendapat undi tewas dalam Dewan Ra'ayat. Dari sini nyata-lah kepada kita bahawa perjalanan pemerintahan tidak-lah sangat2 mesti di-paksa dari luar, bahkan hendak-lah tiap2 mereka yang berkenaan menghormati peratoran2 itu. Jangan-lah nanti di-tiup wisil keluar padang baharu Menteri2 itu meletakkan jawatan. Jikalau mereka menanti kepada Yang Di-Pertuan Agong meluchutkan jawatan, sudah tentu Perlembagaan tidak boleh berjalan dengan lichin dand emokrasi ada-lah dalam bahaya, kerana demokrasi itu hanya boleh hidup jikalau orang bertanggung-jawab akan menghormati atoranz demokrasi. Ia-itu buat dahulu sa-belum di-perintah dan atoranz itu di-patohi dengan tidak menanti kepada apaz kekerasan dan desakan dari luar.

Dengan sebab Jema'ah Menteri itu bertanggung-jawab kepada Parlimen, ini ada-lah merupakan Parlimen itu tinggi dan satu daripada tugas2 Parlimen itu ia-lah untuk mengarahkan dasar2 dan polisi yang di-buat oleh Jema'ah Menteri. Tiap2 orang ahli Majlis Parlimen boleh menyo'al mana2 Menteri tentang hal ahwal Kementerian-nya. Bagitu-lah juga perbahathan boleh di-adakan mengenai sa-suatu hal ini jikalau satu notis meminta perbahathan itu di-beri tidak kurang daripada tempoh empat belas hari sa-belum daripada tarikh hendak di-

adakan perbahathan itu.⁸ Tetapi jikalau sa-suatu hal itu ada-lah perkara kemustahakan awam dan mesti di-binchangkan dengan sa-berapa segera, tiap2 sa-orang ahli Dewan Ra'ayat boleh-lah meminta supaya perbicharaan hal lain di-tanggohkan dan perkara yang mustahak itu di-binchangkan dahulu.⁹ Apabila pehak pemerintah telah kalah undi dalam sa-suatu perbahathan dalam Parlimen, maka undi itu ada-lah di-anggap sa-bagai undi tidak perchaya, dan Perdana Menteri serta Menteri2 yang lain mesti-lah meletakkan jawatan, melainkan Parlimen itu di-bubarkan oleh Yang Di-Pertuan Agong mengikut nasihat Perdana Menteri.¹⁰

Sungghoh pun di-katakan Parlimen boleh mengawal pemerintah dan boleh memaksa-nya supaya berhenti dengan chara undi tidak perchaya, hal ini hanya-lah benar, jikalau Jema'ah Menteri itu terdiri daripada beberapa parti politik dan tiap2 satu parti itu tidak mempunyai satu dasar yang boleh menyatukan mereka. Tetapi jika Jema'ah Menteri itu terdiri daripada satu parti atau champoran daripada beberapa buah parti yang mempunyai dasar yang tegoh, nampak-nya Jema'ah Menteri pula yang boleh mengawal Parlimen. Kerana Kerajaan yang mempunyai suara banyak (majority) yang terbesar boleh membuat serba-serbi dalam Parlimen dan boleh menewaskan manaz chabaran yang di-buat ka-atas-nya. Ini-lah dia hakikat demokrasi, ia-itu majority mempunyai kuasa-nya tetapi minority (pehak yang bersuara sedikit) hanya-lah berhak berkata2 sahaja. Akhir-nya kawalan Parlimen ka-atas Kerajaan dan tanggung-jawab Kerajaan kepada Parlimen ia-lah merupakan satu chara memerintah sahaja; ia-itu pemerentahan di-bawah perlembagaan itu ia-lah pemerentahan yang mendapat persetujuan Parlimen, dan persetujuan itu sentiasa di-dapati jika Kerajaan mempunyai majority.

Konsep tanggung-jawab pemerintah kepada Parlimen yang ada dalam Perlembagaan Malaysia ini ia-lah berasal daripada Perlembagaan United Kingdom, yang mana konsep ini ada-lah tergantung kepada adat resam perlembagaan-nya sahaja dan tidak tertulis. Tawarikh mengenai konsep ini telah di-jelaskan dalam Bab VI dan tidak-lah perlu di-ulangi di-sini.

(8) P.T. 27(3) D.R.

(9) P.T. 18 D.R.

(10) Per. 43(4).

BAB VIII

PENTADBIRAN

Pada hari ini tugas pemerentahan bukan-lah hanya untuk mengadakan keamanan dan ketenteraman awam sahaja, tetapi lebehz lagi untuk mentadbirkan bermacam2 perkara dan hal untuk faedah dan kemudahan ra'ayat. Tiap2 negara moden yang baharu munchul, pendirian negara-nya ia-lah pembangunan negara supaya ra'ayat jelata boleh chukup pakai, chukup makan dan ada bermacam2 kesenangan lagi. Dengan sebab ini sistem pentadbiran sudah menjadi rumit dan jika tidak di-ator dengan rapi neschaya akan menjadi bertambah kusut.

Untuk menjalankan tugasz ini, pentadbiran Kerajaan ada-lah di-jalankan dengan melalui beberapa buah pehak yang berkuasa awam. Pehak yang berkuasa awam ini ada-lah terbahagi kapada :—

- (i) beberapa buah Kementerian dan jabatan; dan
- (ii) beberapa perbadanan yang di-wujudkan oleh undang2.

Kementerian dan Jabatan.

Kerajaan yang ada sekarang mempunyai dua puluh buah¹ Kementerian. Tiap2 buah Kementerian itu di-ketuai oleh sa-orang Menteri yang menjadi ahli Jema'ah Menteri. Satengahz Kementerian yang besar ada pula di-bantu oleh Menteri Muda, Setia-usaha Parlimen dan Setia-usaha Politik. Untuk mengurangkan bilangan Menteri, ada beberapa

(1) Ministers of the Federal Government Order 1964. P.U. 143 t. 1964, dan Federal Government (Transfer of Functions) Ordinance, 1951 No. 15 t. 1951.

buah Kementerian di-letakkan di-bawah jagaan sa-orang Menteri sahaja. Menteri Muda ada-lah di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri.² Setia-usaha Parlimen dan Setia-usaha Politik ada-lah di-lantek oleh Perdana Menteri. Tiap2 orang yang di-lantek menjadi Menteri Muda hendak-lah orang yang menjadi ahli bagi salah satu daripada Majlis Parlimen; dan Setia-usaha Parlimen ada-lah terdiri daripada ahli Dewan Ra'ayat. Orang yang di-lantek menjadi Setia-usaha Politik tidak-lah mustahak menjadi ahli bagi manaz Majlis Parlimen, tetapi tidak-lah boleh ia menjadi ahli Perkhidmatan Awam Persekutuan, melainkan hendak-lah dia berhenti daripada memegang jawatan dalam perkhidmatan awam terlebih dahulu.

Perdana Menteri, Menteri, Menteri Muda, Setia-usaha Parlimen dan Setia-usaha Politik ada-lah di-kenali dengan erti kata ahli pemerintahan (*members of administration*).³ Kesemua mereka ini ia-lah dari golongan ahli politik dan semua-nya menjadi ahli bagi Dewan Ra'ayat atau Dewan Negara, melainkan Setia-usaha Politik sahaja yang tidak payah menjadi ahli kapada manaz Majlis Parlimen dan jawatan-nya pun boleh di-tamatkan oleh Perdana Menteri. Kesemua-nya mesti meletakkan jawatan apabila Perdana Menteri telah berhenti dengan sebab kalah dalam undi tidak perchaya. Tetapi kira-nya Parlimen itu telah di-bubarkan atas permintaan Perdana Menteri, maka Menteri2, Menteri Muda dan Setia-usaha Parlimen tidak-lah usah meletak jawatan melainkan mereka telah tidak lagi di-pilih dalam pilihanraya itu atau di-pilih tetapi tidak di-lantek sa-mula.

Gaji Perdana Menteri, Menteri, Menteri Muda dan Setia-usaha Parlimen ada-lah di-tetapkan oleh Parlimen dengan chara undang2;⁴ tetapi gaji bagi Setia-usaha Politik ada-lah di-tetapkan oleh Jema'ah Menteri sahaja.⁵ Gajiz mereka ini ada-lah di-bayar daripada wang yang di-untokkan oleh estimate dan di-bayar daripada Kumpulan Wang Yang Di-Satukan.

Tugas Menteri dalam sa-sabuaah Kementerian itu hanya-lah membuat keputusan mengenai polisi parti-nya, dan polisi yang diputuskan itu ada-lah di-laksanakan oleh pegawaiiz Kerajaan yang menjadi ahli Perkhidmatan Awam Persekutuan. Pegawaiiz ini tetap tinggal memegang jawatan, walau pun Menteri2 mereka telah berhenti

(2) Per. 43A.

(3) Per. 162.

(4) Act (Sara) Menteri, No. 63 t. 1957.

(5) Per. 43C(4).

dan di-ganti oleh Menteri2 lain. Dalam tiap2 Kementerian pegawai2 Kerajaan ada-lah terator saperti demikian. Sa-tinggi2 pegawai ia-lah Setia-usaha Tetap,^f kemudian Timbalan Setia-usaha Tetap, kemudian Ketua Penolong Setia-usaha dan beberapa Penolong Setia-usaha. Pegawai2 ini pula di-bantu oleh Penolong Pentadbiran dan beberapa orang kerani, juru-taip, juru trengkas, peon, jaga, driver dan tukang kebun. Dengan ini lengkap-lah kaki-tangan sa-sabua Kementerian itu.

Satengah2 Kementerian pula ada mempunyai beberapa buah jabatan pula di-bawah tanggongannya. Umpamanya di-bawah Kementerian Kewangan, terletak Jabatan Kastam dan Jabatan Hasil Dalam Negeri. Bagi Kementerian Dalam Negeri pula terletak Jabatan Polis, Penjara, Penchetak Kerajaan, Pendaftaran Negara, Imigeresen dan lain2-nya. Tiap2 Jabatan ini mengandongi pegawai keahlian (professional) dan di-ketuai oleh pegawai yang kadang2 terkenal sa-bagai Pengawal atau Pengarah.

Tiap2 pegawai kanan yang berkhidmat dalam sa-sabua Kementerian atau Jabatan bukan sahaja menolong Menteri mereka melaksanakan polisiz yang di-buat oleh Menteri atau Jema'ah Menteri, bahkan juga menolong merangkakan polisi, memberi nasihat dan pandangan kepada Menteri itu, supaya polisi yang hendak di-ambil itu di-halusi dengan chermat, dan terpelihara-lah Menteri itu dan rakan2-nya daripada kena so'al dan desakan dalam Parlimen. Kerana walau pun Kerajaan mempunyai majority dalam Parlimen, dan boleh menafikan segala desakan dan so'alan, sudah tentu tidak ada sa-orang Menteri atau sa-orang pegawai pun yang suka di-tanya2 mengenai-nya dan mengenai Kementerian-nya.

Boleh jadi so'al2 dan desakan dalam Parlimen membawa malu kepada Kementerian-nya atau Kementerian rakan2-nya dan juga seluruh Jema'ah Menteri, dengan sebab itu tiap2 sa-orang Menteri itu pada segi tiori ada-lah menjalankan tugas2-nya di-bawah anjoran Jema'ah Menteri, dan jika ia berkehendakkan kepada sokongan daripada Menteri2 lain maka hendak-lah dia membinchangkan hal itu dalam meshuarat Jema'ah Menteri dahulu.

Ketua Setia Usaha Negara.

Untuk membolehkan sa-sabua Kementerian itu berjalan dengan rapi-nya dan supaya mengelakkan daripada berlaku satu pekerjaan yang sa-rupa di-buat oleh dua tiga buah Kementerian, maka sa-orang pegawai

telah di-lantek menjadi Ketua Setia-usaha Negara. Pegawai ini ia-lah yang sa-habisz kanan sa-kali dalam Perkhidmatan Awam dan tugas-nya ia-lah mengeluarkan arahanz kepada pegawaiz kementerian dan jabatan kerajaan dan juga untuk mengadakan penyamaan (co-ordination) bagi semua Kementerian.

Ketua Setia-usaha Negara ada-lah menjadi sa-bagai Setia-usaha Jema'ah Menteri, Dari itu segala minit, kertasz meshuarat Jema'ah Menteri ada-lah di-siap oleh-nya atau atas nama-nya.

Bagaimana Jema'ah Menteri itu di-lantek telah kita nyatakan dalam Bab VII. Di-sini memadai-lah di-sebutkan ia-itu segala meshuarat Jema'ah Menteri ada-lah sulit dan keputusan-nya pun sulit. Tetapi sa-tengah daripada sa-tengah keputusan itu dapat kita ketahui kerana kadangz pada tiapz kali lepas meshuarat itu Perdana Menteri atau Timbalan-nya selalu membuat siaran akhbar.

Perbadanan Berkanun.

Walau pun tiapz buah Kementerian itu di-lengkapi dengan beberapa lapisan dan jenis pegawai, kerjaz yang boleh di-laksanakan oleh-nya ada-lah terhad. Dari itu untuk menyelenggarakan kerjaz yang khas dan penting, Kerajaan telah menubuhkan beberapa perbadanan berkanun dengan chara undangz. Sa-tengah daripada perbadanan ini ia-lah mithalnya Dewan Bahasa dan Pustaka untuk memajukan bahasa kebangsaan, Lembaga Letrik Negara untuk perbekalan letrik, Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan untuk memajukan ranchangan luarbandar, Majlis Amanah Ra'ayat untuk menaikkan taraf penghidupan bumiputera dan lainz perbadanan dengan bermacamz tujuan-nya yang tertentu.

Mengikut perlembagaan bagi sa-suatu perbadanan, polisi-nya ada-lah di-pegang oleh satu jema'ah, manakala menjalankan polisi itu ada-lah tugas bagi Pengarah atau Pengerusi perbadanan itu. Tiapz buah perbadanan di-beri kuasa memegang wang-nya sendiri dan memakai beberapa orang pegawai dan kaki-tangan, dan gajiz mereka ini ada-lah di-bayar oleh perbadanan itu daripada wang-nya sendiri. Biasa-nya polisi sa-sabuah perbadanan itu di-kawal oleh sa-orang Menteri yang berkenaan, yang demikian Menteri itu di-beri kuasa oleh undangz untuk mengeluarkan arahanz am supaya di-turut oleh perbadanan itu. Tentang kerja-nya sa-hariz tidak-lah boleh di-ganggu oleh Menteri. Dan lagi dengan sebab Menteri di-beri kuasa mengawal polisi perbadanan itu maka boleh-lah ia di-tanya dalam Parlimen mengenai perjalanan perbadanan itu. Umpama-nya kerap-kali kita mendengar beberapa so'alan

di-buat mengenai Lembaga Letrik Negara, Keretapi Tanah Melayu dan lain2-nya.

Pada segi undang2 sa-sabuah perbadanan itu di-anggap saperti sa-orang manusia biasa, dan dengan ini boleh-lah perbadanan itu membuat apa yang boleh di-buat oleh manusia biasa dan boleh memegang harta dan menda'awa dan di-da'awa. Tetapi pegawai2 yang memegang jawatan dalam-nya pun mesti-lah turut bersama2 boleh di-da'awa ka-dalam Mahkamah.

Tiap2 perbadanan mesti-lah mempunyai satu meterai (seal) yang mesti di-terakan ka-atas mana2 suratan dan suratchara yang di-buat oleh perbadanan itu.

PERPUSTAKAAN NEGARA MALAYSIA

Peguam Negara.

Tiap2 buah negara yang berjalan di-atas dasar dan panduan undang2 serba serbi-nya mesti-lah di-buat dan di-jalankan dengan mengikut undang2. Dari itu tiap2 polisi yang hendak di-rangkakan dan tiap2 tindakan yang telah di-ambil mesti-lah di-pereksa terlebih dahulu pada segi undang2. Jikalau tidak, sa-suatu tindakan itu akan membawa kapada kerugian besar kapada Kerajaan.

Dengan sebab ini-lah Perlembagaan Malaysia telah memperuntukkan ia-itu penasihat undang2 bagi Yang Di-Pertuan Agong, Jema'ah Menteri atau mana2 Menteri ia-lah sa-orang pegawai bergelar Peguam Negara.⁶

Peguam Negara ia-lah di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri, dan ia ada-lah sa-orang yang berkelayakan menjadi Hakim Mahkamah Persekutuan: ia-itu ia'ada-lah sa-orang warganegara dan mempunyai pengalaman sa-bagai sa-orang peguam sa-kurang2-nya sa-lama sa-puluh tahun, sa-belum daripada perlantekannya itu. Pengalaman-nya itu boleh jadi di-dapati dalam perkhidmatan kehakiman dan undang2 atau pun sa-bagai sa-orang peguambela dan chara, atau pun berchampor2; sa-tengah-nya dalam perkhidmatan kehakiman dan undang2 dan sa-tengah-nya sa-bagai peguambela dan chara.

Peguam Negara memegang jawatan atas kesukaan Yang di-Pertuan Agong, ia-itu dia boleh di-luchutkan daripada jawatan, jikalau di-fikirkan mustahak oleh Yang Di-Pertuan Agong. Dan lagi Peguam Negari tidak-lah termasuk dalam golongan pegawai2 yang terletak di-bawah

(6) Per. 145.

bidang kuasa Surohanjaya Perkhidmatan;⁷ bahkan pula dia telah menjadi sa-bagai sa-orang ahli bagi Surohanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang.⁸ Dengan sebab dia bukan pegawai dalam Perkhidmatan Awam dan dia hanya memegang jawatan atas kesukaan Yang Di-Pertuan Agong, maka tidak-lah dia berhak kepada perlindungan yang di-beri oleh Perlembagaan kepada pegawai dalam Perkhidmatan Awam. Yang demikian jika dia di-luchutkan daripada jawatan oleh Yang Di-Pertuan Agong tidak-lah dia boleh menda'awa kepada Mahkamah. Tetapi keadaan yang sa-macam ini hanya-lah di-kenakan kepada orang yang di-lantek menjadi Peguam Negara sa-lepas daripada tarikh 16hb. September, 1963.⁹ Gaji Peguam Negara ada-lah di-tetapkan oleh Yang Di-Pertuan Agong.

Sa-lain daripada menasihatkan hal undang2 kepada Kerajaan, Peguam Negara mempunyai tugas yang tertentu. Dia mempunyai kuasa yang di-jalankan atas budibichara-nya sendiri untuk memula, menjalan dan memberhentikan manaz perbicharaan dan da'awaan mengenai kesalahan jenayah. Tetapi dia tidak mempunyai kuasa mengenai kesalahan yang akan di-bicharakan dalam Mahkamah Sharaiah, Mahkamah orang bumi-putra atau Mahkamah Tentera. Di-bawah Kanun Peratoran Jenayah, Peguam Negara ada-lah di-jadikan sa-bagai Penda'awa Raya, yang mempunyai kuasa penoh tentang memula dan menjalankan da'awaan jenayah. Segala da'awaan ini di-buat di-atas nama-nya, walau pun da'awaan itu di-buat oleh beberapa orang pegawai lain: Timbalan Penda'awa Raya, pegawai Polis dan lain2, kerana dia-lah yang mewakili negara dalam da'awaan jenayah.

Ada-lah di-ingatkan di-sini ia-itu Peguam Negara itu bukan-lah sa-orang peguam yang memberi nasihat kepada orang awam. Untuk menasihatkan orang2 awam ia-lah tugas peguam2 yang bekerja sendiri (private lawyers). Tetapi jika sa-suatu perkara yang timbul dalam manaz perbicharaan mustahak di-tentukan sama ada perkara itu ia-lah hak atau tanggungan Kerajaan Persekutuan atau Negeri, maka atas permintaan pehak yang berguam boleh-lah Peguam Negara mengeluarkan satu perakuan menentukan perkara itu, dan perakuan ini akan di-terima

(7) Per. 132(4)(b).

(8) Per. 138(2)(b).

(9) Per. 145(6). 16hb September, 1963, ia-lah tarikh berjalan kuat-kuasa Per. 145 baharu. Per. 145 lama di-batalkan oleh Act (Pindaan) Perlembagaan, No. 10 t. 1960 Mengikut Per. 145 lama, Peguam Negara ia-lah sa-orang pegawai dalam Perkhidmatan Kehakiman dan Undang2 dan memegang jawatan sama seperti Hakim Mahkamah Persekutuan.

oleh Mahkamah dengan tidak bertanya lagi.¹⁰ Dan lagi Peguam Negara mempunyai kuasa tentang hal ahwal amanah untuk maksud kebajikan (trust for charitable purposes). Jika amanah ini telah pechah, Peguam Negara dengan sendiri boleh menjalankan da'awaan mengenai pechah amanah itu; dan jika da'awaan itu akan di-buat oleh orang lain, maka persetujuan daripada Peguam Negara hendak-lah di-dapati terlebih dahulu.¹¹

Untuk menjalankan tugas2-nya Peguam Negara mempunyai hak untuk beruchap (right of audience) dalam mana2 Mahkamah dalam Persekutuan dan mempunyai keutamaan atas orang2 lain yang hadir dalam Mahkamah itu. Peguam Negara ada-lah di-bantu oleh beberapa orang pegawai2 undang2 Persekutuan. Kesemua pegawai2 ini ia-lah ahli dalam Perkhidmatan Kehakiman dan Undang2. Di-antara mereka ini patut-lah di-sebut dua orang pegawai undang2 ia-itu Peguamchara Negara dan Penggubal Undang2 Parlimen.

Peguamchara Negara ia-lah bertugas sa-bagai penolong Peguam Negara dan dia-lah yang menjalankan tugas dan kuasa Peguam Negara,¹² apabila Peguam Negara itu tidak dapat menjalankan kerjaz-nya sebab sakit, chuti atau pergi ka-luar negeri dan sa-bagai-nya. Segala guaman2 kerajaan dalam Mahkamah ada-lah di-buat di-bawah anjoran-nya.

Penggubal Undang2 Parlimen ia-lah sa-orang pegawai undang2 yang menyiapkan rang undang2 yang akan di-kemukakan oleh Kerajaan ka-dalam Parlimen. Apabila Kerajaan berkehendakkan kepada sa-suatu undang2 untuk melaksanakan polisi2-nya, maka Kementerian yang berkenaan hendak-lah berhubung dengan Penggubal Undang2 Parlimen supaya di-gubalkan satu rang undang2 yang bersesuaian dengan polisi yang hendak di-laksanakan.

Apabila rang undang2 itu telah di-gubal dan di-persetujui oleh Jema'ah Menteri, baharu-lah ia di-bawa ka-dalam Dewan Ra'ayat untuk di-luluskan dan di-ambil segala tindakan supaya pada akhir-nya di-jadikan undang2.

(10) Per. 167(6).

(11) S. 9, Ordinance Da'awaan Kerajaan No. 58 t. 1956.

(12) Jadual Yang Kedua belas, dan s. 40A Ordinance No. 7 t. 1948.

BAB IX

PERKHIDMATAN AWAM

I. Prinsip tidak champor politik.

Perkhidmatan awam ada-lah merupakan sa-bagai kaki-tangan kerajaan untuk melaksanakan polisz yang di-tetapkan oleh kerajaan dan juga untuk memberi nasihat dan pandangan mengenai polisz yang akan di-tetapkan oleh kerajaan. Yang demikian amat-lah mustahak-nya bahawa ahli2 perkhidmatan awam itu hendak-lah bertugas dengan perasaan yang bebas, adil dan tidak takut. Keadaan ini tidak akan tercapai jika ahli2 perkhidmatan awam itu masok champor dalam politik. Prinsip ini ada-lah di-sebut dalam Penyata Meshuarat Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu yang di-adakan di-London dalam bulan Januari dan Februari. Penyata itu berbunyi demikian:—¹

"40. The first essential for ensuring an efficient administration is that the political impartiality of the public service should be recognized and safeguarded. Experience has shown that this is best secured by recognising the service as a corporate body owing its allegiance to the Head of State and so retaining its continuous existence irrespective of changes in the political complexion of the government of the day. The public service is necessarily and rightly subject to ministerial direction and control in the determination and execution of government policy, but in order to do their job effectively public servants must feel free to tender advice to Ministers,

(1) Malayan Constitutional Reports 1957 p.66.

without fear or favour, according to their conscience and to their view of the merits of the case.

41. One of the most essential ingredients of a contented and efficient service is that promotions policy should be regulated in accordance with publicly recognised professional principles. The service must feel confident that promotions will be determined impartially on the basis of official qualifications, experience and merit.....
42. Similarly, a reasonable security of tenure and an absolute freedom from the arbitrary application of disciplinary provisions are essential foundations of a public service
43. The most generally accepted method of ensuring the observance of the foregoing principles is by the establishment of an independent Public Service Commission.....”.

Prinsip yang terkandung dalam Penyata ini di-persetujui oleh Jawatan-kuasa Reid dan di-terima oleh Perlembagaan Malaysia. Keadaan neutrality ia-itu tidak berpehak kepada mana2 parti politik ada-lah menjadi asas kepada perkhidmatan awam negeri ini dan boleh-lah dikatakan sa-bagai satu daripada chirit Perlembagaan Malaysia. Ini bererti ia-itu pegawaiiz dalam perkhidmatan awam, baik pun askar, polis dan pegawai biasa, ada-lah tetap bekerja dan memegang jawatan mereka walau pun Perdana Menteri dan Menteri2 lain terpaksa berhenti dengan sebab kekalahan undi dalam Parlimen atau dalam Pilihanraya. Dan jika berlaku-nya peristiwa ini, tentu-lah sa-orang Perdana Menteri baharu dan beberapa orang Menteri2 lain akan di-lantek. Di-sini pegawaiiz dalam perkhidmatan awam di-kehendaki memberi perkhidmatan yang penoh kepada Menteri2 baharu ini, tidak kurang dan tidak lebeh sama-lah saperti perkhidmatan yang mereka beri kepada Menteri2 yang sudah berhenti itu. Keadaan ini susah hendak di-chapai melainkan sa-kurang2-nya pegawaiiz dalam perkhidmatan awam di-tegah daripada menchampori politik, dan ta'at setia mereka mesti di-tumpukan kepada perkhidmatan mereka. Mereka mesti berasa bangga di-atas perkhidmatan mereka. Peratoran Tataertib² telah menegahkan pegawaiiz dalam Bahagian I, II dan III daripada menchampori politik. Mereka tidak boleh ber-tanding dalam sa-barang pilihanraya, sama ada pilihanraya Parlimen, pilihanraya Dewan Negeri atau pilihanraya kepada Bandaran dan Majlis Tempatan, melainkan hendak-lah mereka berhenti dari pada menjadi

(2) G.O.D.18 dan 19.

pegawai dalam perkhidmatan awam. Tetapi sa-tengah daripada pegawai dalam bahagian IV dan buroh kasar boleh di-benarkan masuk bertanding dalam pilihanraya bagi Majlis Tempatan.

II. Jenis Perkhidmatan Awam.

Perkhidmatan Awam yang di-maksudkan oleh Perlembagaan ia-lah:—

- (a) Perkhidmatan Awam bagi Kerajaan Persekutuan;
- (b) Perkhidmatan Awam bagi Kerajaan Negeri;
- (c) Perkhidmatan Awam bersama bagi Kerajaan Persekutuan dan sa-buah atau beberapa buah Kerajaan Negeri atau perkhidmatan awam bersama bagi dua atau beberapa buah Kerajaan Negeri dengan tidak termasuk Kerajaan Persekutuan.⁽³⁾

Perkhidmatan Awam bagi Persekutuan ia-lah terdiri daripada:⁴

- (a) angkatan bersenjata;
- (b) perkhidmatan kehakiman dan undang2;
- (c) perkhidmatan awam yang 'am bagi Persekutuan;
- (d) pasokan polis; dan
- (e) perkhidmatan keretapi.

Mengikut Perlembagaan mereka yang tersebut di-bawah ini tidak-lah termasuk dalam perkhidmatan awam:—⁵

- (a) jawatan sa-bagai ahli pentadbiran bagi Persekutuan atau negeri, ia-itu Menteri, Menteri Muda, setia-usaha Parlimen, setia-usaha politik Menteri Besar, Ketua Menteri dan ahliz Meshuarat Kerajaan Negeri⁶;
- (b) Yang di-Pertua, Timbalan Yang di-Pertua bagi kedua2 Majlis Parlimen dan Dewan Negeri;

(3) Perkhidmatan ini ada-lah di-tubuhkan oleh undang2 Parlimen. Sa-tahu saya tidak ada lagi satu undang2 Parlimen di-buat mengenai hal ini. Jika sa-sorang pegawai dalam mans2 perkhidmatan awam, sama ada perkhidmatan awam Persekutuan atau perkhidmatan awam negeri telah di-tugaskan bekerja sa-bahagian-nya untuk maksud persekutuan dan sa-bahagian lagi untuk maksud negeri, bahagian gaji yang akan di-bayar kepada pegawai itu oleh Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri ada-lah di-tetapkan oleh satu perjanjian di-antara kedua2 Kerajaan itu. Jika tidak di-tetapkan oleh perjanjian bahagian gaji itu akan di-tetapkan oleh Surohanjaya Perkhidmatan Awam: Per 133. Semua Persetujuan mengenai hal ini yang di-buat sa-belum Merdeka ada-lah di-anggap berjailan kuat-kuasa-nya hingga di-ganti dengan perjanjian baharu: Per. 179.

(4) Per. 132(1).

(5) Per. 132(3).

(6) Per. 161.

- (c) Hakim Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Persekutuan;
- (d) ahli bagi mana2 Surohanjaya atau Majlis yang di-wujudkan oleh Perlembagaan Malaysia dan Perlembagaan Negeri;
- (e) jawatan2 diplomat Malaysia ka-negeri asing yang di-tetapkan oleh Yang Di-Pertuan Agong.⁷

Untuk mengasingkan beberapa jawatan daripada perkhidmatan awam, Perlembagaan telah membuat peruntukan supaya mengeluarkan beberapa jawatan daripada termasuk dalam perkhidmatan awam biasa. Tujuan-nya ia-lah supaya mengasingkan jawatan2 ini daripada terletak di-bawah bidang kuasa mana2 Surohanjaya Perkhidmatan. Jawatan2 ini⁸ ia-lah :—

- (a) Setia-usaha bagi Keduaz Majlis Parlimen dan kaki-tangan Parlimen;
- (b) Peguam Negara, atau Penasihat Undang2 Negeri, jika chara perlantikan dan pembuangan kerja-nya ada di-tetapkan oleh Perlembagaan Negeri, atau jika ia di-lantek daripada orang yang bukan pegawai dalam Perkhidmatan kehakiman dan Undang2; dan
- (c) kaki-tangan mengenai urusan Yang Di-Pertuan Agong, Raja dan Gabenor bagi sa-sabuaah negeri.

Semua ahli perkhidmatan awam itu di-bahagi kapada lima bahagian: ia-itu bahagian I, bahagian II, bahagian III, bahagian IV dan bahagian buroh kasar. Pegawaiz dalam bahagian I ia-lah pegawaiz yang mempunyai kelulusan tinggi dan tugas-nya banyak menggunakan otak. Bagi pegawaiz dalam bahagian I hingga IV, semua pegawaiz ini terbahagi pula kapada dua jenis: ia-itu pegawai berpenchen dan pegawai sementara, ia-itu tidak berpenchen. Pegawaiz berpenchen akan mendapat penchen apabila mereka bersara dengan sebab sampai umor bersara,⁹ manakala pegawai sementara pula tidak mendapat penchen apabila mereka berhenti daripada perkhidmatan, tetapi jika perkhidmatan-nya baik dan genap sapuluh tahun, mereka akan di-beri hadiah bersara atau hadiah yang di-tetapkan dalam satu konterek jika mereka itu pegawai yang berkhidmat mengikut konterek.

(7) Jika tidak ada ketetapan itu di-buat, jawatan diplomat ada-lah termasuk dalam perkhidmatan awam.

(8) Per. 132(4).

(9) Lihat Note (13): S. 8 Ordinance Penchen No.1 t.1951.

III. Kelayakan dan *sharatz* Perkhidmatan.

(a) Kelayakan:

Berkenaan dengan kelayakan bagi perlantikan ka-dalam perkhidmatan awam Persekutuan dan Perkhidmatan awam bersama dan *sharatz* mengenai perkhidmatan2 itu boleh-lah di-tetapkan oleh undang2 Parlimen atau peratoran2 yang di-buat oleh Yang di-Pertuan Agong.¹⁰ Pada masa ini tidak ada satu undang2 pun lagi yang di-luluskan oleh Parlimen mengenai kelayakan perlantikan dan *sharatz* perkhidmatan. Ada ta' ada hanya-lah undang2 penchen sahaja.¹¹ Berkenaan dengan kelayakan bagi perlantikan ka-dalam perkhidmatan awam negeri dan *sharatz* perkhidmatan itu ada-lah di-tetapkan oleh undang2 negeri atau peratoran yang di-buat oleh Raja atau Gabenor negeri itu.

(b) Gaji:

Gaji pegawai dalam perkhidmatan awam tidak di-tetapkan oleh undang2 khas, sa-bagaimana gaji2 Hakim, Menteri dan sa-bagai-nya, Gaji2 mereka ada-lah di-tetapkan oleh Kerajaan, ia-itu Jema'ah Menteri dari satu masa ka-suatu masa. Tangga gaji bagi tiap2 jenis jawatan dan kelayakan sa-saorang untuk di-lantek kepada sa-suatu jawatan itu boleh-lah di-dapati dalam sa-buah buku yang bernama *scheme of service* (Sekim Perkhidmatan). Gaji2 mereka ada-lah di-bayar daripada wang yang di-untokkan oleh peranggaran tiap2 tahun dan di-bayar daripada Kumpulan Wang yang di-satukan. Oleh kerana gaji2 mereka termasuk dalam peranggaran maka pada tiap2 tahun peruntukan ini akan di-binchang dan di-semak oleh Dewan Ra'ayat.

(c) Mewujudkan jawatan baharu:

Sa-bagaimana yang kita sudah tahu ia-itu pertadbiran itu pada hari ini ada-lah merupakan satu pertubohan yang rumit, kerana tugas kerajaan telah meluas kepada bermacam2 hal untuk memberi kesenangan kepada ra'ayat. Yang demikian tentu-lah Kerajaan mesti memakai ramai pegawai dan kaki-tangan. Dan dengan ini, jawatan2 baharu mesti-lah di-wujudkan untuk keperluan pentadbiran. Keputusan hendak mewujudkan jawatan2 baharu ada-lah di-buat oleh Jema'ah Menteri, tetapi oleh kerana wang mesti di-kehendaki bagi mengadakan sa-suatu jawatan, maka tiap2 satu rancangan hendak mengadakan jawatan baharu mesti-

(10) Per. 132(2).

(11) Ordinance Penchen. Tetapi kelayakan ini boleh di-dapati dalam buku Sekim Perkhidmatan.

lah mendapat persetujuan Perbendaharaan dan Jabatan Perkhidmatan Awam terlebih dahulu. Persetujuan Perbendaharaan ada-lah di-kehendaki kerana tiap2 jawatan itu ada-lah merupakan sa-bagai perbelanjaan dan ini hanya Perbendaharaan sahaja yang boleh menentukan. Bagitu-lah juga persetujuan Jabatan Perkhidmatan Awam di-anggapkan mustahak kerana sa-suatu jawatan yang baharu itu mesti-lah di-sesuaikan dengan jawatan2 yang sudah ada.

Kebebasan Kerajaan Negeri mewujudkan jawatan dan menaikkan gaji pegawai2 dalam perkhidmatan awam-nya ada-lah terhad. Jika sa-sabuaah Kerajaan Negeri hendak mewujudkan jawatan berpenchen yang bergaji lebeh daripada \$100/- sa-bulan, atau jawatan tidak berpenchen yang bergaji lebeh daripada \$400/- sa-bulan, atau jika Kerajaan itu hendak menaikkan gaji pegawai2-nya yang mana tanggungan Kerajaan Persekutuan mengenai penchen dan hadiah bersara akan menjadi bertambah, maka hendak-lah Kerajaan Negeri itu mendapat persetujuan terlebih dahulu daripada Kerajaan Persekutuan. Ini ia-lah kerana Kerajaan Persekutuan bertanggung-jawab tentang pembayaran penchen.¹²

(d) **Lama tempoh berjawatan:**

Sa-saorang pegawai dalam perkhidmatan awam itu boleh bekerja sampai ia chukup umur untuk bersara, melainkan sa-belum daripada itu ia sendiri telah berhenti atau di-luchutkan daripada jawatan-nya atau di-berhentikan daripada jawatan kerana jawatan itu telah di-hapuskan.

Umur bersara bagi sa-saorang pegawai itu, mengikut undangz penchen ia-lah:—¹³

- (a) 50 tahun, jika dapat kebenaran Kerajaan;
- (b) 55 tahun dengan tidak mendapat kebenaran itu; dan
- (c) 45 tahun bagi pegawai polis yang berpangkat rendah daripada A.S.P., pegawai penjara yang berpangkat rendah daripada Superintendent, atau jururawat lakiz yang bertugas di-rumah sakit otak, atau bagi pegawai2 perempuan.

(e) **Perluchutan jawatan:**

Tiap2 orang ahli perkhidmatan awam Persekutuan ada-lah memegang jawatan atas kesukaan Yang Di-Pertuan Agong dan tiap2 orang ahli

(12) Per. 112.

(13) S. 8: Ordinance Penchen Bil. 1/1951.

perkhidmatan awam negeri ada-lah memegang jawatan atas kesukaan Raja atau Gabenor.¹⁴ Ini ma'ana-nya segala2-nya tentang jawatan-nya bergantung kepada kehendak polisi awam.¹⁵ Sebab itu-lah gaji2 mereka mesti di-binchang dan di-luluskan oleh Parlimen pada tiap2 tahun. Dan lagi oleh kerana mereka memegang jawatan atas kesukaan Yang Di-Pertuan Agong, maka jawatan mereka boleh di-luchutkan oleh Kerajaan dengan beralaskan apa2 sebab sa-kali pun,¹⁶ dan mereka tidak berhak menda'awa kepada mahkamah supaya di-batalkan perluchutan jawatan-nya itu. Mahkamah menganggapkan bahawa hal ahwal perkhidmatan awam ia-lah terta'alok kepada bidang kuasa Pemerintah yang mana tidak termesti-nya di-champor-tangan oleh Mahkamah. Jadi di-sini pada segi undang2 ahli2 perkhidmatan awam ada-lah seperti dudok di-atas hujung tandok; mereka boleh di-berhentikan kerja bilaz masa yang di-kehendaki sahaja. Tetapi sungguh pun demikian, pada segi praktik kedudukan mereka ada-lah lebeh terjamin lagi daripada kedudukan pekerja2 yang lain. Ini ia-lah kerana di-sebabkan oleh adat resam perlembagaan dan undang2 mengenai perkhidmatan awam dan jua oleh konsep keadilan asli (natural justice) yang terkandung dalam Perkara 135.

Konsep ini di-tuliskan ka-dalam Perlembagaan ia-lah untuk memberi perlindungan kepada pegawai2 dalam perkhidmatan awam daripada kuasa leluasa (arbitrary power) yang di-punyai oleh Kerajaan. Mengikut Perkara 135, tiap2 sa-orang pegawai Kerajaan itu tidak dapat di-luchutkan daripada jawatan atau di-turunkan pangkat-nya melainkan:—

- (i) pehak yang berkuasa mengenai hal ini jangan-lah rendah daripada pehak yang berkuasa melantekkan dia; dan
- (ii) dia hendak-lah di-beritahu sebab2 chadangan perluchutan jawatan itu atau chadangan menurunkan pangkat-nya, dan dia mesti-lah di-beri peluang untuk membela diri-nya.

Jika perlindungan ini tidak di-beri kepada ahli2 perkhidmatan awam, maka boleh-lah ia, jika tidak puas hati, menda'awa ka-Mahkamah Tinggi supaya di-ishtiharkan bahawa tindakan yang telah di-ambil oleh

(14) Per. 132(2A).

(15) Per. 132(2A).

(16) *Terrell v. S.S. for Colonies* (1953) 2 QB 482; *Dunn v. The Queen* 1895 1 QB 116; *Gould v. Stuart* (1896) A.C. 575; *Shenton v. Smith* (1895) A.C.229.

Kerajaan ka-atas-nya ada-lah tidak sah, kerana melanggar Perlembagaan. Dalam Mahkamah beberapa perkara akan menjadi so'alan. Apa-kah erti lynch jawatan dan apa-kah erti memberi peluang. Memberhentikan sa-orang pegawai yang berkhidmat dalam perhubungan tidak berm'ana melynch jawatan.¹⁷ Dan memberi peluang itu berm'ana ia-itu sa-saorang pegawai itu hendak-lah di-beritahu segala keterangan2 ka-atas-nya supaya dapat ia membela diri-nya.¹⁸

Sebab2 dan charaz hendak melynch sa-saorang ahli perkhidmatan awam ada-lah terkandung dalam Peratoran Am.¹⁹ Peratoran ini telah menentukan beberapa sebab yang membolehkan Kerajaan mengambil tindakan ka-atas sa-saorang ahli perkhidmatan. Di-antara-nya ia-lah:—

- (1) kerana ia di-sabitkan salah oleh Mahkamah bahawa ia telah melakukan satu kesalahan jenayah;
- (2) kerana berhutang terlampau banyak dan menerima hadiah2 daripada orang;
- (3) kerana melakukan sa-suatu perbuatan yang boleh membawa perkhidmatan awam kepada kekejian;
- (4) kerana melakukan sa-suatu perbuatan yang boleh menjadi pertelengkahan di-antara kepentingan-nya dengan kepentingan awam; dan
- (5) kerana beberapa sebab lagi.

Jikalau sa-suatu tindakan hendak di-jalankan ka-atas sa-saorang ahli perkhidmatan, maka pehak yang berkuasa tata-tertib (Surohanjaya Perkhidmatan yang berkenaan) akan melantek sa-orang pegawai kanan atau satu jawatan-kuasa yang mengandongi tiga orang pegawai kanan untuk menyiasat dan melaporkan kepada pehak yang berkuasa tata-tertib itu. Jikalau di-dapati bahawa tuduhan2 ka-atas sa-saorang ahli perkhidmatan awam itu benar, maka baharu-lah di-buat satu pertudohan ka-atas-nya dan di-minta ia menjawab pertudohan itu. Pertudohan itu boleh di-jawab dengan surat atau dengan jalan sendiri hadir bersama2 dengan peguam-nya jika peguam-nya di-benar hadir. Pada menjawab pertudohan itu sa-saorang ahli perkhidmatan awam ada mempunyai hak memeriksa saksi2 dan membuat rayuan.

(17) Munusamy (1960) M.L.J.220.

(18) Kanda Singh (1962) M.L.J.169.

(19) G.O.D.

Apabila pehak yang berkuasa tata-tertib telah berasa puas hati bahawa sa-saorang ahli perkhidmatan awam itu tidak lagi patut berkhidmat, maka boleh-lah ahli perkhidmatan awam itu di-luchutkan daripada jawatan-nya. Jikalau tidak puas hati, tindakan yang di-jalankan itu tamat-lah sa-takat itu sahaja, melainkan pehak yang berkuasa tata-tertib hendak menjatuhkan hukum² yang lain, seperti di-tahan kenaikan gaji dan sa-bagai-nya. Keputusan ini tidak-lah boleh di-chabar [dalam mahkamah, melainkan pehak yang tidak puas hati itu dapat membuktikan bahawa keputusan itu di-buat dengan hati yang tidak ikhlas - (Without good faith).

(f) **Majlis Whitley Negara:**

Sa-lain daripada itu untuk mengelokan perkhidmatan dan mengelokan daripada perasaan tidak puas hati di-kalangan ahli² perkhidmatan awam, ada di-tubuhkan satu badan (machinery) untuk di-adakan perundingan di-antara ahli² perkhidmatan awam dengan Kerajaan mengenai sharatz perkhidmatan dan gaji² mereka. Badan ini di-panggil Majlis Whitley Negara dan mengandongi dua pehak. Satu pehak untuk kaki-tangan Kerajaan (staff side) dan satu pehak lagi di-panggil pehak pegawai (official side) yang menjadi sa-bagai wakil Kerajaan. Keputusan yang di-buat oleh Majlis ini di-siarkan dalam surat pekeliling keluaran Jabatan Perjawatan dan kuat-kuasa-nya di-ikut sa-bagai undang² khas bagi perkhidmatan awam.

(g) **Undang² Perkhidmatan Awam:**

Undang² mengenai perkhidmatan awam boleh di-dapati dalam Peratoran 'Am dan Peratoran Kewangan yang di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong, dan dalam beberapa surat pekeliling yang di-keluarkan oleh Perbendaharaan, Jabatan Perdana Menteri, Jabatan Perjawatan, Pesuruhjaya Perkhidmatan Awam dan beberapa Kementerian dan Jabatan lagi. Peratoran² dan surat² pekeliling ini hendak-lah di-patohi oleh tiap² ahli Perkhidmatan awam sa-bagaimana undang² biasa. Tetapi Peratoran² dan surat² pekeliling ini di-anggapkan oleh Mahkamah sa-bagai satu perkara yang di-luar bidanguasa Mahkamah,²⁰ dan di-anggapkan oleh-nya sa-bagai tidak mengikatkan Kerajaan.

(20) Mohd. Hussein v. Hyderabad AIR (1953) Hyd. 298; Lilawati AIR 1952 Madhy Bh.105; Rangchhari AIR 1937 P.C.27; Venkata Rao AIR 1937 P.C.31.

IV. Surohanjaya Perkhidmatan.

Untuk mengasingkan pegawaiiz dalam perkhidmatan awam daripada politik supaya dapat mereka menjalankan tugas2 mereka dengan bebasnya, Perlembagaan telah menubuhkan empat buah Surohanjaya Perkhidmatan bagi mentadbirkan hal ahwal mengenai perkhidmatan awam. Surohanjaya Perkhidmatan ini ia-lah:—

- (a) Surohanjaya Perkhidmatan Awam;
- (b) Surohanjaya Perkhidmatan Penghakiman dan Undang2;
- (c) Surohanjaya Perkhidmatan Polis;
- (d) Surohanjaya Perkhidmatan Kereta Api.

Sa-lain daripada itu Perlembagaan telah juga membenarkan undang2 Negeri (melainkan Penang dan Melaka sahaja) menubuhkan Surohanjaya Perkhidmatan bagi mentadbirkan hal ahwal perkhidmatan awam negeri itu. Jika sa-sabuah Negeri itu tidak menubuhkan Surohanjaya itu, maka hal ahwal perkhidmatan awam negeri ini akan terta'alok di-bawah bidang kuasa Surohanjaya Perkhidmatan Awam bagi Persekutuan.²¹

Dalam Bab ini kita hanya-lah akan bincangkan Surohanjaya Perkhidmatan bagi Persekutuan.

(a) Surohanjaya Perkhidmatan Awam:

Bidangkuasa Surohanjaya ini ada-lah meliputi orang2 yang berkhidmat dalam perkhidmatan awam, perkhidmatan bersama bagi Persekutuan dengan Negeri, dan perkhidmatan awam Negeri Pulau Pinang dan Melaka, dan perkhidmatan awam negeri lain, sa-takat mana yang di-beri oleh undang2 negeri itu. Surohanjaya ini mempunyai sa-orang Pengerusi, sa-orang Timbalan Pengerusi dan tidak kurang daripada empat orang tetapi tidak lebeh daripada dua belas orang ahli biasa. Kesemua mereka ini ia-lah di-lantek oleh Yang di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri sa-lepas di-bincangkan perlantekan itu dalam Majlis Rajaz.²²

(21) Per. 139(2). Semua Negeriz melainkan Negeri Sembilan, Pulau Pinang dan Melaka, ada mempunyai Surohanjaya Perkhidmatan Awam-nya sendiri. Hal ahwal perkhidmatan awam bagi ketiga2 buah negeri ini ada-lah di-letak di-bawah bidangkuasa Surohanjaya Perkhidmatan Awam. Bidangkuasa Surohanjaya itu di-lanjutkan ka-Negeri Sembilan oleh Enactment Negeri itu No. 5 t. 1959, manakala bidangkuasa-nya telah di-panjangkan ka-Pulau Pinang dan Melaka oleh Per. 139(1).

(22) Per. 139(4).

(b) **Surohanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang:**
Surohanjaya ini mempunyai bidang kuasa ka-atas pegawai2 dalam Perkhidmatan Kehakiman dan Undang.

Surohanjaya ini ia-lah terdiri daripada²³:—

- (i) Pengerusi Surohanjaya Perkhidmatan Awam yang menjadi sa-bagai Pegerusi Surohanjaya ini;
- (ii) Peguam Negara; dan
- (iii) sa-orang atau lebih daripada sa-orang ahli yang di-lantek oleh Yang di-Pertuan Agong sa-lepas daripada di-binchangkan perlantekan itu dalam Majlis Rajaz, dan orang yang layak di-lantek itu ia-lah orang yang sedang atau sudah menjadi Hakim Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi.

(c) **Surohanjaya Perkhidmatan Polis:**

Surohanjaya ini mempunyai bidang kuasa atas orang2 yang berkhidmat dalam Pasokan Polis dan ada-lah terdiri daripada²⁴:—

- (i) Menteri yang bertanggung-jawab dalam hal ahwal polis menjadi sa-bagai Pengerusi Surohanjaya ini;
- (ii) Pegawai Polis yang mempunyai perentah umum atas seluruh pasokan Polis;
- (iii) Setia-usaha kepada Kementerian yang bertanggung-jawab dalam hal ahwal Polis;
- (iv) sa-orang ahli Surohanjaya Perkhidmatan Awam yang di-lantek oleh Yang di-Pertuan Agong; dan
- (v) tidak kurang daripada dua tetapi tidak lebih daripada empat orang ahli lain yang di-lantek oleh Yang Di-Pertua Agong.

(d) **Surohanjaya Perkhidmatan Keretapi:**

Surohanjaya ini mempunyai bidang kuasa ka-atas semua orang yang berkhidmat dalam Perkhidmatan Keretapi, Surohanjaya ini mengandongi:—²⁵

- (i) Pengerusi;
- (ii) Timbalan Pengerusi; dan

(23) Per. 138(2).

(24) Per. 140(3).

(25) Per. 141(2).

- (iii) tidak kurang daripada dua tetapi tidak lebih daripada enam orang ahli biasa.

Semua mereka ini di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri sa-lepas di-binchangkan perlantekan itu dalam Majlis Raja2. Sa-orang daripada ahliz Surohanjaya ini hendak-lah di-lantek daripada ahliz Surohanjaya Perkhidmatan Awam, dan dua orang daripadanya hendak-lah di-lantek daripada orang2 yang mempunyai pengalaman dalam pentadbiran keretapi, jika ada.

Untuk menjauhkan perkhidmatan awam daripada politik jua, orang2 yang di-ator di-bawah tidak boleh di-lantek menjadi ahli Surohanjaya Perkhidmatan:—²⁶

- (a) Ahli Dewan Ra'ayat, ahli Dewan Negara dan ahli Dewan Negeri;
- (b) pegawai2 dalam perkhidmatan awam;
- (c) pegawai dan orang2 yang bekerja dengan pehak yang berkuasa tempatan, atau perbadanan atau mana2 pehak yang berkuasa yang di-wujudkan oleh undang2 untuk maksud awam;
- (d) ahli persatuan pekerja atau badan atau persatuan yang berhubung dengan persatuan pekerja itu.

Tiap2 ahli Surohanjaya Perkhidmatan ada-lah di-lantek untuk tempoh lima tahun,²⁷ tetapi ia boleh di-lantek untuk kurang daripada tempoh itu, jika Yang Di-Pertuan Agong fikirkan patut sa-telah menimbangkan nasihat Perdana Menteri. Dan jika tamat tempoh perlantekan itu, sa-saorang ahli Surohanjaya itu boleh di-lantek sa-mula melainkan ia tidak lagi mempunyai kelayakan untuk menjadi ahli Surohanjaya Perkhidmatan. Sa-belum daripada menjalankan tugas-nya, sa-saorang ahli Surohanjaya itu hendak-lah mengangkat sumpah²⁸ ta'at setia kapada Persekutuan di-hadapan sa-orang Hakim Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi.

Ahliz Surohanjaya Perkhidmatan tidak boleh di-luchutkan daripada jawatan mereka sa-belum tamat perlantekan-nya melainkan atas sebab2 yang tertentu dan mengikut chara dan atoran hendak meluchutkan sa-

(26) Per. 142(1) dan (2).

(27) Per. 143.

(28) Per. 142(6).

saorang Hakim Mahkamah Persekutuan.²⁹ Ini berma'ana-lah yang mereka ini hanya-lah boleh di-luchutkan daripada jawatan sa-telah satu penyiasaan telah di-buat oleh satu Jema'ah Hakim yang mengandongi lima orang Hakim dan Jema'ah ini telah membuat shor supaya sa-saorang ahli itu di-luchutkan daripada jawatan-nya. Yang demikian harus mereka2 ini tidak terluchut daripada jawatan-nya.³⁰

Untok membolehkan ahli2 Surohanjaya Perkhidmatan menjalankan tugas2-nya dengan bebas, gaji2 dan elaun mereka ada-lah di-tetapkan oleh undang2 persekutuan dan di-bayar daripada Kumpulan Wang Yang di-Satukan dengan tidak di-binchangkan lagi. Gaji2 itu di-kenakan sa-bagai hutang ka-atas Kumpulan Wang itu. Dan juga gaji2 dan elaun2 mereka itu tidak boleh di-kurangkan sa-lagi mereka menjadi ahli, tetapi boleh di-tambah.³¹

Tugas sa-suatu Surohanjaya Perkhidmatan itu ia-lah untok membuat perlantekan ka-dalam perkhidmatan awam, menetap dan meletakkan pegawai2 ka-dalam bahagian penchen, menaik dan menurunkan pangkat pegawai2 dalam perkhidmatan itu, dan mengambil tindakan tata-tertib (discipline) ka-atas pegawai2 yang membuat kesalahan dan melanggar peratoran2 kerja dan tata-tertib.³²

Pada menjalankan tugas2 dan kuasa2-nya, sa-suatu Surohanjaya Perkhidmatan itu boleh mewakilkan kuasa2-nya kepada sa-saorang pegawai atau kepada sa-suatu jema'ah pegawai, dan kuasa2 yang di-wakilkan itu hendak-lah di-jalankan di-bawah arahan dan kawalan Surohanjaya Perkhidmatan itu.³³

Sa-lain daripada itu Parlimen boleh membuat undang2³⁴ dan Yang Di-Pertuan Agong boleh membuat peratoran supaya kuasa2 yang di-punyai oleh sa-suatu Surohanjaya Perkhidmatan itu di-jalankan oleh sa-saorang pegawai atau suatu jema'ah pegawai, tetapi syarat-nya, kuasa2 ini bukan-lah kuasa untok perlantekan kali yang pertama kepada jawatan berpenchen atau untok menaikkan pangkat. Dan jika sa-saorang pegawai tidak puas hati dengan sebab penjalanan kuasa oleh sa-saorang pegawai

(29) Per. 142(1)(c).

(30) Per. 125(4).

(31) Per. 143(2) dan (3) dan Ordinance Surohanjaya Perkhidmatan, 1957 No.74 t. 1957.

(32) Per. 144(1).

(33) Per. 144(6).

atau jema'ah pegawai, maka boleh-lah ia merayu kepada Surohanjaya itu sendiri dalam tempoh dan mengikut chara yang di-tetapkan oleh undangz atau peratoran itu. Dan Surohanjaya itu akan membuat keputusan yang menasabah dan patut.³⁴

Baharuz ini oleh kerana hendak menguatkan tindakan tata-tertib dalam perkhidmatan awam, Perlembagaan telah di-pinda³⁵ supaya membolehkan satu jema'ah pegawai yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong menjalankan kuasaz Surohanjaya Perkhidmatan Awam, tetapi syarat-nya kuasaz itu bukan-lah kuasa perlantekan pertama kali kepada jawatan berpenchen. Dan sa-lagi kuasa ini di-jalankan oleh jema'ah pegawai, sa-lama itu-lah Surohanjaya Perkhidmatan Awam tidak boleh menjalankan kuasaz itu. Barang siapa yang tidak puas hati mengenai perjalanan kuasa ini boleh-lah membuat rayuan kepada satu jema'ah rayuan yang juga di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong. Untuk melaksanakan pertukaran kuasa ini, Yang Di-Pertuan Agong telah di-beri kuasa membuat peratoran mengenai perlantekan dan perjalanan jema'ahz ini.

Untuk mengambil kesempatan ini dua peratoran telah di-buat oleh Yang di-Pertuan Agong, ia-itu :— Peratoran Lembaga Naik Pangkat bagi Perkhidmatan Awam, 1967,³⁶ dan Peratoran Lembaga Tata-tertib bagi Perkhidmatan Awam, 1967.³⁷

Peratoran Naik Pangkat bagi Perkhidmatan Awam, 1967, telah menubuhkan beberapa buah Lembaga Penaik-pangkat yang terdiri daripada pegawai kanan dalam Perkhidmatan Awam. Lembaga2 ini mempunyai tugas dan bidang kuasa untuk menaikkan pangkat pegawai2 dalam perkhidmatan awam yang am (general public service) dan pegawai2 dalam perkhidmatan awam bersama bagi Persekutuan dan Negeri. Keputusan yang di-buat oleh sa-sabua2 Lembaga ini boleh-lah di-rayukan kepada satu Lembaga Rayuan yang tertentu. Peratoran ini telah menubuhkan empat buah Lembaga Rayuan, sa-buah Lembaga bagi pegawai2 dalam bahagian I, sa-buah bagi pegawai2 dalam bahagian II, sa-buah bagi pegawai2 dalam bahagian III dan sa-buah bagi pegawai2 dalam bahagian IV. Keputusan rayuan yang di-buat oleh tiap2 buah Lembaga Rayuan ini ada-lah mu'tamad.

(34) Per. 144(5A).

(35) Per. 144(5B).

(36) P.U. 291 t. 1967.

(37) P.U. 292 t. 1967.

Peratoran Lembaga Tata-tertib bagi Perkhidmatan Awam, 1967, menubuhkan beberapa buah Lembaga Tata-tertib yang mempunyai bidang kuasa ka-atas pegawai2 dalam perkhidmatan awam dan pegawai2 dalam perkhidmatan bersama. Tetapi Lembaga Tata-tertib ini tidak mempunyai kuasa ka-atas pegawai yang menjawat atau memangku jawatan Ketua Setia-usaha Negara, Setia-usaha Tetap Perbendaharaan dan Pengarah Perjawatan. Sa-sabuaah Lembaga Tata-tertib itu terdiri daripada pegawai2 kanan dalam perkhidmatan awam. Bidang kuasa yang di-punyai oleh Lembaga Tata-tertib bagi pegawai dalam bahagian I, II dan III tidak-lah meliputi kepada membuang kerja, menurun pangkat atau menahankan kenaikan gaji. Lembaga Tata-tertib yang mempunyai kuasa2 ini ia-lah terhad kepada Lembaga Tata-tertib bagi pegawai2 rendah dalam bahagian IV dan pegawai2 dalam Bahagian Buroh Kasar. Tiap2 keputusan yang di-buat oleh sa-sabuaah Lembaga Tata-tertib itu boleh-lah di-rayukan kepada Lembaga Rayuan Tata-tertib yang berkenaan. Bagi pegawai dalam tiap2 bahagian ada mempunyai sa-buah Lembaga Rayuan. Lembaga Rayuan ini terdiri daripada pegawai2 kanan, tetapi Lembaga Rayuan bagi pegawai2 dalam bahagian I mempunyai Pengerusi Surohanjaya Perkhidmatan Awam sa-bagai Pengerusi Lembaga itu. Dan lagi apabila Lembaga Tata-tertib bagi pegawai2 rendah dalam bahagian IV dan Bahagian Buroh Kasar akan mendengar rayuan mengenai buang kerja, Lembaga ini akan di-pengerusikan oleh Pengerusi Surohanjaya Perkhidmatan Awam. Di-sini nampak-nya undang2 ini dengan tidak sengaja menjadi kusut, kerana kuasa tata-tertib yang sa-benar masih lagi di-punyai oleh Surohanjaya Perkhidmatan Awam, walau pun Perkara 144(5B) dan Peratoran ini chuba memindahkan kuasa itu kepada Lembaga Tata-tertib. Sa-lain daripada ini keputusan2 yang di-buat oleh sa-sabuaah Lembaga Tata-tertib itu ada-lah mu'tamad.

V. Angkatan Bersenjata.

Angkatan bersenjata, ia-itu angkatan tentera darat, laut dan udara, ada-lah satu daripada kakitangan Kerajaan yang mustahak untok menchegehakkan musuh dalam dan luar negeri. Dari itu angkatan bersenjata itu ada-lah satu daripada kumpulan2 perkhidmatan awam persekutuan, dan ada-lah di-letakkan oleh Perlembagaan di-bawah bidang kuasa Majlis Angkatan Bersenjata. Majlis ini ada-lah terdiri daripada:—³⁸

(38) Per. 137(3).

- (a) Menteri yang bertanggung-jawab mengenai hal ahwal pertahanan menjadi sa-bagai Pengerusi Majlis itu;
- (b) sa-orang ahli yang mewakili Rajaz Melayu, yang di-lantek oleh Majlis Rajaz;
- (c) Ketua Turus Angkatan Bersenjata yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong;
- (d) Setia-usaha Kementerian Pertahanan yang menjadi sa-bagai setia-usaha bagi Majlis itu;
- (e) Dua orang pegawai turus bagi Angkatan Bersenjata Persekutuan yang jua di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong;
- (f) sa-orang pegawai kanan bagi angkatan Laut Persekutuan yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong;
- (g) sa-orang pegawai kanan bagi angkatan udara yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong; dan
- (h) dua orang pegawai tambahan, sama ada pegawai askar atau pegawai biasa, yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong.

Majlis Angkatan Bersenjata ini ada-lah bertanggung-jawab³⁹ kapada kuasa am Yang Di-Pertuan Agong mengenai pemerentahan, tara-tertib (discipline) dan pentadbiran ka-atas angkatan bersenjata dan beberapa perkara lagi yang bersangkutan dengan angkatan bersenjata, tetapi bukan-lah perkara2 yang berkait dengan penggunaan angkatan bersenjata itu. Maka dengan kuasa ini-lah beberapa perintah dan peratoran2 telah di-buat mengenai tata-tertib, syarat bekerja sa-saorang askar dan beberapa perintah lagi yang mana kesemua-nya di-kenali dengan nama undang2 tentera.

Mengada dan memelihara angkatan bersenjata tentu-lah berkehendakkan wang yang banyak, walau pun angkatan itu tidak besar. Walau macham mana sa-kali pun tidak-lah dapat di-nafikan lagi betapa mustahak-nya bagi sa-sabuaah negara itu mempunyai angkatan bersenjata-nya sendiri untuk sa-kurang2-nya mempertahankan kemerdekaan-nya. Oleh kerana wang terpaksa di-kehendaki dan kuasa2 lain mesti di-beri ka-atas Kerajaan, maka tiap2 penubohan sa-suatu pasokan dalam angkatan bersenjata hendak-lah di-benarkan oleh undang2. Mithal-nya Askar Melayu Diraja ada-lah di-tauliahkan oleh Enactment Askar Melayu.⁴⁰ Askar Persekutuan ada-lah di-wujudkan di-bawah Ordinance Askar

(39) Per. 137 (1).

(40) NMB Bab 42.

Persekutuan,⁴¹ manakala Ordinance Pasokan Tentera⁴² telah memberi kuasa kepada Kerajaan untuk mewujudkan beberapa pasokan tentera yang lain daripada yang tersebut.

Gajiz askar dan pegawaiiz mereka dan segala perbelanjaan mengenai angkatan bersenjata ada-lah di-bayar daripada wang yang di-untukkan kepada Kementerian Pertahanan dalam peranggaran pada tiap2 tahun oleh Parlimen.

VI. Penyudah.

Kedudukan pegawaiiz dalam perkhidmatan awam sa-bagaimana yang kita dapati ia-lah mereka memegang jawatan di-atas kesukaan Yang Di-Pertuan Agong. Tetapi untuk melindungi mereka daripada kuasa leluasa yang mungkin akan timbul jika pegawai itu bertugas dengan bebas, Perlembagaan telah memberi kepada mereka tiga perlindungan:—

- (i) mereka di-letak di-bawah bidang kuasa Surohanjaya Perkhidmatan yang bebas;
- (ii) mereka tidak boleh di-buang kerja atau di-turunkan pangkat melainkan oleh pehak yang berkuasa yang tidak rendah daripada pehak yang berkuasa melantekkan-nya dan mereka berhak membela diri supaya jangan di-buang kerja atau di-turunkan pangkat-nya;
- (iii) pegawaiiz awam dalam tingkatan yang sama hendak-lah di-beri layanan yang sama dengan tidak ada apa2 perbezaan, melainkan apa yang di-dapati dalam syarat perkhidmatan mereka sahaja.⁴³

Peruntokan2 ini hanya-lah untuk melindungi pegawaiiz daripada kuasa leluasa (arbitrary power) yang di-punyai oleh Kerajaan. Tetapi jika pegawaiiz sendiri telah menunjukkan keadaan yang tidak bertanggung-jawab yang akan merosakkan perkhidmatan awam, maka tidak-lah boleh di-salahkan jika perlindungan itu telah di-usek. Yang demikian, ter-pulang-lah kepada pegawaiiz sakalian untuk menunjokan sikap yang bertanggung-jawab, yang menasabah dengan ta'at setia mereka kepada negara dan Yang Di-Pertuan Agong. Demikian-lah juga ahli2 politik dan wakil2 ra'ayat hendak-lah menghormati ka'edah ini dan jangan-lah mereka

(41) Ordinance No. 27 t. 1952.

(42) Ordinance No. 47 t. 1952.

(43) Per. 136.

champur-tangan dalam perkara pentadbiran.⁴⁴ Jika mereka champor-tangan, sudah tentu prinsip neutrality bagi perkhidmatan awam tidak dapat di-pelihara.

(44) Pada masa sekarang ahli2 politik nampak-nya chenderong benar mengganggu pekerjaanz pegawai. Lihat Straits Times 20hb. Disember, 1967.

BAB X

KEWANGAN NEGARA

U ntok memerintah dan menjalankan pentadbiran negeri tentu-lah Kerajaan berkehendakkan wang. Hospital dan sekolah2 yang di-dirikan mesti-lah menelan wang. Gajiz doktor dan guru dan lain2-nya mesti di-bayar. Demikian-lah juga perbelanjaanz yang lain. Oleh kerana pentadbiran pada zaman ini telah menjadi kusut (complicated) sebab adanya bermachanz perkhidmatan untuk kesenangan ra'ayat, maka tentu-lah wang yang di-kehendaki oleh Kerajaan akan bertambah banyak daripada masa yang sudah2.]

Kita telah dapati bahawa di-United Kingdom hal ahwal kewangan ada-lah hak Parlimen. Oleh sebab Raja telah mengenakan chukai kapada ra'ayat dengan tidak mendapat persetujuan Parlimen, maka ra'ayat telah menentang, dan satu tuntutan yang hebat telah di-buat ka-atas Raja yang mana chukai itu tidak boleh di-kenakan dan di-pungut melainkan ada kuasa yang di-beri oleh undang2. Tuntutan ini telah di-terima menjadi satu batu asas kapada Perlembagaan United Kingdom pada tahun 1689 yang mana timbul-lah sistem pentadbiran wang negara ia-itu Kerajaan akan meminta wang kapada Parlimen dan Parlimen akan meluluskan permintaan itu. Sistem ini boleh di-dapati dalam semua negeriz Komanwel dan juga Malaysia. Sistem ini terdiri daripada 5 prinsip yang berikut, ia-itu :—

- (a) segala cukai, kadar dan hasil2 yang lain tidak boleh di-kenakan dan di-pungut melainkan ada undang2 yang membenarkan pengenaan dan pemungutan cukai itu;¹
- (b) semua pinjaman wang hendak-lah di-kuasakan oleh undang2² dan bagitu-lah juga semua jaminan wang atau manaz urusan yang melibatkan Kerajaan menjadi sa-bagai penjamin hendak-lah di-tauliahkan oleh Perbendaharaan mengikut undang2.³
- (c) semua hasil2 yang di-pungut dan semua wang yang di-perolehi oleh Kerajaan hendak-lah di-masokkan ka-dalam satu Kumpulan-wang yang di-namakan Kumpulan-wang yang di-Satukan;⁴
- (d) semua perbelanjaan Kerajaan ada-lah di-bayar daripada Kumpulan-wang ini dan hendak-lah di-tauliahkan oleh undang2;⁵
- (e) Kerajaan dengan menerusi Menteri Kewangan ada-lah bertanggung-jawab bagi menguruskan Kumpulan-wang yang di-satukan dan jua untok menyelia, mengawal dan mengarahkan segala2 perbelanjaan Kerajaan dan segala perkara2 yang berkaitan dengan hal ahwal kewangan negara;⁶
- (f) semua perbelanjaan dan kiraz wang Kerajaan ada-lah di-periksa oleh sa-orang pegawai bernama Juru Odit Negara,⁷ dan oleh satu jawatan-kuasa Parlimen bernama Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara.⁸

Dalam ceraian yang berikut kita akan binchangkan konsep2 ini.

Hasil.

Wang dan hasil Kerajaan untok menjalankan pentadbiran negara boleh-lah di-katakan datang-nya daripada cukai dan bayaran2 yang di-kenakan ka-atas ra'ayat dan juga daripada pinjaman. Sa-bagaimana yang kita tahu, semua cukai dan bayaran hendak-lah berasaskan kepada undang2, jikalau tidak, segala bayaran yang di-buat dan di-pungut tidak-lah sah. Sa-tengah daripada cukai2 yang di-kenakan ka-atas ra'ayat ia-lah :-

- (1) Per. 96.
- (2) Per. 111(1).
- (3) Ordinance Peratoran Kewangan, 1957 (No. 62 t. 1957)s. 14.
- (4) Per. 97(2).
- (5) Per. 104.
- (6) Ordinance Peratoran Kewangan 1957, seksyen 6.
- (7) Per. 106.
- (8) Peratoran Majlis Meshuarat Dewan Ra'ayat, Peratoran 77.

- (a) cukai pendapatan di-benarkan oleh Act Cukai Pendapatan, 1967, (No. 47 t. 1967);
- (b) bayaran pendaftaran dan lesen kereta di-bawah Ordinance Lalu-lintas, 1958, (No. 49 t. 1958);
- (c) cukai barang impot dan eksepot di-benarkan oleh Ordinance Kastam, 1952, (No. 42 t. 1952);⁹
- (d) bayaran lesen radio, talivishen dan talipon di-bawah Ordinance Talikom, 1950 (No. 28 t. 1950);
- (e) cukai barang2 buatan Malaysia di-benarkan oleh Act Excise, 1961 (No. 34 t. 1961);
- (f) cukai pembayaran gaji di-kenakan oleh Act Kewangan, 1965, (No. 2 t. 1965);
- (g) cukai hasil perniagaan di-kenakan oleh Act Cukai Hasil Perniagaan, 1965, (No. 41 t. 1965);
- (h) cukai Harta Pesaka, di-kenakan oleh undang2 F.M.S. No. 7t. 1941, Sabah Bab 42, Sarawak Bab 29 dan Act Kewangan (Harta Pesaka) 1965 (No. 29 t. 1965);
- (i) cukai memberi sewa filem wayang gambar di-bawah Act Cukai Sewa Filem Wayang Gambar, 1965, (No. 45 t. 1965);
- (j) lain2 bayaran lagi yang di-kenakan di-bawah Ordinance Bayaran, 1951, (No. 22 t. 1951) dan undang2 lain lagi.

Segala cukai2 dan bayaran2 itu telah menjadi sa-bagai satu perkara yang biasa sahaja, chuma kadar bayaran-nya yang di-ubah pada tiap2 tahun.

Pinjaman2 yang di-buat oleh Kerajaan ia-lah untuk menjalankan beberapa rancangan, dan undang2 yang meluluskan pinjaman ini terbahagi kepada dua jenis. Undang2 pinjaman bagi tiap2 satu rancangan dan undang2 yang membenarkan Kerajaan meminjam daripada mana2 puncha (source) sa-banyak mana jumlah yang di-tentukan oleh undang2 itu.¹⁰ Sa-lagi pinjaman itu belum lagi mencapai jumlah itu, sa-lagi-lah boleh Kerajaan meminjam dengan memakai undang2 ini. Apabila jumlah ini sudah sampai, tidak-lah boleh di-buat pinjaman lagi melainkan satu undang2 lain mesti di-luluskan oleh Parlimen. Undang2 pinjaman bagi satu2 rancangan itu habis-lah kuasa-nya jika pinjaman itu telah di-buat.]

(9) Lihat Act Kastam No. 62 t. 1967 yang telah di-luluskan oleh Parlimen tetapi belum berjalan kuat-kuasa-nya lagi.

(10) Act-Pinjaman Luar Negeri (No. 22 t. 1963) membenarkan pinjaman sa-banyak 1,070 juta ringgit untuk pembangunan negeri dan membayar balek pinjaman2 yang di-buat dahulu.

Kumpulan-wang yang di-satukan.

Kumpulan-wang ini ada-lah merupakan sa-bagai satu tabong wang yang mana semua hasil Kerajaan dan wangz yang di-dapati oleh Kerajaan dengan atas jalan apa pun hendak-lah di-masokkan ka-dalam-nya.¹¹ Kumpulan-wang yang di-satukan ini mempunyai tiga kiraz wang, ia-itu:—¹²

- (1) Kiraz hasil yang di-satukan;
- (2) Kiraz wang pinjaman yang di-satukan;
- (3) Kiraz wang amanah yang di-satukan.

Kiraz hasil yang di-satukan mengandongi semua kiraz hasil yang di-pungut oleh Kerajaan mengikut undangz yang berkenaan. Bagitu-lah juga kiraz wang pinjaman yang di-satukan mengandongi semua kiraz wang yang di-pinjam oleh Kerajaan, baik pun daripada orangz dalam Malaysia atau pun luar Malaysia. Kiraz wang amanah yang di-satukan ada-lah mengandongi semua kiraz wang yang di-amanahkan kapada Kerajaan dan wang yang di-untokkan bagi sa-suatu perbelanjaan yang tertentu.¹³

Semua wang yang di-bayar ka-dalam Kumpulanz Wang yang di-satukan hendak-lah di-simpan dalam satu bank yang di-tetapkan oleh perbendaharaan.¹⁴ Nampak-nya pada masa ini kebanyakan wang Kerajaan ada-lah dalam simpanan Bank Negara Malaysia. Wangz yang di-simpan dalam bank itu ada-lah di-sifatkan sa-olahz¹⁵ bank itu telah meminjam wang daripada Kerajaan. Dan lagi tidak ada sa-orang pegawai pun yang boleh membuka kiraz rasmi untok wang Kerajaan dalam manaz bank, melainkan hendak-lah terlebih dahulu pegawai itu mendapat kuasa daripada Perbendaharaan, dan bank tidak boleh memberi overdraft di-atas kiraz wang Kerajaan melainkan hendak-lah bank itu terlebih dahulu mendapat kuasa atau kebenaran daripada Perbendaharaan atau melainkan ada-nya satu undangz yang membenarkan pinjaman itu.¹⁶

Wangz Kerajaan yang di-simpan dalam manaz bank atau di-manaz pun boleh-lah di-laborkan oleh Menteri Kewangan dengan di-simpankan sa-bagai deposit dalam bank itu, atau dengan chara yang di-

(11) Per. 97(2).

(12) S. 7 Ordinance Peratoran Kewangan, 1957.

(13) Ordinance Peratoran Kewangan 1959, s. 9 dan 10.

(14) S. 8 Ordinance Peratoran Kewangan, 1957.

(15) S. 8.

(16) S. 5.

benarkan oleh undang2 pemegang amanah untuk melaborkan wang amanah, atau di-simpan dalam manaz Kumpulan-wang yang di-pegang oleh Crown Agent di-London, atau dengan apa chara pun yang di-luluskan oleh undang2 atau satu usul Dewan Ra'ayat.¹⁷

Perbelanjaan.

Segala perbelanjaan ada-lah di-buat daripada Kumpulan-wang yang di-satukan dan hendak-lah di-luluskan oleh undang2.¹⁸ Perbelanjaanz itu ada-lah terbahagi kepada dua jenis, ia-itu perbelanjaan tetap¹⁹ dan perbelanjaan tahunan.²⁰

Perbelanjaan tetap ia-lah perbelanjaan yang telah di-kenakan ka-atas Kumpulan-wang yang di-satukan oleh Perlembagaan dan beberapa undang2 yang lain. Yang demikian, perbelanjaan ini tidak-lah lagi mesti di-luluskan (voted) oleh Parlimen, walau pun kepalaz dan butir2 perbelanjaan ini ada di-zahirkan dalam peranggaran. Perbelanjaan ini ada-lah di-anggap menjadi sa-bagai tanggungan negara dan terdiri daripada perkaraz yang tersebut di-bawah:—

- (1) semua penchen, pampasan kerana hilang jawatan dan semua ganjaran yang menjadi tanggungan Kerajaan;²¹
- (2) semua bayaran tanggungan hutang Kerajaan;²²
- (3) semua bayaran untuk menyelesaikan hukum atau keputusan Mahkamah atau manaz tribunal;²³
- (4) Peruntokan Diraja bagi Yang Di-Pertuan Agong dan bayaran tahunan kepada Raja Permaisuri Agong;²⁴
- (5) Gajiz Hakim Mahkamah Persekutuan dan Mahkamah Tinggi,²⁵ gajiz ahli Surohanjaya Pilchanraya²⁶ dan ahli Surohanjaya Perkhidmatan²⁷ gaji Yang Di-Pertua Dewan Ra'ayat dan Yang di-Pertua Dewan Negara,²⁸ gaji Juru

(17) S. 8(3) Ordinance Peratoran Kewangan, 1957.

(18) Per. 104.

(19) Per. 98.

(20) Per. 99, 100, 101 dan 102.

(21) Per. 98(1)(a).

(22) Per. 98(1)(b).

(23) Per. 98(1)(c).

(24) Per. 35 dan 98(1).

(25) Per. 125(6).

(26) Per. 114(5).

(27) Per. 143(2).

(28) Per. 58.

- Odit Negara,²⁹ dan gaji Setia-usaha Dewan Ra'ayat dan Setia-usaha Dewan Negara.³⁰
- (6) pembayaran kepada Negeri³¹ dan sa-bahagian daripada chukai ekseptor bijeh timah yang mesti di-bayar kepada Negeri yang mengeluarkan bijeh itu; dan
 - (7) pembayaran balek yang di-kuasakan oleh undang2 supaya wang yang telah di-bayar ka-dalam Kumpulan-wang yang di-satukan itu di-bayar balek kepada pembayar-nya.³²

Perbelanjaan tahunan ia-lah perbelanjaan yang di-chadang akan di-bayar daripada Kumpulan-wang yang di-satukan dan perbelanjaan ini ada-lah di-luluskan oleh satu undang2 yang mesti di-buat pada tiap2 tahun. Undang2 ini bernama Act Perbekalan.³³ Perbelanjaan ini ia-lah meliputi semua perbelanjaan wang Kerajaan yang tidak termasuk dalam jenis perbelanjaan tetap, seperti gaji2 pegawai Kerajaan, belanjaz pejabat, sekolah dan hospital dan harga menjalan sa-suatu ranchangan dan lain-nya.

Peranggaran.

Oleh kerana perbelanjaan tahunan itu mesti di-kuasai oleh Act Perbekalan, maka pada tiap2 tahun Parlimen akan bersidang untuk meluluskan rang undang2 perbekalan itu dan rang undang2 ini hendak-lah di-sokong oleh satu peranggaran perbelanjaan tahunan itu. Mengikut Peratoran Majlis Meshuarat Dewan Ra'ayat 1965, peranggaran perbelanjaan tahunan yang di-chadang akan di-bayar daripada Kumpulan-wang yang di-satukan hendak-lah di-hantar kepada Parlimen sa-belum daripada di-chadangkan rang undang2 perbekalan mengenai-nya.

Charaz membuat peranggaran ada-lah terkandung dalam peruntukan Perkara 99 Perlembagaan Malaysia dan seksen 15 Ordinance Peratoran Kewangan, 1957 (Bil.62 tahun 1957). Peranggaran ini ada-lah di-buat oleh masing2 Kementerian dan jabatan pada tiap2 tahun.³⁴ Biasa-nya peranggaran itu di-buat pada awal tahun. Oleh kerana Perbendaharaan bertanggung-jawab dalam hal ahwal penyimpanan

(29) Per. 105(4).

(30) Act Perkhidmatan Parlimen, 1963 (No. 12 t. 1963).

(31) Per. 109(4), 110(3) dan 110(5).

(32) Ordinance Peratoran Kewangan, 1957, s.14A.

(33) Per. 100 dan 101.

(34) Treasury Instructions (1966) Government Printer.

dan perbelanjaan wang kerajaan, maka semua peranggaran yang dibuat oleh masing2 Kementerian dan jabatan ada-lah di-semak dan di-kawal oleh Perbendaharaan. Biasa-nya ada perbelanjaan yang di-anggarkan tidak di-persetujui oleh Perbendaharaan, dan yang demikian jika timbul pertelingkahan seperti ini di-antara Perbendaharaan dengan sa-suatu Kementerian dan sa-suatu jabatan, keputusan mu'tamad mengenai hal ini ada-lah di-buat oleh Jema'ah Menteri. Sa-telah siap mendapat persetujuan Jema'ah Menteri, peranggaran perbelanjaan yang di-chadang akan di-bayar daripada Kumpulan-wang yang di-satukan itu pun di-hantar ka-Parlimen untok di-bahagikan kepada ahli2-nya. Ini biasa-nya satu bulan sa-belum daripada di-chadangkan rang undang-Perbekalan.

Tiap2 peranggaran mempunyai beberapa kepala perbelanjaan.³⁵ Kepala perbelanjaan tetap di-kenal dengan huruf C, manakala kepala perbelanjaan tahunan di-kenal dengan huruf S, dan tiap2 satu kepala perbelanjaan ada-lah di-kenal dengan nombor pula, mithal-nya S1, S2, S3 dan sa-bagai-nya. Tiap2 kepala perbelanjaan ada mempunyai tiga pechahan kepala - Pechahan yang pertama ia-lah berkenaan dengan gaji pegawai dan kaki-tangan Kementerian atau jabatan yang berkenaan, pechahan yang kedua ia-lah mengenai perbelanjaan yang berulang tiap2 tahun, seperti belanja api listrik, ayer, menchuchi dan mengemaskan pejabat, alat tulis dan sa-bagai-nya. Pechahan kepala yang ketiga ia-lah mengenai perbelanjaan yang khas dan tidak berulang2, seperti harga kereta bagi sa-sabuah pejabat itu.

Pada masa sekarang, pechahan kepala yang ketiga itu tidak-lah banyak mengandongi jenis perbelanjaan, kerana kebanyakan perbelanjaan mengenai satu2 ranchangan ada-lah di-untokkan dalam peranggaran pembangunan (development estimate).

Peranggaran Pembangunan.

Peranggaran perbelanjaan Kerajaan ia-lah terbahagi kepada dua jenis:-

- (i) peranggaran biasa,³⁶ dan
- (ii) peranggaran pembangunan.

Peranggaran biasa sudah-lah di-terangkan di-atas. Peranggaran pembangunan ia-lah di-buat di-bawah Act Kumpulan-wang Pembangunan

(35) Ordinance Peratoran Kewangan, 1957, sekshen 15.

(36) sudah di-terangkan.

1958 (Bil 18 tahun 1958). Satu kumpulan wang yang di-namakan Kumpulan-wang Pembangunan telah di-wujudkan di-bawah Act Peratoran Kewangan Negara, 1957, dan Kumpulan-wang ini mengandongi wang yang di-untokkan bagi pembangunan, dan wang2 pinjaman kerana itu. Pada tahun 1957 wang yang di-untokkan bagi Kumpulan-wang ini berjumlah \$24,600,000.³⁷ Tiap2 perbelanjaan yang akan di-bayar daripada Kumpulan-wang Pembangunan ini hendak-lah dimasukkan ka-dalam peranggaran pembangunan dan peranggaran ini hanya-lah akan di-luluskan oleh usul Dewan Ra'ayat sahaja, dengan tidak payah di-luluskan dengan chara undang2.³⁸

Rang Undang2 Perbekalan.

Sa-bagaimana yang di-terangkan di-atas, rang undang2 perbekalan dan peranggaran perbelanjaan hendak-lah di-luluskan oleh Parlimen pada tiap2 tahun. Apabila rang undang2 ini sudah di-bacha pada kali yang pertama, Menteri Kewangan akan membuat satu usul supaya rang undang2 itu di-bacha pada kali yang kedua. Manakala membuat usul ini-lah Menteri itu akan membuat satu ucapan yang panjang lebar mengenai kedudukan ekonomi negara. Ucapan ini di-namakan belanjawan (budget) dan menggandongi anggaran perbelanjaan dan chadangan2 Kerajaan hendak mendapatkan wang untuk menunaikan perbelanjaan itu. Di-sini sama ada Kerajaan akan menaikkan kadar2 chukai yang sudah di-kenakan atau mewujudkan chukaiz baharu yang belum di-kenakan lagi.³⁹

Sa-telah tamat ucapan ini, bahathan mengenai usul hendak membacha rang undang2 perbekalan itu pada kali yang kedua pun di-tanggohkan sa-lama dua hari, dan apabila chukup dua hari, bahathan atas usul itu akan di-jalankan sa-lama tiga hari sahaja. Manakala rang undang2 itu di-bacha pada kali yang kedua pada akhir bahathan itu, maka rang undang2 itu dan peranggaran perbelanjaan keduanya pun akan di-timbangkan dengan satu persatu-nya dalam satu jawatan-kuasa Parlimen, bernama Jawatan-kuasa Perbekalan Jawatan-kuasa ini mengandongi semua ahli Dewan Ra'ayat. Bahathan

(37) Ordinance (Peruntokan) Kumpulan-wang Berkanun, 1958 (No. 73 t. 1957)

(38) Ordinance Kumpulan-wang Pembangunan, 1958 (No. 18 t. 1958) s. 4(2). Jumlah perbelanjaan yang di-luluskan pada tahun 1966 ia-lah \$879,884,370. (Peranggaran Pembangunan 1966).

(39) Chukai ini, jika di-wujudkan, hendak-lah di-tauliahkan oleh undang2. Tetapi untuk menaikkan kadar chukai, mengikut kebanyakan undang2 yang ada memadai-lah perintah naik chukai itu di-bentangkan dalam Dewan Ra'ayat.

dalam Jawatan-kuasa ini akan mengambil masa sa-lama 14 hari, yang mana tiap2 kepala perbelanjaan akan di-binchangkan satu demi satu. Apabila tamat perbinchangan ini, rang undang2 itu pun di-bawa sa-mula ka-dalam Dewan Ra'ayat dan sa-terus-nya di-bacha pada kali yang ketiga dan di-luluskan oleh Dewan itu.⁴⁰

Kelulusan Perbelanjaan atas Kiraz dan atas Keperchayaan.

Hendak meluluskan rang undang2 perbekalan tentu-lah mengambil masa yang panjang, dan jikalau hendak di-nantikan sudah tentu Kerajaan tidak boleh membuat perbelanjaan2 yang di-anggarkan dalam peranggaran itu. Dengan sebab ini, sa-belum daripada di-luluskan rang undang2 perbekalan itu Parlimen buat sementara boleh meluluskan satu undang2 untok membenarkan perbelanjaan bagi sa-bahagian tahun.⁴¹ Ini di-namakan kelulusan atas kiraz (votes on account). Perbelanjaan yang di-buat di-bawah undang2 ini akan di-persesuaikan dengan perbelanjaan di-bawah peranggaran.

Segala perbelanjaan dalam peranggaran ia-lah berbelanjaan yang boleh di-tentukan. Tetapi jika ada perbelanjaan yang tidak boleh di-tentukan jumlah perbelanjaan-nya, atau jika ada perbelanjaan yang mesti di-buat dengan segera, maka perbelanjaan yang saperti ini bolehlah di-luluskan oleh Parlimen dengan chara di-luluskan satu undang2, tetapi tidak-lah payah di-ikutkan peratoran meluluskan peranggaran dan rang undang2 Perbekalan.⁴² Perbelanjaan yang saperti ini di-namakan kelulusan atas keperchayaan (vote of credit).

Peranggaran Tambahan dan Rang Undang2 Perbekalan Tambahan.

Terkadang2 wang yang di-untokkan dalam Act Perbekalan itu tidak menchukupi untok perbelanjaan2 yang hendak di-buat. Dan juga boleh jadi timbul satu mata perbelanjaan baharu yang tidak dimasokkan dalam peranggaran yang di-luluskan oleh Act Perbekalan. Terkadang2 Kerajaan telah membelanjakan wang lebeh daripada jumlah yang di-benarkan oleh Act Perbekalan. Dengan sebab ini, wang yang di-kehendaki untok di-belanjakan itu dan perbelanjaan yang sudah di-buat dengan tidak mendapat kebenaran undang2 itu hendak-lah di-tauliahkan oleh satu Act Perbekalan Tambahan. Dan untok ini

(40) Lihat peratoran 65, 66 bagi P.T.D.R.

(41) Per. 102(a).

(42) Per. 102(b).

hendak-lah di-siapkan satu peranggaran tambahan. Act Perbekalan Tambahan ini dan peranggaran tambahan ada-lah di-lulus dan di-binchangkan oleh Dewan Ra'ayat sama-lah seperti chara Dewan itu melulus dan membinchangkan Act Perbekalan dan Peranggaran, sa-kadarkan masa-nya ada-lah singkat sadikit.

Kawalan Perbendaharaan.

Perbendaharaan di-beri kuasa mengawal perbelanjaan wang Kerajaan oleh Ordinance Peratoran Kewangan.⁴³ Kawalan ini-lah -

- (1) walau pun kepala perbelanjaan telah di-benarkan oleh Act Perbekalan, tetapi wang maseh tidak lagi boleh di-keluarkan daripada kumpulan-wang yang di-satukan melainkan mengikut charaz yang di-buat oleh undang2.⁴⁴ Ia-itu dengan suatu warrant yang di-tandatangani oleh Menteri Kewangan.
- (2) Perbelanjaan yang di-buat oleh Kementrian2 dan jabatan2 bukan sahaja jangan melebihi jumlah yang di-benarkan oleh Act Perbekalan, bahkan jumlah ini boleh di-kurangkan oleh Menteri Kewangan.⁴⁵ Dan lagi taip2 perbelanjaan hendak-lah berbetulan dengan mata dan butiran perbelanjaan. Jika hendak di-tukarkan jumlah wang yang di-untokkan bagi satu mata perbelanjaan kapada satu mata perbelanjaan yang lain, maka kebenaran Perbendaharaan hendak-lah di-dapatkan terlebih dahulu. Ini di-namakan virement, tetapi sharat-nya jumlah perbelanjaan semua saka-li jangan-lah melebihi apa yang di-luluskan oleh Act Perbekalan.⁴⁶
- (3) Tiap2 kepala perbelanjaan ada-lah di-jaga oleh sa-orang pegawai pengawal, yang di-lantek oleh Menteri Kewangan.⁴⁷ Pegawai ini bertanggung-jawab kapada Menteri dan kapada Jawatan-kuasa Kiraz wang Kerajaan supaya segala perbelanjaan ada-lah di-buat mengikut kepalaz yang tertentu. Pegawai pengawal ini boleh discharge oleh Surohanjaya

(43) S. 6.

(44) S. 13 dan Per. 104(3).

(45) S. 13(3)(b).

(46) S. 15.

(47) S. 15A.

Perkhidmatan kira-nya ia telah mungkir daripada menjalankan kewajipan-nya.⁴⁸

- (4) Mana2 wang yang tidak habis di-belanjakan hendak-lah di-masokkan balek ka-dalam Kumpulan-wang yang di-satukan.

Kumpulan-wang Luar Jangka (Contingency Fund).

Kita telah dapati ia-itu semua perbelanjaan ada-lah di-untukkan dalam peranggaran dan Act Perbekalan. Kadang2 ada timbul beberapa jenis perbelanjaan baharu yang tidak di-untukkan, dan oleh kerana perbelanjaan ini mustahak di-buat sa-belum mendapat kelulusan daripada Parlimen, maka Perlembagaan⁴⁹ telah membenarkan Kerajaan mewujudkan satu Kumpulan-wang, di-namakan Kumpulan-wang Luar Jangka. Wang yang di-masokkan dalam Kumpulan-wang ini ia-lah datang-nya daripada Kumpulan-wang yang di-satukan dan wang ini hanya-lah boleh di-gunakan untuk perbelanjaan luar jangka dan juga untuk membuat bayaran dan pinjaman kepada negeri.⁵⁰

Apabila wang daripada Kumpulan-wang Luar Jangka telah di-belanjakan, maka wang ini hendak-lah di-ganti sa-mula. Dengan sebab itu, satu peranggaran tambahan mesti di-siapkan dan Act Perbekalan Tambahan mesti di-luluskan.⁵¹

Kumpulan-wang Simpanan Negeri (State Reserve Fund).

Mengikut Perlembagaan, Kerajaan Persekutuan hendak-lah pada tiap2 tahun dan juga dari satu masa ka-satu masa membuat bayaran dan memberi bantuan dan pinjaman kepada Negeri. Untuk menyenangkan pengiraan hal ini Perlembagaan telah mewujudkan satu Kumpulan-wang yang di-namakan Kumpulan-wang Simpanan Negeri.⁵² Wang yang akan di-bayar ka-dalam kumpulan-wang ini datang-nya daripada Kumpulan-wang yang di-satukan⁵³ dan jumlah-nya ada-lah di-tentukan oleh Kerajaan Persekutuan sa-lepas berunding dengan Majlis Kewangan Negara.⁵⁴

(48) S. 18.

(49) Per. 103 dan Ordinance Peratoran Kewangan, 1957, s. 11.

(50) Per. 109(5).

(51) Per. 103(2).

(52) Per. 109(6).

(53) Ordinance Peratoran Kewangan 1951, s. 12.

(54) Per. 109(6)(b).

Kumpulan-wang Berkanun atau Amanah Kerajaan.

Kita telah dapati, salah satu daripada prinsip pentadbiran wang negara ia-lah kawalan yang di-buat oleh Perbendaharaan. Oleh kerana kawalan ini amat ketat, maka tidak-lah sesuai jikalau tiap2 kali hendak di-belanjakan wang, kebenaran daripada Perbendaharaan mesti di-dapati dan peranggaran dan Act Perbekalan mesti di-luluskan. Dengan sebab ini-lah beberapa Kumpulan-wang amanah atau berkanun telah di-wujudkan di-bawah Ordinance Peratoran Kewangan, 1957.⁵⁵ Salah satu daripada kumpulan-wang ini ia-lah Kumpulan-wang Pembangunan.

Wang yang akan di-masokkan ka-dalam Kumpulan-wang ini ia-lah datang-nya daripada Kumpulan-wang yang di-satukan. Wang dalam Kumpulan-wang ini hendak-lah di-belanjakan untuk sa-suatu rancangan yang di-tentukan oleh Dewan Ra'ayat dari satu masa ka-satu masa. Manakala wang yang tidak di-belanjakan mesti-lah di-masokkan ka-dalam Kiraz Wang Amanah yang di-satukan.

Kiraz Wang Amanah.

Kerajaan ada memegang beberapa jumlah wang yang terta'alok kepada sa-suatu amanah. Wang ini boleh jadi kepunyaan Kerajaan yang telah di-untukkan bagi sa-suatu perbelanjaan tertentu atau pun kepunyaan orang awam yang di-terima dan di-pegang oleh Kerajaan sa-bagai amanah untuk sa-suatu perkara. Untuk menyenangkan pengiraan kiraz Amanah yang di-satukan, segala wang ini hendak-lah di-masokkan ka-dalam kiraz yang di-namakan Kiraz Wang Amanah. Kiraz ini ada-lah di-wujudkan oleh Perbendaharaan di-bawah Ordinance Peratoran Kewangan,⁵⁶ 1967, dan di-jagai dan di-kawal oleh Perbendaharaan. Jika maksud amanah itu telah habis di-sempurnakan kiraz itu pun boleh-lah di-tutup, dan wang yang baki dalam kiraz itu hendak-lah di-bayar ka-dalam kiraz Pinjaman yang di-satukan jika kiraz wang Amanah itu ada mendapat wang daripada Kiraz Pinjaman itu. Sa-lepas itu, jikalau ada lagi baki, baharu-lah di-bayar ka-dalam kiraz Hasil yang di-satukan. Tetapi jika kiraz wang Amanah itu ada tanggungan, maka segala tanggungan itu mesti-lah di-selesaikan terlebih dahulu sa-belum di-tutup kiraz itu.

(55) S. 10.

(56) S. 9.

Juru Odit Negara.

Prinsip yang kelima untuk pentadbiran wang Kerajaan ia-lah pemereksaan yang di-buat oleh Juru Odit Negara dan Jawatan-kuasa Kiraz Wang Kerajaan.

Perkara 106 memberi kewajipan kepada Juru Odit⁵⁷ Negara supaya memereksa semua kiraz wang Kerajaan dan sa-lepas itu melapor-kan satu penyata kepada Yang Di-Pertuan Agong. Penyata ini akan di-bentangkan oleh Yang Di-Pertuan Agong di-hadapan Dewan Ra'a-yat.⁵⁸ Penyata ini mengandongi segala tegoran² dan pemandangan²-nya mengenai kiraz wang dan setor Kerajaan.

Pemereksaan kiraz ini ada-lah di-jalankan oleh Juru Odit Negara untuk menentukan sama ada perbelanjaan wang Kerajaan di-buat mengikut undang² dan dengan sa-berapa chermat dan teliti.

Untuk menjalankan tugas ini Juru Odit Negara berkuasa penuh bagi mendapat segala ma'lumat dan keterangan dan penjelasan mengenai wang Kerajaan. Dan juga dia boleh memereksa manaz buku, voucher dan lain² surat², dan boleh memereksa sa-saorang dengan jalan memberi keterangan bersumpah, memberi tauliah kepada manaz pegawai untuk menjalankan penyiasatan dan pemereksaan.⁵⁹ Sa-lain daripada itu dia boleh mendapat nasihat undang² daripada Peguam Negara. Tetapi segala keterangan dan ma'lumat yang di-dapati oleh Juru Odit Negara berkaitan dengan penjalanan kewajipan-nya hendak-lah di-simpan sa-bagai rahsia.⁶⁰

Juru Odit Negara ada-lah di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong dengan nasihat Perdana Menteri sa-lepas di-binchangkan perlantekan itu dalam Majlis Rajaz. Oleh kerana kewajipan yang di-beri kepada Juru Odit Negara itu ada-lah berat dan mesti di-jalankan oleh-nya dengan tidak menghirau dan menakuti siapa² pun, maka mustahak-lah bahawa kedudukan-nya mesti terjamin dan bebas. Dari itu tiap² orang yang di-lantek menjadi Juru Odit Negara walau pun di-anggap sa-bagai pegawai dalam Perkhidmatan Awam, tetapi apabila tamat lantekan itu tidak pula bolch ia masok bekerja dalam Perkhidmatan Awam Persekutuan atau Negeri.⁶¹ Juru Odit Negara boleh berkhidmat sa-hingga

(57) Ordinance Odit 1957 (No. 60 t. 1957) s. 5.

(58) Per. 107 dan s. 9.

(59) S. 7.

(60) S. 8.

(61) Per. 105(2) dan s. 3, Ordinance Odit, 1957 (No. 60 t. 1957).

sampai masa dia bersara, tetapi tidak ada apaz tegahan kira-nya ia hendak meletakkan jawatan sa-belum sampai masa itu.⁶²

Gaji-nya ada-lah di-tentukan oleh Parlimen mengikut undangz yang di-buat oleh-nya, dan gaji-nya ia-lah satu perbelanjaan tetap yang mesti di-kenakan ka-atas Kumpulan-wang yang di-satukan.⁶³ Gajiz ini tidak boleh di-kurangkan sa-lagi Juru Odit Negara itu masch berkhidmat, tetapi memang-nya boleh di-tambah.⁶⁴

Jika hendak di-luchutkan Juru Odit Negara ini daripada jawatan-nya dengan kerana sa-suatu sebab, maka chara perluchutan jawatan sa-orang Hakim Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi hendaklah di-patohi. Ia-itu satu penyiasatan akan di-buat oleh satu Jema'ah. Hakim sa-ramai lima orang dan satu laporan hasil penyiasatan itu akan di-hantarkan kepada Yang Di-Pertuan Agong. Apabila Jema'ah Hakim ini membuat shor untok di-luchutkan jawatan Juru Odit Negara itu baharu-lah boleh Yang Di-Pertuan Agong meluchutkan jawatan-nya.⁶⁵

Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara.

Penyata yang di-buat oleh Juru Odit Negara itu akan di-pereksa oleh satu jawatan-kuasa Parlimen yang di-namakan Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara. Jawatan-kuasa ini mengandongi sa-orang pengerusi yang di-lantek oleh Majlis Dewan Ra'ayat dan tidak lebeh daripada enam orang ahli yang di-namakan (nominated) oleh satu jawatan-kuasa lagi yang di-namakan Jawatan-kuasa Pemilih. Perlantikan dan penamaan ini ada-lah di-buat dengan sa-berapa segera sa-lepas daripada di-mulakan tiapz penggal Parlimen.

Untok menjadikan jawatan-kuasa ini sa-bagai satu jawatan-kuasa yang bebas, sa-saorang Menteri tidak-lah boleh di-lantek atau di-namakan menjadi pengerusi atau ahli bagi Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara. Dan lagi Jawatan-kuasa ini boleh memanggil sa-siapa pun supaya hadhir di-hadapan-nya dan boleh meminta di-keluarkan suratz dan rekodz dan juga membuat penyata kepada Majlis Dewan Ra'ayat dari satu masa ka-satu masa.

Tugas Jawatan-kuasa Kiraz Wang Negara ini ia-lah untok memereksa pada awal tiapz penggal Parlimen:—

(62) Per. 105(3).

(63) Per. 105(4) dan s. 4.

(64) Per. 105(5).

(65) Per. 105(3), 125(3), 125(4) dan 125(4).

- (a) kiraz Kerajaan Malaysia dan peruntokan wang yang di-benarkan oleh Parlimen untok di-belanjakan;
- (b) kiraz wang bagi pihak yang berkuasa awam atau manaz pertubohan yang mentadbirkan wang negeri yang di-bentangkan di-hadapan Majlis Dewan Ra'ayat;
- (c) penyata Juru Odit Negara; dan
- (d) apa2 perkara lain yang di-fikirkan oleh Jawatan-kuasa itu patut di-pereksa atau apa2 perkara yang di-serahkan oleh Majlis Dewan Ra'ayat kepada Jawatan-kuasa itu.⁶⁶

(66) P.T. 77 D.R.

BAB XI ✓

KERAJAAN DI-BAWAH UNDANG² DAN KUASA-NYA MENGENAI HAL AHWAL LUAR NEGERI

Kewajiban yang utama sa-kali bagi tiap² sa-buah Kerajaan ia-lah me-wujud dan menjaga keamanan dan ketenteraman dalam negeri (Law and order), supaya dapat ra'ayat sakalian hidup dan menjalankan kerja masing² dalm keadaan yang tenang dan bebas dan tidak dengan perasaan takut dan bimbang. Tetapi dalam abad yang kedua puluh ini tidak ada sa-buah Kerajaan pun dalam dunia ini yang hanya berpuas hati dengan mewujud dan menjaga keamanan negeri sahaja. Di-bawah pengaruh konsep hak asasi manusia, semua kerajaan berikhtiar dan berusaha untok memberi segala kemudahan² kapada ra'ayat. Perbedzaan di-antara kaya dan miskin mesti di-kurangkan, dan kesusahan yang di-alami oleh ra'ayat mesti di-ganti dengan kesenangan. Dengan sebab ini apabila keamanan dan ketenteraman telah terwujud, kerajaan pun mulai-lah menjalankan tugas² pembinaan untok kesenangan ra'ayat.

Tugas pembinaan ini sudah tentu akan melibatkan hak² kepunyaan sa-saorang ra'ayat. Umpama-nya jika hendak di-dirikan hospital, sekolah, pasar dan lain² lagi tentu-lah tanah untok tapak pendirian bangunan² itu mesti di-kehendaki. Jika tuan empunya tanah itu tidak mahu menjual-nya Kerajaan mesti mempunyai kuasa untok membeli dengan chara paksa. Dari sini nyata-lah kapada kita ia-itu tiap² satu kerja pembangunan itu mesti-lah berkehendakkan kuasa (power) supaya membolehkan Kerajaan menjalankan tugas²-nya itu. Kuasa ini ada-lah

di-beri oleh Parlimen dengan jalan di-luluskan satu undangz berkenaan.¹ Mithal-nya untuk menjalankan ranchangan luarbandar, undangz Lembaga Tanah Persekutan (FLDA) telah di-luluskan, untuk menjalankan loteri Kebajikan Mashakarot, undangz mengenai-nya telah di-luluskan, bagitu-lah juga bagi menjalankan tugasz yang lain. Undangz yang memberi kuasa kepada Kerajaan itu di-namakan oleh penditaz sa-bagai undangz pentadbiran, kerana undangz itu menjadi sa-bagai alat pentad-biran.

Walau pun kuasa itu mesti di-beri oleh Parlimen, jika kita hendak memelihara kan sa-buah Kerajaan di-bawah undangz, kuasa itu mesti-lah di-hadkan, kerana jika kuasa itu tidak di-hadkan, sa-buah Kerajaan dik-tator sudah tentu akan timbul. Tugas untuk menentukan had ini ia-lah Parlimen itu sendiri. Pada masa Parlimen itu berbahath untuk melu-luskan rang undangz itu, sa-yogia-lah tiap2 ahli Majlis Parlimen menilek rang undangz itu dengan chermat. Apabila rang undangz di-lulus menjadi undangz, tugas ini tertinggal-lah kepada Mahkamah. Di-sini Mahkamah mempunyai satu tanggongan yang berat untuk menyesuaikan dua faktor yang sa-memang-nya bertelingkahan. Faktor ini ia-lah kebebasan ra'ayat dan kuasa Kerajaan. Kuasa Kerajaan bererti keku-rangan kebebasan ra'ayat, dan kebebasan ra'ayat akan merupakan ketiada-an kuasa Kerjaan dan akhir-nya menghampakan undangz Parlimen. Yang demikian kerja Mahkamah senantiasa menchari jalan tengah supaya pendapat-nya tidak berat sa-belah. Usaha untuk menyesuaikan keduaz faktor ini telah di-buat beribuz tahun yang lampau dan hingga hari ini pun mianusia belum lagi dapat menchapai satu natijah yang mu'tamad, walau pun beberapa peperangan telah berlaku dari semenjak itu.

Kerajaan di-bawah undangz itu bukan sahaja mempunyai kuasa yang terhad, bahkan juga ia-lah sa-buah Kerajaan yang boleh di-da'awa ka-dalam Mahkamah, jika Kerajaan itu menjalankan tugasz-nya dengan tidak mempunyai kuasa atau dengan melebihi kuasa atau pun dengan tidak menghiraukan prinsip keadilan asli (natural justice) atau dengan tidak ikhlas hati (good faith).

Tidak ada Kuasa dan melebihi Kuasa

Ini dalam bahasa Latin di-namakan Ultra vires dan berlaku apabila hadz kuasa yang di-tentukan dalam undangz telah di-lebehi. Yang demikian kerja yang di-jalankan sa-macham itu di-anggapkan tidak sah,

(1) Act Mengambil Balek Tanah, 1960-No. 34. t. 1960.

dan jika kerugian telah berlaku ka-atas sa-orang ra'ayat, maka orang itu berhak mendapati pampasan atau ganti-rugi-nya.

Perinsip Ke'adilan Asli (natural justice)

Prinsip ini mempunyai dua erti. Yang pertama ia-itu sa-saorang itu tidak boleh menjadi hakim dalam hal yang ia-nya sendiri mempunyai kepentingan. Mithal-nya sa-orang yang mempunyai kepentingan dalam sa-suatu hal itu tidak-lah boleh membuat keputusan mengenai hal itu. Yang kedua ia-itu sa-saorang itu tidak-lah boleh di-hukum ka-atas-nya, melainkan sa-telah di-beri peluang kapada-nya untuk memberi penjelasan bagi mengelakkan hukuman itu. Mithal-nya untuk mengambil balek tanah, tuan yang empunya tanah itu hendak-lah di-panggil hadir untuk memberi penjelasan mengenai harga tanah itu. Bagitu-lah juga sa-belum di-luchutkan sa-saorang itu daripada jawatan-nya hendak-lah ia di-beri peluang membela diri-nya daripada chadangan perluchutan jawatan itu.

Melanggar hak sa-saorang ra'ayat.

Kerajaan di-bawah undangz juga mempunyai ma'ana ia-itu Kerajaan itu boleh membuat da'awaan dan boleh di-da'awa.² Kerajaan boleh di-da'awa ka-dalam Mahkamah dengan sebab perkaraz mengenai:—

- (a) penggunaan dan pendudukan tanah Kerajaan
- (b) undangz hasil
- (c) Kontrek (perjanjian) yang di-buat dengan kuasa Kerajaan.³
- (d) tuntutan kerugian dan pampasan.

Dan lagi sa-saorang pegawai kerajaan itu walau pun sa-rendahz pangkat-nya ada-lah di-sifatkan oleh undangz sa-bagai wakil Kerajaan. Yang demikian jikalau dengan sebab pekerjaan pegawai itu sa-orang ra'ayat telah mendapat kerugian dan chedera, maka Kerajaan pun bersamaz-lah bertanggung-jawab dan boleh di-da'awa.⁴ Hal yang saperti ini selalu berlaku apabila driverz kerajaan telah melanggar orang dalam kemalangan jalan raya atau doktorz dan kaki-tangan hospital membuat pembedahan dengan tidak mendapat persetujuan daripada orang sakit.

(2) Per. 69.

(3) Mengikuti s.2 Ordinance Kontrek Kerajaan, 1949 (No. 67 t. 1949) semua Kontrek Kerajaan hendak-lah di-tandatangani oleh Menteri, atau oleh sa-orang pegawai yang di-tauliahkan untuk itu oleh Menteri.

(4) S.5 Ordinance Penda'awaan Kerajaan, 1956 (No. 58 t. 1956).

Di-sini Kerajaan hanya-lah bertanggung-jawab jika pegawai itu pegawai Kerajaan dan da'awaan itu di-buat tidak lewat daripada satu tahun sa-lepas daripada tarikh belaku hal itu.⁵

Jenis Hukuman.

Jenis hukuman yang akan di-jatuhkan oleh Mahkamah ka-atas Kerajaan ada-lah berlainan sedikit daripada hukuman yang di-jatuhkan ka-atas sa-saorang ra'ayat. Hukuman itu ia-lah biasa-nya dengan chara perakuan (declaration) sahaja, ia-itu Mahkamah akan melafadzkan ia-itu Kerajaan tidak mempunyai hak dalam perkara yang menjadi penda'awaan itu atau pun hak sa-saorang ra'ayat itu telah di-langgar oleh Kerajaan.

Hukuman sa-chara memerintah dan menegah Kerajaan membuat sa-suatu perkara tidak-lah boleh di-kenakan, kerana hukuman sa-chara perakuan itu sudah memadai dan Kerajaan akan mengambil tindakan untok membetuli kerjaz-nya mengikut undangz yang di-tafsirkan dalam hukuman itu, walau pun Mahkamah tidak melarang atau memerintah Kerajaan supaya menunaikan-nya. Bagitu-lah juga Mahkamah tidak akan memerintah supaya wang dan hartaz yang ada di-tangan Kerajaan di-tahan untok di-serahkan kapada sa-saorang, melainkan hendak-lah terlebih dahulu mendapat kebenaran Menteri Kewangan.

Perwakilan Kerajaan.

Apabila Kerajaan menda'awa atau di-da'awa dalam manaz Mahkamah, perwakilan-nya dalam Mahkamah itu ada-lah di-buat oleh Peguam Negara dan peguamz Kerajaan yang di-tauliahkan oleh Peguam Negara. Demikian-lah juga Kerajaan boleh di-wakili oleh sa-orang peguam bela, jika dia telah di-tauliahkan oleh Peguam Negara.

Mereka berhak penoh membuat apaz tindakan untok menjalan dan membela penda'awaan itu.

Peguam Negara dengan orang awam.

Tugas Peguam Negara selalu di-salah faham oleh kebanyakan orang. Banyak orangz awam menulis surat kapada Peguam Negara untok meminta nashihat dan fatwa undangz. Ini bukan-lah tanggong-an Peguam Negara. Kerana dia bukan-nya menjadi penasihat bagi semua ra'ayat tetapi hanya-lah bagi Kerajaan sahaja. Segala fikiran dan nasihat-nya ia-lah sa-mataz untok Kerajaan, dan jika orang ramai

(5) S.2(a) Ordinance Perlindungan Pihak Berkuasa Awam, 1948 (19 t. 1948).

tidak puas hati tentang fikiran-nya itu sa-saorang daripada mereka itu boleh pergi menda'awa ka-Mahkamah untuk menchabar salah betul-nya fikiran yang di-buat oleh Peguam Negara itu. Dengan sebab kedudukan-nya menyebelahi Kerajaan, maka tidak-lah dapat Peguam Negara memberi nasihat kepada orang awam, kerana boleh jadi nasihat itu bertelingkah dengan polisi Kerajaan. Yang demikian penasihat undangz bagi orang awam ia-lah segala peguamz bela yang bertugas sendiri di-serata Malaysia ini.

Sungguh pun Peguam Negara tidak boleh memberi nasihat undangz kepada orang awam, tetapi dalam tiga perkara yang tersebut di-bawah, Peguam Negara ada kuasa untuk menolong orang awam. Yang pertama sa-saorang itu tidak boleh membuat da'awaan mengenai mudzarat awam (public nuisance) melainkan hendak-lah terlebih dahulu ia mendapat persetujuan Peguam Negara.⁶ Yang kedua, berkenaan dengan amanah untuk faedah awam, ugama, masharakat dan kebajikan, da'awaan mengenai-nya tidak-lah boleh di-buat melainkan hendak-lah terlebih dahulu mendapat persetujuan Peguam Negara.⁷ Dan yang ketiga, jika ada timbul satu kemushkilan sama ada sa-suatu perkara itu hak atau tanggungan Kerajaan Negeri atau Kerajaan Persekutuan, kemushkilan ini boleh-lah di-putuskan dengan mendapat satu perakuan (certificate) daripada Peguam Negara, dan perakuan-nya itu ada-lah mu'tamad dan tidak boleh di-so'al lagi.⁸

Kawalan Mahkamah ka-atas Badanz berkanun.

Kita telah dapati bahawa sistem pentadbiran hari ini ia-lah dengan chara mewujudkan beberapa badan berkanun, lengkap dengan kuasaz-nya untuk menjalankan tugasz dan maksud penubohan badan itu. Di-sini pun amat-lah mustahak-nya badanz berkanun ini di-kawal dengan rapi-nya supaya mereka tidak akan melebihi kuasa-nya dan menjalankan tugas-nya menyalahi perinsip kadilan.

Sa-lain daripada ini, ada tiga chara yang mana badanz berkanun boleh di-kawal oleh Mahkamah, ia-itu certiorari, prohibition dan mandamus. Ketigaz chara ini pun boleh jua di-kenakan ka-atas pegawaiz Kerajaan yang menjalankan kuasa yang di-beri kapada-nya oleh undangz.

Pada mulaz-nya certiorari, prohibition dan mandamus ada-lah di-gunakan oleh Mahkamah untuk mengawal keputusan mahkamahz

(6) S.8, Ordinance Da'awaan Kerjaan No. 58 t. 1956.

(7) S.9.

(8) Per. 167(6) dan Act Malaysia 1963 s.76(3).

rendah. Tetapi oleh kerana dalam abad yang kedua puluh ini badan2 berkanun dan bermacam2 pehak yang berkuasa awam telah di-wujudkan, maka certiorari, prohibition dan mandamus pun di-gunakan oleh Mahkamah untuk mengawal badan2 dan pehak2 yang berkuasa itu, walau pun mereka bukan-nya mahkamah, tetapi asalkan kerja-nya merupakan kehakiman (judicial). Yang demikian certiorari, prohibition dan mandamus ini hanya-lah boleh di-gunakan jika sa-suatu badan atau pehak berkuasa itu merupakan satu badan penghakiman.

Certiorari.

Ini erti-nya keputusan sa-suatu badan atau pehak yang berkuasa awam itu di-minta supaya di-batalkan oleh Mahkamah, kerana keputusan itu di-buat menyalahi undang2 atau pun melebehi kuasa.

Prohibition.

Ini erti-nya sa-suatu badan atau pehak yang berkuasa itu di-minta supaya di-tegah oleh Mahkamah daripada menjalankan sa-suatu ranchangan-nya dengan sebab ranchangan itu menyalahi undang2 atau melebehi kuasa.

Mandamus.

Jikalau sa-suatu badan atau pehak yang berkuasa itu di-beri satu kewajipan awam dan kewajipan itu tidak di-sempurnakan, yang mana sa-saorang ra'ayat telah berkehilangan hak-nya maka boleh Mahkamah itu di-minta supaya memaksakan badan atau pehak yang berkuasa itu eq. menunaikan kewajipan itu.

Ketigaz hukum ini ada-lah budi bichara mahkamah, yang demikian tidak-lah boleh di-minta oleh sa-saorang sa-bagai hak-nya. Tetapi mahkamah akan membuat hukum2 ini, jika orang yang meminta itu menunjukkan hujjah2 yang boleh di-terima oleh Mahkamah yang mana jika tidak di-beri hukum ini neschaya teraniaya-lah orang itu.

Kuasa Hal Ahwal Luar Negeri

Perlembagaan Malaysia telah menguntokkan ia-itu hal ahwal luar negeri itu ada-lah kuasa Kerajaan Persekutuan.⁹ Yang demikian Parlimen telah di-beri kuasa membuat undang2 untuk mematohi treaty dan perjanjian2 dengan negeriz luar, walau pun treaty dan perjanjian itu mengenai perkara yang mana bidang kuasa-nya di-punyai oleh Kerajaan Negeri.¹⁰

(9) Jadual 9, senarai I, butiran(i).

(10) Per. 76(1)(a).

Sa-bagai negara yang mematohi undangz, Perlembagaan Malaysia telah juga membuat peruntokan ia-itu segala treaty dan perjanjian yang di-buat oleh Kerajaan British dengan Malaysia sa-belum merdeka ada-lah menjadi tanggungan dan hak Kerajaan Malaysia, sa-olahz treaty dan perjanjian itu di-buat oleh Kerajaan Malaysia sendiri.¹¹ Ini bukan-lah bererti bahawa Kerajaan Persekutuan terus menerima bebanan treaty itu dengan tidak mempunyai peluang menolak-nya. Mengikut undangz antarabangsa, Malaysia sa-bagai negara yang merdeka memang-nya berhak memereksa treatyz ini dengan satu persatu-nya supaya di-pilih yang mana boleh di-kekalkan dan yang mana mesti di-buat sa-mula.

Kuasa mengenai Hal ahwal luar negeri ia-lah satu sifat kemerdekaan sa-sabuah negara dan hal ini ada-lah merupakan satu politik yang tinggi. Peperangan boleh berlaku, bagitu-lah juga keamanan boleh di-wujudkan dengan sebab kuasa menjalankan hal ahwal luar negeri. Undangz antarabangsa tidak mempunyai alat dan kelengkapan untuk memaksa sa-sabuah negara mematohi undangz itu. Ini hanya-lah ter-tinggal kepada kehendak negeri itu sendiri. Yang demikian jika negeri itu kuat dan kaya, biasa-nya sa-makin kuat kuasa-nya dalam politik antarabangsa.

Oleh kerana hal ahwal luar negeri itu ia-lah satu politik tinggi maka perjalanan kuasa mengenai hal ini di-Malaysia ada-lah di-kawal oleh Parlimen, ia-itu Kerajaan bertanggung-jawab untuk memberi penerangan dan polisiz mengenai-nya jika di-so'al dalam Parlimen.

Perbuatan Negara (Act of state)

Kuasa mengenai hal ahwal luar negeri ada-lah satu sifat kemerdekaan sa-sabuah negara, dan merupakan satu politik yang tinggi. Perlembagaan dan undangz Malaysia tidak mempunyai apaz sekatan mengenai perjalanan kuasa ini. Apa yang di-buat oleh Kerajaan mengenai sa-sabuah negeri luar atau ra'ayat negeri itu tidak-lah menjadi suatu perkara yang boleh di-da'awa ka-dalam Mahkamah dalam Malaysia, melainkan ra'ayat negeri itu berada dalam perlindungan Malaysia. Konsep ini di-namakan perbuatan negara (Act of State). Jika Kerajaan Malaysia telah membuat perjanjian dengan Kerajaan negeri luar, perjanjian itu pada sisi undangz tidak-lah menimbulkan apaz hak bagi

(11) Per. 169.

ra'ayat negeri ini atau ra'ayat negeri itu. Sa-tengah daripada perbuatan negara ia-lah mengishtiharkan peperangan, membuat perdamaian, mengakui sa-sabuah Kerajaan luar dan membuat treaty dan perjanjian.

Perbuatan negara tidak-lah boleh di-benarkan jika perbuatan itu mengganggu hak ra'ayat negeri ini.¹² Tetapi perbuatan negara itu boleh di-benarkan jika perbuatan ini hanya mengenai orang luar negeri sahaja.¹³ Jika orang luar negeri itu ra'ayat negeri sahabat dan tinggal dalam negeri ini, maka perbuatan negara itu tidak-lah boleh di-benarkan oleh Mahkamah.¹⁴ Perbuatan negara mengenai ra'ayat negeri Komanwel barangkali tidak boleh di-benarkan.

Mengesahkan Treaty (Ratification Treaty)

Tiap2 treaty dan perjanjian yang di-tandatangani dengan negeri luar walau pun sah pada sisi undang2 antarabangsa tidak-lah menjadi sa-bahagian daripada undang2 Malaysia, melainkan hendak-lah terlebih dahulu di-sahkan treaty itu.

Chara2 mengesahkan treaty itu ada terbahagi kepada dua. Jika sa-suatu treaty itu bertentang dengan undang2 dalam Malaysia ini, chara mengesahkan treaty itu ada-lah di-buat dengan jalan di-luluskan satu undang2 oleh Parlimen untuk mengubahkan undang2 dalam Malaysia itu, atau mensesuaikan undang2 itu dengan treaty. Jika tidak di-ubah undang2 itu, treaty itu tidak-lah boleh di-patohi oleh Kerajaan Malaysia, kerana Mahkamah lebeh mengutamakan undang2 lagi daripada treaty, walau pun pada sisi undang2 antarabangsa Malaysia telah melanggar treaty itu.¹⁵ Tetapi jika sa-suatu treaty itu tidak bertentangan dengan undang2 dan boleh di-patohi oleh Kerajaan dengan tidak di-ubah manaz undang2, chara mengesahkan treaty itu memadai-lah dengan di-bentangkan treaty itu ka-dalam Parlimen, supaya ahli2 Parlimen sakalian dapat peluang membinchang dan membahathkan treaty itu.

(12) Walker v. Baird (1892) A.G. 491.

(13) Baron v. Denman. (1848) 2 Ex. 167.

(14) Johnstone v. Pedlar (1921) 2 A.G. 262.

(15) Jika berbangkit satu so'al pertelingkahan di-antara treaty dengan undang2 negeri, Mahkamah akan mentafsirkan undang2 itu supaya sesuai dengan treaty itu. Tetapi jika perkataan2 dalam undang2 itu terang dan jelas bertelingkah dengan treaty, maka Mahkamah tidak ada upaya lagi untuk mengelakkan pertelingkahan itu, melainkan membuat keputusan mengutamakan undang2 itu — Mortensen v. Peters (1906) 8F. (Court of Session) 93.

BAB XII

PILEHANRAYA

Kenapa Di-adakan Pilehanraya.

Perbedaan di-antara demokrasi dengan dictatorship ia-lah bergantung kepada chara mendapat kuasa memerintah negeri. Bagi Kerajaan yang berdemokrasi, kuasa ini ada-lah di-tentukan dengan chara pilehanraya yang berma'ana ra'ayat di-beri hak memilih kerajaan mereka sendiri. Dari sini ma'ana-nya kerajaan berdemokrasi ia-lah kerajaan yang terta'alok kepada persetujuan ra'ayat dan kerajaan itu pula hendak-lah menjalankan tugas2 dan polisi-nya untuk melaksanakan kehendak2 ra'ayat. Tetapi kerajaan yang berpandukan kepada dictatorship pilehanraya ada-lah menjadi suatu perkara yang haram. Kuasa memerintah dan asas kerajaan-nya ada-lah bergantung kepada kekuatan senjata. Ra'ayat tidak di-beri hak memilih kerajaan dan juga tidak di-benarkan membuat sa-barang tegoran atau chabaran mengenai polisi dan tugas kerajaan. Jikalau ra'ayat engkar daripada menurut tegahan2 ini lambat bangat maka ra'ayat akan di-penjara dan boleh jadi di-habiskan nyawa-nya. Dengan sebab ini-lah di-dalam manaz sistem kerajaan yang berdictatorship angkatan bersenjata amat-lah di-perbesar2kan dan di-utamakan dan orang2 yang mempunyai kuasa memerintah ada-lah di-kawal dengan rapi-nya oleh ahliz angkatan senjata itu, sehingga mereka ini telah terasing jauh benar daripada ra'ayat. Oleh yang demikian, tidak-lah hairan jikalau di-dalam pemerintah yang samacham ini ada berlaku dari satu masa ka-satu masa pemberontakan untuk menjatuhkan kerajan yang kejam itu.

Oleh kerana demokrasi berpegang kepada pilihanraya sa-bagai uatu chara atau alat hendak menentukan kuasa memerintah, maka amat-lah mustahak-nya bahawa pilihanraya itu di-jalankan dengan adil dan jauh daripada perkaraz yang di-anggap boleh merosakkan pilihanraya itu. Kerana pilihanraya yang mengandongi perkaraz yang tidak di-ingini samalah juga seperti mendapat suatu kuasa dengan sa-chara tipu yang tidak akan memberi puas hati di-kalangan ra'ayat. Ini pun akan juga membawa kepada pemberontakan senjata sa-bagai mana yang berlaku di-satengah2 negeri dalam dunia ini.

Untok di-adakan suatu pilihanraya yang bersch dan bebas daripada perkaraz yang tidak senonoh itu, maka amat-lah mustahak di-adakan sharatz yang tersebut di-bawa ini:

- (1) pilihanraya itu hendak-lah di-anjorkan oleh satu badan yang jujur dan boleh di-perchayai oleh ra'ayat;
- (2) undang2 pilihanraya itu mesti-lah berasaskan kepada keadilan dan menegahkan perkaraz yang tidak elok;
- (3) segala pertelingkahan mengenai pilihanraya mesti-lah di-selesaikan dengan sa-berapa segera oleh satu Mahkamah khas.

Badan Mentadbir Pilihanraya.

Untok mentadbirkan pilihanraya Perkara 113 Perlembagaan Malaysia telah menubuhkan satu surohanjaya yang bernama Surohanjaya Pilihanraya. Surohanjaya ini ada-lah terdiri daripada sa-orang pengerusi dan tiga orang ahli yang lain. Keempat2-nya di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong sa-telah di-pandang dan di-halusi bagaimana mustahak-nya di-lantek satu Surohanjaya yang boleh di-hormati dan Di-perchayai oleh ra'ayat sakalian. Yang demikian, orang2 yang di-fikirkan boleh terpengaruh seperti orang yang di-bawah ini tidak-lah boleh di-lantekkan. Orang2 ini ia-lah:—

- (1) Orang yang muflis (bankrup).
- (2) Orang yang memegang jawatan yang bergaji.
- (3) Ahli bagi mana2 Majlis Parlimen, ia-itu Dewan Ra'ayat atau Dewan Negara, atau ahli bagi Dewan Negeri.

Apabila telah di-lantek, sa-saorang Ahli Surohanjaya itu akan memegang jawatan ini sa-hingga genap umur-nya enam puluh lima tahun, melainkan sa-belum sampai umur itu dia meletakkan jawatan-nya atau hilang keyakinan-nya menjadi Ahli Surohanjaya itu. Sa-telah di-lantek, sa-orang Ahli itu tidak boleh di-pechat daripada jawatan-nya melainkan sa-telah mendapat pandangan dan shor daripada Juma'ah Hakim yang terdiri daripada lima orang Hakim Mahkamah Tinggi. Ini bererti-lah peratoran memechat sa-saorang ahli itu sama-lah saperti peratoran memechat sa-saorang Hakim Mahkamah Persekutuan dan Mahkamah Tinggi.

Gaji Ahli Surohanjaya itu di-tetapkan oleh Undangz dan di-tentukan bayaran-nya daripada Kumpulan-wang yang di-satukan. Sa-lagi dia menjadi ahli, gaji-nya tidak boleh di-kurangkan, tetapi boleh ditambah.

Untok menjalankan kewajipan-nya, Surohanjaya Pilehanraya di-beri kuasa membuat beberapa peratoran dan melantek beberapa pegawai dan kaki-tangan untok menyelenggarakan pilehanraya.

Surohanjaya Pilehanraya ada-lah di-beri tugas oleh Perlembagaan untok menjalankan pilehanraya bagi Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri bagi negeriz dalam Persekutuan ini, dan juga untok menyiapkan dan menyemak daftar pengundiz bagi pilehanraya yang tersebut. Sa-lain daripada menjalankan pilehanraya bagi Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri, Surohanjaya Pilehanraya itu juga boleh menjalankan pilehanraya kapada Kerajaan Tempatan sa-kira-nya Surohanjaya itu di-beri kuasa oleh undangz Persekutuan atau Negeri. Mengenai hal ini, Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan 1960¹ telah memberi kuasa kapada Surohanjaya Pilehanraya menjalankan pilehanraya kapada Perbandaran, Majlis Bandar dan Majlis Tempatan. Surohanjaya Pilehanraya ini juga di-beri kuasa membuat beberapa peratoran untok menjalankan tugas-nya.

Oleh kerana tiapz pilehanraya itu mesti berasaskan kapada kawasan pilehanraya yang di-wujudkan dengan memandang kapada jumlah pengundiz di-dalam tiapz satu kawasan, maka Surohanjaya ini telah juga di-beri kuasa untok menyemak dan mengubah kawasanz pilehanraya ini.

Bagi membolehkan Surohanjaya Pilehanraya menjalankan tugas-nya di-bawah Perlembagaan, Surohanjaya itu telah di-beri kuasa mema-

(1) Act No. 11 t. 1960.

kai beberapa orang pegawai dan kaki-tangan dan shartz perkhidmatan mereka itu ada-lah di-buat sa-bagai mana yang di-tetapkan oleh Surohanjaya dengan persetujuan Yang Di-Pertuan Agong.² Dan lagi, segala pehak yang berkuasa awam hendak-lah memberi pertolongan kepada Surohanjaya Pilehanraya sa-kira-nya pertolongan itu di-minta oleh Surohanjaya. Bagi menjalankan kerja-nya untuk menentukan kawasan pilehanraya, Surohanjaya Pilehanraya hendak-lah meminta nashiat daripada dua orang pegawai Kerajaan Persekutuan yang mempunyai pengetahuan mengenai topography dan ramai penduduk dan kedua pegawai ini hendak-lah di-pilih untuk ini oleh Yang Di-Pertuan Agong.

Kawasan Pilehanraya.

Di-dalam tiap2 sistem pilehanraya amat-lah mustahak di-bahagikan kesemua negeri kepada beberapa kawasan pilehanraya yang mana penduduk2 di-dalam tiap2 kawasan ini akan di-wakili oleh sa-orang atau beberapa orang wakil ra'ayat. Mengikut sistem yang ada di-Malaysia, tiap2 satu kawasan pilehanraya hanya-lah di-wakili oleh sa-orang wakil ra'ayat sahaja, dan bukan-nya oleh beberapa orang wakil ra'ayat.³ Oleh yang demikian, bilangan kawasan pilehanraya bagi pilehanraya kepada Dewan Ra'ayat ada-lah sama banyak-nya dengan bilangan ahli2 Dewan Ra'ayat. Bagitu-lah juga bilangan kawasan pilehanraya kepada Dewan Negeri ada-lah sama banyak-nya dengan bilangan ahli2 Dewan Negeri.⁴

Bilangan ahli Dewan Ra'ayat bagi Negeriz di-Tanah Melayu ia-lah 104. Yang demikian, jumlah kawasan pilehanraya-nya pun ia-lah 104 juga. Kawasan ini telah di-tentukan pada tahun 1958 untuk di-adakan pilehanraya yang pertama kepada Dewan Ra'ayat sa-lepas merdeka.⁵

Berkenaan dengan bilangan kawasan pilehanraya kepada Dewan Negeri, ini tergantung-lah pada bilangan ahli Dewan Negeri sa-bagai mana yang telah di-tetapkan oleh Perlembagaan Negeri masing2. Walau macham mana pun, jumlah kawasan pilehanraya bagi tiap2 buah Negeri mesti-lah sa-kurang2-nya sama banyak atau dua kali ganda dengan jumlah kawasan pilehanraya kepada Dewan Ra'ayat yang di-tetap-

(2) Per. 115

(3) Per. 116(2)

(4) Per. 117

(5) Elections (Delimitation of Parliamentary Constituencies) Ordinance, 1958 L.N. 280/58.

kan kepada Negeri itu. Mengikut Perlembagaan tiap2 buah Negeri jumlah ahli2 Dewan Negeri ada-lah saperti berikut:—

Johor	32
Kedah	24
Kelantan	30
Melaka	20
Negeri Sembilan	24
Pahang	25
Pulau Pinang	24
Perak	40
Perlis	12
Selangor	28
Terengganu	24

Sungggh pun kesemua Negeriz di-Malaya ini ada-lah di-bahagikan kepada beberapa buah kawasan pilehanraya yang mana bilangannya sama banyak dengan jumlah ahli2 Dewan Ra'ayat, maka besar kecilnya kawasan pilehanraya itu dan chara menentukan sempadan adalah di-tetapkan oleh Perlembagaan. Ini boleh di-dapati dalam Jadual Yang Ke-13. Mengikut Jadual ini ada-lah empat prinsip yang mustahak di-ikuti untuk menentukan dan menyemak sa-mula sempadanz kawasan pilehanraya, baik pun mengenai pilehanraya bagi Dewan Ra'ayat atau pilehanraya bagi Dewan Negeri. Keempat2 prinsip ini adalah saperti berikut, ia-itu:-

- (a) sa-sabua kawasan pilehanraya itu hendak-lah di-sempadankan supaya jangan melintas sempadan Negeri dan hendak-lah juga di-timbangan segala kesukaran yang akan timbul sa-kira-nya kawasan pilehanraya bagi Dewan Negeri akan melintas sempadan kawasan pilehanraya bagi Dewan Ra'ayat.
- (b) hendak-lah juga di-timbangan segala kesenangan dan kemudahan pentadbiran yang ada di-dalam kawasan pilehanraya itu untuk menjalankan pendaftaranz pengundi;
- (c) jumlah pengundiz di-dalam tiap2 kawasan pilehanraya itu hendak-lah dengan sa-berapa hampir-nya bersamaan bagi seluruh negeri di-kechualikan bagi tempat2 di-luar bandar. Oleh kerana keadaan-nya tidak sama dengan tempat2 di-

dalam bandar, maka chara keberatan undi hendak-lah di-gunakan dan chara ini boleh membenarkan sa-hingga di-dalam suatu kawasan pilehanraya di-luar bandar boleh mempunyai bilangan pengundi-nya separoh sahaja daripada pengundi yang ada di-dalam kawasan pilehanraya dalam bandar;

- (d) hendak-lah juga di-timbang segala kesukaran yang akan timbul apabila kawasan pilehanraya itu di-tukarkan dan juga betapa mustahak-nya di-kekalkan perhubungan tiap2 sa-orang dengan tempat-nya.

Apabila Surohanjaya Pilehanraya membuat apaz shor untuk mengubahkan kawasan pilehanraya, maka hendak-lah Surohanjaya itu memberitahu kepada Tuan Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat dan Perdana Menteri dan juga shor2 itu hendak-lah di-siarkan di-dalam Warta Kerajaan dan di-dalam sa-kurang2-nya satu akhbar yang berkelilingi dalam kawasan pilehanraya. Siaran ini hendak-lah memberitahu segala perubahan dan shor2 ini boleh di-lihat pada suatu tempat yang tertentu di-dalam kawasan pilehanraya itu dan juga meminta supaya di-buat apaz bantahan kepada Surohanjaya Pilehanraya mengenai shor2 itu. Bantahan itu hendak-lah di-buat di-dalam tempoh satu bulan sa-lepas di-siarkan pemberitahu itu. Apabila bantahan terhadap shor2 itu di-buat oleh Kerajaan Negeri atau pehak yang berkuasa tempat yang berkenaan atau oleh satu kumpulan yang mengandongi 100 orang pengundi bagi kawasan yang berkenaan yang mana namaz mereka terkandung di-dalam daftar pengundi2, maka hendak-lah Surohanjaya Pilehanraya itu membuat satu penyiasatan mengenai hal ini.

Sa-kira-nya sa-lepas di-buat penyiasatan Surohanjaya Pilehanraya terpaksa meminda shor2-nya, maka hendak-lah pula Surohanjaya itu menyiarkan pemberitahu sa-bagaimana yang tersebut di-atas, tetapi tidak-lah mustahak di-adakan penyiasatan lebeh daripada dua kali.

Apabila selesai semua-nya, maka hendak-lah Surohanjaya Pilehanraya menyerahkan satu laporan mengenai kawasan pilehanraya kepada Perdana Menteri. Laporan ini hendak-lah menunjukkan kawasan pilehanraya yang di-chadangkan itu dan nama2-nya. Jikalau tidak hendak di-ubah kawasan pilehanraya itu maka hendak-lah juga di-laporkan.

Apabila Perdana Menteri menerima laporan ini, hendaklah ia membentangkan laporan ini di-dalam Dewan Ra'ayat bersama dengan satu deraf Perentah (draft Order) yang di-kehendaki untuk menguat-kuasakan shor yang terkandung di-dalam laporan itu. Laporan ini hendaklah di-luluskan oleh satu usul yang di-sokong oleh undi yang tidak kurang daripada separoh daripada jumlah ahli Dewan Ra'ayat. Jika deraf Perentah itu di-luluskan, maka deraf Perentah itu pun akan di-persembahkan kepada Yang Di-Pertuan Agong untuk di-kuat-kuasakan-nya sa-bagai undang2.

Sa-kira-nya deraf Perentah itu di-tolak oleh Dewan Ra'ayat atau pun di-tarek balek, maka bolehlah Perdana Menteri sa-lepas daripada berunding dengan Surohanjaya Pilehanraya meminda deraf Perentah itu dan bentangkan sa-kali lagi deraf Perentah yang di-pinda itu. Jika deraf Perentah yang di-pinda ini di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat dengan undi yang tidak kurang daripada separoh daripada jumlah ahlinya, maka hendaklah Perdana Menteri mempersembahkan deraf Perentah yang di-pinda itu kepada Yang Di-Pertuan Agong supaya di-kuat-kuasakan-nya sa-bagai undang2.

Chalun.

Orang2 yang boleh menjadi chalun dalam pilehanraya kepada Dewan Ra'ayat dan pilehanraya kepada Dewan Negeri hendaklah terdiri daripada mereka yang mempunyai kelayakan untuk menjadi ahli Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri. Di-sini tidaklah payah di-terangkan dan dinyatakan lagi siapa-kah yang layak menjadi ahli Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri itu kerana hal ini boleh di-dapati dalam Bab yang Kelima.⁶

Pengundi.

Dalam tiap2 sistem pilehanraya mesti-lah ada pengundi. Dari itu amat-lah mustahak-nya di-tentukan siapa-kah yang boleh menjadi pengundi. Mengikut Perlembagaan Malaysia pengundi2 dalam pilehanraya kepada Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri ia-lah orang yang menjadi warga negara Malaysia, yang berumur 21 tahun pada tarikh kelayakan dan pada tarikh itu ia ada bermastautin dalam kawasan pilehanraya-nya, atau jika tidak bermastautin, ada-lah di-anggap oleh undang2 sa-bagai sa-orang pengundi yang tidak hadir.⁷

(6) Per. 48 dan Perlembagaan Negeri masing2.

(7) Per. 119

Jikalau sa-saorang itu terjatoh kepada golongan orang2 yang tersebut di-bawah ini, maka tidak-lah dapat dia menjadi pengundi dalam pilehanraya, baik pun dalam pilehanraya bagi Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri. Merekaz ini ia-lah:—

- (1) orang yang pada tarikh kelayakan telah di-tahan sa-bagai sa-orang yang tidak sempurna akal, atau di-tahan kerana menjalankan hukuman penjara yang di-kenakan ka-atas-nya;
- (2) sa-belum daripada tarikh kelayakan orang itu telah di-thabit salah dalam mana2 negeri Komanwel kerana melakukan kesalahan dan dengan sebab itu telah di-hukum mati atau penjara yang mana lama-nya lebeh daripada dua belas bulan, dan pada tarikh kelayakan dia maseh lagi menanggung kewajipan menjalankan hukuman itu.

Tarikh kelayakan itu ia-lah satu perkataan yang teknikal yang di-maksudkan kepada satu tarikh yang menjadi pedoman kepada kerjaz menyemak dan menyiapkan daftar2 pengundi yang di-jalankan pada tiap2 tahun. Mengikut ketetapan yang di-buat oleh Ordinance Pilehanraya⁸ tarikh ini biasa-nya pada tiap2 tahun terjatoh pada 31 haribulan Ogos.⁹ Yang demikian tiap2 warga negara yang chukup umor-nya 21 tahun pada 31 haribulan Ogos dan pada tarikh ini ada bermastautin dalam kawasan pilehanraya-nya dan tidak pula mempunyai segala chachatan yang tersebut dapat-lah menjadi pengundi dalam pilehanraya kepada Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri.

Perkataan bermastautin itu ia-lah juga satu perkataan yang teknikal dan mengikut Perkara 119(2), jikalau sa-orang itu berada di-dalam suatu kawasan pilehanraya dengan sebab hanya menjadi sa-orang sakit di-dalam suatu tempat yang di-gunakan untuk menerima dan mera-

(8) Ordinance No. 33 to 1958.

(9) Mengikut Ordinance Pilehanraya No. 33 t. 1958, tarikh kelayakan itu ada-lah di-tetapkan sa-hari terdahulu daripada tarikh permulaan tempoh bagi menjalankan kerjaz menyemak dan menyiapkan daftar2 pengundi. Lama tempoh ini pada segi undang2 tidak kurang daripada 30 hari dan tidak lebeh daripada 60 hari. Pada biasa-nya tempoh ini di-tetapkan pada tiap2 tahun oleh Surohanjaya Pilehanraya sa-bagai bermula pada 1 haribulan September. Yang demikian, tarikh kelayakan itu pun terjatoh-lah pada 31 haribulan Ogos pada tiap2 tahun. Jika sa-kira-nya tarikh kelayakan ini akan terjatoh kepada hari yang lain daripada tarikh yang terdahulu daripada tarikh permulaan tempoh bagi menjalankan kerjaz menyemak dan menyiapkan daftar2 pengundi, maka tarikh ini hendak-lah di-siarkan dalam Warta Kerajaan-(Per. 119(4), S. 11 Ordinance Pilehanraya No. 33 t. 1958, dan Cheraian 8 P.U. 252 t. 1958).

wat orang2 sakit otak atau kekurangan akal atau dengan sebab dia ditahan untuk ini, maka orang itu tidak-lah di-anggap menjadi sa-bagai bermastautin di-dalam kawasan pilehanraya itu. Untuk mengetahui ma'ana bermastautin, maka hendak-lah di-timbang beberapa faktor. Bermastautin itu bukan-lah hanya berma'ana bahawa tiap2 sa-orang itu mesti ada tinggal di-rumah kediaman-nya; bahkan ketiadaan-nya di-situ pun boleh juga di-anggapkan yang dia maseh lagi bermastautin di-dalam kawasan pilehanraya-nya itu, jika ada beberapa faktor yang boleh menunjukkan yang dia maseh lagi bermastautin di-situ. Mi-thal-nya, jika sa-saorang itu keluar meninggalkan rumah-nya kerana pergi menjalankan sa-suatu kewajipan mengenai kerja-nya dia maseh lagi di-anggap bermastautin di-rumah-nya, walau pun di-dalam tempoh sa-peninggalan itu dia telah beri kebenaran kepada orang lain untuk mendudoki rumah-nya itu; tetapi shartat-nya:—¹⁰

- (a) kebenaran yang di-beri itu hanya-lah untuk tempoh sa-peninggalan-nya; atau
- (b) dia berhajat akan kembali tinggal di-rumah-nya dalam tempoh sembilan minggu dan kebenaran yang di-beri itu tidak menghalangkan dia daripada kembali tinggal di-rumah-nya itu; atau
- (c) dia berhajat akan kembali tinggal di-rumah-nya dalam tempoh enam bulan sa-lepas daripada dia berhenti daripada jawatan-nya atau kerja-nya.

Sa-kira-nya sa-saorang warga negara itu tidak bermastautin pada tarikh kelayakan dalam kawasan pilehanraya-nya, maka dapat-lah juga dia mengundi sa-kira-nya dia terjatoh dalam golongan pengundiz yang tidak hadir. Pengundi yang tidak hadir ini ia-lah warga negara yang tidak kurang daripada 21 tahun umur-nya; dan pada segi undang2 terbahagi kepada 3 jenis sa-bagaimana yang berikut:—

- (i) sa-saorang warga negara yang sedang berkhidmat dalam Angkatan Bersenjata Persekutuan atau Negara Komanwel; dan isteri kepada orang itu dan pada tarikh dia membuat permohonan untuk mendaftarkan diri-nya sa-bagai sa-orang

(10) Peratoran Perlembagaan (Surohanjaya Pilehanraya) 1960 - P.U. 110 t. 1960.

pengundi pilihanraya bagi Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri dia ada tinggal di-rumah yang di-sediakan oleh Angkatan itu;

- (ii) sa-saorang warga negara yang berkhidmat di-dalam perkhidmatan awam Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri atau pehak yang berkuasa tempatan atau yang berkanun jika ia tinggal bertugas di-luar sempadan Persekutuan; dan isteri kapada orang itu jika isteri-nya tinggal bersamadz dengan-nya di-luar sempadan Persekutuan pada tarikh permohonan mendaftarkan diri-nya sa-bagai sa-orang pengundi pilihanraya bagi Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri;
- (iii) sa-saorang warga negara yang belajar dengan sa-penoh masa di-Universiti, Maktab Teknik, Maktab Latchan atau lainz yaysan pelajaran di-luar sempadan Persekutuan; dan isteri kapada penuntut itu jika isteri-nya tinggal bersamadz dengan-nya di-luar sempadan Persekutuan pada tarikh permohonan mendaftarkan diri-nya sa-bagai sa-orang pengundi pilihanraya bagi Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri.¹¹

Tiapz sa-saorang pengundi yang tidak hadhir itu hendak-lah mengundi dengan jalan pos. Dalam perkara berkenaan dengan pengundi2 yang mengundi dengan jalan pos ini bukan-lah hanya terhad kapada pengundi yang tidak hadhir bahkan juga di-benarkan kapada mereka2 yang di-bawah ini:—

- (i) Ahliz Pasokan Polis dalam Persekutuan sa-lain daripada ahli Pasokan Polis Simpanan Sukarela;
- (ii) orangz yang terpaksa bertugas pada hari mengundi dan kerjanya berkaitan dengan menjalankan pilihanraya;
- (iii) Ahliz Surohanjaya Pilihanraya;
- (iv) orangz yang di-tetapkan dari satu masa ka-satu masa oleh Surohanjaya Pilihanraya dan di-siarkan dalam Warta Kerajaan sa-bagai pengundi dengan jalan pos.¹²

Daftar Pengundi.

Walau pun sa-orang warga negara itu mempunyai kelayakan mengundi sa-bagai orang yang bermastautin atau pengundi yang tidak hadhir, maka tidak-lah dapat juga dia mengundi melainkan nama-nya

(11) Peratoran Pilihanraya (Pendaftaran Pengundi2) 1958 - P.U. 252 t. 1958.

(12) Peratoran Pilihanraya (Pengundi Dengan Jalan Pos) 1959 - P.U. 71 t. 1959.

ada terkandung di-dalam daftar pengundi, dan daftar pengundi itu ia-lah menjadi satu keterangan yang prima facie untuk di-tentukan sama ada sa-saorang itu berhak atau tidak mengundi dalam sa-suatu pilehanraya di-dalam sa-suatu kawasan pilehanraya. Dan juga sa-saorang itu tidak boleh di-benarkan mengundi dalam manaz tempat mengundi melainkan bahagian daftar pengundi yang mengandongi nama-nya ada-lah di-tentukan pada tempat mengundi itu.¹³ Juga ada-lah diperuntukkan oleh undang2¹⁴ ia-itu sa-saorang itu tidak-lah boleh di-masokkan ka-dalam daftar sa-bagai pengundi lebeh daripada satu kawasan pilehanraya.

Yang demikian amat-lah mustahak-nya bagi sa-suatu sistem pilehanraya di-adakan daftar pengundi yang boleh menjadi sa-bagai keterangan yang mu'tamad yang menentukan pengundi2. Daftar pengundi2 ini ada-lah di-siap dan di-semak pada tiap2 tahun oleh Surohanjaya Pilehanraya.

Untuk menjalankan kerja ini, Surohanjaya Pilehanraya memakai beberapa orang pegawai yang di-gelarkan dengan nama Pegawai Pendaftar, Penolong Pegawai Pendaftar, Pegawai Penyemak, Penolong Pegawai Penyemak, Ketua Pegawai Pendaftar dan Ketua Pegawai Penyemak. Dan juga di-dalam pekerjaan ini, tiga senarai ada-lah di-gunakan. Senarai A ia-lah daftar pengundi yang sedang berjalan kuatkuasa-nya; senarai B ia-lah satu senarai yang mengandongi namaz orang yang mempunyai kelayakan dan membuat permohonan untuk di-daftarkan dan juga namaz orang yang berjaya membuat tuntutan untuk di-masokkan ka-dalam daftaran pengundi; dan senarai C ia-lah satu senarai yang mengandongi namaz orang yang sudah mati atau telah hilang kelayakan-nya dari semenjak tarikh kelayakan pada tahun yang lepas.

Apabila kerja untuk menyiapkan daftar pengundi hendak di-jalankan, Surohanjaya Pilehanraya akan menyiarkan satu pemberitahu dalam Warta Kerajaan meminta tiap2 orang yang mempunyai kelayakan dan mahu di-daftarkan nama-nya sa-bagai pengundi bagi pilehanraya Persekutuan dan pilehanraya Negeri dalam Negeri itu supaya menghantarkan permohonan-nya kepada Pegawai Pendaftar atau kepada Penolong Pegawai Pendaftar. Permohonan ini hendak-lah di-hantarkan di-dalam tempoh yang di-tentukan oleh Surohanjaya Pileh-

(13) Peratoran 14 dan 15 Peratoran Pilehanraya (Perjalanan Pilehanraya) 1959 - P.U. 69 t. 1959.

(14) S. 10, Ordinance Pilehanraya. No. 33 t. 1958.

anraya yang mana tempoh itu tidak kurang daripada 30 hari dan tidak lebeh daripada 60 hari. Pada biasa-nya tempoh ini ada-lah di-tetapan bermula pada tiap2 tahun pada 1hb. September dan berakhir pada 30hb. Oktober tahun itu.¹⁵ Apabila permohonan2 itu telah di-terima, maka Pegawai Pendaftar dan Penolong2-nya ada-lah berkewajipan menyiapkan daftar pengundi2 itu, dengan di-masokkan ka-dalam-nya nama2 orang yang di-fikirkan oleh-nya layak menjadi pengundi. Untuk kemudahan kerj2-nya pegawai2 ini di-beri kuasa meminta segala keterangan2 dan membuat penyiasatan mengenai hal ini. Sa-telah daftar pengundi2 itu siap, maka hendak-lah di-siarkan satu pemberitahu dalam Warta Kerajaan bahawa daftar pengundi yang telah siap itu boleh di-pereksa di-dalam pejabat Pegawai Pengundi atau Penolong Pegawai Pengundi pada ketika yang di-tentukan.

Barang siapa yang tidak puas hati mengenai daftar pengundi yang telah di-siapkan dan telah di-siarkan itu sama ada dengan sebab nama-nya tidak terkandung di-dalam daftar itu atau pun dengan sebab nama orang lain yang tidak layak ada terkandung di-dalam-nya, maka boleh-lah dia membuat tuntutan supaya nama-nya boleh di-masokkan ka-dalam daftar itu atau membuat bantahan supaya di-batalkan nama orang yang sedang terkandung di-dalam daftar itu. Bantahan dan tuntutan ini hendak-lah di-buat di-dalam tempoh 28 hari daripada tarikh tersiar-nya pemberitahu mengenai penyiapan daftar pengundi itu dalam Warta Kerajaan. Apabila tuntutan itu di-buat, maka hendak-lah Pegawai Pendaftar menampalkan di-tempat yang terang di-dalam pejabat-nya satu pemberitahu yang mengandongi nama2 dan alamat2 orang yang membuat tuntutan itu. Bagitu-lah juga apabila satu bantahan telah di-buat, maka Pegawai Pendaftar hendak-lah menghantarkan satu pemberitahu kepada orang yang nama-nya telah di-jadikan sa-bagai bantahan.

Kemudian daripada itu, maka hendak-lah Pegawai Pendaftar itu mengadakan satu penyiasatan awam mengenai tuntutan dan bantahan itu. Di-dalam penyiasatan awam ini, orang yang membuat tuntutan dan bantahan dan orang2 lain yang ada mempunyai kepentingan dalam hal ini boleh-lah hadir untuk memberi pandangan masing2 dan Pegawai Pendaftar boleh meminta orang yang membuat tuntutan dan orang yang membuat bantahan supaya memberi bukti2 dan keterangan2 mengenai tuntutan dan bantahan-nya. Apabila penyiasatan awam itu telah tamat

(15) Peratoran 8 dalam Peratoran Pilihanraya (Pendaftaran Pengundi2) 1958 - P.U. 252 t. 1958.

maka Pegawai Pendaftar pun hendak-lah membuat keputusan-nya sama, ada di-benarkan tuntutan atau bantahan itu atau di-tolakkan-nya sama sa-kali. Jika pada hari yang di-tentukan di-adakan penyiasatan awam itu orang yang membuat tuntutan dan orang yang membuat bantahan tidak hadir, maka berkuasa-lah Pegawai Pendaftar menolak tuntutan dan bantahan itu.

Jika orang yang membuat tuntutan atau orang yang membuat bantahan atau orang yang telah di-jadikan sa-bagai bantahan berasa tidak puas hati kepada keputusan yang di-buat oleh Pegawai Pendaftar itu, maka boleh-lah dia membuat rayuan kepada Pegawai Penyemak. Rayuan itu hendak-lah di-buat dengan beralaskan pada beberapa hal dan hendak-lah di-dengari oleh Pegawai Penyemak di-dalam tempat awam. Segala keputusan-nya mengenai hal ini ada-lah mu'tamad dan keputusan ini hendak-lah di-hantarkan kepada Pegawai Pendaftar supaya di-ambil tindakan sama ada di-ubah atau tidak daftar pengundi yang telah siap itu mengikut keputusan yang di-buat oleh Pegawai Penyemak itu.

Tiap2 daftar pengundi yang telah di-siapkan hendak-lah di-akui sah sa-bagai mu'tamad. Pengakuan ini boleh-lah di-buat apabila Pegawai Pendaftar telah memberi keputusan-nya kepada segala tuntutan dan bantahan walau pun tuntutan dan bantahan itu telah di-rayukan dan maseh lagi belum di-bicarakan oleh Pegawai Penyemak. Chara pengakuan itu ada-lah di-buat dengan di-siarkan satu pemberitahu dalam Warta Kerajaan bahawa daftar itu telah di-akui sah dan boleh-lah di-pereksa pada waktu yang patut di-dalam pejabat Pegawai Pendaftar atau pada tempat lain yang di-tentukan dalam pemberitahu itu. Dan pada tarikh pemberitahu ini daftar pengundi yang telah di-akui sah itu ada-lah berjalan kuat-kuasa-nya terta'alok kepada apaz perubahan yang akan di-buat sementara menanti keputusan rayuan, dan kuat-kuasa itu akan tamat pada 31hb. Mach yang mengikuti satu pengakuan yang lain akan di-buat pada masa yang akan datang.

Di-dalam cheraian yang terdahulu, kita sebutkan bagaimana chara hendak menyiapkan daftar pengundi. Sekarang kita kaji pula chara hendak menyemak daftar pengundi.

Pada tiap2 tahun mulai daripada 1hb. September hingga 12hb. Oktober, tiap2 orang yang berkelayakan dan mahu mendaftarkan dirinya sa-bagai pengundi tetapi belum lagi di-daftarkan demikian, atau pun sudah di-daftarkan tetapi mahu di-daftarkan ka-dalam kawasan pilehanraya yang lain, boleh-lah menghantarkan permohonan-nya untuk ini kepada Pegawai Pendaftar di-dalam tempoh yang tersebut itu. Apabila

permohonan itu telah di-terima oleh Pegawai Pendaftar, maka hendak-lah dia menyemak daftar2 pengundi itu dan untuk kemudahan-nya dia di-beri kuasa untuk mendapat ma'lumat mengenai hal ini. Apabila daftar pengundi itu telah sudah di-semak, maka hendak-lah dia menyiarkan satu pemberitahu dalam Warta Kerajaan menyatakan bahawa penyemakan itu telah siap dan daftar yang telah di-semak itu boleh di-pereksa pada waktu yang menasabah di-dalam pejabat Pegawai Pendaftar atau Penolong Pegawai Pendaftar. Dengan ini dapat-lah mereka yang tidak puas hati mengenai daftar yang di-semak itu dengan sebab nama-nya tidak di-masokkan mengikut permohonan-nya membuat tuntutan dan bantahan mengenai daftar yang di-semak itu. Tuntutan2 dan bantahan2 ini ada-lah di-biharakan sa-bagaimana yang telah di-sebutkan mengenai penyiapan daftar pengundi itu, ia-itu di-biharakan oleh Pegawai Pendaftar dan boleh di-rayukan kepada Pegawai Penyemak dan keputusan-nya itu ada-lah tamat dan akan di-sampaikan kepada Pegawai Pendaftar untuk di-baiki sa-mula daftar pengundi itu jika rayuan atau bantahan itu di-benarkan.

Bagaimana di-jalankan pilehanraya.

Untuk memulakan pilehanraya, Surohanjaya Pilehanraya akan mengeluarkan satu writ (perintah) kepada Pegawai Pengurus bagi tiap2 kawasan pilehanraya yang mana ahli Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri akan di-kehendaki di-pilih.¹⁶ Apabila Pegawai Pengurus menerima writ itu, hendak-lah ia mula menjalankan pilehanraya itu mengikut Peratoran2 yang tertentu.¹⁷

Mula2-nya hendak-lah Pegawai Pengurus itu mengishtiharkan satu pemberitahu dalam Warta Kerajaan dan sa-kurang2-nya dalam sa-buah akhbar yang bersiar dalam Persekutuan ini menyatakan:—

- (a) tarikh penamaan chalun2 bagi pilehanraya itu, dan
- (b) tarikh mengundi, jika pilehanraya itu akan bertanding dengan sebab bilangan chalun2 lebeh daripada satu orang.

Tarikh penamaan chalun itu tidak-lah kurang daripada 10 hari sa-lepas daripada pemberitahu itu di-siarkan, dan tarikh mengundi itu tidak-lah kurang daripada 3 minggu dan tidak pula lebeh daripada 8 minggu sa-lepas daripada tarikh penamaan itu. Sa-lain daripada mengishtiharkan pem-

(16) S. 12, Ordinance Pilehanraya - No. 33 t. 1958.

(17) Peratoran Pilehanraya (Perjalanan Pilehanraya) 1959 - P.U. 69 t. 1959.

beritahu yang tersebut, Pegawai Pengurus hendak-lah juga membuat satu pemberitahu untuk menentukan waktu dan tempat penamaan chalunz bagi kawasan pilhanraya itu.

Kerja penamaan chalun itu amat-lah teknikal dan hendak-lah di-buat dengan berhalusz supaya penamaan itu menjadi sah pada sisi undangz. Penamaan chalun hendak-lah di-buat dengan di-serahkan kapada Pegawai Pengurus tiga salinan kertas penamaan. Tiap2 kertas penamaan itu hendak-lah di-tandatangani oleh sa-orang penchadang dan sa-orang penyokong dan sa-kurangz-nya oleh empat orang lain lagi. Kesemua mereka ini hendak-lah terdaftar nama-nya dalam kawasan pilhanraya di-mana chalun itu akan bertanding. Tiap2 chalun yang di-namai dalam kertas penamaan itu hendak-lah bersetuju dengan penamaan-nya.¹⁸ Persetujuan itu hendak-lah tertulis di-atas tiap2 kertas penamaan itu. Apabila di-serahkan kapada Pegawai Pengurus ketigaz salinan kertas penamaan itu hendak-lah di-iringi oleh satu surat sumpah mengenai kelayakan orang yang di-namai menjadi chalun dan juga wang deposit sa-banyak \$500 untuk pilhanraya bagi Dewan Ra'ayat atau \$250 untuk pilhanraya bagi Dewan Negeri. Kertas penamaan dan surat2 sumpah itu hendak-lah di-buat mengikut bentuk yang tertentu yang mana borangz-nya boleh-lah di-dapati daripada Pegawai Pengurus mulai daripada tarikh di-ishtiharkan writ pilhanraya itu hingga pukul 12 tengah hari pada tarikh penamaan itu.

Ketigaz salinan kertas penamaan, surat sumpah dan wang deposit yang tersebut itu hendak-lah di-serahkan kapada Pegawai Pengurus pada hari penamaan sa-awalz-nya pada pukul 10.00 pagi dan sa-lewatz-nya pada pukul 12.00 tengah hari. Penyerahan itu hendak-lah di-buat oleh chalun itu sendiri atau oleh penchadang-nya atau penyokong-nya. Apabila di-terima, maka Pegawai Pengurus itu akan menampalkan semua kertas2 penamaan yang di-terima dan tidak di-tarek balek.¹⁹ Penampalan itu ada-lah di-buat di-tempat yang terang di-luar tempat penamaan itu supaya dapat di-pereksa oleh orangz yang di-benarkan hadir di-situ oleh Pegawai Pengurus. Orangz yang di-benarkan hadir pada waktu itu, ia-itu di-antara 12.00 dan pukul 1.30 tengah hari, ia-lah orangz yang

(18) Per. 50(4) Perlembagaan Malaysia dan Peratoran 4(2). Peratoran Pilehanraya (Perjalanan Pilehanraya), 1959.

(19) Penamaan itu boleh-lah di-tarek balek oleh chalun sa-belum daripada pukul 12.00 tengah hari pada tarikh penamaan itu dengan di-beri satu notis kapada Pegawai Pengurus yang mana notis itu hendak-lah di-tandatangani oleh chalun itu sendiri.

di-namai chalun, penchadang2 dan penyokong2 mereka dan sa-orang lain lagi yang di-lantek oleh tiap2 orang chalun itu.

Apabila kertas2 penamaan itu telah di-periksa dan di-dapati tidak memuaskan dengan sebab yang tertentu, maka boleh-lah di-buat satu bantahan ka-atas-nya dan tiap2 bantahan itu hendak-lah di-buat sa-awal2-nya pada pukul 12.00 dan sa-lewat2 nya pada pukul 1.30 tengah hari pada tarikh penamaan itu. Bantahan2 itu hendak-lah di-tandatangani oleh orang yang membuat bantahan itu²⁰ dan mengandongi salah satu daripada alasan2 yang tersebut di-bawah ini, ia-itu alasan2 itu ia-lah:—

- (a) kerana keterangan mengenai chalun itu tidak cukup untuk di-chalunkan chalun itu;
- (b) kerana kertas penamaan-nya di-buat atau di-serahkan dengan tidak mengikut peratoran;
- (c) kerana ada-lah nyata daripada kertas penamaan itu sendiri bahawa chalun itu tidak boleh di-pilih menjadi ahli Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri;
- (d) kerana kertas penamaan itu tidak di-sertakan dengan wang deposit sa-bagaimana yang di-kehendaki; dan
- (e) kerana mengikut Perlembagaan, chalun itu telah hilang kelayakan menjadi ahli Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri.

Bantahan2 itu hendak-lah di-selesaikan pada hari itu juga oleh Pegawai Pengurus dengan sa-berapa chepat yang boleh. Chalun2 yang berkenaan atau penchadang atau penyokong2 mereka hendak-lah di-beritahu tentang keputusan mengenai bantahan itu dan jika bantahan itu di-luluskan, maka alasan2 bagi keputusan itu pun hendak-lah juga di-beritahu. Keputusan yang di-buat oleh Pegawai Pengurus mengenai bantahan itu ada-lah mu'tamad untuk pilihanraya itu dan tidak-lah boleh di-so'al lagi dalam mana2 Mahkamah. Tetapi barang siapa yang tidak puas hati mengenai keputusan ini boleh-lah ia membuat rayuan kepada Mahkamah pilihanraya mengikut seksyen 32(b) Ordinance Kesalahan Pilihanraya dengan alasan ia-itu pilihanraya itu di-jalankan dengan tidak mengikut undang2.

(20) Orang yang membuat bantahan itu hendak-lah terdaftar nama-nya dalam daftar pengundi bagi kawasan pilihanraya dan Pegawai Pengurus sendiri pun boleh juga membuat bantahan.

Pada hari penamaan itu apabila di-selesaikan segala bantahan2 yang di-buat, jika hanya-lah ada sa-orang chalun sahaja yang mempunyai penamaan yang sah, maka chalun itu akan di-ishtiharkan oleh Pegawai Pengurus pada waktu itu juga sa-bagai terpilih²¹ dalam pilehanraya itu dan nama-nya akan di-siarkan dalam Warta Kerajaan. Tetapi jika bilangan chalun2 yang mempunyai penamaan yang sah itu lebeh daripada sa-orang, maka pilehanraya itu akan bertanding dan pengundian akan di-adakan mengikut peratoran yang tertentu.

Jika pilehanraya itu akan bertanding, maka pada hari penamaan itu juga hendak-lah Pegawai Pengurus itu menjalankan tugas-nya saperti berikut, ia-itu:—

- (a) menentukan dengan jalan undi susunan nama2 chalun yang akan di-terakan ka-atas kertas undi kelak;
- (b) menentukan dengan jalan undi satu tanda bagi tiap2 orang chalun;²² dan
- (c) menghantarkan kepada Penyelia Pilehanraya (i) satu laporan menyatakan bahawa pilehanraya akan bertanding; (ii) satu salinan kertas penamaan bagi tiap2 orang chalun; (iii) satu penyata yang menunjokkan susunan nama2 chalun yang akan di-terakan ka-atas kertas undi dan juga tanda yang telah di-tetapkan bagi tiap2 orang chalun itu.

Apabila Penyelia Pilehanraya itu menerima surat2an yang tersebut, maka hendak-lah ia menyiarkan satu notis dalam Warta Kerajaan dan juga dengan apa2 jalan yang di-fikirkan patut, dan notis itu menyatakan:—

- (i) nama2 kawasan pilehanraya yang mana pilehanraya bagi-nya akan bertanding;
- (ii) tarikh mengundi;

(21) Syarat (a) kepada S. 13(1). Ordinance Pilehanraya - No. 33 t. 1958 Lihat juga Peratoran 10, Peratoran Pilehanraya (Perjalanan Pilehanraya) 1959 - P.U. 69 t. 1959.

(22) Tanda ini hendak-lah di-luluskan oleh Surohanjaya Pilehanraya. Tetapi sa-orang chalun yang menjadi ahli bagi sa-sabua2 parti politik boleh-lah menggunakan tanda parti-nya dengan syarat:—

- (i) tanda itu hendak-lah terlebih dahulu telah di-lulus dan di-daftarkan oleh Surohanjaya Pilehanraya; dan
- (ii) chalun yang hendak menggunakan tanda itu hendak-lah mengeluarkan satu surat tauliah yang di-tandatangani oleh sa-orang Pegawai yang bertanggung-jawab dalam parti itu. Surat tauliah itu hendak-lah membenarkan penggunaan tanda parti itu oleh chalun itu - Peratoran 11(2) (c) dan (d).

- (iii) nama2 chalun yang akan bertanding mengikut susunan yang akan di-terakan ka-atas kertas undi, tanda yang telah di-tetapkan bagi tiap2 orang chalun dan juga nama2 penchadang dan penyokong chalun2 itu; dan
- (iv) tempat2 mengundi bagi tiap2 daerah mengundi dalam sa-sabuah kawasan pilehanraya dan juga waktu mengundi.²³

Jika sa-lepas daripada di-laporkan pilehanraya itu kepada Penyelia Pilehanraya tetapi sa-belum di-mulakan pengundian tibaz sa-saorang chalun itu telah mati atau telah hilang kelayakan-nya menjadi ahli Dewan Ra'ayat atau Dewan Negeri, maka Surohanjaya Pilehanraya akan memberhentikan pilehanraya itu dan akan menetapkan dengan sa-chara di-beri notis dalam Warta Kerajaan dan dalam akhbar satu tarikh baharu bagi pilehanraya itu. Yang demikian, segala perjalanan mengenai-nya hendak-lah di-ulangi sa-mula, melainkan tidak-lah mustahak di-ulangi sa-mula penamaan chalun yang mana pada ketika di-berhentikan pilehanraya itu ia ada mempunyai penamaan yang sah.

Tempat2 mengundi hendak-lah di-siapkan. Di-sini tiap2 satu kawasan pilehanraya ada-lah di-bahagikan kepada beberapa daerah mengundi dan bagi tiap2 daerah ini ada-lah di-tetapkan dengan huruf dan nombor yang terang atau kedua2-nya sa-kali. Dalam tiap2 daerah mengundi akan di-adakan sa-kurang2-nya satu tempat mengundi.²⁴ Untok ini, bangunan2 sekolah atau sa-bahagian daripada bangunan2 itu yang mana sekolah itu menerima bantuan daripada Kerajaan Persekutuan boleh-lah di-gunakan dengan perchuma oleh Surohanjaya Pilehanraya sa-bagai tempat mengundi. Tetapi jika ada apaz kerosakan telah berlaku pada bangunan itu dengan sebab pilehanraya, maka hendak-lah Surohanjaya Pilehanraya membayar ganti-rugi kepada orang yang menguasai sekolah itu.²⁵

Di-luar tempat mengundi itu hendak-lah di-tampilkan dua notis; satu notis yang menunjukkan nama tiap2 orang chalun mengikut susunan nama yang di-terap di-atas kertas undi dan tanda2 yang telah di-tetapkan bagi chalun itu; dan satu notis lagi untok memberi arahan sa-bagai penunjuk kepada pengundi2. Kedua2 notis itu hendak-lah di-buat

(23) Waktu mengundi itu tidak boleh lebeh daripada dua belas jam (Peraturan 15(2)).

(24) S. 7 Ordinance Pilehanraya, 1958.

(25) S. 14 Ordinance Pilehanraya, 1958.

dalam bahasa Inggeris dan Melayu berhuruf Jawi, dan juga dalam bahasa Tamil dan China. Tetapi jika di-fikirkan oleh Surohanjaya Pilehanraya bahawa notis itu tidak-lah mustahak di-buat dalam bahasa Tamil dan China maka tidak-lah payah di-buat dalam bahasa itu. Dan juga pada tiap2 tempat mengundi itu hendak-lah di-sediakan kemudahan2 untuk membolehkan pengundi2 menandakan kertas undi mereka dalam keadaan yang terdinding daripada pandangan orang lain. Sa-lain daripada itu, tempat mengundi itu hendak-lah di-hadkan oleh Pegawai Tugas yang menguruskan tempat itu.

Tiap2 tempat mengundi itu ada-lah di-uruskan oleh beberapa orang Pegawai Tugas yang di-lantek oleh Pegawai Pengurus. Tiap2 orang Pegawai Tugas itu akan mengatorkan bagaimana orang yang hendak mengundi akan masuk ka-tempat itu dan berkewajipan menguruskan tempat mengundi dan menjaga keamanan dan ketenteraman di-tempat itu. Dengan sebab ini ia di-beri kuasa untuk menghalau keluar daripada tempat itu dengan mendapat pertolongan pegawai polis sa-siapa juga yang membuat kelakuan tidak senonoh atau melanggar perintah Pegawai Tugas. Dan lagi, tiap2 orang Pegawai Tugas itu akan di-beri satu salinan chabutan daftar pengundi yang mengandongi nama2 orang yang akan mengundi di-tempat itu. Dari itu, pengundi2 yang hanya-lah terdaftar untuk mengundi di-tempat itu sahaja boleh di-benarkan masuk mengundi. Orang2 lain yang tidak berkenaan²⁶ ada-lah di-tegah daripada masuk ka-tempat mengundi itu.

Tiap2 orang pengundi itu hanya-lah boleh mengundi dalam satu kawasan pilehanraya sahaja.²⁷ Dengan sebab ini-lah sa-saorang itu tidak boleh di-daftarkan sa-bagai pengundi lebeh daripada satu kawasan pilehanraya²⁸ dan dia hanya-lah boleh mengundi di-tempat mengundi yang nama-nya terdaftar di-sana sahaja, dan berhak mengundi satu kali

(26) Tetapi orang yang boleh masuk ka-tempat mengundi itu ia-lah -

- (i) chalon, wakil pilehanraya dan wakil mengundi-nya;
- (ii) pegawai pengurus;
- (iii) Pegawai polis yang bertugas;
- (iv) ahliz dan pegawai2 Surohanjaya Pilehanraya; dan
- (v) orang yang bertugas dengan rasmi-nya di-tempat mengundi itu.

Nama tiap2 wakil mengundi hendak-lah di-beritahu terlebih dahulu kepada Pegawai Tugas kerana jikalau tidak, ia tidak akan di-benarkan masuk ka-tempat mengundi.

(27) Per. 116(1) Perlembagaan Malaysia.

(28) S. 10 Ordinance Pilehanraya, 1958.

sahaja.²⁹ Tiap2 orang pengundi itu ada-lah di-beri³⁰ sa-helai kertas undi dan dia akan mengundi dengan menandakan ka-atas kertas itu satu tanda yang menunjukkan pilihan-nya. Kertas itu akan di-lipat oleh-nya dan di-masokkan ka-dalam peti undi yang di-sediakan mengikut peratoran.³¹ Perbuatan menanda, melipat dan memasokkan kertas undi ka-dalam peti undi itu ada-lah kesemua-nya di-buat oleh pengundi itu dengan sulit dan tidak boleh di-lihati oleh orang lain.³² Tetapi jika pengundi itu ia-lah orang buta atau tidak boleh membacha, maka boleh-lah ia meminta pertolongan kepada Pegawai Tugas supaya pegawai ini boleh menanda kertas undi itu dengan mengikut perintah orang itu dan tolong memasokkan kertas undi itu ka-dalam peti undi. Tiap2 orang pengundi hendak-lah menandakan undi-nya dengan tidak berleengah lagi dan sa-lepas mengundi hendak-lah keluar daripada kawasan tempat mengundi itu dengan segera.

Dan lagi Pegawai Tugas itu boleh bertanya kepada sa-orang pengundi itu ia-itu sama ada ia mengerti atau tidak charaz menanda undi. Jikalau pengundi itu meminta pegawai itu memberi penerangan kapada-nya, maka penerangan itu boleh-lah di-beri, tetapi syarat-nya penerangan itu di-beri dalam pendengaran wakil pengundi bagi chalun yang hadir di-tempat mengundi itu, dan penerangan itu mesti-lah betul2 penerangan

-
- (29) Peratoran 19, Peratoran Pilehanraya (Perjalanan Pilehanraya) 1959 - P.U. 69 t. 1959.
- (30) Sa-belum di-beri kertas undi, Pegawai Tugas ada-lah berkuasa meminta sa-saorang pengundi itu memberi keterangan mengenai pengenalan diri-nya dan membuat surat sumpah mengenai hal ini - Peratoran 20, Peratoran (Perjalanan Pilehanraya) 1959. Dan lagi tiap2 helai kertas undi itu akan mengandongi nama2 chalun dalam tulisan rumi dan mempunyai hal ahwal mengenai-nya sa-bagaimana yang tertulis dalam kertas penamaan dan di-susun dan di-beri tanda sa-bagaimana yang telah di-tetapkan oleh Pegawai Tugas. Kertas itu hendak-lah boleh di-lipat; pada belakang-nya hendak-lah di-chapkan dengan nombor dan pada tunggol-nya hendak-lah di-chapkan dengan nombor itu. (Peratoran 17). Apabila tiap2 orang pengundi itu meminta kertas undi, maka nombor, nama dan hal ahwal-nya akan di-laungkan, dan nombor-nya akan di-tanda menunjukkan ia-itu dia sudah meminta undi; tetapi tanda itu tidak akan menunjukkan kertas yang telah di-berikan kapada-nya. Mengenai kertas undi yang di-beri itu pula, pada tunggol-nya hendak-lah di-tulis nombor pengundi itu dan pada belakang-nya hendak-lah di-chap atau di-lubangkan dengan tanda rasmi atau di-persahkan oleh pegawai tugas (Peratoran 19(2)).
- (31) Tiap2 buah peti undi itu hendak-lah di-buat supaya undi yang di-masokkan ka-dalam-nya tidak boleh di-keluarkan melainkan dengan jalan di-buka kunci peti itu. Sa-belum di-jalankan pengundian, peti itu hendak-lah di-tunjukkan kapada mereka yang di-benar hadir di-tempat mengundi itu supaya dapat mereka melihat bahawa peti itu kosong. Sa-lepas itu peti itu pun di-kunci dan di-meteraikan supaya tidak boleh di-buka lagi.
- (32) S. 13(2) Ordinance Pilehanraya, 1958.

dan bukan-nya di-anggap sa-bagai nasihat atau arahan mengundi untuk sa-saorang chalun.

Jika di-dapati sa-saorang yang terdaftar nama-nya dalam daftar pengundi telah di-chatetkan sa-bagai sudah mengundi, dan kemudian-nya sa-orang lagi datang hendak mengundi di-atas nama itu juga dan mengaku bahawa dia-lah orang yang sa-benar2-nya terdaftar dengan nama itu, maka orang itu boleh-lah di-beri kertas undi yang lain dengan syarat-nya hendak-lah ia membuat surat sumpah mengenai pengenalan diri-nya. Kertas undi yang di-beri kepada orang itu di-namakan kertas undi ganti.

Apabila waktu mengundi telah tamat, pengundian itu pun di-tutup dan semua kertas2 undi yang tidak habis di-pakai atau yang rosak atau yang di-beri kepada pengundi sa-bagai kertas undi ganti, masing2-nya hendak-lah di-berkas kepada beberapa berkas yang asing. Bagitu-lah juga salinan chabutan daftar pengundi bersamaz dengan tunggol kertas undi itu akan di-berkaskan kepada satu berkas yang lain. Semua berkas2 ini dan peti2 undi sama ada berisi atau kosong, hendak-lah di-metraikan dengan metrai Pegawai Tugas itu dan jua dengan metrai chalun2 dan wakil2 mereka. Kemudian kesemua-nya akan di-serahkan kepada Pegawai Pengurus.

Kemudian daripada itu, kertas2 undi yang di-gunakan itu pun akan di-bilang pada ketika chalun2 dan wakil2 pilehanraya dan wakil pembilang³³ mereka itu hadir. Mereka yang boleh turut hadir pada masa membilang kertas undi ia-lah :—

- (1) ahli dan pegawai Surohanjaya Pilehanraya;
- (2) Pegawai Pengurus dan penolong2-nya, serta kerani2-nya;
- (3) orang2 lain yang di-benarkan hadir oleh Pegawai Pengurus.

Dalam membilang kertas2 undi itu, kertas undi ganti tidak-lah di-bilang bahkan di-bungkus, di-metraikan dan di-simpan sahaja. Kertas2 undi yang tersebut di-bawah ini ada-lah di-anggap tidak sah dan hendak-lah di-tolak. Kertas2 undi ini ia-lah :—

- (i) kertas undi yang tidak di-stamp atau tidak di-lubangkan dengan tanda rasmi, atau di-persahkan oleh Pegawai Pengurus;³⁴

(33) Nama wakil pembilang itu hendak-lah terlebih dahulu di-beri kepada Pegawai Pengurus. Jikalau tidak, ia tidak di-benarkan hadir.

(34) Tetapi jika kertas undi yang saperti ini telah di-beri kepada pengundi dengan sebab perbuatan Pegawai Tugas sendiri atau oleh orang yang di-tauliahkan oleh-nya, dan jika tidak dengan sebab ini kertas undi itu sa-patut-nya sah, maka tidak-lah termesti di-tolak kertas undi itu.

- (ii) kertas undi yang mana pengundi-nya telah menanda undi-nya kepada lebeh daripada sa-orang chalun;
- (iii) kertas undi yang mana tulisan atau tanda yang ada di-atas-nya boleh mengenalkan pengundi-nya;
- (iv) kertas undi yang tidak bertanda langsung atau pun di-tanda di-tempat atau dengan chara yang lain daripada apa yang di-kehendaki oleh peratoran;³⁵
- (v) kertas undi yang tidak menunjukkan tujuan pengundi-nya dengan terang.

Apabila kertas2 undi itu tamat di-bilang, di-atas permintaan chalun atau wakil pilehanraya-nya kertas2 undi itu boleh-lah di-bilang sa-mula, tetapi bagi tiap2 sa-orang chalun permintaan ini hanya-lah boleh di-buat sa-kali sahaja, dan permintaan ini boleh-lah di-tolak oleh Pegawai Pengurus; dan Pegawai Pengurus sendiri boleh memerintah supaya kertas2 undi itu di-bilang beberapa kali jika di-fikirkan mustahak untuk mendapat keputusan yang sa-benar2-nya.

Apabila kerja2 membilang kertas undi itu telah selesai, Pegawai Pengurus akan terus membuat pengumuman, ia-itu chalun yang mendapat undi yang lebeh banyak menjadi terpilih dalam pilehanraya itu.³⁶ Tetapi jika undi bagi sa-saorang chalun itu sama banyak dengan undi yang di-dapati oleh chalun lawan-nya, maka persamaan undi ini akan di-selesaikan dengan di-beri satu undi tambahan kepada salah sa-orang daripada chalun2 itu. Tentang kepada chalun yang mana undi tambahan akan di-beri, ini ada-lah di-tentukan dengan chara di-chabut undi pada ketika Pegawai Pengurus dan chalun2 dan wakil2 mereka ada hadir di-tempat itu. Chalun yang bernasib baik mendapat undi tambahan ini-lah akan di-ishtiharkan terpilih dalam pilehanraya itu.³⁷

Sa-telah di-buat pengumuman mengenai chalun yang terpilih dalam pilehanraya itu, maka kertas2 undi dan segala surat2 yang lain yang berkaitan dengan pilehanraya itu hendak-lah di-metraikan oleh Pegawai Pengurus dan di-simpan baik2 di-tempat yang selamat sa-lama enam bulan; dan jika kemudian-nya tidak ada apa2 arahan daripada

(35) Tetapi jika kertas undi itu betul2 dan dengan terang-nya menunjukkan tujuan pengundi-nya dan chalun-nya di-pilih oleh-nya, maka kertas itu tidak-lah boleh di-tolak dengan sebab ini sa-mata2.

(36) S. 13, Ordinance Pilehanraya, 1958 dan Peratoran 25(8) - P.U. 69 t. 1959.

(37) Syarat (b) kepada s. 13(1) Ordinance Pilehanraya 1959, dan Regulation 25(9) - P.U. 69 t. 1959.

Surohanjaya Pilehanraya, kertas2 undi dan suratanz itu akan di-binasakan kesemua-nya. Sa-lepas di-metraikan, kertas2 undi itu dan suratanz yang berkaitan itu tidak-lah boleh di-pereksa, di-buat salinan atau di-da'awakan melainkan di-atas perintah Mahkamah Tinggi yang mana Mahkamah ini tidak akan membuat perintah itu melainkan kertas2 undi atau suratanz itu ada-lah mustahak untuk menjalankan sa-suatu penda'awaan atau mengemukakan sa-suatu rayuan pilehanraya. Sa-lain daripada kerja memetriai dan menyimpan kertas2 undi dan suratanz itu, Pegawai Pengurus hendak-lah pula membuat satu penyata dan laporan untuk di-serahkan kepada Pegawai Penyelia Pilehanraya. Sa-lepas ini, nama chalun yang terpilih itu bersamaz dengan laporan pilehanraya itu akan di-siarkan oleh Penyelia Pilehanraya dalam Warta Kerajaan.

Jika pada kemudian hari ada berbangkit pertelingkahan sama ada pilehanraya itu tidak sah dengan sebab tidak di-jalankan mengikut peratoranz yang tersebut di-atas,³⁸ dan jika itu-lah sahaja alasan-nya, maka pilehanraya itu tidak akan di-batalkan sa-kira-nya di-dapati bahawa prinsip2 atau ka'edah2 yang terkandung dalam peratoran itu ada-lah di-patohi dan kegagalan mengikut peratoran itu tidak akan menyentoh atau memberi bedza kepada keputusan pilehanraya itu.

Pilehanraya Kerajaan Tempatan.

Kuasa Surohanjaya Pilehanraya menjalankan pilehanraya Kerajaan Tempatan ia-lah berasalkan kepada Perkara 113(4)³⁹ Perlembagaan Malaysia dan kepada Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan 1960.⁴⁰ Untuk ini Kerajaan2 Negeri hendak-lah memberi perlembagaan baharu kepada badan2 Kerajaan Tempatan di-dalam masing2 Negeri. Perlembagaan baharu ini hendak-lah di-beri kepada Perbandaran Majlis atau Lembaga Luar Bandar, Majlis Bandaran dan Majlis Tempatan dan perlembagaan baharu ini sudah pun di-beri kepada badan2 yang tersebut mengikut Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan 1960 itu.

Peratoranz menyiap dan menyemak daftar pengundiz dan peratoranz menjalankan pilehanraya⁴¹ sama-lah saperti peratoranz yang

(38) Peratoran Pilehanraya (Perjalanan Pilehanraya) 1959 - P.U. 69 t. 1959.

(39) "Undang2 Persekutuan atau Negeri boleh memberi kuasa kepada Surohanjaya Pilehanraya supaya menjalankan pilehanraya yang lain daripada pilehanraya yang di-sebutkan dalam Fasal 1"-ia-itu lain daripada pilehanraya kepada Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri.

(40) Act No. 11 t. 1960.

(41) Peratoran (Pendaftaran Pengundi) Kerajaan Tempatan, 1960 - P.U. 112 t. 1960.

terdapat mengenai pilihanraya bagi Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri.⁴² Yang berlainan ia-lah tentang kelayakan sa-saorang menjadi chalun dan pengundi sahaja. Dan juga kawasan pilihanraya bagi Kerajaan Tempatan tentu-lah kecil dan tidak sa-bagitu luas seperti yang di-dapati dalam pilihanraya kepada Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri. Dengan sebab ini kawasan pilihanraya bagi Kerajaan Tempatan ada-lah dinamakan dengan perkataan Wad.

Chalunz bagi pilihanraya Kerajaan Tempatan ia-lah terdiri daripada orangz yang boleh menjadi ahli meshuarat kepada badan Kerajaan Tempatan itu.⁴³ Mereka ini ia-lah warga negara yang berumur tidak kurang daripada 21 tahun dan bukan-nya daripada orangz yang tersebut di-bawah ini, ia-itu :—

- (a) orang yang di-dapati atau di-akui tidak sempurna akal;
- (b) orang muflis yang belum lagi di-selesai atau di-bebaskan;
- (c) orang yang telah di-thabit salah melakukan suatu kesalahan di-bawah Ordinance Kesalahan Pilihanraya 1954,⁴⁴ atau yang telah di-buktikan salah dalam suatu perbicharaan mengenai pilihanraya dalam Persekutuan kerana melakukan perbuatan yang di-anggap sa-bagai kesalahan itu;
- (d) orang yang mungkir menghantarkan penyata perbelanjaan pilihanraya bagi Parlimen atau Dewan Negeri atau bagi Kerajaan Tempatan, dalam tempoh yang di-tetapkan, sa-telah ia-nya mengambil bahagian dalam pilihanraya itu sa-bagai chalun atau wakil pilihanraya. Tempoh ini ia-lah 33 hari sa-lepas di-siarkan keputusan pilihanraya;
- (e) orang yang telah di-thabit salah melakukan suatu kesalahan jenayah oleh manaz Mahkamah dalam Persekutuan dan telah di-hukum dengan penjara tidak kurang daripada satu tahun lama-nya atau dengan denda tidak kurang daripada dua ribu ringgit dan dia tidak mendapat ampun;
- (f) orang yang telah mendapat dengan sa-kehendak hati-nya sendiri kewarganegaraan negara asing atau telah menerima faedah kewarganegaraan itu atau pun telah membuat pengakuan ta'at setia-nya kepada negara asing itu;

(42) Peratoran (Perjalanan Pilihanraya) Kerajaan Tempatan 1960 - P.U. 111 t. 1960.

(43) S. 5 Act Pilihanraya (Kerajaan Tempatan) 1960 dan Jadual Pertama kepada Act itu.

(44) Ordinance No. 9 t. 1954.

- (g) orang yang memegang jawatan sa-penoh masa dalam perkhidmatan awam dalam Persekutuan;
- (h) orang yang dengan tidak mendapat kebenaran bertulis daripada Raja atau Gabenor Negeri telah menchampori dan mempunyai kepentingan dalam suatu kontrak dengan pehak yang berkuasa tempatan atau dalam suatu kerja yang di-buat untuk pehak yang berkuasa;⁴⁵
- (i) orang yang terta'alok kepada kehilangan kelayakan yang ditentukan oleh Perlembagaan bagi badan Kerajaan Tempatan itu.

Berkenaan dengan orang yang telah di-hilangkan kelayakan-nya dengan sebab dia di-thabit atau di-buktikan salah di-bawah Ordinance Kesalahan Pilchanraya, 1954, atau dengan sebab di-thabit salah kerana melakukan satu kesalahan jenayah yang dia telah di-penjara tidak kurang daripada dua belas bulan atau di-denda tidak kurang daripada \$2,000, atau dengan sebab dia mungkir menghantarkan penyata pilehanraya, maka kehilangan kelayakan itu ia-lah sa-lama lima tahun. Tempoh lima tahun ini ada-lah di-hitong mulai daripada tarikh yang dia telah di-thabit atau di-buktikan salah atau daripada tarikh yang dia telah di-bebaskan daripada penjara atau daripada tarikh yang dia di-kenakan denda atau daripada tarikh yang dia mesti hantarkan penyata pilehanraya itu. Tetapi tempoh lima tahun ini boleh di-singkatkan jika kehilangan kelayakan itu di-hapuskan oleh Raja atau Gabenor bagi Negeri yang berkenaan pada bilaz masa sa-kali pun sa-belum habis tempoh lima tahun yang tersebut itu.⁴⁶

(45) Tetapi -

- (i) sa-saorang itu tidak-lah di-anggap sa-bagai menchampori atau mempunyai kepentingan di-dalam Konterek atau kerja yang tersebut dengan hanya sebab menjadi pemegang saham atau pengarah (sa-lain daripada Pengerusi atau Pengarah yang mengurus) di-dalam suatu kompeni yang membuat konterek atau menjalankan kerja yang tersebut;
- (ii) konterek yang di-buat dengan pehak yang berkuasa tempatan untuk perbekalan ayer, gas, letrik dan lainz perkhidmatan kepada sa-orang ahli meshuarat tidak-lah di-anggap sa-bagai menghilangkan kelayakan sa-saorang itu daripada menjadi chalon;
- (iii) konterek yang mana harga-nya tidak lebeh daripada \$150 tidak-lah juga termasuk di-dalam konterek yang menghilangkan kelayakan yang tersebut.

(46) Cheraian 3 Jadual Yang Pertama Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan.

Orang yang akan menjadi pengundi bagi pilihanraya Kerajaan Tempatan ia-lah orang yang mempunyai sharatz seperti berikut,⁴⁷ ia-itu :—

- (1) menjadi warga negara Malaysia;
- (2) berumur 21 tahun pada tarikh kelayakan;
- (3) nama-nya terdaftar dalam daftar pengundi bagi pilihanraya yang tersebut;
- (4) pada tarikh kelayakan dia ada-lah bermastautin dalam wad pilihanraya Kerajaan Tempatan.

Jika sa-kira-nya dia tidak bermastautin dalam wad pilihanraya itu, dia hanya-lah boleh menjadi pengundi dalam wad itu sa-kira-nya dia memenohi sharatz yang berikut :—

- (a) dia mempunyai harta tidak bergerak (tanah) dalam wad itu yang mana nilai tahunan yang berseh bagi harta itu tidak-lah kurang daripada enam puluh ringgit akan nilai sa-penoh-nya tidak kurang daripada lima ratus ringgit; dan
- (b) dia telah membayar kadar yang telah di-kenakan ka-atas harta itu untok tahun atau separoh tahun yang berakhir pada 31hb. Disember yang terdahulu daripada tarikh kelayakan; dan
- (c) dia telah memberi satu notis kepada Surohanjaya Pilihanraya dalam tempoh membuat dan menyemak daftar pengundi yang mana notis itu menyatakan yang dia mahu nama-nya di-masokkan atau di-kekalkan dalam daftar pengundiz bagi wad pilihanraya itu, dan bersama2 dengan notis itu hendak-lah juga dia menghantarkan satu perakuan mengenai harta tidak bergerak yang di-punyai oleh-nya dalam wad itu dan juga mengenai bayaran kadar yang di-kenakan ka-atas harta itu.⁴⁸

Jika sa-saorang yang tidak bermastautin itu mempunyai harta tidak bergerak dalam lebeh daripada satu wad, sa-bagai sa-orang pengundi yang tidak bermastautin dia hanya-lah berhak mempunyai satu undi sahaja dalam kawasan tempatan itu dan dia hanya-lah boleh mengundi

(47) S. 17 Act Pilihanraya (Kerajaan Tempatan) - 1960 dan Jadual kedua ka-pada Act itu.

(48) S. 17 dan Jadual Yang Kedua Act Pilihanraya Kerajaan Tempatan, No. 11 t. 1960.

dalam wad yang dia tetapkan dalam notis yang di-hantarkan kepada Surohanjaya Pilehanraya.

Dan lagi, Pehak Yang Berkuasa Negeri boleh membuat perintah menegahkan pengundi yang tidak bermastautin daripada mengundi dalam pilehanraya bagi sa-suatu atau beberapa buah pehak yang berkuasa tempatan, dan perintah itu hendak-lah di-siarkan dalam Warta Kerajaan.

Sa-saorang warga-negara yang mempunyai sifat2 yang di-bawah ini ada-lah di-anggapkan sa-bagai hilang kelayakan-nya dan tidak-lah boleh mengundi dalam pilehanraya kerajaan tempatan. Sifat2 ini ia-lah:—

- (a) pada tarikh kelayakan dia telah di-tahan sa-bagai sa-orang yang tidak sempurna akal-nya atau di-tahan kerana menjalankan hukuman penjara yang di-kenakan ka-atas-nya;
- (b) sa-belum daripada tarikh kelayakan dia telah di-thabit salah dalam manaz negeri Komanwel kerana melakukan kesalahan dan dengan sebab itu telah di-hukumkan mati atau penjara yang lama-nya lebeh daripada dua belas bulan dan pada tarikh kelayakan dia maseh lagi menanggung kewajipan menjalankan hukuman itu;
- (c) dia telah hilang kelayakan-nya di-bawah undang2 mengenai kesalahan yang berkaitan dengan pilehanraya.

Kebebasan dan Kesuchian pilehanraya.

Pilehanraya itu sama-lah saperti perlawanan bola sepak. Jikalau tiap2 pemain bola itu di-biarkan mengguna segala taktik2 dan helah2 yang apa sahaja ia boleh buat dengan tidak sadikit pun ada peratoran yang mengharamkan taktik2 dan helah2 itu, maka sudah tentu tiap2 pemain itu akan meninggalkan perlawanan bola itu dan akan menukarkan permainan-nya kepada permainan tinju yang akan jua di-sertai oleh peminat2 bagi kedua2 pehak. Demikian-lah juga pilehanraya. Sa-kiranya sa-saorang chalun itu boleh menggunakan segala taktik2 dan helah2 yang kotor dan yang tidak langsung mempunyai sekatan undang2 untuk menewaskan chalun lawan-nya maka tidak-lah berma'ana pilehanraya yang di-jalankan saperti ini. Kerana sa-siapa yang kuat, gagah, kaya dan mempunyai banyak wang ringgit sudah tentu akan menang. Tetapi undiz yang di-perolehi oleh chalun2 yang menggunakan tektik2 dan helah2 ini bukan-nya datang daripada hati yang ikhlas daripada pengundiz itu, bahkan ia-lah datang-nya daripada hati yang sudah di-penohi oleh wang ringgit yang telah di-beri atau di-janjikan kepada pengundiz itu,

atau daripada hati yang sudah di-ikat oleh budi yang telah di-buat oleh chalun, atau daripada hati yang sudah kechut dengan ketakutan oleh sebab ugutan² yang di-buat oleh pehak chalun itu. Pilehanraya yang sa-macam ini sudah tentu tidak bebas dan tidak suchi dan keputusan²-nya tidak boleh di-terima dan di-hormati oleh sa-siapa pun, dan harus akan membawa kepada kachau bilau yang akhir-nya akan hanya-lah menubohkan sa-buah kerajaan diktator untuk mengawal ketenteraman dalam negeri.

Pilehanraya yang bebas dan suchi itu ia-lah satu pilehanraya yang mana tiap² orang pengundi dapat memberikan undi-nya kepada sa-saorang chalun atau parti politik chalun itu dengan suka hati-nya sendiri, oleh sebab dia bersetuju dan menyokong dasar² yang telah di-jalan atau yang akan di-laksanakan oleh chalun itu atau oleh parti chalun itu. Di-sini berma'ana-lah segala tektik² dan helah² yang berdasarkan kepada wang ringgit, ikatan budi dan ugutan mesti-lah di-haram dan di-tegah oleh undang² supaya wujud-lah di-dalam undang² itu satu batasan yang mana sa-takat itu-lah sahaja kempen² pilehanraya itu boleh di-laksanakan. Dalam negeri kita undang² yang mengharamkan segala taktik² dan helah² yang keji itu ia-lah Ordinance Kesalahan Pilehanraya, 1954.⁴⁹

Mengikut Ordinance ini kesalahan mengenai pilehanraya itu ada-lah terbahagi kepada tiga jenis, ia-itu:—

- (1) kesalahan yang di-namakan kesalahan pilehanraya;
- (2) kesalahan dengan sebab melakukan perbuatan yang di-namakan amalan yang tidak jujur; dan
- (3) kesalahan dengan sebab melakukan perbuatan² yang di-namakan amalan salah.

Kesalahan pilehanraya.

Tiap² sa-orang yang melakukan kesalahan pilehanraya itu boleh-lah di-tangkap dengan tidak berwaran,⁵⁰ tetapi penda'awaan ka-atas-nya tidak-lah boleh di-jalankan melainkan sa-telah mendapat kebenaran daripada Penda'awa Raya.⁵¹

Barang siapa yang melakukan kesalahan pilehanraya, jika thabit salah-nya, boleh-lah di-hukumkan penjara yang lama-nya tidak lebih

(49) Ordinance No. 9 t. 1954.

(50) S. 6(2).

(51) S. 6(4).

daripada tiga tahun atau denda yang tidak lebeh daripada dua ribu ringgit atau pun kedua2 sa-kali, ia-itu penjara dan denda. Sa-lain daripada hukuman2 ini, orang yang thabit salah-nya tidak boleh menjadi pengundi atau chalun sa-lama lima tahun mulai daripada tarikh di-thabitkan kesalahan-nya atau daripada tarikh yang dia telah di-bebaskan daripada penjara, yang mana satu tarikh yang kemudian; dan jika pada tarikh thabitkan kesalahan-nya ia telah terpilih di-dalam mana2 pilihanraya, maka tempat-nya akan menjadi kosong mulai daripada tarikh itu. Perbuatan2 yang di-anggapkan menjadi kesalahan pilihanraya ia-lah saperti berikut:—

- (1) dengan sa-ketahui-nya telah membuat kenyataan palsu mengenai permohonan pendaftaran pengundi;
- (2) telah memalsukan kertas penamaan atau dengan niat hendak menipu, telah merosak atau membinasakan kertas penamaan atau telah menyerahkan kertas penamaan yang dia tahu pada hal-nya telah di-palsukan;
- (3) telah memalsukan atau meniru atau dengan niat hendak menipu telah merosakkan atau membinasakan kertas undi atau tanda rasmi yang ada pada kertas undi itu;
- (4) dengan tidak mempunyai kuasa telah memberi kertas undi kepada sa-saorang;
- (5) telah menjual atau menjaja atau membeli atau bersedia hendak membeli kertas undi;
- (6) ada dalam milek-nya kertas undi yang sudah di-tandakan dengan tanda rasmi, pada hal-nya dia tidak berhak memileki kertas undi yang tersebut;
- (7) telah menaruhkan ka-dalam peti undi benda2 atau kertas undi yang lain daripada kertas undi yang hanya di-benarkan oleh undang2 kepada-nya sahaja;
- (8) dengan tidak mempunyai kuasa telah membawa keluar kertas undi daripada tempat mengundi, atau telah di-dapati kertas undi ada dalam milek-nya di-luar tempat itu;
- (9) dengan tidak mempunyai kuasa telah membinasakan, mengambil, membuka atau dengan apa2 jalan sa-kali pun telah mengusekkan peti undi, atau bungkusanz kertas undi yang sedang di-guna atau hendak di-gunakan untuk mana2 pilihanraya;

- (10) dengan tidak mempunyai kuasa telah mengechap kertas undi atau kertas yang boleh di-jadikan atau di-gunakan sa-bagai kertas undi dalam sa-suatu pilihanraya;
- (11) untok pilihanraya, telah membuat atau membawa masuk ka-dalam Persekutuan apaz perkakas, alat atau rekaan yang boleh di-gunakan untok mengeluarkan atau mengusekkan kertas undi yang telah di-masokkan ka-dalam peti undi pada ketika mengundi dalam sa-suatu pilihanraya; atau ada dalam milck-nya perkakas, alat atau rekaan itu; atau telah mengada, mengguna atau menyuroh supaya perkakas, alat atau rekaan itu di-buat, di-bawa masuk dalam Persekutuan di-adakan atau di-gunakan;
- (12) telah mengundi dalam sa-suatu pilihanraya, pada hal-nya ia tidak berhak mengundi dalam-nya;
- (13) telah mengechap apaz kertas, apaz i'lan, kertas tangan, kertas tampal atau postal mengenai pilchanraya yang mana i'lan2 atau kertas2 yang tersebut ada mengandongi salinan kertas undi atau mengandongi bentokan2 yang boleh di-jadikan atau di-gunakan sa-bagai kertas undi, tetapi tidak-lah menjadi kesalahan jika sa-suatu i'lan kertas tangan, kertas tampal, atau postal itu hanya mengandongi nama atau tanda bagi sa-saorang chalun sahaja dan juga mengandongi tanda angka atau lain tanda yang menunjukkan persetujuan kapada chalun itu.

Segala kesalahanz yang tersebut di-atas ada-lah di-kenakan kapada sa-siapa jua pun pada umum-nya yang melakukan kesalahanz itu; tetapi kesalahanz yang di-atorkan di-bawah ini pula ada-lah di-khaskan kapada sa-saorang pegawai, kerani, jurubahasa, dan kapada sa-saorang yang lain yang mempunyai tugas di-bawah undang2 mengenai pilihanraya, jika sa-saorang itu melakukan salah satu daripada perbuatan2 yang beriku:—

- (1) membuat chatetan yang dia tahu atau dengan kerana ada alasan yang menasabah ia perchaya bahawa chatetan itu ia-lah chatetan palsu atau tidak benar, kira-nya chatetan itu di-buat dalam mana2 rekod, penyata, atau suratn yang di-hendaki oleh undang2;
- (2) membenarkan sa-saorang pengundi mengikut chara yang di-untokkan kapada orang buta atau orang yang tidak berupaya,

- manakala dia tahu atau dengan kerana ada alasan yang menasabah dia perchaya bahawa pengundi itu bukan-nya orang buta atau bukan-nya orang yang tidak berupaya;
- (3) enggan membenarkan sa-saorang pengundi mengikut chara yang di-untokkan kepada orang buta atau orang yang tidak berupaya, manakala dia tahu atau dengan kerana ada alasan yang menasabah dia perchaya bahawa pengundi itu ia-lah orang buta atau orang yang tidak berupaya;
 - (4) dengan sengaja telah menahankan sa-saorang daripada mengundi di-tempat mengundi yang dia berhak mengundi, manakala dia tahu atau dengan kerana ada alasan-yang menasabah dia perchaya bahawa pengundi itu berhak mengundi di-tempat itu;
 - (5) dengan sengaja telah menolak atau enggan membilang kertas undi yang mana dia tahu atau dengan kerana ada alasan yang menasabah dia perchaya bahawa kertas undi itu ada-lah dengan sah-nya telah di-tandakan untok sa-saorang chalun;
 - (6) dengan sengaja telah membilang kertas undi sa-bagai di-tandakan kepada sa-saorang chalun, pada hal-nya dia tahu atau dengan kerana ada alasan yang menasabah dia perchaya bahawa kertas undi itu tidak sah di-tandakan kepada sa-saorang chalun itu;
 - (7) dengan tidak ada alasan yang menasabah telah melakukan perbuatanz yang menyalahi kewajipan rasmi-nya, atau meninggalkan perbuatanz yang dia mesti buat.

Hukumanz yang akan di-kenakan kerana melakukan kesalahanz itu ia-lah penjara yang lama-nya tidak lebeh daripada dua tahun atau denda yang tidak lebeh daripada dua ribu ringgit atau keduaz-nya sa-kali, ia-itu penjara dan denda. Dan lagi, orang yang thabit salah-nya itu tidak boleh di-daftarkan menjadi pengundi atau di-namakan sa-bagai chalun sa-lama lima tahun mulai daripada tarikh di-thabitkan kesalahannya itu atau daripada tarikh dia telah di-bebaskan daripada penjara, yang mana satu tarikh yang kemudian. Dan jika pada tarikh di-thabitkan kesalahannya ia telah terpilih di-dalam manaz pilhanraya, maka tempatnya itu akan menjadi kosong mulai daripada tarikh itu.

Tiapz undi itu ada-lah sulit. Tidak ada sa-saorang pengundi pun yang boleh di-minta di-dalam manaz perbicharaan mengenai pile-

hanraya supaya mendzahirkan kepada siapa dia telah mengundi.⁵² Kesulitan undi tidak boleh di-pelihara sa-kira-nya pegawai2 dan orang2 yang mengambil bahagian dalam pilihanraya tidak di-wajibkan mematohi betul2 akan keadaan sulit yang di-maksudkan itu. Yang demikian, tiap2 orang pegawai, kerani, jurubahasa, chalun, wakil2 chalun dan orang yang bertauliah⁵³ hendak-lah mengangkat sumpah menyimpan kesulitan itu sa-belum daripada mereka menjalankan tugas-nya masing2. Dan lagi tiap2 orang pegawai, kerani, jurubahasa, chalun, wakil chalun dan orang yang bertauliah itu ada-lah di-kehendaki membuat perbuatan2 dan mematohi larangan2 yang di-atorkan di-bawah ini:—

- (1) mereka yang hadir di-tempat mengundi hendak-lah mematohi akan keadaan sulit mengenai pengundian di-tempat itu, dan sa-belum daripada tamat pengundian itu jangan-lah mereka itu menyampaikan apa2 perkhabaran melainkan untuk maksud yang di-benarkan oleh undang2 sahaja kepada sa-siapa pun mengenai nama dan nombor pengundi yang sudah atau belum lagi meminta kertas undi-nya, atau pun mengenai tanda rasmi; tetapi Pegawai Tugas ada mempunyai budi bichara untuk mendzahirkan kepada chalun atau wakil-nya mengenai jumlah pengundi2 yang sudah mengundi di-tempat itu pada bilaz masa sa-kali pun sa-belum pengundian itu tamat;
- (2) jangan-lah mereka itu dan sa-siapa sa-kali pun chuba mendapat di-tempat mengundi itu apa2 perkhabaran mengenai chalun yang akan di-undi atau sudah di-undi oleh sa-saorang pengundi di-tempat mengundi itu; dan pada bilaz masa sa-kali pun jangan-lah mereka itu chuba menyampaikan kepada sa-siapa pun mengenai perkhabaran yang di-dapati di-tempat mengundi itu tentang chalun yang akan di-undi atau sudah di-undi oleh sa-saorang pengundi di-tempat itu, atau tentang nombor kertas undi yang di-beri kepada pengundi itu;
- (3) mereka2 ini yang hadir pada ketika membilang kertas2 undi hendak-lah menyimpan kesulitan pengundian, dan jangan-lah chuba hendak menyampaikan apa2 perkhabaran yang

(52) S. 39, Ordinance Kesalahan Pilihanraya, 1954.

(53) Orang yang bertauliah itu ia-lah orang yang di-beri kuasa hadir di-dalam perbicharaan mengenai pengeluaran dan penerimaan kertas undi atau di-beri kuasa hadir di-tempat mengundi atau pada ketika membilang undi. Sumpah itu hendak-lah di-buat mengikut Borang A dalam Jadual Pertama dalam Ordinance Kesalahan Pilihanraya 1954.

- telah di-dapati oleh-nya mengenai chalun yang telah di-undikan oleh manaz kertas undi.
- (4) tidak ada sa-siapa pun yang boleh berhubung atau chuba berhubung dengan sa-saorang pengundi sa-lepas pengundi itu menerima kertas undi dan sa-belum dia memasokkan kertas undi itu ka-dalam peti undi, melainkan hanya-lah Pegawai Tugas yang melaksanakan sa-suatu maksud yang di-benarkan oleh undangz atau sa-saorang yang di-pilehkan oleh Pegawai Tugas untok melaksanakan maksud yang tersebut.
- (5) tiap2 orang yang hadhir di-mana2 perbicharaan mengenai pengeluaran dan penerimaan kertas2 undi untok pengundiz dengan jalan pos hendak-lah menyimpan kesulitan pengundian itu; dan jika tidak adaasebab yang di-benarkan oleh undangz:—
- (a) jangan-lah menyampaikan kepada sa-siapa pun, sa-belum pengundian itu tamat, apaz perkhabaran yang di-dapati oleh-nya dalam perbicharaan itu tentang tanda rasmi yang akan di-gunakan mengenai manaz kertas undi;
 - (b) jangan-lah menyampaikan kepada sa-siapa pun pada bilaz masa sa-kali pun apaz perkhabaran yang di-dapati dalam perbicharaan itu tentang nombor kertas undi yang di-hantarkan kepada sa-saorang pengundi;
 - (c) dalam perbicharaan menerima kertas undi itu, jangan-lah chuba mengambil atau memberi nombor yang ada di-atas manaz kertas undi itu; dan
 - (d) dalam perbicharaan menerima kertas undi itu, jangan-lah chuba mengambil nama chalun yang telah di-undikan oleh manaz kertas undi dan jangan-lah chuba menyampaikan perkhabaran yang di-dapati dalam perbicharaan itu mengenai hal ini.

Hukuman kerana melanggar sa-suatu perbuatan atau larangan yang tersebut di-atas ia-lah penjara sa-lama enam bulan atau denda sabanyak lima ratus ringgit atau kedua2-nya sa-kali ia-itu penjara dan denda.

Amalan tidak jujur.

Perbuatan2 yang di-anggapkan menjadi sa-bagai amalan tidak jujur itu ia-lah terbahagi kepada lima jenis, ia-itu:—

- (1) penyamaran diri;
- (2) memberi layanan makan minum;
- (3) pengaruh yang tidak jujur;
- (4) rasuah; dan
- (5) perbuatan2 mengenai i'lan.

Orang yang boleh di-thabit salah kerana melakukan penyamaran diri ia-lah orang yang meminta kertas undi dalam sa-suatu pilehanraya dengan menggunakan:—

- (a) nama orang lain, sama ada nama orang yang masih hidup atau sudah mati;
- (b) nama orang rekaan;
- (c) nama-nya sendiri, jika dia sudah mengundi dalam pilehanraya itu.

Orang yang boleh di-thabitkan salah kerana memberi layanan makan dan minum ia-lah orang yang memberi dan menyediakan makanan, minuman, jamuan atau wang ringgit atau sa-orang benda untuk mendapatkan makanan dan minuman itu; dan makanan, minuman dan jamuan itu di-beri atau di-sediakan untuk mempengaruhi sa-saorang supaya pergi mengundi atau menahankan diri-nya daripada mengundi atau pun perbuatan yang tersebut di-buat kerana sa-saorang itu telah mengundi atau telah menahankan diri-nya daripada mengundi atau kerana sa-saorang itu akan mengundi atau akan menahankan diri-nya daripada mengundi. Orang yang melakukan perbuatan ini dan jua orang yang menerima faedah daripada perbuatan ini dan orang yang berthabit dengan perbuatan ini semua-nya boleh di-thabitkan salah, walau pun perbuatan ini di-buat sa-belum atau pada ketika atau lepas daripada pilehanraya itu, atau walau pun perbuatan ini di-lakukan melalui sa-saorang yang lain atau di-lakukan dengan chara yang tidak langsung.

Orang yang akan di-thabitkan salah kerana melakukan pengaruh yang tidak jujur ia-lah:—

- (a) Orang yang menggunakan kekerasan atau ugutan hendak merosak, merugi, atau membuat apaz bala supaya orang yang di-kenakan kekerasan atau ugutan itu mengundi atau mena-

hankan diri-nya daripada mengundi atau di-lakukan segala perbuatan ini kerana sa-saorang itu sudah mengundi atau sudah menahankan diri-nya daripada mengundi dalam sa-suatu pilihanraya;

- (b) orang yang menghalang atau menahan sa-saorang pengundi daripada menggunakan pilihan-nya yang bebas atau memaksa atau memujuk sa-saorang pengundi itu supaya mengundi atau menahan diri-nya daripada mengundi dalam sa-suatu pilihanraya;
- (c) orang yang mengganggu sa-saorang pengundi supaya ta'dapat ia menggunakan dengan bebas-nya hak pilihanraya-nya, umpama-nya sa-saorang pengundi itu di-suroh percaya bahawa dia atau sa-orang yang berkaitan dengan-nya akan di-murkai oleh Tuhan akan berdosa pada segi ugama-nya.

Orang yang boleh di-thabitkan salah kerana melakukan rasuah ia-lah orang yang:—

- (a) memberi pinjam atau berjanji hendak memberi wang atau barang2 yang berharga kepada pengundi supaya pengundi itu akan mengundi atau menahan diri-nya daripada mengundi atau telah menahan diri-nya daripada mengundi;
- (b) memberi atau berikhtiar memberi kerja atau jawatan kepada sa-saorang pengundi supaya pengundi itu mengundi atau menahan diri-nya daripada mengundi atau di-lakukan perbuatan itu kerana sa-saorang pengundi itu telah mengundi atau menahan diri-nya daripada mengundi;
- (c) memberi hadiah wang atau pinjaman wang kepada sa-saorang supaya orang itu berikhtiar menjayakan pilihanraya sa-saorang calon atau mendapat undi daripada sa-saorang pengundi;
- (d) berikhtiar dan berusaha menjayakan pilihan sa-saorang atau mendapatkan undi daripada sa-saorang pengundi sa-telah di-terima-nya hadiah wang atau pinjaman wang yang tersebut;
- (e) membayar wang atau memberi pinjaman wang untuk di-belanjakan wang itu sa-bagai rasuah atau untuk membayar hutang yang mana hutang itu ia-lah terjadi dengan sebab di-belanjakan wang sabagai rasuah;

- (f) menerima atau bersetuju menerima hadiah, pinjaman atau barang2 yang berharga, jawatan atau kerja dengan sebab ia telah mengundi atau telah bersetuju mengundi atau pun dengan sebab dia telah menahan diri-nya daripada mengundi atau telah bersetuju berbuat demikian;
- (g) sa-lepas daripada pilihanraya, menerima wang atau barang2 yang berharga dengan sebab sa-saorang telah mengundi atau menahan diri-nya daripada mengundi atau pun dengan sebab sa-saorang itu telah menyuruh sa-saorang yang lain supaya mengundi atau menahan diri-nya daripada mengundi;
- (h) meminta daripada chalun atau wakil2 chalun apaz pemberian dan pinjaman wang atau barang2 yang berharga atau jawatan atau kerja yang mana permintaan itu ada-lah di-buat sebagai bayaran atau balasan kapada-nya dengan sebab ia telah mengundi atau bersetuju memberi undi-nya kapada chalun itu atau kerana dia telah menolong atau bersetuju menolong chalun itu dalam sa-suatu pilihanraya;
- (i) memberi wang, atau pinjaman wang, barang2 yang berharga, jawatan atau kerja atau berikhtiar memberi perkaraz ini kapada sa-saorang supaya orang itu bersetuju menjadi atau tidak menjadi chalun atau bersetuju menarek diri-nya daripada menjadi chalun.

Berkenaan dengan perbuatan2 mengenai i'lan, sa-saorang itu boleh-lah di-thabitkan salah jika ia melakukan perbuatan yang tersebut di-bawah ini -

- (a) jika ia menchetak, menyiar, membahagi merata2 atau menampalkan apaz i'lan, surat tangan, kertas pelakat atau poster yang berthabit dengan sa-suatu pilihanraya yang mana i'lan dan kertas2 yang tersebut tidak ada tertera di-atas-nya nama dan alamat orang yang menchetak dan menerbit-nya;
- (b) jika dia membuat atau menyiarkan sa-suatu kenyataan salah mengenai diri atau kelakuan chalun dengan tujuan hendak memberi kemenangan atau kekalahan kapada sa-saorang chalun itu;
- (c) jika dia membuat atau menyiar satu kenyataan palsu mengenai penarekan diri sa-saorang daripada menjadi chalun dalam satu pilihanraya dengan tujuan hendak memberi kemenangan kapada sa-saorang chalun yang lain;

- (d) jika sa-saorang yang menjadi chalun atau wakil pilehanraya bagi sa-saorang chalun telah membuat satu pengakuan palsu mengenai perbelanjaan pilehanraya, pada hal dia tahu bahawa pengakuan itu palsu.

Sa-saorang yang di-thabitkan salah melakukan amalan tidak jujur yang lain daripada penyamaran diri akan di-hukumkan dengan penjara sa-lama enam bulan dan denda sa-banyak lima ratus ringgit. Berkenaan dengan orang yang di-thabit salah kerana melakukan penyamaran diri, orang itu akan di-hukumkan dengan penjara sa-lama dua belas bulan dan denda sa-banyak lima ratus ringgit.

Orang yang melakukan amalan tidak jujur yang lain daripada perbuatan mengena i'lan ada-lah di-anggapkan sa-bagai melakukan satu kesalahan yang boleh di-tangkap dengan tidak berwaran.

Penda'awaan ka-atas sa-saorang yang melakukan amalan tidak jujur sa-lain daripada perbuatan mengenai i'lan hendak-lah terlebih dahulu mendapat persetujuan daripada Penda'awa Raya.

Dan lagi, orang yang di-thabit salah melakukan kesahan amalan tidak jujur itu akan hilang kelayakan-nya daripada menjadi pengundi atau chalun dalam manaz pilehanraya dan jika telah terpilih, maka tempat-nya akan menjadi kosong mulai daripada tarikh yang dia di-thabitkan salah. Kehilangan kelayakan-nya itu akan berpanjangan sa-lama lima tahun mulai daripada tarikh dia di-thabitkan salah atau daripada tarikh dia di-bebaskan daripada penjara, yang mana satu tarikh yang kemudian sa-kali.

Wakil Pilehanraya.

Untuk melaksanakan pilehanraya dengan jujur, undangz telah memaksakan supaya tiap2 sa-orang chalun yang mengambil bahagian dalam sa-suatu pilehanraya hendak-lah mempunyai sa-orang wakil yang akan mewakili-nya mengenai serba jenis perkara dalam pilehanraya itu. Sa-kira-nya ia tidak mempunyai wakil yang tersebut, maka hendak-lah ia sendiri menjadi wakil pilehanraya-nya. Dan lagi, jika sa-saorang wakil pilehanraya itu mati atau perlantekan-nya telah di-tarek balek, maka hendak-lah chalun itu melantek sa-orang lain menjadi wakil pilehanraya-nya. Di-sini berma'ana-lah undangz memaksa supaya sa-orang chalun itu mempunyai pada sa-tiap masa mengenai suatu pilehanraya sa-orang wakil pilehanraya-nya dan jikalau tidak, hendak-lah ia sendiri menjadi wakil pilehanraya-nya itu.

Perlantikan wakil pilihanraya itu hendaklah di-buat tidak lewat daripada hari penamaan calon, dan nama serta alamat-nya hendaklah di-beritahu kepada Pegawai Pengurus tidak lewat daripada hari penamaan itu juga, yang mana nama dan alamat itu akan di-beritahu kepada awam oleh Pegawai Pengurus dengan di-tampilkan satu notis di-tempat yang terang di-luar pejabat. Jika nama dan alamat wakil pilihanraya itu tidak di-beritahu seperti yang tersebut, undangz akan menganggapkan ia-itu perlantikan wakil pilihanraya telah di-tarek bales oleh calon itu dan ia telah melantik diri-nya sendiri menjadi wakil pilihanraya-nya.

Supaya wakil pilihanraya itu dapat di-temui dan di-chari untuk menyampaikan segala notis surat dan saman, undangz telah memaksakan kepada-nya supaya mempunyai satu pejabat dalam kawasan pilihanraya yang mana dia telah menjadi wakil dan jua alamat pejabat-nya itu hendaklah di-beritahu kepada Pegawai Pengurus pada ketika perlantikan-nya itu. Dan alamat pejabat-nya itu pun hendaklah juga di-beritahu kepada awam oleh Pegawai Pengurus itu dengan di-tampilkan satu notis di-tempat yang terang di-luar pejabat-nya.

Orangz yang mempunyai syarat seperti berikut di-bawah ini tidak di-benarkan oleh undangz menjadi wakil pilihanraya atau sa-barang wakil kepada sa-sorang calon yang mengambil bahagian dalam sa-suatu pilihanraya. Orangz ini ia-lah orang yang:—

- (a) tidak menjadi warga-negara Persekutuan;
- (b) kurang umur-nya daripada 21 tahun;
- (c) dalam tempoh lima tahun terdahulu daripada hari penamaan calon dalam sa-suatu pilihanraya, ia telah di-thabitkan salah oleh Mahkamah dalam Persekutuan kerana melakukan satu kesalahan jenayah mengenai pukul memukul atau tidak amanah dan masih lagi tidak menerima ampunan;
- (d) dalam tempoh lima tahun terdahulu daripada hari penamaan calon dalam sa-suatu pilihanraya, ia telah di-thabitkan salah atau di-bebaskan daripada penjara kerana menjalankan hukuman yang di-kenakan ka-atas-nya, sebab melakukan satu kesalahan jenayah di-bawah Ordinance Pilihanraya Pihak Yang Berkuasa Tempatan, 1950;⁵⁴
- (e) nama-nya terdaftar di-bawah Ordinance Pencegah Jenayah, 1955;⁵⁵

(54) Ordinance No. 52 t. 1950.

(55) Ordinance No. 13. t. 1959.

- (f) dalam tempoh lima tahun terdahulu daripada hari penamaan chalun dalam sa-suatu pilehanraya, ia telah di-thabitkan salah kerana melakukan kesalahan jenayah di-bawah seksyen 16(2) Ordinance Pertubohan bagi Singapura;⁵⁶
- (g) ada mengenai diri-nya satu perentah yang di-buat di-bawah seksyen 22(4) Ordinance Pertubohan bagi Singapura;
- (h) menjadi pegawai, kerani, jurubahasa atau mempunyai sa-barang kewajiban di-bawah undangz mengenai pilehanraya.

Sa-saorang wakil pilehanraya itu ada-lah mempunyai tugas sa-perti berikut:—

- (a) melantek wakil mengundi, wakil membilang, kerani dan orang yang boleh di-suroh sama ada dengan perchuma atau dengan bayaran
- (b) sewa bilek meshuarat;
- (c) memberitahu nama dan alamat wakilz yang di-lantek itu kepada Pegawai Tugas dan Pegawai Pengurus sa-belum daripada hari mengundi;
- (d) membelanjakan wang dan membuat kontrek mengenai pilehanraya dan menerima sa-barang wang, hadiah dan bayaran untok di-belanjakan dalam pilehanraya itu.

Amalan salah.

Amalan salah itu ia-lah terdiri daripada perbelanjaanz dan wangz yang di-untokkan bagi pilehanraya dan juga beberapa perbuatan yang di-anggap tidak merupakan ke'adilan di-dalam perjalanan pilehanraya itu. Yang demikian, Ordinance Kesalahan Pilehanraya telah mengatorkan beberapa perbuatan dan larangan yang mesti di-patohi oleh chalun, wakil pilehanraya-nya dan oleh sa-siapa jua pun.

Kegagalan mematohi perbuatan dan larangan ini ada-lah di-anggap sa-bagai melakukan satu amalan salah dan sa-saorang yang di-thabitkan kesalahan-nya boleh-lah di-hukum dengan denda sa-banyak lima ratus ringgit, dan di-dalam tempoh lima tahun mulai daripada tarikh di-thabitkan kesalahan-nya dia tidak boleh di-daftarkan sa-bagai pengundi dan juga tidak boleh mengundi di-manaz pilehanraya sa-kali pun. Jika dia telah menjadi chalun dan telah berjaya di-dalam sa-suatu pilehanraya, maka tempat-nya ada-lah di-anggap menjadi kosong dari semenjak trrikh yang ia di-thabitkan kesalahan-nya.

(56) Ordinance Singapura Bab - 228.

Penda'awaan mengenai amalan salah hendak-lah mendapat ke-neaaran daripada Penda'awa Raya terlebih dahulu. Perbuatan2 dan blaangan2 yang menimbulkan amalan salah itu ia-lah saperti berikut:—

- (1) tiap2 wang untuk perbelanjaan pilehanraya mesti-lah di-serahkan dan berada di-dalam jagaan wakil pilehanraya, dan segala perbelanjaan mesti-lah di-buat oleh-nya atau orang yang dikuasai-nya. Tetapi chalun itu sendiri boleh membelanja-kan wang sa-takat \$1,000/- untuk perbelanjaan diri-nya;
- (2) Wang untuk perbelanjaan itu mesti-lah tidak lebeh daripada yang di-hadkan ia-itu \$10,000/- untuk pilehanraya Dewan Ra'ayat, \$7,500/- untuk pilehanraya Dewan Negeri, \$5,000/- untuk pilehanraya Pehak Yang Berkuasa Tempatan, dan \$1,500/- untuk pilehanraya Majlis Tempatan. Tetapi angka ini tidak termasuk bayaran kepada wakil pilehanraya itu, dan wang untuk perbelanjaan diri chalun. Wakil chalun itu boleh bekerja dengan perchuma sahaja; tetapi jika dengan bayaran dia boleh menerima \$1,000/- bagi pilehanraya Dewan Ra'ayat, \$750/- bagi pilehanraya Dewan Negeri, \$500 bagi pilehanraya Pehak Yang Berkuasa Tempatan dan \$250/- bagi pilehanraya Majlis Tempatan;
- (3) segala bayaran2 dan belanja2 yang di-buat mesti-lah di-sokongi oleh surat hutang dan surat bayaran, melainkan bayaran itu kurang daripada \$10/- atau sa-memang-nya tidak memakai surat bayaran saperti tiket keretapi dan setem;
- (4) di-dalam tempoh 14 hari daripada tarikh di-siarkan keputusan pilehanraya, segala tuntutan2 berkenaan dengan perbelanjaan pilehanraya mesti-lah di-sampaikan kepada wakil pilehanraya itu, dan di-dalam tempoh 28 hari daripada tarikh yang tersebut, segala tuntutan2 ini mesti-lah di-bayarkan, melainkan wakil chalun itu tidak bersetuju dengan tuntutan itu. Dan sa-lepas tiga puluh satu hari daripada tarikh di-siarkan keputusan pilehanraya, satu penyata perbelanjaan pilehanraya mesti-lah di-buat dan di-hantarkan kepada pegawai berkenaan, ia-itu Penyelia Pilehanraya. Penyata ini mesti-lah di-buat mengikut borang yang di-tentukan oleh Undang2;
- (5) orang2 yang akan bekerja menolong sa-saorang chalun itu di-hadkan oleh undang2 supaya tiap2 sa-saorang chalun boleh memakai sa-orang wakil pilehanraya sahaja, sa-orang wakil

pengundi bagi tiap2 satu tempat mengundi dan beberapa orang kerani, dan penyuruh yang di-kirakan patut dengan memandang kepada luas-nya kawasan pilehanraya atau bahagian pemilihan itu dan ramai-nya pengundiz di-dalam-nya.

- (6) kereta dan apaz kenderaan yang sa-memang-nya di-gunakan untok sewa itu tidak boleh di-sediakan untok membawa pengundi berulang alek ka-tempat mengundi, dan wang tidak-lah boleh di-belanjaan oleh chalun atau wakil pilehanraya-nya menyewa kereta atau apaz kenderaan sa-kali pun. Tetapi sa-orang pengundi itu atau beberapa orang pengundi lagi boleh berkongsi menyewa kereta untok membawa mereka sendiri ka-tempat mengundi itu. Membayar sewa untok sa-saorang pengundi yang lain ada-lah di-anggap salah sa-bagai satu amalan yang salah. Dan lagi sa-kira-nya pengundiz itu terpaksa menyeberang laut atau sungai sa-belum sampai ka-tempat mengundi, undang2 membenarkan wang di-belanjakan untok menyewa perahu atau kenderaan yang lain untok menyeberang laut atau sungai itu;
- (7) bayaran tidak boleh di-buat kepada sa-saorang pengundi kerana menggunakan rumah-nya atau tanah-nya untok menampalkan apaz i'lan pilehanraya, melainkan bayaran itu di-buat di-dalam keadaan yang biasa dan pengundi itu sa-memang-nya bekerja berkenaan dengan i'lan;
- (8) Di-antara hari penamaan chalun dengan hari mengundi, tidak-lah boleh sa-siapa beruchap kepada orang ramai bagi pehak sa-saorang chalun, atau merisek2 orang ramai supaya mengundi kepada sa-orang chalun, melainkan orang ini mempunyai kuasa yang bertulis daripada wakil pilehanraya chalun itu. Dan sa-kira-nya hendak di-adakan pejabat di-dalam kawasan pilehanraya untok menolong pengundiz menchari bilangan nama-nya di-dalam daftar pengundi, maka tiap2 chalun itu di-benarkan membuka tidak lebeh daripada empat buah pejabat bagi tiap2 satu tempat mengundi, tetapi syarat-nya :—
 - (a) tiap2 pejabat itu mesti-lah di-jagai pada ketika masa tidak lebeh daripada empat orang;
 - (b) tiap2 satu-nya tidak memakai lebeh daripada 50 kaki persegi; dan
 - (c) letak-nya di-tempat yang di-benarkan oleh Pegawai Pilehanraya;

- (9) pada hari mengundi pula, tiap2 orang majikan mesti memberi peluang dan kebebasan kepada pekerjaz-nya pergi mengundi dengan tidak memotong gaji2 mereka;
- (10) pada hari mengundi juga, perkakas2, bunyian2 dan pembesar suara tidak-lah boleh di-gunakan untuk menghebahkan da-ayah2 politik, dan pada hari itu juga tidak-lah di-benarkan dipakai, di-guna atau di-bawa bendera2, tanda2 chogan, poster dan lebel yang membedzakan fikiran2 yang di-akui oleh sa-orang chalun dengan sa-orang chalun yang lain. Tetapi chogan yang besar-nya tidak lebeh daripada tujuh inchi persegi dan lebeh yang tidak lebeh daripada 50 inchi persegi besar-nya yang menunjukkan tanda pilihanraya sa-saorang chalun itu boleh-lah di-tampilkan di-atas kereta atau kenderaan yang lain atau di-manaz tempat, dan boleh-lah jua di-bawa. Pada hari itu juga bendara dan sa-bagai-nya tidak boleh di-gunakan di-tempat yang letak-nya sa-jauh lima puluh ela daripada had tempat mengundi itu. Dan di-dalam had lima puluh ela ini tidak-lah di-benarkan sa-saorang itu melakukan apa2 perbuatan yang berikut:—
- (a) chuba mengecham atau mengenalkan orang yang masok ka-dalam tempat mengundi;
 - (b) menyemak daftar pengundi berkenaan dengan orang yang keluar masok ka-dalam tempat mengundi itu;
 - (c) meletakkan kerusi, meja atau membuka pejabat untuk pilihanraya;
 - (d) merisek2 supaya meminta sa-saorang pengundi itu mengundi atau menahankan diri-nya daripada mengundi kepada manaz chalun;
 - (e) menanti atau berleka2 melainkan untuk masok ka-dalam tempat mengundi kerana mengundi sahaja.

Mahkamah Tinggi dan Rayuan Pilihanraya.

Oleh kerana sa-memang-nya sukar hendak mengadakan satu pilihanraya yang suchi daripada segala chachat dan chedera, maka segala pertelingkahan dan kesalahan2 yang di-lakukan dengan tidak sengaja mengenai sa-suatu pilihanraya itu hendak-lah di-putuskan oleh sa-suatu badan yang mu'tamad. Lebeh kurang satu ratus tahun dahulu kuasa untuk memutuskan hal ini ada-lah di-tangan Parlimen sendiri. Tetapi

pada zaman moden ini oleh kerana di-fikirkan susah dan lambat mendapat keputusan daripada Parlimen, maka tugas ini ada-lah di-serahkan kepada Mahkamah Tinggi. Perkara 118 Perlembagaan Malaysia telah menguntokkan ia-itu pilehanraya bagi Dewan Ra'ayat atau bagi Dewan Negeri bagi sa-sabuaah negeri tidak-lah boleh di-so'al melainkan hendaklah di-kemukakan satu rayuan pilehanraya kepada Mahkamah Tinggi yang mempunyai bidang kuasa di-tempat pilehanraya itu di-adakan. Untok mengambil simpati ini-lah maka Ordinance Kesalahan Pilehanraya telah memperuntokkan ia-itu tiap2 rayuan pilehanraya itu hendaklah di-bicharakan oleh Hakim Besar atau oleh sa-orang Hakim Mahkamah Tinggi yang di-tentukan oleh Hakim Besar itu untok membicharakan rayuan itu.⁵⁷

Tugas Mahkamah Tinggi mengenai sa-suatu pilehanraya bolehlah terbahagai kepada tiga bahagian, ia-itu:—

- (1) membicharakan rayuan pilehanraya yang mengadukan kepada Mahkamah supaya di-batalkan pilihan sa-saorang chalun, atau lain2-nya;
- (2) membuat perintah melepaskan chalun atau wakil pilehanrayanya daripada akibat kemugkiran menghantar penyata perbelanjaan pilehanraya, atau kerana menghantarkan satu penyata yang mengandongi kesilapan dan mengelirukan orang; dan
- (3) membuat perintah melepaskan chalun dan wakil pilehanrayanya daripada amalan tidak jujur atau amalan yang salah, yang telah di-lakukan oleh orang lain dengan tidak sa-tahu dan persetujuan mereka.

Peratoranz yang akan di-gunakan oleh Mahkamah Tinggi untok membicharakan rayuan pilehanraya itu sama-lah saperti peratoranz mengenai pembicharaan halz yang lain. Ia-itu Mahkamah Tinggi boleh memanggil saksiz supaya hadhir dan saksiz itu boleh pula di-pereksa dan di-so'al untok memberi keteranganz di-dalam pembicharaan itu. Barang siapa yang enggan menunaikan perintah Mahkamah ini bolehlah di-hukum sa-bagai melakukan kesalahan menchercha kehormatan Mahkamah.

(57) S. 33(1).

Rayuan pilehanraya.

Rayuan pilehanraya boleh di-kemukakan kepada Hakim Pilehanraya supaya mendapat keputusan bahawa pilehanraya itu tidak sah, atau pemilihan sa-orang chalun itu tidak sah, dan chalun yang lain sa-patutnya di-pilih menang. Rayuan ini boleh di-buat oleh sa-orang pengundi di-dalam pilehanraya itu atau orang yang mempunyai hak mengundi, atau pun oleh chalun sendiri dengan alasan2:—

- (1) amalan tidak jujur, seperti memberi upah, memberi layanan, mengugut dan sa-bagai-nya telah berlaku di-dalam pilehanraya itu, dan amalan ini telah menyebabkan dapat-nya keputusan yang di-mushkulkan itu;
- (2) pilehanraya itu di-jalankan dengan tidak mengikut undangz berkenaan pilehanraya, dan dengan sebab ini-lah keputusan pilehanraya itu telah di-dapati seperti itu;
- (3) satu kesalahan amalan tidak jujur atau amalan yang salah telah di-lakukan oleh chalun sendiri, atau oleh orang lain tetapi dengan sa-tahu dan peresetujuan chalun itu atau wakil pilehanraya-nya;
- (4) orang yang di-pakai oleh chalun menjadi wakil pilehanraya-nya atau wakil2 yang lain lagi ia-lah orang yang sa-memangnya di-dalam tempoh tujuh tahun dahulu daripada perlantekannya telah di-thabit salah melakukan kesalahan amalan tidak jujur, atau pun telah di-laporkan melakukan kesalahan itu oleh Hakim Pilehanraya;
- (5) chalun itu pada ketika pilehanraya sa-memangnya orang yang tidak mempunyai kelayakan.

Rayuan ini mesti-lah di-kemukakan ka-Mahkamah di-dalam tempoh dua puluh satu hari sa-lepas daripada tarikh di-siarkan keputusan pilehanraya. Tetapi sa-kira-nya rayuan itu beralaskan kepada kesalahan amalan tidak jujur atau amalan yang salah yang telah di-lakukan sa-lepas daripada pilehanraya, maka rayuan itu hendak-lah di-buat dalam tempoh dua puluh lapan hari sa-lepas daripada tarikh berlaku-nya kesalahan itu atau perbuatan itu. Tetapi sa-kira-nya rayuan itu beralaskan kepada kemushkulan ka-atas penyata perbelanjaan pilehanraya, maka boleh-lah rayuan itu di-kemukakan di-dalam tempoh empat belas hari sa-lepas daripada tarikh di-siarkan penerimaan penyata itu.

Di-dalam perbicharaan rayuan pilehanraya itu, mesti-lah Hakim Pilehanraya itu memberi peluang kepada chalunz yang lain, manaz pengundi di-dalam kawasan atau bahagian pilehanraya itu atau kepada Peguam Negara supaya membuat apaz pandangan kepada Mahkamah berkenaan dengan hal rayuan itu. Dan orang yang membuat rayuan itu pula mesti-lah membuktikan segala alasanz-nya dengan keteranganz yang memuaskan hati Hakim Pilehanraya itu.

Sa-telah tamat perbicharaan itu, Hakim Pilehanraya mesti-lah membuat keputusan dan menghantarkan kepada Surohanjaya Pilehanraya satu pengakuan dan laporan yang mengandongi keputusan itu. Apabila pengakuan itu di-buat, maka baharu-lah keputusan itu jadi mu'tamad dan penyata pilehanraya pun mesti-lah di-ubah mengikut keputusan ini. Jikalau laporan yang di-buat oleh Hakim itu menyatakan bahawa sa-sa-orang itu telah melakukan sa-suatu kesalahan amalan tidak jujur atau amalan yang salah, maka akibat-nya sama-lah saperti dia telah di-thabit salah melakukan kesalahan ini oleh Mahkamah, dan jikalau orang yang di-laporkan itu chalun yang terpilih, maka terbatal-lah pilehan-nya. Satu salinan laporan itu mesti-lah di-siarkan oleh Surohanjaya di-dalam Warta Kerajaan.

Melepaskan daripada akibat kesalahan amalan tidak jujur dan amalan salah.

Sa-orang chalun itu boleh melepaskan diri-nya daripada akibat kesalahan amalan tidak jujur atau amalan yang salah yang di-lakukan oleh wakilz-nya dengan membuktikan dengan kenyataanz yang chukup kepada Hakim Pilehanraya, ia-itu:—

- (a) kesalahan ini di-lakukan dengan sebab melanggar perintah dan dengan tidak peresetujuan dan sa-tahu chalun itu, atau wakil pilehanraya-nya;
- (b) chalun itu dan wakil pilehanraya-nya telah mengambil segala langkah yang menasabah supaya menahan daripada berlakunya kesalahan ini;
- (c) kesalahan ini tidak bagitu mustahak; dan

sa-kira-nya bukti ini memuaskan hati Hakim, dan sa-lepas dia memberi peluang kepada Peguam Negara membuat apaz pandangan, maka baharu-lah dia membuat satu laporan mengenai hal ini kepada Surohanjaya Pi-

lehanraya. Dan dengan sebab laporan ini-lah maka terlepas chalun itu daripada bahaya atau akibat kesalahan ini. Di-sini elok-lah di-ingatkan ia-itu sa-saorang chalun itu boleh di-lepaskan daripada akibat ini sa-kiranya dia tidak terlibat langsung di-dalam hal ini.

Sa-lain daripada kelepasan chalun itu dengan jalan laporan yang di-buat oleh Hakim Pilehanraya, sa-saorang chalun atau wakil pilehanrayanya atau wakil yang lain boleh-lah membuat satu permohonan supaya tidak di-kenakan kepada mereka akibat kesalahan amalan yang salah. Dari itu jikalau di-buktikan kepada Hakim Pilehanraya dengan keteraugan yang memuaskan hati bahawa satu kesalahan amalan yang salah telah berlaku, dan kesalahan ini di-lakukan dengan tidak sengaja, atau dengan sebab silap hitongan, dan bukan-nya dengan kerana niat jahat, maka boleh-lah Hakim itu membuat perintah melepaskan sa-saorang itu daripada akibat kesalahan itu.

Tetapi sa-belum di-buat perintah ini, mesti-lah Hakim itu memberi peluang kepada chalun2, pegawai pilehanraya dan manaz pengundi di-dalam kawasan pilehanraya itu membuat pandangan kepada Hakim. Sa-kira-nya sa-lepas daripada mendengar keterangan2 orang yang memohon dan pandangan2 yang tersebut, Mahkamah itu berpendapat ia-itu patut dan adil sa-saorang itu tidak di-kenakan akibat ini, maka baharu-lah Hakim itu membuat satu perintah menepati pendapat itu.

Melepaskan diri daripada kemungkiran menghantar penyata pilehanraya.

Undang2 memadam berat kepada chara membelanjakan wang di-dalam pilehanraya supaya chalun2 yang kaya tidak dapat mempengaruhi pengundi2 dengan sebab wang. Dari itu penyata perbelanjaan pilehanraya mesti-lah di-buat di-dalam tempoh tiga puluh satu hari sa-lepas daripada tarikh di-siarkan keputusan pilehanraya itu. Jikalau penyata ini tidak di-buat, atau pun di-buat, tetapi mengandongi kesilapan dan perkaraz yang mengelirukan, maka akibat-nya sama-lah saperti chalun itu atau wakil pilehanraya-nya melakukan satu kesalahan amalan yang salah, dan pilehan chalun itu tidak sah. Untuk melepaskan daripada akibat itu, maka undang2 telah membenarkan chalun atau wakil pilehanraya-nya membuat satu permohonan kepada Mahkamah Pilehanraya supaya tidak di-kenakan kepada-nya akibat2 ini; tetapi sharat-nya hendaklah di-buktikan kepada Mahkamah itu dengan kenyataan2 yang memuaskan hati bahawa kemungkiran dan kesilapan tentang penyata itu di-

sebabkan oleh perkaraz yang tidak boleh di-elakkan, seperti sakit, mati dan lain2-nya yang menasabah, dan berlaku-nya kemungkiran dan kesi-lapan itu dengan kerana kesalahan orang lain, dan bukan dengan sengaja dan niat tidak baik chalun itu atau wakil pilehanraya-nya.

Sa-telah di-beri peluang kepada chalun2 yang lain, pegawai pilehanraya dan manaz pengundi di-dalam kawasan pilehanraya itu, jikalau Mahkamah berfikir patut dan adil di-lepaskan chalun itu atau wakil pilehanraya daripada akibat ini, maka boleh-lah Hakim itu membuat satu perintah melepaskan mereka daripada akibat itu. Perintah ini boleh di-buat dengan bersyaratkan supaya chalun itu atau wakil pilehanraya-nya membuat satu penyata yang tidak sa-bagitu penoh dan di-han-tarkan penyata ini di-dalam tempoh yang di-tentukan.

Dan lagi manakala Hakim membicarakan permohonan itu, Hakim berkuasa memanggil hadhir orang yang tidak membuat apaz penyata kepada wakil pilehanraya. Dan orang ini boleh-lah di-perintah oleh Mahkamah membuat apaz penyata itu di-dalam satu tempoh yang di-tentukan. Melanggar perintah ini di-anggapkan sa-bagai melakukan satu kesalahan amalan yang salah. Jikalau di-dalam perbicharaan itu telah di-buktikan bahawa kemungkiran dan kesilapan berkenaan dengan penyata itu di-sebabkan oleh kechuaian sa-saorang wakil pilehanraya dengan tidak sa-tahu dan persetujuan chalun-nya, dan chalun itu mengambil segala langkah2 yang berpatutan supaya menahan perkara ini daripada berlaku, maka akibat2 ini tidak-lah terkena kepada chalun itu.

Pilehanraya di-Malaysia.

Dari semenjak ada-nya Surohanjaya Pilehanraya, pilehanraya bagi Parlimen dan Dewan Negeri di-Negeriz di-Tanah Melayu telah di-anjorkan oleh Surohanjaya itu. Sa-lain daripada itu Surohanjaya ini juga telah mengambil tanggungan mengenai pilehanraya Kerajaan Tempatan. Oleh kerana dharurat yang di-sebabkan oleh polisi penentangan (confrontation) oleh Peresiden Sukarno terhadap Malaysia dalam tahun 1963 - 1965, pilehanraya bagi Kerajaan Tempatan telah di-berhentikan buat sementara. Tempat2 yang mesti di-isikan oleh ahli2 yang di-pilih dalam manaz badan Kerajaan Tempatan ada-lah sekarang di-penohi oleh ahli2 yang di-lantek.⁵⁸

Sa-takat mana yang di-alami oleh Surohanjaya Pilehanraya dalam Malaysia ini, pilehanraya di-negeri ini boleh-lah di-katakan adil dan

(58) Emergency (Suspension of Local Government Elections) Regulations - L.N.75/65 dan L.N.312/65.

bebas walau pun ada da'awaan oleh keritik2 yang mengatakan pilehanraya itu tidak elok dan tidak adil. Surohanjaya Pilehanraya mengaku tentang ada-nya kekhilapan, tetapi berpendapat ia-itu "Pada keseluruhannya Surohanjaya Pilehanraya berpuas hati bahawa pegawai2 pilehanraya itu telah menjalankan tugas mereka dengan jujur dan penoh kesaksamaan." 59

(59) Penyata Pilehanraya2 Umum Parlimen dan Dewan2 Negeri, 1964 - che-
raian 73, m.s. 29.

BAB XIII

KEHAKIMAN

Kuasa kehakiman di-Malaysia ada-lah terletak di-tangan dua buah Mahkamah Tinggi dan beberapa buah mahkamah rendah yang ditubuhkan oleh undang2. Keduaz buah Mahkamah Tinggi ini ia-lah Mahkamah Tinggi Negeriz di-Tanah Melayu dan Mahkamah Tinggi Negeriz Borneo. Keduaz buah Mahkamah Tinggi ini mempunyai bidang kuasa yang sama dan taraf yang sama. Tiap2 satu Mahkamah Tinggi itu ada mempunyai jabatan pendaftaran-nya masing2. Bagi Mahkamah Tinggi Negeriz di-Tanah Melayu, jabatan pendaftaran-nya ia-lah di-Kuala Lumpur dan bagi Mahkamah Tinggi Negeriz Borneo jabatan pendaftaran-nya ia-lah di-Kuching.

Tiap2 buah Mahkamah Tinggi ada mempunyai sa-orang Hakim Besar dan beberapa Hakim yang lain yang tidak kurang daripada empat orang; tetapi sa-belum daripada di-tetapkan oleh Parlimen ramai-nya Hakim2 bagi Mahkamah Tinggi Negeriz di-Tanah Melayu tidak-lah boleh lebeh daripada dua belas orang dan ramai-nya Hakim Mahkamah Tinggi Negeriz Borneo tidak-lah boleh lebeh daripada lapan orang.¹

Di-negeri Sabah dan Sarawak, ada peruntukan di-buat dalam Perlembagaan supaya sa-orang Hakim sementara boleh di-lantek. Hakim sementara ini di-namakan Pesurohjaya Hakiman (Judicial Commissioner)² Kuasa Pesurohjaya Hakiman ini sama-lah saperti kuasa Hakim biasa, melainkan kawasan yang di-lantek di-bawah bidang kuasa-nya ada-lah

(1) Per. 122A.

(2) Per. 122A(3).

terhad kepada sa-suatu kawasan yang tertentu dan perlantekannya hanya-lah untuk sa-suatu tempoh yang di-tentukan.³ Pesurohjaya Hakiman ada-lah di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat Yang di-Pertua Hakim Mahkamah Persekutuan, jika Pesurohjaya itu di-kehendaki membuat kerjaz Hakim biasa dalam sa-suatu kawasan yang mana Hakim biasa itu tidak dapat hadir. Tetapi, jika perlantekan itu hanya-lah untuk sa-suatu kawasan yang tertentu di-Negeri Sabah atau Sarawak, maka perlantekan itu ada-lah di-buat oleh Gabenor negeri itu atas nasihat Hakim Besar Mahkamah Tinggi bagi Negeriz Borneo.

Untuk mendengar rayuan2 daripada Mahkamah Tinggi dan mendengar kes mengenai Perlembagaan, sa-buah Mahkamah lagi telah ditubuhkan dan Mahkamah ini di-beri nama Mahkamah Persekutuan. Mahkamah Persekutuan ada-lah mengandongi sa-orang Yang di-Pertua Mahkamah itu yang di-gelarkan dengan nama Ketua Hakim Negara, dua orang Hakim Besar (itu sa-orang Hakim Besar bagi Mahkamah Tinggi Negeriz di-Tanah Melayu dan sa-orang Hakim Besar bagi Mahkamah Tinggi di-Negeriz Borneo), empat orang Hakim untuk Mahkamah Persekutuan itu dan beberapa orang Hakim tambahan. Hakim tambahan ini ia-lah terdiri daripada Hakim2 Mahkamah Tinggi yang di-tentukan oleh Ketua Hakim Negara supaya mendengar perbicharaan dalam Mahkamah Persekutuan untuk sementara sahaja, jika ia fikir patut dengan memandangkan kepada kepentingan keadilan. Tetapi Yang Di-Pertuan Agong ada kuasa melantek sa-saorang Hakim tambahan ini untuk sa-suatu masa yang tertentu. Perlantekan ini di-buat sa-telah mendapat nasihat daripada Ketua Hakim Negara, dan orang yang layak di-lantek ia-lah orang yang sudah menjadi Hakim walau pun sudah sampai umur enam puluh lima tahun atau lebeh.

Perlantekan Hakim.

Ketua Hakim Negara, Hakim2 Besar, Hakim2 Mahkamah Persekutuan dan Hakim2 Mahkamah Tinggi ada-lah kesemua-nya di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat Perdana Menteri dan perlantekan itu di-buat sa-lepas daripada di-rundingkan dalam Majlis2 Raja.⁴ Sa-belum daripada Perdana Menteri memberi nasihat kepada Yang Di-Pertuan Agong, maka hendak-lah ia rundingkan perkara perlantekan itu dengan Ketua Hakim Negara, melainkan perlantekan itu ia-lah perlantekan Ketua Hakim Negara itu sendiri. Jika hendak di-lantek sa-saorang

(3) Per. 122A(4).

(4) Per. 122B.

Hakim Besar, maka sa-belum daripada Perdana Menteri memberi nasihat kepada Yang Di-Pertuan Agong hendak-lah ia berunding dengan Hakim Besar yang sudah ada terlantek, dan jika perlantekan itu ia-lah kepada Mahkamah Tinggi Negeri2 Borneo, maka hendak-lah juga diadakan perundingan dengan Ketua Menteri Negeri itu. Dan jika hendak di-lantek sa-orang Hakim Mahkamah Persekutuan pula, maka hendak-lah juga Perdana Menteri berunding dengan kedua2 Hakim Besar itu dan jika hendak di-lantek sa-orang Hakim Mahkamah Tinggi, sudah-lah memadai di-rundingkan perkara perlantekan ini dengan Hakim Besar Mahkamah Tinggi itu.

KELAYAKAN MENJADI HAKIM

Untuk di-lantek menjadi Hakim, sa-saorang itu mesti-lah mempunyai kewarganegaraan Malaysia dan dalam tempoh 10 tahun sa-belum di-lantek ia telah menjadi Peguam Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi, atau telah berkhidmat dalam Perkhidmatan kehakiman dan Undang2 bagi Persekutuan atau bagi Negeri. Tetapi sa-saorang itu boleh juga di-lantek kira-nya sa-bahagian daripada tempoh 10 tahun itu dia telah menjadi peguam dan sa-bahagian lagi dia telah berkhidmat dalam Perkhidmatan itu.⁵

KEBEBASAN KEHAKIMAN

Kehakiman ada-lah badan yang ketiga dalam prinsip perasingan kuasa yang di-buat oleh Montesquieu. Kita telah dapati bahawa untuk menubuhkan satu Kerajaan yang bertanggung-jawab kepada Parlimen, dan juga terletak di-bawah undang2, maka amat-lah mustahaknya di-wujudkan satu sistem kehakiman yang bebas daripada gangguan politik. Hakim2 itu mesti menumpukan tenaga mereka untuk menchari keadilan, walau pun keputusan yang di-buat oleh mereka akan memberi satu perasaan yang pahit kepada pehak pemerintah. Sistem yang saperti ini tentu-lah tidak terchapai jikalau Hakim2 itu senantiasa di-dalam takut dan bimbang atas kedudukan mereka.

Untuk menubuhkan satu sistem kehakiman yang bebas, maka Perlembagaan Malaysia telah membuat peruntukan mengenai jawatan dan gaji2 Hakim.⁶

(5) Per. 123.

(6) Per. 125.

Sa-saorang Hakim itu boleh memegang jawatan-nya hingga dia chukup umur 65 tahun. Sa-belum daripada sampai umur-nya 65 tahun, dia boleh meletakkan jawatan-nya, tetapi sa-belum daripada itu, dia tidak-lah boleh di-luchutkan daripada jawatan-nya melainkan dengan mengikut peratoranz yang di-kanunkan dalam Perlembagaan.

Sa-saorang Hakim itu boleh di-luchutkan daripada jawatan-nya oleh Yang Di-Pertuan Agong jika dia telah berkelakuan tidak baik, atau dengan kerana keudzoran badan atau akal-nya atau lainz sebab dia tidak lagi boleh menjalankan kerjaz-nya. Jika dengan sebab yang tersebut ada-lah di-fikirkan mustahak supaya di-luchutkan sa-saorang Hakim itu daripada jawatan, maka hendak-lah Perdana Menteri atau Ketua Hakim Negara sa-lepas berunding dengan Perdana Menteri menyembahkan hal ini kepada Yang Di-Pertuan Agong. Kemudian Yang Di-Pertuan Agong pun akan melantek satu jema'ah yang akan menyiasat dan membuat laporan dan shor mengenai perluchutan ini kepada Yang Di-Pertuan Agong. Maka atas pendapat dan shor jema'ah ini-lah bahawa sa-saorang Hakim itu boleh di-luchutkan daripada jawatan-nya.⁷ Tetapi sementara menanti rojokan dan laporan daripada jema'ah itu, Yang Di-Pertuan Agong ada hak menggantung sa-saorang Hakim itu daripada menjalankan tugasz-nya.⁸ Jika Hakim yang akan di-gantung tugas-nya itu ialah Hakim Mahkamah Persekutuan, penggantungan itu di-buat atas Shor daripada Perdana Menteri, tetapi jika Hakim itu Hakim Mahkamah tinggi penggantungan itu di-buat atas shor daripada Ketua Hakim Negara.

Jema'ah yang di-lantek untuk menyiasat dan melapor⁹ kepada Yang Di-Pertuan Agong mengenai hal perluchutan sa-saorang Hakim itu ada-lah terdiri tidak kurang daripada lima orang yang sedang atau sudah memegang jawatan sa-bagai Hakim Mahkamah Persekutuan atau Hakim Mahkamah Tinggi. Jika di-fikirkan perlu oleh Yang Di-Pertuan Agong, Hakimz atau orangz yang sudah menjadi Hakim di-negeriz dalam Komanwel pun boleh juga di-lantek menjadi ahli jema'ah ini. Jema'ah ini akan di-pengerusi oleh sa-orang daripada ahliz-nya dengan mengikut susunan ini, ia-itu oleh Ketua Hakim Negara, Hakim Besar yang kanan dan ahliz yang lain mengikut tarikh perlantekan-nya sa-bagai sa-orang Hakim. Jika tarikh perlantekan itu sama, Hakim yang tua di-anggapkan kanan daripada Hakim yang muda.

(7) Per. 125(3).

(8) Per. 125(5).

(9) Per. 125(4).

Dengan sebab perluchutan jawatan sa-saorang Hakim itu bergantung kepada pendapat dan shor satu jema'ah yang kesemua-nya terdiri daripada Hakim2, sudah tentu sukar benar hendak meluchutkan sa-saorang Hakim itu daripada jawatan-nya.

GAJI HAKIM

Gaji Hakim¹⁰ ada-lah di-tetapkan oleh Parlimen dengan di-luluskan satu undang2 dan gaji2 ini ada-lah di-kenakan sa-bagai hutang ka-atas Kumpulan-Wang yang di-Satukan. Gaji sa-saorang Hakim itu tidak boleh di-kurangkan sa-lagi dia memegang jawatan-nya.

Sa-lain daripada tempoh jawatan dan gaji-nya, sa-saorang Hakim itu tidak boleh di-da'awa dengan sebab apa yang dia kata dan buat pada ketika ia menjalankan tugas-nya¹¹ dan tidak boleh di-paksa menjawab sa-barang so'alan mengenai Mahkamah-nya.¹² Dan juga Mahkamah Persekutuan dan Mahkamah Tinggi mempunyai kuasa menjatuhkan hukum ka-atas sa-siapa pun kerana telah melakukan penghinaan-nya (Contempt of Court), ia-itu kerana telah mengingkar perintah Mahkamah atau membuat perkara2 yang keji terhadap Mahkamah itu.¹³

Untuk menjauhkan kehakiman daripada politik, Perlembagaan telah menegah supaya kelakuan sa-saorang Hakim Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi itu di-binchangkan dalam manaz Majlis Parlimen melainkan di-atas satu usul yang mana notis-nya telah di-beri terlebih dahulu oleh sa-kurang2-nya 4 daripada jumlah ahliz Majlis Parlimen itu. Walau macham mana pun kelakuan sa-saorang Hakim itu tidak langsung boleh di-binchangkan dalam Dewan Negeri.¹⁴

MAHKAMAH RENDAH

Apa yang di-terangkan di-atas tidak mengenai hakim2 mahkamah rendah, kerana semua Yang di-Pertua Mahkamah Seshen dan Majisteret ia-lah pegawai dalam Perkhidmatan Awam bagi Persekutuan dan Negeri. Yang demikian mereka ini boleh di-luchutkan daripada jawatan-

(10) Per. 125(6) dan Act Gaji Hakim 1963 (No. 36 t. 1963).

(11) S. 6(3) Ordinance Penda'awaan Kerajaan 1956 (No. 58 t. 1956).

(12) S. 121 Ordinance Kenyataan 1950 (No. 11 t. 1950).

(13) Per. 126. dan S. 13 Act Penghakiman, 1964 (No. 7 t. 1964).

(14) Per. 127.

nya sama seperti hendak di-luchutkan pegawai2 lain. Gaji2 mereka pun tidak di-tetapkan oleh Parlimen, tetapi hanya-lah di-luluskan oleh Parlimen pada tiap2 tahun. Walau pun demikian, keputusan2 yang di-dapati di-Mahkamah rendah ada-lah jua merupakan keadilan dan kebebasan. Ini ia-lah kerana Yang di-Pertua Mahkamah Seshen dan Majisteret ada-lah terdiri daripada orang2 yang mempunyai kelulusan, dan juga keputusan2-nya dapat di-pinda oleh Mahkamah Tinggi atas rayuan yang di-buat ka-Mahkamah itu.

Dalam Negeri2 di-Tanah Melayu,¹⁵ mahkamah rendah ada-lah terbahagi kepada dua jenis:-

- (1) Mahkamah Seshen, dan
- (b) Mahkamah Majisteret.

Mahkamah Seshen ada-lah di-pengerusi oleh sa-orang pegawai bernama Yang di-Pertua Mahkamah Seshen. Pegawai ini ada-lah dilantik oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat Hakim Besar,¹⁶ dan hendak-lah ia sa-orang yang mempunyai kelulusan sa-bagai sa-orang peguam.

Dalam hal mal, Yang di-Pertua Mahkamah Seshen mempunyai kuasa membicarakan kes yang mana nilai harta dalam perbicharaan itu tidak lebeh daripada \$2000. Jika nilai harta itu lebeh daripada \$2000, boleh juga di-bawa kes itu di-hadapan Mahkamah Seshen tetapi syarat-nya hendak-lah kedua2 pehak bersetuju berbichara di-hadapan mahkamah itu.¹⁷ Dalam hal jenayah pula, Mahkamah Seshen mempunyai kuasa membicarakan semua kes yang mana hukuman bagi kesalahan itu tidak lebeh daripada 7 tahun penjara.¹⁸ Mengenai dengan kes yang mana hukuman-nya lebeh daripada 7 tahun penjara Mahkamah Seshen ada kuasa membicarakan-nya jika atas permintaan Penda'awa Raya orang yang di-tudoh bersetuju supaya di-bicarakan dalam Mahkamah itu, tetapi syarat-nya hendak-lah kes itu bukan kes yang boleh di-hukum mati atau penjara sa-umor hidup. Walau pun kuasa Mahkamah Seshen dapat membicarakan kes yang boleh di-hukum 7 tahun penjara atau lebeh,

(15) Ordinance Mahkamah, 1948 (No. 43 t. 1948). Dalam Ordinance ini ada di-buat peruntukan mengenai Mahkamah Penghulu, tetapi dalam buku ini kita tinggalkan Mahkamah Penghulu sebab tidak lagi di-pakai.

(16) S. 59(3) Ordinance Mahkamah.

(17) S. 65 Ordinance Mahkamah.

(18) S. 63 Ordinance Mahkamah.

tetapi Kuasa Mahkamah ini menjatuhkan hukum ada-lah terhad kepada penjara yang tidak lebeh daripada 3 tahun atau denda tidak lebeh daripada \$4,000/- atau sebat 12 rotan.¹⁹ Kira-nya di-fikirkan perlu oleh Mahkamah Seshen bahawa sa-saorang yang di-thabitkan salah itu mesti di-hukum lebeh daripada had ini, maka boleh-lah di-jatuhkan hukuman saperti itu, tetapi hendak-lah di-chatetkan sebab2 kenapa hukuman telah itu di-jatuhkan.²⁰ Had2 yang tersebut itu tidak di-kenakan jika undang2 telah membenarkan Mahkamah Seshen menjatuhkan hukuman, yang lebeh daripada had itu.

Mahkamah Majisteret ada-lah terbahagi kepada dua peringkat: Majisteret Darjah Yang Pertama dan Majisteret Darjah Yang Kedua. Kedua2 Majisteret ini ada-lah di-lantek oleh Raja atau Gabenor bagi negeri tempat Majisteret itu berkhidmat. Jika Majisteret yang akan di-lantek itu ia-lah Majisteret Darjah Yang Pertama, maka perlantekan itu hendak-lah di-buat atas nasihat Hakim Besar.²¹ Biasa-nya Majisteret Darjah yang Pertama itu di-lantek daripada ahli2 Perkhidmatan Awam bagi Persekutuan atau bagi Negeri. Dalam hal mal Mahkamah Majisteret Darjah Yang Pertama hanya boleh membicharakan kes yang mana nilai harta dalam perbicharaan itu tidak lebeh daripada \$1,000.²² Dalam hal jenayah pula, Mahkamah ini berhak membicharakan semua kes yang mana hukuman bagi kesalahan itu tidak lebeh daripada 3 tahun penjara.²³ Tetapi kuasa menjatuhkan hukum ada-lah terhad kepada menjatuhkan hukuman penjara sa-lama 12 bulan, atau denda sa-banyak \$2,000 atau pukol 6 rotan.²⁴ Kira-nya sa-suatu undang2 itu membenarkan Mahkamah Majisteret menjatuhkan hukuman yang lebeh daripada ini, maka boleh Mahkamah ini menjatuhkan hukuman itu. Jua, jika di-fikirkan perlu bahawa sa-saorang itu mesti di-hukumkan lebeh tinggi lagi daripada apa yang di-hadkan, maka boleh-lah juga Mahkamah itu menjatuhkan hukuman saperti itu, tetapi hendak-lah di-chatetkan sebab2 yang hukuman itu telah di-jatuhkan.²⁵

Majisteret Darjah Yang Kedua di-lantek untuk menolong Majisteret Darjah Yang Pertama. Biasa-nya mereka ini ia-lah terdiri daripada Pegawai Daerah dan Pendaftar Mahkamah Seshen. Walau bagaim-

(19) S. 64 Ordinance Mahkamah.

(20) S. 64(2) Ordinance Mahkamah.

(21) S. 78 Ordinance Mahkamah.

(22) S. 90 Ordinance Mahkamah.

(23) S. 85 Ordinance Mahkamah.

(24) S. 87 Ordinance Mahkamah.

(25) S. 87(2) Ordinance Mahkamah.

mana pun, Majisteret Darjah Yang Kedua ini tidak-lah sangat memainkan peranan yang penting dalam pentadbiran keadilan pada masa sekarang.

Kuasa Majisteret Darjah Yang Kedua dalam hal mal ia-lah terhadap kapada kes hutang yang tidak lebeh daripada \$250.²⁶ Berkenaan dengan kuasanya dalam hal jenayah pula, Majisteret Darjah Yang Kedua boleh membicarakan kes yang mana hukuman bagi kesalahan itu tidak lebeh daripada 12 bulan penjara atau hanya dengan denda sahaja.²⁷ Kuasanya untuk menjatuhkan hukuman²⁸ pun ada-lah juga terhadap. Ia-itu dia boleh menjatuhkan hukum penjara yang tidak lebeh daripada 3 bulan lama-nya, dan denda yang tidak lebeh daripada \$250/- banyak-nya.

Di-Sabah²⁹ dan Sarawak.³⁰ Mahkamah Rendah ada-lah terdiri daripada 3 jenis mahkamah Majisteret, ia-itu:-

- (1) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Pertama.³¹
- (2) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Kedua,³² dan
- (3) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Ketiga.³³

semua Majisteret ia-lah di-lantek oleh Gabenor. Bidang kuasa mahkamah dalam hal mal ada-lah di-ator saperti berikut:—

- (1) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Pertama boleh mendengar kes yang mana nilai harta dalam perbicharaan itu tidak lebeh daripada \$1000/-. Tetapi Hakim Besar boleh memberi kuasa untuk Majisteret Darjah Yang Pertama mendengar kes yang mana nilai harta dalam kes itu lebeh daripada \$1000/- tetapi tidak lebeh daripada \$3000/-.
- (2) Mahkamah Magisteret Darjah Yang Kedua boleh membicarakan kes yang mana nilai harta dalam perbicharaan itu tidak lebeh daripada \$500.

(26) S. 92 Ordinance Mahkamah.

(27) S. 98 Ordinance Mahkamah.

(28) S. 89 Ordinance Mahkamah.

(29) Ordinance Mahkamah, 1951 Bab 29. (Sabah)

(30) Ordinance Mahkamah 1952 Bab 42. (Sarawak) Dalam dua buah negeri ini, ada Mahkamah Bumiputera (National Court).

(31) Di-Sarawak, Mahkamah ini di-panggil jua dengan nama Mahkamah Daerah.

(32) Di-Sarawak, Mahkamah ini di-panggil jua dengan nama Mahkamah Polis.

(33) Di-Sarawak, Mahkamah ini di-panggil jua dengan nama Mahkamah kes kecil.

- (3) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Ketiga pula boleh membicarakan kes yang mana nilai harta dalam perbicaraan itu tidak lebeh daripada \$100/-.

Rayuan daripada Mahkamah Majisteret Darjah Yang Pertama dan Darjah Yang Kedua ada-lah di-buat kepada Mahkamah Tinggi, tetapi rayuan daripada Mahkamah Darjah Yang Ketiga ada-lah di-hadapkan kepada Mahkamah Majisteret Darjah Yang Pertama sahaja.

Berkenaan dengan bidang kuasa jenayah bagi mahkamah2 ini ada-lah di-atorkan dan di-tetapkan oleh undang2 peratoran jenayah bagi tiap2 buah negeri itu.³⁴ Mengikut undang2 ini sa-bahagian daripada kesalahan2 ada-lah di-bicarakan oleh Mahkamah Tinggi dan sa-bahagian lagi oleh Mahkamah Majisteret. Boleh-lah di-katakan ia-itu 'Mahkamah Majisteret hanya-lah berkuasa membicarakan kesalahan2 yang mana hukuman bagi kesalahan itu tidak sangat berat, kerana kuasa-nya pun kurang.

Berkenaan dengan kuasa Mahkamah Majisteret menjatuhkan hukum ada-lah seperti berikut:—

- (a) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Pertama boleh menjatuhkan hukum penjara yang tidak lebeh lama-nya daripada 12 bulan atau denda yang tidak lebeh daripada \$2000. Sa-tengah2 Mahkamah Majisteret ada-lah di-gelarkan oleh Gabenor dengan nama Mahkamah Majisteret Stipendiary. Jika di-gelar demikian, Mahkamah ini berkuasa menjatuhkan hukum penjara sa-lama 3 tahun atau denda sa-banyak \$5000/-.
- (b) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Kedua berkuasa menjatuhkan hukum penjara yang tidak lebeh daripada 6 bulan lama-nya atau denda yang tidak lebeh daripada \$1000 banyak-nya.
- (c) Mahkamah Majisteret Darjah Yang Ketiga berkuasa menjatuhkan hukum penjara yang tidak lebeh daripada 3 bulan lama-nya atau denda yang tidak lebeh daripada \$500/- banyak-nya.

(34) Ordinance No. 4 t. 1959 bagi Sabah, dan Ordinance Bab 58 bagi Sarawak.

MAHKAMAH PERSEKUTUAN

Kuasa2 yang di-punyai oleh Mahkamah Tinggi tidak-lah ada had-nya. Semua kes boleh di-bicara di-hadapan-nya, asalkan kes itu tidak mengenai Perlembagaan. Dan jua kepada Mahkamah Tinggi-lah segala rayuan2 daripada Mahkamah Rendah mesti di-bicarakan.³⁵

Mahkamah Persekutuan mempunyai dua tugas.³⁶ Yang pertama ia-lah menjadi sa-bagai Mahkamah yang mendengar rayuan2 ka-tas keputusan yang di-buat oleh Mahkamah Tinggi. Dan Yang Kedua-nya ia-lah menjadi sa-bagai sa-buah Mahkamah Perlembagaan, ia-itu tugas-nya untuk mentafsirkan perlembagaan. Penubohan sa-sabua Mah-kamah Perlembagaan itu amat-lah mustahak kepada negeri yang mem-punyai Perlembagaan bertulis, terutama sa-kali Perlembagaan itu ber-chorak kepada persekutuan.

Perlembagaan Malaysia telah membuat peruntukan ia-itu Mahka-mah Persekutuan ada-lah mempunyai bidang kuasa:—

- (a) untuk menentukan sama ada undang2 yang di-buat oleh Par-limen atau oleh Dewan Negeri tidak sah, kerana undang2 itu di-buat di-luar kuasa Parlimen atau di-luar kuasa Dewan Negeri.³⁷ dan
- (b) untuk memutuskan apaz so'alan yang berbangkit di-antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri atau di-antara sa-buah Kerajaan Negeri dengan sa-buah Kerajaan Negeri yang lain.³⁸
- (c) untuk menjawab sa-suatu so'alan mengenai Perlembagaan yang telah timbul dalam sa-suatu perbicharaan di-hadapan manaz Mahkamah, dan apabila so'alan itu telah di-selesaikan oleh Mahkamah Persekutuan baharu-lah perbicharaan itu boleh di-langsungkan oleh Mahkamah itu;³⁹
- (d) untuk mengeluarkan fikiran mengenai Perlembagaan, jika fikiran itu di-minta oleh Yang Di-Pertuan Agong.⁴⁰ Bidang kuasa yang saperti ini boleh di-dapati di-Kanada yang mana Gabenor General Kanada boleh meminta fikiran daripada Mahkamah

(35) S. 26 Act Penghakiman 1964 (No. 7 t. 1964).

(36) Per. 128 dan 130.

(37) Per. 128(1)(a).

(38) Per. 128(1)(b).

(39) Per. 128(2).

(40) Per. 130.

Tinggi Kanada dan Mahkamah itu di-kehendaki memberi fikiran itu.⁴¹

Undang2 yang di-buat oleh Parlimen dan undang2 yang di-buat oleh Dewan Negeri boleh di-chabar oleh Kerajaan Negeri atau Kerajaan Persekutuan dalam sa-suatu perbicharaan di-antara kedua2 Kerajaan ini. Tetapi jika chabaran itu hendak di-buat dalam perbicharaan yang lain: ia-itu bukan perbicharaan di-antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri, maka hendak-lah terlebih dahulu di-dapatkan kebenaran daripada sa-orang Hakim Mahkamah Persekutuan dan jika chabaran itu di-buat Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri berhak menjadi pehak dalam perbicharaan itu.⁴²

Rayuan kepada Privy Council.

Perlembagaan Malaysia⁴³ masih lagi membenarkan segala keputusan2 yang di-buat oleh Mahkamah Persekutuan Malaysia supaya di-rayuan kepada Privy Council di-London. Pada segi undang2 untok menyesuaikan dengan kedudukan Malaysia sa-bagai sa-buah negara yang merdeka, rayuan kepada Privy Council ini ada-lah berasaskan kepada satu perjanjian yang di-tandatangani di-antara Yang Di-Pertuan Agong dengan Queen England pada 4hb. Mach, 1958.⁴⁴

Perjanjian ini telah membolehkan keputusan2 yang di-buat oleh Mahkamah Persekutuan supaya di-rayukan kepada Privy Council.

Dengan ada-nya peruntukan yang seperti ini tentu-lah tidak sesuai dengan konsep kemerdekaan Malaysia. Ini bererti sa-olah2 kita mengaku bahawa Hakim2 kita belum lagi chukup pandai dan tidak lagi dapat memberi keadilan yang boleh memuaskan hati orang yang berguam di-hadapan-nya. Jika di-selidek dengan halus, tugas kehakiman itu ia-lah menafsirkan undang2. Tiap2 tafsiran tentu-lah ada bermacam2 fikiran. Tidak ada satu fikiran dan tafsiran pun yang boleh tetap pergi ka-satu jalan. Yang demikian jikalau Mahkamah Persekutuan telah membuat satu keputusan, kenapa-kah kita mesti memberi keputusan yang mu'tamad kepada Privy Council? Boleh-kah kita jamin bahawa keputusan Privy Council itu merupakan satu keputusan yang sa-adil2-nya? Jikalau tidak, kenapa-kah kita hendak memberi atau menyerahkan perkataan yang akhir kepada-nya? Tidak-kah kita memadai dengan Hakim2 kita walau pun

(41) A.G. Ontario v. A.G. Canada (1912) A.G.571.

(42) Per. 4(3) dan (4).

(43) Per. 131.

(44) P.U. No.1254 t. 1958 - tarikh 10hb April, 1958.

mereka ini berlainan dan tidak sa-rupa dengan ahliz Privy Council. Akhir-nya perkara ini hanya-lah sa-mataz perkara rasa sedap sahaja, dengan tidak beralaskan kapada satu asas yang beralil. Lagi pun kebanyakan keputusan yang di-buat oleh Privy Council itu sama dengan keputusan yang di-buat oleh Mahkamah Perskutuan; dan jika berlainan, ini hanya-lah sadikit sahaja bilangan-nya.

Barangkali dengan sebab ini-lah pada tahun 1965 Kerajaan telah berchadang hendak menghapuskan rayuan kapada Privy Council, tetapi malang-nya chadangan itu telah di-bantah oleh peguamz bela. Pada akhir-nya chadangan itu pun tidak-lah di-langsungkan tetapi dalam per-sidangan tahun 1968 Kerajaan sa-kali lagi mengemukakan satu rang undangz untok memberhentikan rayuan kapada Privy Council sa-chara ber-ansor. Rang undangz ini berchadang supaya di-berhentikan rayuan ka-pada Privy Council, jika kes yang hendak di-rayukan itu ia-lah kes jenayah, atau kes yang melibatkan Perlembagaan, atau kes mal yang mana nilai harta-nya tidak kurang daripada \$5,000/-. Oleh kerana rang undangz ini telah di-tentang; oleh pchakz peguam dan cherdek pandai dalam undangz, maka rang undangz ini belum-lah lagi di-luluskan oleh Parlimen, bahkan telah di-serahkan untok di-buat siasatan kapada Jawatan-kuasa Terpilih Khas.

Seorang Hakim tidak boleh diletakkan
 oleh Parlimen sebagai ahli mahkamah konstitusional
 dan juga tidak boleh diletakkan sebagai
 ahli dalam mahkamah Dewan Negeri

BAB XIV

PERLEMBAGAAN NEGERI

Tiap2 persekutuan mesti-lah ada dalam-nya beberapa buah Kerajaan Negeri dan sa-buah Kerajaan Pusat yang di-tubuhkan oleh persekutuan itu. Dalam bab ini kita akan bicharakan dengan serba ringkas sahaja sifat2 perlembagaan negeri dalam Malaysia ini.

Sa-sabuah persekutuan tidak akan wujud jika tidak ada perasaan dan kechenderongan2 di-kalangan ra'ayat untok menubuhkan persekutuan itu. Di-antara perasaan2 dan kechenderongan2 itu ia-lah chitaz hendak hidup di-bawah satu sistem pemerentahan yang sa-rupa baik pun untok Kerajaan Pusat atau pun Kerajaan Negeri. Ra'ayat Malaysia telah memilih sistem pemerentahan chara demokrasi berparlimen sa-bagai asas perlembagaan Persekutuan dan Perlembagaan Negeri2. Dari itu amat-lah mustahak-nya bahawa tiap2 perlembagaan sa-sabuah negeri itu mempunyai konsep yang sama dengan konsep Perlembagaan Malaysia. Yang demikian ada-lah di-kehendaki ia-itu perlembagaan tiap2 buah negeri hendak-lah mempunyai peruntokan2 yang di-kandongi dalam Bahagian I Jadual Kedelapan Perlembagaan Malaysia. Peruntokan2 ini di-namakan "peruntokan mustahak"¹ dan ada-lah di-anggap sa-bagai alat yang penting untok mewujudkan sa-buah Kerajaan dan pemerentahan yang berdemokrasi Parlimen.

(1) Per. 71(4) telah memperuntokkan ia-itu jika sa-sabuah negeri itu tidak mempunyai peruntokan mustahak ini atau peruntokan yang sa-akan2-nya, maka berkuasa-lah Parlimen membuat undang2 supaya peruntokan mustahak itu berjalan kuat-kuasa-nya di-negeri itu dan membatalkan segala peruntokan2 yang bertentangan dengan peruntokan mustahak itu.

Tiap2 perlembagaan negeri ada mengandongi peruntukan mustahak ini, dan dalam ceraian yang berikut kita akan periksa hanya empat perkara sahaja, ia-itu :—

- (1) Raja dan Gabenor,
- (2) Pmerintahan,
- (3) Badan perundangan, dan
- (4) Hal ahwal Kewangan.

Raja dan Gabenor.

Sa-bagai Ketua Negeri, tiap2 buah Negeri mempunyai sa-orang Raja (Sultan) atau Gabenor. Negeriz yang mempunyai Raja ia-lah Kedah, Perlis, Kelantan, Terengganu, Johor, Pahang, Negeri Sembilan, Selangor dan Perak. Negeriz yang mempunyai Gabenor pula ia-lah Pulau Pinang, Melaka, Sabah dan Sarawak. Bagi Sabah, Gabenor-nya di-panggil dengan nama Yang di-Pertua Negara.

Berkenaan dengan pertabalan Raja, ini ada-lah terpulang kepada perlembagaan Negeri itu masing2, dan ini ia-lah mengikut adat isti'adat Negeri itu. Kerajaan Persekutuan tidak akan menchampori tangan dalam mana2 pertelengkahan mengenai pertabalan itu, tetapi ada-lah bertanggung-jawab memberi jaminan kepada sa-orang Raja supaya dapat ia menjadi Raja Negeri itu serta memegang dan meni'mati hak2-nya sa-bagai sa-orang Raja Negeri itu, sa-bagaimana yang di-tulis dalam Perlembagaan Negeri itu.² Jaminan ini ada-lah jua di-beri kepada Orang Besar Pmerintah³ (Ruling Chiefs) Negeri Sembilan, ia-itu Undang Luak Sungai Ujong,⁴ Undang Luak Jelebu, Undang Luak Johol, Undang Luak Rembau dan Tengku Besar Tampin.

Tiap2 orang Gabenor ada-lah di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong atas budi bichara-nya, tetapi perlantekan itu hendak-lah di-buat sa-lepas berunding dengan Ketua Menteri Negeri masing2. Perlantekan ini ada-lah untok empat tahun, tetapi sa-belum chukup tempoh ini boleh-lah sa-saorang Gabenor itu meletak jawatan-nya atau di-luchutkan daripada jawatan-nya. Untok meluchutkan dia daripada jawatan-nya, mestilah terlebih dahulu mendapat keputusan daripada Dewan Negeri, yang mana keputusan itu telah di-sokongi oleh suara banyak yang tidak kurang daripada 2/3 jumlah ahli2 Dewan Negeri itu.

(2) Per. 71(1).

(3) Per. 71(2).

(4) Perlembagaan Negeri Sembilan, Bahagian II, Per. XXXIV.

Raja ada-lah menjadi sa-bagai Ketua Ugama Islam bagi Negeri-nya masing2, tetapi bagi Negeri Pulau Pinang dan Melaka, Ketua Ugama Islam-nya ia-lah Yang Di-Pertuan Agong.⁵ Oleh kerana ugama Islam tidak menjadi ugama rasmi di-Sabah dan Sarawak, maka Yang di-Pertua Negara, Sabah, dan Gabenor, Sarawak, tidak-lah menjadi Ketua Ugama Islam bagi Negeri2 itu.

Sa-lain daripada Yang Di-Pertuan Agong dan Permaisuri-nya,⁶ Raja dan Gabenor mempunyai keutamaan (precedence) atas semua orang, dan dalam Negeri-nya masing2 tiap2 Raja atau Gabenor mempunyai keutamaan (precedence) atas Raja dan Gabenor yang lain.⁷ Tetapi jika di-luar negeri-nya masing2, Raja mempunyai keutamaan atas Gabenor, dan keutamaan sa-orang Raja atas sa-orang Raja ada-lah di-tentukan dengan tarikh siapa dahulu menjadi Raja, bagitu-lah jua chara-nya untuk menentukan keutamaan sa-orang Gabenor atas sa-orang Gabenor.⁸

Gaji Raja dan Gabenor ada-lah di-kandongi dalam Peruntokan Diraja (Civil List) bagi negeri masing2 dan perbelanjaan dalam Peruntokan ini ada-lah di-kenakan sa-bagai bayaran tetap ka-atas Kumpulan-Wang Negeri yang di-satukan.

Semua Raja dan Gabenor menjadi ahli Majlis Raja2, tetapi apabila Majlis itu membincangkan hal ahwal pemilehan dan perluchutan jawatan Yang Di-Pertuan Agong dan Timbalan Yang Di-Pertuan Agong dan jua hal ahwal kedudukan Raja2 Melayu, Gabenor tidak-lah di-anggapkan menjadi ahli Majlis itu.⁹

Raja dan Gabenor mempunyai kuasa membuat pengampunan dan memberi kekurangan hukum yang di-jatuhkan ka-atas sa-saorang yang melakukan kesalahan jenayah dalam negeri-nya masing2.¹⁰ Kuasa ini ada-lah di-jalankan atas nasihat Lembaga Pengampunan yang mengandongi Peguam Negara, Menteri Besar atau Ketua Menteri dan tidak lebeh daripada 3 orang ahli yang lain yang di-lantek oleh Raja atau Gabenor Negeri itu. Lembaga Pengampunan ini bersidang bersama2 dengan Raja atau Gabenor Negeri itu sendiri, dan di-pengurusikan oleh-nya. Biasa-nya Peguam Negara tidak dapat hadhir dalam persidangan Lembaga Pengampunan. Yang demikian dia boleh mewakilkan tugas-nya itu kepada sa-orang Pegawai; biasa-nya perwakilan itu di-beri kepada

-
- (5) Per. 3(3).
 (6) Per. 32(2).
 (7) Per. 70(1).
 (8) Per. 70(2).
 (9) S. 7, Jadual V, Perlembagaan Persekutuan.
 (10) Per. 42(1).

Penasihat Undang2 Negeri itu. Sa-belum Lembaga Pengampunan ini memberi apa2 nasihat kepada Raja dan Gabenor maka hendak-lah Lembaga ini menimbangkan apa2 fikiran yang bertulis daripada Peguam Negara yang mana fikiran itu telah di-serahkan terlebih dahulu kepada Lembaga itu.

Dalam tiap2 perlembagaan Negeri yang beraja, Raja ada-lah menjadi sa-bagai puncha kemuliaan dan keutamaan dalam negeri ini dan berhak memberi bintang2 kehormatan dan gelaran.

Pemerintahan.

Dalam semua Perlembagaan Negeri, kuasa pemerintahan ada-lah terletak di-tangan Rajaz atau Gabenor, tetapi kuasa ini ada-lah di-jalankan oleh Raja atau Gabenor itu atas nasihat yang di-beri kapada-nya oleh Majlis Meshuarat Kerajaan atau oleh sa-orang ahli-nya yang ditauliahkan oleh Majlis Meshuarat Kerajaan itu. Pentadbiran negeri ada-lah di-jalankan atas nama Raja atau Gabenor tetapi walau macham mana sa-kali pun, Raja dan Gabenor berhak mendapat perkhبران mengenai pemerintahan negeri.

Di-Sabah Majlis Meshuarat Kerajaan ada-lah di-namakan Jema'ah Menteri dan di-Sarawak di-namakan Majlis Tertinggi (Supreme Council). Tetapi untuk kita, memadai-lah kita panggilkan dalam buku ini sa-bagai Majlis Meshuarat Kerajaan.

(Tiap2 buah Majlis Meshuarat Kerajaan Negeri ada-lah mengandongi Menteri Besar atau Ketua Menteri, tiga orang pegawai Kerajaan dan tidak kurang daripada empat orang tetapi tidak lebeh daripada lapan orang ahli Dewan Negeri. Ketigaz pegawai Kerajaan itu ia-lah Setiausaha Kerajaan Negeri, Penasihat Undang2¹¹ Negeri dan Pegawai Kewangan Negeri. Mereka ini tidak payah lagi di-lantek menjadi ahli Majlis Meshuarat Kerajaan, kerana mereka menjadi ahli dengan sebab jawatan mereka. Pada mulaz-nya Raja atau Gabenor akan melantek sa-orang Menteri Besar atau Ketua Menteri. Menteri ini mesti-lah sa-orang ahli Dewan Negeri dan beroleh keperchayaan lebeh daripada separoh ahli2 Dewan itu. Lepas itu baharu-lah pula Raja atau Gabenor melantek ahli2 yang lain, yang mana perlantekan itu di-buat atas nasihat Menteri Besar atau Ketua Menteri.

Majlis Meshuarat Kerajaan ada-lah bertanggung-jawab bersamaz kapada Dewan Negeri. Jika Menteri Besar atau Ketua Menteri tidak lagi

(11) Di-Sabah dan Sarawak, penasihat undang2-nya di-namakan Peguam Negara Negeri.

beroleh kepercayaan lebih daripada separoh ahli Dewan Negeri, maka hendaklah ia dan ahli2 Majlis Meshuarat Kerajaan yang lain daripada ketigaz orang pegawai Kerajaan itu meletakkan jawatan mereka, melainkan atas permintaan Menteri Besar atau Ketua Menteri, Dewan Negeri telah di-bubarkan oleh Raja atau Gabenor supaya di-adakan satu pilihan-roya.

Ahli2 Majlis Meshuarat Kerajaan yang lain daripada ketigaz orang pegawai yang tersebut ada-lah memegang jawatan atas kesukaaan Raja atau Gabenor, yang demikian mereka boleh di-luchutkan daripada jawatan oleh Raja atau Gabenor jika di-nasihatkan demikian oleh Menteri Besar atau Ketua Menteri. Dan lagi mereka tidak boleh menchampori sa-barang pekerjaan atau perniagaan dan perusahaan yang berkaitan dengan kerjaz mereka sa-bagai ahli Majlis Meshuarat Kerajaan.

Menteri Besar atau Ketua Menteri tidak-lah boleh memegang sa-barang jawatan yang berpendapatan dan tidak jua boleh masok champor dalam perniagaan.

Satengah2 Perlembagaan Negeri ada membuat peruntokan supaya membolehkan Menteri Besar atau Ketua Menteri melantek Setia-usaha Politik.

Negeri Johor ada memakai sistem berjawatan-kuasa (committee system) ia-itu tiap2 orang ahli Majlis Meshuarat Kerajaan yang bukan pegawai Kerajaan di-beri tugas dalam beberapa perkara pentadbiran.

Chara pemerentahan Negeri Sabah dan Sarawak pula ia-lah dengan sistem bermenteri, ia-itu tiap2 orang ahli Jema'ah Menteri atau Majlis Tertinggi di-beri tugas untuk menjalankan dan menjaga beberapa buah jabatan Kerajaan, dan ahli2 ini di-beri gelaran sa-bagai Menteri.

Di-negeri2 lain semua tugas Kerajaan ada-lah di-tangan Menteri Besar atau Ketua Menteri. Dan Jabatan2 Kerajaan ada-lah di-bawah jagaan-nya.

Walau apa sistem pemerentahan pun di-pilih, Setia-usaha Kerajaan ada-lah menjadi sa-bagai pegawai turus dalam pentadbiran, dan dia berkuasa memberi perintah kepada pegawaiz yang lain. Oleh sebab ini, maka ia ada-lah bertanggung-jawab kepada Menteri Besar atau Ketua Menteri dan Majlis Meshuarat Kerajaan pada melaksanakan polisis yang di-buat oleh Majlis Meshuarat Kerajaan.

✓ Tiap2 buah Negeri ada mempunyai perkhidmatan awam-nya masing2, dan ahli2 perkhidmatan awam ini ada-lah memegang jawatan atas kesukaan Raja dan Gabenor. Dengan ini mereka boleh di-luchutkan daripada jawatan, tetapi sa-belum daripada itu hendaklah di-beri peluang

kapada pegawai itu mempertahankan diri mereka dan peluchutan itu di-buat oleh pehak yang berkuasa yang tidak rendah daripada pehak yang berkuasa yang boleh melantek dia. Dengan sebab ada-nya perkhidmatan awam Negeri, tiap2 buah negeri mempunyai Surohanjaya Perkhidmatan Awam untuk menyelenggarakan hal ahwal perkhidmatan awam Negeri.

Badan Perundangan.

Kuasa membuat undang2 dalam tiap2 buah Negeri ada-lah terletak kapada Raja atau Gabenor dan satu badan perundangan yang dinamakan Dewan Negeri. Di-Negeriz di-Tanah Melayu semua ahliz Dewan Negeri ada-lah di-pilih, melainkan tiga orang Pegawai Kerajaan sahaja, ia-itu Setia-usaha Kerajaan Negeri, Penasihat Undang2 dan Pegawai Kewangan Negeri. Bilangan ahliz yang di-pilih bagi tiap2 buah Dewan Negeri itu tertinggal-lah kapada perlembagaan Negeri masing2.

Bilangan-nya ada-lah saperti berikut :-

Johor	32	Penang	24
Kedah	24	Perak	40
Kelantan	30	Perlis	12
Melaka	20	Selangor	28
Negeri Sembilan	24	Terengganu	24
Pahang	25		

Di-Sabah dan Sawarak, ahliz Dewan Negeri ada-lah terdiri daripada tiga orang pegawai Kerajaan yang tersebut ahliz, yang di-pilih dan ahliz yang di-lantek.

Kelayakan bagi ahliz Dewan Negeri sama-lah saperti kelayakan bagi ahliz Parlimen.

Tiap2 buah Dewan Negeri ada-lah mempunyai sa-orang Yang di-Pertua Dewan untuk menguruskan kerjaz Dewan Negeri dan menjadi sa-bagai pengerusi dalam persidangan Dewan Negeri itu.

Tiap2 buah Dewan Negeri boleh dengan chara di-luluskan satu undang2 menetapkan gaji ahliz dan gaji Yang di-Pertua Dewan Negeri itu. Gaji Yang di-Pertua Negara ada-lah di-tetap dan di-bayar daripada Kumpulan-Wang Negeri yang di-satukan.

Undang2 yang di-buat oleh Negeri ada-lah di-buat dengan di-luluskan satu rang undang2 oleh Dewan Negeri. Rang undang2 itu di-bacha tiga kali dan di-luluskan pada tiap2 kali bacaan. Sa-lepas itu

di-hantarkan kepada Raja atau Gabenor untuk mendapat persetujuannya. Kemudian baharu-lah di-siarkan rang undangz itu sa-bagai undangz, dan akan berjalan kuat-kuasa-nya pada hari ia tersiar atau pada satu tarikh yang akan di-tetapkan, sama ada tarikh itu sudah lepas atau akan datang. Undangz yang di-buat oleh Dewan Negeri di-namakan Enactment.

Tiap2 buah Dewan Negeri ada-lah mempunyai hak keutamaan-nya,¹² ia-itu sah atau tidak sah-nya segala perbicharaan dalam Dewan itu tidak boleh di-so'al dalam manaz Mahkamah. Tidak ada sa-saorang pun yang boleh di-da'awa dengan sebab perkataan-nya atau undi-nya atau pun dengan kerana dia mengambil bahagian dalam sa-suatu perbicharaan dalam Dewan Negeri itu. Demikian-lah juga, sa-saorang itu tidak boleh di-da'awa dengan kerana dia telah menyiarkan sa-suatu perkara jika siaran itu di-buat di-bawah tauliah Dewan Negeri.

Hal Ahwal Kewangan.

Sistem pentadbiran wang negeri sama-lah saperti peratoranz yang di-tetapkan dalam Perlembagaan Persekutuan mengenai pentadbiran wang negara.

Tidak ada chukai pun yang boleh di-kenakan dan di-pungut untuk faedah Negeri melainkan ada undangz negeri yang menguasai hal itu. Semua chukai dan hasilz yang di-pungut hendak-lah bayar ka-dalam satu kumpulan-wang yang di-namakan Kumpulan-wang Negeri Yang Di-satukan. Perbelanjaanz yang akan di-bayar daripada Kumpulan-wang Negeri ini mesti-lah di-luluskan oleh undangz. Perbelanjaanz ini terbahagi kepada dua jenis: ia-itu perbelanjaan yang di-tetapkan sa-bagai hutang; ini ada-lah satengahz-nya di-tetapkan oleh Perlembagaan dan juga undangz lain: mithal-nya Peruntukan Diraja bagi gaji Raja atau Gabenor, gaji Yang di-Pertua Dewan Negeri, wangz pembayaran hutang Negeri dan wangz yang di-kehendaki untuk menjelaskan keputusanz Mahkamah. Satu jenis perbelanjaan lagi ia-lah segala perbelanjaan yang di-chadang akan di-bayar daripada Kumpulan-wang Negeri dan akan di-luluskan oleh peranggaraan dan Enactment Perbekalan. Charaz mengeluarkan wang daripada Kumpulan-wang Negeri ada-lah di-buat mengikut undangz ia-itu Ordinance Peratoran Kewanganz.

(12) Per. 72.

Pegawai Kewangan Negeri ada-lah bertanggung-jawab untuk mengawalkan perbelanjaan ini. Kiraz wang Kerajaan akan di-pereksa oleh Juru Odit Negara, dan dia akan menghantarkan satu laporan kepada Raja atau Gabenor untuk di-bentangkan ka-dalam Dewan Negeri.

Sa-belum daripada ini, satu jawatan-kuasa Dewan Negeri bernama Jawatan-kuasa Kiraz Wang Kerajaan Negeri akan jua memereksa kiraz ini.

BAB XV

PERHUBONGAN DI-ANTARA PERSEKUTUAN DENGAN NEGERI

Oleh kerana dalam tiap2 persekutuan, di-samping kerajaan pusat ada pula beberapa buah kerajaan negeri yang menjadi anggota persekutuan itu, maka amat-lah mustahak di-buat beberapa peruntokan bagi menentukan perhubungan di-antara kerajaan pusat dengan kerajaan negeri. Peruntokanz ini ada-lah penting untuk mengelakkan beberapa pertelingkahan yang mungkin berlaku di-antara kerajaan negeri dengan kerajaan pusat, dan juga untuk menyelesaikan pertelingkahan itu, jika sudah berlaku.

Chara perhubungan itu tertinggal-lah kepada hakikat perlembagaan persekutuan itu. Mengikut pendapat Professor K.C. Wheare¹ persekutuan itu ada-lah terbahagai kepada tiga jenis. Yang pertama ia-lah sa-buah persekutuan yang mana kerajaan pusat-nya lemah daripada kerajaan negeri, kerana kebanyakan kuasa2 yang mustahak di-tinggalkan kepada negeri. Jenis yang kedua ia-lah merupakan wujud-nya sa-buah kerajaan pusat yang kuat daripada kerajaan negeri, dan jenis yang ketiga-nya pula ia-lah wujud-nya sa-buah kerajaan pusat yang sama kuat dan sama taraf dengan kerajaan negeri. Mengikut pendapat-nya, yang sa-benar2 erti persekutuan itu ia-lah jenis yang ketiga, ia-itu apabila kerajaan pusat mempunyai kuasa yang sama banyak dan sama mustahak dengan kerajaan negeri. Persekutuan yang saperti ini hanya di-dapati

(1) K.C. Wheare: "Federalism" (1956) Oxford University Press

dalam satu buah negara sahaja, ia-itu Amerika Sharikat. Jenis yang pertama dan yang kedua, dalam fikiran-nya, tidak-lah bererti persekutuan yang sa-benar. Ini hanya-lah merupakan sa-bagai sa-akan2 persekutuan (quasi federalism). Tetapi walau bagaimana pun, tawarikh dunia telah menunjokkan ia-itu jika persekutuan itu mempunyai satu kerajaan pusat yang lemah, susah benar bagi sa-sabuah negara persekutuan itu hendak hidup, kerana kerajaan pusat-nya tidak mempunyai kuasa chukup untuk mengatasi segala kerumitan politik dan sa-bagai-nya. Bagi negara persekutuan yang mempunyai kerajaan pusat-nya sama kuat dengan kerajaan negeri, seperti Amerika Sharikat pula, tawarikh dunia terutama sekali kedua2 peperangan dunia yang lepas telah membuktikan bahawa dengan sa-chara beransor kerajaan pusat itu menjadi bertambah kuat dan bertambah mustahak. Jikalau tidak demikian, anchaman dari dalam dan luar negeri tentu-lah tidak dapat di-atasi. Yang demikian, amat-lah mustahak-nya bahawa kerajaan pusat dalam sa-sabuah persekutuan itu mempunyai kuasa yang kuat dan lebeh daripada kerajaan negeri. Dengan berasaskan kepada konsep ini-lah maka Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu dan kemudian-nya Perlembagaan Malaysia telah di-reka dan di-rangkakan.²⁾

Dari itu chara perhubungan di-antara kerajaan pusat dengan kerajaan negeri dalam Perlembagaan Malaysia bolch-lah di-kaji dalam bab ini dengan berpandukan kepada asas yang tersebut di-atas; ia-itu mempunyai kerajaan pusat yang kuat dan lebeh kuasa. Mengenai hal ini elok-lah kita bahagikan penyelidekan kita kepada beberapa tajok seperti berikut:—

- (1) pembahagian kuasa membuat undang2;
- (2) pembahagian kuasa pemerintahan;
- (3) hal ahwal tanah;
- (4) hal ahwal kewangan;
- (5) hal ahwal kerjasama di-antara kerajaan persekutuan dengan kerajaan negeri.

(1) Pembahagian kuasa membuat undang2.

Kita telah dapati bahawa Parlimen boleh membuat undang2 yang berjalan kuat-kuasa bagi seluroh persekutuan atau sa-bahagian

- (2) Malayan Constitutional Reports (1957) t. 77. Jawatan-kuasa Reid ada-lah berkewajipan untuk membuat shor bagi menubuhkan satu kerajaan pusat yang kuat dan kerajaan negeri yang mempunyai kemerdekaan (a measure of autonomy).

daripada-nya dan juga di-luar negeri. Tetapi Dewan Negeri hanya-lah dapat membuat undangz yang berjalan kuat-kuasa-nya dalam Negeri itu sahaja.

Walau pun kuasa Parlimen itu terhad kepada perkaraz yang di-atorkan dalam Senarai I Jadual Yang Kesembilan, dan pada lazim-nya Parlimen tidak boleh membuat undangz mengenai perkara yang di-atorkan dalam senerai II, kerana senarai ini ia-lah kuasa negeri, tetapi Perlembagaan telah membolehkan Parlimen membuat undangz mengenai perkara dalam senarai II ini untuk menchapaikan tiga tujuan yang tersebut di-bawah, ia-itu:³

- (1) untuk melaksanakan treaty atau perjanjian yang di-tandatangan dengan negeri luar, atau untuk menyempurnakan keputusan perbadanan antarabangsa (international organisation) yang mana Malaysia telah menjadi sa-bagai satu anggota atau ahli perbadanan itu;
- (2) untuk menggalakkan supaya undangz bagi dua atau beberapa buah negeri itu di-sarupakan;
- (3) untuk menyempurnakan permintaan Dewan Negeri, jika Dewan ini telah meminta supaya Parlimen membuat undangz bagi negeri itu.

Untuk melindungi negeri daripada di-salah-gunakan kuasa ini oleh Parlimen (abuse of powers), Perlembagaan telah membuat peruntukan mempertahankan kedudukan Dewan Negeri. Jika Rang Undangz kerana menunaikan treaty dengan negeriz luar atau kerana menyempurnakan keputusan perbadanan antarabangsa itu mengenai perkara ugama Islam, adat isti'adat orang Melayu dan orang bumiputera di-Sabah dan Sarawak, maka rang undangz itu tidak boleh di-bawa masuk kadalam salah satu Majlis Parlimen, melainkan hendak-lah terlebih dahulu di-rundingkan hal ahwal rang undangz ini dengan kerajaan negeri yang berkenaan.⁴ Dan juga undangz yang di-luluskan oleh Parlimen untuk menyerupakan undangz bagi beberapa buah negeri tidak-lah boleh berjalan kuat-kuasa-nya, melainkan hendak-lah terlebih dahulu undangz ini di-angkatkan (adopted) oleh Dewan Negeri sa-bagai undangz yang di-buat oleh-nya dan sa-lepas itu boleh-lah undangz itu di-pinda dan di-batalkan oleh-nya. Chara mengangkatkan undangz ini ia-lah dengan jalan di-luluskan satu undangz oleh Dewan Negeri itu.⁵ Tetapi jika

(3) Per. 76(1)

(4) Per. 76(2).

(5) Per. 76(3).

undang2 itu ia-lah untuk menyerupakan undang2 mengenai hal ahwal tanah dan kerajaan tempatan, maka tidak-lah payah bahawa undang2 itu di-angkatkan oleh Dewan Negeri. Undang2 mengenai perkara ini (ia-itu perkara tanah dan kerajaan tempatan) jika di-buat atas dasar menyerupakan undang2 bagi beberapa buah negeri boleh berjalan kuat kuasa-nya dengan tidak bergantung kepada di-angkat oleh Dewan Negeri.⁶ Tetapi jika undang2 ini memberi kuasa pemerintahan kepada kerajaan persekutuan, maka undang2 ini tidak akan berjalan kuat-kuasa-nya dalam sa-sabua Negeri, melainkan hendak-lah terlebih dahulu di-luluskan oleh satu ketetapan yang di-buat oleh Dewan Negeri⁷ yang berkenaan.

Demikian juga, jika undang2 yang di-buat oleh Parlimen atau peratoranz yang di-buat di-bawah kuasa undang2 itu ada-lah menyekat dan menghadkan hak negeri dan penduduk2 dalam negeri itu daripada menggunakan sungai dalam negeri itu untuk keperluan lalu-lintas perahu (navigation) atau untuk pengaliran ayer (irrigation), maka undang2 itu tidak juga boleh berjalan kuat-kuasa-nya dalam negeri itu melainkan hendak-lah terlebih dahulu undang2 itu di-luluskan oleh satu ketetapan yang di-buat oleh Dewan Negeri itu dan ketetapan itu hendak-lah di-sokongi oleh suara banyak jumlah semua ahli2 Dewan Negeri itu.⁸

Dan lagi untuk membuktikan tinggi-nya undang2 yang di-buat oleh Parlimen daripada undang2 yang di-buat oleh Dewan Negeri, Perlembagaan telah membuat peruntukan ia-itu jika sa-suatu undang2 negeri itu bertentangan dengan undang2 persekutuan, maka undang2 persekutuan-lah yang menjadi sah dan terpakai, dan sa-takat mana undang2 negeri itu bertentangan sa-takat itu-lah undang2 negeri itu akan menjadi terbatal.⁹

Oleh sebab kuasa Parlimen itu lebeh banyak, luas dan tinggi, maka boleh Parlimen membuat satu undang2 memberi kuasa kepada sa-sabua atau beberapa buah Dewan Negeri supaya membolehkan Dewan itu membuat undang2 mengenai perkara dalam bidang kuasa Parlimen (ia-itu dalam Senarai I Jadual Kesembilan.)¹⁰ Dan undang yang di-buat oleh Dewan Negeri di-bawah kuasa yang di-beri kepada-nya oleh Parlimen boleh meminda dan membatalkan undang2 persekutuan

(6) Per. 76(4).

(7) Per. 80(3).

(8) Per. 78.

(9) Per. 75.

(10) Per. 76A(1).

yang sedang ada, jika kuasa Parlimen itu membenarkan demikian,¹¹ dan undang2 itu ada-lah di-anggapkan sa-bagai satu undang2 yang di-buat mengenai perkara dalam Senarai Bersama.¹² Dan lagi sa-bagai memelihara kedudukan negeriz dalam persekutuan ini, tiap2 rang undang2 yang akan mengubah undang2 yang ada mengenai perkaraz dalam Senarai Bersama atau Senarai Negeri atau rang undang2 yang akan menyentoh kuasaz dan tugas kerajaan persekutuan mengenai penyelidekan dan perchubaaan hendak-lah mendapat satu perakuan daripada Yang Di-Pertua Majlis Parlimen atau Dewan Negeri yang berkenaan, jika rang undang2 itu di-bawa masok ka-dalam Parlimen atau Dewan Negeri. Dan lagi walau pun perakuan itu telah di-dapati, sa-barang pembicharaan ka-atas rang undang2 itu tidak boleh di-jalankan, melainkan sa-telah senggong atau lat tempoh empat minggu daripada tarikh di-siarkan rang undang2 itu, atau melainkan Yang Di-Pertua itu telah membenarkan pembicharaan ka-atas rang undang2 itu di-atas alasan mustahak di-chepatrick (ground of urgency). Kebenaran ini hanya-lah di-beri apabila Yang di-Pertua itu puas hati bahawa kerajaan negeri atau kerajaan Persekutuan telah di-rundingkan mengenai hal ini.¹³

(ii) **Pembahagian kuasa Pemerintahan.**

Kita telah ketahui ia-itu kuasa pemerintahan itu hendak-lah di-benarkan oleh undang2. Yang demikian kuasa pemerintahan yang di-bahagikan kepada Kerajaan Persekutuan ada-lah meliputi segala perkara yang mana parlimen boleh membuat undang2 mengenai-nya: ia-itu semua perkara dalam Senarai I. Kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh kerajaan negeri pula ia-lah meliputi semua perkara yang ada terkandung dalam Senarai II: ia-itu perkaraz yang mana Dewan Negeri berkuasa membuat undang2 mengenai-nya.

Biasa-nya Kerajaan Persekutuan tidak mempunyai kuasa pemerentahan mengenai perkaraz dalam Senarai II. Tetapi jika perkaraz itu berkaitan dengan tinjauan persekutuan, nasihat dan bantuan kepada negeri dan pemereksaan kerjaz negeri, maka Kerajaan Persekutuan berhak mempunyai kuasa pemerintahan dalam perkaraz itu, walau pun perkaraz itu terkandung dalam Senarai II. Kerajaan Persekutuan boleh menjalankan penyiasatan, membenarkan tinjauanz, memungut dan menyiarkan perangkaanz yang di-fikirkan mustahak, walau pun

(11) Per. 76A(2).

(12) Per. 76A(3).

(13) Per. 79.

hal2 ini ada-lah berkaitan dengan perkara yang mana hak-nya di-punyai oleh Kerajaan Negeri.¹⁴ Untuk menjalankan tugas ini Kerajaan Persekutuan hendak-lah mengeluarkan arahan2 yang di-fikirkan patut, dan juga berhak mendapat sokongan daripada Kerajaan Negeri, pegawai2-nya dan pehak2 yang berkuasa yang ada di-bawah bidangkuasa Kerajaan Negeri itu, dan hendak-lah sakalian-nya menolong Kerajaan Persekutuan.¹⁵

Bagitu-lah juga, jika di-fikirkan mustahak, Kerajaan Persekutuan boleh menjalankan penyelidekan mengada dan menyelenggarakan tempat perchubaaan dan pertunjokan, memberi nasihat dan bantuan teknik kapada manaz Kerajaan Negeri, memberi pelajaran, membuat penyiaran dan pertunjokan untuk penduduk manaz negeri, walau pun hal2 ini ada-lah berkaitan dengan perkara dalam Senarai Negeri.¹⁶ Dan pegawai2 tanaman dan hutan bagi negeri itu hendak-lah menerima nasihat2 keahlian yang di-beri kapada Kerajaan Negeri itu. Kuasaz Kerajaan Persekutuan mengenai hal ini termasuk-lah kuasa menubuhkan kementerian dan jabatan2 untuk menyelenggarakan tugas2 yang tersebut dan juga hal ahwal pemeliharaan tanah, kerajaan tempatan dan peranchangan bandar dan desa.

Untuk menjalankan kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan, pegawai2 Kerajaan Persekutuan yang di-tauliahkan oleh kerajaan itu berkuasa menjalankan pemereksaan ka-atas jabatan dan kerjaz Kerajaan Negeri dengan maksud hendak membuat satu laporan kapada Kerajaan Persekutuan.¹⁷ Tetapi pemereksaan ini tidak-lah boleh di-buat ka-atas jabatan dan kerja yang hanya-lah berkait dengan perkara2 yang mana kuasa membuat undang2 mengenai-nya ada-lah di-khaskan kapada Dewan Negeri sahaja.¹⁸ Dari itu pemereksaan itu hanya-lah boleh di-buat ka-atas jabatan dan kerjaz negeri yang berkaitan dengan penyiasatan, penyelidekan, bantuan teknik, penubohan tempat perchubaaan dan pertunjokan dan sa-bagai-nya. Laporan yang di-buat itu, jika di-arahkan oleh Kerajaan Persekutuan, hendak-lah diserahkan kapada Kerajaan Negeri dan sa-lepas itu di-bentangkan dalam Dewan Negeri.¹⁹

(14) Per. 93(1).

(15) Per. 93(2).

(16) Per. 94. Pegawai2 bagi Sabah dan Sarawak tidak di-ikat demikian:

Per. 95E

(17) Per. 95(1).

(18) Per. 95(3).

(19) Per. 95(2).

Mengenai perkara2 dalam Senarai Bersama, kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan ada-lah terhad kepada apa yang di-beri oleh undang2 persekutuan dan undang2 negeri. Tetapi undang2 ini boleh memberi kuasa pemerintahan kepada Kerajaan Persekutuan mengenai perkara2 dalam Senarai Bersama supaya kuasa itu hanya-lah menjadi kuasa mutlak kepada-nya sahaja.²⁰

Kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan ada-lah datang-nya daripada undang2, mahu pun undang2 ini undang2 persekutuan atau pun undang2 negeri. Biasa-nya kuasa pemerintahan yang di-beri oleh undang2 parlimen ada-lah terhad kepada perkara2 yang terkandung dalam Senarai Persekutuan sahaja. Tetapi jika kuasa pemerintahan itu di-beri kepada Kerajaan Persekutuan oleh undang2 persekutuan yang mana undang2 itu di-buat untuk menyerupakan undang2 bagi beberapa buah negeri mengenai hal ahwal tanah dan pentadbiran kerajaan tempatan, maka undang2 itu tidak akan berjalan kuat-kuasa-nya melainkan terlebih dahulu daripada itu undang2 itu telah di-luluskan oleh satu ketetapan Dewan Negeri.²¹

Sa-bagaimana kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan, kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh Kerajaan Negeri mesti-lah juga di-beri kepada-nya oleh undang2, baik pun undang2 negeri atau undang2 Persekutuan. Undang2 Persekutuan boleh memberi kuasa pemerintahan kepada kerajaan Negeri untuk mentadbirkan beberapa perkara yang tertentu dan juga boleh memberi kuasa dan kewajiban kepada mana2 pihak yang berkuasa dalam negeri itu.²² Apabila kuasa ini telah di-beri oleh undang2 persekutuan kepada mana2 pihak yang berkuasa dalam negeri, maka hendak-lah kerajaan Persekutuan membuat bayaran wang kepada negeri satu jumlah wang yang telah di-persetujui di-antara kedua2 kerajaan itu. Jika tidak ada apa2 perjanjian di-antara kedua-nya jumlah bayaran ini akan di-tetapkan oleh satu mahkamah khas (tribunal) yang di-lantekkan oleh Ketua Hakim Negara.²³

Untuk melichinkan pentadbiran negeri ini, sa-takat mana yang di-luluskan oleh undang2 maka persetujuan boleh-lah di-buat di-antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri supaya kuasa pemerentahan yang di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan boleh di-jalankan oleh

(20) Per. 80(2).

(21) Per. 80(3).

(22) Per. 80(4).

(23) Per. 80(6).

Kerajaan Negeri, dan kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh Kerajaan Negeri boleh di-jalankan oleh Kerajaan Persekutuan, dan persetujuan ini boleh-lah jua menetapkan bayaran2 mengenai belanjaz yang akan timbul daripada chara perjalanan kuasa pemerintahan ini.²⁴

Apabila sa-suatu tindakan itu telah di-ambil mengenai perkara dalam Senarai Bersama, perbelanjaan yang akan timbul daripada tindakan ini ada-lah di-tanggung oleh kerajaan yang mengambil tindakan itu. Ia-itu perbelanjaan itu akan di-tanggung oleh Kerajaan Persekutuan, jika perbelanjaan itu datang-nya daripada tindakan yang di-ambil oleh Kerajaan Persekutuan, dan perbelanjaan itu akan di-tanggung oleh Kerajaan Negeri jika tindakan itu di-ambil oleh Kerajaan Negeri itu sendiri.²⁵ Berkenaan dengan tindakan yang di-ambil oleh Kerajaan Negeri kerana mengikut dasar Kerajaan Persekutuan, perbelanjaan yang akan timbul daripada tindakan ini akan di-tanggung oleh Kerajaan Persekutuan, jika Kerajaan Persekutuan telah memberi persetujuan kepada tindakan itu.²⁶

Untuk menjamin wujud-nya sa-buah kerajaan pusat yang kuat, maka ada-lah di-peruntokkan dalam perlembagaan bahawa kuasa pemerintahan yang di-punyai oleh Kerajaan Negeri hendak-lah di-jalankan supaya boleh di-patohi manaz undang2 persekutuan yang berjalan kuat-kuasa-nya dalam negeri itu, dan juga supaya jangan menghalang atau menahankan perjalanan kuasa pemerintahan oleh Kerajaan Persekutuan.²⁷

Yang demikian apabila di-kaji semua-nya tentang pembahagian kuasa pemerintahan, maka nyata-lah kepada kita ia-itu Kerajaan Persekutuan ada-lah sa-buah kerajaan yang kuat dan lebh berkuasa lagi daripada Kerajaan2 Negeri.

(iii) Hal Ahwal Tanah.

Hal ahwal tanah ada-lah perkara yang di-punyai oleh Kerajaan Negeri. Baik pun tentang kuasa membuat undang2 dan kuasa pemerintahan, sa-kadarkan Parlimen boleh membuat undang2 mengenai hal ini untuk menyerupakan undang2 bagi beberapa2 buah negeri sahaja. Dan jika undang2 itu memberi kuasa pemerintahan kepada Kerajaan Persekutuan, maka hendak-lah undang2 itu di-luluskan dengan satu

(24) Per. 80(5).

(25) Per. 82.

(26) Per. 82(b).

(27) Per. 81.

ketetapan oleh Dewan Negeri. Sa-lain daripada ini, hal ahwal tanah ada-lah kuasa negeri. Tetapi tanah ada-lah mustahak untuk menjalankan pentadbiran kuasa pemerintahan Kerajaan Persekutuan. Dengan sebab ini perlembagaan telah membuat beberapa peruntukan mengenai hal tanah. Peruntukan ini elok-lah di-kaji mengikut tiga tajok perkara di-bawah ini, ia-itu:—

- (a) tanah yang di-kehendaki untuk maksud persekutuan;
- (b) tanah simpanan orang Melayu; dan
- (c) tanah yang di-kehendaki untuk kemajuan negara.

(a) Tanah yang di-kehendaki untuk maksud Persekutuan:

Maksud persekutuan ia-lah meliputi segala perkaraz yang mana parlimen boleh membuat undang2 mengenai-nya. Jika sa-keping tanah dalam sa-sabuah negeri itu di-kehendaki untuk maksud ini oleh Kerajaan Persekutuan, maka tanah itu boleh-lah di-miliki oleh Kerajaan Persekutuan atau pun di-simpan untuk maksud persekutuan sahaja dengan tidak di-perolehi hak milek tanah itu.

Chara hendak mendapat hak milek tanah itu bergantung-lah kapada jenis tanah itu, ia-itu sama ada tanah itu tanah kerajaan dan belum lagi di-beri hakmilek-nya atau tanah itu ia-lah tanah yang sudah di-miliki orang.

Jika tanah yang di-kehendaki oleh Kerajaan Persekutuan itu ia-lah tanah kerajaan, sa-lepas di-rundingkan dengan Kerajaan Negeri yang berkenaan, maka hendak-lah kerajaan ini memberi hak milek tanah ini kapada Kerajaan Persekutuan atau kapada sa-sabuah pehak yang berkuasa awam yang di-arahkan oleh Kerajaan Persekutuan.²⁸ Tiap2, pemberian hak milek tanah itu biasa-nya bersyarat kapada pembayaran hasil atau chukai tanah yang berpatuant pada tiap2 tahun dan premium bagi tanah itu. Jika hakmilek tanah itu ia-lah hak milek untuk sa-lama2-nya, hasil tanah yang berpatutan mesti-lah di-bayar tiap2 tahun, dan premium bagi tanah itu ia-lah satu jumlah yang bersamaan dengan nilai pasaran tanah itu dan lagi tidak-lah ada apa2 sekatan tentang penggunaan tanah itu.²⁹ Tetapi jika hakmilek tanah itu bukan hakmilek untuk sa-lama2-nya, hanya-lah chukai tahunan sahaja yang mesti di-bayar tiap2 tahun, dan jumlah chukai ini ia-lah apa yang di-fikirkan adil. Demikian-lah juga premium bagi tanah itu, jika di-kehendaki bayar

(28) Per. 83(1).

(29) Per. 83(2).

oleh Kerajaan Negeri, ia-lah apa yang di-fikirkan adil sahaja.³⁰ Jika sa-belum di-beri hakmilk itu, tanah yang di-kehendaki itu ia-lah tanah yang sudah di-simpan untuk maksud persekutuan,³¹ atau pun hakmilk tanah itu memang-nya sudah di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan, tetapi kemudian-nya hakmilk yang terlebih besar³² daripada yang ada telah di-beri oleh Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan, maka premium yang mesti di-bayar mengenai pemberian hakmilk ini hendak-lah di-kurangkan sa-takat masa penilaian kemajuan (improvements) yang di-buat oleh Kerajaan Persekutuan ka-atas tanah itu, jika ada.

Jika tanah yang di-kehendaki itu ia-lah tanah simpanan untuk maksud negeri, sa-patut-nya kerajaan persekutuan tidak boleh meminta tanah ini, melainkan kerajaan itu telah berpuas hati bahawa tanah itu di-kehendaki dengan sebab kepentingan negara.³³ Dan lagi jika dengan sebab tanah ini di-beri kepada kerajaan persekutuan, kerajaan negeri terpaksa menchari tanah lain untuk mengganti tanah simpanan itu, dan jika harga tanah yang di-chari ganti itu lebeh tinggi daripada premium yang di-bayar oleh kerajaan persekutuan mengenai tanah simpanan itu, maka hendak-lah kerajaan persekutuan membayar jumlah yang lebeh itu³⁴ kepada kerajaan negeri.

Jika tanah yang di-kehendaki oleh kerajaan persekutuan itu adalah tanah yang di-miliki orang, kerajaan persekutuan berhak meminta supaya kerajaan negeri memperolehi tanah itu sama ada dengan chara persetujuan tuan tanah itu atau dengan chara paksa; dan kerajaan negeri hendak-lah mematohi permintaan itu.³⁵ Segala perbelanjaan berkaitan dengan memperolehi tanah itu hendak-lah di-bayar oleh kerajaan persekutuan kepada kerajaan negeri. Tetapi jika tanah itu di-perolehi dengan chara persetujuan tuan tanah itu, i.e. dengan chari beli, kerajaan persekutuan tidak-lah di-kehendaki membayar harga yang lebeh daripada pampasan yang ia mesti bayar jika tanah itu di-perolehi dengan chara paksa: ia-itu dengan chara pengambilan balek tanah itu.³⁶

Apabila tanah itu sudah di-perolehi oleh Kerajaan Negeri, baharu-lah hakmilk tanah itu di-beri kepada Kerajaan Persekutuan atau kepada sa-sabuaah pehak yang berkuasa awam yang di-arahkan

(30) Per. 83(2).

(31) Syarat bagi Per. 83(2).

(32) Per. 83(4).

(33) Syarat bagi Per. 83(1).

(34) Per. 83(3).

(35) Per. 83(5)(b).

(36) Per. 83(5)(c).

oleh-nya. Dan segala perbelanjaan yang di-bayar oleh Kerajaan Persekutuan mengenai perolehan tanah itu hendak-lah di-kira untuk menentukan nilai pasaran dan chukai tahunan yang adil dan menasabah bagi tanah itu, dan perbelanjaan ini hendak-lah di-tolak daripada premium yang akan di-bayar oleh Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri apabila hakmilk tanah itu akan di-beri kepada-nya.³⁷

Jika tanah yang mana hakmilk-nya di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan atau pehak yang berkuasa awam tidak lagi di-kehendaki langsung untuk maksud persekutuan, maka tanah itu akan kembali menjadi tanah Kerajaan Negeri yang berkenaan, sa-kira-nya Kerajaan Negeri itu bersetuju membuat satu bayaran kepada Kerajaan Persekutuan.³⁸ Jumlah bayaran ini ia-lah bersamaan dengan nilai pasaran tanah itu, jika tanah itu telah menjadi hakmilk Kerajaan Persekutuan atau pehak yang berkuasa awam dengan sebab tanah itu di-perolehi daripada tuan yang empunya asal-nya.³⁹ Tetapi jika tanah itu bukan-nya tanah yang di-perolehi daripada tuan yang empunya-nya, ia-itu mithal-nya tanah kerajaan, bayaran itu boleh-lah di-pilih oleh Kerajaan Negeri, ia-itu sama ada dia hendak membayar satu jumlah wang yang bersamaan dengan nilai pasaran tanah itu, atau satu jumlah wang yang bersamaan dengan premium tanah itu bersama dengan nilai pasaran bagi kemajuan yang di-buat ka-atas tanah itu sa-lepas daripada hakmilk-nya di-beri kepada Kerajaan Persekutuan.⁴⁰

Apabila Kerajaan Negeri itu membuat bayaran yang tersebut, baharu-lah tanah itu kembali menjadi tanah Kerajaan Negeri itu. Jikalau tidak, tanah itu boleh-lah di-jual oleh Kerajaan Persekutuan atau pehak yang berkuasa awam mengikut sharatz yang di-fikirkan patut.⁴¹

Jika tanah yang hanya di-simpan untuk maksud persekutuan itu tidak lagi di-kehendaki langsung untuk itu, maka tanah ini hendak-lah di-serahkan kepada Kerajaan Negeri dan simpanan itu akan terhenti jikalau Kerajaan Negeri itu bersetuju membayar nilai pasaran bagi kemajuan pengelokan yang di-buat ka-atas tanah itu dalam tempoh tanah itu di-gunakan untuk maksud persekutuan, atau pun bersetuju membayar harga yang telah di-bayar oleh Kerajaan Persekutuan, sama ada belum atau lepas Hari Merdeka, mengenai tanah itu.⁴² Jikalau

(37) Per. 83(5)(d).

(38) Per. 84.

(39) Per. 84(1)(a).

(40) Per. 84(1)(b).

(41) Per. 84(2).

(42) Per. 85(1).

Kerajaan Negeri tidak bersetuju membuat pembayaranz ini, maka berhak-lah Kerajaan Persekutuan meminta Kerajaan Negeri memberi hakmilk tanah itu kepada-nya, melainkan keduaz kerajaan itu telah bersetuju bahawa tanah itu di-simpan untuk suatu maksud persekutuan yang lain. Hakmilk ini ia-lah hakmilk untuk sa-lamaz-nya dengan tidak mempunyai apaz sekatan tentang penggunaan-nya, tetapi hendak-lah Kerajaan Persekutuan membayar chukai tanah itu tiap2 tahun dan juga premium tanah itu. Jumlah bayaran premium itu ia-lah bersamaan dengan nilai pasaran tanah itu, tetapi hendak-lah di-tolak daripada bayaran premium ini nilai pasaran bagi kemajuan tanah itu dan harga yang sudah di-bayar oleh Kerajaan Persekutuan mengenai tanah itu.⁴³ Apabila tanah ini sudah menjadi hakmilk Kerajaan Persekutuan, baharu-nya pula Kerajaan Persekutuan boleh menjual, memindah milk atau memberi pajak tanah itu dengan sharatz yang di-fikirkan patut.⁴⁴

Ini-lah sahaja chara-nya yang utama bagi tanah dalam negeri yang di-simpan untuk maksud persekutuan boleh berhenti menjadi tanah simpanan untuk itu. Ini berma'ana-lah tanah itu tidak boleh berhenti daripada menjadi simpanan untuk maksud persekutuan jikalau Kerajaan Persekutuan tidak mahu memberhentikan simpanan itu.⁴⁵

Dalam cheraian yang lepas kita telah binchangkan mengenai penyelesaian tanah kepunyaan Kerajaan Persekutuan, apabila tanah itu tidak lagi di-kehendaki untuk maksud persekutuan. Ia-itu tanah itu akan kembali kepada Kerajaan Negeri dengan syarat di-bayar satu bayaran kepada Kerajaan Persekutuan, dan jika tidak di-buat bayaran itu Kerajaan Persekutuan berkuasa menjual tanah itu. Dalam cheraian yang berikut, kita akan binchangkan pula mengenai penyelesaian tanah kepunyaan Kerajaan Persekutuan, apabila tanah itu maseh lagi di-kehendaki untuk maksud persekutuan.

Jika tanah yang mana hakmilk-nya itu ada pada Kerajaan Persekutuan maseh lagi di-kehendaki untuk maksud persekutuan, tanah ini tidak boleh di-jual, di-pindah milk, di-gadai, di-pajak atau di-buat apaz urusan mengenai-nya, melainkan urusan itu di-buat dengan syarat hendak di-gunakan tanah itu untuk maksud persekutuan, dan urusanz ini hanya lah boleh di-buat kepada pehak berkuasa awam.⁴⁶ Tetapi jika hendak di-buatkan sa-suatu urusan mengenai tanah ini kepada sa-saorangz yang

(43) Per. 85(2).

(44) Per. 85(2).

(45) Per. 85(3).

(46) Per. 86(2).

bukan pehak berkuasa awam, maka urusan itu hendak-lah di-buat mengikut undangz persekutuan atau perintah Yang Di-Pertuan Agong,⁴⁷ yang mana perintah itu hendak-lah di-bentangkan di-hadapan keduaz Majlis Parlimen dan hendak-lah di-luluskan oleh ketetapan keduaz Majlis itu.⁴⁸ Apabila hakmilk tanah itu telah menjadi kepunyaan pehak yang berkuasa awam atau sa-saorang yang bukan pehak berkuasa awam sebagaimana yang di-benarkan oleh undangz persekutuan atau perintah Yang Di-Pertuan Agong, maka tidak-lah boleh di-buat apaz urusan lagi ka-atas tanah itu kapada sa-siapa pun melainkan hanya-lah kapada Kerajaan Persekutuan sahaja.⁴⁹

Sa-lain daripada ini, Kerajaan Persekutuan boleh membuat urusan ka-atas tanah hak kepunyaan-nya kapada sa-saorang untok melaksanakan treaty dengan sa-sabuah negeri luar atau kapada sa-orang consul atau diplomat asing.⁵⁰

Segala urusan yang di-buat oleh Kerajaan Persekutuan atau pehak berkuasa awam mengenai tanah, yang mana hak milk tanah itu ada padanya, hendak-lah di-daftarkan oleh Kerajaan Negeri.⁵¹

Kita telah dapati bahawa segala pemberian hakmilk tanah kapada Kerajaan Persekutuan dan perkembalian tanah kapada Kerajaan Negeri dan juga tamat-nya simpanan tanah untok maksud persekutuan hendak-lah di-buat dengan ada-nya bayaranz yang menyertai hal ini. Yang demikian, jika timbul apaz pertelingkahan di-antara keduaz kerajaan ini mengenai jumlah bayaran hal ini, maka pertelingkahan itu hendak-lah di-rujokkan oleh manaz pehak kapada Badan Pengadilan Tanah (Lands Tribunal)⁵² yang terdiri daripada:—

- (a) sa-orang pegawai yang di-lantek oleh Ketua Hakim Negara dan pengerusi ini hendak-lah orang yang mempunyai kelayakan menjadi Hakim Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi;
- (b) sa-orang ahli yang di-lantek oleh Kerajaan Persekutuan, dan
- (c) sa-orang ahli lagi yang di-lantek oleh Kerajaan Negeri.

(47) Per. 86(2).

(48) Per. 86(3).

(49) Per. 86(5).

(50) Syarat bagi Per. 86(1).

(51) Per. 86(5).

(52) Per. 87(1).

Perbicharaan dalam Badan Pengadilan Tanah ini hendak-lah di-buat mengikut atoranz Mahkamah,⁵³ dan rayuan mengenai so'alan undangz boleh-lah di-buat kapada Mahkamah Persekutuan.⁵⁴

(b) Tanah Simpanan Orang Melayu:

Tanah simpanan orang Melayu ada-lah merupakan satu hak ke-istimewaan orang Melayu. Sa-belum merdeka dahulu tidak ada apaz sekatan ka-atas kuasa Kerajaan Negeri hendak mewujudkan sa-suatu kawasan tanah untuk simpanan orang Melayu. Tetapi sa-lepas merdeka, kuasa ini ada-lah tersekat oleh perlembagaan kerana mengambil simpati atau untuk mensesuaian dengan hak asasi yang menegahkan bedza mem-bedza di-antara sa-orang ra'ayat dengan sa-orang ra'ayat dengan sebab bangsa dan ugama-nya.⁵⁵

Tiapz tanah simpanan orang Melayu itu hendak-lah di-luluskan oleh undangz. Jika manaz tanah dalam sa-sabuaah negeri sudah menjadi tanah simpanan orang Melayu sa-belum daripada Hari Merdeka mengi-kut undangz yang ada, maka tanah itu boleh-lah dengan sa-terus-nya menjadi tanah simpanan orang Melayu mengikut undangz itu, melain-kan tanah simpanan itu di-ubah oleh satu undangz negeri itu. Undangz itu hendak-lah di-luluskan oleh Dewan Negeri dengan di-sokongi oleh suara banyak jumlah ahliz Dewan Negeri itu dan oleh undi yang tidak kurang daripada 2/3 daripada jumlah ahliz yang hadir dan mengundi. Dan juga undangz ini hendak-lah di-sahkan oleh ketetapan yang di-buat oleh Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara,⁵⁶ dan ketetapan ini hendak-lah di-luluskan oleh suara banyak jumlah ahliz dewan itu dan oleh undi yang tidak kurang daripada 2/3 daripada jumlah ahliz yang hadir dan mengundi. Dengan ini nyata-lah kapada kita betapa sukar-nya hendak di-buat undangz baharu mengenai tanah simpanan orang Melayu.

Jika manaz tanah dalam sa-sabuaah negeri itu belum lagi menjadi tanah simpanan orang Melayu mengikut undangz yang ada, dan tanah ini belum lagi di-buka atau di-usahakan,⁵⁷ maka tanah ini boleh-lah di-ishtiharkan menjadi tanah simpanan orang Melayu mengikut undangz itu: Tetapi syarat-nya hendak-lah di-adakan untuk di-beri milek kapada umum satu kawasan tanah yang belum di-buka atau belum di-usahakan yang

(53) Per. 87(2).

(54) Per. 87(3).

(55) Per. 8.

(56) Per. 89(1). Undangz yang ada mengenai tanah simpanan orang Melayu ia-lah

(57) Tanah Kerajaan.

mana luas-nya sama dengan kawasan yang di-ishtiharkan itu. Dan juga syarat-nya jumlah kawasan tanah yang di-simpan untuk orang Melayu dalam negeri itu jangan-lah lebih daripada jumlah kawasan tanah yang ada untuk di-beri milik kepada umum.⁵⁸ Dengan kedua-dua syarat yang begitu ketat nampak-nya langsung tidak dapat hendak di-wujudkan kawasan tanah simpanan orang Melayu yang baharu.

Dengan mengikut undang2 yang ada, kerajaan bagi sa-sabua negeri boleh mengishtiharkan tanah yang sudah di-buka dan di-usahakan sa-bagai jadi kawasan tanah simpanan orang Melayu dalam tiga hal yang berikut,⁵⁹ ia-itu :—

- (1) jika tanah itu ia-lah tanah yang di-perolehi untuk ini oleh kerajaan itu dengan persetujuan dengan tuan tanah itu;
- (2) jika tuan tanah itu telah membuat permohonan supaya di-buat perishtiharan itu dan permohonan itu telah di-persetujui oleh semua orang2 yang mempunyai kepentingan ka-atas tanah itu; dan
- (3) jika tanah itu ia-lah untuk menggantikan tanah yang sudah tamat menjadi tanah simpanan orang Melayu, tetapi syarat-nya hendak-lah tanah yang akan di-ishtiharkan itu sama luas-nya dan jenis-nya dengan tanah yang hendak di-gantikan itu.

Sungguh pun perlembagaan membenarkan Kerajaan Negeri mengishtiharkan tanah untuk menjadi simpanan orang Melayu, tetapi perishtiharan itu tidak-lah boleh di-buat jika hak milik tanah itu atau kepentingan ka-atas-nya di-punyai oleh orang yang bukan orang Melayu.⁶⁰

Di-negeri Terengganu undang2 tanah simpanan orang Melayu⁶¹ ada-lah berlainan sedikit dengan undang2 yang ada di-negeri2 Melayu yang lain. Walau pun ada peruntukan dalam undang2 ini, seperti yang terkandung dalam undang2 di-negeri lain supaya membolehkan kerajaan negeri Terengganu mewujudkan sa-sabua kawasan untuk simpanan orang Melayu,⁶² tetapi tidak ada satu kawasan pun yang telah di-ishtiharkan untuk ini di-bawah undang2 itu. Yang demikian hak dan kepentingan orang2 Melayu di-negeri Terengganu ada-lah terlindung di-bawah peruntukan seksyen 2 undang2 itu. Mengikut peruntukan ini, semua tanah bandar yang di-punyai oleh orang Melayu dan semua tanah desa

(58) Per. 89(2).

(59) Per. 89(3).

(60) Per. 89(4).

(61) Enactment Tanah Simpanan Orang Melayu (Terengganu No. 17 t. 1360)

(62) S. 3.

kepunyaan orang Melayu yang mana luas-nya tidak lebeh daripada 10 ekar ada-lah menjadi sa-bagai tanah pegangan orang Melayu dan tanah ini tidak-lah boleh di-jual, di-pajak, di-gadai dan di-buat apaz urusan ka-atas-nya melainkan kepada orang Melayu sahaja. Mengikut perlembagaan⁶³ undang2 tanah simpanan orang Melayu bagi negeri Terengganu itu boleh-lah di-kekalkan sa-hingga pada satu masa yang akan datang kelak satu undang2 baharu akan di-luluskan oleh Dewan Negeri Terengganu mengikut chara yang di-sebutkan dalam cheraian yang lepas.⁶⁴ Undang2 baharu ini, jika hendak di-luluskan, bolch membuat peruntokanz yang sa-laras dengan peruntokanz yang ada dalam undang2 simpanan tanah orang2 Melayu yang ada di-negeri lain.⁶⁵

Dan lagi Perlembagaan tidak membuat apaz peruntokan yang menyentoh atau mengusek undang2 di-Negeri Sembilan dan Melaka mengenai tanah adat di-kedua2 buah negeri itu. Tanah adat di-kedua2 negeri itu ada-lah di-pegang mengikut sa-bagaimana undang2 yang ada sekarang.⁶⁶

(c) Kemajuan Negara.

Kuasa untok kemajuan negara ia-lah merupakan satu kuasa yang kuat dan penting di-punyai oleh kerajaan persekutuan. Di-sini kera-

(63) Per. 90(2).

(64) Ia-itu dengan mendapat suara banyak jumlah ahliz Dewan Negeri dan undi yang tidak kurang daripada 2/3 daripada ahliz yang hadir dan mengundi dan undang2 itu di-luluskan oleh ketetapan yang di-buat oleh kedua2 Majlis Parlimen. Ketetapan itu mesti-lah di-sokongi oleh suara dan undi saperti Dewan Negeri jua.

(65) Per. 90(3).

(66) Di-Melaka tanah adat ini ada-lah di-ta'alok oleh Ordinance Hak Tanah Adat Melaka (N.S. Bab, 125). Tanah ini ia-lah tanah adat yang di-buka dan di-dudokki sa-belum daripada 24.11.1876. Tanah ini boleh di-pegang oleh orang Melayu yang berdomicil di-Melaka, dan orang yang memegang perakuan daripada Gabenor menyatakan yang ia layak memegang tanah itu. Apabila sa-orang pemegang tanah adat itu mati, jika ia orang Islam, tanah-nya itu akan turun kepada warith yang layak mengikut adat; tetapi jika ia bukan orang Islam, tanah itu akan di-bahagikan kepada warith-nya yang berhak. Di-Negeri Sembilan undang2 mengenai hal ini ia-lah Enactment Pegangan Tanah Adat (M.N.B. Bab.215). Tanah adat itu akan di-pegang hanya oleh orang perempuan yang menjadi warith mengikut adat di-Negeri Sembilan. Tanah ini tidak boleh di-jual, di-gadai dan sa-bagai-nya kepada siapaz pun melainkan kepada sa-orang perempuan warith adat. Apabila pemegang tanah adat itu mati, tanah itu akan turun kepada sa-orang perempuan warith adat yang lain pula. Jika pemegang tanah itu tidak ada mempunyai anak yang boleh mewarithi tanah itu, tetapi ada anak2 yang lain, anak2 ini hanya-lah berhak menggunakan tanah itu sa-lagi mereka hidup. Apabila mereka mati hak itu akan terhapus dan tanah itu akan jatuh kepada warith adat. Lihat. Per. 90(1).

jaan persekutuan berkuasa merangkakan satu rancangan kemajuan dan menentukan kawasan2 dalam manaz negeri untok di-jadikan sa-bagai kawasan kemajuan. Yang di-maksudkan rancangan kemajuan itu ia-lah satu perojek atau plan untok memaju, mengelok dan memeliharakan bahan2 asli dan hasil2 bumi (natural resources) yang ada dalam sa-suatu kawasan kemajuan, atau untok mengambil guna (exploitation) bahan2 yang tersebut atau untok menambahkan kerjaz dalam kawasan kemajuan itu.⁶⁷

Mengikut Perkara 92(1) Perlembagaan Malaysia, sa-suatu rancangan kemajuan itu hendak-lah di-timbang dan di-shorkan oleh satu jawatan-kuasa pakar, dan lagi Majlis Kewangan Negara, Majlis Tanah Negara dan Kerajaan Negeri yang berkenaan hendak-lah di-rundingkan mengenai hal ahwal rancangan kemajuan ini. Jika sa-telah langkah2 ini di-ambil Yang Di-Pertuan Agong berpuas hati bahawa rancangan kemajuan itu ada-lah menjadi faedah kapada kepentingan negara maka boleh-lah baginda menyiarkan rancangan itu dan mengishtiharkan satu kawasan tanah untok menjadi kawasan kemajuan itu. Dengan sebab perishtiharan ini baharu-lah parlimen berkuasa membuat undang2 untok melaksanakan rancangan itu pada keselurohan-nya atau sa-bahagian daripada-nya, walau pun perkara mengenai rancangan ini ia-lah perkara yang mana kuasa membuat undang2 mengenai-nya ada-lah di-punyai oleh Dewan Negeri itu.⁶⁸ Undang2 yang di-buat oleh parlimen untok melaksanakan rancangan ini hendak-lah dengan terang-nya menyebut bahawa ia telah di-luluskan untok rancangan itu dan segala langkah2 yang tersebut di-atas sudah di-patohi.⁶⁹ Undang2 ini boleh di-batal atau di-pinda oleh parlimen dan juga boleh di-tambah beberapa per-untokan yang berikutan dan berkaitan dengan rancangan itu.⁷⁰

Apabila wujud-nya kawasan kemajuan dengan pengishtiharan yang di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong, maka tanah2 dalam kawasan itu hendak-lah, di-atas permintaan Kerajaan Persekutuan, di-simpankan oleh Kerajaan Negeri untok melaksanakan rancangan kemajuan itu, tetapi syarat-nya tanah itu bukan tanah yang di-dudoki oleh orang. Jika dengan sebab tanah ini di-simpan Kerajaan Negeri telah mendapat hasil yang berkurangan, maka hendak-lah Kerajaan Persekutuan membayar ganti kapada Kerajaan Negeri sa-takat mana hasil itu kurang.⁷¹

(67) Per. 92(3).

(68) Per. 92(1).

(69) Per. 92(2).

(70) Per. 92(7).

(71) Per. 92(4).

Berkenaan dengan hasil2 yang di-terima oleh Kerajaan Persekutuan daripada rancangan kemajuan itu, maka hasil2 itu hendak-lah di-gunakan saperti berikut:—⁷²

- (1) yang pertama-nya, hendak-lah di-gunakan untuk mewujudkan modal dan membayar perbelanjaan2 bagi melaksanakan rancangan itu;
- (2) yang kedua-nya, hendak-lah di-gunakan untuk di-bayar balek kapada Kerajaan Persekutuan segala perbelanjaan yang di-tanggung oleh-nya untuk melaksanakan rancangan itu;
- (3) dan yang akhir-nya, baki daripada hasil2 itu hendak-lah di-bayarkan kapada Kerajaan Negeri yang berkenaan. Jika rancangan itu bertempat lebeh daripada sa-buah negeri, wang baki itu hendak-lah di-bahagi mengikut jumlah yang di-tetapkan oleh Kerajaan Persekutuan.

Jika Kerajaan Persekutuan telah bersetuju bahawa perbelanjaan untuk melaksanakan rancangan itu di-tanggung oleh Kerajaan Negeri, maka perbelanjaan yang telah di-tanggung itu hendak-lah di-bayar balek kapada Kerajaan Negeri daripada hasil yang di-dapati daripada rancangan itu; dan bayaran ini ada-lah mempunyai tingkatan yang samaz berhak (pari pasu) dengan bayaran balek yang akan di-buat kapada Kerajaan Persekutuan.⁷³

Untuk menjalankan rancangan kemajuan ini, Parlimen dan Dewan Negeri boleh mengenakan chukai atau kadar yang di-benarkan oleh Perlembagaan dan jua boleh meluluskan pemberian wang daripada kumpulan wang yang di-satukan untuk rancangan itu. Tetapi jika sa-suatu kadar yang lazim-nya di-kenakan oleh undang2 negeri telah di-kenakan ka-atas manaz harta dalam kawasan kemajuan itu oleh undang2 persekutuan, maka kadar lain yang saperti ini tidak-lah lagi boleh di-kenakan oleh undang2 negeri sa-lagi kadar yang di-kenakan oleh undang2 persekutuan itu mesti di-bayar.⁷⁴

(IV) Hal Ahwal Kewangan:

Hal ahwal kewangan ada-lah merupakan kelemahan Kerajaan Negeri, kerana hasil2 yang di-punyai oleh Kerajaan Negeri hanya-lah daripada beberapa perkara yang tidak bagitu mustahak.

(72) Per. 92(5).

(73) Per. 92(6).

(74) Per. 92(8).

Segala wang yang di-kehendaki oleh Kerajaan Negeri untuk pentadbiran-nya ia-lah datang-nya daripada tiga puncha: ia-itu (1) hasil kepunyaan negeri itu sendiri, (2) pemberian daripada Kerajaan Persekutuan, dan (3) pinjaman.

Hasil Kerajaan Negeri.

Memandangkan kepada puncha (sources) hasil2 Kerajaan Negeri kita dapati bahawa Kerajaan Negeri ada-lah bergantung benar kepada Kerajaan Persekutuan dalam hal ahwal kewangan, kerana hasil2 ini ada-lah terhad kepada beberapa puncha yang mungkin-nya tidak boleh memberi pendapatan yang banyak. Sa-tengah daripada puncha2 hasil ini ia-lah seperti berikut,⁷⁵ ia-itu:—

- (1) hasil daripada kedai tuak,
- (2) hasil tanah, galian dan hutan,
- (3) hasil daripada bayaran2 yang di-pungut oleh Mahkamah Shari'ah,
- (4) hasil yang datang daripada sewa dan jualan harta Kerajaan,
- (5) hasil daripada bayaran perbekalan ayer,
- (6) hasil daripada zakat fitrah, dan harta karun.

Sungguh pun hasil galian itu di-punyai oleh negeri, tetapi parlimen di-beri kuasa oleh perlembagaan untuk menegah dan menghadkan Kerajaan Negeri daripada menggunakan sa-barang bayaran ketuanan (royalties) ka-atas galian2 yang di-keluarkan dalam negeri itu. Kuasa ini hendak-lah di-jalankan dengan di-luluskan satu undang2. Dengan sebab ini-lah maka Kerajaan Negeri di-beri hak menerima sa-bahagian daripada jumlah chukai ekseptot galian yang di-keluarkan daripada negeri itu. Jika galian itu bijeh timah, bahagian yang di-terima oleh negeri itu ia-lah 10% atau lebeh daripada 10% daripada jumlah chukai ekseptot itu.⁷⁶ Dan jika galian itu lain daripada bijeh timah, bahagian yang akan di-bayar kepada negeri ada-lah di-tetapkan oleh undang2 persekutuan. Bahagian chukai ekseptot yang mesti di-terima oleh negeri hendak-lah di-kenakan sa-bagai bayaran daripada Kumpulan Wang Persekutuan yang di-satukan.

Sampai sekarang tidak ada lagi satu undang2 persekutuan yang menghadkan bayaran ketuanan mengenai bijeh timah. Tetapi mengenai bijeh lain ada dua undang2 persekutuan. Yang pertama ia-lah

(75) Per. 110(1) dan Bahagian III Jadual yang Kesepuluh.

(76) Per. 110(3).

Act Penyerahan Hasil (Chukai Eksepot Bijeh Besi) 1962.⁷⁷ Mengikut Act ini Kerajaan Negeri ada-lah di-tegah mengenakan bayaran ketuanan ka-atas bijeh besi dan Kerajaan Negeri di-beri hak menerima 10% daripada jumlah chukai eksepot yang di-kenakan ka-atas bijeh besi yang di-keluarkan dari negeri itu. Yang kedua ia-lah Act Penyerahan Chukai Eksepot (Galian - Bijeh) 1964.⁷⁸ Act ini telah menegahkan Kerajaan Negeri daripada mengenakan bayaran ketuanan ka-atas bijeh yang lain daripada bijeh timah, melainkan hendak-lah terdahulu mendapat persetujuan Menteri Kewangan. Act ini juga telah memberi hak kepada Kerajaan Negeri supaya menerima $\frac{1}{2}$ daripada jumlah chukai eksepot yang di-kenakan ka-atas bijeh yang di-keluarkan dari negeri itu.

Sa-lain daripada itu, punchaz hasil yang di-punyai oleh Kerajaan Negeri boleh di-ubah oleh Parlimen dan begitu-lah juga Parlimen boleh menyerahkan kepada negeri kesemua atau sa-bahagian daripada jumlah chukai atau bayaran yang di-kenakan oleh undangz persekutuan. Dan juga Parlimen boleh menyerahkan kepada negeri kuasa memungut chukai dan bayaran yang di-benarkan oleh undangz persekutuan.⁷⁹ Wangz yang di-pungut oleh Kerajaan Negeri mengenai perkara ini tidak-lah di-masokkan ka-dalam Kumpulan Wang Persekutuan yang di-satukan bahkan hendak-lah di-bayar masok ka-dalam Kumpulan Wang Negeri yang di-satukan.

Pemberian Wang daripada Kerajaan Persekutuan.

Pemberian wang daripada Kerajaan Persekutuan ada-lah merupakan satu jumlah hasil yang besar bagi Kerajaan Negeri. Pemberian wang ini ada-lah sa-bahagian kepada empat jenis, ia-itu :—

- (a) pemberian wang mengikut bilangan orang,⁸⁰
- (b) pemberian wang untok memelihara jalan Negeri,⁸¹
- (c) pemberian wang untok sa-suatu maksud yang tertentu,⁸² dan
- (d) pemberian wang untok pembangunan dan menambah hasil negeri pada am-nya.⁸³

Pemberian wang yang termasuk dalam jenis (a), (b), dan (c) adalah menjadi tanggungan kepada Kumpulan wang yang di-satukan dan

(77) Act No. 27 t. 1962.

(78) Act No. 27 t. 1964.

(79) Per. 110(2) dan (4).

(80) Per. 109(1)(a).

(81) Per. 109(1)(b).

(82) Per. 109(3).

(83) Per. 109(6).

hendak-lah di-bayar kepada negeriz dengan tidak berkehendak kepada manaz undangz lagi.

(a) **Pemberian wang mengikut bilangan orang.**

Pemberian ini ada-lah di-beri tiap2 tahun oleh Kerajaan Persekutuan dengan mengikut satu hitongan:⁸⁴ ia-itu bagi 50,000 orang yang mulaz-nya, hitongan itu ia-lah \$15 bagi tiap2 sa-orang, dan bagi 200,000 orang yang kemudian-nya hitongan itu ia-lah \$10 bagi tiap2 sa-orang dan bagi beberapa orang penghabisan-nya hitongan itu ia-lah \$4 bagi tiap2 sa-orang. Yang demikian, jika dalam negeri itu ada banyak penduduk, maka banyak-lah jumlah pemberian wang kepada negeri itu. Jumlah penduduk dalam sa-sabuaah negeri itu ada-lah di-tetapkan mengikut banchi. Pemberian wang ini dalam manaz tahun tidak boleh di-kurangkan daripada 90% daripada pemberian tahun yang terdahulu.

(b) **Pemberian untok memelihara jalan negeri.**

Dalam tiap2 buah negeri ada dua jenis jalan, ia-itu jalan persekutuan dan jalan negeri. Jalan persekutuan ia-lah jalan yang di-bawah undang⁸⁵ persekutuan menjadi sa-bagai jalan persekutuan. Lain daripada ini ia-lah jalan negeri, dan untok memelihara jalan ini ada-lah tanggungan Kerajaan negeri. Yang demikian Kerajaan Negeri di-beri hak mendapat pemberian wang daripada Kerajaan Persekutuan pada tiap2 tahun. Pemberian ini ada-lah di-hitong saperti berikut.⁸⁶ Ia-itu perbelanjaan pukul rata yang di-tanggung oleh Kerajaan Negeri bagi memelihara satu batu jalan⁸⁷ mengikut darjah sa-rendah-nya hendaklah di-dharabkan dengan jumlah batu jalan2 negeri yang layak mendapat pemberian wang itu. Darjah sa-rendahz untok memelihara jalan itu ada-lah di-tetapkan oleh Kerajaan Persekutuan sa-telah berunding dengan Majlis Kewangan Negara. Dan jalan negeri yang layak mendapat pemberian wang ini ia-lah jalan yang sa-benar-nya di-pelihara oleh Jabatan Kerja Raya mengikut darjah sa-rendahz itu atau lebeh tinggi daripada darjah itu. Tetapi manaz jalan yang tidak layak mendapat pemberian wang dalam sa-suatu tahun boleh-lah di-anggapkan layak oleh Kerajaan

(84) Jadual Yang Kesapuluh Bahagian I.

(85) Ordinance Jalan Persekutuan No. 42 t. 1959 s. 3 dan

Ordinance Jalan Pengangkutan No. 49 t. 1958 s. 58

(86) Jadual yang Kesapuluh Bahagian II.

(87) Belanja memelihara jalan termasuklah belanja membaiki dan memelihara jambatan, biadak dan pemetong yang berkaitan dengan jalan itu.

Persekutuan, jika ia bersetuju. Dari itu layak atau tidak layak bagi satabang jalan negeri menerima pemberian wang ada-lah di-sisi budi bichara Kerajaan Persekutuan, dan ini ada-lah merupakan satu ketinggian dan kelebihan Kerajaan Persekutuan.

(c) Pemberian wang untuk maksud yang tertentu.

Pemberian ini ada-lah di-beri oleh Kerajaan Persekutuan mengikut undang2 persekutuan dan sharatz yang di-tetapkan oleh undang2 itu.

(d) Pemberian wang untuk pembangunan dan menambahkan hasil negeri pada am-nya.

Mengikut perlembagaan, Kerajaan Persekutuan berkuasa memberi pemberian-wang kepada negeri dari satu masa ka-satu masa untuk pembangunan dan menambahkan hasil negeri pada am-nya. Pemberian ini ada-lah di-beri sa-telah di-rundingkan-nya dengan Majlis Kewangan Negara. Wang untuk pemberian ini ia-lah datang-nya daripada satu kumpulan wang yang di-namakan Kumpulan wang Simpanan Negeri.

Pinjaman Wang.

Dalam hal pinjaman wang, Kerajaan Negeri tidak juga mempunyai kebebasan. Mengikut Perlembagaan, tiap2 pinjaman wang hendak-lah di-kuasai oleh undang2, dan Kerajaan Negeri hanya-lah boleh meminjam wang daripada Kerajaan Persekutuan. Tetapi jika pinjaman wang itu hanya-lah untuk masa yang tidak lebeh daripada dua belas bulan, Kerajaan Negeri boleh-lah meminjam wang daripada mana2 bank yang di-perse-tujui oleh Kerajaan Persekutuan.⁸⁸ Yang demikian, tiap2 pinjaman wang oleh Kerajaan Negeri, baik pun untuk tempoh yang panjang atau singkat, ada-lah sa-mata2-nya bergantung kepada Kerajaan Persekutuan.

(88) Per. 111(2). Dalam kes Kerajaan Persekutuan v. Kerajaan Kelantan (Straits Times 2.12.67) Kerajaan Kelantan telah membuat satu perjanjian dengan satu sharikat perniagaan Singapura. Mengikut perjanjian itu Kerajaan Kelantan telah memberi kepada sharikat itu beberapa hak untuk mengeluarkan kayu kayuan dan hasil hutan dan untuk melombong bijeh di-satu kawasan yang luas di-Ulu Kelantan. Sa-bagai balasan pemberian hak ini, Kerajaan Kelantan telah menerima daripada sharikat itu satu jumlah wang yang besar yang di-namakan pre-payment of royalty (bayaran pendahuluan kepada hak ketuanan). Apabila Kerajaan Kelantan pada suatu masa kelak akan menerima hak ketuanan yang sa-benar daripada kayu2 dan bijeh yang akan di-keluarkan oleh sharikat itu, Kerajaan Kelantan akan membayar balek wang pre-payment of royalty itu. Apabila kes ini di-rojokkan ka-Mahkamah Persekutuan untuk mendapat fikiran-nya, Mahkamah itu berpendapat bahawa pre-payment of royalty itu bukan-lah pinjaman wang.

Perbelanjaan wang.

Segala wang yang di-perolehi oleh Kerajaan Negeri sama ada dengan jalan pemberian wang daripada Kerajaan Persekutuan, pinjaman wang atau daripada pungutan hasil-nya sendiri hendak-lah di-masokkan ka-dalam Kumpulan wang Negeri yang di-satukan. Wang ini akan di-belanjakan mengikut peranggaran dan undangz perbekalan. Sunggoh pun Kerajaan Negeri itu bebas membelanjakan wang itu, tetapi pada mengada dan menubuhkan jawatan dalam perkhidmatan awam-nya atau menaikkan gaji bagi jawatanz itu, mengikut Perkara 112 tidak-lah Kerajaan Negeri berhak membuat demikian, melainkan hendak-lah terlebih dahulu mendapat persetujuan daripada Kerajaan Persekutuan, jika akibat perbuatan itu akan menambahkan penchen dan hadiah bersara yang sa-memang-nya di-tanggung dan akan di-bayar oleh Kerajaan Persekutuan.

(v) Hal Ahwal Kerjasama di-antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri.

Oleh kerana perlembagaan persekutuan itu ada-lah berdasarkan kapada perasingan bidang kuasa di-antara Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Pusat, tentu-lah dalam pentadbiran bidang kuasa masingz akan berlaku beberapa kerumitan dan so'alz yang kusut yang hanya-lah mengkechewakan ra'ayat sahaja. Yang demikian, untok mengelakkan daripada berlaku-nya peristiwaz yang saperti ini, Perlembagaan Malaysia ada mengandongi peruntokanz yang bukan sahaja merupakan kedudukan Kerajaan Negeri itu rendah daripada Kerajaan Persekutuan, tetapi juga kuasa-nya dalam hal ahwal tanah, kerajaan tempatan dan kewangan hendak-lah di-jalankan mengikut polisi yang di-buat oleh tiga buah Majlis Negara yang di-tubuhkan oleh perlembagaan. Ketigaz buah Majlis Negara ini ia-lah Majlis Tanah Negara, Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan dan Majlis Kewangan Negara.

(a) Majlis Tanah Negara.

Majlis Tanah Negara⁸⁹ ini ada-lah di-beri tugas untok memben-tokkan satu polisi negara yang meliputi seluroh persekutuan bagi menaja dan mengawal penggunaan tanah untok galian, pertanian, perhutanan dan lainz maksud lagi dan juga untok menjalankan undangz mengenai hal ini. Polisi negara ini ada-lah di-buat dari satu masa ka-satu masa

(89) Per. 91.

dengan berunding dengan Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri dan Majlis Kewangan Negara, dan polisi yang telah di-buat itu hendak-lah di-patohi oleh Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri.

Sa-lain daripada membuat polisi negara, Majlis Tanah Negara ini ada-lah menjadi satu badan yang mana Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri boleh bertanya mengenai penggunaan tanah, atau mengenai undang2 yang di-chadang akan di-buat berkaitan dengan hal ini atau mengenai pentadbiran undang2 berkaitan dengan hal ini. Dan Majlis Tanah Negara hendak-lah memberi nasihat mengenai pertanyaan itu.

Majlis Tanah Negara ini ada-lah terdiri daripada sa-orang menteri yang menjadi Pengerusi Majlis itu, 10 orang wakil Kerajaan Persekutuan dan sa-orang wakil bagi tiap2 buah negeri. Wakil negeri itu ada-lah di-lantek oleh Raja atau Gabenor Negeri itu masing2.

Majlis Tanah Negara ada-lah bersidang apabila di-panggil oleh pengerusi-nya, tetapi dalam tiap2 tahun sa-kurang2-nya hendak-lah di-adakan satu meshuarat. Dalam mana2 meshuarat majlis ini, pengerusi boleh mengundi, tetapi undi-nya bukan-lah undi pemutus. Jika pengerusi atau wakil Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri tidak boleh hadir dalam mana2 meshuarat, tempat-nya boleh-lah di-ambil oleh orang lain yang di-lantek oleh pehak yang berkuasa melantek-nya.

(b) Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan.

Majlis ini⁹⁰ mempunyai kewajipan untuk membentok satu polisi negara bagi memaju, mengelok dan mengawal kerajaan tempatan dalam seluruh persekutuan dan jua bagi mentadbirkan undang2 mengenai hal yang tersebut. Polisi negara ini ada-lah di-buat dari satu masa ka-satu masa sa-telah berunding dengan Kerajaan Persekutuan dan Negeri dan polisi yang di-buat oleh majlis ini hendak-lah di-patohi oleh Kerajaan Persekutuan dan Negeri.

Dan lagi, Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri boleh bertanya kepada Majlis ini mengenai hal ahwal kerajaan tempatan dan majlis ini hendak-lah memberi nasihat di-atas pertanyaan itu. Tetapi jika Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri berchadang hendak membuat undang2 mengenai kerajaan tempatan, maka hendak-lah Kerajaan yang berkenaan itu berunding dengan Majlis ini terlebih dahulu. Dan Majlis ini ada-lah di-kehendaki memberi nasihat-nya.

Susunan Majlis ini ada-lah sama seperti Majlis Tanah Negara, ia-itu terdiri daripada sa-orang menteri yang menjadi Pengerusi Majlis itu, 10 orang wakil Kerajaan Persekutuan dan sa-orang wakil bagi tiap2 buah negeri. Wakil2 negeri itu ada-lah di-lantek oleh Raja dan Gabenor Negeri itu masing2.

Majlis ini ada-lah bersidang apabila di-panggil oleh Pengerusi-nya, tetapi dalam tiap2 tahun sa-kurang2-nya hendak-lah di-adakan satu meshuarat. Dalam manaz meshuarat majlis ini, pengerusi boleh mengundi, tetapi undi-nya bukan-lah undi pemutus. Dan jika pengerusi atau wakil Kerajaan Persekutuan atau negeri tidak boleh hadir dalam manaz meshuarat, tempat-nya boleh-lah di-ambil oleh orang lain yang di-lantek oleh pchak yang berkuasa melantek-nya.

(c) Majlis Kewangan Negara.

Di-antara ketiga2 Majlis Negara, Majlis Kewangan Negara⁹¹ ada-lah terlebch mustahak sa-kali. Majlis ini ada-lah mengandongi Perdana Menteri, sa-orang menteri yang di-tetapkan oleh Perdana Menteri dan sa-orang wakil bagi tiap2 buah negeri. Wakil negeri ada-lah di-lantek oleh Raja atau Gabenor Negeri itu masing2.

Majlis Kewangan Negara ada-lah bersidang apakala di-panggil oleh Perdana Menteri atau sa-kurang2-nya oleh wakil bagi tiga buah negeri. Dalam manaz persidangan majlis itu, Perdana Menteri boleh-lah di-wakili oleh sa-orang menteri yang lain. Tetapi jika dia sendiri hadir, majlis itu hendak-lah di-pengerusi oleh-nya; jikalau tidak, Majlis itu hendak-lah di-pengerusi oleh sa-orang menteri yang mewakilinya.

Kewajipan Majlis Kewangan Negara itu ia-lah mengenai perkara2 seperti berikut :—

- (1) pemberian wang Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri,
- (2) penyerahan kepada Kerajaan Negeri kesemua, atau sa-bahagian daripada jumlah chukai atau bayaran persekutuan,
- (3) pinjaman wang yang di-kehendaki oleh Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri pada tiap2 tahun dan perjalanan kuasa meminjam wang oleh Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri,
- (4) memberi pinjaman wang kepada Negeri,

(91) Per. 108.

- (5) membuat rancangan kemajuan
- (6) peratoran mengenai kiraz dan kewangan dan pemereksaan kiraz Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri dan lain2 pehak yang berkuasa awam,
- (7) mengubahkan kadar pemberian wang mengikut bilangan orang kepada Kerajaan Negeri,
- (8) membuat undangz untok menegah dan menghadkan Kerajaan Negeri daripada mengenakan bayaran ketuanan ka-atas bijeh timah atau bijeh dan galian yang lain daripada bijeh timah yang di-keluarkan dari negeri itu,
- (9) lain2 perkara yang di-tentukan oleh perlembagaan atau undangz persekutuan supaya perundingan dengan Majlis Kewangan Negara hendak-lah di-adakan.

Sa-lain daripada ini Kerajaan Persekutuan boleh berunding dengan Majlis ini sama ada perkara yang hendak di-rundingkan itu mengenai atau tidak mengenai perkara kewangan, dan juga Kerajaan Negeri berkuasa berunding dengan majlis ini mengenai sa-suatu perkara yang berkaitan dengan kedudukan wang negeri itu.

$$\begin{array}{r}
 14 \\
 13 \quad 20 \\
 \hline
 270 \\
 14 \\
 \hline
 210
 \end{array}$$

BAB XVI

KEDUDOKAN NEGERI² BORNEO DALAM MALAYSIA

Malaysia itu ia-lah satu pergabungan di-antara negeriz di-Tanah Melayu dengan negeriz Borneo. Walau pun banyak kritik² menegaskan ia-itu Malaysia itu pada hakikat-nya maseh lagi merupakan satu persekutuan yang lama yang di-dirikan pada 31hb. Ogos, 1957, dahulu, tegasan ini nampak-nya ia-lah helah dan mas'alah politik sahaja,¹ dan ini tidak-lah menyentoh keadaan bentok Malaysia pada segi undangz.

Perlembagaan Malaysia ia-lah pada asas-nya Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu (1957) sa-telah di-pinda dengan beberapa pindaan dan Act Malaysia (1963). Act Malaysia ini ada-lah memindahkan Perlembagaan Persekutuan Tanah Melayu (1957) supaya kemasokan negeriz Borneo ka-dalam Persekutuan dapat di-sempurnakan. Tetapi oleh kerana sharatz kemasokan negeriz ini ada-lah berlainan dengan kedudukan negeriz di-Tanah Melayu, boleh-lah di-anggap bahawa Malaysia itu ada-lah merupakan dua persekutuan. Yang pertama Persekutuan negeriz di-Tanah Melayu, dan yang kedua persekutuan negeriz ini dengan negeriz Borneo.² Kenapa sharatz kemasokan negeriz Borneo ka-dalam

(1) President Sukarno menentang penubuhan Malaysia kerana pada fikirannya Malaysia itu ia-lah satu persekutuan yang baharu dan bukan-nya persekutuan yang lama yang di-tubuhkan pada 31hb. Ogos, 1957.

(2) Per. 1(2):

"Negeriz dalam Persekutuan ia-lah :—

(a) Negeriz di-Tanah Melayu ia-itu Johor, Kedah, Kelantan, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, P. Pinang, Perak, Perlis, Selangor dan Terengganu, dan

(b) Negeriz Borneo, ia-itu Sabah dan Sarawak."

Malaysia itu berlainan dengan syarat yang dikenakan kepada negeri di-Tanah Melayu, ini ialah kajian politik yang mana saya tidak berchadang hendak binchangkan dalam buku ini. Tetapi tiap2 penubohan sa-sabua persekutuan itu ada-lah bergantung kepada perjanjian, dan kenapa persetujuan itu tercapai dengan syarat yang berlainan, ini adalah so'alan siasah dan politik.

Perbedaan syarat ini ialah kebanyakan-nya mengenai kuasa yang di-punyai oleh negeri Borneo. Kedua2 negeri ini mempunyai kuasa yang lebih luas daripada negeri lain, dan lagi satengah2 daripada kuasa yang di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan itu tidak boleh dijalankan mengenai negeri itu melainkan sa-telah di-persetujui oleh undang2 negeri itu atau Gabenor Negeri itu, pada hal-nya syarat yang sa-macam ini tidak dikenakan jika kuasa kerajaan Persekutuan itu dijalankan kepada negeri di-Tanah Melayu. Dari sini nampak-lah kepada kita ia-itu Malaysia itu merupakan dua darjah (standard). Satu darjah bagi negeri di-Tanah Melayu dan satu darjah lagi bagi negeri Borneo. Dalam Bab ini kita akan binchangkan beberapa perkara yang mana peruntukan perlembagaan adalah berlainan di-antara negeri Borneo dengan negeri di-Tanah Melayu.

(a) **Parlimen.**

Ahli2 Dewan Ra'ayat ada-lah di-susun mengikut chantuman (component) dalam Malaysia, ia-itu 104 orang bagi negeri di-Tanah Melayu sa-bagai chantuman yang pertama, 16 orang bagi Sabah sa-bagai chantuman yang kedua dan 24 orang bagi Sarawak sa-bagai chantuman yang ketiga. Peruntukan ini ada-lah sa-laras dengan peruntukan Perkara 1(2) yang berbunyi:—

“Negeri dalam Persekutuan itu ialah:—

- (a) Negeri di-Tanah Melayu, ia-itu Johor, Kedah, Kelantan, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, Pulau Pinang, Perak, Perlis, Selangor dan Terengganu, dan
- (b) Negeri Borneo, ia-itu Sabah dan Sarawak.”

Bagitu-lah juga peruntukan Perkara 113(b) mengenai dengan bilangan unit of review bagi pilihanraya ka-Dewan Ra'ayat. Di-sini negeri di-Tanah Melayu ada-lah di-anggapkan sa-bagai satu unit, Sabah dan Sarawak tiap2 satu-nya sa-bagai satu unit. Dengan ini nyata-lah kepada kita ia-itu semua kesabelas buah negeri di-Tanah Melayu

itu di-anggap sa-bagai satu chantuman, pada hal Sabah dan Sarawak di-anggap sa-bagai satu chantuman pula.

Dan lagi jika hendak di-ubahkan bilangan ahli Dewan Ra'ayat bagi sa-sabuaah negeri Borneo untok Parlimen yang bersidang sa-belum daripada akhir bulan Ogos 1970, pindaan yang akan di-buat kapada Perlembagaan mengenai hal ini hendak di-persetujui terlebih dahulu oleh Gabenor negeri itu.³ Dan jika persetujuan itu telah di-dapati rang undang2 yang menhadangkan pindaan itu hendak-lah pula di-sokongi oleh suara banyak 2/3.⁴

Perkaraz yang termasuk dalam bidang kuasa negeriz Borneo sama ada di-bawah bidangkuasa mutlak-nya (exclusive) atau bersama (concurrent) ada-lah lebeh banyak lagi daripada perkaraz yang terjatoh di-bawah bidangkuasa negeriz di-Tanah Melayu. Untok melaksanakan hal ini negeriz Borneo ini mempunyai senarai tambahan kapada senarai negeri dan senarai bersama untok-nya.⁵

Di-antara perkaraz yang termasuk di-bawah bidang kuasa negeri Borneo ia-lah kuasa Dewan negeri itu mengenakan chukai jualan,⁶ pada hal-nya negeriz di-Tanah Melayu tidak mempunyai kuasa ini, kerana ini ia-lah kuasa yang di-punyai oleh Parlimen. Chukai jualan yang boleh di-kenakan oleh sa-buaah negeri Borneo itu ada-lah di-hadkan kapada dua syarat,⁷ ia-itu :—

- (1) pada mengena dan mentadbirkan chukai jualan itu tidak-lah boleh di-bedzakan di-antara barang2 yang sama hanya sa-mata2 dengan sebab barang2 itu berasal dari sa-suatu tempat permulaan (place of origin), dan
- (2) pungutan dan bayaran chukai ini ada-lah di-buat sa-lepas daripada di-selesaikan chukai jualan yang di-kenakan oleh Persekutuan. Di-sini berma'ana-lah bahawa sa-saorang itu harus akan membayar dua jenis chukai jualan; chukai jualan negeri dan chukai jualan persekutuan. Pada membayarnya, chukai jualan persekutuan ada-lah di-kehendaki jelas dahulu.

Bagi negeriz di-Tanah Melayu, Parlimen boleh membuat undang2 mengenai perkara di-bawah bidangkuasa negeri, jika undang2

(3) Per. 161E(2)(e).

(4) Per. 161E(1) dan (3) dan 159(4)(bb).

(5) Per. 95B(1).

(6) Per. 95B(3).

(7) Cheraian (a) dan (b) Per. 95B(3).

itu di-buat bagi maksud menyatukan undang2 beberapa buah negeri,⁸ atau untuk menyatukan undang2 dan polisi mengenai undang2 tanah, kadar dan nilai tanah dan kerajaan tempatan.⁹ Tetapi bagi negeriz Borneo Parlimen tidak mempunyai kuasa¹⁰ membuat undang2 ini, di-atas asas hendak menyatu dan menyerupakan undang2 dan polisi dalam perkaraz yang tersebut.

Mengikut Perkara 76A, Parlimen berkuasa mewakili kepada manaz negeri supaya membuat undang2 di-atas perkara yang jatuh dalam bidang kuasa Parlimen. Perwakilan kuasa ini boleh di-buat dengan perintah Yang Di-Pertuan Agong sahaja.¹¹ Dan perwakilan kuasa membuat undang2 telah pun di-beri kepada negeriz Borneo dengan berjalan kuat-kuasa-nya pada Hari Malaysia.¹² Di-antara perkaraz yang di-wakilkkan ia-lah pengangkutan jalan raya, lalu-lintas, kuasa letrik, pembahagian gas, getah, Badan Persuratan Borneo dan survey Labuk dan perkaraz yang berkaitan dengan-nya. Kuasa membuat undang2 mengenai pengangkutan jalan raya dan lalu-lintas ada-lah di-wakilkkan hingga akhir tahun 1973, dan kuasa membuat undang2 mengenai getah ada-lah di-wakilkkan dengan syarat bayaran cess getah tidak boleh di-ubah melainkan sa-telah mendapat persetujuan Menteri Kerajaan Persekutuan yang bertanggung-jawab dalam hal ini.

(b) Imigresen.

Hal ahwal imigresen ada-lah jatuh di-bawah bidang kuasa Persekutuan, tetapi sunggoh pun demikian negeriz Borneo ada mempunyai hak dan kuasa yang tertentu dalam perkara ini. Perkara 9(3) Perlembagaan Malaysia ada-lah berbunyi demikian:—

“Sa-lagi di-bawah Perlembagaan ini manaz negeri (negeriz Borneo) berada di-dalam keadaan yang khas, jika di-bandingkan dengan negeriz di-Tanah Melayu, maka Parlimen berhak membuat undang2 mengenakan sekatan di-antara negeri Borneo dengan negeriz di-Tanah Melayu mengenai dengan kebebasan ra'ayat pergi mari di-antara negeriz itu dan bermastautin di-negeri Borneo itu.”

(8) Per. 76(1)(b).

(9) Per. 76(4).

(10) Per. 95D.

(11) Per. 95C.

(12) Perintah (Kuasa Undang2) Negeri Borneo P.U. 17t. 1964. Sarawak telah mendapat dua perwakilan lagi P.U. 22 dan 106 t. 1965.

Untuk melaksanakan Perkara 9(3) ini Parlimen telah meluluskan undang2 pada 16hb. September, 1963, bernama Act Imigresen, 1963.¹³ Act ini telah memperluaskan lagi kuat-kuasa Ordinance Imigresen 1959¹⁴ ka-negeri2 Borneo dan juga telah memberi beberapa kuasa yang mustahak kepada Kerajaan negeri itu. Kuasaz yang di-beri di-anggapkan sabagai tertulis dalam Perlembagaan¹⁵ dan tidak-lah boleh di-pinda oleh Parlimen melainkan hendak-lah mendapat persetujuan Gabenor2 negeri itu, dan pindaan-nya pun hendak-lah di-buat dengan mendapat sokongan suara banyak 2/3.

Sa-patut-nya sa-saorang warga negara berhak pergi mari dari sa-buah negeri ka-sabuaah negeri dalam Malaysia ini, dan juga berhak tinggal di-mana2 negeri pun. Tetapi oleh kerana di-anggap oleh pembentok2 Malaysia, negeri2 Borneo itu ada-lah di-dalam keadaan yang khas, maka Perlembagaan telah memberi kuasa kepada Parlimen supaya dapat mengenakan sekatan2 ka-atas kebebasan warga negara mengenai hal itu.

Mengikut Act Imigresen 1963, sa-saorang warga negara Persekutuan yang hendak pergi ka-Sabah dan Sarawak hendak-lah terlebih dahulu mendapat Permit atau Pass, di-kechualikan mereka2 yang tersebut di-bawah ini,¹⁶ ia-itu :—

- (a) warga negara itu ia-lah orang negeri itu;
- (b) ahli Kerajaan Persekutuan, mithal-nya Menteri, dan lain2;
- (c) Hakim Mahkamah Persekutuan, atau Mahkamah Tinggi bagi negeri2 Borneo, atau orang yang di-tetapkan menjalankan tugas2 Hakim bagi Mahkamah tersebut, ahli Surohanjaya atau Majlis yang di-lantek oleh Perlembagaan Malaysia atau Perlembagaan negeri2 Borneo;
- (d) ahli perkhidmatan awam Persekutuan atau Negeri2 Borneo atau ahli2 perkhidmatan awam yang bersama;
- (e) orang yang hendak pergi ka-negeri Borneo untuk menjalankan tugas politik yang halal (legitimate political activity);¹⁷ dan
- (f) orang yang di-kehendaki pergi ka-negeri itu oleh Kerajaan Persekutuan buat sementara sahaja untuk menjalankan tanggong-jawab Kerajaan pada segi perlembagaan dan pemerentahan.¹⁸

(13) Act No. 27 t. 1963.

(14) Ordinance No. 12 t. 1959.

(15) Per. 161E (4)

(16) S. 6, Act Imigresen No. 27 t. 1963.

(17) S. 7, Act Imigresen No. 27 t. 1963.

(18) S. 8.

Sa-lain daripada mereka2 yang tersebut di-atas, sa-saorang warga negara yang hendak pergi ka-Sabah atau Sarawak hendak-lah mendapat Permit atau Pass, dan pada mengeluarkan Permit atau Pass ini, Pengawal Imigresen ada-lah di-kehendaki oleh undangz¹⁹ mematohi apaz arahan yang di-beri kapada-nya oleh Kerajaan Negeri yang tersebut supaya jangan mengeluarkan Permit atau Pass itu kapada orangz yang tertentu atau di-keluarkan-nya untok masa atau atas sharat yang tertentu sahaja. Jika dengan sebab mematohi arahan ini Permit telah tidak di-keluarkan oleh Pengawal Imigresen, rayuan mengenai hal ini akan di-halusi oleh sa-orang Menteri Kerajaan Persekutuan, tetapi rayuan itu tidak-lah dapat di-hasilkan melainkan dengan mendapat persetujuan Kerajaan Negeri itu.

Yang demikian mengikut undangz dan Perlembagaan, Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak ada-lah berhak menyekatkan kemasokan warga negara dari negeriz di-Tanah Melayu ka-negeriz itu. Di-sini nampak-nya tidak ada Persekutuan.

Berkenaan dengan kemasokan orangz luar dari Malaysia ka-negeriz itu ini ada-lah kuasa Kerajaan Persekutuan, tetapi sungoh pun demikian, Kerajaan Negeri itu ada hak memberi arahan kapada Pengawal Imigresen supaya di-benarkan masok sa-saorang luar yang di-kehendaki oleh Kerajaan untok maksud negeri itu. Tetapi sa-belum arahan itu di-beri hendak-lah Kerajaan Negeri binchangkan perkara ini dahulu dengan Menteri Kerajaan Persekutuan, dan Kerajaan Persekutuan pada akhir-nya ada berhak menahan kemasokan orang itu jika di-fikirkan patut atas kepentingan negara.²⁰

(c) Hal Ahwal Tanah.

Bagi Negeriz di-Tanah Melayu, Kerajaan Persekutuan berhak mendapatkan tanah dalam sa-sabuah negeri untok maksud persekutuan. Jika tanah itu tanah Kerajaan, maka rundingan hendak-lah di-adakan diantara Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Persekutuan. Tetapi jika tanah itu ia-lah tanah yang di-mileki (alienated land) maka tidak-lah payah di-binchangkan hal ini dengan Kerajaan Negeri.²¹ Tetapi bagi Kerajaan Negeriz Borneo, Kerajaan Negeri itu hendak-lah di-rundingkan terlebih dahulu, sama ada tanah yang di-kehendaki oleh Kerajaan Persekutuan itu tanah yang di-mileki atau tanah Kerajaan.²²

(19) S. 5.

(20) S. 9.

(21) Per. 83(5)(a).

(22) Per. 88(b).

Sa-lain daripada itu bagi negeriz di-Tanah Melayu, Parlimen ada hak membuat undang2 untuk menyatukan undang2 dan polisi dalam hal ahwal tanah,²³ tetapi bagi negeriz Borneo, kuasa Parlimen mengenai hal ini tidak sampai ka-negeriz itu.²⁴

Negeriz di-Tanah Melayu tidak mempunyai kuasa penuh untuk mewujudkan tanah2 simpanan kepada orang2 Melayu. Perkara 89 Perlembagaan Malaysia ada-lah membenarkan perlanjutan tanah simpanan yang ada sekarang dan menahan dan mengawalkan pengadaan tanah2 simpanan yang baharu. Tetapi bagi negeriz Borneo, negeri itu berkuasa penuh tentang hendak mewujudkan tanah2 simpanan kepada bumiputera-nya.²⁵

Bagi negeriz di-Tanah Melayu, segala keputusan yang di-buat oleh Lembaga Tanah Negara hendak-lah di-patohi oleh Kerajaan Negeri.²⁶ Tetapi bagi negeriz Borneo keputusan ini tidak sa-mesti-nya di-patohi oleh Kerajaan negeri itu;²⁷ dan dengan sebab ini-lah ahli yang mewakili Negeri itu tidak berhak memberi sa-barang undi dalam apaz so'al yang akan di-putuskan oleh Lembaga itu. Perbezaan akan terhapus jika Parlimen dengan mendapat persetujuan Gabenor negeri itu membuat undang2 supaya keputusan Lembaga Tanah negara itu mesti di-patohi oleh Kerajaan2 Negeri itu dan ahliz yang mewakili negeri itu berhak memberi undi dalam Lembaga itu. Tetapi jika ahli itu berhak memberi undi, maka Kerajaan Persekutuan berhak melantekan sa-orang ahli tambahan ka-dalam Lembaga itu untuk mewakili-nya.²⁸

Peruntukan yang saperti ini ada-lah juga di-kenakan kepada Lembaga Kerajaan Tempatan Negara, yang mana ahliz yang mewakili negeri Borneo tidak berhak mengundi dan keputusan Lembaga itu tidak terikat ka-atas negeri itu. Hal yang saperti ini akan terhapus jika Parlimen dengan persetujuan Dewan Negeri bagi negeri itu membuat undang2 untuk menghapuskan perbezaan ini. Ini pun bermavana-lah sa-orang ahli tambahan akan di-lantek untuk mewakili Kerajaan Persekutuan.

(d) **Ugama Rasmi.**

Penerimaan ugama Islam sa-bagai ugama rasmi ada-lah terhad kepada negeriz di-Tanah Melayu. Kuasa Majlis Raja mengenai dengan adat isti'adat ugama Islam tidak meliputi ka-negeriz Borneo.²⁹

(23) Per. 76(4).

(24) Per. 95D.

(25) Per. 161A(6).

(26) Per. 91(5).

(27) Per. 95E(2).

(28) Per. 95E(5).

(29) Per. 38(7).

Walau pun di-negeriz di-Tanah Melayu sa-sabua Dewan Negeri berhak meluluskan undang2 untok mengawal siaran ugama kepada orang2 Islam, bagi negeriz di-Borneo Dewan Negeri tidak-lah berkuasa membuat undang2 ini melainkan kuasa ini ada tertulis dalam Perlembagaan negeri itu.³⁰

Salah satu daripada natijah ugama rasmi itu ia-lah Parlimen berkuasa membuat undang2 memberi bantuan wang untok penubohan dan penyelenggaraan yaysan Islam dan pengajaran ugama Islam kepada orang2 berugama Islam.³¹ Tetapi jikalau undang2 itu akan meliputi ka-sasabua negeri Borneo, sa-belum di-luluskan undang2 itu hendaklah di-dapati persetujuan Gabenor negeri itu dahulu. Dan jika undang2 itu hanya-lah berkuat-kuasa di-Tanah Melayu sahaja, hendaklah Kerajaan Persekutuan memberi satu jumlah bantuan wang kepada Kerajaan negeri itu untok maksud kebajikan.³²

Jika ugama Islam ini pada satu masa kelak akan di-lanjutkan ka-negeriz itu menjadi sa-bagai ugama rasmi, Perlembagaan tidak-lah dapat di-ubah melainkan sa-telah mendapat persetujuan Gabenor negeri itu dahulu.³³ Di-bawah Perkara 92 Yang Di-Pertuan Agong berhak mengishtiharkan sa-suatu kawasan dalam sa-sabua negeri di-Tanah Melayu itu sa-bagai kawasan kemajuan (development area) jika ia telah memenohi sharat2 yang tersebut dalam Perkara itu ia-itu:—

- (a) sa-lepas mendapat shor daripada jawatan-kuasa pakar,
- (b) sa-lepas di-rundingkan dengan Lembaga Kewangan Negara, Lembaga Tanah Negara dan Kerajaan Negeri yang berkenaan, dan
- (c) Yang Di-Pertuan Agong puas hati bahawa ada-lah menjadi elok kapada kepentingan negara jika kawasan itu di-jadikan kawasan kemajuan.

Kuasa Yang Di-Pertuan Agong mengenai hal ini bagi negeriz Borneo ada-lah terhad sadikit: ia-itu sa-suatu kawasan dalam negeri itu tidak boleh di-ishtiharkan melainkan sa-telah mendapat persetujuan Gabenor negeri itu dahulu.³⁴

(30) Per. 161D.

(31) Per. 161C(1).

(32) Per. 161C(2).

(33) Per. 161E(2)(a).

(34) Per. 95E(3).

(e) Penyelidikan dan Nasihat.

Di-bawah Perkara 94, Kerajaan Persekutuan boleh menjalankan penyelidikan dan mengadakan tempat2 perhubungan dan pertunjukan dan juga segala nasihat2 professional yang di-beri oleh Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri hendak-lah di-patohi atau di-terima oleh pegawai2 tanaman dan hutan negeri2 itu. Tetapi bagi negeri2 Borneo, pegawai2 tanaman dan hutan negeri2 itu tidak-lah di-kehendaki menerima nasihat itu.³⁵ Mereka hanya-lah di-kehendaki menimbang nasihat itu sahaja.

(f) Kewangan.

Kuasa meminjam wang yang ada pada Kerajaan negeri2 di-Tanah Melayu ada terhad kepada meminjam daripada Kerajaan Persekutuan, atau daripada mana2 Bank yang di-benarkan oleh Kerajaan itu. Tetapi bagi negeri2 Borneo, Kerajaan negeri2 itu ada kuasa meminjam wang daripada siapa jua pun dalam negeri2 itu asalkan pinjaman itu diluluskan oleh Bank Negara.³⁶ Sa-bagaimana negeri2 di-Tanah Melayu, tiap2 pinjaman itu hendak-lah di-kuasai oleh undang2 negeri2 itu.

Mengenai hal kewangan, negeri2 Borneo ada-lah berhak mendapat wang daripada Kerajaan Persekutuan dengan jumlah yang terbesar daripada negeri2 di-Tanah Melayu. Negeri2 di-Tanah Melayu menerima pemberian per capita, pemberian jalan negeri, puncha2 hasil yang diserahkan kepada negeri. Tetapi bagi negeri2 Borneo, walau pun mereka berhak menerima pemberian2 dan puncha2 hasil yang tersebut, mereka berhak pula mendapat pemberian2 dan puncha2 hasil tambahan. Sarawak berhak mendapat pemberian tetap sa-banyak \$5,800,000 tiap2 tahun, dan juga pemberian khas sa-banyak \$3.5 million bagi tahun 1964, \$7 million bagi tahun 1965, \$11½ million bagi tahun 1966, \$16 million bagi tahun 1967 dan \$21 million bagi tahun 1968. Sa-lepas daripada itu pemberian khas ini akan di-tetapkan pula dengan jalan persetujuan diantara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Sarawak.³⁷

Sabah³⁸ pula tiap2 tahun berhak menerima pemberian wang sa-perti berikut :—

- (1) pemberian tambahan hasil yang berjumlah sa-banyak 2/5 daripada jumlah wang yang mana hasil yang di-terima chuchi

(35) Per. 95E(4).

(36) Per. 111(2) dan Per. 112B.

(37) S. 1, Bahagian IV Jadual Yang Kesapuluh,

(38) S. 2, Bahagian IV Jadual Yang Kesapuluh.

oleh Kerajaan Persekutuan daripada Sabah pada tiap2 tahun itu ada-lah berlebehan daripada hasil yang patut di-terima chuchi oleh-nya dalam tahun 1963;

- (2) pemberian tambahan untuk jalan2 negeri, jika sa-belum daripada tahun 1968 pemberian untuk ini ada-lah kurang daripada \$5,179,500.

Sa-lagi Sabah dan Sarawak berhak membuat undang2³⁹ mengenai dengan pengangkutan jalan raya dan lalu-lintas.⁴⁰ Kedua2 buah negeri ini berhak menerima satu pemberian untuk menyelenggarakan jabatan lalu-lintas di-negeri2 itu.⁴¹

Berkenaan dengan puncha tambahan bagi hasil2 yang di-serahkan kapada Negeri2 Borneo boleh-lah di-dapati dalam Bahagian V Jadual Yang Kesapuluh. Ini ia-lah :—

- (1) chukai impot dan excise bagi barang2 petroleum;
 - (2) chukai ekseptot bagi kayu dan barang2 hutan;
 - (3) chukai ekseptot bagi galian yang lain daripada bijeh timah, yang mana jumlah chukai itu dengan royalty-nya tidak-lah lebeh daripada 10%;⁴²
 - (4) untuk Sabah sahaja, 30% daripada hasil2 kastam yang lain daripada chukai2 yang tersebut di-atas, sa-lagi perbelanjaan mengenai hal ahwal perubatan dan kesihatan ada-lah di-tang-gong oleh Sabah dengan sebab hal ini termasuk di-bawah kuasa bersama;
 - (5) bayaran daripada lesen2 mengenai pengangkutan jalan raya dan lalu-lintas dan bayaran pendaftaran kereta sa-lagi kedua2 buah negeri Borneo ini berkuasa membuat undang2 ka-atas perkara itu;
- (39) Sa-kurang2-nya dalam masa 10 tahun, kuasa ini hendak-lah di-wakikan oleh Persekutuan kapada Negeri2 Borneo, dan sa-lepas itu perwakilan ini akan di-rundingkan pula - Report Jawatan-kuasa Antara-Kerajaan 1962 dan surat 36 dan P.U. 19 t. 1964; Perwakilan kuasa Undang2 Kapada Negeri2 Borneo.
- (40) Lihat P.U. 17 t. 1964.
- (41) S. 3 Bahagian IV Jadual Yang Kesapuluh.
- (42) Dengan sebab Negeri2 Borneo berhak mendapat royalty dan chukai ex-pot bagi galian yang lain daripada bijeh timah, maka Parlimen tidak-lah berkuasa membuat undang2 untuk menentu banyak mana-kah Kerajaan2 Negeri ini patut menerima chukai ekseptot ka-atas galian itu Per 112(3).

Segala pemberian2 dan punchaz tambahan hasil2 yang tersebut di-atas itu ada-lah di-tetapkan untuk 5 tahun dari semenjak penubohan Malaysia. Sa-lepas daripada itu pemberian2 ini dan punchaz tambahan hasil itu akan di-kajikan⁴³ sa-mula dengan sa-chara mendapat persetujuan di-antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan negeri Borneo. Jika persetujuan itu tidak dapat di-chapai, maka perkara ini akan di-serah dan di-selesaikan oleh sa-orang pentaksir bebas, yang mana pendapatnya akan di-patohi oleh kedua2 pehak.

Tiap2 kajian dan usahaz pentaksir bebas untuk menchari penyelesaian dalam hal ini, hendak-lah di-buat dengan menimbangkan keadaan kewangan Kerajaan Persekutuan dan kehendak2 Kerajaan Negeri Borneo supaya hasil Kerajaan negeri ini boleh menchukupi perbelanjaan perkhidmatan negeri dan tambahan yang berpatutan untuk perbelanjaan Kerajaan Negeri itu.

Senggang atau lat-nya di-antara satu kajian dengan satu kajian yang lain itu ada-lah sa-kurang2-nya dalam tempoh 5 tahun, tetapi kajian itu boleh-lah di-tetapkan kepada tempoh yang lebeh panjang lagi daripada itu jika di-fikirkan patut.

(g) **Kehakiman.**

Dalam hal ini sa-bagaimana negeri di-Tanah Melayu, negeri Borneo ada-lah di-chantumkan supaya mempunyai satu Mahkamah Tinggi yang terasing yang mana Jabatan Pendaftaran-nya ada-lah berpusat di-suatu tempat yang di-tentukan oleh Yang Di-Pertuan Agong. Tempat ini ia-lah di-Kuching, Sarawak.

Walau pun negeri Borneo hanya-lah dua buah sahaja dan penduduk2-nya tidak begitu ramai, bilangan Hakim Mahkamah Tinggi bagi negeri ini ia-lah 8 orang.⁴⁴ Tetapi bilangan Hakim Mahkamah Tinggi di-negeri di-Tanah Melayu ia-lah 12 orang.

Sa-lain daripada itu Perlembagaan Malaysia ada membuat peruntukan untuk melantek Pesuruhjaya kehakiman (Judicial Commissioner) di-tempat yang tidak mempunyai Hakim untuk sa-suatu tempoh yang tertentu. Kuasa Pesuruhjaya ini sama-lah saperti kuasa Hakim biasa, sa-kadarkan kuasa-nya itu ada-lah terhad kepada kawasan yang untok-nya-lah dia di-lantek. Perlantekan-nya itu akan di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong atas nasihat ketua Hakim Negara bagi Mahkamah Persekutuan, tetapi jika perlantekan itu di-hadkan untok kawasan dalam sa-

(43) Per. 112D.

(44) Per. 122A(1)(b).

sabuah negeri sahaja, maka memadai-lah jika perlantikan itu di-buat oleh Gabenor negeri itu atas nasihat Hakim Besar Mahkamah Tinggi Negeri Borneo. Orang yang layak di-lantik menjadi pesuruhjaya kehakiman itu ia-lah orang yang layak menjadi peguam dalam Mahkamah itu.

Jika peruntokan2 perlembagaan berkenaan dengan Mahkamah Tinggi negeri Borneo itu hendak di-pinda, maka hendak-lah terlebih dahulu di-dapatkan persetujuan daripada Gabenor negeri itu.⁴⁵

Di-sini patut juga di-sebut tentang kuasa Parlimen memberi hak kepada sa-orang peguam untuk bertugas dalam Mahkamah Tinggi negeri Borneo atau dalam kes yang berasal dari negeri itu. Tiap2 peguam yang hendak mendapat hak bertugas dalam Mahkamah Tinggi negeri Borneo atau dalam kes yang berasal dari negeri itu hendak-lah tinggal di-negeri itu sa-kurang2-nya 6 bulan.⁴⁶ Jika Parlimen membuat undang2 mengubah atau menghapuskan syarat tinggal dalam negeri itu yang mana sa-orang peguam yang dahulu-nya tidak berhak, tetapi sebab undang2 ini ia akan mendapat hak itu, maka undang2 itu tidak-lah boleh berjalan kuat-kuasa-nya melainkan sa-telah di-terima oleh negeri yang tersebut dengan chara di-luluskan satu undang.⁴⁷

(h) Bahasa Kebangsaan.

Ini akan di-bincangkan dengan lanjut-nya dalam Bab xix. Tetapi sudah-lah memadai jika buat sementara di-sebutkan ia-itu negeri Borneo ini menerima bahasa kebangsaan dengan beberapa syarat. Salah satu daripada syarat2 ini ia-lah penggunaan bahasa Inggeris untuk maksud rasmi di-negeri itu ada-lah terjamin dalam masa 10 tahun lepas Hari Malaysia.⁴⁸ Lepas daripada itu penggunaan bahasa itu boleh-lah di-kurangkan atau di-berhentikan oleh undang2 yang akan di-buat oleh Parlimen, tetapi undang2 ini tidak boleh berjalan kuat-kuasa-nya sa-hingga di-benarkan oleh satu undang2 yang di-buat oleh Dewan negeri itu.

Peruntokan perlembagaan mengenai hal ini tidak boleh di-pinda melainkan sa-telah mendapat persetujuan daripada Gabenor negeri itu.⁴⁹

(i) Kedudukan Orang Bumiputera.

Hal ini pun akan di-bincangkan lebeh lanjut lagi dalam Bab xix.

(45) Per. 161E(2)(b).

(46) Advocates Ordinance of Sabah Cap. 2, s.4(2)(c) dan Advocates Ordinance of Sarawak, Cap. 10, s.4(2)(C)(i).

(47) Per. 161B.

(48) Per. 161.

(49) Per. 161E(2)(d).

Orang bumiputera bagi Sarawak⁵⁰ itu ia-lah sa-orang warga negara yang berketurunan penoh daripada, atau berchampur darah dengan, salah satu daripada bangsa2 asal yang mendiami Sawarak, ia-itu Bukitan, Bisayah, Dusun, Dayak Laut, Dayak Darat, Kadayan, Kalabit, Kayan, Kenyah (termasok-lah Sabup dan Sipeng), Kajang (termasok-lah Sekapan, Kejaman, Lahanan, Punan, Tanjong dan Kanowit), Lugat, Lisum, Melayu, Melano, Murut, Penan, Sian, Tagal, Tabun dan Ukit.

Orang bumiputera bagi Sabah⁵¹ ia-lah sa-orang warga negara, sama ada anak atau chuchu kepada sa-orang yang berbangsa asli mendiami Sabah, dan warga negara itu di-peranakan di-Sabah, atau pada ketika kelahiran-nya bapa-nya ada berdomisil (domicil) di-Sabah.

Jikalau di-negeriz di-Tanah Melayu, Kerajaan Persekutuan bertanggung-jawab untuk memelihara kedudokan orang2 Melayu, maka di-negeriz Borneo pun Kerajaan Persekutuan ada mempunyai tanggungan terhadap orang bumiputera. Di-sini orang2 bumiputera berhak mendapat simpanan khas dalam perkhidmatan awam dan pemberian scholarship, derma pelajaran dan bantuan lathan. Sa-belum daripada Kerajaan Persekutuan menjalankan kuasa-nya mengenai hal ini hendak-lah ia berunding dengan Ketua Menteri Negeri itu.

Nampak-nya dalam hal ahwal lesen dan permit bagi perniagaan dan perusahaan, Kerajaan Persekutuan tidak berhak mewujudkan simpanan khas, dan Perlembagaan Malaysia pun tidak pula menyekatkan undang2 negeri itu daripada mewujudkan tanah2 simpanan bagi orang bumiputera.

Perlembagaan bagi tiap2 buah negeri itu boleh membuat peruntokan yang sa-laras dengan Perkara 153 Perlembagaan Malaysia mengenai dengan kedudokan orang2 Melayu. Perkara 41 Perlembagaan Sabah memberi kuasa kepada Yang di-Pertua Negara Sabah mewujudkan simpanan2 khas kepada orang bumiputera dalam perkhidmatan awam, pemberian scholarship dan derma pelajaran, dan lesen2 dan permit untuk perniagaan dan perusahaan. Manakala Perkara 39 Perlembagaan Sarawak pula memberi kuasa kepada Gabenor negeri itu untuk mewujudkan simpanan2 khas kepada orang bumiputera dalam perkhidmatan awam dan pemberian scholarship sahaja. Simpanan khas untuk lesen dan permit perniagaan tidak di-benarkan oleh Perlembagaan Sarawak.

(50) Per. 161A(6)(a) dan (7).

(51) Per. 161A(6)(b).

(j) **Pindaan Perlembagaan.**⁵²

Walau pun Perlembagaan mengandungi beberapa peruntukan yang mana kuasa membuat undang2 yang di-punyai oleh Parlimen dan kuasa memerintah yang di-punyai oleh Yang Di-Pertuan Agong dalam beberapa hal dan perkara tidak dapat di-jalankan melainkan sama ada sa-telah mendapat persetujuan dengan negeriz Borneo atau di-lulus oleh undang2 negeri itu atau pun di-rundingkan sahaja dengan Kerajaan negeri itu. Peruntokan2 yang saperti ini bukan sahaja ganjil dan lansong tidak di-dapati mengenai negeriz di-Tanah Melayu, tetapi juga telah diperkuatkan lagi yang mana peruntokan2 perlembagaan mengenai beberapa hal yang tertentu tidak-lah dapat di-ubah melainkan sa-telah di-persetujui terlebih dahulu oleh Gabenor2 negeriz Borneo. Perkaraz⁵³ ini ada-lah di-atorkan saperti berikut :—

- (a) hak sa-saorang yang di-lahirkan sa-belum Hari Malaysia mendapat kewarganegaraan dengan sebab kaitan-nya dengan sa-sabuah negeri Borneo dan penyamaan layanan di-antara warga negara yang di-lahir atau bermastautin di-sasabuah negeri Borneo dengan warga negara yang di-lahir atau bermastautin di-negeriz di-Tanah Melayu;
- (b) perlembagaan dan bidang kuasa Mahkamah Tinggi negeri Borneo, perlantekan pembuangan dan penggantungan kerja Hakim2 Mahkamah itu;
- (c) perkaraz yang jatuh di-bawah bidangkuasa Dewan Negeri bagi negeriz Borneo untok membuat undang2 mengenai-nya, kuasa Kerajaan Negeri itu mengenai perkaraz itu dan per-setujuan mengenai kewangan di-antara Persekutuan dengan negeriz itu;
- (d) ugama dalam negeriz itu, penggunaan bahasa dalam negeriz itu atau dalam Parlimen dan layanan khas kapada orang2 bumi-putera;
- (e) mengubahkan sa-belum daripada tahun 1970 quota ahli Dewan Ra'ayat daripada negeriz Borneo supaya menjadi kurang daripada quota yang ada pada Hari Malaysia.

Sa-lain daripada itu kuasa Kerajaan negeriz Borneo tentang mengawal kemasokan warga negara dari negeri di-Tanah Melayu ka-negeri

(52) Per. 161E.

(53) Per. 161E(2).

itu dan kemasokan orang2 asing ka-negeri itu ada-lah di-anggapkan sa-bagai tertulis dalam perlembagaan, dan yang demikian tidak-lah boleh di-ubahkan melainkan sa-telah mendapat persetujuan Gabenor negeri itu dahulu.⁵⁴

(k) **Perkhidmatan Awam.**

Negeri2 Borneo mempunyai perkhidmatan awam-nya sendiri. Oleh itu tiap2 buah negeri itu ada-lah mempunyai Surohanjaya Perkhidmatan Awam-nya sendiri⁵⁵ untuk menjalankan tugas2-nya ka-atas orang2 yang berkhidmat dalam perkhidmatan awam negeri.

Mengenai orang2 yang masok ka-dalam perkhidmatan awam persekutuan, Perlembagaan Malaysia telah menubuhkan di-tiap2 buah negeri Borneo untuk tempoh sa-hingga akhir Ogos tahun 1968 satu Chawangan Surohanjaya Perkhidmatan Awam⁵⁶ dan satu Chawangan Perkhidmatan Kehakiman dan Undang2⁵⁷ untuk menjalankan tugas2 dan kuasa yang di-punyai oleh Surohanjaya2 yang tersebut.

Pada ketika penubuhan Malaysia sa-tengah daripada jabatan2 di-negeri2 Borneo telah menjadi jabatan persekutuan dengan sebab perkaraz yang di-selenggara dan di-jalankan oleh jabatan2 itu bertukar jatoh di-bawah bidangkuasa Persekutuan. Yang demikian taraf dan kedudukan pegawai2 dan kakitangan yang berkhidmat dalam jabatan itu hendak-lah di-selesaikan. Di-sini ada-lah di-tetapkan ia-itu pegawai2 itu maseh lagi di-anggapkan sa-bagai pegawai2 negeri itu, tetapi telah diberi pinjam (seconded) untuk berkhidmat dengan Kerajaan Persekutuan.⁵⁸

Dari semenjak tarikh Hari Malaysia hingga akhir Ogos tahun 1968, pegawai2 negeri yang di-pinjam berkhidmat dalam perkhidmatan awam persekutuan ini ada-lah terletak di-bawah kuasa dan tugas Surohanjaya Perkhidmatan Persekutuan, yang mana kuasa dan tugas itu ada-lah di-jalankan oleh chawangan-nya yang berkenaan. Tetapi bagi pegawai2 negeri yang tertentu⁵⁹ yang di-pinjamkan berkhidmat dalam perkhidmatan awam persekutuan yang am, kuasa tata-tertib ka-atas pegawai2 ini

(54) Per. 161E(4).

(55) Per. 36 Perlembagaan Sabah dan Per. 35, Perlembagaan Sarawak,

(56) Per. 146B.

(57) Per. 146A.

(58) Report Jawatan-kuasa Antara-Kerajaan (1962) Lampiran B, ceraian 2.

(59) Ia-itu pegawai2 Negeri yang kanan dan tidak termasuk dalam tingkat yang di-tetapkan oleh Yang Di-Pertuan Agong dengan persetujuan Gabenor Negeri itu - Per. 146B(7).

ada-lah di-punyai oleh Surohanjaya Perkhidmatan Awam Negeri.⁶⁰ Berkenaan dengan pegawai2 negeri Borneo yang di-pinjamkan berkhidmat dalam perkhidmatan kehakiman dan undang2 persekutuan, mereka ini dengan sa-penoh2-nya terjatoh di-bawah kuasa Surohanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang2, yang mana kuasa-nya itu adalah di-jalankan oleh chawangan Surohanjaya itu.⁶¹

Jika satu perkhidmatan awam bersama akan di-tubuhkan oleh undang2 persekutuan di-antara Persekutuan dan negeriz Borneo atau di-antara negeriz itu dengan tidak termasuk Persekutuan, maka boleh-lah juga undang2 itu menentukan ia-itu orang2 yang berkhidmat dalam perkhidmatan bersama ini jatoh di-bawah bidangkuasa Surohanjaya Perkhidmatan Awam atau Surohanjaya Perkhidmatan kehakiman dan Undang2; dan kuasaz ini boleh-lah juga di-untokkan supaya di-jalankan oleh chawangan Surohanjaya yang berkenaan.⁶²

Berkenaan dengan pegawai2 negeri yang di-pinjamkan berkhidmat dalam perkhidmatan polis,⁶³ mereka ini ada-lah terjatoh di-bawah bidangkuasa Surohanjaya Perkhidmatan Polis. Bidangkuasa ini tidak termasuk kuasa tata-tertib ka-atas mereka2 ini jika ada di-tiap2 buah negeri itu satu lembaga untok hal ini dan mempunyai ahliz yang tertentu.⁶⁴ Sunggoh pun mereka ini pegawai2 negeri, tetapi untok menegohkan perjalanan polis, undang2 tidak boleh di-buat oleh negeriz itu untok memberi bidangkuasa ka-atas mereka ini kapada Surohanjaya Perkhidmatan Awam Negeri.

Sa-telah di-kaji segala perkara2 yang telah lalu itu, maka nyata-lah kapada kita bahawa penubohan Malaysia itu bukan-lah satu perkara yang mudah, lebeh2 lagi tentang politik untok menyelenggara dan menjayakan penubohan itu. Perlembagaan Malaysia ada-lah mengandongi beberapa perkara yang khas dan kechualian untok menjaga kedudukan negeriz Sabah dan Sarawak yang mana peruntokanz ini ada-lah menggambarkan dua darjah yang terasing dalam Persekutuan Malaysia.

(60) Per. 146B(7).

(61) Per. 146A.

(62) Per. 146C(1).

(63) Per. 146D.

(64) Ahliz ini ia-lah —

(a) Yang di-Pertua Surohanjaya Perkhidmatan Awam Negeri;

(b) Penasihat Undang2 Negeri;

(c) sa-orang pegawai kanan Polis dalam Negeri itu; dan

(d) sa-orang wakil pegawai polis yang mempunyai kuasa ka-seluruh polis dalam Malaysia:— Per. 146D(2).

BAB XVII

KERAJAAN TEMPATAN

Mengikut Perlembagaan Malaysia, hal ahwal kerajaan tempatan adalah kepunyaan Kerajaan Negeri,¹ melainkan pentadbiran Ibu Kota Persekutuan sahaja yang terletak dalam bidang kuasa Kerajaan Persekutuan.² Oleh kerana Kuala Lumpur telah di-tetapkan oleh Perlembagaan menjadi Ibu Kota Persekutuan, maka perbandaran Kuala Lumpur adalah termasuk dalam bidang kuasa Kerajaan Persekutuan, walau pun terdahulu daripada berjalan kuat-kuasa Perlembagaan itu, perbandaran ini adalah termasuk di-bawah bidang kuasa Kerajaan Selangor.³

Prinsip mengenai pentadbiran kerajaan tempatan itu ia-lah satu chara untuk merapatkan kerajaan dengan ra'ayat. Tetapi prinsip yang utama sa-kali ia-lah mengena dan memungutkan kadar (rates) yang telah di-kenakan ka-atas orang yang mempunyai harta2 yang terletak-nya dalam kawasan kerajaan tempatan, dan membelanjakan wang yang di-pungut itu untuk faedah orang2 yang diam di-dalam kawasan itu.

-
- (1) Jadual Kesembilan, Senarai II butiran 4.
 - (2) Per. 154 Perlembagaan Malaysia - "(1) Sa-belum Parlimen membuat keputusan yang berlainan, Perbandaran Kuala Lumpur ada-lah menjadi Ibu Kota Persekutuan. (2) Walau pun ada apa2 peruntukan dalam Bahagian VI, Parlimen ada-lah mempunyai kuasa yang tunggal untuk membuat undang2 mengenai sempadan Ibu Kota Persekutuan".
 - (3) Untuk menyempurnakan hal ini Parlimen telah meluluskan Act Ibu Kota Persekutuan 1960 (No. 35 t. 1960) yang telah berjalan kuat-kuasa-nya pada 1hb. April 1961.

Untuk merapatkan ra'ayat dengan kerajaan, dasar pentadbiran yang di-bawa oleh Kerajaan British ka-dalam negeri ini ia-lah dengan chara di-bahagikan sa-sabuaah negeri itu kepada beberapa daerah dan tiap2 daerah itu pula di-pecahkan kepada beberapa mukim, dan mukim kepada beberapa buah kampung. Tiap2 daerah ada-lah di-letakkan di-bawah pentadbiran sa-orang pegawai daerah, dan tiap2 mukim di-bawah sa-orang penghulu⁴ dan kampung di-bawah sa-orang ketua kampung.⁵ Dengan menerusi pegawai daerah, penghulu dan ketua2 kampung, maka segala polisi dan tindakan2 yang di-buat oleh kerajaan telah di-sampaikan kepada ra'ayat.

Pegawai Daerah bukan sahaja sa-orang pegawai yang bertugas untuk merapatkan perhubungan di-antara ra'ayat dengan kerajaan, tetapi dia juga telah di-lantek menjadi Pemungut Hasil Tanah dan Mejisteret. Dari itu, sa-bagai Pemungut Hasil Tanah, dia berkuasa menjalankan kuasa2 di-bawah undang2 tanah saperti meluluskan permohonan tanah, membicharakan hal ahwal pesaka kecil, menyelidik pertelingkahan hal ahwal tanah, memungut hasil2 tanah dan membuat beberapa pekerjaan yang lain lagi. Sa-bagai Mejisteret, sa-orang Pegawai Daerah itu membicharakan beberapa kesalahan jenayah2 yang kecil dan juga menolong menjagakan keamanan di-dalam daerah-nya.

Berkenaan dengan penghulu pula, dia ada-lah sa-orang pegawai yang amat mustahak pada masa yang lepas dan pada masa sekarang pun, kerana dia ada-lah sa-orang yang di-hormati dan di-perchayai oleh penduduk2 dalam mukim-nya, dan dalam mukim-nya dia ada-lah menjadi sa-bagai wakil kepada Kerajaan Negeri dan dia ada-lah di-kehendaki berkhidmat menolong Pegawai Daerah dan mengambil tahu segala hal ahwal anak2 mukim-nya. Mengikut Ordinance Mahkamah 1948,⁶ penghulu mempunyai kuasa untuk membicharakan kes mal mengenai tuntutan hutang yang tidak lebeh daripada lima puluh ringgit dan kedua2 pehak penda'awa dan yang di-da'awa ada-lah orang Asia yang berchakap dan faham bahasa Melayu. Dan juga penghulu berkuasa membicharakan kes jenayah yang mana dia dapat menghukum denda sa-banyak dua puluh lima ringgit sahaja. Kuasa ini hanya-lah boleh di-jalankan jika orang yang di-tuduh itu orang Asia. Rayuan daripada keputusan yang di-buat oleh penghulu mengenai kes jenayah itu boleh-lah di-bicharakan oleh Mejisteret Tingkat Yang Pertama. Kes2 yang di-punyai oleh

(4) Di-Kelantan penghulu di-panggil penggawa.

(5) Di-Kelantan di-panggil-nya penghulu dan di-Melaka di-panggil-nya sidang.

(6) (No. 43 t. 1948) S. 94 95 96 97 dan 86

penghulu untuk membicarakan kes mal dan kes jenayah ini pada masa sekarang tidak-lah lagi di-jalankan oleh-nya dan boleh-lah di-katakan sudah menjadi satu kuasa yang luar guna (obsolete).

Ketua kampung ada-lah menjadi sa-bagai penolong penghulu dan dia di-lantek oleh Kerajaan daripada golongan orang2 yang boleh di-hormati oleh penduduk2 kampung-nya. Dia tidak menerima apa2 gaji daripada Kerajaan melainkan hadiah tahunan sahaja. Oleh kerana kedudukan-nya di-dalam kampung tui, dia boleh di-katakan sa-bagai sa-orang yang mengetahui hal ahwal kampung-nya, bukan sahaja tentang penduduk2 kampung-nya dan jua tanah dan harta yang di-punyai oleh penduduk2 itu.

Pada masa pentadbiran kerajaan belum lagi terator saperti sekarang, ketua2 kampung dan penghulu2 ada-lah di-beri kuasa oleh undang2 untuk mendaftarkan hal ahwal beranak dan mati dalam kampung dan mukim-nya dan juga mendaftarkan beberapa perkara yang dikehendaki oleh undang2.

Demikian-lah chara pentadbiran yang di-bawa oleh Kerajaan British untuk merapatkan kerajaan dengan ra'ayat, ia-itu, dengan menerusi Pegawai Daerah, penghulu2 dan ketua2 kampung. Apabila pehak yang berkuasa tempatan saperti lembaga bandaran, telah di-tubuhkan di-dalam beberapa negeri, maka Pegawai Daerah-lah yang di-lantek oleh Kerajaan menjadi pengerusi lembaga itu. Dan kemudiannya apabila beberapa buah majlis tempatan telah di-tubuhkan di-dalam daerah-nya, maka Pegawai Daerah juga yang di-beri kuasa untuk menyeliaikan majlis tempatan itu. Yang demikian, Pegawai Daerah ia-lah sa-orang pegawai yang amat berguna di-sisi pemerintahan baik pun pada masa dahulu dan masa sekarang kerana dia bukan sahaja sa-orang pegawai untuk menjalankan tugas2 kerajaan dan memberi fahaman kepada ra'ayat, tetapi dia sendiri di-hormati dan di-perchayai oleh ra'ayat.

Mulai daripada tahun 1950,⁷ chara pentadbiran kerajaan tempatan di-negeri ini ada-lah berubah, ia-itu tiap2 kawasan kerajaan tempatan

(7) Pada tahun itu satu undang2 bertajok "Ordinance Pilehanraya Kerajaan Tempatan, 1950 (No.52 t. 1950) telah di-luluskan supaya membolehkan Kerajaan2 Negeri mengadakan pilehanraya kepada pehak yang berkuasa tempatan: ia-itu perbandaran, majlis daerah luar bandar dan lembaga dan majlis bandaran. Pada masa rang undang2 itu sedang di-bahathkan dalam Majlis Perundangan Persekutuan, Peguam Negara yang pada masa itu menjadi ahli Majlis itu berkata bahawa rang undang2 ini ada-lah sa-bagai satu langkah yang pertama menjelang ka-arrah demokrasi dalam negeri ini". Ahliz yang lain pula berkata bahawa rang undang2 ini adalah "satu batu jalan yang penting dalam sejarah politik di-Malaya". (Proceeding F.L.C. Feb. 1950 - Jan. 1951, m.394 - 400).

ada-lah di-kuasai oleh majlis yang mengandongi orang2 yang di-pilih dengan chara pilihanraya. Untuk menchapaikan chara pentadbiran saperti ini, maka tiap2 buah daerah di-dalam sa-sabuah negeri ada-lah di-bahagikan kepada beberapa buah kawasan dan tiap2 buah kawasan ini ada-lah di-letakkan di-bawah pentadbiran satu pehak yang berkuasa tempatan. Pehak yang berkuasa tempatan ini ada bermacham2 jenis dan tiap2 satu-nya ada-lah di-serahkan di-bawah undang2 yang tertentu. Jenis2 pehak yang berkuasa tempatan itu ia-lah:—

- (a) perbandaran;
- (b) majlis bandaran;
- (c) majlis daerah luar bandar;
- (d) lembaga bandaran;
- (e) majlis tempatan.

Tiap2 sa-buah negeri bukan-nya mempunyai kesemua lima2 jenis pehak yang berkuasa tempatan ini; umpama-nya perbandaran hanya-lah ada empat buah sahaja di-Malaya ini, ia-itu Perbandaran Pulau Pinang, Perbandaran Ipoh, Perbandaran Kuala Lumpur dan Perbandaran Melaka. Majlis daerah luar bandar hanya-lah ada di-negeri Pulau Pinang dan Melaka sahaja dan di-dalam kedua2 buah negeri ini majlis bandaran, lembaga bandaran dan majlis tempatan tidak-lah ada tetapi ketigaz jenis pehak yang berkuasa tempatan ini ada-lah terdapat di-dalam negeri di-Tanah Melayu. Yang demikian, gambaran yang ada pada masa ini ia-lah saperti di-bawah ini:—

- (a) dalam negeri Pulau Pinang dan Melaka, pehak yang berkuasa tempatan dalam tiap2 buah negeri itu ia-lah satu perbandaran dan beberapa buah majlis daerah luar bandar;
- (b) dalam negeri Perak dan Selangor, pehak yang berkuasa tempatan dalam tiap2 buah negeri itu ia-lah satu perbandaran, beberapa buah majlis bandaran, lembaga bandaran dan majlis tempatan;
- (c) dalam negeriz yang lain daripada yang tersebut di-atas, pehak yang berkuasa tempatan dalam tiap2 buah negeri itu ia-lah beberapa buah majlis bandaran, lembaga bandaran dan majlis tempatan.

Sungguh pun dalam tiap2 buah negeri ada beberapa buah pehak yang berkuasa tempatan, tetapi bukan-lah seluroh negeri itu semua-nya di-

liputi oleh pehak yang berkuasa tempatan. Ada juga tempat2 dan kawasan2 yang tidak di-liputi oleh-nya. Yang demikian, tempat2 ini ada-lah menjadi tanggung-jawab yang utama kepada pegawai2 daerah, penghulu2 mukim dan ketua2 kampung yang berkenaan untuk merapatkan ra'ayat yang tinggal di-situ dengan kerajaan dan juga memberi apa2 bantuan yang perlu di-beri kepada mereka.

Perbandaran

Di-Malaya ini ada empat buah perbandaran, ia-itu Majlis Bandar Raya Georgetown di-Pulau Pinang, Perbandaran Bandar dan Kubu Melaka, Perbandaran Kuala Lumpur sa-bagai Ibu Kota Persekutuan dan Perbandaran Ipoh.

Perbandaran Georgetown dan Perbandaran Bandar dan Kubu Melaka ada-lah di-wujudkan oleh Kerajaan British sa-belum daripada tahun 1913.⁸

Perbandaran Kuala Lumpur ada-lah di-wujudkan oleh Kerajaan Negeri Selangor pada 15hb. Mach, tahun 1948,⁹ dan Perbandaran Ipoh di-wujudkan oleh Kerajaan Negeri Perak pada 31hb. Mach, 1962.¹⁰

Sa-suatu perbandaran itu ia-lah sa-buah pehak yang berkuasa tempatan yang mempunyai kewajiban, tugas dan kuasa yang tertentu dalam kawasan yang terletak di-bawah bidang kuasa-nya. Di-antara kewajiban dan tugas2 itu ia-lah menjaga kebersehan bandar, mengator dan mengawalkan bangunan2 di-dalam bandar itu dan beberapa perkara lagi. Untuk membolehkan perbandaran menjalankan tugas2 ini, ia ada-lah di-beri kuasa oleh undang2 untuk memungut kadar daripada orang2 yang mempunyai harta di-dalam kawasan perbandaran itu dan membelanjakan wang itu untuk tugas2 yang tersebut di-dalam-nya. Juga perbandaran itu di-beri kuasa membuat undang2 kechil dan menggajikan beberapa orang pegawai dan orang2 gaji untuk menyempurnakan kewajiban-nya. Dan lagi, untuk menyenangkan pentadbiran-nya, pehak yang berkuasa perbandaran ada-lah di-jadikan oleh undang2 sa-bagai badan yang berkanun supaya dapat perbandaran itu memegang harta sendiri, membuat kontrek, da'awa menda'awa dan lain2 lagi, sama-lah saperti sa-orang manusia biasa menyelenggarakan hal ahwal-nya sendiri.

(8) Ordinance Perbandaran Negeri Selat (Chapter 133) s. 4 dan 6.

(9) P.W. Selangor No. 63 64 65 66 67 68 dan 69 t. 1948.

(10) P.U.Pk. 119 t. 1962. Sa-belum daripada ini Ipoh ada-lah di-letakkan di-bawah Kuasa Majlis Bandaran Ipoh—P.U.R. 10 t. 1961.

Undang2 mengenai perbandaran ia-lah Ordinance Perbandaran.¹¹ Ordinance itu berjalan kuat-kuasa-nya dalam Pulau Pinang dan Melaka sahaja, manakala negeriz Melayu tidak sama sa-kali mempunyai undang2 yang membolehkan Kerajaan2 Negeri ini mewujudkan sa-sabuaah perbandaran. Yang demikian, pada tahun 1948¹² Ordinance ini telah di-perluaskan kuat-kuasa-nya kepada negeriz Melayu. Maka dengan ini Kerajaan Selangor telah mewujudkan Perbandaran Kuala Lumpur pada 15hb. Mach, tahun 1948, dan Kerajaan Perak menubuhkan perbandaran Ipoh pada 31hb. Mach, 1962.

Perbandaran yang di-wujudkan sa-belum daripada tahun 1951¹³ ada-lah pada masa itu mempunyai perlembagaan di-bawah Ordinance Perbandaran itu. Mengikut Ordinance ini, segala hal ahwal perbandaran ada-lah di-tadbirkan oleh sa-kurang2-nya lima orang Pesurohjaya yang mana sa-orang daripada-nya ada-lah di-lantek menjadi Yang di-Pertua. Kesemua Pesurohjaya ini ia-lah di-lantek oleh Raja dan Gabenor negeri yang berkenaan.

Tetapi apabila Kerajaan British telah mengadakan pilehanraya buat kali yang pertama kepada perbandaran pada tahun 1951, maka perlembagaan perbandaran terpaksa-lah di-ubah untuk membolehkan chalun2 yang berjaya dalam pilehanraya itu mengambil bahagian dalam pentadbiran perbandaran itu. Yang demikian, dua Ordinance telah di-luluskan oleh Majlis Perundangan Persekutuan. Satu Ordinance¹⁴ telah meminda Ordinance Perbandaran supaya hal ahwal perbandaran itu tidak lagi di-tadbirkan oleh beberapa orang Pesurohjaya, bahkan oleh satu Majlis, dan satu Ordinance¹⁵ lagi telah memberi kuasa kepada Kerajaan Negeri supaya membuat perlembagaan baharu untuk perbandaran yang ada dalam negeri-nya. Majlis yang berkuasa dan bertanggung-jawab mengenai perbandaran itu ia-lah terdiri daripada sa-orang Yang di-Pertua dan Naib Yang di-Pertua (jika ada) dan beberapa orang ahli yang di-pilih dengan pilehanraya atau beberapa orang ahli yang berchampur, ia-itu sa-bahagian-nya di-pilih dan sa-bahagian-nya lagi di-lantek oleh Raja atau Gabenor negeri itu.¹⁶

(11) Ordinance Perbandaran Negeri Selat (Chapter 133).

(12) Ordinance (Perluasan Kuasa) Perbandaran, 1948. (No. 3 t. 1948).

(13) Perbandaran George Town, Perbandaran Bandar dan Kubu Melaka dan Perbandaran Kuala Lumpur mempunyai perlembagaan seperti ini sa-belum tahun 1956.

(14) Ordinance (Pindaan) Perbandaran, 1952. No. 53 t. 1950.

(15) Ordinance (Pilehanraya Pihak Yang Berkuasa Tempatan, 1950. (No. 52 t. 1950).

(16) S. 3 dan 4 Ordinance No. 52 t. 1950.

Pilihanraya yang di-adakan kepada perbandaran dan kepada pekah yang berkuasa tempatan yang lain dalam tempoh tahun 1951 — 1961 ada-lah di-jalankan oleh negeri masing2, manakala Surohanjaya Pilihanraya pada masa itu hanya-lah berkuasa menjalankan pilihanraya kepada Dewan Ra'ayat dan Dewan Negeri sahaja. Tetapi pada tahun 1960, Act Pilihanraya Kerajaan Tempatan¹⁷ telah di-luluskan oleh Parlimen untuk di-beri kuasa kepada Surohanjaya Pilihanraya supaya bertanggung-jawab jua kepada pilihanraya kerajaan tempatan. Mengikut undang2 ini sa-kali lagi perbandaran2 yang ada terwujud (sa-lain daripada Perbandaran Kuala Lumpur)¹⁸ akan menerima satu perlembagaan baharu daripada Raja atau Gebenor negeri-nya. Perlembagaan baharu ini lebeh kurang-nya sama-lah juga saperti perlembagaan yang di-beri pada tahun 1951, ia-itu segala hal ahwal perbandaran ada-lah di-tadbirkan oleh sa-buah Majlis yang mengandongi sa-orang Yang di-Pertua dan sa-orang Naib Yang di-Pertua (jika ada) dan beberapa orang ahli yang berchampur, ia-itu sa-bahagian-nya di-pilih dan sa-bahagian-nya di-lantek. Ramai-nya ahliz bagi sa-sabua Majlis itu ia-lah tidak kurang daripada enam orang dan tidak lebeh daripada dua puluh empat orang dan kebanyakan ahliz itu hendak-lah ahliz yang di-pilih.¹⁹

Oleh kerana perbandaran Ipoh di-wujudkan kemudian daripada tahun 1960, maka perlembagaan-nya yang pertama dan yang ada pada masa Act Pilihan raya Kerajaan Tempatan berjalan kuat kuasa-nya ada-lah terus menurut undang2 itu.²⁰

Perlembagaan baharu ini sa-lagi berjalan kuat-kuasa-nya tidak boleh di-pinda melainkan dengan di-luluskan satu undang2 oleh Dewan Negeri yang berkenaan.²¹

Baharuz ini oleh kerana memandangkan kepada apa yang berlaku di-satengah2 perbandaran, Parlimen telah memindaakn²² undang2 mengenai perbandaran untuk memberi kuasa kepada Dewan Negeri yang berkenaan memindahkan pentadbiran perbandaran daripada Majlis

(17) Act No. 11 t. 1960.

(18) Perbandaran Kuala Lumpur di-keluarkan daripada kuat-kuasa Act ini s. 24.

(19) S.4 Act No. 11 t. 1960. Perlembagaan Majlis Bandar Raya George Town P.U. P.P. 2 t. 1961.

(20) P.W.K. Perak dan Perlembagaan Perbandaran Bandar dan Kubu Melaka. P.U.Mk. 4 t. 1961.

(21) S. 4(6), Act No. 11 t. 1960. Ini ia-lah kerana Perlembagaan baharu itu di-buat dengan persetujuan Dewan Negeri - s.4(3) Act No. 11 t. 1960.

(22) Act (Pindaan)(No.2) Pilihanraya Kerajaan Tempatan, No. 67 t. 1966.

yang tersebut kepada sa-orang pegawai atau sa-buah pehak yang berkuasa awam atau kepada sa-orang yang lain. Jika pindah kuasa ini telah di-buat, maka perlembagaan perbandaran itu atau sa-takat mana yang telah di-tentukan dalam perintah pemindahan kuasa itu ada-lah di-anggapkan sa-bagai di-gantung dan langsung tidak berjalan apa2 kuat-kuasa-nya. Dengan ini kedua2 Dewan Negeri Pulau Pinang²³ dan Melaka²⁴ telah meluluskan undang2 untok di-beri kuasa kepada Ketua Menteri Negeri2 ini memindahkan kuasa yang tersebut, dan sekarang kuasa2 yang di-punyai oleh Majlis Bandar Raya Georgetown buat sementara waktu²⁵ telah pun di-pindahkan kepada Ketua Menteri Pulau Pinang²⁶ dan kuasa yang di-punyai oleh Perbandaran Bandar dan Kubu Melaka kepada Ketua Menteri, Melaka.²⁷ Yang demikian, ada masa ini ada satu perbandaran sahaja, ia-itu Perbandaran Ipoh, yang masch lagi di-tadbirkan oleh Majlis Perbandaran itu sendiri.

Perbandaran Kuala Lumpur.

Perbandaran Kuala Lumpur ada-lah menjadi Ibu Kota Persekutuan dan telah di-wujudkan oleh Kerajaan Selangor pada 15hb Mach tahun 1948,²⁸ ia-itu sa-telah Ordinance Perbandaran berjalan kuat-kuasa-nya di-negeri itu. Sa-belum daripada ini, Kuala Lumpur ia-lah hanya satu lembaga perbandaran sahaja. Untok mewujudkan perbandaran ini, Kerajaan Selangor telah mengambil tindakan2 saperti berikut, ia-itu:—

- (a) menentukan sempadan2 perbandaran Kuala Lumpur;
- (b) meletakkan perbandaran ini di-bawah Ordinance Perbandaran dan memberi kepada-nya kuasa2 di-bawah Ordinance itu;
- (c) melanjutkan kuat-kuasa segala undang2 kecil dan peratoran2 yang di-buat oleh lembaga bandaran yang terdahulu daripada perbandaran ini;

(23) Enactment (Pindaan) Perbandaran, 1966 - Pulau Pinang.

(24) Enactment (Pindaan) Perbandaran, 1966 - Melaka.

(25) Sementara mendapat laporan daripada Surohanjaya Penyiasat yang dilantik untok menyiasat hal ahwal pentadbiran Majlis Bandar Raya George Town.

(26) Perintah (Pemindahan Tugas) Majlis Bandar Raya George Town 1966 - P.U. P.P. 46 t. 1966; Perlantikan Surohanjaya Penyiasat - P.U. P.P. 45 t. 1966.

(27) Perintah (Pemindahan Tugas) Majlis Perbandaran Melaka, 1966, dan Perintah (Penggantungan) Perlembagaan Perbandaran Bandar dan Kubu Melaka 1966 - P.U. Mk. 26 dan 27 t. 1966.

(28) P.W.Sl. No. 63 - 69 t. 1948.

- (d) melantek enam-belas orang Pesurohjaya untuk mentadbirkan hal ahwal Perbandaran Kuala Lumpur, yang mana sa-orang daripada-nya, Mr. H.T.W. Oswell, pegawai M.C.S., di-lantek menjadi Yang di-Pertua kepada perbandaran itu.

Pada tahun 1951, apabila pilihanraya telah di-adakan kepada Perbandaran ini sa-bagaimana yang telah di-adakan kepada Perbandaran Georgetown dan Perbandaran Bandar dan Kubu Melaka, maka Perbandaran Kuala Lumpur telah juga mendapat satu perlembagaan baharu. Mengikut perlembagaan ini, Perbandaran Kuala Lumpur telah di-tadbirkan oleh satu Majlis yang mengandongi sa-orang Yang di-Pertua, sa-orang Naib Yang di-Pertua (jika ada) dan lapan-belas orang ahli meshuarat, yang mana dua-belas orang daripada-nya ada-lah di-pilih dengan jalan pilihanraya dan enam orang lagi ada-lah di-lantek oleh Kerajaan Negeri.²⁹

Pada tahun 1960, apabila Act Pilihanraya Kerajaan Tempatan telah di-luluskan oleh Parlimen untuk di-beri kuasa kepada Surohanjaya Pilihanraya menjalankan pilihanraya kepada perbandaran², Perbandaran Kuala Lumpur tidak langsung di-sentuh oleh Act ini bahkan dengan terang²-nya di-keluarkan daripada kuatkuasa Act ini.³⁰ Yang demikian, perlembagaan yang di-buat pada tahun 1951 itu di-kekalkan sa-hingga sampai 1hb April, 1961. Pada tarikh itu, perlembagaan Perbandaran Kuala Lumpur telah di-mansokhkan oleh Act Ibu Kota Persekutuan, 1960³¹.

Perlembagaan Perbandaran Kuala Lumpur sekarang ada-lah di-dapati dalam Act Ibu Kota Persekutuan. Mengikut Act ini pentadbiran Perbandaran Kuala Lumpur ada-lah di-serahkan kepada sa-orang Pesurohjaya yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong. Pesurohjaya ini di-jadikan oleh undang² sa-bagai satu badan yang berkanun dengan gelaran Pesurohjaya Ibu Kota Persekutuan — Kuala Lumpur. Segala kuasa² dan kewajipan mengenai Perbandaran ini ada-lah terletak di-tangan-nya dan di-jalankan oleh-nya. Untuk menyenangkan Pesurohjaya Ibu Kota menjalankan tugas²-nya, Act ini telah mewujudkan satu Lembaga Penasihat³² yang terdiri daripada beberapa orang yang mana semua-nya di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong. Meshuarat Lembaga

(29) P.W.SI. No. 351 t. 1951.

(30) S. 24 Act No. 11 t. 1960.

(31) S. 21 Act No. 11 t. 1960.

(32) S. 6 Act No. 35 t. 1960 dan

Penasihat ini ada-lah di-pengerusi oleh Pesurohjaya. Walau pun Lembaga Penasihat ini kerja-nya ia-lah memberi nasihat kepada Pesurohjaya, tetapi tidak termesti-nya nasihat2 itu di-turut oleh Pesurohjaya. Dia di-beri kebebasan menjalankan kuasa-nya dan menyempurnakan kewajipan walau pun bertentang dengan keputusan lembaga ini. Dan lagi, supaya membolehkan Menteri yang bertanggung-jawab mengenai hal ahwal Ibu Kota mengetahui apa yang berlaku dan mengawal polisiz Perbandaran Kuala Lumpur, Menteri itu berhak menerima tiap2 tahun satu laporan daripada Pesurohjaya dan laporan ini akan di-bentangkan ka-dalam Dewan Ra'ayat. Sa-lain daripada ini, Menteri yang berkenaan itu juga berhak memberi apaz arahan mengenai perkara yang mesti di-ikuti oleh Pesurohjaya itu.

Majlis Daerah Luar Bandar.

Majlis Daerah Luar Bandar hanya-lah boleh di-dapati dalam negeri Pulau Pinang dan Melaka sahaja. Sa-sabua Majlis ini ia-lah satu pehak yang berkuasa tempatan yang di-wujudkan oleh Kerajaan yang berkenaan di-bawah sekshen 399 Ordinance Perbandaran, dan Majlis ini ada-lah di-sifatkan oleh undang2 sa-bagai sa-buah badan yang berkanun dan mempunyai tugas2, kuasa dan kewajipan sa-bagaimana yang di-tentukan oleh Kerajaan yang berkenaan di-dalam siaran Warta Kerajaan mengenai pertubohan-nya.

Di-Pulau Pinang ada empat buah Majlis Daerah Luar Bandar. Keempat2 buah Majlis ini ada-lah mempunyai perlembagaan yang di-beri pada tahun 1961 di-bawah Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan. Tiap2 buah Majlis ini semua-nya mempunyai ahliz meshuarat yang di-pilih dengan jalan pilehanraya. Tidak ada sa-orang pun ahli yang di-lantek. Keempat2 Majlis ini ia-lah saperti berikut:—

(a) Majlis Daerah Luar Bandar Pulau Pinang;³³

(b) Majlis Daerah Utara Seberang Prai;³⁴

(33) Mempunyai 15 orang ahli yang di-pilih, termasuk-lah sa-orang pengerusi - P.U. P.P. 17 t. 1961. Majlis ini telah di-wujudkan pada tahun 1940 - P.W. 4436 t. 1940.

(34) Mempunyai 18 orang ahli yang di-pilih, termasuk-lah sa-orang pengerusi - P.U.P.P. 15t. 1961. Terdahulu daripada ini ada 2 Majlis, ia-itu Majlis Bandaran Butterworth yang di-wujudkan dalam tahun 1952 dan Majlis Daerah Luar Bandar Utara yang di-wujudkan pada tahun 1953 (P.W.P.P. 371 t. 1952 dan P.W. 34 t. 1953). Kedua2 Majlis ini telah di-satukan oleh P.U. P. P. 15 t. 1961 dan di-kenali dengan nama Majlis Daerah Utara Seberang Perai.

- (c) Majlis Daerah Tengah Seberang Prai;³⁵
- (d) Majlis Daerah Selatan Seberang Prai.³⁶

Di-Melaka ada tiga buah Majlis ini, tetapi pengerusi bagi tiap2 buah Majlis Daerah Luar Bandar di-Melaka bukan-nya terdiri daripada ahli yang di-pilih bahkan ia-lah Pegawai Daerah bagi kawasan itu. Dan lagi kesemua ahliz bagi tiap2 buah Majlis Daerah Luar Bandar di-Melaka bukan-lah terdiri daripada ahli yang di-pilih bahkan ada mempunyai tidak lebeh daripada tiga orang ahli yang di-lantek oleh Kerajaan Negeri. Majlis2 Daerah Luar Bandar di-Melaka ia-lah seperti berikut:—

- (a) Majlis Daerah Luar Bandar Melaka Tengah;³⁷
- (b) Majlis Daerah Luar Bandar Alor Gajah;³⁸
- (c) Majlis Daerah Luar Bandar Jasin.³⁹

Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran.

Dalam Negeri2 Melayu Majlis Daerah Luar Bandar tidak-lah ada. Pehak yang berkuasa tempatan dalam negeri2 ini yang sama taraf dengan Majlis Daerah Luar Bandar ia-lah Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran.

Perkataan Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran tidak-lah ada banyak bedza-nya. Kedua2-nya ia-lah pehak yang berkuasa tempatan yang di-wujudkan di-bawah Enactment Lembaga Bandaran yang ada berjalan kuat-kuasa-nya dalam negeri2 itu.⁴⁰ Yang berbedza-nya ia-lah tentang nama-nya sahaja, ia-itu apabila sa-sabuah pehak yang ber-

-
- (35) Mempunyai 15 orang ahli yang di-pilih termasuk-lah sa-orang pengerusi - P.U. P.P. 18 t. 1961. Terdahulu daripada ini ada dua Majlis, ia-itu Majlis Bandaran Bukit Mertajam yang di-wujudkan pada tahun 1952 dan Majlis Daerah Luar Bandar Tengah yang di-wujudkan dalam tahun 1953 (P.W. P.P. 372 t. 1952 dan P.W. 35 t. 1953). Mulai pada 1.4.61 kedua2 Majlis ini telah di-satukan dan di-kenali dengan nama Majlis Daerah Tengah oleh P.U. P.P. 18 t. 1961.
 - (36) Mempunyai 19 orang ahli yang di-pilih termasuk sa-orang pengerusi - P.U. P.P. 16 t. 1961. Majlis ini telah di-wujudkan pada tahun 1954 tetapi pada masa itu nama-nya ia-lah Majlis Daerah Luar Bandar Selatan (P.W. P.P. 33 t. 1954)
 - (37) Mempunyai sa-orang pengerusi (Pegawai Daerah), 19 orang ahli yang di-pilih dan 3 orang ahli yang di-lantek - P.U. Mk. 12 t. 1961.
 - (38) Mempunyai pengerusi (Pegawai Daerah) 19 orang ahli yang di-pilih dan 3 orang ahli yang di-lantek - P.U. Mk. 13 t. 1961.
 - (39) Mempunyai pengerusi (Pegawai Daerah), 15 orang ahli yang di-pilih dan 3 orang ahli yang di-lantek - P.U. Mk. 14 t. 1961.
 - (40) Enactment Lembaga Bandaran N.M.B. (Chapter 137); Enactment Johor No. 118; Enactment Terengganu No. 12 t. 1355 atau chapter 64 dan Enactment Kesihatan dan Perbandaran Kelantan No. 20 t. 1938.

kuasa tempatan yang di-wujudkan di-bawah Enactment Lembaga Bandaran itu mempunyai ahli2 yang di-pilih dengan chara pilihanraya, maka nama yang di-beri kepada pehak yang berkuasa tempatan itu ia-lah Majlis Bandaran dan ahli2-nya di-kenali dengan nama Ahli Mashuarat Majlis Bandaran. Tetapi jika tidak di-adakan pilihanraya kepada pehak yang berkuasa tempatan itu, maka pehak yang berkuasa ini ada-lah masih di-kenali dengan nama Lembaga Bandaran seperti biasa jua.

Pada mulaz-nya pehak yang berkuasa tempatan ini di-namakan Lembaga Kebersihan. Tetapi pada tahun 1939, nama-nya telah di-ubahkan kepada Lembaga Bandaran. Lembaga ini ada-lah terdiri daripada beberapa orang pegawai kerajaan dan orang2 yang bukan pegawai, yang mana kesemua-nya ada-lah di-lantek oleh Raja Negeri yang berkenaan. Sa-orang daripada mereka ini ada-lah di-lantek menjadi Yang di-Pertua bagi Lembaga Bandaran itu. Biasa-nya Yang di-Pertua Lembaga Bandaran ia-lah Pegawai Daerah di-tempat Lembaga Bandaran itu. Untok menjalankan kerja2-nya Lembaga Bandaran itu mempunyai sa-orang Setia-usaha dan beberapa orang pegawai dan juga beberapa buah jawatan-kuasa yang di-lantek oleh-nya.

Apabila pilihanraya telah di-adakan kepada pehak yang berkuasa tempatan bagi kali yang pertama pada tahun 1951, di-bawah Ordinance Pilihanraya Pehak Yang Berkuasa Tempatan, Lembaga Bandaran yang di-kenakan pilihanraya itu telah mendapat satu perlembagaan baharu dan nama-nya di-ubah kepada Majlis Bandaran dan ahli-nya di-gelarkan dengan nama Ahli Mashuarat Majlis Bandaran.

Pada tahun 1961, apabila tanggung-jawab mengenai pilihanraya kepada pehak yang berkuasa tempatan telah di-serahkan kepada Surohanjaya Pilihanraya, Majlis Bandaran dan Lembaga Bandaran yang di-kenakan pilihanraya ini telah pula mendapat perlembagaan yang baharu. Perlembagaan2 ini semua-nya berjalan kuat-kuasa-nya pada 1hb. April, tahun 1961.

Mengikut perlembagaan ini, tiap2 buah Majlis Bandaran ada-lah mempunyai dua jenis ahli: ia-itu ahli yang di-pilih dan ahli yang di-lantek. Ahli yang di-pilih ada-lah terlebih banyak bilangan-nya daripada ahli yang di-lantek, yang mana kebanyakan-nya ada-lah terdiri daripada tiga orang sahaja bagi tiap2 sa-buah Majlis itu.⁴¹ Tetapi sa-

(41) Majlis Bandaran Johor Baharu (P.U.J. 19 t. 1961); Majlis Bandaran Kota Baharu (P.U.Kn. 18 t. 1961) Majlis Bandaran Kuantan (P.U.Ph. 14 t. 1961); Majlis Bandaran Kuala Terengganu (P.U. Tr. 13 t. 1961).

tengah2 Majlis Bandaran ada mempunyai ahli yang di-lantek lebeh ramai daripada tiga orang.⁴² Ahliz yang di-lantek ini kebanyakan-nya ia-lah pegawai kerajaan, tetapi ada jua orang yang bukan pegawai kerajaan.

Tiap2 buah Majlis Bandaran mempunyai sa-orang Yang di-Pertua dan sa-orang Naib Yang di-Pertua. Naib Yang di-Pertua ini boleh di-katakan kesemua-nya ia-lah sa-orang ahli yang di-pilih. Tetapi berkenaan dengan Yang di-Pertua, boleh jadi dia ia-lah sa-orang ahli yang di-pilih atau ahli yang di-lantek atau pegawai kerajaan yang menjadi ahli yang di-lantek atau pun orang yang bukan menjadi ahli Majlis itu sama sa-kali. Chara perlantekan Yang di-Pertua nampak-nya ada tiga jenis. Yang pertama, Yang di-Pertua itu di-lantek oleh kerajaan negeri yang berkenaan sa-telah berunding dengan ahliz yang di-pilih.⁴³ Yang kedua, Yang di-Pertua itu di-lantek oleh Kerajaan Negeri yang berkenaan di-atas penamaan yang di-buat oleh Majlis Bandaran itu.⁴⁴ Yang ketiga, Yang di-Pertua itu di-lantek oleh Kerajaan Negeri dengan tidak berunding langsung.⁴⁵

Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran pada biasa-nya bukan badan yang berkanun melainkan apabila Kerajaan Negeri yang berkenaan telah memberi kuasa penuh kepada Lembaga dan Majlis itu untuk menyelenggarakan hal ahwal kewangan-nya sendiri. Kebebasan mengenai kewangan itu telah di-beri kepada sa-tengah Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran pada tahun 1954.⁴⁶ Yang demikian, Lembaga dan Majlis ini boleh-lah pula di-bahagikan kepada dua jenis: ia-itu Lembaga dan Majlis yang berkeuangan sendiri dan Lembaga dan Majlis yang tidak berkeuangan sendiri.⁴⁷

Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran yang tidak berkeuangan sendiri pada sisi undang2 bukan badan yang berkanun dan tidak mempunyai kumpulan-wang-nya sendiri. Segala wang2 dan hasil2 yang di-pungut oleh-nya hendak-lah di-masokkan ka-dalam Kumpulan-wang

(42) Majlis Bandaran Alor Setar mempunyai 8 orang ahli yang di-lantek: 5 orang pegawai kerajaan dan 3 orang bukan pegawai (P.U.K. 8 t. 1961); Majlis Bandaran Kuala Pilah ada 6 orang ahli yang di-lantek: 3 orang pegawai Kerajaan dan 3 orang bukan pegawai (P.U.N.S. 13 t. 1961).

(43) Majlis2 Bandaran Kuala Pilah, Johor Baharu, Alor Setar, Kangar, Kota Baharu, Kuala Terengganu dan lain2.

(44) Majlis Bandaran Seremban, Kuantan, Kangar, Kelang dan lain2.

(45) Majlis Bandaran Taiping, Kelang dan lain2.

(46) Lihat s. 12A Enactment Lembaga Bandaran Chapter 137 NMB - Seksen ini telah di-tambahkan oleh Ordinance (Pindaan) Lembaga Bandaran No. 40 t. 1954.

(47) Di-antara Majlis Bandaran yang berkeuangan sendiri ia-lah Majlis Bandaran Kelang, Seremban, Kuala Pilah, Johor Baharu.

Negeri.⁴⁸ Dan lagi, segala kuasaz yang di-punyai oleh Yang di-Pertua Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran itu hendak-lah di-jalankan oleh-nya dengan mengikut nasihat Lembaga dan Majlis itu.⁴⁹ Jika dia tidak bersetuju dengan nasihat2 yang di-berikan kapada-nya, maka hendak-lah dia mendapat keputusan daripada Kerajaan Negeri yang berkenaan dahulu sa-belum daripada menjalankan kuasaz itu, dan lagi kuasanya itu hendak-lah di-jalankan oleh-nya sa-bagai sa-orang wakil kapada Kerajaan Negeri yang berkenaan.⁵⁰

Lembaga Bandaran dan Majlis Bandaran yang berkewangan sendiri itu ada-lah di-sifatkan oleh undang2 sa-bagai badan yang berkanun dan mempunyai kumpulan-wang-nya sendiri. Segala wang2 dan hasil2 yang di-pungut oleh Lembaga dan Majlis ini hendak-lah dimasukkan ka-dalam kumpulan-wang ini, dan kumpulan-wang ini ada-lah terletak di-bawah kuasa dan arahan Lembaga dan Majlis itu. Pada tiap2 tahun Lembaga dan Majlis Bandaran ini ada-lah di-kehendaki oleh undang2 supaya menyiapkan satu peranggaran perbelanjaan dan hasil dan peranggaran ini hendak-lah di-serahkan kapada Kerajaan Negeri untok mendapat kebenaran-nya. Segala perbelanjaan2 yang di-buat oleh Lembaga dan Majlis ini hendak-lah di-buat untok maksud2 yang dibenarkan oleh undang2 dan juga mengikut peranggaran yang telah dibenarkan oleh Kerajaan Negeri itu. Tiap2 Lembaga dan Majlis Bandaran ini hendak-lah membuat dan menyimpan kiraz mengenai kumpulan-wang-nya, dan kiraz ini hendak-lah di-periksa oleh Juru Odit Negara atau sa-orang odit yang lain yang di-lantek oleh Kerajaan Negeri yang berkenaan. Lembaga dan Majlis Bandaran yang berkewangan sendiri itu bukan sahaja mempunyai kuasa penoh tentang menyelenggarakan wang-nya, tetapi juga kuasaz yang di-punyai oleh Yang di-Pertua-nya tidak di-hadkan supaya di-jalankan mengikut nasihat Lembaga dan Majlis-nya. Dia ada-lah di-harap dan di-amanahkan oleh undang2 supaya menjalankan kuasaz itu dengan perasaan yang bertanggung-jawab dan segala perjalananz kuasa-nya itu ada-lah merupakan sa-bagai satu persetujuan yang terchapai dalam meshuarat Lembaga dan Majlis Bandaran itu. Tetapi pada segi praktik-nya, Majlis Bandaran yang berkewangan sendiri itu nampak-nya sukar hendak menjalankan kuasaz dengan perasaan yang bebas sa-bagaimana yang di-harap dan di-amanahkan oleh undang2. Yang demikian, pentadbiran2 menjadi bertambah burok dan

(48) Lihat s. 12 NMB Chapter 137.

(49) Lihat s. 14(3) NMB Chapter 137.

(50) Lihat s. 14(2) NMB Chapter 137.

tidak memuaskan. Untuk memperbaiki hal ahwal ini, maka undangz telah di-ubah supaya kuasaz yang di-punyai oleh Yang di-Pertua Majlis Bandaran yang berkewangan sendiri itu hendak-lah di-jalankan oleh Setia-usaha Majlis itu⁵¹; dan Yang di-Pertua hanya-lah di-hadkan untuk menjalankan kuasa-nya mengenai meshuarat Majlis itu sahaja.

Sa-lain daripada itu, Enactment Lembaga Bandaran bagi tiap2 buah Negeri ada mempunyai peruntokan yang membolehkan Menteri Besar bagi Negeri itu mengambil aleh kuasa dan tugas sa-sabuah Majlis Bandaran atau Lembaga Bandaran kapada-nya sendiri.^{51a} Baharu2 ini oleh kerana berlaku peristiwa2 yang memburokkan pentadbiran Majlis Bandaran dan untuk mengelakkan daripada terjadi-nya keburokan itu kapada Majlis Bandaran Seremban, maka Menteri Besar, Negeri Sembilan, pada 22hb. Julai tahun 1965 buat sementara waktu telah mengambil aleh tugasz Majlis Bandaran Seremban itu kapada-nya.⁵² Sementara itu, Menteri Besar Johor pula telah mengambil aleh kapada-nya sendiri pentadbiran Majlis Bandaran Johor Baharu⁵³ pada 17hb. April 1966 dan Majlis Bandaran Bandar Penggaram⁵⁴ pada 4hb. Mei, 1966.

Majlis Tempatan.

Majlis Tempatan ia-lah sa-buah pehak yang berkuasa tempatan yang di-wujudkan di-bawah Ordinance Majlis Tempatan, 1952.⁵⁵ Majlis tempatan ini tidak-lah ada di-Negeri Pulau Pinang dan Melaka, kerana kedua2 buah Negeri ini sudah memadai di-liputi oleh Perbandaran dan beberapa buah Majlis Daerah Luar Bandar yang di-wujudkan di-bawah Ordinance Perbandaran.⁵⁶ Yang demikian Majlis Tempatan itu hanya-lah boleh di-dapati dalam Negeri2 Melayu sahaja. Banyak-nya Majlis2 ini ia-lah —

-
- (51) Seksyen 11A Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan 1960 dan Act (Pindaan) Pilehanraya Tempatan No. 55 t. 1966.
- (51a) Mithal-nya Enactment dan NMB Chapter 137 - s. 14(v) dan Enactment Johor No. 118 - s. 15(iii).
- (52) P.U.N.S. 11 t. 1965 dan 21 t. 1965 - P.U.N.S. 9 t. 1965 - 24.6.1965
- (53) P.U.J. 26 t. 1966.
- (54) P.U.J. 31 t. 1966.
- (55) Ordinance No. 36 t. 1952.
- (56) Pada 30.4.1954 Ordinance Perbandaran telah di-pinda supaya di-beri kuasa kapada Gabenor negeriz ini mewujudkan beberapa buah majlis yang mana taraf-nya ada-lah terendah daripada majlis Daerah Luar Bandar - seksen 400 Ordinance Perbandaran (di-tambah oleh Ordinance (Pindaan) Perbandaran No. 20 t. 1954. Majlis2 ini telah di-tubuhkan, tetapi kemudian-nya telah di-hubarkan pula.

dalam Negeri Kelantan ⁵⁷	21 buah
dalam Negeri Kedah ⁵⁸	28 buah
dalam Negeri Johor ⁵⁹	91 buah
dalam Negeri Pahang ⁶⁰	27 buah
dalam Negeri Sembilan ⁶¹	13 buah
dalam Negeri Trengganu ⁶²	7 buah
dalam Negeri Perak ⁶³	81 buah
dalam Negeri Perlis ⁶⁴	2 buah
dalam Negeri Selangor ⁶⁵	24 buah

Penubuhan Majlis Tempatan di-bawah Ordinance tahun 1952 itu merupakan sa-bagai satu hasil yang tercapai daripada usaha Kerajaan mencheegah pemberontakan komunis dalam negeri ini. Dalam masa Dharurat tahun 1948-1960,⁶⁶ Kerajaan telah melantek satu jawatan-kuasa yang bernama Jawatan-kuasa Pendudok2 (Squatters). Jawatan-kuasa ini telah berpendapat⁶⁷ ia-itu orang2 yang diam di-tiap2 hutan dan di-pinggir2 desa atau di-tempat2 yang sukar hendak di-sampai orang ada-lah merupakan satu anchaman besar kepada keselamatan negeri ini, kerana mereka2 ini boleh di-pengarohi dan di-paksa oleh penjahat2 komunis supaya menolong mereka. Yang demikian, Jawatan-kuasa ini telah membuat shor supaya di-pindahkan mereka2 ini daripada tempat kediaman mereka ka-tempat2 senang yang di-kawal oleh Kerajaan. Shor ini telah yang di-terima oleh Kerajaan dan mereka2 ini pun di-pindahkan ka-tempat2 yang tersebut dan tempat2 itu di-namakan kampung baharu. Yang demikian, banyak-lah wujud-nya kampung2 baharu itu.

Menempatkan mereka2 ini di-kampung2 baharu tidak akan menjamin kemenangan kepada Kerajaan dalam usaha-nya hendak memadamkan pemberontakan komunis itu, jika sa-kira-nya mereka2 ini tidak di-beri tanggung-jawab dan di-rapatkan perasaan mereka terhadap Kera-

(57) P.U.Kn. 24 t. 1962 - 44 t. 1962.

(58) P.U.K. 15-41 t. 1962 dan 54 t. 1962.

(59) P.U.J. 5 t. 1962-95 t. 1962.

(60) P.U.Ph. 14 t. 1962 - 40 t. 1962.

(61) P.U.N.S. 12 t. 1962 - 24 t. 1962.

(62) P.U.Tr. 18 t. 1968 - 24 t. 1963.

(63) P.U.Pk. 38 t. 1962 - 118 t. 1962.

(64) P.U. Pr. 9 t. 1962 - 10 t. 1962.

(65) P.U. Sl. 20 t. 1962 - 43 t. 1962.

(66) Dharurat di-ishtiharkan beranak pada 13.7.1948 (WKP 1921 t. 1948) dan tamat pada 31hb Julai 1960 - P.U. 185 t. 1960.

(67) Laporan Jawatan-kuasa Pendudok (Proceeding F.L.C. No.40 - Feb. 1950 -Jan. 1951 dan No. 33 Mach 1952 - Feb. 1953).

jaan. Walau pun beberapa buah Jawatan-kuasa Kampong dan beberapa pasokan Penjaga2 Kampong telah di-tubuhkan, mas'alah ini belum lagi selesai. Pada akhir-nya dalam bulan Mei tahun 1952, satu rang undang2 bertajok rang undang2 Majlis Kampong Baharu telah di-kemukakan oleh Kerajaan ka-dalam Majlis Perundangan Persekutuan.⁶⁸ Tujuan rang undang2 ini ia-lah untuk memberi peluang kepada penduduk2 kampong baharu mengambil bahagian dalam pentadbiran kampong mereka. Pada ketika membahathkan rang undang2 itu, Allah Yarham Dato' Onn bin Ja'afar yang pada masa itu menjadi Ahli bagi Hal Ahwal Dalam Negeri telah menyebutkan harapan-nya ia-itu oleh kerana Dharurat penubohan kerajaan tempatan yang bertanggung-jawab pada peringkat kampong tidak-lah boleh di-tanggoh2 lagi.⁶⁹

Tiap2 buah Majlis Tempatan itu ada-lah di-sifatkan oleh undang2 sa-bagai satu badan yang berkanun mempunyai segala kuasaz dalam kawasan yang di-tentukan termasuk di-bawah bidangkuasa-nya. Sa-bagai satu badan yang berkanun, sa-sabua Majlis Tempatan itu dapat memegang harta-nya sendiri dan membuat sa-barang konterek. Tiap2 buah Majlis Tempatan boleh melantek sa-orang setia-usaha atau bendahari dan beberapa orang kaki-tangan lagi. Perlantekan ini hendak-lah di-buat dengan persetujuan Pegawai Daerah. Tiap2 buah Majlis Tempatan ada mempunyai Kumpulan wang-nya sendiri, yang mana segala hasil2 yang di-pungut oleh-nya di-masokkan ka-dalam-nya.⁷⁰

Mengikut Ordinance Majlis Tempatan tiap2 buah Majlis ini mempunyai ahli2-nya yang tidak lebeh daripada 15 orang dan tidak kurang daripada 7 orang. Ahli2 ini ada-lah di-pilih, tetapi Kerajaan Negeri yang berkenaan ada kuasa melantek tidak lebeh daripada $\frac{1}{3}$ daripada jumlah ahli2 itu.⁷¹

Sa-belum daripada Surohanjaya Pilehanraya bertanggung-jawab mengenai pilehanraya Kerajaan tempatan, pilehanraya kapada Majlis Tempatan ada-lah di-jalankan di-bawah peratoran yang di-buat oleh Pegawai Daerah. Tetapi pada tahun 1961 tanggong jawab mengenai hal ini telah

(68) Tujuan dan maksud rang undang2 itu berbunyi demikian, ia-itu menyerahkan kepada orang awam satu chara pemerentahan yang menasabah di-bawah pertunjuk Pegawai Daerah dan jua meletakkan satu asas Kerajaan demokrasi pada tingkat yang penting. (Lihat W.K.P. 1473 tarikh 1.5.1952).

(69) Proceeding F.L.C. No. 40 1952 - Feb. 1953 m. 186 dan berikut.

(70) S. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 dan 12 Ordinance No. 36 t. 1952.

(71) S. 5, Ordinance No. 36 t. 1952.

di-serahkan kepada Surohanjaya Pilehanraya. Dengan ini, tiap2 buah Majlis Tempatan telah di-beri satu perlembagaan baharu.⁷²

Mengikut perlembagaan baharu ini, sa-sabua Majlis Tempatan itu mempunyai sa-orang Yang di-Pertua, sa-orang Naib Yang di-Pertua dan beberapa orang ahli yang lain. Ahliz ini kebanyakan-nya ia-lah di-pilih dan sa-bahagian kechil daripada-nya ada-lah di-lantek oleh Kerajaan Negeri yang berkenaan. Chara melantek Yang di-Pertua itu nampak-nya ada tiga jenis. Yang pertama,⁷³ ia ada-lah di-lantek oleh Kerajaan Negeri apabila ia telah di-namakan oleh Majlis Tempatan itu. Yang kedua,⁷⁴ ia ada-lah di-lantek oleh Kerajaan Negeri dengan tidak payah di-runding2kan lagi perlantekan itu; dan yang ketiga,⁷⁵ dia ada-lah di-lantek oleh satu ketetapan Majlis Tempatan itu sendiri dan perlantekan itu di-sahkan oleh Kerajaan Negeri. Naib Yang di-Pertua ada-lah di-lantek oleh Majlis itu sendiri untok mangganti Yang di-Pertua apabila dia tidak dapat bertugas kerana udzor dan sa-bagai-nya.

Dari semenjak tarikh Mereka perkembangan dalam lapangan Kerajaan Tempatan ada-lah dengan chara besarzan, sa-hingga jarang hendak di-dapati sa-buah kampong yang tidak masok dalam lengkongan Majlis Tempatan. Dengan sebab ahliz yang mendudoki kerusi dalam sa-sabua badan Kerajaan Tempatan pun tidak-lah di-pilih, maka politik dalam lapangan Kerajaan Tempatan pun tidak-lah jua berketinggalan Tetapi malang-nya segala tugas2 dan kewajipan mengenai Kerajaan Tempatan tidak dapat di-selenggarakan oleh partiz yang berkuasa dalam lapangan kerajaan tempatan itu, Kadar2 dan chukaiz tempatan tidak di-pungut, kebersehan dan keelokan bandar di-biaakan sahaya, sa-hingga menjadi kotor dan berchukah chemakin. Dengan sebab berlaku-nya pendadbiran yang burok ini, Kerajasn Persekutuan telah melantek satu Surohanjaya bebas bagi mengkaji hal kedudukan badan2 Kerajaan Tempatan dengan tujuan hendak mengubal sistem itu. Surohanjaya bebas ini di-minta supaya menyiasat dan menimbangkan ia itu sama ada atau tidak ada faedah-nya jika di-kekalkan wujud sa-tengah daripada badan2 kerajaan tempatan itu, terutama sa-kali badan kerajaan tempatan yang berada dalam Kepala Negeri.⁷⁶

(72) S. 5A Act Pilehanraya Kerajaan Tempatan No. 11 t. 1960.

(73) Majlis Tempatan di-Perlis, Selangor, Johor, Kedah dan Pahang.

(74) Majlis Tempatan di-Negeri Sembilan.

(75) Majlis Tempatan di-Terengganu, Kelantan dan Perak.

(76) P.U. 291 t. 1965.

BAB XVIII

KEWARGANEGARAAN

I. Permulaan.

Konsep Nationality atau kewarganegaraan ia-lah satu konsep yang baharu,¹ yang hanya timbul daripada semenjak Pemberontakan Peranchis dan Amerika di-dalam abad yang kedelapan belas. Konsep ini ada-lah di-fikirkan mustahak untuk menubuhkan sa-sabuah negara kebangsaan yang baharu, sama ada berasaskan kepada kedaulatan Raja atau republik ya'ani tidak beraja.

Sa-belum daripada Pemberontakan ini, perhubungan ra'ayat dengan negeri ia-lah perhubungan ta'at setia mereka kepada Raja yang memerintah negeri itu; dan ta'at setia ini bukan-nya di-tanggung kepada negeri, bahkan kepada tuboh badan Raja itu sendiri. Yang demikian jikalau sa-saorang Raja itu telah di-jatuhkan daripada takhta kerajaan-nya oleh seteru-nya, maka sa-bagaimana yang di-cheterakan di-dalam hikayat Shakespeare, ra'ayat yang menjunjong ta'at setia di-Raja itu mesti-lah menurut sama2 menderita nasib Raja yang malang itu. Jikalau ta'at setia ini tidak di-junjongkan kepada Raja, maka ra'ayat yang berdosa itu telah di-anggap menderhaka dan boleh-lah di-bunuh.

Tetapi daripada semenjak Pemberontakan Peranchis dan Amerika satu fikiran baharu telah timbul: ia-itu manusia yang mempunyai keturunan, adat resam dan kebudayaan yang sama boleh di-chantumkan menjadi satu bangsa untuk menubuhkan satu negara kebangsaan (Nation State) yang merdeka dan berdaulat. Ta'at yang dahulu-nya di-jun-

(1) Mervyn Jones: *British Nationality* (1956) Clarendon Press.

jong kepada Raja, maka sekarang telah beraleh dan di-tumpukan kepada negeri, dan ra'ayat pun di-gelar dengan nama national atau anak negeri. Dengan tidak mengambil masa yang panjang lagi, fikiran yang baharu ini pun telah merebak keseluruh negeri di-Benua Eropah, di-kechualikan England sahaja. Negeriz di-Benua Amerika Selatan yang berontak melawan penjajah Sepanyol dan Portugis tidak-lah jua ketinggalan. Yang demikian lebeh kurang di-dalam pertengahan abad yang kesembilan belas, konsep kewarganegaraan ini sudah tersemat dengan tegoh di-sanubari ahli siasah pada zaman itu dan konsep ini-lah menjadi sa-bagai satu asas kepada pendirian sa-buah negara kebangsaan.

II. Guna-nya.

Apa-kah faedah-nya di-adakan undangz kewarganegaraan? Ti-dak-kah boleh sa-sabuah negara itu ujud dengan tidak mempunyai undangz kewarganegaraan? Sa-orang pendita Inggeris bernama Professor Clive² Parry berpendapat bahawa undangz kewarganegaraan itu bukan-lah begitu mustahak-nya untuk perdirian sa-sabuah negara kerana kata-nya: ada negara2 pada zaman dahulu dan sekarang yang tidak mempunyai undangz ini. Umpama-nya Negara Israel hanya baharu sahaja mengadakan undangz kewarganegaraan-nya, dan begitu jua negeri India baharu sahaja meluas dan mendalamkan undangz kewarganegaraan-nya. Sung-goh pun benar pendapat Professor ini, tetapi pada segi pemerentahan dan pentadbiran negeri amat-lah mustahak di-ketahui dan di-tentukan siapa-kah warganegara dan siapa-kah orang asing. Ini ia-lah kerana undangz Negeri pada lazim-nya lebeh mengutamakan warganegara daripada orang asing. Umpama-nya :—

- (1) warganegara sahaja yang berhak masok ka-dalam negeri walau pun dia tidak mempunyai passport;
- (2) warga negara tidak boleh di-buangkan keluar negeri;
- (3) warga negara mempunyai kebebasan bergerak ka-sana ka-mari di-seluruh negeri-nya;
- (4) sa-tengahz jawatan dan pekerjaan hanya-lah di-khaskan kepada warga negara sahaja;
- (5) warga negara berhak menerima segala faedahz dan kesenangan di-dalam negeri-nya saperti memegang jawatan, membuat pekerjaan, menerima kebajikan kemasyarakatan, kesihatan, pelajaran dan sa-bagai-nya;

(2) Clive Parry: *Nationality and Citizenship Laws* (1960) Stevens and Sons.

- (6) warga negara berkewajipan masok berkhidmat di-dalam perkhidmatan tentera, jikalau di-kehendaki oleh Kerajaan;
- (7) warga negara sahaja yang boleh menjadi Ahli badan perundangan, menjadi Menteri, Hakim, Penasihat Kerajaan dan beberapa jawatan lagi.

III. Kewarganegaraan di-sisi Undangz Antarabangsa.

Mengikut Undangz Antarabangsa sa-sabuah negeri itu boleh membezakan di-antara warga negara-nya dengan orang asing. Tetapi perbezaan layanan itu di-tegah oleh Undangz Antarabangsa sa-kiranya layanan yang di-beri kepada orang asing itu tidak sesuai benar dengan darjah peri kemanusiaan dan jatuh ka-bawah tingkat kemanusiaan yang sa-habisz rendah. Tingkat ini di-namakan di-dalam Undangz Antarabangsa sa-bagai Minimum Standard in International Law. Bagitulah jua layanan yang membezakan di-antara orangz asing dengan sebab atau alasan negeri mereka tidak-lah jua di-benarkan oleh Undangz Antarabangsa. Mereka sakalian mesti-lah di-beri layanan yang sama. Perbezaan yang di-luluskan hanya-lah perbezaan di-antara warga negara dan orang asing sahaja; dan bukan-nya di-antara sa-saorang orang asing dengan sa-saorang orang asing yang lain.

Sa-kira-nya Minimum Standard in International Law atau layanan yang sa-habisz rendah sa-kali di-dalam Undangz Antarabangsa tidak di-berikan kepada orang asing, maka berkuasa-lah negeri-nya membuat tuntutan kepada negeri yang bersalah itu. Tetapi sa-belum membuat tuntutan ini, negeri yang menuntut itu mesti-lah berpuashati bahawa orang yang kena aniaya itu ia-lah warga negara-nya. Jikalau tidak, tuntutan-nya itu tidak boleh di-terima dan tidak sah pada sisi Undangz Antarabangsa. Dari sini amat-lah mustahak-nya orang asing yang terkena aniaya itu mempunyai kewarganegaraan bagi sa-sabuah negeri kerana jikalau ada apaz kesusahan, dia berhak mendapat perlindungan dan pertolongan daripada negeri-nya. Sa-balek-nya pula orang yang tidak mempunyai kewarganegaraan itu tidak mempunyai negeri, dan tidak-lah pula berhak mendapat perlindungan daripada manaz negeri pun. Nasib-nya terpulang-lah kepada kasehan belas sa-suatu negeri terhadap-nya. Mithal-nya, Ahmad sa-orang yang tidak mempunyai kewarganegaraan negeri telah di-tangkap dan di-aniyai oleh negeri Rurania. Walau pun Kerajaan Malaysia chintakan kepada demokrasi, dan hak asasi kemanusiaan, maka tidak-lah dapat Kerajaan kita membuat apaz bantahan kepada Kerajaan Rurania, sebab-nya Ahmad bukan

warga negara Malaysia. Tetapi sa-kira-nya Ruratania itu menjadi ahli di-dalam Perkumpulan Bangsa2 Bersatu, hal ini boleh-lah di-kemukakan oleh Malaysia kepada Majlis Perkumpulan itu.

Dengan ini nyata-lah kepada kita bahawa undangz kewarganegaraan itu amat-lah berguna, kerana kesemua negeri di-dalam dunia ini menjalankan pentadbiran mereka dengan berdasarkan kepada perbedzaan di-antara warga negara dengan orang asing. Undangz kewarganegaraan mesti-lah menentukan siapa-kah yang menjadi warga negara dan siapakah yang tidak. Mengikut Undangz Antarabangsa pula, sa-bagaimana yang di-chatitkan di-dalam Perkara yang Pertama Perjanjian Hague pada tahun 1930, maka terpulang-lah kepada tiap2 negeri masing2 untuk menentukan warga negara-nya, sa-kadarkan Undangz kewarganegaraannya mesti-lah jangan berlawanan dengan Undangz Antarabangsa, dan juga jangan-lah di-buat dengan sa-kehendak hati sahaja dengan tidak menghiraukan apa yang benar. Kira-nya Undangz itu berlawanan dengan Undangz Antarabangsa, atau pun di-buat dengan tidak menghiraukan apa yang benar, maka tidak-lah wajib bagi sa-sabuah negeri lain mengaku dan mengi'tiraf undangz itu. Kerajaan sa-sabuah negeri yang merdeka dan berdaulat ada mempunyai hak untuk menepikan undangz yang di-buat oleh negeri lain. Di-dalam Undangz Antarabangsa kesemua negeri yang merdeka dan berdaulat itu di-pandang sa-bagai sama rata dan sama tinggi dan tidak sa-suatu negeri pun yang di-sifatkan sa-bagai mengatasi negeriz yang lain. Di-dalam bahasa Latin, kaedah ini di-sebut par ini parem non habit imperium (di-antara yang sama sa-taraf, tidak ada sa-siapa pun yang lebeh tinggi dan mempunyai kuasa tertinggi).

Batasan dan sekatan.

Sungguh pun Undangz Antarabangsa menyerahkan kepada negeri masing2 supaya menentukan warga negara mereka, terkadang ada berbangkit pertelingkahan di-antara sa-sabuah negeri dengan sa-sabuah negeri yang lain, di-sebabkan oleh dasar yang berlainan mengenai undangz kewargegaraan. Di-dalam dunia ini tidak ada sa-buah negeri pun yang tidak mempunyai orang asing di-dalam-nya, bahkan di-dalam sa-tengah2 negeri orang asing lebeh ramai lagi daripada warga negara-nya yang asal. Oleh kerana di-fikiran mustahak untuk keamanan negeri supaya orang2 asing ini mesti di-kawal, maka kebanyakan negeriz di-Amerika Selatan telah membuat undangz: ia-itu barang suapa yang mempunyai tanah di-dalam negeri itu, walau pun dia orang asing asal-nya, maka ia ada-lah di-nasbahkan oleh undangz negeri itu sa-bagai warga negara. Perkara

ini telah membangkit satu pertikaian di-antara negeriz Amerika Selatan dengan negeriz di-Benua Eropah. Kerana kebanyakan orang asing yang mempunyai tanah di-Negeri Amerika Selatan ia-lah asal-nya warga negara negeriz di-Benua Eropah. Demikian juga, Amerika Sharikat telah membuat undangz dari semenjak kemerdekaan-nya: ia-itu barang siapa tinggal di-Amerika Sharikat sa-lama lima tahun, walau pun dia tidak di-peranakan di-situ, maka dia ada-lah di-sifatkan sa-bagai juga warga negara Amerika Sharikat, Hal ini telah menjadi satu perselisihan di-antara England dan Amerika Sharikat, kerana England mensifatkan orang yang di-peranakan di-dalam negeri-nya sa-bagai warga negara-nya, walau pun dia telah meninggalkan England dan berumah tangga di-negeri lain, dan di-dalam masa Amerika berperang sama sendiri, sa-bahagian besar daripada orangz yang berasal daripada Ireland telah turut champor melawan Kerajaan British. Pada sisi Undangz England orang ini maseh lagi menjadi warga negara England. Dari sini maka nyata-lah kepada kita bahawa kebebasan sa-buah negeri membuat undangz kewarganegaraan-nya itu ada mempunyai had dan batasan-nya. Mengikut Undangz Antarabangsa, had dan batasan itu ia-lah seperti berikut :-

- (1) sa-sabuah negeri itu jangan-lah membuat undangz yang menyalahi Undangz Antarabangsa;
- (2) sa-sabuah negeri itu jangan-lah berharap yang undangz-nya itu akan di-akui oleh negeri yang lain; kerana tiapz negeri yang merdeka dan berdaulat ada berhak menolak undangz itu jika di-dapati menyalahi adat resam dan undangz negerinya sendiri;
- (3) sa-sabuah negeri itu hendak-lah membuat undangz kewarganegaraan dengan berdasarkan kepada perhubungan yang sa-benar (*genuine connection*): ia-itu tiapz orang yang menjadi warga negara bagi negeri-nya mesti-lah mempunyai perhubungan dan sharatz yang sa-benar dan patut.

Menyalahi Undangz Antarabangsa.

Undangz kewarganegaraan bagi sa-sabuah negeri itu jangan-lah menyalahi Undangz Antarabangsa, kerana jikalau undangz itu menyalahi, negeri yang lain boleh membuat bangkangan ka-atas-nya dan tidak mengakui undangz itu. Di-dalam satu kes yang bernama *Nationality Decree in Tunis and Morocco (1923)*,³ pada 8 haribulan November

(3) P.C.I.J. Series B. No. 4.

tahun 1921, Kerajaan Peranchis telah membuat satu undangz ia-itu ke-semua orangz yang di-peranakkan di-dalam negeri Tunis dan Morocco menjadi warga negara Peranchis, jikalau bapa atau ibu mereka di-lahirkan di-dalam negeri itu. Dari sebab sa-bahagian besar daripada warga negara British terlibat di-dalam undangz ini, maka Kerajaan British telah membuat satu bantahan yang keras. Di-dalam bantahan ini Kerajaan British menegaskan ia-itu undangz kewarganegaraan ini menyalahi dengan satu Perjanjian yang di-tanda tangani oleh Kerajaan Peranchis pada tahun 1856, yang mana Kerajaan Peranchis telah berikrar bahawa warga negara British tidak boleh di-jadikan warga negara Perchanis atau warga negara lainz negeri. Pada akhir-nya kes ini di-bawa kahadapan Mahkamah Tetap bagi Keadilan Antarabangsa (Permanent Court of International Justice). Di-sini Kerajaan Peranchis menegaskan bahawa hal ahwal kewarganegaraan tidak-lah termasuk di-dalam bahagian perhubungan luar negeri atau (external relation) dan hanya-lah sa-mataz jatuh di-bawah kuasa dalam negeri atau (domestic jurisdiction). Tetapi Mahkamah Dunia tidak bersetuju dengan pendirian Kerajaan Peranchis, dan Mahkamah ini telah membuat satu keputusan ia-itu oleh kerana perkara ini berkait dengan Perjanjian tahun 1856, perkara ini tidak-lah hanya sa-mataz jatuh di-bawah kuasa dalam negeri. Yang demikian England berhak membuat bantahan ini.

Dengan kes ini, maka nyata-lah kapada kita ia-itu walau pun hal ahwal undangz kewarganegaraan itu hak kepunyaan sa-sabuaah negeri yang merdeka dan berdaulat, maka hak ini tidak boleh di-gunakan dengan menyalahi Undangz Antarabangsa.

Mengakui undangz kewarganegaraan yang lain.

Demikian-lah jua sa-balek-nya, oleh kerana undangz kewarganegaraan itu hak bagi sa-sabuaah negeri maka tidak-lah menjadi kewajipan bagi sa-sabuaah negeri yang lain menghormati dan mengakui undangz itu. Negeri yang lain itu berhak menolak undangz itu sa-kira-nya di-fikirkan berlawanan dengan dasar negeri dan undangz-nya. Mahkamah di-England dan di-Amerika, umpama-nya, tidak terima dan tidak akan memberi kesan kapada undangz² negeri asing yang berdasarkan kapada jenayah.

Di-dalam satu kes yang bernama *Schwarzkopf*⁴ (1943), Mahkamah di-Amerika Sharikat tidak terima undangz yang di-buat oleh Hitler. Cherita-nya ia-lah berikut :—

(4) Mervyn Jones: *British Nationality*

Schwarzkopf ia-lah sa-orang peranakan Jerman. Pada tahun 1933 dia bertukar menjadi warga negara Austria. Pada tahun 1938 Hitler telah melanggar negeri Austria dan mena'aloki-nya. Pada masa itu Schwarzkopf sudah berada di-Amerika Sharikat hampir2 sa-lama dua tahun. Pada 6 haribulan Julai tahun 1938 Hitler membuat satu undang2 ia-itu kesemua warga negara Austria bertukar menjadi warga negara Jerman. Di-dalam bulan September tahun itu jua Schwarzkopf membuat permohonan kepada kerajaan Amerika Sharikat supaya di-masokkan menjadi warga negara Amerika Sharikat. Tetapi sa-belum daripada kewarganegaraan Amerika Sharikat di-berikan kepada-nya, dia telah di-tangkap dan di-tahan oleh kerajaan Amerika, dengan sebab dia ia-lah sa-orang warga negara Jerman, ia-itu negeri yang berseteru dan berperang dengan Amerika Sharikat pada ketika itu. Manakala kes ini sampai di-hadapan Mahkamah, satu keputusan telah di-buat oleh Mahkamah ia-itu Schwarzkopf bukan-nya menjadi warga negara Jerman. Undang2 Hitler yang bertarikh 6 haribulan Julai tahun 1938 dan memberi kewarganegaraan Jerman kepada-nya tidak boleh di-akui dan tidak pula boleh memberi bekas kepada orang2 yang berada di-luar negeri Austria dan Jerman.

Tetapi di-dalam satu kes yang lain mengenai kewarganegaraan Austria yang tinggal di-England, Mahkamah Tinggi England telah memberi keputusan ia-itu warga negara Austria yang tinggal di-England dari semenjak tahun 1937 telah bertukar menjadi warga negara Jerman. Ini berma'ana-lah Mahkamah Tinggi England⁵ memberi bekas kepada undang2 Hitler bertarikh 6 haribulan Julai tahun 1938. Yang sa-benarnya sebab2 Mahkamah membuat keputusan saperti ini ia-lah kerana pada ketika Hitler membuat undang2 itu negeri Austria telah di-kalahi dan di-ta'aloki oleh Jerman. Yang demikian, mengikut Undang2 England, manakala sa-sabuah negeri itu di-kalahkan di-dalam peperangan, maka penduduk2-nya pun jatuh-lah di-bawah kuasa kerajaan negeri yang menang itu. Kira-nya negeri yang menang itu membuat undang2 maka undang2 itu boleh-lah di-akui.

Di-dalam satu kes lagi⁶ sa-saorang Yahudi peranakan Jerman datang ka-England pada tahun 1933. Pada 25 haribulan November tahun 1941 negeri Jerman telah membuat satu undang2 meluchutkan kewarganegaraan Jerman daripada orang2 Yahudi Jerman yang tinggal di-luar

-
- (5) In the matter of Mangold Patent (1951) 68 R.P.C.1; di-sebut oleh Mervyn Jones (di-atas) m. 20.
 (6) Lowenthal v. A.G. 1948 1 All E.R. 295.

negeri Jerman. Hal ini telah sampai di-hadapan Mahkamah Tinggi England yang mana satu keputusan telah di-buat: ia-itu orang Yahudi ini tidak hilang kewarganegaraan Jerman-nya; kerana undang2 England tidak mengakui dan memberi bekas kepada undang2 yang di-buat oleh negara seteru-nya di-dalam masa perang. Tetapi kira-nya undang2 itu di-perbuat di-dalam masa aman, undang2 itu boleh di-akui. Umpamanya di-dalam satu kes yang lain pula, sa-orang warga negara Jerman bernama Stoeck telah keluar daripada negeri Jerman dan pergi tinggal di-negeri Belgium di-dalam bulan October tahun 1895. Di-dalam satu tahun kemudian, dia telah mendapat satu sijil menyatakan yang ia-nya telah berhenti daripada menjadi warga negara Jerman. Walau pun demikian, dia tidak pun mendapat warga negara Belgium atau mana2 negeri. Hal ini telah di-bicarakan oleh Mahkamah Tinggi England yang mana Mahkamah telah berpendapat bahawa Stoeck tidak-lah lagi mempunyai apa2 kewarganegaraan kerana sa-telah hilang kewarganegaraan Jerman, dia tidak mendapat kewarganegaraan mana2 negeri. Yang demikian, dia telah menjadi sa-orang yang tidak bernegeri (*stateless person*).⁷

Perhubungan yang sa-benar.

Perhubungan di-antara sa-sabuaah negeri dengan orang yang dikatakan warga negara-nya hendak-lah beralaskan kepada faktor2 yang sa-benar. Norm (peratoran) ini telah di-buat oleh Mahkamah Dunia (*International Court of Justice*) di-dalam satu kes yang di-bicarakan di-hadapan-nya.⁸ Di-dalam kes ini sa-orang peranakan Jerman bernama Nottobohm telah tinggal diam di-negeri Guatamala, Amerika Selatan pada tahun 1905. Pada tahun 1939 dia melawat saudara mara-nya di-negeri Leichestien dan langsung terus dia di-jadikan warga negara Leichestien. Di-dalam masa perang, segala harta2 kepunyaan Nottobohm yang berada di-Guatamala telah di-rampas oleh kerajaan Guatamala kerana di-anggapkan Nottobohm itu maseh lagi menjadi warga negara Jerman, ia-itu negeri musuh yang berperang dengan Guatamala. Dengan sebab rampasan harta Nottobohm ini, Kerajaan Leichestien telah membuat satu bantahan yang keras dan pada akhir-nya pertikaian ini di-bawa ka-hadapan Mahkamah Dunia. Mahkamah ini membuat keputusan ia-itu undang2 kewarganegaraan yang di-buat oleh sa-sabuaah negeri itu mesti-lah beralaskan kepada faktor2 yang sa-benar; kerana kalau tidak demikian, negeriz yang lain boleh menolak undang2 itu. Pada fikiran Mahkamah, pergi melawat atau melanchong ka-sabuaah ne-

(7) *Stoeck v. Public Trustee* (1921) 2 Ch. 67.

(8) *Nottobohm case (merits)* 1955 1 C.J. Reports m 4.

geri kerana hendak berjumpa saudara mara atau sahabat handai tidaklah boleh di-sifatkan sa-bagai satu perhubungan yang sa-benar di-antara negeri lawatan dengan pelawatz atau pelanchongz-nya. Perhubungan yang sa-macham ini hanya-lah (casual) atau sambilan sahaja. Dengan sebab ini Guatamala tidak berkewajipan mengakui dan mengiktiraf bahawa Nottobohm itu ia-lah sa-orang warga negara Liechestien. Guatamala ada hak mensifatkan yang Nottobohm maseh lagi tinggal menjadi warga negara Jerman, dan rampasan harta Nottobohm dengan sebab dia sa-orang warga negara bagi negeri yang bermusuh dan berperang dengan Guatamala tidak-lah menjadi apa2 kesalahan di-dalam Undangz Antarabangsa, kerana pada sisi Undangz ini, tiap2 buah negeri yang merdeka dan berdaulat mempunyai kuasa penoh ka-atas orang dan barang yang ada di-dalam negeri-nya dan tanah jajahan ta'alok-nya.

Jikalau hanya melawat dan melanchong ka-sabuah negeri itu tidak boleh di-anggapkan sa-bagai satu perhubungan yang sa-benar, maka apa-kah faktor2 yang di-katakan perhubungan yang sa-benar, yang mana orang yang mempunyai faktor2 ini boleh di-jadikan warga negara? Undangz Antarabangsa tidak pula menentu dan menyebut faktor2 ini, tetapi pada lazim-nya faktor2 yang berikut boleh-lah di-nasbahkan sa-bagai perhubungan yang sa-benar :—

- (1) kerana sa-saorang itu lahir di-negeri yang memberi kewarganegaraan kapada-nya. Ini di-namakan Jus Soli atau Undangz Tempat Peranakan;
- (2) kerana bapa-nya ia-lah sa-orang warga negara bagi negeri itu. Di-sini orang itu mesti menjadi warga negara, walau pun dia di-peranakan di-luar negeri, tetapi sharat-nya hendak-lah bapa-nya mempunyai kewarganegaraan negeri itu. Faktor ini di-namakan Jus Sanguinis ia-itu Undangz Darah Keturunan;
- (3) jikalau sa-saorang itu orang perempuan asing dan dia telah berkahwin dengan sa-orang warga negara, dengan sebab perkahwinan ini, maka orang perempuan asing itu boleh turut menjadi warga negara, sama saperti kewarganegaraan suaminya;
- (4) kewarganegaraan itu biasa-nya di-beri kapada orang2 yang lama tinggal di-dalam negeri itu, dan kechenderongan mereka ini tidak-lah lagi terhadap negeri yang lain.

IV. Kewarganegaraan Malaysia.

Di-Malaya sa-belum daripada tahun 1948, kita tidak mempunyai

undangz kewarganegaraan langsung. Yang ada hanya-lah undangz mengawal keluar masuk orangz asing ka-dalam negeri ini sahaja. Keadaan yang saperti ini berlaku ia-lah kerana dasar pemerintahan British sa-mataz-nya membuka pintu negeri ini dengan sa-luas2-nya supaya dapat orangz asing masuk ka-negeri ini beramaiz dan dengan senang. Dasar yang saperti ini di-namakan "Open Door Policy" atau "Dasar Pintu Terbuka". Pemerintahan British membedzakanz di-antara warga negara British dengan ra'ayat asing hanya-lah untuk menutupkan pintu masuk ka-negeri ini kepada orangz asing yang di-fikiran boleh membawa kerosakan kepada pemerintahan mereka dan juga kepada hakz orang Ingeris. Umpama-nya undangz tahun 1922 menegah orangz asing daripada menjadi pilot kapal dan bahtera, atau jurutera kapal.⁹ Orangz asing ada-lah di-tentukan oleh undangz ini sa-bagai orang yang bukan ra'ayat British atau ra'ayat negeri naungan-nya. Dan lagi kemasokan orangz asing ka-negeri ini boleh di-tegah kira-nya mereka itu di-anggap merbahaya kepada keamanan negeri ini.¹⁰ Dan juga manaz orang asing yang masuk ka-negeri ini hendak-lah mendaftarkan nama-nya dengan Pegawai Polis supaya mudah di-kawal. Undangz yang sa-macam ini ia-lah samataz untuk senang mengawalkan mereka. Tetapi tidak ada satu undangz pun yang boleh menentukan siapa-kah ra'ayat Raja2 Melayu di-Negeri ini. Ada ta'ada, hanya-lah satu undangz tahun 1904 yang bertajok Naturalisation Enactment atau Enactment Masokan.¹¹ Undangz ini mempunyai peruntukan supaya membolehkan orangz asing mengangkat permohonan di-masokkan menjadi ra'ayat Raja Melayu. Tetapi siapa-kah ra'ayat Raja Melayu yang asal dan sa-benar tidak disebutkan oleh undangz ini. Undangz ini pada masa sekarang telah di-batalkan dan di-gantikan dengan Undangz Kera'ayatan yang di-buat oleh tiap2 buah negeri pada tahun 1952.¹²

Undangz Kewarganegaraan yang mulaz sa-kali di-buat di-Malaya ini ia-lah pada tahun 1948. Undangz ini terkandung di-dalam Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu tahun itu. Fasal 125 hingga Fasal 133 telah menetapkan ia-itu siapa-kah yang di-katakan warga negara

- (9) Restrictions of Alien Enactment (1922) F.M.S. Cap.116 dan S.S. Cap. 92. Ordinance Advocates and Solicitors (1947) menegah orangz asing daripada menjadi peguam bela dan peguam chara di-dalam negeri ini. Orang ini mesti-lah ra'ayat British atau warga negara Komanwel.
- (10) Aliens Immigration Enactment (1943) F.M.S. Cap. 115; Passenger Restriction Enactment (1922) F.M.S. Cap. 119; Aliens Ordinance S.S. Cap.90; Passenger Restriction Ordinance S.S. Cap. 93; Enactment F.M.S. Cap. 113.
- (11) Naturalisation Enactment 1904 F.M.S. Cap.117.
- (12) State Nationality Enactment 1952.

Persekutuan. Dan Fasal2 ini juga telah menentukan jalan dan charaz yang hendak mendapat kewarganegaraan Persekutuan: ia-itu dengan jalan daftaran dan masokan. Undang2 telah di-baiki sadikit pada tahun 1952 kerana hendak menyesuaikan dengan Undang2 Warga Negara British yang telah di-pindahkan pada tahun 1949. Dan juga pada tahun 1952 semua Negeriz Melayu meluluskan undang2 menentukan siapa-kah ra'ayat Rajaz Melayu bagi masing2 negeri. Dan barang siapa menjadi ra'ayat Raja Melayu, maka orang itu berhak menjadi warga negara Persekutuan Tanah Melayu. Ini-lah dia hal ahwal undang2 kewarganegaraan di-Malaya sa-belum merdeka. Manakala merdeka, Perlembagaan Persekutuan daripada Perkara 14 hingga Perkara 31 mengandongi butir2 dan peratoran2 mengenai kewarganegaraan. Sunggoh pun undang2 Kewarganegaraan tahun 1948 telah di-batalkan oleh Perlembagaan Persekutuan, tetapi undang2 ini maseh lagi berguna dan di-pakai, kerana di-antara warga negara Persekutuan yang merdeka itu ada orang menjadi warga negara di-bawah Perjanjian Persekutuan tahun 1948. Dari itu kita mesti tahu ia-itu siapa-kah yang menjadi warga negara di-bawah Perjanjian ini. Dan juga Perjanjian ini pula berkata ia-itu ra'ayat British atau warga negara United Kingdom dan tanah jajahan-nya terus menjadi warga negara Persekutuan, kira-nya mereka itu di-lahirkan di-dalam negeri ini. Yang demikian, jikalau kita hendak mengetahui siapa-kah mereka ini, kita mesti pula membacha Undang2 Inggeris terutama sakali undang2 tahun 1949 yang bertajok British Nationality Act.

Dengan sebab ini-lah undang2 kewarganegaraan di-negeri ini amat sukar hendak di-faham. Kerana ia-nya berakar dan berumbi di-dalam Undang2 England, dan hanya-lah menjadi sa-bagai pokok kayu yang di-anggor pada tahun 1948 dan menjadi subor pada tahun 1957, manakala Malaya mendapat kemerdekaan.

Pada masa Singapura ada bersamaz dalam Malaysia, kewarganegaraan Malaysia ada terbahagi kapada dua jenis, ia-itu —

- (1) warga negara Malaysia yang bukan ra'ayat Singapura; dan
- (2) warga negara Malaysia yang juga ra'ayat Singapura.

Timbul-nya perdedzaan ini kerana Singapura ada mempunyai undang2 kewarganegaraan-nya sendiri. Tetapi apabila Singapura telah keluar daripada Malaysia, terbedzaan ini pun telah tidak bererti lagi; dan sekarang kewarganegaraan Malaysia hanya-lah satu sahaja.

Faktor dan Charaz Mendapat Kewarganegaraan Malaysia.

Dalam Perlembagaan Malaysia perhubungan yang sa-benar di-antara sa-saorang dengan Malaysia yang membolehkan dia berhak men-

jadi warga negara Persekutuan itu ia-lah beralaskan kepada faktor2 seperti Jus Soli, Jus Sanguinis, perkahwinan dan kemastautinan. Di-bawah ini kita binchangkan faktor2 yang tersebut :—

Jus Soli. (undang2 tempat lahir)

Dalam Perlembagaan Malaysia, orang yang di-lahirkan di-antara Hari Merdeka dan bulan Oktober tahun 1962¹³ terus menjadi warga negara dengan tidak menghiraukan kewarganegaraan bapa-nya atau ibu-nya. Tetapi jikalau sa-saorang itu di-lahirkan sa-lepas daripada bulan September tahun 1962, maka orang itu hanya-lah menjadi warga negara kira-nya salah satu daripada sharat2 yang di-bawah ini boleh di-sem-purnakan, ia-itu:—¹⁴

- (1) pada ketika kelahiran-nya salah sa-orang daripada ibu bapa-nya ia-lah warga negara;
- (2) pada ketika kelahiran-nya salah sa-orang daripada ibu bapa-nya ialah orang yang tinggal kekal bermastautin di-negeri ini; atau
- (3) pada ketika kelahiran-nya dia tidak mempunyai kewarga-negaraan manaz negeri.

Dan lagi walau pun sa-saorang itu di-lahirkan di-Malaysia, maka tidak-lah juga ia mesti menjadi warga negara Malaysia, jika bapa-nya itu bukan warga negara Malaysia, serta mempunyai kebebasan daripada guaman dan perjalanan undang2 sa-bagai-mana yang di-beri kepada wakil sa-sabuah negara yang berdaulat yang di-persembahkan dengan tauliah-nya kepada Yang Di-Pertuan Agong, ataun a bapa-nya pada masa kela-hiran-nya ia-lah sa-orang musoh asing dan kelahiran-nya berlaku dalam suatu tempat yang di-dudoki oleh musoh.¹⁵

Di-sini boleh-lah di-pastikan ia-itu Jus Soli di-dalam Perlembagaan Malaysia tidak di-terima dengan sa-penoh-nya; bahkan hanya-lah di-terima dengan bersyarat dan sharat-nya ia-lah taraf ibu bapa-nya pada ketika di-lahirkan dia. Ia tidak menjadi warga negara, kira-nya :—

- (1) salah sa-orang daripada ibu bapa-nya bukan warga negara Persekutuan;
- (2) salah sa-orang daripada ibu bapa-nya bukan orang yang ting-gal kekal bermastautin di-negeri ini;
- (3) bapa-nya sa-orang yang bukan warga negara Malaysia, dan

(13) Act (Pindaan) Perlembagaan, 1962 - No. 14 t. 1952.

(14) Bahagian I, Jadual Yang Kedua.

(15) S. 1(2) Bahagian I dan s. 2(1) Bahagian II, Jadual Yang Kedua.

mempunyai kebebasan daripada guaman dan perjalanan undang2;

- (4) bapa-nya sa-orang yang bukan warga negara Malaysia, dan ia-lah sa-orang musuh asing dan tempat di-peranakan-nya itu ia-lah di-bawah kedudukan musuh itu.

Di-sini berma'ana-lah yang Jus Soli di-negeri kita ini di-sharatkan dengan Jus Sanguinis atau undang2 keturunan darah.

Jus Sanguinis atau undang2 keturuna darah.

Jus Sanguinis ada juga di-pakai di-dalam Perlembagaan Malaysia sa-bagai satu faktor yang mustahak untuk menghubungkan sa-saorang dengan Malaysia. Mengikut kehendak undang2 Jus Sanguinis, sa-saorang yang berketurunan warga negara itu akan tetap menjadi warga negara, walau pun dia di-peranakan di-luar negeri;¹⁶ kerana kewarganegaraan bapa-nya ada di-pesakai oleh anak-nya. Tetapi mas'alah-nya sa-takat mana-kah kewarganegaraan itu boleh di-beri kepada sa-saorang yang di-peranakan di-luar negeri. Mengikut Perlembagaan Malaysia, sa-saorang yang di-lahirkan di-luar Malaysia hanya-lah boleh menjadi warga negara, jika bapa-nya itu sa-orang warga negara dan salah satu daripada sharatz yang berikut ini di-sempurnakan ia-itu:—

- (1) bapa-nya itu sendiri di-peranakkan di-Malaysia;¹⁷ atau
- (2) bapa-nya itu sa-orang yang memegang jawatan di-dalam perkhidmatan awam Persekutuan atau Negeri;¹⁸ atau
- (3) kelahiran-nya itu di-daftarkan di-Pejabat Konsul Malaysia atau pun dengan Kerajaan Malaysia dalam tempoh satu tahun sa-lepas daripada tarikh peranakan itu, atau pun dalam tempoh yang lebeh lanjut lagi kira-nya mendapat kebenaran Kerajaan.¹⁹

Di-sini nyata-lah kepada kita ia-itu kewarganegaraan sa-saorang bapa itu hanya-lah dapat di-pesakai oleh sa-orang anak yang di-lahirkan di-luar negeri, jika bapa-nya itu sendiri di-peranakkan di-Malaysia; atau berkhidmat di-bawah Kerajaan Persekutuan atau Negeri atau

(16) S. 1(1)(d) dan (e) Bahagian I dan s. 1(b), (c) dan (d) Bahagian II Jadual Yang Kedua.

(17) S. 1(1)(d) Bahagian I dan s. 1(b) Bahagian II Jadual Yang Kedua. Yang demikian jika sa-orang warga negara itu tidak di-lahirkan di-Malaysia, e.g. di-lahirkan di-India atau Hong Kong atau tempat lain, anak-nya yang di-lahirkan di-luar Malaysia tidak akan menjadi warga negara.

(18) Saperti di-atas.

(19) S. 1(1)(e) Bahagian I dan s. 1(c) Bahagian II Jadual Yang Kedua.

peranakan anak-nya itu di-daftarkan dengan Kerajaan Malaysia. Syarat2 ini ada-lah di-kenakan kepada tiap2 orang yang di-lahirkan sa-belum atau lepas Hari Malaysia.

Perkahwinan.

Perkahwinan ia-lah satu faktor yang mustahak dalam undang2 kewarganegaraan. Di-satengah2 negeri, manakala sa-orang perempuan asing berkahwin dengan sa-orang warga negara, maka isteri-nya pun terus menjadi warga negara atau pun terus mempunyai kewarganegaraan suami-nya. Tetapi dalam satengah2 negeri, oleh kerana memandangkan kepada kebebasan wanita dan taraf persamaan-nya dengan orang laki2 maka undang2 kewarganegaraan bagi negeri ini tidak memberi taraf kewarganegaraan dengan terus-nya kepada perempuan2 asing yang berkahwin dengan warga negara-nya; sama ada isteri asing itu menjadi warga negara atau tidak terpulang-lah kepada kehendak isteri itu sendiri. Jika dia hendak menjadi warga negara hendak-lah ia membuat permohonan dan kewarganegaraan akan di-beri kepada-nya dengan jalan daftaran. Dalam Perlembagaan Malaysia, sa-saorang isteri asing itu boleh membuat permohonan supaya di-daftarkan menjadi warga negara jika suami-nya itu telah menjadi warga negara pada awal bulan Oktober 1962 dan perkahwinan-nya itu maseh lagi kekal.²⁰ Jikalau syarat ini tidak boleh di-penuhi, isteri asing itu boleh juga di-daftarkan menjadi warga negara jika dia boleh memuaskan hati Kerajaan Persekutuan ia-itu:—

- (1) dia telah berkediaman dalam Persekutuan sa-lama dua tahun sa-belum di-buat permohonan itu, dan niat-nya hendak kekal bermastautin dalam Persekutuan; dan
- (2) dia ia-lah sa-orang yang berkelakuan baik.

Isteri asing hanya-lah boleh meminta di-daftarkan sa-bagai menjadi warga negara jika perkahwinan-nya itu telah di-daftarkan menurut undang2 yang berjalan kuat-kuasa-nya dalam Persekutuan,²¹ tetapi syarat ini tidak di-kenakan kepada sa-orang isteri yang telah membuat permohonan kewarganegaraan sa-belum awal bulan September, 1965.

Bermastautin.

Dalam sa-tengah negeri permastautinan boleh menjadi satu faktor bagi orang2 asing mendapat kewarganegaraan dengan sa-chara masokan.

(20) Per. 15(1).

(21) Per. 15(2).

Mengikut Perlembagaan Malaysia, charaz pemberian kewarganegaraan kepada orang asing yang bermastautin di-negeri ini dan berniat hendak kekal tinggal di-Malaysia ia-lah terbahagi kepada dua:—

- (1) dengan jalan daftaran; dan
- (2) dengan jalan masokan. }

Sa-lain daripada isteri asing, sa-bagaimana yang di-terangkan di-atas tadi, orangz yang boleh menjadi warga negara Persekutuan dengan jalan daftaran itu ia-lah saperti berikut:—

- (1) orang yang kurang umur-nya daripada 21 tahun dan salah sa-orang daripada ibubapa-nya ia-lah warga negara Malaysia;²²
- (2) orang yang kurang umur-nya daripada 21 tahun dan di-peranakan sa-belum daripada awal bulan Oktober tahun 1962, dan bapa-nya ia-lah warga negara Malaysia pada awal bulan Oktober tahun 1962 itu, dan juga pada ketika permohonan itu di-buat;²³
- (3) orang yang kurang umur-nya 21 tahun dengan alasan keadaan khas yang di-fikirkan patut;²⁴
- (4) orang yang berumur 18 tahun dan ka-atas, jika dia di-lahirkan²⁵ dalam Persekutuan sa-belum Hari Merdeka, dan dapat memenohi sharatz yang tersebut di-bawah, ia-itu:—
 - (a) dia telah bermastautin dalam Persekutuan sa-lama 5 tahun dalam tempoh tujuh tahun terdahulu daripada dan hingga tarikh dia membuat permohonan; dan
 - (b) berniat hendak kekal bermastautin di-Persekutuan; dan
 - (c) berkelakuan baik; dan
 - (d) berpengetahuan bahasa Melayu yang mudah; dan
- (1) Orang yang berumur 18 tahun dan ka-atas, jika pada Hari Malaysia dia bermastautin di-Sabah atau Sarawak dan telah membuat permohonan kewarganegaraan sa-belum daripada bulan September 1971, dan jika ia dapat memenohi sharatz yang berikut:—²⁶

(22) Per. 15(2).
 (23) Per. 15(3).
 (24) Per. 15A.
 (25) Per. 16.
 (26) Per. 16A.

- (a) dia bermastautin sa-belum Hari Malaysia di-Sabah atau Sarawak dan kemudian-nya di-manaz Negeri dalam Malaysia dan jumlah permastautinannya itu ia-lah tujuh tahun dalam tempoh sa-puluh tahun terdahulu daripada dan hingga tarikh permohonan-nya, dan jumlah ini termasuk-lah tempoh 12 bulan terdahulu daripada dan hingga tarikh itu;
- (b) dia berniat hendak kekal bermastautin di-Malaysia;
- (c) berkelakuan baik; dan
- (d) dia berpengetahuan bahasa Melayu atau Inggeris atau bahasa bumiputera Sarawak, jika ia bermastautin di-Sarawak. Syarat ini tidak di-kenakan kepada orang2 yang membuat permohonan sa-belum bulan September, 1965, dan kepada orang yang berumur 45 tahun atau lebeh pada tarikh permohonan itu.

Tiap2 orang yang hendak menjadi warga negara dengan jalan daftaran hendak-lah mengangkat ta'at setia kepada Malaysia.²⁷

Kewarganegaraan Dengan Sebab Perchantuman Negeri.

Perkara 22 Perlembagaan Malaysia ada menyebutkan ia-itu jika sa-sabuah negeri lain telah masok bersekutu dengan Malaysia sa-lepas daripada Hari Malaysia, Parlimen berhak membuat undang2 untuk menetapkan kewarganegaraan bagi orang2 yang berkaitan dengan negeri itu dan juga menetapkan tarikh orang2 itu menjadi warga negara. Oleh kerana tidak ada lagi manaz Negeri pun yang masok bersekutu dengan Malaysia sa-lepas Hari Malaysia, maka kuasa di-bawah Perkara ini belum-lah lagi di-gunakan oleh Parlimen.

Dalam kebanyakan sistem undang2, orang yang di-peranakkan sa-lepas daripada hari pertubohan sa-sabuah negara itu di-namakan Postnati, dan orang ini di-kurniakan terus kewarganegaraan dengan tidak mengikut apaz upachara, tetapi orang yang di-peranakkan sa-belum daripada tarikh ini tidak-lah sa-terus-nya menjadi warga negara. Mereka ini di-kenali dengan nama **Antenati**, dan hanya-lah boleh menjadi warga negara dengan jalan masokan, kira-nya syarat2 mengenai perkara ini boleh di-sempurnakan. Mengikut undang2 negeri kita, Antenati boleh menjadi warga negara dengan jalan daftaran, dan bukan-nya dengan

(27) Per. 18.

jalan masokan. Prinsip yang seperti ini telah di-buat dalam kes Calvin (1608). Nyataan kes ini ia-lah demikian: Pada 26 haribulan Mach tahun 1603, England dan Scotland telah di-chantumkan yang mana King James IV bagi negeri Scotland telah menjadi Raja di-England dengan gelaran King James I. Pada tahun 1608 satu perbicharaan telah berlaku di-hadapan Mahkamah England mengenai kewarganegaraan sa-orang budak bernama Calvin. Budak ini di-lahirkan di-Scotland sa-lepas daripada tarikh perchantuman keduaz buah negeri itu. Yang demikian Calvin ia-lah sa-orang Postani. Mahkamah di-minta memberi keputusan sama ada Calvin itu warga negara British atau tidak. Di-sini Mahkamah telah memberi keputusan bahawa Calvin telah menjadi warga negara kerana dia telah di-peranakan sa-lepas daripada tarikh perchantuman; tetapi orangz yang di-peranakan sa-belum daripada tarikh itu tidak-lah dengan sa-terus-nya menjadi warga negara. Mereka ini hanya-lah boleh menjadi warga negara dengan jalan masokan (naturalisation).

Maka di-atas alasan prinsip ini-lah yang Jus Soli hanya di-beri kapada orang yang di-peranakan sa-lepas daripada hari merdeka. Oleh kerana ini, maka ramai-lah orang yang di-peranakan di-negeri ini tidak boleh menjadi warga negara, sebab mereka di-lahirkan sa-belum tarikh merdeka. Yang demikian untuk menyenangkan mereka ini menjadi warga negara, maka undangz telah membenarkan mereka ini mendapat kewarganegara dengan jalan daftaran, yang mana orang yang berumur 18 tahun atau lebeh boleh-lah meminta di-daftarkan sa-bagai warga negara kira-nya dia di-lahirkan di-Persekutuan, jumlah mastautin-nya sa-lama 5 tahun dalam tempoh 7 tahun terdahulu daripada dan hingga tarikh permintaan itu, berniat hendak kekal di-sini, berkelakuan baik dan mempunyai pengetahuan bahasa Melayu yang mudah.

Juga oleh kerana kewarganegara sa-orang anak itu mesti-lah sama dengan kewarganegaraan bapa-nya, maka sebab itu-lah di-benarkan di-daftar orangz yang kurang umur-nya daripada 21 tahun menjadi warga negara.

Masokan (Naturalisation).

Di-sini patut juga di-perhatikan ia-itu untuk mendapatkan kewarganegaraan dengan jalan daftaran itu beralaskan kapada kelahiran dan permastautinan sa-saorang itu dalam Persekutuan. Tetapi bagi orang yang tidak di-lahirkan di-Malaysia, jika ia ada bermastautin di-sini, boleh-lah ia mendapat kewarganegaraan Persekutuan dengan jalan masokkan (natuaralisation). Mengikut Perkara 19 Perlembagaan Perse-

kutuan, orang asing yang berumur 21 tahun atau lebih boleh-lah membuat permohonan untuk di-masokkan menjadi warga negara, kira-nya dia dapat memenohi sharatz yang tersebut di-bawah ini:—

- (1) dia telah bermastautin di-dalam Persekutuan dalam tempoh 12 tahun terdahulu daripada dan hingga tarikh permintaan itu tidak kurang daripada 10 tahun; dan
- (2) berniat hendak kekal bermastautin di-negeri ini; dan
- (3) berkelakuan baik; dan
- (4) mempunyai pengetahuan bahasa Melayu yang cukup.

Tiap2 orang yang akan di-masokkan menjadi warga negara hendak-lah mengangkat sumpah ta'at setia kapada Persekutuan sa-belum daripada di-berikan sijil masokan-nya itu.

Perbedaan di-antara masokan dan daftaran sa-bagai chara orang asing bertukar menjadi warga negara Persekutuan ia-lah demikian. Masokkan itu di-khaskan kapada orang yang tidak di-lahirkan dalam Persekutuan, manakala daftaran itu ia-lah suatu jalan yang khas untuk orang yang di-lahirkan di-negeri ini menjadi warga negara. Tetapi dari semenjak pertubuhan Malaysia, orang yang bermastautin di-negeri Sabah dan Sarawak yang boleh memenohi segala sharatz yang tertentu boleh-lah di-daftarkan menjadi warga negara. Satu lagi perbedaan di-antara masokan dan daftaran ia-lah tentang luchutan kewarganegaraan. Orang yang menjadi warga negara dengan jalan daftaran oleh kerana di-peranakkan dalam Persekutuan tidak boleh di-luchutkan kewarganegaraan dengan sharatz yang di-sebutkan dalam Perkara 25 Perlembagaan²⁸ Malaysia.

Ini berma'ana-lah orang itu tidak boleh di-luchutkan kewarganegaraan-nya, walau pun²⁹:—

- (1) dia telah menunjokan dengan chara gerak-geri-nya yang dia tidak ta'at setia kapada Persekutuan, atau
- (2) dia berniaga dan berhubung dengan ra'ayat negeri asing yang berperang dengan Persekutuan; atau
- (3) dia telah di-dapati salah oleh Mahkamah mana2 negeri dan di-hukum penjara yang tidak kurang daripada 12 bulan atau denda tidak kurang daripada \$5,000/-, dan tidak pula mendapat ampun mengenai kesalahan ini.

(28) Lihat Per. 16A dan Per. 17.

(29) Per. 25(1).

Pengeluaran Sijil Kewarganegaraan.

Perlembagaan Malaysia mengandungi sharatz yang boleh dikatakan senang untuk mendapat kewarganegaraan. Dari itu sa-lain daripada chara daftaran dan masokan, sa-saorang itu boleh juga di-anggap menjadi warga negara Malaysia jika kapada-nya di-keluarkan satu sijil kewarganegaraan di-bawah Perkara 30 Perlembagaan Malaysia. Sijil ini akan di-keluarkan di-atas permohonan yang di-buat oleh sa-saorang, yang mana hal ahwal kewarganegaraan-nya ada-lah di-dalam keadaan yang tidak terang sama ada tentang nyataan-nya atau undang2-nya.

Kehilangan Kewarganegaraan Malaysia.

Dalam Perlembagaan Persekutuan, ada dua jalan yang boleh menyebabkan sa-saorang itu hilang kewarganegaraan-nya: yang pertama dengan perbuatan-nya sendiri³⁰ menolak kewarganegaraan-nya dengan sebab dia tidak mahu lagi menjadi warga negara Persekutuan; dan yang kedua dengan perbuatan Kerajaan meluchutkan kewarganegaraan-nya dengan sebab dia telah melakukan perbuatan2 yang di-anggap tidak sesuai dengan taraf-nya sa-bagai warga negara Malaysia. Perbuatan2 yang membolehkan Kerajaan meluchutkan kewarganegaraan sa-saorang itu ia-lah saperti berikut, ia-itu:—

- (1) apabila sa-saorang warga negara itu telah menjadi warga negara asing³¹ dengan apa2 chara sa-kali pun;
- (2) apabila sa-saorang warga negara itu dengan sendiri-nya telah menggunakan dalam sa-suatu buah negeri asing segala hak2 yang hanya-lah di-beri oleh undang2 negeri asing itu kapada warga negara-nya sahaja, saperti mengundi di-dalam pilehan-roya negeri asing itu, atau meminta passport negeri asing itu, atau meminta membaharui passport atau menggunakan passport yang di-keluarkan oleh negeri asing itu;³²
- (3) apabila sa-saorang perempuan yang menjadi warga negara Persekutuan dengan chara daftaran telah mendapat kewarganegaraan asing kerana ia telah berkahwin dengan sa-orang lakiz warga negara asing;³³
- (4) apabila sa-saorang warga negara itu menunjok diri-nya dengan perbuatan-nya atau perchakapan-nya yang dia tidak lagi ta'at dan setia kapada Malaysia;³⁴

(30) Per. 23

(31) Per. 24(1)

(32) Per. 24(2)

(33) Per. 24(4).

(34) Per. 25(1)(a).

- (5) apabila sa-saorang warga negara itu berniaga dan berhubung dengan warga negara bagi sa-sabuah negeri yang berperang dengan Persekutuan;³⁵
- (6) apabila sa-saorang warga negara itu dalam tempoh lima tahun daripada tarikh ia menjadi warga negara telah di-hukumkan dalam mana2 negeri dengan penjara yang tidak kurang daripada 12 bulan atau denda yang tidak kurang daripada \$5,000 wang Malaysia dan dia tidak menerima ampun mengenai kesalahan ini;³⁶
- (7) apabila sa-saorang warga negara itu dengan tidak mendapat persetujuan Kerajaan Malaysia telah berkhidmat atau memegang jawatan dengan Kerajaan atau pihak yang berkuasa dalam negeri asing, jika unok berkhidmat atau memegang jawatan itu dia di-kehendaki membuat sumpah ta'at setia kepada negeri asing itu;³⁷
- (8) apabila sa-saorang warga negara itu tinggal bermastautin dalam negeri asing sa-lama tempoh lima tahun berturut2 melainkan permastautinan-nya itu di-sebabkan oleh perkhidmatan-nya dengan Kerajaan Persekutuan atau dengan pertubuhan antarabangsa yang mana Kerajaan Persekutuan menjadi ahli, atau melainkan pada tiap2 tahun dia mendaftarkan nama-nya dengan pejabat Consul Malaysia ia-itu dia maseh berhajat lagi hendak menyambong kewarganegaraan-nya;³⁸
- (9) apabila sa-saorang warga negara dengan jalan daftaran atau masokan telah mendapat kewarganegaraan-nya dengan jalan tipu, chakap bohong, menyembunyikan hal yang sa-benar-nya atau dengan kerana kekhilapan.³⁹
- (10) apabila sa-saorang perempuan asing yang menjadi warga negara dengan sebab berkahwin dengan warga negara Malaysia itu telah bercherai dengan suami-nya dalam tempoh dua tahun daripada tarikh perkahwinan itu, melainkan percheraiian itu di-sebabkan oleh kematian suami-nya;⁴⁰

(35) Per. 25(1)(b).

(36) Per. 25(1)(c).

(37) Per. 25(1A)

(38) Per. 25(2).

(39) Per. 26(1).

(40) Per. 26(2).

- (11) apabila kewarganegaraan sa-saorang itu telah hilang dengan sebab dia sendiri menolak-nya atau di-luchutkan kerana dia telah mendapat kewarganegaraan asing atau menggunakan hak2 bagi warga negara asing itu atau kerana dia mendapat kewarganegaraan Malaysia dengan jalan tipu dsb., maka bolehlah juga di-luchutkan kewarganegaraan anak-nya yang ka-bawah daripada 21 tahun jika kewarganegaraan anak-nya itu di-dapatkan dengan chara daftaran sa-bagai anak-nya.⁴¹

Sebab2 yang terkandung dalam cheraian kechil (4), (5), (6), (7) dan (8) hanya-lah dapat di-kenakan kepada orang yang menjadi warga negara dengan jalan masokan dan daftaran, jika orang itu tidak di-lahirkan dalam Malaysia. Dan lagi walau macham mana sa-kali pun, orang yang di-lahirkan dalam Persekutuan tidak boleh di-luchutkan kewarganegaraan-nya dengan sebab2 yang terkandung dalam cheraian kechil (4) hingga (8).⁴² Sebab yang terkandung di-dalam cheraian kechil (9) hanya-lah boleh di-kenakan kepada orang yang menjadi warga negara dengan jalan daftaran dan masokan.⁴³

Sungguh pun Kerajaan Malaysia mempunyai kuasa meluchutkan kewarganegaraan dan keputusan Kerajaan dalam hal ini tidak boleh di-ta'wilkan lagi dalam Mahkamah,⁴⁴ tetapi kuasa ini ada had dan batasan-nya. Kerajaan Malaysia tidak boleh meluchutkan kewarganegaraan sa-saorang itu dengan alasan2 yang terkandung di-dalam cheraian kechil (4) hingga (11) melainkan sa-telah Kerajaan berpuas hati ia-itu tidak mendatangkan faedah am kira-nya di-biarkan lagi orang itu menjadi warga negara; dan perluchutan kewarganegaraan-nya tidak-lah pula berakibat yang ia tidak langsung mempunyai kewarganegaraan manaz negeri.⁴⁵

Sa-belum daripada Kerajaan meluchutkan kewarganegaraan sa-saorang itu, maka hendak-lah Kerajaan memberi satu notis kepada-nya. Notis itu hendak-lah mengandongi sebab2 yang Kerajaan berchadang hendak meluchutkan kewarganegaraan-nya, dan juga memberitahu kepada-nya bahawa ia berhak meminta supaya chadangan Kerajaan hendak meluchutkan kewarganegaraan-nya di-selidiki oleh satu jawatan-kuasa siasatan. Walau pun sa-saorang warga negara itu meminta atau tidak meminta supaya di-selidiki chadangan perluchutan kewargane-

(41) Per. 26A.

(42) Per. 28(2).

(43) Per. 26.

(44) S. 2 Bahagian III Jadual Yang Kedua.

(45) Per. 26B(2).

garaan-nya, maka terpaksa-lah Kerajaan mengedarkan hal ini kepada jawatan-kuasa itu. Jawatan-kuasa itu mempunyai dua orang ahli dan sa-orang pengerusi yang berpengalaman dalam hal kehakiman dan ketiga-nya ada-lah di-lantekkan oleh Kerajaan. Tugas jawatan-kuasa ini semata2 untuk menyasat; dan membuat laporan yang akan di-bentangkan kepada Kerajaan Malaysia dan Kerajaan Malaysia hendak-lah menim-bangkan laporan ini apabila hendak membuat keputusan sama ada kewarganegaraan sa-saorang itu akan di-luchutkan⁴⁶ atau tidak.

V. Warga Negara Komanwel.

Sa-bagaimana yang saya nyatakan di-atas tadi bahawa konsep kewarganegaraan itu ia-lah satu konsep moden yang hanya-lah timbul dari semenjak pemberontakan Peranchis dan Amerika. Oleh kerana England ia-lah sa-buah negeri yang terasing dengan tanah besar Benua Eropah, maka segala peristiwa yang berlaku di-tanah besar ini tidak-lah membawa kesan yang begitu besar di-negeri England. Yang demikian boleh-lah di-katakan undang2 kewarganegaraan di-England tidak mempunyai apaz perubahan yang besar sa-belum daripada abad yang kesembilan belas. Sa-belum daripada tarikh ini, orang2 yang bukan orang Inggeris tidak boleh dengan sa-terus-nya menjadi ra'ayat British. Charaz mereka hendak menjadi ra'ayat British ia-lah dengan jalan Parlimen meluluskan satu undang2 mengurniakan taraf ini kapada-nya, atau pun dengan jalan surat tauliah (charter) yang di-beri kapada-nya oleh Raja Inggeris. Pada zaman itu orang2 asing tidak boleh memiliki atau mempunyai tanah, dan juga mereka tidak boleh datang membuat apaz da'awaan di-hadapan Mahkamah biasa. Oleh kerana sa-memang-nya sukar hendak di-masokkan orang2 asing menjadi ra'ayat British dengan jalan undang2 Parlimen, maka ramai-lah orang2 asing daripada golongan tukang, saudagar, tabib dan padri menjadi ra'ayat British dengan jalan tauliah Raja Inggeris. Dan juga oleh sebab Mahkamah biasa tidak terbuka kapada orang asing, yang kebanyakan-nya datang ka-England kerana berniaga, maka Raja Inggeris telah membuat Mahkamah khas untuk saudagar asing ini. Mahkamah ini di-namakan "Mahkamah Saudagar."

Dalam abad yang kesembilan belas baharu-lah Parlimen serahkan kapada kerajaan kuasaz memberi kewarganegaraan kapada orang asing. Dan dari semenjak ini kerajaan telah memberi taraf kera'ayatan British kapada orang2 asing dengan chara meluluskan permintaan mereka sahaja.

(46) Per. 27 dan Peratoran Kewarganegaraan, 1964 - P.U. 82 t. 1964.

Charaz yang sa-umpama ini mudah dan chepat, lagi pun tidak memakan belanja yang banyak.

England ia-lah sa-buah negara yang mempunyai beberapa buah tanah jajahan (colonies) dan beberapa buah negeri naungan-nya (Protected States). Sa-orang pendita undang2 Inggeris bernama Sir Francis Bacon yang amat terkenal di-dalam abad yang keenam belas berpendapat bahawa orang2 yang mendiami dalam tanah jajahan dan negeri naungan British tidak-lah dengan sa-terus-nya menjadi ra'ayat British (British subject). Orang ini hanya-lah boleh di-jadikan ra'ayat British manakala mereka di-masokkan (naturalised) menjadi ra'ayat British. Yang demikian sa-belum daripada masokkan (naturalisation) mereka ini ia-lah di-anggap oleh undang2 Common Law (undang2 England) sa-bagai orang asing, walau pun pada sisi undang2 antarabangsa mereka di-nisbahkan sa-bagai mempunyai kewarganegaraan British (British Nationality). Manakala mereka keluar daripada negeri mereka, mital-nya, mereka terpaksa memakai passport British dan berhak meminta bantuan dan pertolongan daripada Kerajaan British. Ini ia-lah kerana negeri mereka tidak merdeka dan berdaulat dan pada sisi undang2 antara-bangsa negeri mereka termasuk-lah di-dalam bahagian negeri dan Empayar British.

Berkenaan dengan orang yang di-peranakkan dalam tanah jajahan British pada hari atau sa-lepas daripada di-tubuhkan pemerentahan British di-sana, orang ini menurut undang2 England tetap menjadi ra'ayat British. Prinsip ini telah di-buat oleh Mahkamah di-dalam kes Calvin (1608) Postnati (ma'ana-nya orang yang di-peranakkan kemudian daripada King James yang Pertama menjadi Raja England telah di-anggap menjadi warga negara British). Berkenaan dengan orang yang di-peranakkan sa-belum daripada tarikh pertubohan pemerentahan British di-tanah jajahan itu pula, maka bumiputera negeri itu (natives) dan orang2 asing yang mendiami di-situ kesemua-nya tetap tinggal menjadi orang asing. Mereka tidak menjadi ra'ayat British melainkan dengan jalan masokkan.

Berkenaan dengan orang2 yang di-peranakkan di-dalam negeri naungan British pula, tidak-lah menjadi apa² hal, walau pun mereka itu di-peranakkan sa-belum atau sa-lepas naungan British di-tubuhkan di-negeri itu; kerana semua bumiputera-nya dan orang asing yang tinggal bertempat di-sana sa-memang-nya tetap tinggal menjadi sa-bagai orang asing pada sisi undang2 England.

Sistem yang membedzakan warga negara di-antara penduduk di-tanah jajahan dan negeri lindungan dengan ra'ayat negeri ibuan (mother country) boleh juga di-dapati di-dalam undang2 kewarganegaraan Peranchis. Mengikut undang2 ini warga negara Peranchis yang di-namakan Ressortisants itu terbahagi kepada tiga jenis:—

- (1) Citoyens Francais atau warga negara Peranchis yang mempunyai segala hak2 yang penuh baik pun di-negeri ibuan atau di-tanah jajahan atau di-negeri lindungan;
- (2) Sajets francais atau orang di-bawah ta'alok Peranchis. Orang ini ia-lah mereka yang mendiami di-tanah jajahan Peranchis dan mereka hanya-lah mempunyai hak2 yang di-beri di-dalam tanah jajahan sahaja. Mereka tidak berhak menerima faedah2 yang ada di-negeri ibuan Peranchis sendiri;
- (3) Protege's atau orang yang dudok di-dalam negeri naungan Peranchis. Orang ini sama-lah seperti orang naungan British. Mereka tidak berhak menerima faedah2 yang ada di-dalam negeri ibuan.

Oleh kerana penduduk2 di-tanah jajahan dan negeri naungan British tidak di-anggap oleh undang2 England sa-bagai ra'ayat British, maka Majlis Meshuarat Undangan dalam tanah jajahan itu sendiri telah membuat undang2 supaya meluluskan mereka ini di-masokkan menjadi ra'ayat British. Tetapi malang-nya, kerana taraf kera'ayatan yang di-beri di-bawah undang2 itu hanya-lah di-akui dalam tanah jajahan itu sahaja dan tidak pun di-itiraf oleh tanah jajahan yang lain pun oleh England sendiri, yang demikian pada tahun 1870 Parlimen England telah meluluskan satu undang2 untuk memberi kuasa kepada kerajaan British di-London dan kerajaan tempatan di-tanah jajahan atau negeri naungan British mengurniakan taraf kera'ayatan British kepada orang2 yang kekal tinggal dalam tanah jajahan atau negeri itu. Akhirnya pada tahun 1914 Parlimen England telah meluluskan satu undang2 yang bertajok "Warga Negara British dan Taraf Orang Asing" (British Nationality and Status of Aliens Act). Undang2 ini menetapkan samula bahawa kewarganegaraan British yang asal (natural born British subject) ia-lah orang yang di-peranakan di-dalam negeriz kepunyaan Raja British. Negeriz ini termasuk-lah semua tanah jajahan British, baik pun yang sudah berkerajaan sendiri atau tidak. Berkenaan dengan orang yang di-peranakan di-dalam negeriz naungan British, oleh kerana negeri ini di-sifatkan sa-bagai negeri asing, maka mereka ini pun masch juga lagi di-anggap sa-bagai orang asing, walau

pun di-sisi Undang2 Antarabangsa mereka ini di-sifatkan sa-bagai warga negara British. Mereka ini di-beri kewarganegaraan oleh undang2 England pada tahun 1949 manakala undang2 yang bertajok "Kewarganegaraan British" (British Nationality Act) yang di-luluskan oleh Parlimen British pada tahun 1948 telah mulai berjalan kuat-kuasa-nya. Sa-lain daripada menetapkan kewarganegaraan British, undang2 tahun 1949 ini telah juga membentangkan chara2 masokan orang asing menjadi warga negara British.

Daripada tahun 1914 hingga tahun 1948 beberapa buah tanah jajahan British dan negeriz di-bawah naungan-nya telah mencapai kemerdekaan. Negeriz ini ia-lah Australia, New Zealand, South Africa, India, Paksitan dan Ceylon. Dengan sebab ini timbul-lah satu mas'alah ia-itu apa-kah jadi kapada penduduk2 di-negara yang merdeka ini? Negeraz ini telah di-akui oleh Parlimen British di-dalam undang2 yang bertajok "Statute of Westminster" 1931 sa-bagai negara yang sama sa-taraf dengan England dan mempunyai kuasa saperti England juga.⁴⁷ Mengikut undang2 England kewarganegaraan British itu bergantung kapada ta'at setia yang di-junjungkan kapada Raja Inggeris, dan tali perhubung ini tidak-lah putus sama sa-kali, walau pun negeriz tanah jajahan-nya sudah menjadi negara yang berdaulat dan merdeka. Prinsip yang saperti ini telah membangkitkan satu kegentingan manakala tanah jajahan British di-Amerika telah menjadi sa-buah negara yang merdeka dengan sa-chara berontak melawan Kerajaan British pada tahun 1776. Pada sisi undang2 England orang yang mendiami di-tanah jajahan itu ia-lah warga negara British, tetapi pada sisi undang2 Amerika Sharikat orang ini ia-lah warga negara Amerika Sharikat yang baharu sahaja di-tubuhkan itu. Empat puluh tahun kemudian perkara ini timbul di-hadapan Mahkamah Scotland, yang mana Mahkamah ini berpendapat ia-itu tidak-lah menasabah jikalau di-sifatkan sa-bahagian besar daripada penduduk2

- (47) "Mereka itu ia-lah kaum yang merdeka di-dalam Empayar British, sama tinggi taraf-nya, tidak sadikit pun rendah di-antara satu dengan lain mengenai hal ahwal dalam dan luar negeri, meski pun mereka ini di-satukan dengan ta'at setia yang sama kapada Raja Inggeris, dan berchampur dengan bersendirian sa-bagai ahli bagi bangsa2 Komanwel British."

("They are autonomous Communities within the British Empire, equal in status, in no way subordinate one to another in any respect of their domestic or external affairs, though united by a common allegiance to the Crown, and freely associated as members of the British Commonwealth of Nations") - Balfour Declaration (1962) - Hood Philips: Constitutional Law, 2nd Ed. p. 659.

sa-buah negara yang merdeka itu menjadi warga negara bagi sa-buah negara yang lain.⁴⁸

Di-sini terang-lah kepada kita ia-itu penduduk2 tanah jajahan British tetap tinggal menjadi warga negara British, walau pun tanah jajahan itu sudah merdeka. Dengan chara apa sa-kali pun — dengan berontak atau dengan undang2. Prinsip ini beralaskan kepada fahaman di-sisi undang2 England ia-itu tiap2 orang warga negara British mesti menjunjong ta'at setia-nya kepada Raja Inggeris sendiri, dan bukan-nya kepada negeri Inggeris. Oleh yang demikian tali perhubungan ta'at setia itu tidak-lah boleh menjadi putus. Oleh kerana penduduk2 Negara Komanwel itu mempunyai taraf kewarganegaraan British, maka tiap2 buah Parlimen di-negara itu terpaksa-lah membuat undang2 kewarganegaraan yang sama dan mempunyai satu dasar dan tujuan.

Kemerdekaan India, Pakistan dan Ceylon, ia-itu Negeri Komanwel di-Benua Asia, sudah membawa satu perubahan yang besar di-dalam so'alan undang2 kewarganegaraan British. Orang2 India, Pakistan dan Ceylon yang sudah lama di-jajahi oleh British tidak-lah lagi suka di-kenali sa-bagai warga negara British, kerana yang sa-benar-nya mereka bukan-lah orang Eropah yang berkulit putih dan bermata biru. Demikian-lah juga negaraz Komanwel yang lain yang mempunyai penduduk2-nya orang yang berkulit putih tidak suka kira-nya orang2 Asia itu di-kenali sa-bagai warga negara British, kerana orang2 ini kelak ada mempunyai hak yang sama memasoki ka-dalam negara mereka. Umpama-nya Kerajaan Australia sa-berapa lama-nya membuat dasar pemerentahan negeri-nya menahan orang2 yang bukan daripada bangsa Eropah datang mendiami di-negeri itu. Dasar ini di-namakan dasar putih.⁴⁹ Dengan sebab segala2 ini, maka Parlimen Kanada telah meluluskan satu undang2 pada tahun 1947 memberi taraf kewarganegaraan Kanada kepada orang2 yang mendiami Kanada, meski pun orang2 yang datang daripada Negeri2 Komanwel yang lain maseh juga lagi di-kenali sa-bagai warga negara British. Undang2 ini di-buat kerana hendak membedzakan di-antara hak ra'ayat Kanada dengan hak ra'ayat negeri

(48) Clive Perry Nationality and Citizenship Laws m. 73.

(49) Afrika Selatan mempunyai polisi memuliakan orang putih dan menghinakan orang hitam dan berwarna, dan di-namakan polisi ini apartheid. Bahkan England sendiri pun di-dalam tahun 1961 telah meluluskan undang2 menahan dan mengawal masuk orang2 yang datang daripada negeri Komanwel yang lain. Undang2 ini di-buat kerana hendak memelihara kerjaz di-England supaya dapat di-untukkan kepada anak2 negeri itu. Jikalau tidak, harus kebanyakan kerja buroh akan jatuh katanang orang Hindia Barat.

lain. Undang2 yang sa-macam ini sudah berupakan satu konsep baharu, yang mana kewarganegaraan British yang biasa-nya satu atau tunggal sudah pula di-pecahkan. Dengan hal yang demikian pada tahun 1948 satu persidangan Negeri2 Komanwel telah di-adakan di-London untok membicharkan konsep baharu yang di-timbulkan oleh Parlimen Kanada. Akhir-nya persidangan itu bersetuju bahawa tiap2 negeri Komanwel yang merdeka boleh membuat undang2 kewarganegaraan untok ra'ayat mereka. Tetapi warga negara dari manaz negeri Komanwel mesti-lah di-kenali sa-bagai warga negara Komanwel atau warga negara British. Dan mereka ini tidak-lah terjumlah di-dalam bahagian orang asing. Untok melaksanakan persetujuan ini, maka Parlimen England telah meluluskan satu undang2 yang bernama British Nationality Act (Act Kewarganegaraan British) pada tahun 1948. Undang2 ini berjalan kuat-kuasa-nya pada satu haribulan Januari tahun 1949. Undang2 ini menetapkan taraf kewarganegaraan United Kingdom dan tanah jajahan kepada orang yang di-peranakkan di-England, Scotland, Wales, Ireland Utara dan manaz tanah jajahan British yang belum merdeka. Orang yang di-lahirkan di-dalam negeri Komanwel yang merdeka, orang ini di-namakan warga negara Komanwel atau warga negara British. Di-dalam tiap2 buah negeri Komanwel pula, undang2 kewarganegaraan di-luluskan oleh Parlimen masing2 untok menentukan kewarganegaraan mereka dan kewarganegaraan Komanwel. Di-Malaysia Perkara 29 Perlembagaan Persekutuan menguntokkan ia-itu oleh kerana kedudukan Malaysia dalam Komanwel, tiap2 orang warga negara Malaysia ada mempunyai taraf sa-bagai warga negara Komanwel sama dengan warga negara negeri2 Komanwel yang lain. Dan lagi jika undang2 di-manaz negeri Komanwel telah memberi hak dan keutamaan kepada warga negara Malaysia, maka boleh-lah juga Malaysia dengan sa-chara undang2 memberi hak2 dan kemudahan2 saperti itu kepada warga negara bagi negeri Komanwel itu.⁵⁰

BAB XIX

BERBAGAI2 PERUNTOKAN PERLEMBAGAAN

1. Bahasa Kebangsaan.

Tiap2 buah Negara yang merdeka ada mempunyai bahasa rasmi-nya sendiri, walau pun tidak di-sebutkan dalam perlembagaan-nya apakah dia bahasa rasmi-nya itu. Dengan jalan mempunyai bahasa rasmi-nya-lah maka sa-sabuah Negara itu terkenal di-dunia ini, bahkan kekuatan dan kebesaran-nya pun memang tergantung kepada kemashhoran dan keluasan guna bahasa kebangsaan-nya. Oleh kerana Empayar British dan Peranchis telah berkembang pada masa dua abad yang lepas, maka bahasa2 mereka pun telah menjadi mashhor dan di-gunakan oleh orang2 yang di-bawah ta'alok mereka.

Di-negara2 yang mempunyai penduduk2-nya yang mana kebanyakan-nya terdiri daripada satu jenis kumpulan manusia yang berchakap satu bahasa sahaja, so'alan bahasa rasmi atau bahasa kebangsaan tidak-lah timbul, kerana hal ini ada-lah di-terima sa-bagai suatu perkara yang biasa sahaja. Dengan sebab itu-lah di-dalam perlembagaan mereka tidak ada terchatet apa-kah bahasa rasmi bagi mereka. Tetapi bagi sa-sabuah negara yang mempunyai penduduk dan ra'ayat-nya terdiri daripada beberapa kaum dan bangsa, wujud-nya bahasa kebangsaan ada-lah merupakan sa-bagai satu perkara untok menghubung dan menyatu-padukan ra'ayat2 yang berbilang kaum itu. Ini-lah apa yang di-tegaskan oleh ahli2 politik yang terkemuka di-Malaysia ini.

Jawatan-kuasa Reid telah berpendapat ia-itu sa-telah di-timbang-kan segala fikiranz mengenai bahasa kebangsaan, bahasa Melayu ada-lah di-chadangkan menjadi satu bahasa rasmi yang tunggal yang mana dengan sa-chara beransor2 akan menggantikan bahasa Inggeris. Jawatan-kuasa ini tidak bersetuju supaya bahasa lain di-jadikan bahasa rasmi, kerana ini akan membawa kepada kekusutan dan kesusahan. Tetapi notis2 yang mustahak boleh-lah di-terjemahkan ka-dalam bahasa2 lain sama seperti masa yang sudah2.¹

Shor2 Jawatan-kuasa Reid ini telah di-tuliskan dalam Perkara 152 Perlembagaan Malaysia, yang mana bahasa Melayu ada-lah di-sebut dengan terang2-nya menjadi bahasa kebangsaan dan tulisan-nya boleh-lah di-pakai mana2 huruf yang di-tetapkan oleh Parlimen. Mengenai hal ini Act Bahasa Kebangsaan, 1963² telah menetapkan huruf rumi menjadi tulisan bagi bahasa kebangsaan, tetapi huruf jawi pun boleh juga di-pakai dengan tidak ada apa2 tegahan.

Walau pun bahasa Melayu menjadi bahasa kebangsaan, Perlembagaan tidak melarang sa-siapa pun mengajar dan mempelajari bahasaz lain. Dan juga Parlimen tidak melarang bahasaz ini di-gunakan untuk maksud2 yang bukan rasmi. Di-sini terang-lah kepada kita ia-itu bahasaz lain daripada bahasa kebangsaan tidak boleh di-gunakan dalam perkara rasmi. Sa-lain daripada itu Perlembagaan juga tidak menyentoh apa2 hak yang di-punyai oleh Kerajaan Persekutuan dan Negeri untuk mengekal dan mengamalkan penggunaan dan mempelajari bahasaz kaum yang lain dalam Persekutuan ini.

Pada masa Persekutuan Tanah Melayu mendapat kemerdekaan pada tahun 1957, bahasa Inggeris ada-lah di-gunakan dengan sa-chara rasmi dalam serba serbi lapangan. Oleh kerana memandangkan kepada kesusahan yang harus akan berlaku jika bahasa Inggeris itu terus di-berhentikan guna-nya pada tahun itu, maka Perlembagaan telah membuat peruntokan ia-itu dalam tempoh 10 tahun sa-lepas Merdeka dan kemudiannya sa-hingga Parlimen membuat peruntokan yang lain, bahasa Inggeris ada-lah terjamin dan boleh di-gunakan seperti berikut, ia-itu :—

- (a) boleh di-gunakan dalam kedua2 Majlis Parlimen, Dewan Negeri dan juga untuk perkara rasmi yang lain;

(1) Malayan Constitutional Reports 1957, paras. 170 -171.

(2) Act No. 10 t. 1963.

- (b) boleh di-gunakan sa-bagai naskhah yang sah bagi rang undangz dan pindaan-nya yang akan di-kemukakan ka-dalam Parli-men dan juga bagi semua undangz yang di-buat oleh Parli-men dan undangz kechil yang di-keluarkan oleh Kerajaan Persekutuan;
- (c) boleh di-gunakan dalam perbicharaan di-hadapan Mahkamah Persekutuan atau Mahkamah Tinggi. Tetapi dengan per-setujuan Mahkamah dan peguam bagi keduaz pehak kete-rangan yang di-tutorkan oleh saksi dalam bahasa Melayu boleh-lah di-rakamkan dalam bahasa itu dan tidak-lah payah di-terjemah dan di-rakamkan dalam bahasa Inggeris;
- (d) boleh di-gunakan dalam semua perbicharaan di-hadapan Mahkamah Rendah, sa-lain daripada perkara merakam ke-terangan sahaja.³

Dalam masa 10 tahun sa-lepas Merdeka banyak kemajuan telah terchapai mengenai perkembangan bahasa kebangsaan, tetapi oleh kerana bahasa Inggeris ada-lah di-gunakan hariz dalam lapangan rasmi tentu-lah sukar hendak menggantikan bahasa ini dengan bahasa kebangsaan melainkan ada-nya azam dan chitaz yang kuat. Jikalau tidak, tentu-lah masa 10 tahun yang di-beri oleh Perlembagaan itu habis dengan siaz sahaja dan tempoh ini harus di-lanjutkan. Jika demikian, harus bahasa kebangsaan tidak berjaya menggantikan bahasa Inggeris.

Dalam kalangan politik pula orangz Melayu berazam benar su-paya bahasa kebangsaan di-gunakan dalam sa-genap lapangan rasmi Ke-rajaan tidak lewat daripada 1hb. September, 1967; manakala orangz yang bukan Melayu bertegas ia-itu penggantian bahasa kebangsaan dengan bahasa Inggeris dalam hal ahwal rasmi ada-lah merupakan satu perkara yang sukar hendak di-chapai; yang demikian hendak-lah di-jalankan dengan beransor. Kerajaan mengerti bahawa so'al politik men-genai bahasa kebangsaan ada-lah merupakan satu so'al yang merbahaya dan jika tidak di-selesaikan dengan rapi-nya harus akan menimbulkan satu perkara yang tidak di-ingini. Di-sini dengan sa-chara bertolak ansor Kerajaan telah berjaya mengemuka dan Parlimen meluluskan dua Act Bahasa Kebangsaan dalam tahun 1963 dan tahun 1967.

(3) Mengikut Per. 152(5) kegunaan bahasa Inggeris dalam perbicharaan di-hadapan Mahkamah Rendah tidak di-tentukan 10 tahun lepas Merdeka. tetapi terpulang-lah kepada Parlimen.

Act Bahasa Kebangsaan 1963⁴ telah menetapkan ia-itu bahasa kebangsaan itu hendak-lah di-tulis dengan huruf rumi, tetapi huruf jawi pun boleh jua di-gunakan dengan tidak ada apaz tegahan. Act ini juga telah memperuntokkan ia-itu jika sa-suatu borang dalam bahasa Inggeris itu ada-lah satu borang yang di-tetapkan oleh undangz, maka terjemahan borang itu boleh-lah di-gunakan dengan sah-nya sama saperti borang yang asal yang ada dalam bahasa Inggeris itu, tetapi sharat-nya terjemahan itu di-buat oleh sa-saorang atau satu pehak yang berkuasa yang dilantek oleh Perdana Menteri. Mengenai hal ini Perdana Menteri telah melantek Peguam Negara⁵ sa-bagai sa-orang yang bertanggung-jawab menterjemahkan ka-dalam bahasa kebangsaan borangz dalam bahasa Inggeris yang mana borangz itu ada-lah borang yang di-tetapkan oleh undangz.

Pada menjalankan tugas-nya di-bawah Act 1963, banyak-lah borangz yang telah di-terjemahkan oleh Jabatan Peguam Negara.

Act Bahasa Kebangsaan 1967⁶ pula ada-lah merupakan satu penyelesaian politik mengenai bahasa kebangsaan, walau pun ada kritikz yang menentang-nya. Act 1967 ini mempunyai peruntokan saperti berikut :—

- (1) bahasa kebangsaan hendak-lah di-gunakan untuk maksud rasmi;
- (2) hak Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri tidak-lah tersentuh untuk menggunakan terjemahan ka-dalam bahasa kaum yang lain yang ada dalam Persekutuan ini apaz surat dan perutusan rasmi untuk apaz maksud yang di-fikiran perlu demi kepentingan awam;
- (3) Yang Di-Pertuan Agong boleh membenarkan penggunaan bahasa Inggeris di-lanjutkan untuk apaz maksud rasmi yang di-firkan patut;
- (4) bahasa Inggeris boleh di-gunakan dalam kedua2 Majlis Parlimen dan manaz Dewan Negeri, jika di-benarkan oleh Yang di-Pertua Majlis atau Dewan Negeri, tetapi sa-saorang ahli Parlimen dari sa-sabuah negeri Borneo ada-lah bebas dan boleh menggunakan bahasa Inggeris dalam kedua2 Majlis Parlimen dengan tidak payah mendapat kebenaran lagi daripada Yang di-Pertua Majlis itu;

(4) Act No. 10 t. 1963.

(5) P.U. 12 t. 1964.

(6) Act No. 7 t. 1967.

- (5) naskhah bagi rang undang2 dan semua undang2 dengan apa nama di-sebut sa-kali pun hendak-lah berada dalam bahasa kebangsaan dan bahasa Inggeris. Naskhah dalam bahasa Kebangsaan itu ada-lah sah melainkan jika pada sa-baleknya Yang Di-Pertuan Agong menetapkan bagi am-nya atau bagi manaz undang2 atau jenis undang2 yang tertentu.
- (6) berkenaan dengan undang2 yang di-buat dahulu daripada 1hb. September, 1967, pindaan kapada undang2 ini tidak-lah payah di-adakan dalam bahasa kebangsaan melainkan undang2 itu sendiri telah di-terjemahkan kapada bahasa Kebangsaan. Dan lagi apabila undang2 itu telah di-terjemahkan ka-dalam bahasa Kebangsaan, maka boleh-lah Yang Di-Pertuan Agong menetapkan terjemahan undang2 itu sa-bagai sah;
- (7) segala perbicharaan dalam Mahkamah Persekutuan, Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Rendah (melainkan keterangan yang di-beri oleh sa-saorang saksi) hendak-lah di-jalankan dalam bahasa kebangsaan atau bahasa Inggeris, atau sa-bahagiannya dalam bahasa Inggeris. Tetapi Mahkamah berkuasa memerintahkan bahawa perbicharaan itu hendak-lah sama ada kesemua-nya di-jalankan dalam bahasa kebangsaan atau kesemu-nya dalam bahasa Inggeris, jika Mahkamah itu atas kehendak-nya sendiri atau atas permintaan manaz pehak dalam perbicharaan itu dan sa-lepas menimbangkan kepentingan keadilan bagi perbicharaan itu berfikir patut membuat perentah itu.

Memandangkan kapada kedua2 Act Bahasa Kebangsaan ini, maka nyata-lah kapada kita ia-itu so'alan yang utama sa-kali yang di-utokkan oleh Act ini bukan-nya bagaimana-kah chara-nya hendak melaksanakan bahasa kebangsaan, bahkan ia-lah bagaimana-kah hendak memberhentikan atau mengurangkan penggunaan bahasa Inggeris. Sallain daripada itu Act Bahasa Kebangsaan 1967 telah menunjokkan beberapa jalan dan memberi kuasa kapada beberapa pehak yang berkuasa utok memaju dan melaksanakan-nya sa-bagai pengganti bahasa Inggeris. Mithal-nya dalam hal ahwal pentadbiran, Yang Di-Pertuan Agong telah di-beri kuasa oleh Parlimen. Dalam hal ahwal Parlimen dan Dewan Negeri kuasa ini di-beri kapada Yang di-Pertua Majlis Parlimen dan Dewan Negeri. Dalam hal ahwal undang2 Yang Di-Pertuan Agong di-beri kuasa menetapkan naskhah yang mana-kah menjadi sah. Dan

dalam hal ahwal perbicharaan di-hadapan Mahkamah, Mahkamah pula telah di-beri kuasa supaya menentukan sama ada perbicharaan itu pada kesemua-nya atau sa-bahagian daripada akan di-jalankan dalam bahasa kebangsaan.

Berkenaan dengan kuasa Yang Di-Pertuan Agong untuk menentukan perkaraz dalam hal ahwal pentadbiran supaya boleh di-jalankan dalam bahasa Inggeris, Yang Di-Pertuan Agong telah menetapkan ia-itu perkaraz di-bawah ini boleh-lah di-jalankan dalam bahasa Inggeris.⁷ Perkaraz ini ia-lah :—

- (a) nasihat atau pendapat undang2 dan juga surat-menyurat berkenaan dengan nasihat atau pendapat undang2 berhubung dengan manaz undang2 yang naskhah-nya sah ia-lah bahasa Inggeris;
- (b) perutusan dengan Kerajaan2 luar negeri atau badan2 antarabangsa jika penggunaan bahasa Inggeris tidak dapat di-elakkan;
- (c) perutusan dengan pakar2 atau perunding2 yang berkhidmat atau yang bekerja dengan manaz Kerajaan atau badan berkanun dalam Malaysia;
- (d) lathen atau pepereksaan jika kursus yang di-luluskan atau naskhah yang di-luluskan bagi sa-suatu mata-pelajaran ia-lah bahasa Inggeris;
- (e) lathen yang di-jalankan oleh pakar2 luar negeri;
- (f) perutusan dengan kakitangan Kedutaan2 Malaysia yang diambil bekerja di-tempat itu;
- (g) dalam Kementerian Kesihatan, laporan atau arahan berkenaan dengan orang2 sakit, penentuan ubatan dan arahan lepas-pembedahan;
- (h) panduan atau arahan dasar kepada wakil2 Malaysia manakala di-luar negeri jika penggunaan bahasa Inggeris tidak dapat di-clakkan;
- (i) Dalam Jabatan Hasil Dalam Negeri, kerjaz berkenaan dengan penaksiran, komputer dan kira2 pemungutan dan penyiasatan.

Berkenaan dengan perkaraz yang tidak tersebut di-atas, Yang Di-Pertuan Agong telah mewakilkan kuasa-nya supaya di-jalankan oleh Perdana Menteri.⁸

(7) P.U. 410 t. 1967.

(8) P.U. 411 t. 1967.

Yang demikian walau pun Act Bahasa Kebangsaan 1967 itu adalah merupakan satu penyelesaian politik dan mendiadakan so'al bahasa kebangsaan pada masa ini, penyelesaian ini tidak akan kekal dan so'al ini akan berbangkit pula jika kuasa yang di-beri oleh Parlimen kepada pihak yang berkuasa itu tidak di-jalankan dengan sa-wajar2-nya mengikut kehendak Perlembagaan; terutama sa-kali ada di-kalangan politik negeri ini pihak yang tidak boleh menerima bahasa Melayu sa-bagai bahasa rasmi yang tunggal.

Sa-bagaimana yang telah di-sebutkan itu so'alan bahasa kebangsaan di-Malaysia ini ia-lah so'alan bagaimana hendak menghapuskan penggunaan bahasa Inggeris dalam perkara rasmi, maka di-Sabah dan Sarawak pelaksanaan bahasa kebangsaan ada-lah berkaitan dengan so'alan ini juga. Di-kedua2 buah negeri ini penggunaan bahasa Inggeris adalah terjamin hingga 1hb. September tahun 1973 (ia-itu sepuluh tahun sa-lapas Malaysia di-tubuhkan). Sa-belum daripada tarikh ini tidak ada satu undang2 an yang boleh di-luluskan oleh Parlimen mengenai penggunaan bahasa Inggeris; yang demikian bahasa ini boleh di-gunakan:—

- (1) dalam kedua2 Majlis Parlimen oleh ahli2 dari Sabah atau Sarawak.
- (2) dalam perbincangan Mahkamah Tinggi dan Mahkamah Rendah negeri2 itu dan juga dalam perbincangan Mahkamah Persekutuan yang mendengar rayuan atau rujukan daripada Mahkamah Tinggi negeri2 itu; dan
- (3) dalam Dewan Negara dan untuk maksud rasmi, termasuklah maksud rasmi Kerajaan Persekutuan.

Sa-lapas daripada tarikh 1hb. September, 1973 baharu-lah boleh Parlimen membuat undang2 mengenai penggunaan bahasa Inggeris di-Sabah dan Sarawak. Tetapi undang2 itu tidak akan berjalan kuatkuasa-nya melainkan hendak-lah terlebih dahulu undang2 itu di-luluskan oleh undang2 yang di-buat oleh Dewan Negeri bagi Negeri2 itu.

II. Hak Orang Melayu.

Hak keistimewaan orang2 Melayu ada-lah di-kenali dan di-akui dalam beberapa perjanjian di-antara Kerajaan British dengan Raja2 Melayu. Umpama-nya dalam Fasal 191(d) Perjanjian Persekutuan, 1948, ada-lah di-nyatakan ia-itu Pesuruhjaya Tinggi bagi Persekutuan

Tanah Melayu ada-lah bertanggung-jawab untok menjaga hak keistimewaan orang2 Melayu dan hak2 yang berpatutan bagi kaum2 yang lain.

Jawatan-kuasa Reid berpendapat ia-itu jika di-kekalkan hak2 keistimewaan orang2 Melayu, ini ada-lah bertentang dengan konsep demokrasi yang mengharamkan perbedzaan dengan sebab ugama dan bangsa. Tetapi jika hak2 ini di-tarek dengan serta-merta ini akan merupakan satu kerugian besar kapada orang2 Melayu. Dari itu Jawatan kuasa Reid telah membuat shor ia-itu hak2 ke-istimewaan yang baharu tidak-lah boleh di-wujud, dan hak2 yang sudah ada itu hanya-lah akan di-lanjutkan hingga ka-suatu tempoh yang panjang jua (substantial period). Dan apabila berbagai2 kaum dalam negeri telah berchantum dan bersatu padu menjadi satu warga negara yang satu, hak2 keistimewaan ini dengan sendiri-nya akan hilang.

Pendapat Jawatan-kuasa Reid ini boleh di-anggapkan benar dan membetuli, jika keadaan orang2 Melayu itu sama dengan orang2 kaum lain pada segi ekonomi dan pelajaran. Tiap2 perbedzaan itu akan wujud jika salah satu daripada dua pehak yang sama itu di-beri layanan yang lebeh.⁹ Dari itu jika kedudukan sa-suatu pehak itu tidak sama dengan pehak yang lain, maka pemberian layanan yang lebeh kapada pehak yang lemah dan kurang itu supaya ia menjadi sama kuat dan sama taraf tidak-lah merupakan satu perbedzaan. Apabila Jawatan-kuasa Reid membuat shor supaya hak keistimewaan orang2 Melayu di-lanjutkan kapada suatu tempoh yang panjang, di-sini Jawatan-kuasa itu dengan sa-chara tidak langsung mengaku bahawa kedudukan orang2 Melayu baik pada segi ekonomi dan pelajaran ada-lah kurang dan rendah daripada orang2 kaum lain. Dari itu walau pun pada segi undang2 hak keistimewaan ini ada-lah merupakan satu kechualian kapada hak asasi yang mengharamkan bedza membedza tetapi pada segi moral dan hakikat ini bukan-lah merupakan satu kechualian, bahkan ia-lah merupakan satukesamaan (equality) di-antara orang2 Melayu dengan orang2 kaum lain.

Dan lagi Jawatan-kuasa Reid itu berpendapat bahawa mustahaknya hak keistimewaan itu akan hilang dengan sendiri apabila ra'ayat2 yang berbilang bangsa di-negeri ini akan bersatu padu menjadi warga negara yang satu. Pendapat ini pun ada-lah benar, tetapi bergantung kapada perpaduan ra'ayat yang berbilang2 bangsa. Dari itu sa-lagi

(9) Patanjali Sastri C.J. dalam kes *State of West Bengal v. Annuer Ali*: A.I.R. (1952) S.C.75.

puak2 politik di-negeri ini berdasarkan kepada perkauman dan hak2 orang2 Melayu di-chabarkan dengan tidak beralasan, tidak boleh hendak di-salahkan kepada orang Melayu jika mereka berpegang tegoh kepada hak2 keistimewaan mereka, yang mana mereka pandang sa-bagai satu harapan yang boleh menahankan mereka daripada terkaram dalam laut politik moden, yang mana kebanyakan daripada mereka tidak bersiap dan tidak mengerti akan perjalanan dunia moden.

✓ Perpaduan kaum tidak akan timbul sa-lagi ugama, perkahwinan dan bahasa, ketiga2 faktor yang emotional ini, maseh lagi mendindingkan pergaulan di-antara orang2 Melayu dengan orang2 kaum lain, walau pun mereka berpakaian sama dan makan sa-meja.

Shor2 Jawatan-kuasa Reid mengenai hak keistimewaan orang2 Melayu ada-lah di-tulis dalam Perkara 153 Perlembagaan Malaysia.

Mengikut Perkara 153 Yang Di-Pertuan Agong ada-lah di-beri satu kewajipan oleh Perlembagaan untuk memelihara kedudukan keistimewaan orang2 Melayu dan kepentingan yang sah bagi orang2 kaum lain. Pada menjalankan tugas dan kuasa-nya di-bawah Perlembagaan dan undang2 persekutuan maka hendak-lah Yang Di-Pertuan Agong menjalankan tugas dan kuasa ini dengan chara yang di-anggap mustahak untuk memelihara kedudukan keistimewaan orang2 Melayu dan untuk mewujudkan simpanan khas (reservation) kepada orang Melayu dalam beberapa lapangan yang berikut:—

- (1) jawatan dalam perkhidmatan awam Persekutuan;
- (2) pemberian scholarship, derma dan bantuan pelajaran dan latehan yang di-beri oleh Kerajaan Persekutuan; dan
- (3) pengeluaran permit dan lesen yang di-kehendaki oleh undang2 untuk sa-suatu perniagaan atau perusahaan.

Untuk mewujudkan simpanan khas kepada orang2 Melayu dalam perkhidmatan awam dan pemberian scholarship derma dan bantuan pelajaran dan latehan, Yang Di-Pertuan Agong berkuasa mengeluarkan arahan kepada Surohanjayaz Perkhidmatan dan juga kepada pehak yang berkuasa yang bertanggung-jawab mengenai scholarship, derma dan bantuan pelajaran dan latehan. Arahan2 yang di-keluarkan itu hendak-lah di-patohi oleh Surohanjaya dan pehak2 yang berkuasa itu. Dan pada menjalankan tugas ini, maka tidak-lah pula boleh Yang Di-Pertuan Agong memberhentikan sa-saorang daripada jawatan yang di-pegang

oleh-nya dan memberhentikan sa-saorang daripada menerima scholarship, derma dan bantuan pelajaran dan latehan yang sedang di-nikmati oleh orang itu.

Demikian-lah juga mengenai hal ahwal pemberian permit dan lesen bagi sa-suatu perniagaan atau perusahaan. Di-sini pada menjalankan tugas-nya di-bawah undangz yang mana lesen dan permit itu mesti di-dapati untuk sa-suatu perniagaan atau perusahaan, Yang Di-Pertuan Agong telah di-beri kuasa oleh Perlembagaan untuk mewujudkan simpanan khas kepada orangz Melayu dan mengeluarkan arahan kepada pehak yang berkuasa mengenai hal ini. Tiap2 arahan yang di-keluarkan itu hendak-lah di-patohi. Dalam pada itu, Perlembagaan telah juga membolehkan undangz yang berkenaan mengadakan peruntokan untuk mewujudkan simpanan khas ini. Tetapi kuasa yang di-punyai oleh Yang Di-Pertuan Agong dan undangz itu bukan-lah luas pada hakikat-nya, kerana kuasa Yang Di-Pertuan Agong itu tidak-lah boleh di-jalankan dan undangz itu tidak boleh membuat peruntokan sa-hingga:—

- (i) hakz yang di-punyai dan di-ni'mati oleh sa-saorang itu akan terhapus;
- (ii) tidak di-baharui permit dan lesen yang di-punyai oleh sa-saorang atau tidak di-beri permit dan lesen itu kepada warith dan pemgganti-nya, apabila tiba masa membaharui-nya, atau di-tahankan pemindahan lesen perniagaan walau pun perniagaan itu sendiri telah di-pindahkan.

Sekatan yang tersebut di-atas bukan-lah di-kenakan kepada permit dan lesen yang ada sekarang ini, bahkan juga kepada permit dan lesen yang akan di-wujud oleh sa-suatu undangz pada masa yang akan datang.

Perkara 153 berjalan kuat-kuasa-nya di-Sabah dan Sarawak¹⁰ untuk mewujudkan simpanan khas kepada orangz bumiputera¹¹ di-

(10) Per. 161A.

(11) Bumiputera bagi Sabah ia-lah sa-orang warga negara, anak atau chu-chu kepada sa-orang yang berbangsa asal di-Sabah, dan sama ada warga negara itu di-peranakkan di-Sabah atau pada ketika ia di-peranakkan bapa-nya ia-lah sa-orang yang berdomisil di-Sabah. Bumi-putera bagi Sarawak pula ia-lah sa-orang warga negara yang berbangsa asal di-Sarawak atau yang berketurunan champor darah dengan bangsa asal itu. Bangsa2 asal di-Sarawak ia-lah: Bukitan, Bisayah, Dusun, Dayak Laut, Dayak Darat, Kadayan, Kelabit, Kayan, Kenyah, Sabup, Sipeng, Kajang, Sekapan, Kejaman, Lahanan, Punan, Tanjong, Kanowit, Lugat, Lisum, Melayu, Melano, Murut, Penan, Sian, Tagal, Tabun dan Ukit — Per. 161A(6) dan (7).

negeri itu dalam perkhidmatan awam dan pemberian scholarship dan derma dan bantuan pelajaran dan latihan sahaja; tetapi tidak-lah dikehendaki di-adakan kadar yang tertentu bagi simpanan khas dalam hal pemberian scholarship, derma dan bantuan pelajaran dan latihan. Dan lagi sa-belum daripada Kerajaan Persekutuan menjalankan kuasanya mengenai hal ini kepada negeri2 Sabah dan Sarawak, maka hendaklah terlebih dahulu di-rundingkan hal ini dengan Gabenor negeri itu.

Tiap2 buah Perlembagaan Negeri ada mempunyai peruntokan yang sa-laras dengan peruntokan Perkara 153, melainkan Perlembagaan Pulau Pinang dan Melaka sahaja yang tidak mempunyai peruntokan ini. Dalam Perlembagaan Sabah,¹² peruntokan yang sa-laras ini ada-lah memberi perlindungan kepada semua orang bumiputera, yang mana termasuk-lah orang2 Melayu. Manakala peruntokan sa-laras dalam Perlembagaan Sarawak¹³ pula, walau pun memberi perlindungan kepada semua orang bumiputera, hanya-lah terhad kepada mewujudkan simpanan khas dalam jawatan perkhidmatan awam dan pemberian scholarship, derma dan bantuan pelajaran dan latihan.

↙ Sa-lain daripada simpanan khas dalam perkhidmatan awam, pemberian scholarship dan pengeluaran lesen dan permit berniaga ada lagi satu hak keistimewaan orang2 Melayu. Ini ia-lah tanah simpanan untuk orang2 Melayu. Di-sini Jawatan-kuasa Reid¹⁴ berpendapat ia-itu tanah simpanan yang ada itu boleh-lah di-lanjutkan, tetapi tidak lagi boleh di-wujudkan tanah simpanan baharu, di-kechualikan untuk mengganti tanah yang tidak lagi menjadi tanah simpanan, atau jika satu kawasan yang sama luas-nya ada di-simpan juga kepada orang2 kaum lain.

Pendapat dan shor Jawatan-kuasa Reid ini telah di-terima oleh Perkara 89 Perlembagaan Malaysia. Mengikut Perkara ini tanah simpanan bagi orang Melayu yang ada sekarang dalam sa-sabua negeri boleh-lah di-lanjutkan sa-hingga di-ubah atau di-berhentikan oleh satu undang2 negeri itu. Undang2 ini hendak-lah di-luluskan oleh bilangan banyak jumlah ahli2 Dewan Negeri itu dan undi-nya tidak kurang daripada 2/3 ahli2 yang hadir dan mengundi. Juga undang2 ini pun hendak-lah pula di-luluskan oleh satu usul yang di-buat oleh tiap2 buah Majlis Parlimen, yang mana usul itu mesti mendapat sokong bilangan banyak jumlah ahli2 Majlis itu dan undi-nya tidak kurang daripada 2/3 ahli2 yang mengundi.

(12) Per. 41.

(13) Per. 39.

(14) Malayan Constitutional Reports 1957 para 166.

Berkenaan dengan mewujudkan tanah simpanan baharu bagi orang2 Melayu, kuasa yang di-punyai oleh Kerajaan negeri ada-lah terhad. Ia-itu tanah simpanan baharu itu boleh di-wujudkan:—

- (i) jika tanah itu tanah yang belum terbuka dan di-usahi, tetapi satu kawasan yang sama luas dengan-nya hendak-lah juga di-untokkan bagi pemberian hak kepada awam;
- (ii) jika tanah itu tanah yang di-ambil balek oleh Kerajaan dengan sa-chara persetujuan untok maksud itu;
- (iii) jika tuan tanah itu telah membuat permohonan untok maksud itu sa-lepas mendapat persetujuan daripada tiap2 orang yang mempunyai kepentingan dan hak mengenai tanah itu; dan
- (iv) untok menggantikan tanah yang sudah tidak lagi menjadi tanah simpanan, jika tanah simpanan yang di-chadangkan itu sama keadaan-nya dan luas-nya dengan tanah yang hendak di-gantikan itu.

Kuasa yang di-punyai oleh Kerajaan negeri untok mewujudkan tanah simpanan bagi orang2 Melayu itu tidak-lah boleh, walau macham mana sa-kali pun, di-jalankan untok di-jadikan tanah yang di-punyai oleh orang kaum lain sa-bagai tanah simpanan bagi orang Melayu.¹⁵

Perkara 89 ini tidak berjalan kuat-kuasa-nya di-Sabah dan Sarawak.¹⁶ Yang demikian di-dalam kedua2 buah negeri ini tidak-lah ada apaz tegahan pada sisi perlembagaan jika negeri itu hendak mengekalkan tanah simpanan yang ada sekarang atau hendak mewujudkan tanah simpanan yang baharu. Ini di-sebut dengan terang2-nya dalam Perlembagaan Persekutuan,¹⁷ ia-itu undang2 untok mengekal dan mewujudkan tanah simpanan bagi orang2 bumiputera di-negeri itu tidak-lah di-anggapkan sa-bagai bedza-membedza di-antara kaum yang di-tegahkan oleh Perkara 8. Dari itu kedua2 buah negeri ini ada-lah bebas dalam perkara menyimpan tanah untok bumiputera-nya, walau pun negeriz di-Tanah Melayu tidak sa-bagitu bebas.

Jikalau di-teliti dengan halus peruntokan Perkara 153 dan 89, neschaya kita dapati hak2 keistimewaan orang2 Melayu itu tidak-lah luas dan yang ada sekarang pun ada-lah di-sekat dan perketatkan oleh Perlembagaan supaya tidak lagi di-wujudkan hak2 baharu dan di-hapuskan

(15) Per. 89(4).

(16) Per. 161A(5).

(17) Per. 161A(5).

hakz yang ada. Tetapi oleh kerana hal ini ada-lah suatu perkara yang menaik darah "emotional", maka ta' dapat tiada banyak-lah keritikz yang menentang-nya dan yang menyokong-nya.

Walau macham mana pun, maka dalam empat sudut Perkara 153 dan 89 ini-lah kemajuan orangz Melayu dalam kalangan perniagaan, ekonomi, pelajaran dan sa-bagai-nya mesti di-chapai. Tetapi oleh kerana pada tiap2 tahun bilangan orang Melayu yang maju ada-lah sedikit benar, maka tidak-lah dapat di-salahkan jika ada di-antara orangz Melayu yang berpandangan kapada burok (pessimistic). Tambahan pula kesempitan Perkara 153¹⁸ itu ada-lah ternyata apabila di-pandang-kan kapada Fasal 9-nya yang berbunyi demikian:—

"Tidak ada sa-suatu pun dalam Perkara ini yang membolehkan Parlimen menyempitkan perniagaan atau perusahaan kerana sa-mataz untok mewujudkan simpanan khas kapada orang Melayu."

III. Ugama Islam sa-bagai Ugama Rasmi.

Penubohan sa-sabuaah negara yang moden hari ini ia-lah berpandukan kapada philosophy Eropah, yang berasaskan kapada pencheriaan di-antara negara dengan ugama. Di-sini ma'ana-nya ia-lah pemerentahan dan pentadbiran Kerajaan dan hakz ra'ayat dalam sa-sabuaah negeri itu jangan-lah sa-mataz-nya bergantung kapada ugama. Walau pun asas negara moden sekarang ia-lah mencheriaikan ugama dengan politik, tetapi dalam kebanyakan Perlembagaan Raja yang memerintah mesti-lah sa-orang yang berugama yang tertentu.

Di-United Kingdom, raja-nya mesti berugama Keristian, di-Thailand raja-nya mesti berugama Buddha. Yang demikian, ugama itu ada hubongan-nya dengan politik, sa-kadarkan undangz ugama tidak boleh di-gunakan untok memerintah negeri dan tidak boleh di-kenakan kapada orangz yang tidak berugama itu.

Mengenai dengan ugama Islam dalam Perlembagaan Malaysia, sa-bagai ugama rasmi, Tuan Hakim¹⁹ Abdul Malek berpendapat ia-itu peruntokan yang saperti ini tidak-lah akan menjadi mudharat jika peruntokan itu ada mempunyai beberapa penahan (safeguards). Lagi pun Tuan Hakim itu berpendapat ia-itu beberapa buah negara dalam dunia

(18) Per. 153 tidak boleh di-pinda melainkan sa-lepas mendapat persetujuan Majlis Rajaz.

(19) Sa-orang ahli Jawatan-kuasa Reid - Lihat Malayan Constitutional Reports (1957) Per.100.

ini ada mempunyai peruntokan saperti itu, dan jika peruntokan itu tidak menjadi apaz mudharat, maka tidak-lah ada apaz halangan jika ugama Islam itu di-ishtiharkan dalam Perlembagaan sa-bagai ugama rasmi. Dengan ini-lah maka Perkara 3 telah di-tuliskan demikian:—

“Islam ada-lah ugama bagi Persekutuan; tetapi ugama2 lain boleh jua di-amalkan dalam aman dan damai di-manaz bahagian dalam Persekutuan”.

Ugama Islam dan Negeri.

Walau pun ugama Islam di-jadikan ugama bagi Persekutuan, ini bukan-lah berma'ana yang hal ahwal ugama Islam itu ada-lah menjadi tanggungan Kerajaan Persekutuan walau pun undang2 persekutuan boleh membenarkan pemberian bantuan wang untok di-tuboh dan di-selenggarakan yayasan Islam dan di-beri ajaran Islam kepada orang2 Islam.²⁰ Ugama Islam maseh lagi menjadi tanggungan Kerajaan Negeri.²¹ Kuasa raja sa-bagai ketua ugama dalam negeri masing2 tidak langsung tersentuh; tetapi jika amalan dan isti'adat ugama Islam itu telah di-persetujui oleh Majlis Rajaz akan meliputi ka-seluroh negeriz di-Tanah Melayu,²² maka boleh-lah rajaz itu memberi kuasa kepada Yang Di-Pertuan Agong supaya mewakili mereka dalam amalan dan isti'adat itu.

Dalam tiap2 buah negeri Melayu yang beraja, maka raja negeri itu-lah yang menjadi ketua ugama dan mempunyai segala kuasa mengenai ugama Islam. Tetapi oleh kerana Pulau Pinang dan Melaka tidak mempunyai Raja, Perlembagaan²³ telah melantek Yang Di-Pertuan Agong menjadi sa-bagai ketua ugama di-negeri itu.

Sa-lain daripada itu, undang2 boleh di-buat oleh sa-suatu Dewan Negeri untok mengawasi dan menyekat siaran ugama dan keperchayaan, walau apa ugama dan keperchayaan sa-kalipun, kapada orang2 Islam.²⁴ Dan lagi undang2 negeri boleh membuat peruntokan supaya di-beri pertolongan wang untok penubohan dan penyelenggaraan yayasan Islam dan pengajaran ugama Islam kapada orang yang berugama Islam. Di-sini undang2 persekutuan pun berhak dan berkuasa jua membuat perun-

(20) Per. 12(2).

(21) Butiran 1, Senarai II, Jadual Kesembilan.

(22) Per. 3(2) dan Per. 38(7).

(23) Per. 3(3).

(24) Per. 11(4).

tokan seperti ini,²⁵ walau pun hal ahwal ugama Islam itu ada-lah tanggungan Kerajaan Negeri.

Walau pun Parlimen berkuasa membuat undangz atas apaz perkara pun untuk melaksanakan sa-suatu perjanjian dengan negeriz asing atau badan antarabangsa, tetapi jika undangz itu mengenai ugama Islam, maka tidak-lah boleh Parlimen membuat-nya melainkan Kerajaan Negeri itu hendak-lah terlebih dahulu di-rundingkan.²⁶

Ugama Islam dan Kebebasan Ugamaz lain.

Walau pun ugama Islam menjadi ugama rasmi bagi Persekutuan, ugamaz lain pun boleh juga di-amal dengan keadaan yang aman dan damai di-dalam manaz bahagian dalam Persekutuan ini. Tiap2 orang ada berhak mengamal dan menyiarkan ugama-nya,²⁷ tetapi penyiaran ugama kepada orangz Islam boleh-lah di-kawal dan di-sekat oleh undangz negeri:²⁸

Tiap2 kumpulan²⁹ ugama dengan tidak di-kechualikan kepada mana2 ugama ada-lah berhak mentadbirkan hal ahwal ugama-nya sendiri, menuboh dan menyelenggarakan yayasanz untuk maksud ugama dan kebajikan atau untuk mengajar ugama kepada anak2 mereka, dan juga berhak memperoleh dan memegang harta-nya sendiri untuk ugama-nya.

Kebebasan ugamaz lain di-samping ugama Islam di-Malaysia ini ada-lah di-pertegohkan lagi oleh beberapa peruntukan seperti berikut:—

- (a) Tiap2 sa-orang itu tidak-lah boleh di-paksa supaya membayar chukai, yang mana pendapatan chukai itu akan di-guna pada semua-nya atau sa-bahagian daripada-nya untuk maksud ugama yang lain daripada ugama.³⁰ Di-sini erti-nya orangz Hindu, Buddha dan Keristian dan lain2-nya tidak-lah boleh di-paksa membayar zakat dan fitrah.
- (b) Perlembagaan telah mengharamkan bedza-membedza³¹ di-antara warga negara dengan sebab ugama, tetapi mengenai

(25) Per. 12(2).

(26) Per. 76(2).

(27) Per. 11(1).

(28) Per. 11(4).

(29) Per. 11(3) dan 12(2).

(30) Per. 11(2).

(31) Per. 8(2).

bedza-membedza yang timbul dengan kerana jawatan yang berkaitan dengan sa-suatu ugama itu atau jawatan dalam yayasan yang di-uruskan oleh kumpulan ugama itu di-beri kepada orang yang beragama itu, maka bedza-membedza dengan sebab ini tidak-lah di-haramkan.³²

- (c) Dalam hal pelajaran pula tidak-lah boleh di-bedzakkan diantara sa-orang warga negara dengan sa-orang warga negara yang lain dengan sebab ugama. Bedza-membedza di-atas asas ini ada-lah di-tegah dalam:—
- (i) pentadbiran sa-suatu yayasan pelajaran yang di-selenggarakan oleh pehak yang berkuasa awam;³³
 - (ii) kemasokan penuntut ka-dalam yayasan itu dan bayaran fees-nya;³⁴
 - (iii) pemberian bantuan wang yang datang-nya daripada tabong wang pehak yang berkuasa awam supaya membolehkan penuntut belajar dalam mana2 yayasan pelajaran³⁵ (baik pun yayasan itu di-luar atau dalam Malaysia, atau di-selenggarakan oleh pehak yang berkuasa awam atau tidak); dan
 - (iv) mana2 undang2 mengenai yayasan pelajaran dan pentadbiran undang2 itu.³⁶ Sungguh pun demikian, tetapi Perlembagaan telah membuat satu kechualian: ia-itu undang2 Persekutuan dan undang2 Negeri boleh membuat peruntokan bagi bantuan wang kepada yayasan Islam untuk menuboh, menyelenggarakan-nya atau memberi pelajaran Islam kepada orang2 yang beragama Islam.
- (d) Tiap2 sa-orang itu tidak-lah boleh di-paksa supaya menerima ajaran atau mengambil bahagian dalam adat istiadat atau upachara ugama yang lain daripada ugama-nya.³⁷ Ugama bagi orang yang kurang umur-nya daripada 18 tahun ia-lah ugama yang di-tetapkan oleh ibu bapa atau penjaga-nya.³⁸

(32) Per. 8(5)(b).
 (33) Per. 12(1).
 (34) Per. 12(1).
 (35) Per. 12(1).
 (36) Per. 12(2).
 (37) Per. 12(3).
 (38) Per. 12(4).

Walau pun di-Malaysia ini ada kebebasan agama, maka kebebasan itu ada-lah terhad kepada undang2 awam mengenai keamanan awam, kesihatan dan akhlak awam.³⁹

Agama Islam dengan Negeriz Borneo.

Kemasokan negeriz Borneo ka-dalam Malaysia ada-lah berdasarkan dengan prinsip yang mana Islam sa-bagai agama rasmi ada-lah terhad di-negeriz di-Tanah Melayu sahaja. Perkara 38(7) berbunyi demikian:—

“Tugas Majlis Rajaz pada mempersetujui atau tidak mempersetujui dengan perlanjutan amalan dan adat istiadat agama ka-seluruh Persekutuan tidak-lah meliputi Sabah atau Sarawak dan dengan ini kedua2 buah negeri ini hendak-lah di-anggap terkeluar daripada Persekutuan,”

Walau pun agama Islam tidak di-terima sa-bagai agama rasmi di-kedua2 buah negeriz ini, Perlembagaan Malaysia ada membuat beberapa peruntokan mengenai agama Islam:—

- (a) Kita ingat ia-itu di-negeriz di-Tanah Melayu, undang2 negeri boleh mengawal dan menyekatkan penyiaran agama di-kalangan orang2 Islam. Tetapi di-negeriz Borneo, undang2 saperti ini tidak boleh di-luluskan oleh Dewan Negeri melainkan Perlembagaan negeri itu ada mempunyai peruntokan yang mana undang2 untok mengawal dan menyekatkan penyiaran agama di-kalangan orang Islam hendak-lah di-luluskan dalam bacaan yang kedua atau ketiga atau kedua2-nya sa-kali oleh suara banyak yang tertentu, tetapi suara itu tidak-lah lebeh daripada 2/3 jumlah ahliz Dewan Negeri itu.⁴⁰
- (b) Jika sa-suatu Act Parlimen yang berjalan kuat-kuasa di-negeriz Borneo akan memberi bantuan wang untok menuboh atau menyelenggarakan yayasan Islam dan pengajaran agama Islam kepada orang2 Islam, maka Act ini tidak boleh di-luluskan oleh Parlimen, melainkan hendak-lah terlebih dahulu di-dapati persetujuan Gabenor negeri itu.⁴¹
- (c) Jika sa-suatu undang2 persekutuan yang bukan-nya berjalan kuat-kuasa di-negeri Borneo membenarkan bantuan wang

(39) Per. 11(5).

(40) Per. 161D. Peruntokan ini belum ada lagi di-buat dalam Perlembagaan Sabah dan Sarawak.

(41) Per. 161C(1).

saperti yang tersebut itu di-keluarkan dari kumpulan wang awam pada manaz tahun, negeri2 ini berhak menerima daripada Kerajaan Persekutuan satu kadar daripada wang2 hasil yang di-dapati oleh Kerajaan Persekutuan di-negeri itu. Kadar ini ada-lah sama dengan kadar wang bantuan yang di-beri daripada hasil yang di-pungut di-Malaya. Wang2 yang di-terima oleh negeri Borneo mengenai hal ini akan di-gunakan oleh Kerajaan negeri itu sa-bagai kebajikan masharakatz dan wang ini ada-lah terasing daripada wang2 pemberian yang lain yang di-beri oleh Kerajaan Persekutuan kapada Kerajaan negeri Borneo.

IV. Pindaan Perlembagaan.

Tiap2 perlembagaan bertulis ada-lah mempunyai tiga sifat. Salah satu daripada-nya ia-lah perlembagaan itu keras (rigid). Ini erti-nya perlembagaan itu susah hendak di-pinda melainkan dengan mengikut peratoranz dan charaz yang tertentu yang di-untokkan didalam perlembagaan itu. Sa-tengah perlembagaan saperti Switzerland, Australia dan Kanada tidak boleh di-pinda melainkan dengan jalan pungutan suara (referendace), manakala sa-tengah-nya pula mempunyai peruntokan ia-itu perlembagaan itu tidak boleh di-pinda melainkan dengan mendapat sa-kian banyak undi; biasa-nya $\frac{2}{3}$ atau $\frac{3}{4}$ daripada undiz semua ahli badan perundangan. Peruntokan yang saperti ini di-namakan fasal terjamin (retrenched clause). Manakala sa-tengah peruntokan perlembagaan boleh di-pinda dengan mendapat banyak undi biasa sahaja. Tetapi walau macham mana di-tegohkan sa-kali pun peruntokan perlembagaan itu, dapat jua di-ubahkan jikalau parti politik yang memerintah mempunyai banyak suara yang hampir2 mutlak.⁴² Yang susah hendak di-pinda sa-suatu perlembagaan itu hanya-lah pindaan dengan jalan pungutan suara. Tetapi jikalau kebanyakan pengundiz dalam pungutan suara itu berkehendakkan supaya di-ubahkan Perlembagaan itu, maka dapat-lah juga di-ubah perlembagaan itu walau pun hal ini jarang berlaku.

Meski pun sa-suatu perlembagaan bertulis itu susah hendak di-pinda oleh Parlimen dan harus jarang di-pinda, tetapi perubahan perlembagaan itu sa-memang-nya berlaku dari satu masa ka-suatu masa dengan

(42) Hal ini telah berlaku di-negeri Ghana. Perlembagaan Ghana pada awal kemerdekaan-nya daripada tangan British mempunyai fasal terjamin. Tetapi oleh kerana Dr. Nikumah mempunyai kuasa yang sa-hampir2 penoh fasal terjamin ini telah dan dapat jua di-ubah oleh Parlimen Ghana.

chara sunyi. Perubahan sa-macam ini berlaku oleh sebab keputusan yang di-buat oleh Mahkamah mengenai sa-suatu guaman yang ada di-hadapan-nya, atau pun berlaku dengan sebab sikap dan fahaman ra'ayat dengan sendiri-nya telah berubah. Di-sini boleh-lah kita pandang kapada Perlembagaan Amerika Sharikat yang di-buat dalam tempoh 200 tahun dahulu. Pada asal-nya mengikut Perlembagaan itu Kerajaan pusat tidak mempunyai kuasa yang kuat, tetapi oleh kerana dalam abad yang kedua puluh ini dua perang dunia telah berlaku dan huru-hara dunia tidak berhenti yang mana Amerika Sharikat terpaksa terlibat, maka dengan sendiri-nya Kerajaan Pusat Amerika Sharikat telah mempunyai kuasaz yang mustahak dan boleh mengatasi Kerajaan Negeri.

Mengikut Perlembagaan Malaysia, Perlembagaan itu boleh di-pinda dengan chara di-luluskan satu rang undang2 mengenai pindaan itu oleh Parlimen. Rang undang2 itu hendak-lah di-luluskan oleh kedua2 buah Majlis Parlimen dengan mendapat sokongan suara yang tidak kurang daripada 2/3 daripada jumlah ahliz bagi tiap2 buah Majlis itu. Tetapi jika pindaan Perlembagaan itu mengenai perkara2 yang tersebut di-bawah ini, suara banyak yang biasa pun sudah-lah memadai, dan tidak-lah payah di-dapat suara banyak 2/3 daripada jumlah ahli. Pindaan2 ini ia-lah:—

- (a) memindahkan Bahagian III Jadual yang Kedua (warga negara), Jadual VI (bentuk sumpah) dan Jadual VII (pilehan dan perlantekan ahli Dewan Negara);
- (b) pindaan yang berikutan dengan perjalanan kuasa membuat undang2 yang di-punyai oleh Parlimen di-bawah Perkara 74 dan Perkara 76;
- (c) pindaan yang di-sebabkan oleh kemasokan sa-sabua negeri ka-dalam Persekutuan atau oleh kerana perhubungan sa-sabua negeri itu dengan Negeriz Persekutuan; atau pindaan yang di-buat mengenai kuat-kuasa Perlembagaan ini kapada sa-buah negeri yang dahulu-nya sudah termasuk atau berhubong dengan Persekutuan;
- (d) pindaan yang berikutan dengan pembatalan fasal (2) Perarah 159 atau berikutan dengan pindaan yang di-buat di-bawah cheraian (a) di-atas.

Sungguh pun Perlembagaan Malaysia boleh di-ubah dengan mendapat suara sa-banyak 2/3 atau suara banyak biasa, tetapi jika pindaan

itu mengenai perkara2 yang tersebut di-bawah, maka persetujuan Majlis Rajaz hendak-lah terlebih dahulu di-dapati:

(a)	Perkara 38	—	Majlis Rajaz;
(b)	Perkara 70	—	Keutamaan Rajaz dan Gabenor;
(c)	Perkara 71(1)	—	Jaminan oleh Persekutuan mengenai kedudukan Raja di-bawah Perlembagaan Negeri;
(d)	Perkara 153	—	Kedudukan orang2 Melayu.

Walaupun Perlembagaan Malaysia ini bertulis dan sa-patut-nya "rigid", tetapi jika di-pandang pada segi peruntokan mengenai pindaan maka Perlembagaan itu ada-lah lembut (flexible). Perlembagaan Malaysia boleh di-pinda dengan jalan undang2 yang di-luluskan dengan suara banyak 2/3 atau suara banyak biasa sahaja, dan hendak-lah mendapat persetujuan Majlis Rajaz jika pindaan itu bersangkutan dengan kedudukan mereka dan orang2 Melayu. Juga jika kita pandang kepada pindaan2 yang di-buat dari semenjak tahun 1957, sudah tentu ternyata kepada kita Perlembagaan Malaysia ada-lah flexible. Pindaan2 yang di-buat dari semenjak tahun itu ia-lah:—

- (1) The Constitution (Temporary Amendment) Ordinance— No. 42 tahun 1958.
- (2) Constitution (Amendment) Act, 1960 — No. 10 tahun 1960.
- (3) Constitution (Amendment) Act, 1962 — No. 14 tahun 1962
- (4) Constitution (Amendment) Act, 1963 — No. 25 tahun 1963
- (5) Malaysia Act, 1963 — No. 26 tahun 1963.
- (6) Constitution (Amendment) Act, 1964 — No. 19 tahun 1964.
- (7) Constitution and Malaysia (Singapore Amendment) Act, 1965 — No. 53 tahun 1965.
- (8) Constitution and Malaysia (Amendment) Act, 1965 — No. 31 tahun 1965.
- (9) Constitution (Amendment) Act, 1966 — No. 59 tahun 1966
- (10) Constitution (Amendment) Act, 1968 — No. 27 tahun 1968.

Pindaan Perlembagaan dan Negeriz Borneo.

Pindaan kepada Perlembagaan mengenai dengan kemasokan negeriz Borneo ka-dalam Malaysia tidak-lah boleh di-buat dengan mendapat suara banyak biasa, melainkan pindaan itu di-anggap untuk

menyamai kedudukan negeriz itu dengan negeriz di-Tanah Melayu.⁴³ Walau macham mana sa-kali pun, pindaan yang akan menyentoh bilangan ahli Dewan Ra'ayat dari sa-sabuah negeri Borneo itu tidak-lah di-anggap sa-bagai satu pindaan untok menyamai dan mempersatupadukan negeriz Borneo dengan negeriz di-Tanah Melayu.⁴⁴ Jika pindaan ini akan di-buat sa-belum daripada akhir bulan Ogos, tahun 1970, pindaan itu hendak-lah mendapat persetujuan Gabenor negeri itu.⁴⁵

Pindaan kapada Perlembagaan yang akan menyentoh beberapa perkara tidak-lah boleh di-buat melainkan sa-telah mendapat persetujuan Gabenor2 negeri itu dahulu.⁴⁶ Perkaraz itu ada-lah saperti berikut:—

- (a) hak sa-saorang yang di-lahirkan sa-belum Hari Malaysia untok mendapat kewarganegaraan dengan sebab kaitan-nya dengan sa-sabuah negeri Borneo dan penyamaan layanan di-antara warga negara yang di-lahir atau bermastautin di-sa-sabuah negeri Borneo dengan warga negara yang di-lahir atau bermastautin di-negeri dalam Tanah Melayu;
- (b) perlembagaan dan bidang kuasa Mahkamah Tinggi negeri Borneo perlantekan, pembuangan dan penggantian kerja Hakim2 Mahkamah itu;
- (c) perkaraz yang jatuh di-bawah bidangkuasa Dewan Negeri bagi negeriz Borneo untok membuat undang2 mengenai-nya, kuasa Kerajaan negeri mengenai perkaraz itu dan persetujuan mengenai kewangan di-antara Persekutuan dengan negeri itu;
- (d) ugama dalam negeri itu, penggunaan apa2 bahasa dalam negeri itu atau dalam Parlimen dan layanan khas kapada orang2 bumiputera negeri itu; dan
- (e) mengubahkan sa-belum daripada tahun 1970 quota ahli Dewan Ra'ayat daripada negeri Borneo supaya menjadi kurang daripada quota yang ada pada Hari Malaysia.

(43) Per. 161E(1).

(44) Per. 161E(3).

(45) Per. 161E(2)(c).

(46) Per. 161E.

Dengan sebab ada-nya penahan2 (safeguards) yang mana pindaan Perlembagaan Malaysia yang akan menyentoh hal ahwal sa-buah negeri Borneo hendak-lah mendapat undi banyak $\frac{2}{3}$ daripada jumlah ahliz Majlis Parlimen, dan pindaanz yang akan menyentoh beberapa perkara yang tertentu hendak-lah mendapat persetujuan Gabenor negeri itu dahulu, maka kedudukan negeri ini dalam Persekutuan ada-lah lebeh kuat daripada negeriz di-Tanah Melayu, dan lebeh terjamin lagi.

BAB XX

HAK ASASI

(1) Permulaan.

Tiap2 sa-buah masharakat moden mesti-lah mempunyai Kerajaan, yang mana tugas-nya bukan sahaja untok menjaga dan memelihara keamanan, tetapi juga untok menjalankan beberapa pentadbiran untok kesenangan dan kebahagiaan ra'ayat. Pada menjalankan tugas atau kewajipan ini, sudah tentu kerajaan akan di-beri kuasa, dan kuasa ini pula akan menyentoh dan mengurangkan kebebasan ra'ayat. Mithalnya sa-saorang ra'ayat itu bebas mempunyai harta. Tetapi jika harta itu terkumpul di-tangan beberapa orang sahaja, sa-hinggakan ra'ayat2 lain mengalami kesusahan, keadaan yang saperti ini tentu-lah tidak elok. Yang demikian jika undang2 telah memberi kuasa kapada kerajaan untok mengambil atau menchukai hartaz itu, sudah tentu kebebasan ra'ayat mempunyai harta ada-lah tersentoh dan berkurangan.

Dari itu nyata-lah kapada kita ia-itu tiap2 kuasa yang di-beri oleh undang2 kapada Kerajaan itu akan menyempitkan kebebasan ra'ayat. Ini bukan-lah maksud-nya Kerajaan itu jangan di-beri kuasa langsung, tetapi sa-balek-nya kuasaz untok kepentingan awam itu mustahak di-beri, dan dalam chara pemerentahan zaman moden kuasaz ini ia-lah satu perkara yang tidak dapat di-elakkan lagi. Apa yang mesti di-ingatkan ia-lah kuasaz yang di-beri kapada kerajaan untok kepentingan awam itu hendak-lah di-sempadankan dengan beberapa sekatan2 yang tertentu dan terang supaya kebebasan sa-saorang ra'ayat itu terpelihara. Ia-itu

jika semua kuasa dan kebebasan itu berjumlah satu ratus, berapa peratuskah yang mesti di-beri kepada Kerajaan dan berapa peratus pula yang mesti di-tinggalkan kepada ra'ayat. Jika banyak sangat di-beri kepada Kerajaan, kebebasan ra'ayat akan menjadi terlampau sempit dan ini akan membawa kepada penubohan sa-buah kerajaan yang zalim. Tetapi sa-balek-nya jika kuasa yang di-beri kepada Kerajaan itu terlampau sedikit, sudah tentu Kerajaan tidak berupaya menjalankan tugas2-nya untok menchapaikan kesenangan dan kebahagiaan ra'ayat jelata. Boleh jadi Kerajaan tidak berupaya menchegeh puak2 penjenayah dan musuh2 yang hendak menggulingkan sistem Kerajaan demokrasi.

(2) Mas'alah dari segi Tiori.

Yang demikian menyatukan kuasa Kerajaan dengan kebebasan ra'ayat, atau dengan erti-kata yang lain membahagikan kuasa di-antara Kerajaan dengan ra'ayat itu ia-lah satu mas'alah yang penting. Ini ia-lah satu mas'alah undang2 dan penubohan sa-sabuah Kerajaan. Mas'alah ini bukan-nya baharu, tetapi ia-lah sudah lama di-binchang dan di-bahathkan oleh tiap2 orang ahli fikir dalam sa-tiap zaman dan sa-tiap kurun dalam tawarikh manusia. Ahli2 falsafah Greek tua telah mengkaji so'al ini dengan sa-dalam2-nya. Kachau bilau dalam masharakat Greek tua, peperangan sama sendiri, kejatohan dan kenaikan kerajaan yang berulang2 kali, kezaliman dan keaniayaan kuasa pemerintah, ini kesemua-nya menyebabkan mereka berfikir untok menchari penyelesaian. Dengan sebab kegiatan otak mereka dan pengalaman mereka menempoh berbaigai peristiwa duka dan malang, maka dapat-lah ahli falsafah Greek membinchangkan ia-itu kerajaan yang adil dan yang akan kekal itu ia-lah sa-buah kerajaan yang beralaskan kepada undang2 tuhan dan bukan undang2 yang di-chiptakan oleh manusia. Undang2 tuhan itu ia-lah undang2 tertinggi dan di-dalam-nya-lah tumbuh bench keadilan yang kekal. Aristotle sa-orang ahli fikir Greek telah berpendapat bahawa hukum undang2 (rule of law) itu ada-lah lebeh elok lagi daripada hukum manusia.

Pengaroh ajaran ahli2 falsafah Greek telah pula mengalir ka-Zaman Pertengahan (Middle Ages) dan akhir-nya ka-Zaman Moden. Desakan daripada ahli2 fikir yang menegaskan bahawa tiap2 kerajaan itu hendak-lah berpegang kepada undang2 sa-mula jadi (natural law) ia-lah merupakan sa-bagai sumbangan kepada pendapat2 dan ajaran orang2 Greek. Bracton, sa-orang peguam Inggeris dalam abad yang kedua belas berkata bahawa sa-orang Raja itu tidak patut dudok di-bawah

ta'alok manusia, tetapi dia ada-lah hidup di-bawah Tuhan dan undangz, kerana undangz-lah yang mewujudkan Raja. Dalam abad yang kelima belas, Fortesque, sa-orang Inggeris juga telah menggunakan hujjah Bracton itu untuk melawan kuasa Raja yang hendak mengenakan chukai. Coke dalam kurun yang ketujuh belas telah menggunakan hujjah ini pula untuk meletakkan Raja dan Kerajaan di-bawah Parlimen dan undangz. Yang demikian konsep undangz tertinggi itu ada-lah menjadi satu alat dalam sa-tiap zaman untuk menolak sa-barang perbuatan kerajaan yang di-buat dengan sa-kehendak hati-nya sahaja, atau dengan tidak mengikut undangz dan peratoran.

Segala kesenangan, kemudahan, kebebasan dan hak yang di-dapati oleh ra'ayat dengan kerana hujjah undangz tertinggi itu ada-lah di-kenali di-zaman moden ini sa-bagai hak atau kebebasan asasi, tetapi di-Amerika Sharikat hak atau kebebasan asasi ini di-namakan Bill of Right (undangz hak). Sebab-nya hak atau kebebasan itu di-sifatkan sa-bagai asasi ia-lah kerana hak atau kebebasan itu di-tuliskan ka-dalam perlembagaan¹ moden, yang mana peruntokan² mengenai hal ini di-anggap mungkin menjamin dan memelihara kebebasan ra'ayat. Peruntokan² ini tidak dapat di-pinda melainkan hendak-lah di-pinda perlembagaan itu sendiri, dan undangz yang di-buat oleh Parlimen atau manaz pehak yang berkuasa yang menyalahi peruntokan ini ada-lah di-nisbahkan sa-bagai terbatal dan tidak berhayat, melainkan undangz itu di-buat dengan mengikut chara yang di-tentukan oleh Perlembagaan.²

Bukan sahaja peruntokan² hak atau kebebasan asasi ini menjadi satu so'alan penting dalam politik sa-sabua negeri, tetapi juga merebak kepada politik antarabangsa. League of Nations (Kumpulan Bangsa) sa-belum Perang Dunia II telah berusaha supaya tiap² perlembagaan negeri mempunyai peruntokan bagi melindungi pehak yang sedikit (minority), manakala Bangsa² Bersatu (United Nations) pula telah membuat perishtiahan umum mengenai hak kemanusiaan (Universal Declaration of Human Rights) dalam tahun 1948.

(3) Kebebasan Ra'ayat di-England.

Di-England kebebasan ra'ayat tidak di-tulis ka-dalam perlembagaan, kerana yang pertama-nya England tidak mempunyai perlembagaan

-
- (1) Basu's Commentary on the Constitution of India: 5th Edition Volume I p.126.
 - (2) Undangz dharurat telah di-benarkan oleh perlembagaan menyalahi peruntokan² hak asasi.

yang bertulis seperti negeriz lain; dan yang kedua-nya kebebasan ra'ayat di-England ada-lah terjamin dengan sebab Parlimen dan Mahkamah. Parlimen berhak menjatoh dan menukarkan mana2 parti politik daripada menjadi kerajaan dan Mahkamah berkuasa membuat keputusan yang bertentangan dengan kepentingan kerajaan. Tiap2 parti politik yang menjadi kerajaan berawas2 daripada mengemukakan ka-dalam Parlimen rang undang2 yang menentang dengan kebebasan ra'ayat, kerana rang undang2 itu akan menimbulkan pertentangan yang harus boleh menjatohkan kerajaan pada masa itu juga atau pada masa pilihanraya kelak apabila tiba masa-nya.³

Bukan sahaja England tidak mempunyai perlembagaan bertulis, tetapi juga tidak mempunyai satu undang2⁴ berkanun (statute law) yang mana di-dalam-nya ada tersurat hak dan kebebasan ra'ayat Inggeris. England tidak pernah merasai betapa mustahak-nya undang2 berkanun itu mesti di-luluskan oleh Parlimen. Ini ia-lah kerana undang2 common law di-England berpegang tegoh kepada prinsip2 yang menjaminkan hak dan kebebasan ra'ayat, mithal-nya:—

- (1) sa-saorang itu tidak boleh di-luchutkan kebebasan-nya melainkan dengan sebab ia telah melakukan kesalahan;
 - (2) tiap2 orang yang di-tangkap berhak mendapat tahu kenapa ia di-tangkap;
 - (3) tiap2 sa-orang itu tidak boleh di-paksa mengaku salah dan tidak pula boleh di-paksa memberi keterangan yang menzahirkan bahawa dia telah melakukan kesalahan;
 - (4) harta sa-saorang itu tidak boleh di-rampas melainkan hendaklah di-bayar pampasan-nya;
 - (5) sa-saorang itu hendak-lah di-beri notis dan peluang membela diri dan harta-nya sa-belum apaz tindakan di-jalankan ka-atas-nya;
 - (6) sa-saorang itu tidak boleh membuat hukuman dalam hal yang ia-nya sendiri ada kepentingan.
-
- (3) Lord Wright berkata:—
"The safeguard of British liberty is in the good sense of the British people and in the system of representative and responsible government which has been evolved." *Liversidge v. Anderson* (1942) A.C.257 at page 260.
 - (4) "The liberties of England do not, in fact, depend upon statutory definition, but on the vigilance of Parliament in preventing their unnecessary abridgment by legislation and in the evolution of legal procedure to protect them." - Alan Gledhill *Fundamental Rights in India* (1956) Stevens & Son p.3.

Prinsip2 ini dan beberapa yang lain lagi ada-lah menjadi pegangan tegoh kapada undang2 common law di-England, dan tiap2 Hakim di-negeri itu dengan sebab kebebasan-nya daripada politik bersunggoh2 berpegang kapada-nya. Dari itu England tidak pernah merasa peri mustahak-nya di-tuliskan kebebasan ra'ayat ka-dalam satu undang2 berkanun.

Dan lagi walau pun Hakim tidak berhak membuat undang2, dan hanya bertugas untok memberi erti kapada undang2 yang di-buat oleh Parlimen, tetapi undang2 Parlimen yang chuba menyentoh hak dan kebebasan ra'ayat tidak akan berjaya, melainkan pada pendapat Hakim undang2 itu mengandongi perkataan2 yang jelas, terang dan nyata. Undang2 common law tidak akan berubah melainkan oleh satu undang2 Parlimen yang terang, jelas dan nyata, dan Parlimen tidak akan membuat undang2 yang saperti itu kerana pehak kerajaan harus tidak berani kalau2 kerajaan-nya akan tewas dan jatuh.

Ketinggian common law ka-atas undang2 berkanun ada-lah terchapai di-England dengan sebab Mahkamah dan peguam2-nya ada-lah termasuk dalam satu perjuangan. Tiap2 sa-orang Hakim itu asal-nya peguam, dan tiap2 peguam itu menerima lathan dan ajaran yang sama. Mereka mempunyai ta'at setia yang sama, ia-itu kapada undang2 dan keadilan.

Dan lagi konsep kebebasan Hakim ada-lah menjadi satu batu asas yang tegoh dalam masharakat British. Dari itu sa-saorang Hakim itu tidak berasa bimbang dan takut ka-atas diri-nya jika keputusan yang di-buat oleh-nya akan bertentangan dengan kepentingan dan kehendak kerajaan.

Yang demikian, kapada Mahkamah-lah⁵ dengan kerana berani membuat keputusan yang harus melawan kerajaan dan kapada Parlimen-lah yang sentiasa berhatiz berjaga2 dan menentang rang undang2 yang akan menyentoh hak dan kebebasan ra'ayat, maka sa-saorang ra'ayat itu berharap yang kebebasan-nya itu akan di-bela dan di-jamin. Bukan-

(5) "In this country and amid the clash of arms, the laws are not silent. They may be charged, but they speak the same language in war as in peace. It has always been the pillars of freedom one of the principles of liberty for which on recent authority we are now fighting, that the judges are no respecters of persons and stand between the subject and any attempted encroachments on his liberty by the executive, alert to see that any coercive action is justified in law. In this case, I have listened to arguments which might have been addressed acceptably to the Court of King's Bench in time of Charles I." - Lord Atkin in *Liversidge v. Anderson* (1942) A.C.257 at p.244.

nya kepada sa-keping undang2 berkanun yang mempunyai peri bahasa yang tinggi tetapi langsung tidak bererti.

(4) Hak Asasi dan Rule of Law (Hukum Undang2).

Oleh kerana England tidak mempunyai perlembagaan bertulis dan tidak pula mempunyai undang2 berkanun yang menyuratkan hak dan kebebasan ra'ayat, Professor A.V. Dicey dalam buku-nya "Introduction to the Study of the Law of the Constitution" yang di-terbitkan dalam tahun 1885 telah berpendapat ia-itu kebebasan ra'ayat England ada-lah terjamin dalam rule of law (hukum undang2). Pada fikiran-nya rule of law itu ia-lah sa-benar2 perlembagaan England dan ini ada-lah mengandongi tiga prinsip,⁶ ia-itu:—

- (1) ketinggian undang2 dan ketiadaan kuasa leluasa (arbitrary power) dan kuasa budibichara (discretionary power). Tiap2 sa-orang itu hanya-lah boleh di-seksakan dengan sebab kesalahan di-bawah undang2, dan bukan kerana lain;
- (2) persamaan di-hadapan undang2 yang mana sa-saorang itu ada-lah bersamaz terta'alok di-bawah undang2 dengan tidak di-kirakan apa jua pangkat-nya dan derjat-nya; dan
- (3) perlembagaan itu bukan-nya asas kepada undang2 yang lain, bahkan ia-lah sa-bagai natijah atau akibat yang datang daripada undang2 biasa yang mengandongi kebebasan ra'ayat. Kebebasan ini telah di-lanjutkan oleh Parlimen untuk menentukan kedudukan kerajaan dan pehak berkuasa awam.

Oleh sebab Dicey telah membesarkan hak kebebasan ra'ayat sa-hingga langsung menafikan ada-nya perlembagaan, maka pendapat-nya telah di-chabar oleh beberapa pendita, di-antara-nya ia-lah Professor Jennings.⁷ Dalam penchiptaan-nya Dicey telah menyebutkan rule of law sa-bagai satu hukum yang mutlak bagi ra'ayat. Ini sudah tentu tidak tepat dengan keadaan zaman sekarang, kerana hak2 ra'ayat yang di-dapati dalam perlembagaan ada-lah di-sempadankan oleh kuasa kerajaan untuk kepentingan awam.

Pada ketika Professor Dicey menchiptakan rule of law, tugas sa-sabuah kerajaan ada-lah terhad kepada memelihara keamanan awam. Kebebasan ra'ayat dalam lapangan ekonomi, politik dan sa-bagai-nya

(6) Wade & Phillips. 17th Ed. pp.60 - 76.

(7) The Law and the Constitution, 5th Ed. p.314.

tidak lagi terkawal oleh undangz kerana keadaan pada masa itu senang dan tidak menimbulkan kemustahakan mengenai hal ini. Tetapi pada zaman moden ini yang mana tugas tiapz kerajaan yang berdemokrasi itu di-lanjutkan kepada menjalankan tugasz pentadbiran untuk kepentingan awam, maka gambaran yang di-buat oleh Professor Dicey itu tidak-lah lagi menepati. Kerajaan sekarang ada-lah menitik-beratkan kepentingan dan kebajikan ra'ayat, sa-hingga membawa kepada salah-guna kuasa itu dan terkadangz susah hendak di-bedzakan di-antara kepentingan awam dengan kepentingan beberapa orang yang berkuasa sahaja, namun ra'ayat maseh juga tertindas.

Dicey menegaskan ketiadaan kuasa budibichara, tetapi undangz yang di-buat oleh Parlimen hari ini telah memberi beberapa kuasa yang luas kepada kerajaan, sa-hingga kuasa membuat undangz pun di-wakilkan kepada kerajaan. Sudah-lah bagitu, kuasa mewujudkan sa-suatu kesalahan jenayah pun telah juga di-wakilkan oleh Parlimen. Berkenaan dengan konsep bahawa tiapz sa-orang itu ada-lah sama terta'alok kepada undangz, ini pun sudah tidak menepati lagi, kerana banyak-nya undangz yang di-buat oleh Parlimen untuk mereka yang tertentu. Mithal-nya undangz askar. Undangz ini ada-lah mena'aloki askar sahaja dan tidak-lah kena-mengena dengan orang lain. Yang demikian konsep persamaan undangz ini ada-lah berubah. Yang sa-benar ia-lah ma'ana-nya tidak sa-saorang pun yang tidak di-ta'aloki oleh undangz, walau pun undangz itu berlainan.

Dan lagi pada hari ini oleh kerana kepentingan pentadbiran, beberapa perkara dalam pentadbiran telah di-keluarkan daripada bidang-kuasa Mahkamah biasa, kerana di-tetapkan perkara itu di-bawah Mahkamah Khas yang di-tubuhkan untuk itu sahaja, atau pun di-bawah keputusan sa-saorang Menteri. Ada-lah menjadi lazim bagi Actz Parlimen sekarang mengandongi peruntukan ia-itu sa-suatu perkara itu hendak-lah di-selesaikan oleh Menteri, dan keputusan Menteri itu tidak lagi boleh di-so'al dalam Mahkamah. Keadaan yang saperti ini tidak akan membahayakan rule of law jika ada jalan boleh di-rujok dan di-rayukan sa-suatu perkara itu kepada Mahkamah biasa.

Yang demikian, kuasa budibichara yang di-beri kepada kerajaan, kuasa membuat undangz sa-chara perwakilan, dan ada-nya mahkamahz khas untuk membicharakan perkaraz pentadbiran, ini kesemua-nya akan membawa bahaya kepada rule of law dan akan mengakibatkan kepada

kehilangan kebebasan ra'ayat, jika ra'ayat menerusi Parlimen dan peguam melalui Mahkamah tidak berjagaz dan berhemat.⁸

(5) Hak Asasi dalam Perlembagaan Bertulis.

Di-bawah pengaruh falsafah liberalism (pandangan luas) yang mengalir dalam abad yang kedua puluh ini, ada-lah menjadi satu fashion atau perkara biasa sahaja bagi manaz negeri, walau pun demokrasi atau Komunis, untok mengadakan peruntokanz hak asasi dalam perlembagaannya. Perlembagaan Rusia mengandongi peruntokanz yang menjamin hak bekerja, berehat, hak masa tua dan sakit, hak pelajaran, hak persamaan lakiz dan perempuan dengan tidak di-kirakan apa bangsa, kebebasan beragama dan berchakap, kebebasan surat khabar, perjumpaan, menunjok perasaan, membuat persatuan dan kebebasan diri sa-sa-orang, serta kebebasan rumah dan persuratan-nya daripada di-ganggu.⁹

Peruntokanz hak asasi ini ada di-dapati dalam perlembagaan Amerika Sharikat, France, Ireland, India, Malaysia dan lainz lagi. Peruntokanz itu di-tulis ia-lah kerana di-sebabkan oleh pengalaman politik di-negeri itu sendiri, yang mana ra'ayat2 dalam negeri itu berasa bimbang kalauz kuasa membuat undangz dan kuasa kerajaan di-salah gunakan sa-hingga menjadi zalim. Amerika Sharikat tatkala maseh berada sa-bagai tanah British telah mengalami kekerasan pemerintahan King George III dalam abad yang kedelapan belas. Dari itu apabila perlembagaannya sedang di-karang, ra'ayat Amerika Sharikat berasa bimbang kalauz kemerdekaan yang mereka chapai daripada George III itu akan memperhambakan mereka ka-bawah satu kerajaan yang zalim. Pada mulaz-nya perlembagaan itu tidak mengandongi peruntokan hak asasi, tetapi dengan sebab kehendakz negeri dalam Persekutuan Amerika Sharikat dua belas pindaan telah di-shorkan oleh satu Congress yang di-adakan dalam tahun 1787. Sa-puluh daripada 12 pindaan ini telah di-terima dan di-namakan Bill of Rights (Undangz Hak). Bill of Rights ini telah di-pinda oleh pindaan yang ketiga belas, yang keempat belas dan yang kelima belas untok menghapuskan taraf perabdian atau perhambaan (slavery) di-Amerika Sharikat. Bill of Rights dan pindaanz-

(8) Hakim Besar England, Lord Hewart telah mensifatkan kuasa yang di-beri kapada kerajaan sa-bagai "New Despotism" (Kezaliman Baharu) - Lord Hewart: *New Despotism* (1929) Benn.

(9) Peaslee: *Constitution of Nations* - Volume III.

nya itu ada-lah merupakan sabagai srtu sekatan ka atas kuasa kerajaan pusat Amerika Sharikat.¹⁰

Di-India dan Ireland, peruntokan2 hak asasi telah juga di-tuliskan ka-dalam perlembagaan, bahkan dalam perlembagaan India peruntokan2 ini di-sebut dengan panjang dan lebar-nya. Sa-bagaimana pengalaman orang2 Amerika Sharikat, orang2 Ireland ada-lah juga menentang pementahan Kerajaan Inggeris dalam negeri mereka yang mereka anggapkan sa-bagai zalim. Di-India yang sa-belum merdeka, kuasa kerajaan Inggeris sa-memang-nya menjadi satu so'al politik yang penting, tetapi mas'alah perkauman di-antara orang Hindu dengan orang Islam ada-lah mengusutkan lagi keadaan politik di-negeri itu. Yang demikian tidaklah hairan bahawa peruntokan2 hak asasi ini di-tulis dalam perlembagaan India dengan begitu panjang dan lebar-nya.

Dalam Perlembagaan Malaysia, peruntokan2 hak asasi telah di-tuliskan oleh kerana permintaan ra'ayat2 negeri ini yang mahu kapada peruntokan2 itu. Negeri ini telah mengalami dan sekarang masch lagi mengalami bahaya pemberontakan Komunis yang bermula dalam tahun 1948. Chara2 Kerajaan British yang bertanggung-jawab masa itu untuk mencheegah bahaya Komunis itu dan mas'alah perkauman di-negeri ini ada-lah membimbangkan ra'ayat. Dari itu beberapa permintaan telah di-kemukakan kapada Jawatan-kuasa Reid¹¹ supaya perlembagaan persekutuan mengandongi peruntokan2 hak asasi. Jawatan-kuasa ini berpendapat ia-itu hak2 asasi ini memang-nya sudah ada terkandung dalam undang2 di-Persekutuan Tanah Melayu, dan tidak-lah menjadi apaz bahaya jika hak asasi itu di-tulis ka-dalam perlembagaan, asalkan peruntokan2 mengenai-nya di-tulis dalam bahasa yang tepat supaya boleh di-kuat-kuasakan oleh Mahkamah.

(6) Guna atau Bahaya Hak Asasi.

Sama ada elok-nya atau tidak di-tuliskan peruntokan2 hak asasi ini ka-dalam perlembagaan ada-lah menjadi satu bahathan yang tidak berputusan. Ada orang yang berkata ia-itu oleh kerana perlembagaan itu bertulis, elok-lah di-tuliskan peruntokan hak asasi itu ka-dalam-nya. Sementara itu ada pula orang yang mengatakan jika di-tuliskan peruntokan itu ka-dalam perlembagaan, bahaya-nya ada-lah lebeh banyak lagi daripada guna.¹²

(10) Jennings: *The Approach to Self-Government* (1958) Cambridge University Press p.98.

(11) *Malayan Constitutional Reports* (1957) p.70.

(12) Jennings: *Approach to Self-Government* p.100.

Sa-bagaimana yang di-tunjokkan oleh pengalaman politik di-England ia-itu kebebasan ra'ayat bukan-lah di-chapai dengan sebab ada-nya peruntokanz itu, bahkan yang sa-benar-nya kerana ketertinggian Parlimen, pilihanraya bebas dan kebebasan Mahkamah. Dari itu walau pun sa-sabuah perlembagaan itu bertulis, jika perlembagaan itu mengandongi konsep ketertinggian Parlimen, pilihanraya bebas dan kebebasan Mahkamah ta' usah-lah lagi di-tuliskan hak asasi ka-dalam perlembagaan itu: kerana kebebasan ra'ayat ada-lah terjamin dengan konsepz yang tersebut. Fikiran yang saperti ini tentu sukar hendak di-terima oleh pembelaz kebebasan ra'ayat yang mensifatkan hak asasi itu sa-bagai satu sekatan ka-atas kuasa kerajaan, dan jika hak asasi itu tidak ada, walau pun kuasa kerajaan itu di-beri dengan chara yang berdemokrasi, kebebasan ra'ayat tidak juga terjamin. Ini ada-lah di-sebutkan oleh Mahkamah Tinggi Amerika Sharikat dalam *Fletcher v. Peck*¹³:—

"A government which holds the lives, the liberty and property of its citizens, subject at all times to the absolute despotism and unlimited control of even the most democratic depository of power, is often all but a despotism."

Sunggoh-lah benar hak asasi itu menyekat kuasa kerajaan dan kuasa Parlimen, tetapi sa-bagaimana yang kita telah dapati kerajaan mesti di-beri kuasa oleh Parlimen untuk menjalankan tugas-nya. Dari itu jika hak asasi itu hendak di-tuliskan dalam perlembagaan, mas'alah yang sa-benar-nya ia-lah kesukaran menchari satu formula yang betulz boleh mempersesuaikan hak asasi dengan kuasa Kerajaan. Jika di-tulis dengan bahasa yang terlampau tinggi, ini langsung tidak memberi ma'ana, kerana tidak dapat di-kuat-kuasakan oleh Mahkamah. Tiapz hak asasi yang tidak dapat di-hukumkan oleh Mahkamah ada-lah bergantung kapada kesedapan pemerintah dan ini akhir-nya bukan kebebasan ra'ayat. Sa-balek-nya amat-lah senang jika hendak di-tulis hak asasi itu dengan perkataan yang tepat, jelas dan terang, tetapi ini akan membawa kapada satu keadaan yang mana hak asasi itu akan menjadi mutlak yang akhir-nya menafikan sama sa-kali kuasa kerajaan. Ini pun akan membahayakan juga, kerana kerajaan akan menjadi lemah dan tidak berkuasa dan akhir-nya tidak akan mendapat apaz keuntungan.

Akhir-nya formula yang akan di-gunakan untuk menulis hak asasi itu biasa-nya demikian:—

(13) (1810) 6 Cranch (U.S.) 87.

"Tiap2 sa-orang itu bebas berchakap, membuat perjumpaan dan menuboh persatuan, tetapi kebebasan ini boleh di-sekatkan oleh Parlimen, jika di-fikirkan mustahak untuk keselamatan negeri atau keamanan dan keelokan akhlak awam."

Peruntokan yang saperti ini ada-lah saperti gergaji mata dua. Sa-lagi keadaan politik di-negeri itu tenang dan tidak berkeloh-kesah, peruntokan yang saperti ini ada mempunyai ma'ana. Tetapi apabila ada krisis dan ketegangan politik, lebeh2 lagi dharurat, ini ta' ada ma'ana langsung, kerana undang2 yang akan di-luluskan oleh Parlimen untuk menjaga keselamatan negeri akan mengatasi hak2 asasi itu. Dari itu hak asasi itu nampak-nya terta'alok kepada pasang dan surut, memberi dan berkerut saperti getah, bergantung-lah kepada keadaan dan suasana politik dalam negeri itu. Lebeh2 lagi so'al sama ada patut atau tidak di-ishtiharkan dharurat dan sama ada sa-suatu tindakan itu di-anggap mustahak atau tidak untuk keselamatan negeri dan kepentingan awam, semua so'al2 ini sa-mata2 tanggungan kerajaan dan Parlimen. Yang demikian Mahkamah langsung tidak mempunyai kuasa untuk menentukan-nya. Akhirnya peruntokan hak asasi itu ada-lah juga bergantung kepada budibichara kerajaan dan dengan ini sa-benar2 jaminan bagi kebebasan ra'ayat ia-lah dalam perjuangan politik supaya ra'ayat memilih sa-buah kerajaan yang bukan pada kata-nya sahaja bahkan pada bukti dan perbuatan-nya juga betul2 demokrasi; ia-itu sa-buah kerajaan yang tidak chenderong mengubah peruntokan2 mengenai kebebasan ini yang sudah ada dalam undang2 biasa; dan jika hendak di-ubah peruntokan2 itu pun, sifat2 rule of law hendak-lah di-simpan dan charaz pengubahan itu pun hendak-lah berupa kepada keadilan.

Sa-lain daripada kesukaran hendak mendapat satu formula yang sesuai, peruntokan hak asasi ini mungkin di-salah gunakan. Di-Amerika Sharikat Bill of Rights telah di-gunakan oleh Mahkamah untuk memelihara kaum yang berharta yang tidak mahu melihat perubahan dalam masharakat. Beberapa ranchangan untuk mengelokkan masharakat di-namakan "New Deal" telah di-buat oleh President F.D. Roosevelt, tetapi ranchangan2 ini telah di-tolak oleh Mahkamah Tinggi Amerika Sharikat sa-bagai menentang Bill of Rights dan yang demikian tidak sah. Kegagalan President Roosevelt melaksanakan New Deal-nya itu ia-lah kerana Hakim2 Amerika pada masa itu ada-lah puak tua (conservative). Tetapi apabila Mahkamah Tinggi itu di-penuhi oleh Hakim2 yang berpandangan kepada kemajuan, baharu-lah New Deal itu boleh di-laksana-

kan. Pengalaman ini ada-lah merupakan satu ajaran yang mana peruntokan hak asasi itu mungkin di-salah gunakan untuk menyekat perubahan. Ini ada-lah di-sebutkan oleh Jawatan-kuasa Reid seperti berikut¹⁴:—

"Moreover we do not think that it is either right or practicable to attempt to limit developments of public opinion on political, social and economic policy."

Tiap2 orang yang berfikir waras tentu-lah bersetuju ia-itu hak asasi itu ia-lah hasil sistem demokrasi, dan tidak-lah patut di-gunakan untuk melindungi puak2 yang tidak perchaya kepada sistem itu dan puak2 yang berusaha menggulingkan-nya. Tetapi jika di-tuliskan peruntokan2 hak asasi ini ka-dalam perlembagaan, ini akan memberi perlindungan kepada semua orang, walau pun orang itu bersumpah akan menghapuskan hak2 itu. Dari itu hak asasi itu akan hanya-lah membelenggukan kuasa kerajaan dan Parlimen untuk menchegeh puak2 yang hendak menghapuskan sistem demokrasi itu. Di-sini di-mana-kah guna-nya di-tuliskan peruntokan hak asasi ka-dalam perlembagaan?

(7) Hak Asasi dalam Perlembagaan Malaysia.

Perlembagaan Malaysia telah menuliskan hak asasi ka-dalam-nya dengan menggunakan perkataan kebebasan asasi. Kebebasan atau hak asasi ini ada-lah terbahagi kepada tiga bahagi: ia-itu kebebasan ugama, kebebasan diri dan kebebasan ekonomi.¹⁵

(A) Kebebasan Ugama.

Ini ada di-tuliskan dalam Perkara 11 dan 12, ia-itu :—

- (a) tiap2 sa-saorang itu ada hak memelok dan mengamalkan ugama-nya;
- (b) tiap2 sa-saorang yang kurang umur-nya daripada 18¹⁶ tahun tidak-lah boleh di-kehendaki menerima ajaran atau mengambal bahagian dalam adat istiadat ugama yang lain daripada ugama-nya;

(14) Malayan Constitutional Reports (1957) p.70.

(15) R.H. Hickling: Fundamental Liberties under the Constitution of the Federation of Malaya (1963) MLJ.xliv

(16) Ugama bagi tiap2 orang yang kurang daripada 18 tahun umur-nya adalah ugama yang di-tentukan oleh ibu bapa atau penjaga-nya. Per.12(4).

- (c) tiap2 sa-orang itu tidak-lah boleh di-paksa supaya membayar chukai yang mana pendapatan chukai itu akan di-gunakan semua-nya atau sa-bahagian daripada-nya untuk maksud ugama yang lain daripada ugama-nya;
- (d) tiap2 puak ugama itu berhak :—
 - (i) menguruskan hal ahwal ugama-nya;
 - (ii) menuboh dan menyelenggarakan yayasan untuk ugama-nya dan
 - (iii) memileki harta dan mentadbirkan harta itu.

Segala hak2 ini tidak terganggu atau tersekat walau pun Ugama Islam telah menjadi ugama rasmi,¹⁷ melainkan mengenai penyiaran ugama kepada orang2 Islam sahaja. Di-sini Badan Perundangan bagi tiap2 buah Negeri di-Tanah Melayu berhak membuat undang2 untuk menyekat penyiaran ugama kepada orang Islam.¹⁸ Undang2 ini boleh di-kenakan kepada orang Islam dan juga kepada orang2 yang bukan Islam yang chuba hendak menyiarkan ugama kepada orang Islam. Tetapi boleh di-katakan kesemua Enactment Pentadbiran Undang2 Islam dalam tiap2 buah Negeri di-Tanah Melayu membuat tegahan ini ka-atas orang2 Islam sahaja.¹⁹

(Kebebasan ugama ini tidak-lah pula boleh melanggar undang2 am mengenai keamanan awam, kesihatan atau keelokan akhlak awam.²⁰ Di-sini-lah letak-nya had kebebasan ugama. Perlembagaan tidak memberi apa2 ta'rif kepada perkataan "ugama". Dari itu perkataan ini akan di-beri ma'ana biasa sahaja. Ia-itu ugama itu ia-lah keperchayaan kepada kuasa yang lebeh tinggi daripada manusia. Jika ada satu kumpulan yang perchayakan bahawa ugama-nya memaksa mereka membunuh orang dan membuat beberapa perbuatan keji, ugama yang saperti ini sudah tentu tidak dapat di-bebaskan kerana ini akan merosakkan keselamatan awam. Sa-lain daripada itu dalam hal undang2, pekerjaan jawatan, perniagaan, pemilikan harta, dan perniagaan tidak-lah boleh di-bedza2-

-
- (17) Per. 3. "Islam itu ia-lah ugama Persekutuan; tetapi ugama lain bolehlah jua di-amalkan dalam keadaan yang aman dan damai di-mana2 tempat dalam Persekutuan."
 - (18) Per. 11(4): "Sabah dan Sarawak boleh membuat undang2 ini jika Perlembagaan Negeri itu ada mempunyai peruntukan membenarkan undang2 itu di-buat." - Per. 161D.
 - (19) Kedah Enactment No.9/1962 s. 142. Selangor Enactment No. 3/1952 s. 149 dan lain2.
 - (20) Per. 11(5)

kan di-antara sa-orang warga negara dengan sa-orang warga negara yang lain dengan sebab ugama-nya.²¹ Dan lagi Perkara 12 telah mengharamkan perbezaan beralaskan ugama dalam hal kemasokan penuntut2 ka-tempat2 pelajaran yang di-selenggarakan oleh pehak berkuasa awam atau dalam hal pemberian derma pelajaran dari wang2 yang datang daripada pehak berkuasa awam.

Tiap2 puak ugama berhak menubuhkan yayasan untuk mengajar ugama-nya dan undang2 tidak boleh membuat perbezaan di-atas ugama mengenai yayasan itu. Tetapi ada satu kechuali ia-itu undang2 Persekutuan dan undang2 Negeri boleh membuat peruntokan memberi bantuan wang untuk menubuhkan yayasan Islam atau untuk mengajar ugama Islam kepada orang2 Islam.²²

(B) Kebebasan Diri.

Ini ada-lah di-sebutkan saperti berikut :—

- (a) Sa-saorang itu tidak boleh di-luchutkan nyawa dan kebebasan-nya melainkan mengikut undang2. Mahkamah berhak melepaskan dia, jika di-dapati bahawa dia di-tahan kerana menyalahi undang2. Apabila sa-saorang itu di-tangkap hendaklah ia di-beri tahu sebab2 dia di-tangkap dan hendaklah di-benarkan dia berunding dan di-bela oleh sa-orang penasihat undang2 yang dia sendiri pilih. Tiap2 sa-orang yang di-tangkap hendaklah di-bawa ka-hadapan Majisteret sa-lewat2-nya dalam tempoh 24 jam dari mula tangkapan itu, melainkan dia telah di-lepaskan sa-belum habis tempoh.²³
- (b) Sa-saorang itu tidak boleh di-seksakan kerana telah melakukan satu perbuatan yang memang-nya tidak menjadi kesalahan pada ketika ia melakukan perbuatan itu. Dan tidaklah pula boleh di-hukumkan dia dengan hukuman yang di-tetapkan oleh undang2 pada ketika ia melakukan kesalahan itu.²⁴ Sa-saorang yang telah di-bebaskan daripada kesalahan atau di-thabitkan kesalahan-nya tidak boleh di-bichara

(21) Per. 8.

(22) Oleh kerana Sabah dan Sarawak tidak menerima ugama Islama sa-bagai rasmi apabila bantuan telah di-beri oleh Kerajaan Persekutuan untuk ugama Islam di-Tanah Melayu, hendaklah Kerajaan Persekutuan memberi satu bantuan kepada Sabah dan Sarawak untuk maksud kebajikan masharakat - Per. 161C.

(23) Per. 5.

(24) Per. 7.

lagi di-atas kesalahan itu, melainkan kebebasan atau kethabitannya itu telah di-hapuskan oleh Mahkamah Tinggi dan bichara sa-mula telah di-perentahkan oleh Mahkamah itu.

- (c) Sa-saorang warga negara itu tidak boleh di-buang negeri daripada Persekutuan. Dan terta'alok kapada undang2 mengenai keselamatan Persekutuan, keamanan awam, kesihatan awam, atau hukuman ka-atas penjenayah, tiap2 sa-orang warga negara itu berhak bergerak di-seluruh Persekutuan dan tinggal dimanaz tempat dalam Persekutuan ini.²⁵
- (d) Sa-saorang warga negara itu ada hak untuk kebebasan berchakap dan menyebutkan fikiran-nya, berhak berkumpul dengan keadaan yang aman dan tidak bersenjata, dan berhak menubuhkan persatuan. Tetapi semua kebebasan2 ini boleh di-hadkan oleh undang2 jika di-fikirkan mustahak dan perlu untuk kepentingan keselamatan Persekutuan, tali persahabatan dengan negeriz lain, ketenteraman awam dan keelokan akhlak awam.

Berkenaan dengan kebebasan dalam cheraian (a) dan (b) di-atas, ini sudah-lah menjadi batu asas kapada undang2 jenayah di-negeri ini. Semua peruntokan2 ini boleh di-dapati dalam Kanun Peratoran Jenayah (Criminal Procedure Code).²⁶ Sa-lain daripada itu peruntokan2 ini disokongi pula oleh peruntokan yang di-dapati dalam Ordinance Kenyataan.²⁷ Ada-lah menjadi sa-bagai tiang undang2 jenayah negeri ini ia itu tiap2 orang itu di-anggap tidak salah, melainkan sa-telah di-buktikan ia-nya bersalah. Dan lagi tiap2 sa-orang itu tidak boleh di-paksa mengaku salah atau memberi keterangan yang menzahirkan yang ia telah melakukan kesalahan. Jika dengan jalan paksa pengakuan salah atau kenyataan itu telah di-dapati, maka pengakuan dan kenyataan itu tidak-lah boleh di-terima oleh Mahkamah. Untuk membuktikan kesalahan, pehak yang menda'awa hendak-lah menchari keterangan2 yang lain.

Kebebasan ini sekarang telah di-hadkan oleh kuasaz yang ada pada tangan kerajaan untuk menahan sa-saorang dengan tidak di-bicharakan apabila perbuatan, kelakuan dan gerak-geri sa-saorang itu di-fikir-

(25) Per. 9. Sa-lagi Sabah dan Sarawak berada dalam keadaan khas, Parli-men boleh membuat undang2 menyekat kemasokan ka-Negeriz itu warga negara2 dari Tanah Melayu - Per. 9(3).

(26) N.M.B. Bab 6.

(27) F.M. Ordinance No. 11 t. 1950.

kan menjadi bahaya kepada keselamatan negeri dan ketenteraman awam. Perkara 149 Perlembagaan Malaysia telah membenarkan Parlimen meluluskan undang2 untuk menchegeh perbuatan2 yang menimbulkan huru-hara dalam negeri, atau perbuatan yang hendak menggulingkan kerajaan dengan tidak mengikut undang2. Undang2 ini boleh di-buat oleh Parlimen walau pun akan bertentangan dengan hak asasi atau kuasa Negeri. Undang2 ini akan terhenti kuat-kuasa-nya jika kedua2 Majlis Parlimen meluluskan usul untuk membatalkan undang2 itu. Maka di-bawah kuasa Perkara 149 ini-lah Act Keselamatan Dalam Negeri 1960²⁸ telah di-luluskan oleh Parlimen. Di-antara kuasa2 yang di-beri kepada Kerajaan oleh Act Keselamatan Dalam Negeri ia-lah kuasa menahan sa-saorang dengan tidak di-bicharakan, jika di-fikirkan mustahak untuk menjaga keselamatan Malaysia atau keamanan awam atau perkhidmatan yang penting (essential services) dalam Malaysia.²⁹

Oleh kerana kuasa menahan dengan tidak di-bichara itu mungkin boleh di-salah gunakan, Perkara 151 Perlembagaan Malaysia telah menetapkan beberapaz syarat untuk mengesahkan undang2 mengenai penahanan ini. Sharatz ini ia-lah saperti berikut:

- (1) tiap2 sa-orang yang di-tahan itu hendak-lah di-beritahu sebab2 dia di-tahan dan berhak mengemukakan hujah2 menentang penahanan-nya itu,³⁰ dan kenyataan mengenai penahanan-nya, melainkan kenyataan yang di-anggap membahayakan kepentingan negara;
- (2) tiap2 sa-orang warga negara itu tidak boleh di-tahan lebeh daripada tiga bulan, melainkan penahanan-nya itu telah di-shorkan kepada Yang Di-Pertuan Agong oleh satu badan penasihat mengenai hal ini, dan sa-belum di-buatkan shor itu badan penasihat itu telah menimbangkan hujjah2 yang di-kemukakan oleh warga negara yang di-tahan itu;³¹
- (3) badan penasihat itu hendak-lah mengandongi sa-orang pengerusi dan dua orang ahli biasa. Pengerusi itu hendak-lah sa-orang yang layak menjadi Hakim atau sudah menjadi Hakim, dan perlantekan-nya itu di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong.

(28) Act 18 t. 1960.

(29) S. 8.

(30) S. 9 dan 11.

(31) S. 12 hingga s. 21.

Lihat jua Peratoran (Orang Tahanan) Keselamatan Dalam Negeri - P.U. 189 t. 1966.

Kedua ahli biasa itu ia-lah orang yang di-lantek oleh Yang Di-Pertuan Agong sa-lepas berunding dengan Yang di-Pertua Hakim Mahkamah Persekutuan.

Sharatz ini di-kenakan ia-lah bermaksud supaya kuasa penahanan dengan tidak di-bichara itu di-gunakan sa-hampir2 dengan peratoran mahkamah. Yang berlainan-nya ia-lah perbicharaan itu tidak di-bukakan kepada orang awam, dan kesalahan orang tahanan itu bukan-nya salah jenayah, bahkan salah politik. Tetapi pengerusi badan penasihat itu ia-lah bagi orang yang layak menjadi Hakim. Yang demikian adalah juga peruntokan bagi memelihara kebebasan ra'ayat.

Act Keselamatan Dalam Negeri juga telah memberi kuasa kepada kerajaan untuk meletakkan beberapa syarat mengenai kebebasan sa-sorang yang mana perbuatan dan kelakuan-nya di-anggap merosakkan Persekutuan. Sharatz³² ini ia-lah saperti memaksa orang itu berkurong dalam rumah di-antara satu waktu dengan satu waktu; tidak di-benarkan ia membuat apa2 sharahan politik dan mengambil bahagian politik; di-paksa dia supaya tinggal di-sasuatu tempat, dan tiap2 kali ia hendak keluar daripada tempat itu hendak-lah ia memberitahu pehak polis; dan beberapa syarat lagi.

Act Keselamatan Dalam Negeri ia-lah untuk mengawasi keadaan politik di-Malaysia,³³ manakala Ordinance Menchegah Jenayah, 1959³⁴ ia-lah bermaksud untuk menchegah jenayah dalam Persekutuan dengan chara berkesan dan untuk mengawasi puak2 penjenayah, ahli2 kongsi gelap dan orang2 yang tidak di-ingini. Ordinance ini telah memberi kuasa kepada sa-orang pegawai Polis menangkap sa-sorang yang diperchayai termasuk dalam puak2 yang tersebut di-atas untuk di-adakan satu penyiasatan. Penyiasatan ini ada-lah di-buat oleh sa-orang pegawai yang di-lantek oleh Menteri Hal Ahwal Dalam Negeri, biasa-nya pegawai ini ia-lah orang yang berpengalaman dalam kerja dan tugas Majisteret. Dalam penyiasatan itu pehak Polis akan mengemukakan keterangan2 yang membuktikan bahawa orang yang di-tahan itu ia-lah termasuk dalam puak2 penjenayah. Biasa-nya siasatan itu di-adakan dengan tidak kehadiran orang yang di-tahan, tetapi dengan kehadiran

(32) S. 10.

(33) Lihat nama panjang Act itu. "Satu Act mengadakan keselamatan dalam Persekutuan penahanan tidak di-bichara, menchegah penyeludupan memberhentikan kekerasan (Organised violence) ka-atas orang dan harta di-tempat2 yang tertentu dalam Persekutuan dan perkara2 yang berkaitan dengan perkau yang tersebut."

(34) Ordinance 13 t. 1959.

peguam-nya. Ini ia-lah kerana kebanyakan saksi2 tidak hendak memberi keterangan apabila orang itu ada hadir bersama2 sebab mereka takut kalau2 bahaya dan pesona akan terkena ka-atas mereka oleh rakan2 yang bertali dengan orang yang di-tahan itu.

Apabila penyiasatan itu tamat, pegawai penyiasatan akan membuat keputusan. Jika di-fikirkan orang yang di-tahan itu tidak termasuk dalam golongan penjenayah, ia akan memerintahkan supaya orang itu di-bawa kahadapan Majisteret untuk di-bebaskan. Tetapi jika ia berpendapat bahawa orang itu termasuk dalam golongan penjenayah ia akan membuat satu laporan kepada Menteri. Tiap2 orang yang di-tahan itu akan di-beri tahu pendapat pegawai penyiasat itu dan berhak membuat rayuan kepada Menteri. Orang itu akan di-bebaskan jika rayuan-nya itu di-terima oleh Menteri. Tetapi jika rayuan di-tolak ia akan daftarkan sa-bagai orang jahat.

Dengan pendaftaran ini, orang itu di-kenakan di-bawah kawalan polis dan beberapa syarat akan di-kenakan oleh Menteri mengenai kebebasan-nya. Mithal-nya ia di-kehendaki tinggal di-suatu tempat sahaja. Jika hendak meninggalkan tempat itu hendak-lah ia memberi tahu Polis, dan beberapa syarat yang lain. Jika ia melanggar syarat ini ia akan di-hukum dan jika sa-siapa yang bershubhat supaya membolehkan orang itu melanggar syarat2 itu, maka orang yang bershubhat itu pun di-hukum juga.

Ordinance Menchegeh Jenayah itu ada-lah merupakan satu sekatan yang besar ka-atas kebebasan ra'ayat. Tetapi undang2 ini sa-benar-nya di-buat kerana menchegeh orang2 jahat untuk memelihara-kan kebebasan orang2 baik. Langkah yang saperti ini terpaksa di-ambil kerana kebanyakan ra'ayat di-negeri ini enggan pergi ka-Mahkamah untuk memberi keterangan menghadapi sa-saorang, kerana takut kalau2 mereka terkena bahaya.

Ada lagi satu undang2 yang luar biasa yang di-buat dalam masa pemerintahan Negeri2 Melayu Bersekutu (F.M.S.). Undang2 ini ia-lah bernama Enactment Sekatan Tempat Tinggal.³⁵ Enactment ini telah memberi kuasa kepada Menteri supaya menetapkan kediaman sa-saorang kepada sa-suatu daerah atau mukim dan menegah ia daripada pergi ka-dalam sa-suatu daerah atau mukim. Kuasa ini nampak-nya luas kerana boleh di-jalankan oleh Menteri jika ia perchaya ada sebab2 untuk membuat perentah itu. Ini berma'ana-lah Enactment ini boleh

(35) N.M.B. Bab 39.

di-gunakan untuk menchegehah politik dan juga jenayah. Kuasa ini kebanyakan-nya telah di-wakulkan kepada Menteri Besar dalam sa-sabuah Negeri.³⁶ Akibat perentah tinggal dalam sa-suatu daerah atau mukim itu sama-lah seperti akibat pendaftaran di-bawah Ordinance Menchegehah Jenayah.

Ordinance Pembuangan Negeri, 1959,³⁷ memberi kuasa kepada Menteri Hal Ahwal Dalam Negeri untuk membuang dan menghalau keluar negeri orang2 yang mana ada-nya orang itu tidak membawa kepada kebaikan Persekutuan. Tetapi syarat-nya hendak-lah orang itu bukan warga negara Malaysia. Syarat ini tidak menjadi apaz sekatan kepada Kerajaan kerana kewarga negaraan sa-saorang itu boleh di-luchutkan, melainkan orang yang menjadi warga negara dengan kuat-kuasa undang2 di-bawah Perjanjian Persekutuan tahun 1948.³⁸ Apabila kewarga-negaraan itu di-luchutkan maka baharu-lah kuasa membuang atau menghalau keluar negeri itu boleh di-jalankan.

Dengan apa yang di-terangkan di-atas maka nyata-lah pada kita ia-itu kebebasan diri ra'ayat itu telah di-kawal oleh undang2 mengenai tahan tidak di-bichara, undang2 menchegehah jenayah, undang2 menetapkan tempat tinggal dan undang2 membuang dan menghalau keluar negeri. Walau pun undang2 ini mempunyai peruntokan2 yang keras, ini ada-lah di-bela dengan sebab keadaan yang ada di-Malaysia ini.

Perkara 9(2) Perlembagaan berkata tiap2 sa-orang warga negara itu bebas bergerak ka-manaz dalam Persekutuan, melainkan ia di-tegah dan di-kawal oleh undang2 mengenai keamanan dan kesihatan awam. Kebebasan ini boleh juga di-hadkan oleh undang2 untuk keselamatan dan kepentingan negeri. Di-bawah Act Keselamatan Dalam Negeri, Menteri Hal Ahwal Dalam Negeri telah di-beri kuasa supaya mengishtiharkan sa-suatu tempat dalam Malaysia ini, jika di-anggapkan penting untuk keselamatan negeri sa-bagai kawasan keselamatan (security area), dan manaz tempat dalam kawasan keselamatan ini boleh pula di-ishtiharkan sa-bagai kawasan merbahaya (danger area) atau kawasan kawalan (controlled area). Dengan pengishtiharan ini kuasaz penoh ada-lah di-beri

(36) Hamid Tuah telah di-tahan di-bawah Enactment ini oleh M.B. Selangor kerana perwakilan kuasa kepada M.B. itu - P.U. 279 t. 1959.

(37) Ordinance 11 t. 1959.

(38) Kerajaan berkuasa meluchutkan kewarga-negaraan yang di-perolehi dengan jalan daftaran dan kemasokan. Ini ada-lah di-ta'rifkan di-bawah Perkara 28 Perlembagaan Malaysia ia-itu termasuk kewarganegaraan yang di-dapati dengan jalan itu di-bawah Perjanjian Persekutuan tahun 1948.

kapada Polis dan Pasokan Keselamatan untuk mengambil apaz tindakan walau pun menjadi bahaya kapada nyawa dan harta.³⁹

Berkenaan dengan kebebasan berchakap dan menyebutkan fikiran, kebebasan berkumpul dan kebebasan menubuhkan persatuan, ini kesemuanya ada di-kawal oleh beberapa undang2.

(i) **Kebebasan Berchakap.** *Presvara.*

Kebebasan ini ada-lah di-hadkan kapada kataz yang tidak menjadi fitnah (defamation), kataz yang tidak menjadi sedition (menghuru-harakan keadaan politik), dan kataz yang tidak menchercha Mahkamah (contempt of court) atau kataz yang melanggar hak keutamaan Parlimen dan Dewan Negeri. Kata fitnah ada-lah menjadi kesalahan mal dan kesalahan jenayah.⁴⁰ Kataz yang menchercha Mahkamah boleh di-adukan kapada Mahkamah oleh pehak yang terlibat dalam kataz itu atau oleh Peguam Negara. Tiap2 orang yang melafazkan kata yang melanggar hak keutamaan Parlimen dan Dewan Negeri boleh-lah di-anggap sa-bagai menchercha Parlimen dan Dewan Negeri dan boleh-lah di-hukumkan oleh-nya.

Barang siapa yang menyebut, menulis, menchetak, menjual dan menyiarkan perkataan2 yang mempunyai ma'ana sedition ada-lah di-anggap oleh undang2⁴¹ sa-bagai melakukan kesalahan yang boleh di-hukumkan sampai 5 tahun penjara atau \$5,000 denda. Di-bawah seksen 28 Act Keselamatan Dalam Negeri barang siapa menyiarkan perkhbaran palsu yang menakutkan orang awam, sama ada penyiaran itu di-buat dengan kata mulut atau bertulis ada-lah di-anggap telah melakukan suatu kesalahan. Dan seksen 14 Ordinance Kesalahan Kechil, 1955⁴² telah menjadikan kesalahan bagi sa-saorang yang mengeluarkan kataz yang menchachi dan memberi malu kapada sa-saorang yang mana dengan kataz itu mungkin akan berlaku pergadohan.

Kataz yang bertulis ada-lah di-kawali oleh beberapa undang2. Jika sa-saorang hendak membuka dan menggunakan jentera penchetak⁴³

(39) Bahagian II Act Keselamatan Dalam Negeri. Lihat jua Ordinance Menjaga Keamanan Awam 1958 (Public Order (Preservation) Ordinance 1958 - No.46/1958). Pada ketika menulis Bab ini (Nov. 28, 1967) tidak kurang daripada 10 orang telah di-beritakan mati akibat tunjok perasaan yang di-anjorkan oleh Parti Buroh Malaya menentang Kejatohan nilai mata wang £ oleh British. Beberapa buah kawasan merbahaya telah di-ishtiharkan di-bawah Ordinance Menjaga Keamanan Awam 1958.

(40) S. 500 Kanun Keseksaan.

(41) Ordinance Sediton 14 of 1948 s. 4.

(42) Ordinance No. 3 t. 1955.

(43) 5-3, Ordinance Penchetak Surat khabar, 1948 - No. 12 t. 1948.

hendak-lah ia terlebih dahulu mendapat satu lesen daripada Menteri Hal Ahwal Dalam Negeri, dan jika ia hendak mengeluarkan atau mencetak sa-sabua surat khabar,⁴⁴ hendak-lah ia mendapatkan satu permit dahulu daripada Menteri itu. Dan surat khabar yang di-cetak itu tidak boleh di-jual dan di-siarkan kepada orang awam⁴⁵ jika tidak ada satu permit untuk penyiaran itu yang di-keluarkan oleh Menteri itu. Tiap2 naskah surat khabar atau mana2 suratan hendak-lah mempunyai nama dan alamat pencetak-nya dalam bahasa Inggeris atau Melayu di-muka satu atau muka akhir.⁴⁶ Dan lagi jika surat khabar itu mengandungi berita2 yang tidak betul, Menteri berhak meminta surat khabar itu membetulkan berita yang salah itu.⁴⁷ Tiap2 lesen atau permit yang di-keluarkan itu akan mati pada 31hb Disember tiap2 tahun, melainkan sudah di-batalkan oleh Menteri sa-belum daripada tarikh itu. Yang demikian tiap2 tahun lesen dan permit itu mesti di-minta dan di-baharui. Peruntokan2 ini menunjukkan ia-itu kerajaan mempunyai kuasa untuk menutup mana2 surat khabar dan pengeluaran mana2 buku dan kebebasan surat khabar ada-lah bergatong kepada tanggung-jawab kerajaan supaya tidak di-gunakan kuasa2 yang ada pada-nya. Akhir-nya desakan fikiran awam (public opinion) sahaja-lah yang akan menjadi sa-benar2 sekatan ka-atas kuasa kerajaan. Di-sini bukan-lah saya menegaskan ia-itu kuasa2 ini tidak mesti di-adakan, bahkan mustahak supaya dapat kerajaan mengawal penerbitan2 surat khabar sa-chara haram yang mungkim akan menjahanamkan suasana politik di-negeri ini.

Sementara itu, Ordinance Mengawal Penerbitan Luar Negeri, 1958⁴⁸ (The Control of Imported Publications Ordinance, 1958) telah memberi kuasa kepada kerajaan untuk menegah kemasokan dalam Persekutuan penerbitan2 dari luar negeri yang di-anggap menjadi mudharat kepada keamanan awam, akhlak dan keselamatan Persekutuan. Maka dengan menggunakan kuasa ini-lah beberapa buah buku majallah dan surat khabar yang di-karang di-negeri asing telah di-tegah masuk ka-Malaya. Sa-lain daripada itu, seksen 292 Kanun Keseksaaan ada membuat peruntokan ia-itu ada-lah menjadi kesalahan kepada sa-saorang jika ia menjual, membawa masuk, menyiar dan membahagizkan apaz buku,

(44) S. 7 Ordinance itu.

(45) S. 7A Ordinance itu.

(46) S. 5 Ordinance itu.

(47) S. 15 Ordinance itu.

(48) Ordinance No. 44 t. 1958. Sabah dan Sarawak tidak mempunyai Ordinance saperti ini. Tetapi penerbitan2 dari luar negeri telah di-tegah masuk ka-negeri itu di-bawah kuasa Preservation of Public Security Ordinance Negeri itu.

gambar, risalah dan apaz surat an yang luchah. Peruntokan ini ada-lah sempit jika di-bandingkan dengan kuasaz yang di-beri kapada kerajaan di-bawah undangz yang di-sebut di-atas.

Act Keselamatan Dalam Negeri, 1960, tidak juga sunyi daripada memberi kuasa kapada kerajaan supaya menegah sama sa-kali atau dengan bersyarat penchetakan, penyiaran, perjualan dan memilik apaz penerbitan atau surat yang di-anggap sa-bagai menyeludup (subversive).⁴⁹ Barang siapa yang menyimpan, menjual, menchetak, menyiar dan membahagizkan penerbitan atau surat an itu ada-lah melakukan kesalahan di-bawah undangz itu.

Kebebasan berchakap bukan sahaja di-kawal dalam sharahan2 uchapan2 mulut dan dalam surat menyurat dan tulisan, bahkan juga dalam apa permainan pertunjokan dan kera'ian atau hiburan (entertainment). Menteri Hal Ahwal Dalam Negeri boleh membuat perentah supaya di-tutup atau di-tegah manaz kera'ian jika di-fikirkan kera'ian itu akan menjadi mudharat kapada kepentingan negara;⁵⁰ dan sa-saorang pegawai Polis yang berkuasa menyiasat ka-atas sa-suatu kera'ian itu boleh mengambil tindakan untok menutup kera'ian itu.⁵¹

Untok menjamin bahawa sekolah2 dan tempat2 atau yayasan pelajaran itu di-gunakan sa-mataz untok pelajaran dan bukan-nya untok menyiar dan mengajarkan politikz komunis dan ajaran2 yang memberi bahaya kapada keselamatan negeri, kerajaan ada berkuasa :—

- (a) membuat perentah supaya jangan di-lantek menjadi guru atau pensharah manaz orang yang mana perlantekan-nya akan memudharatkan kepentingan negeri;⁵²
- (b) membuat perentah supaya di-tutup manaz sekolah atau tempat2 pelajaran, jika sekolah atau tempat2 itu di-gunakan untok maksud yang memudharatkan kepentingan negeri;⁵³
- (c) membuat perentah supaya murid2 dan guru tidak boleh masuk dalam Persekutuan atau bergerak dalam Persekutuan dengan chara berkumpulan yang mengandongi lima orang atau lebeh, melainkan sa-telah mendapat kebenaran daripada Polis.⁵⁴

Dan lagi Act Keselamatan Dalam Negeri telah membuat peruntokan ia-itu tiap2 murid dan penuntut yang hendak masuk belajar ka-dalam yaya-

(49) S. 22 hingga s. 31.

(50) S. 35.

(51) S. 39.

(52) S. 41A.

(53) S. 41B.

(54) S. 42.

san pelajaran tinggi hendak-lah mempunyai akuan baik (certificate of suitability).⁵⁵

(i) **Kebebasan Berkumpul.**

Tiap2 satu perkumpulan itu hendak-lah dengan keadaan aman dan dengan tidak bersenjata.⁵⁶ Tetapi sunggoh pun demikian, Parli-men boleh membuat undang2 untuk menjaga kepentingan dan keselamatan negeri. Di-bawah seksen 27 Act Polis, 1967,⁵⁷ tiap2 perarakan, perkumpulan dan perjumpaan hendak-lah di-adakan dengan mendapat lesen daripada Polis terlebih dahulu dan Polis berkuasa supaya tidak di-keluarkan lesen itu jika di-fikirkan bahawa perarakan, perkumpulan atau perjumpaan itu akan menjadi mudharat kapada keselamatan negeri. Jika perarakan, perkumpulan dan perjumpaan itu di-adakan dengan tidak berlesen, Polis berhak memberhentikan-nya dan tiap2 orang yang bertanggung-jawab boleh-lah di-hukum kerana melakukan kesalahan itu.

Sa-bagaimana yang di-sebutkan dalam perenggan2 yang lepas, Menteri Hal Ahwal Dalam Negeri ada-lah herhak membuat perintah di-bawah Act Keselamatan Dalam Negeri supaya menegah penuntut bergerak dalam Persekutuan dengan sa-chara berkumpul2 yang mengandongi lima orang atau lebeh.⁵⁸

Di-bawah Kanun Keseksaan, sa-suatu perkumpulan yang mengandongi 5 orang atau lebeh ada-lah menjadi satu perkumpulan yang haram jika maksud-nya ia-lah menggunakan kekerasan jenayah untuk menakutkan kerajaan, pehak yang berkuasa, menahan perjalanan undang2, melakukan khianat dan memaksa sa-saorang melakukan perbuatan yang dia tidak di-kehendaki oleh undang2 supaya membuat-nya.⁵⁹ Tiap2 orang yang menjadi ahli atau masok champor dalam perkumpulan haram ini boleh di-hukum sa-lama enam bulan, atau di-denda, atau kedua2-nya sa-kali. Jika kekerasan telah di-gunakan ia-itu pukul memukul atau tembak menembak telah berlaku, perkumpulan haram itu di-namakan rusohan, dan tiap2 orang yang salah kerana terlibat di-dalam rusohan itu boleh di-seksa dengan dua tahun penjara atau di-denda, atau kedua2-nya sa-kali.⁶⁰ Sa-kira-nya senjata api, peluru, letupan, barang2 yang

(55) S. 41C.

(56) Per. 10(1)(b).

(57) Act No. 41 t. 1967.

(58) S. 42 Act Keselamatan Dalam Negeri.

(59) S. 141 Kanun Keseksaan.

(60) S. 146.

kesat dan merosakkan, seperti kayu, batu dan lainz telah di-gunakan hukuman-nya ia-lah lima tahun penjara.⁶¹

Untuk menyuraikan perkumpulan yang haram ini, Magistrate dan pegawai kanan Polis di-beri kuasa supaya menyuroh perkumpulan itu bersurai. Jika mereka tidak endahkan surohan itu, perkumpulan itu boleh di-suraikan dengan menggunakan apa2 kekerasan, sa-hingga menggunakan pertolongan tentera.⁶²

(iii) Kebebasan Menuboh Persatuan.

Undangz yang mengawal penubohan persatuan ia-lah Act Pertubohan, 1966.⁶³ Di-bawah seksen 5 Act ini, Menteri Hal Ahwal Dalam Negeri berhak membuat perishtiهران ia-itu sa-suatu jenis pertubohan itu ada-lah haram jika di-fikirkan bahawa pertubohan itu di-gunakan untuk maksud yang memudharatkan kepentingan keselamatan Persekutuan dan keamanan awam dan akhlak awam. Sa-suatu pertubohan yang termasuk dalam jenis ini tidak boleh di-daftarkan, dan jika telah di-daftarkan maka akan di-batalkan pendaftaran-nya.

Undangz mengenai penubohan persatuanz pekerja,⁶⁴ sharikat kerjasama⁶⁵ dan sharikat2 perniagaan⁶⁶ tidak memberi kuasa kepada kerajaan untuk membatalkan pertubohan itu di-atas alasan menjadi mudharat kepada keselamatan Negeri. Pembatalan persatuan atau sharikat2 itu ia-lah dengan sebab2 yang lain, seperti wang2 persatuan atau sharikat itu tidak di-gunakan betul2 untuk kebajikan-nya. Undangz ini mengandongi beberapa peruntokan supaya penubohan dan perjalanan sa-suatu persatuan dan sharikat itu di-jaga dengan rapi-nya mudah2an ahli-nya terlindung daripada orangz yang memegang kuasa dalam persatuan atau sharikat itu.

(C) Kebebasan Ekonomi.

Perabdian atau perhambaan ada-lah di-haramkan oleh Perlembagaan Malaysia.⁶⁷ Segala jenis kerja paksa ada-lah di-tegahkan, tetapi Parlimen boleh membuat undangz untuk memaksa ra'ayat bekerja bagi maksud negara.⁶⁸ Dan juga tidak-lah di-anggap salah pada segi

(61) S. 148 dan 144.

(62) S. 83 hingga 88 Kanun Peratoran Jenayah (Criminal Procedure Code).

(63) Act 13 t. 1966.

(64) Ordinance 23 t. 1959.

(65) Ordinance 33 t. 1948.

(66) Act 79 t. 1965.

(67) Per. 6.

(68) Ordinance Perkhidmatan Negara, 1952 (National Service Ordinance, 1952) - No. 37 t. 1952.

perlembagaan jika kerja yang di-paksa ka-atas sa-saorang itu ia-lah ber-thabit dengan melaksanakan hukum penjara yang di-kenakan ka-atas-nya oleh sa-sabua Mahkamah.⁶⁹

Tiap2 sa-saorang itu berhak memileki harta, dan jika harta-nya di-ambil oleh Kerajaan dengan sebab kepentingan awam, pampasan yang memadai hendak-lah di-beri kapada-nya.⁷⁰ Tiap2 undang2 yang membuat peruntokan bagi mengambil balek harta tidak-lah sah jika tidak mempunyai peruntokan untuk membayar pampasan yang memadai. Boleh di-katakan undang2 yang ada ia-lah mematohi peruntokan2 ini.⁷¹

Undang2 memberi kebebasan kapada pekerjaz untuk menubohkan persatuan2 pekerja untuk menjaga kepentingan mereka, sa-hingga-kan boleh mereka mogok. Dan jika mereka mogok boleh pula mereka berkumpul (picket) dekat dengan tempat kerja mereka supaya memaksa majikan menyelesaikan pertelingkahan di-antara mereka dengan-nya.⁷² Jika pertelingkahan ini tidak selesai, ini akan di-selesaikan dengan sa-chara pujokan (conciliation) dan akhir-nya dengan chara keputusan oleh Mahkamah Perusahaan.

Tiap2 warga negara boleh bekerja untuk menchari nafkah-nya, asalkan kerja-nya itu tidak di-larang oleh undang2. Sa-tengah daripada kerjaz di-negeri ini ada-lah di-hadkan kapada orang yang mempunyai kelayakan sahaja, saperti peguam, jurukira, engineer, juru senibina, juru ukor, doktor dan lain2. Tiap2 orang daripada mereka ini ada-lah terkawal dan terta'alok kapada undang2 mengenai profession-nya. Orang yang tidak ada kelayakan dan jika ada kelayakan tetapi tidak menjadi ahli ka-dalam pertubohan profession itu tidak-lah boleh membuat kerjaz yang tersebut. Dengan sebab ada-nya undang2 khas untuk profession ini; banyak orang mengatakan ini ada-lah menafikan kerja kapada ra'ayat. Tetapi polisi di-sabalek undang2 ini ia-lah supaya ra'ayat itu tidak di-aniayakan oleh orang2 yang mengaku diri-nya ahli, pada hal-nya ia tidak pandai. Polisi ini akan berjaya jika ahli2 dalam profession itu berasa bertanggung-jawab kapada orang awam dengan mengambil tindakan ta-ta-tertib yang keras ka-atas ahli2-nya yang telah melakukan kesalahan. kapada profession-nya. Jika tindakan itu tidak di-ambil ini akan merupa-

(69) Seksyen 52, Ordinance Penjara, 1952 - No. 8 t. 1952; tiap2 hukum penjara itu termasuk-lah hukum bekerja yang di-perentahkan oleh pegawai penjara.

(70) Per. 13.

(71) Act Mengambil Balek Tanah 1960 - No. 34 t. 1960. memaksakan kerajaan membayar "harga pasaran" apabila tanah yang di-mileki telah di-ambil balek untuk maksud awam.

(72) Bahagian VIII Act Perusahaan 1967 - No. 35 t. 1967.

kan sa-bagai perlindungan kepada mereka, manakala orangz lain yang ada juga kelulusan-nya tidak dapat membuat kerja itu.

Sa-lain daripada itu, satengahz pekerjaan ada-lah menjadi monopoli (pajakan) kepada kerajaan atau pehak berkuasa awam. Mithalnya perkhidmatan radio, talikom, talivishen, elektrik, ayer, jalan raya, keretapi, pelabohan, pelajaran, talipon, ada-lah menjadi monopoli. Memang-nya mustahak bahawa perkhidmatanz ini menjadi monopoli kerajaan, kerana perkhidmatanz ini akan membawa hasil kepada kerajaan dan juga mustahak untuk pemerentahan kerajaan. Sa-lain daripada ini, segala jenis perniagaan dan perusahaan ada-lah dipegang oleh orang awam.

Perniagaan dan perusahaan ini akan di-tinggalkan bebas dengan tidak terkawal, jika ia di-jalankan dengan rapi-nya. Tetapi jika perniagaan atau perusahaan itu di-jalankan untuk menganiayakan ra'ayat, kerajaan dan Parlimen akan bertindak, sa-bagaimana yang di-tunjukkan baharuz ini dalam usaha kerajaan mengawal perusahaan, mandiri rumah⁷³ dan menjaga kejatohan harga getah. Dan juga untuk menolong bumiputera yang di-sifatkan sa-bagai puak yang lemah dan belum maju, Act Mara, 1966⁷⁴ telah menubuhkan satu perbadanan, yang di-namakan MARA (Majlis Amanah Ra'ayat). Di-sini, kerajaan terpaksa menchebor dalam lapangan perusahaan untuk menolong puakz yang lemah ini. Jika tidak, sa-lamaz-nya puak itu akan lemah dan bertambahz mundur lagi. Usaha kerajaan dalam lapangan ini ada-lah penoh dengan kepujian.

(8) Perbedzaan.

Satu daripada peruntokan yang penting mengenai hak asasi dalam Perlembagaan Malaysia ia-lah peruntokan yang mengharamkan perbedzaan dengan sebab ugama, bangsa, keturunan dan tempat beranak. Perbedzaan dengan sebab lakiz dan perempuan tidak-lah di-tegah. Peruntokan ada mempunyai kechuali:⁷⁵ ia-itu tidak-lah di-anggapkan sa-bagai perbedzaan, jika ada perbedzaan :—

(a) dalam undangz diri (personal law) mengenai sa-suatu ugama;

(73) Act (Mengawal dan Melesenkan) Pembangunz Rumah 1966 - No. 38 t. 1966. Act ini di-luluskan untuk memelihara kepentingan pembeliz rumah supaya terjaah mereka ini daripada pendiriz dan penjualz rumah yang bertujuan hendak menipu ra'ayat.

(74) Act 20 t. 1966.

(75) 9(5) Per.

- (b) mengenai dengan perlantekan jawatan bagi sa-suatu ugama atau yayasan ugama itu;
- (c) mengenai undangz yang bermaksud untuk membaiki taraf hidup orang asli;
- (d) mengenai kediaman dalam sa-sabuah negeri sa-bagai syarat untuk pilihanraya bagi negeri itu atau bagi perlantekan kepada sa-suatu jawatan dalam negeri itu;
- (e) mengenai undangz askar Melayu.

Dan lagi Perlembagaan Malaysia mempunyai peruntokanz untok memelihara hak keistimewaan orangz Melayu dan orang bumiputera, sa-bagaimana yang di-sebutkan oleh Perkara 153 dan Perkara 161A dan dalam beberapa Perlembagaan Negeri. Hakz keistimewaan ini ia-lah mewujudkan simpanan khas bagi orangz Melayu dan bumiputera, beberapa kadar (quota) dalam scholarship, jawatan dalam perkhidmatan awam, lesen berniaga dan berusaha dan tanahz simpanan. Simpanan khas ini walau pun pada rupa-nya nampak sa-bagai perbedzaan di-antara orang Melayu, dan bumiputera dengan orangz bangsa lain, tetapi pada hakikat-nya ia-lah satu timbangan yang akan menyamakan taraf kedudukan orangz Melayu dan bumiputera dengan orangz bangsa lain pada segi ekonomi, pelajaran dan sosial. Dengan ada-nya persamaan ini, perke-kalan keadaan politik dengan sa-chara aman dan damai akan terjamin.

(9) Penyudah.

Sa-telah di-kaji dengan panjang lebar, peruntokan hak asasi dalam Perlembagaan dan undangz Malaysia ta' dapat tiada kita dapati ia-itu undangz ada-lah memberati kepada sa-belah kerajaan. Undangz ini ada-lah merupakan sa-bagai senjata kepada kerajaan yang akan di-gunakan untok menjaga dan memelihara kepentingan dan keselamatan negara. Bagaimana mustahak-nya keselamatan negara pada sisi Perlembagaan boleh di-dapati dalam Perkara 4(2). Jika undangz yang di-buat oleh Parlimen telah menyekat kebebasan ra'ayat bergerak di-seluruh Malaysia atau menyekatkan kebebasan berchakap, berkumpul dan bersatu, dan sekatanz itu di-buat untok menjaga keselamatan negeri dan ketenteraman dan akhlak awam, maka undangz ini tidak-lah boleh di-chabar sa-bagai tidak sah. Yang demikian, mas'alah yang sa-benar-nya ia-lah: sama ada kerajaan telah menyalah-gunakan senjataz ini? Jawapan ini tinggal-lah kepada puakz politik dan tidak patut di-jawab oleh penga-

rang buku ini. Tentang mustahak-nya senjata itu di-beri kepada kerajaan tidak-lah boleh di-nafikan apabila kita ingat kepada pengalaman dharurat yang di-sebabkan oleh pemberontakan Komunis di-Negeri ini.⁷⁶

Walau macham mana sa-kali pun, kebebasan ra'ayat dalam ekonomi di-Negeri ini maseh lagi belum di-ganggu, melainkan untuk memelihara ra'ayat daripada perasaan tama' dan haloba oleh satengahz pihak dan juga untuk mengelokkan taraf ekonomi orangz Melayu dan bumi-putera.

(76) Dalam minggu akhir bulan November 1967, suratz khabar di-Malaysia telah memberitakan dengan tajok besar (headline) kematian, kemalangan dan kerosakan harta benda yang di-akibatkan oleh tunjok perasaan anjoran Parti Buroh Malaya ka-atas kejatohan nilai wang £ British dalam-bulan itu. Ini ada-lah sa-bagai bukti bahawa ketenteraman dan keamanan itu ia-lah satu perkara yang susah hendak di-pelihara.

BAB XXI

DHARURAT

I. Dharurat pada segi Perlembagaan.

Segala kebebasan rakyat dan kuasa negeri yang kita binchangkan dalam bab2 yang lepas akan hanya terchapai dalam masa aman dan ketenteraman. Jika keadaan di-dalam sa-sabuah masharakat itu merusut dan menjadi chemas yang mana wujud masharakat itu sendiri ada-lah terancham, maka tidak-lah bererti sama sa-kali jika Kerajaan tidak di-beri kuasa2 untuk mencheegah bahaya dan anchaman itu supaya memelihara masharakat itu daripada-nya, meski pun kuasa2 itu akan bertentangan dengan hak asasi. Kuasa2 yang saperti itu sudah tentu hanya-lah di-beri untuk sementara.

Di-satengah2 negeri, apabila negeri itu berada di-dalam keadaan yang chemas, pemerentahan itu di-letakkan di-bawah undang2 tentera (martial law),¹ yang mana kuasa Kerajaan untuk memerintah negeri itu di-serahkan kepada, atau di-bantu oleh, pehak yang berkuasa tentera supaya memerintah negeri itu dengan chara kuasa budibichara. Perletakan pemerentahan negeri di-bawah undang2 tentera ada-lah di-mulai dengan jalan di-keluarkan satu perishtiharan mengenai-nya, dan

(1) "The term, martial law, is also used to describe the action of the military when, in order to deal with an emergency amounting to a state of war, they impose restrictions and regulations upon civilians in their own country" - Wade & Phillips: Constitutional Law 7th Ed. p.402. "Martial law in strict sense is the suspension of the ordinary law, and the substitution thereof of discretionary government by the executive endorsed through the military." - Hood Phillips "The Constitutional Law" 2nd Ed. p.545.

dengan sebab perishtiheran ini-lah maka pehak yang berkuasa tentera menjalankan perentahan negeri untuk menchegeh bahayaz dan anchaman itu. Satu daripada charaz pemerentahan undang2 tentera ahli-mewujudkan Mahkamah Tentera untuk mengadakan orangz awam, dan dengan ini Mahkamah Biasa tidak-lah bertugas buat sementara dalam tempoh negeri itu berada di-bawah undang2 tentera.

Mengikut undang2 England, Mahkamah Tentera itu bukan-lah sa-benar2 Mahkamah, bahkan ia-lah sa-bagai satu badan untuk menasihatkan pehak yang berkuasa tentera tentang menjalankan tugas2-nya. Tetapi walau macham mana pun, keputusan yang di-buat oleh Mahkamah itu ada-lah sah, jika negeri itu sa-betul2-nya berada dalam keadaan undang2 tentera. Ini bererti-lah bahawa tiap2 perishtiheran meletakkan pemerentahan negeri itu di-bawah kuasa undang2 tentera boleh di-so'al dan di-timbangkan oleh Mahkamah Biasa.² England tidak pernah berada di-bawa perentahan undang2 tentera, tetapi pemerentahan tentera telah di-kenakan kapada Ireland dan beberapa buah negeri di-bawah ta'alok-nya.

Di-negeri Peranchis, apabila negeri itu menghadapi bahaya perang musoh dari luar negeri atau perang sama sendiri, Peresiden negeri itu berhak mengishtiherkan wujud-nya keadaan bahaya ('etat de siege). Ini bererti-lah ia-itu satengah2 daripada kuasa memerentah itu di-serahkan kapada pehak yang berkuasa tentera untuk memelihara keamanan awam.³

II. Dharurat dalam Perlembagaan Malaysia.

Perlembagaan Malaysia ada-lah di-bentok mengikut Perlembagaan India sa-bagai contoh-nya. Sa-bagaimana perlembagaan India,⁴ Perkara 150 Perlembagaan Malaysia memberi kuasa kapada Yang Di-Pertuan Agong membuat Perishtiheran Dharurat, jika ia puas hati bahawa ada berlaku keadaan dharurat yang chemas, yang mana keselamatan

- (2) "Before the establishment of military tribunals, there will usually be a proclamation of a state of martial law, but it is not the proclamation which makes martial law, but the events which have created the emergency. Subjects have the right to question any act of the Executive or military in the Courts which must decide whether or not a state of martial law exists. A proclamation may be evidence of such a state being already in existence, but it cannot change existing conditions from a peace-time footing to one of war within the realm " - Wade & Phillips p.404.
- (3) Hood Phillips "Constitutional Law" - 2nd Ed. P.545; Basu's Commentary on the Constitution of India - 4th Ed. Vol.5 p.168.
- (4) Basu: 4th Ed. Vol.5 p.166 - 196.

dan kehidupan ekonomi Persekutuan atau sa-bahagian-nya ada-lah terancam. Ketika membincangkan kuasa dharurat Jawatan-kuasa Reid⁵ berpendapat ia-itu kebebasan ra'ayat dan pembahagian kuasa di-antara Negeri dengan Persekutuan tidak-lah boleh di-biarkan sa-hingga mengancam keselamatan negeri dan chara hidup demokrasi. Dari itu Persekutuan mesti-lah di-beri kuasa yang chukup untuk memelihara kepentinganz negara walau pun bertentang dengan hak asasi dan kuasa negeri.

Kuasa Yang Di-Pertuan Agong membuat Perishtiwaran Dharurat itu ada-lah luas dan tidak di-tentukan kapada apaz sebab atau jenis dharurat, asalkan keselamatan dan kehidupan ekonomi negara berada dalam keadaan yang terancam. Sama ada Perishtiwaran Dharurat itu boleh di-so'al ka-dalam Mahkamah ada-lah menjadi satu so'alan yang penting dalam kes Kalong Ningkan v. Kerajaan Persekutuan. Mahkamah Persekutuan telah memutuskan ia-itu Perishtiwaran Dharurat dalam kes ini tidak boleh di-so'al dan di-chabarkan lagi. Ketua Hakim Negara bagi Mahkamah Persekutuan dan Hakim Besar Mahkamah Tinggi Malaya telah berpendapat ia-itu perishtiwaran dharurat itu ia-lah satu perkara yang tidak dapat di-adilkan (non-justiciable matter). Ini ia-lah satu perkara politik. Keputusan ini di-buat dengan beralaskan kapada dua kes yang di-keratkan oleh Privy Council dalam tahun 1931 dan 1945. Manakala Hakim Persekutuan, H.T. Ong, berpendapat ia-itu Mahkamah boleh memereksa sama ada Perishtiwaran Dharurat itu di-buat dengan niat yang betul (bona fide) atau niat salah (mala fide), dan ini bukan-lah satu perkara yang tidak boleh di-adilkan. Tetapi memandangkan pada nyataan yang ada dalam kes ini, Hakim itu berpendapat ia tidak puas hati dan tidak boleh kata bahawa Perishtiwaran Dharurat itu di-buat dengan niat jahat.⁶ Pendapat Hakim Ong telah di-persetujui oleh Privy Council.

Mengikut fikiran Basu,⁷ oleh kerana perkataan "satisfied" (puas-hati) di-gunakan dalam Perkara 150, maka nyata-lah perishtiwaran itu tidak boleh di-chabar dalam Mahkamah.

Dalam kes Emperor v. Benoari Lal AIR (1945) P. C. 48, mengenai tafsiran seksen 102 dalam Government of India Act, 1935, yang mengandongi peruntokan saperti ini, Privy Council telah berkata demikian:—⁸

(5) Malayan Constitutional Reports (1957) pp.74 - 75.

(6) Straits Times 2.12.1967. Lihat (1968) M.L.J. p. 119

(7) Basu - 4th Ed. Vol.5 p.169.

(8) m.s. 50.

"Their Lordships entirely agree with Rowland J.'s view that such circumstances might, if necessary, properly be considered in determining whether an emergency had arisen; but, as that learned Judge goes on to point, and, as had already been emphasised in the High Court, the question whether an emergency existed at the time when an Ordinance is made and promulgated is a matter of which the Governor-General is the sole judge....."

Bagitu-lah jua fikiran yang di-sebutkan oleh Viscount Dunedin, ketika melafazkan keputusan Privy Council dalam Kes Bhagat Singh v. Emperor 58 Indian Appeals (1930 — 31) m.s 169 pada m.s. 171 — 172. Kata-nya demikian:—

"The petitioners ask this Board to find that a state of emergency did not exist. That raises directly the question who is to be the judge of whether a state of emergency exists. A state of emergency is something that does not permit of any exact definition. It connotes a state of matters calling for drastic action, which is to be judged as such by some one. It is more than obvious that that someone must be the Governor-General and he alone. Any other view would render utterly inapt the whole provision. Emergency demands immediate action, and that action is prescribed to be taken by the Governor-General. It is he alone who can promulgate the Ordinance."

Sungguh pun sa-suatu perishtiwaran dharurat itu tidak boleh di-so'al dalam Mahkamah, melainkan ada-nya bukti niat tidak baik, ini boleh di-so'al dalam Parlimen, yang mana pihak Kerajaan mesti memberi alasan mengenai perishtiwaran itu dan memberi jawab kepada chabaran itu.

Perishtiwaran Dharurat boleh di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong pada ketika Parlimen sedang bersidang, atau pada ketika Parlimen tidak bersidang. Jika di-buat pada ketika Parlimen tidak bersidang, persidangan itu hendak-lah di-adakan sa-berapa chepat yang mungkin, dan buat sementara sa-belum daripada persidangan itu Yang Di-Pertuan Agong ada-lah berkuasa membuat undang2 (Ordinance) untok mencheegah dharurat itu jika dia puas-hati bahawa tindakan segera mesti di-jalankan.

Perishtiwaran Dharurat dan undang2 yang di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong sa-belum persidangan Parlimen itu hendak-lah dibentangkan di-hadapan keduaz Majlis Parlimen. Perishtiwaran dan undang2 ini akan tamat kuat-kuasa-nya jika satu usul untok membatalkan-nya telah di-luluskan oleh keduaz Majlis Parlimen itu, atau pun di-

batalkan oleh Yang Di-Pertuan Agong sa-belum daripada usul itu di-luluskan.

Sa-lagi Perishtiheran Dharurat itu berkuat-kuasa, kuasa2 Kerajaan Persekutuan ada-lah di-perluaskan walau pun bertentangan dengan perlembagaan. Mithal-nya:—

- (a) Kerajaan Persekutuan boleh berkuasa dalam beberapa perkara yang sa-memang-nya jatuh di-bawah kuasa Kerajaan Negeri, dan Kerajaan Persekutuan boleh juga memberi apaz arahan kapada Kerajaan Negeri dan pegawai2-nya;
- (b) Parlimen berkuasa membuat undang2 mengenai perkaraz yang sa-memang-nya jatuh di-bawah kuasa Dewan Negeri,⁹ jika Parlimen fikir patut undang2 itu di-buat oleh kerana dharurat. Kuasa Parlimen mengenai ini boleh di-jalankan dengan tidak mendapat apaz persetujuan atau perundingan dengan Negeri;
- (c) Undang2 yang di-buat oleh Parlimen mengenai dharurat tidak boleh di-putuskan oleh Mahkamah sa-bagai tidak sah dengan sebab menyalahi peruntokan Perlembagaan. Tetapi sungguh pun demikian, Parlimen tidak berkuasa membuat undang2 mengenai ugama Islam, adat resam orang Melayu, atau hal ahwal orang bumiputera. Parlimen tidak juga boleh membuat undang2 mengenai apaz ugama, kewarganegaraan atau bahasa, jika menyalahi kehendak Perlembagaan.

Tiap2 keadaan dharurat itu ada-lah di-anggap sa-bagai suatu keadaan yang luar biasa, dan tidak-lah di-hajati untok kekal sa-lamaz-nya. Keadaan ini hanya-lah di-jangka buat sementara sahaja. Dari itu Perishtiheran Dharurat dan undang2 yang di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong di-bawah kuasa dharurat akan habis kuat-kuasa-nya dengan chara satu usul membatalkan-nya di-luluskan oleh kedua2 Majlis Parlimen atau oleh Yang Di-Pertuan Agong sendiri membatalkan-nya dengan tidak menggunakan usul itu. Apabila Perishtiheran Dharurat itu telah tamat kuat-kuasa-nya, maka undang2 yang di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong (Ordinances) dan undang2 yang di-buat dalam masa dharurat akan tamat juga kuat-kuasa-nya sa-lepas enam (6) bulan daripada tarikh tamat kuat-kuasa perishtiheran itu.

(9) Mengikut kes *Kalong Ningkan v. Kerajaan Persekutuan*, Parlimen boleh meminda Perlembagaan Negeri, jika dharurat di-ishtiherkan.

III. Dharurat di-Malaysia.

Malaysia telah mengalami dharurat dua kali, ia-itu dalam tahun 1948¹⁰ hingga tahun ¹¹ 1960 yang mana negeri ini telah di-ancham oleh bahaya pemberontakan komunis. Dharuat yang kedua telah di-ishtiharkan pada 3 haribulan September, 1964¹² oleh sebab polisi penentangan yang di-lancharkan oleh Peresiden Sukarno terhadap Malaysia. Perishtiwaran ini maseh lagi berjalan dan belum lagi di-batalkan.

Walau pun keadaan luar biasa dan huru-hara yang di-sebabkan oleh pemberontakan komunis itu telah menyusahkan ra'ayat dan pemerentah, tetapi boleh di-katakan ia-itu dengan sebab dharurat-lah maka Persekutuan Tanah Melayu mendapat kemerdekaan. Dalam masa dharurat tahun 1948 — 1960-lah bahawa kuasaz pemerentahan British dengan beransorz terserah kapada ra'ayat negeri ini. Penubohan Majlis Tempatan, kelulusan undang2 pilehanraya, dan beberapa perubahan lagi mengenai chara pemerentahan negeri ini, semua-nya berlaku dalam masa dharurat itu.

Dharurat tahun 1948 — 1960 ada-lah di-ishtiharkan oleh Pesurohjaya Tinggi bagi Persekutuan Tanah Melayu di-bawah seksen 3 Ordinance Peratoran Dharurat, 1948,¹³ dan dengan kerana perishtiwaran ini Pesurohjaya Tinggi itu telah membuat beberapa peratoranz dharurat (emergency regulations) yang di-fikirkan mustahak untuk mencheegah dharurat itu.¹⁴

Peratoranz ini ia-lah terdiri daripada satu peratoran am yang meliputi semua perkara dan beberapa peratoran khas yang di-tentukan untuk tiap2 satu perkara; saperti peratoran bichara jenayah, peratoran orang tahanan, peratoran membayar pampasan dan lainz lagi. Oleh kerana Peratoranz Dharurat ini amat berguna untuk memelihara keselamatan negeri ini daripada bahaya komunis, yang senentiasa ada, walau pun dharurat telah di-ishtiharkan tamat, sa-bahagian daripada peratoran ini telah di-kekalkan ka-dalam Act Keselamatan Dalam Negeri, 1960.

Pada mula-nya, anchaman dari Peresiden Sukarno menentang Malaysia hanya-lah di-chegahkan di-bawah Act Keselamatan Dalam Negeri yang mana keselurohan kawasan pantai dan perayeran bagi negeriz di-Tanah Melayu telah di-ishtiharkan sa-bagai kawasan kese-

(10) Perishtiwaran Dharurat di-buat pada 13.7.1948 - P.W. 1921 t. 1948.

(11) Perishtiwaran Tamat Dharurat di-buat pada 31.7.1960 - P.U. 185 t. 1960.

(12) P.U. 271 t. 1964.

(13) Ordinance No. 10 t. 1948. Ordinance ini telah di-batalkan oleh P.U. 185 t. 1960.

(14) Emergency Regulations 1948 - 1950: Government Pinter (1950).

lamatan.¹⁵ Apabila askar2 Indonesia telah mendarat di-Pontian dan Labis di-Negeri Johor dan juga di-Melaka dan Negeri Sembilan, ketigaz buah negeri ini telah di-ishtiharkan menjadi sa-bagai kawasan keselamatan,¹⁶ supaya pasokan keselamatan Malaysia boleh bertindak dengan sa-bebas2-nya. Kedua2 perishtiهران ini nampak-nya tidak juga menchu kupa, kerana askar2 Indonesia dengan pertolongan orang2 yang berhati belot yang tinggal di-negeri ini dapat juga masuk ka-negeri ini dengan chara bersembunyi. Akhir-nya Perishtiهران Dharurat tidak juga dapat di-elakkan dan ini telah di-buat oleh Yang Di-Pertuan Agong di-bawah Perkara 150 Perlem-bagaan Malaysia pada 3hb September, 1964.¹⁷ Dan pada 7hb September, 1964, keseluohan Malaysia telah di-ishtiharkan menjadi kawasan keselamatan.¹⁸ Pada 18hb September, 1964, Parlimen telah bersidang untok membinchangkan Perishtiهران Dharurat dan pada hari itu juga Act (Kuasa Penting) Dharurat, 1964, telah di-luluskan.¹⁹

Act ini telah memberi kuasa kapada Yang Di-Pertuan Agong untok membuat undang2 dan peratoran bagi mencheegah dharurat itu. Per-atoran2 yang di-buat di-bawah Act (Kuasa Penting) Dharurat, 1964, ini tidak-lah lagi banyak bilangan-nya²⁰ jika di-banding dengan Per-atoran2 Dharurat yang di-buat bagi Dharurat 1948 — 1960. Ini ia-lah kerana tindakan2 terhadap dharurat itu boleh di-jalankan di-bawah Act Keselamatan Dalam Negeri dan beberapa undang2 yang lain lagi.

Sekarang Indonesia telah berhenti daripada menentang Málaysia bahkan kedua2 buah Negeri ini telah membuat perhubungan perniagaan, dan diplomat yang rapat. Tetapi sunggoih pun demikian, Perishtiهران Dharurat yang di-buat pada 3hb September, 1964, itu maseh belum lagi di-batalkan. Bahaya dan anchaman dari komunis maseh ada lagi dan harus tidak akan berhenti. Yang demikian, undang2 saperti Act Kese-

(15) P.U. 243/1964 - 13.8.1964.

(16) P.U. 245/64 - 17.8.1964.

(17) P.U. 271/64 - 7.9.1964.

(18) P.U. 273/64 - 7.9.1964.

(19) Act No. 30 t. 1964.

(20) Lihat P.U. 286/64, 335/64, 420/64, 421/64, 75/65, 121/65, 122/65, 251/65, 355/65, 443/65, 451/65, 33/66, 35/66, 187/66 dan 242/66.

lamatan Dalam Negeri dan beberapa buah undangz yang lain yang di-England dan di-Amerika di-anggap menyekat kebebasan ra'ayat akan menjadi berkekalan dalam negeri ini, kerana undangz ini di flkirkan mustahak undok memelihara keselamatan dan keamanan negeri daripada musohz yang senentiasa ada.²¹

(21) Bagaimana susah-nya hendak menjaga keselamatan dan keamanan boleh lah di-buktikan dengan peristiwa yang berlaku pada akhir bulan November 1967 di-sebabkan oleh tunjok perasaan Parti Buroh tentang kejatohan nilai mata wang British.

BAB XXII

PENUTUP

I. Malaysia dan Komanwel.

Sa-belum merdeka Malaysia ia-lah terdiri dari negeri2 tanah jajahan British dan negeri2 di-bawah naungan-nya. Apabila merdeka telah tercapai dalam tahun 1957 dan kemudian-nya dalam tahun 1963 Malaysia pula telah di-tubuhkan, Malaysia telah membuat keputusan untuk tinggal bersama2 dalam lingkungan Komanwel. Keputusan ini di-buat ia-lah kerana sistem undang2 dan pentadbiran negeri ini ada-lah berasaskan kepada sistem undang2 dan pentadbiran British. Sudah tentu tidak-lah menjadi apa2 keuntongan bahkan mungkin akan membawa beberapa kesusahan jika perhubungan dengan England yang hampir2 satu ratus tahun itu di-buang terus. Lagi pun Malaysia, sa-bagai sa-buah negara yang kecil, di-lahirkan dalam masa pertentangan politik di-antara demokrasi dan komunis, tentu-lah tidak sunyi daripada kekurangan dan mesti-lah berkehendak kepada beberapa pertolongan dan memanjangkan tali persahabatan-nya kepada beberapa buah negara. Dengan berpandukan kepada dasar ini-lah maka Perjanjian Pertahanan Luar dan Pertolongan Bersama (Agreement on External Defence and Mutual Assistance) telah di-meterikan oleh negeri ini dengan England.

Untuk mengambil kesempatan ini, Perlembagaan Malaysia¹ telah membuat peruntukan ia-itu tiap2 orang warga negara Malaysia

(1) Per. 29

ia-lah juga mempunyai taraf sa-bagai warga negara Komanwel sama-lah seperti warga-negara2 negeri2 Komanwel yang lain. Dan lagi undang2 yang ada sekarang ada-lah berjalan kuat-kuasa-nya kepada warga negara negeri Komanwel yang lain, melainkan di-untukkan atas-nya oleh Parlimen. Dan lagi² jika undang2 dalam sa-sabuaah negeri Komanwel yang lain telah membuat peruntukan memberi sa-suatu hak atau keutamaan kepada warga negara Malaysia, Parlimen Malaysia ada-lah berhak membuat undang2 untok di-beri kepada warga negara bagi negeri itu hak2 dan keutamaan yang seperti hak2 dan keutamaan yang di-beri oleh negeri itu kepada warga negara Malaysia. Sa-lain daripada itu mengikut undang2 negeri ini³ sa-sabuaah negeri Komanwel itu tidak-lah di-anggap sa-bagai negeri asing.

Tetapi Komanwel pada hari ini ada-lah merupakan satu konsep yang hampir2 kosong ma'ana-nya. Pada asal-nya Komanwel itu ia-lah satu konsep yang di-reka untok menggambarkan tali perhubungan di-antara England dengan negeri2 dalam Empayar British, apabila negeri2 itu mendapat kemerdekaan dan kebebasan daripada kerajaan British. Komanwel, sa-bagai satu konsep, ada-lah bertujuan supaya negeri2 ini mempunyai satu pedoman dan satu asas. Pada tahun 1926 Perishtiharan Balfour (Balfour Declaration) telah mena'rifkan negeri2 Komanwel sa-bagai "negeri2 yang merdeka dalam Empayar British, mempunyai taraf yang sama tinggi, tidak sa-dikit pun rendah di-antara satu dengan lain mengenai hal ahwal dalam dan luar negeri meski pun mereka itu di-satukan dengan ta'at setia yang sama kepada Raja Ingeris, dan dengan suka rela-nya sendiri telah berchampur sa-bagai ahli bagi bangsa Komanwel British".⁴

Satu daripada unsor2 Komanwel itu ia-lah baginda Queen England di-terima oleh tiap2 negeri Komanwel sa-bagai ketua Komanwel. Ini bererti-lah bahawa Kerajaan bagi negeri itu ia-lah di-jalankan di-atas nama baginda. Tetapi konsep ini telah tidak terpakai lagi, apabila India dalam tahun 1949 telah menjadi sa-buaah negara repablik dengan mempunyai Peresiden-nya sendiri. Chontoh yang di-buat oleh India ini telah di-turut oleh beberapa negeri yang lain, sa-hinggakan Malaysia mempunyai raja-nya sendiri.

(2) Per. 155.

(3) Interpretation and General Clauses Ordinance No. 7 t. 1948 Seksyen 2(1) (30A) "Foreign Country" does not include any party the Commonwealth or the Republic of Ireland."

(4) Hood Phillips: Constitutional Law, 2nd. Edn. p. 659.

Komanwel ada-lah juga menjamin ia-itu sa-saorang warga negara bagi manaz negeri dalam Komanwel ada-lah mempunyai taraf yang sama dengan warga negara bagi sa-sabuaah negeri Komanwel yang lain. Kerana mereka semua menumpukan ta'at setia mereka kapada baginda Queen England, dan mereka ada-lah di-kenali sa-bagai ra'ayat British. Tetapi konsep satu kewarganegaraan ini telah juga di-buangkan, yang mana sekarang tiap2 buah negeri mempunyai kewarganegaraan-nya sendiri, dan untuk menunjukkan perhubungan negeri itu dalam Komanwel, tiap2 warga negara-nya ada-lah juga menjadi warga negara Komanwel. Tetapi apa-kah dia faedah-nya sukar hendak di-lihat; kerana semua negeri telah membuat polisi imigresen yang hanya-lah untuk memelihara warga negara-nya sahaja.

Dalam lapangan politik antara bangsa pula, ada-lah menjadi kebiasaan bagi negeriz Komanwel membuat polisi yang bertentangan di-antara satu dengan lain, sa-hingga membawa peperangan. Lihat-lah peperangan di-antara India dan Pakistan, walau pun kedua2 negeri ini ia-lah negeri Komanwel.

Dari itu nyata-lah bahawa Komanwel itu ada-lah satu konsep yang beralaskan kapada sentimen, dan ini tidak-lah dapat di-terangkan dengan sa-chara akal. Sudah tentu tiap2 negeri yang merdeka dan bebas akan menjalankan polisi baik pun hal ahwal dalam dan luar negerinya kapada apa yang di-anggapkan memberi faedah kapada negeri itu atau mustahak kapada kepentingan-nya. Keadaan yang saperti ini tentu-lah akan menimbulkan pertentangan dan kesusahan kapada negeriz lain. Tetapi jika ada perhubungan, saperti Komanwel, walau pun tidak bererti lagi, segala kesusahan2 itu dapat di-selesaikan, dan jika tidak dapat di-selesai pun sa-kurang2-nya boleh juga di-faham oleh negeriz lain.

Dalam bahagian ekonomi, kechuali Kanada sahaja, mata wang bagi tiap2 buah negeri Komanwel ada-lah terikat kapada mata wang British. Tetapi apabila mata wang British telah turun baharuz ini,⁵ banyak negeriz Komanwel yang lain yang menanggung rugi dan terpaksa menurunkan mata wang mereka. Di-Malaysia, bukan sahaja ra'ayat dan Kerajaan menanggung rugi, tetapi jua telah mengalami kekacauan yang di-sebabkan oleh puak2 yang menentang kejatohan mata wang itu. Peristiwa ini bukan-nya akan membawa kapada perpaduan negeriz Komanwel, bahkan akan melonggarkan lagi perpaduan itu.

(5) Straits Times 20.11.1967.

II. Malaysia dan Dunia.

Sa-bagai sa-buah negeri yang merdeka dan berdaulat Malaysia mesti-lah mengambil peranan dalam hal ahwal antara bangsa dan mesti-lah menunaikan kewajipan2-nya mengenai hal ini. Perlembagaan Malaysia⁶ telah membuat peruntukan ia-itu manaz treaty dan perjanjian yang di-buat oleh Kerajaan British mengenai Persekutuan Tanah Malayu sa-belum Merdeka atau mengenai Sabah dan Sarawak sa-belum Malaysia ada-lah menjadi sa-bagai tanggungan Kerajaan Malaysia. Tetapi sungguh pun demikian, Malaysia tidak sa-mesti-nya menerima bebanaz treaty atau perjanjian itu dengan buta tuli. Sa-bagai sa-buah negara yang merdeka dan berdaulat Malaysia berhak menolak treaty2 dan perjanjian2 yang di-anggapkan merosak kepentingan-nya. Treaty2 dan perjanjian2 ini hendak-lah di-kaji sa-mula dan sa-harus-nya treaty yang baharu hendak-lah di-tandatangani oleh Malaysia dengan negeriz yang berkenaan.

Dalam abad yang kedua puluh ini sistem politik antarabangsa ada-lah mustahak, kerana segala kesenangan bagi sa-sabuah negeri itu tidak akan terjamin jika tidak ada keamanan dan sa-fahaman di-antara kuasaz besar dalam lapangan politik antara bangsa. Hari ini dunia ini telah terbahagi kapada dua: sa-bahagi kapada negeriz demokrasi dan sa-bahagi lagi kapada negeriz komunis. Tugas Bangsa2 Bersatu ia-lah untok merapatkan dan bukan-nya untok menjauhkan lagi tali perhubungan di-antara kedua2 belah pihak ini. Dari itu keselamatan dunia ada-lah tergantung kapada bekerjasama negeriz ini. Malaysia telah bersamaz champor dalam lapangan politik antarabangsa dan ada-lah di-harap mudahzan polisi-nya akan membawa kebajikan kapada-nya dan juga kapada negeriz lain dengan chara membuat sahabat dengan semua negeri dan dengan ini ada-lah jua di-harap supaya sistem demokrasi yang terchatet dalam Perlembagaan Malaysia akan terpelihara.

(6) Per. 169.